BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
24 D
34

4-0
a

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

40
a
31
13. 5. f. 2
40
a
31

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

SYLVESTRI ZACCHIAE

I. C. ROMANI.

DE

OBLIGATIONE CAMERALI RESOLVTIONES.

Poſitæ poſt ſingulas quæſtiones Tractatus Antonij Maſſæ Galleſij eiuſdem materiæ.

Acceſſerunt Deciſiones Sacræ Rotæ Romanæ de eadem materia tractantes, & in eiſdem reſolutionibus ſub hoc ſigno in margine ſignatæ.

Cum Triplici Indice, & Summi Pontificis Priuilegio.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Ex legato

Ill.mi Coccini

Romæ, Apud Aegydium Spadam. M. DC. XV.
SVPERIORVM PERMISSV.

Digitized by Google

Imprimatur: Si videbitur Reuerendiſs. P. Mag. Sac. Palat. Apoſtol.

Cæſar Fidelis Viceſger.

Imprimatur. Fr. Gregorius Donatus Romanus Lector, & Reuerendiſs. P. Fr. Hyacinti Petronij Magiſt. Sacri Palat. Apoſtol. Socius.

Digitized by Google

Sanctiſsimo Domino Noſtro

PAVLO V.

PONT. OPT. MAX.

SYLVESTER ZACCHIAS F.

INTERPELLARE maieſtatem iſtam humano faſtigio celſiorem nunquam auſus eſſem B. P. niſi humanitatem in Te celſitudini parem experirentur omnes, & ego vt præcipua ratione ſperarem duæ me res in primis inuitarent. altera quod Tu me ab infantia benigne complexus, a Baptiſmali fonte religioſe ſuſtuleris, ac Parentis loco beneuole honorificeq; ſuſceperis altera, literis operam nauantem patrocinio tuo iuueris atq; ad metam vſque ſtudiorum meorum ſingulari beneficentia foueris. Quæ duo non ſuadebant modo ſed plane cogebant vt ſi quid eſſet à me in ciuilium cognitione literarum diuturno labore partum, id Beatitudi-

Digitized by Google

ni Tuæ, vnde mihi ſunt omnia, conſecrarem. Præſertim cum in explananda OBLIGATIONE CAMERALI operam poſuerim hoc eſt in ea re cuius tu olim & conſultiſsimus æſtimator & vindex æquiſſimus extitiſti. Patere igitur (Beneficentiſſime Princeps) lucubrationem hanc meam, in regiam iſtam Maieſtatis tuæ aditum habere atque è luce præſentiæ tuæ pro dire in lucem. Sic te Deus cuius partes tam probe in terris, agis diutiſſime tueatur è cœlo.

Digitized by Google

PAVLVS PAPA V.

DILECTE fili Salutem & Apoſtolicam benedictionem. Cum ſicut
nobis nuper exponi feciſti tu ad publicam & priuatã omniũ vti-
litatem dilecti filij SILVESTRI ZACCHIÆ I.C. ROMANI Amici
tui de obligatione Camerali reſolutiones vna cum nonnullis Deciſio-
nibus Auditorũ Palatij noſtri Apoſtolici vnũ in volumen redactis cũ
primũ tuis ſumptibus excudi facere, ac in lucẽ edere intendas dubites
verò, ne poſtmodũ aliqui Bibliopolę, ſeu Thipographi ad tui imitatio-
nẽ opus Reſolutionum huiuſmodi imprimant, ſeu imprimi curent in
graue tui damnum & præiudicium. Nos tuæ indemnitati, ac ſimul pu
blicæ & priuatæ omnium vtilitati conſulere, teq; ſpecialibus gratijs
& fauoribus proſequi volen. necnon a quibuſuis excommunicationis
ſuſpenſionis & interdicti alijſq. eccleſiaſt. ſentẽtijs cenſuris & pœnis a
iure vel ab homine quauis occaſione vel cauſa latis ſi quibus quomo-
dolibet innodatus exiſtis ad effectum præſentium dũtaxat cõſequen.
harũ ſerie abſoluen. & abſolutum fore cenſen. Nobis pro parte tua ſu-
per hoc porrectis ſupplicationibus inclinati tuiſq. hæredibus & ſucceſ
ſoribus ac ius & cauſã a te vel eis pro tẽpore habentibus & habituris
vt prædictũ opus quod a dilecto filio Magiſt. Sacri Palatij noſtri Apo-
ſtolici approbatũ fuit tã in ipſa Vrbe quam extra eam vbilibet in toto
Statu Eccleſiaſt. Nobis S.R.E. mediatè vel immediate ſubiecto ac etiã
extra ipſum ſtatum Imprimendi ſeu imprimi facien. illudq. venundãdi
ſeu vendendi ac aliàs diſtribuen. licentiam & facultatẽ Apoſtolica au
ctoritate tenore præſentium concedimus diſtrictius inhiben. omnibus
& ſingulis vtriuſq. ſexus Chriſtifidelibus præſertim Bibliopolis & li-
brorum impreſſoribus ac Typographis quouis nomine nuncupatis tã
in dicta Vrbe & illius diſtrictu, quam extra eam in vniuerſo dicto ſta-
tu Eccleſiaſtico vt præfertur ac etiam extra ipſum ſtatum ne opus hu-
iuſmodi ſub excommunicationis latæ ſententiæ eo ipſo incurren. ac
mille duc[a]torum auri de Camera pro vna Cameræ Apoſtolicæ, ac pro
altera tibi, ac tuis hæredibus & ſucceſſoribus iuſque, & cauſam a te
vel eis habẽtibus prædictis ac pro alia Accuſatori & pro reliqua quar
tis illorũ partibus iudici exequenti nec non amiſſionis ipſorum Typo
rum & librorum ac ſucceſſoribus & alijs tuis prędictis irremiſſibiliter
applicandorum pœnis etiam ipſo facto & abſq. aliqua declaratione
cuiuſcunq. Iudicis incurrendis toties quoties contrauẽtum fuerit per
decem annos a primæua dicti operis impreſſione computandos in to
to vel in parte ſimul vel ſeparatim ſub quacunq. forma vel mutatione
aut inuerſione vel etiam cũ quibuſuis additionibus ſcholijs ſumma-
rijs gloſis aut interpretationibus ad eandem materiam accedentibus
vel illam referentibus aut etiam ſimilibus tam Latino quam Italico
vel quocunq. alio idiomate etiam ad inſtantiam cuiuſuis alterius per-

ſonæ

ſonæ cuiuſcunq. dignitatis ſtatus gradus ordinis nobilitatis præminentiæ & conditionis exiſten. quouis quæſito colore vel ingenio alicubi expreſſa abſq. expreſſa tua vel tuorum prædictorum licentia imprimere, ſeu imprimi facere aut etiam alibi quoſuis alios præterquã de licentia & aſſenſu huiuſmodi impreſſos, vendere ſeu venales exhibere ſeu præſumãt niſi ad hoc tuus, vel tuorũ procuratorũ expreſſus acceſſerit aſſenſus de quo per cedulã tuã vel eorumdẽ tuorum propria manu ſubſcriptã conſtare debeat. Quocirca vniuerſis & ſingulis Venerabilibus fratribus Archiepiſc. & Epiſc. ac dilectis filijs eorum Vicarijs & Officialibus nec non quibuſuis alijs locorũ Ordinarijs & reliquis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis ac quacunq. dignitate Eccleſiaſtica vel mundana fungen. in virtute Sanctæ Obedientiæ diſtrictè pręcipien. mandamus vt quoties pro parte tua tuorumq. hæredum & ſuccesſorum aut aliorũ tuorũ procuratorum fuerint requiſiti vel eorum aliquis fuerit requiſitus tibi & tuis prædictis in pręmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſsiſtant eaq. ſeruari mandent & faciant ac contrafacientes & rebelles per prędictas & alias eis beneuiſas ſententias cẽſuras & pęnas etiam illas ſæpius ſeruata tamen forma Concil. Triden. aggrauan. omni & quacunq. appellatione remota procedant, & exequantur inuocato etiam ſeu adhibito ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis. Irritumq. & inane auctoritate noſtra decernant ſi ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attẽtari, Non obſtan. Apoſtolicis ac in Vniuerſalibus Prouincialibusq. & Synodalibus Concilijs editis & eden. ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus & ordinationibus necnon quibuſuis etiam iuramẽto confirmatione Apoſtolica aut quauis alia firmitate roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoq; & indultis ac literis Apoſtolicis etiam quibuſuis Superioribus & perſonis in genere vel in ſpecie ſub quibuſcunque tenore & formis ac cum quibuſuis clauſulis & decretis in contrarium forſan quomodolibet conceſsis, confirmatis, & innouatis & in poſterum conceden. confirman. & innouan. quibus omnibus & ſingulis etiam ſi de illis eorumq. totis ten. ſpecialis ſpecifica & expreſſa mentio in præſentibus facien. foret illis alias in ſuo robore permanſuris hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus ceteriſq. contrarijs quibuſcunq. Volumus autem & Apoſtolica auctoritate decernimus quod præſentium trãſumptis, vel exemplis etiam in opere prædicto impreſsis plena & eadem vbiq. fides in iudicio adhibeatur quæ ipſis originalibus adhiberetur ſi foret exhibita vel oſtenſi. Datũ Romæ apud S. Mariã Maiorẽ ſub Annulo Piſcatoris die 7. Auguſti M. DC. XV. Pontificatus noſtri Anno Vndecimo.

C. Maſſettus,

A tergo

Dilecto filio IO. THOMAE EGIDIO *Laico Peruſin.*

Digitized by Google

ADMONITIO AD LECTOREM.

DVM opus hoc qualecumq; in lucē edere vellem, admonitus ſum à viris doctiſſimis, Galleſium noſtrum, dum librum ſuum ad faciliorem legentium captum (, vt fas eſt credere) ita variè diſtribuit, & articulatim quodammodo diuidit, facilitatem hanc ita non aſſecutum, vt potius tenebras quaſdam effuderit ſtudioſis. Itaq; opere precium me factorum, ſi ordinem illum aliqua ratione immutarem, atq. adeo quæſtiones ad finem vſq. ducta ſerie numerarem, quod & perfeci. Que pacto tamen nouus hic ordo antiquo reſpondeat, ex ſequenti Indice facilè peruidebis.

Ordo antiquus	Nouus ordo.	
PARS PRIMA.		
Quæſtio prima	*Quæſtio Prima*	*fol.* 6
Quæſtio ſecunda.	*Quæſtio ſecunda.*	*fol.* 9
Quæſtio tertia.	*Quæſtio tertia.*	*fol.* 28
PARS SECVNDA.		
Quæſtiones ad primam partem formulæ obligationis Cameralis.		
Quæſtio prima.	*Quæſtio quarta*	34
Quæſtio ſecunda.	*Quæſtio quinta*	43
Quæſtio tertia.	*Quæſtio ſexta.*	53
Quæſtiones ad Secundam partem formulæ obligat. Cameralis.		
Quæſtio prima.	*Quæſtio ſeptima.*	54
Quæſtio ſecunda.	*Quæſtio octaua.*	65
Quæſtio tertia.	*Quæſtio nona.*	68
Quæſtiones ad Tertiam particulam obligationis Cameralis.		
Quæſtio prima.	*Quæſtio decima.*	69
Quæſtio ſecunda.	*Quæſtio* XI.	70
Quæſtio tertia.	*Quæſtio* XII.	74
Quæſtio quarta.	*Quæſtio* XIII.	79
Quæſtio quinta.	*Quæſtio* XIV.	80
Quæſtio ſexta.	*Quæſtio* XV.	82
Quæſtio ſeptima.	*Quæſtio* XVI.	85
Quæſtiones ad Quartam particulam obligationis Cameralis.		
Quæſtio prima.	*Quæſtio* XVII.	87
Quæſtio ſecunda.	*Quæſtio* XVIII.	110
Quæſtio tertia.	*Quæſtio* XIX.	119
Quæſtio quarta.	*Quæſtio* XX.	127

Quæ-

Quæſtiones ad Quintam particulam obligat. Cameralis.

Quæſtio prima.	*Quæſtio* XXI.	132
Quæſtio ſecunda.	*Quæſtio* XXII.	135
Quæſtio tertia.	*Quæſtio* XXIII.	138

Quæſtiones ad Sextam particulam obligationis Cameralis.

Quæſtio prima.	*Quæſtio* XXIV.	140
Quæſtio ſecunda.	*Quæſtio* XXV.	143

De Præambulis ipſius proceſſus, de inſtrumento.

Quæſtio prima.	*Quæſtio* XXVI.	150
Quæſtio ſecunda.	*Quæſtio* XXVII.	151
Quæſtio tertia.	*Quæſtio* XXVIII.	160
Quæſtio quarta.	*Quæſtio* XXIX.	165
Quæſtio quinta.	*Quæſtio* XXX.	167
De vi inſtrumenti obligat. Camer.	*Quæſtio* XXXI.	168
De perſona petente executionem.	*Quæſtio* XXXII.	181
De Iudice exequente.	*Quæſtio* XXXIII.	178
De Proceſſu ipſo.	*Quæſtio* XXXIV.	179
De liquidatione.	*Quæſtio* XXXV.	185
Reliqua de proceſſu ipſo.	*Quæſtio* XXXVI.	193
Quæſtiones poſt proceſſum incidentes.	*Quæſtio* XXXVII.	211

FINIS.

INDEX

RERVM ET VERBOBVM

magis notabilium,quae in hoc opere continentur.

Litera G.Galleſij opus Z.Zacchiæ,D.Rotę Deciſiones ſignificat.

ABLATIVI *abſoluti important conditionem.* D.18. *n.*2.D.129.*n.*4.D.160.*n.*1.

Abſens *cauſa* Reipub.*poteſt petere eximi a fideiuſsione.* D.101.*n.*16.

A*bſentis acceptatio, an & quando ſit neceſſaria ſtante ſtipulatione* Notarij. G.9.23.*n.*1.

A*bſens cui fuit facta ſtipulatio petit executionē oblig.Cam.Z.q.23.n.1.*

Abſolutio *a iuramento.* Vide *in verbo iuramentum.*

Acceptatio *fieri non poteſt re non integra.D.124.n.10.*

Acta *in vno iudicio non probant in alio.* D.159.*n.6.*

Actio *ſine ceſsione an acquiratur ex cōtractu celebrato per* Procuratorē G.q.2.*n.17.& quid ſi adſit guarantigia ibid.n.*18.*et quid in actibus iudicialibus n.*20.*& quid ſi adſit obligatio* Camer. *ibid.n.*21.*&* 22. *& an ſtante iuramento ibid.n.*23.

A*ctionis & exceptionis diuerſa eſt ratio* G.*q.*31. *n.16.*

A*ctio quælibet vendi,& cedi poteſt* D. *9. n. 7.*

*pro dote cōſtāte matrimonio cōpetit marito,et nō vxori.*D.10.*n.*3.*et* 4.

non oritur ex obligatione qua non legitur in inſtrumento. D.84.n.1.

dicitur nata ex obligatione etiam quod dies ſolutionis non venerit. D.101.*n.*13.

quanto minoris datur quando venditur res prohibita alienari euictione etiam non ſequuta D.*161.n.7.*

Adminiſtrator *creditor adminiſtrati præſumitur ſibi ſatisfeciſſe* Z.*q* 17 *quilibet tenetur reddere rationem* D.6.*n.4.* (*n.*35

Agere *ex contractu non poteſt qui pro parte ſua non impleuit D.1.n.9.*

Alienare *prohibitus rē nō cēſetur prohibitus alienare fructus* D.70.*n.*9.

Alienationis prohibitio impedit dominij tranſlationem D.161. *n.*13.

Altiorem indaginem *requirere id dicitur quod eſt in controuerſiam deductum* D.108.*n.*1.

& quando dicitur obligationem eſſe erroneam D.*149. n.*2.

Amiſsio *ſcripturarum arguit ſuſpicionem, niſi probetur ammiſſa caſu, & ſine aliqua culpa* D.132.*n.*13.

† Annui

Digitized by Google

INDEX.

Annui redditus *reputantur inter immobilia* D. 70. n. 8. *ſecus annua præſtatio ibid.n.*10.

Anterioritatis *priuilegium cenſetur repetitum in ſecunda obligatione quando eſt facta reſeruatio prioris obligationis* D.135. n.2.

Apocæ priuatæ *vigore* Statuti *Vrbis habẽt executionẽ paratã* D.24.n.3 *nõ præſentatæ in Archiuio intra 15.dies ſũt nullæ et inualidæ* D.131.n.[illegible]

Apoſtoli *ſi fuerint petiti in caſu quo dari debuiſſent habentur pro datis* D.2.n.8.

Appellare *licet a notario grauamine* D.117.n.2.

Appellari *licet non poſſit a ſententia lata in poſſeſſorio, poteſt tamen dici de nullitate* D.117.n.3.

Appellatio *an & quando detur quoties fuit actum vigore oblig.* Cam. *Z.q.5.n.38.& q.37. fere per totum.*

& quoties permittitur actori, conceditur etiam reo a ſententia contraria reuocatoria D.45, n.2.

admittitur tamen a decreto de extenden. oblig. Camer. iuxta dicta teſtium Z.q.27.n.6.& q.37.n.14.

eſt licita vbi iudex liquidat intereſſe etiam ſi pro illo agatur vigore d.oblig. Z.q.31.n.11.

& vbi ſententia non iuſtificatur ex actis D.41.n.4.

& etiam vbi relaxatur mandatum pro aliqua re non expreſſa in inſtrumento Z.q.31.n.13.

an fieri poſſit a tacita pronunciatione, quæ ex proceſſu ad vlteriora naſcitur G.q.35.n.18.

a præcepto an & quando ſit licita G.q.35.n.19.& 20.

a declaratoria ab oblig. Camer. proficiſcente non ſuſpendit, nec impedit executionem G.q.36.n.43.

*non admittitur a declaratoria incurſus excommunicationis contra obligatum in forma Cam.*Z.q.36.n.7.

nec ab executione obligationis Camer. G.q.37.n.7. Z.ibid.n.2. Limit.n.46.& *ſeq.*

*a mero executore interpoſita tenet ad effectum vt cauſa deuoluatur & deferatur ad ſuperiorem.*G q.37.n.8.

ab exceſſu in exequendo an admittatur ſtante oblig. Cam.G.q.37.n.12.

non licet ratificanti ſimpliciter inſtrumentum in quo aderat obligat. Camer.Z.q.37.n.7. *intellige vt n.*8.

*denegatur etiam heredi ſtante hac oblig.*Z.q.37.n.9.

nec etiam licet ab interlocutoria ſtante hac obligatione Z.q.37.n.10.

admittitur tamen quando hæc obligatio probatur per teſtes Z. q. 37. n.11. Declara vt n.12.

admittitur quando fuit proceſſum illa non extenſa Z.q.37.n.[illegible]

admitti-

admittitur a reiectione exceptionis admiſsibilis contra hanc obligationem Z.q.37.n.11.

& ſicut licet actori à ſententia vulnerante, ita etiã reo a ſententia contraria reuocatoria Z.q.37.n.20. D.95.n.4.& 159.n.8.

admittitur quando mandatum executiuum infert notorium grauamen Z.q.37.n.35.

& etiam vbi quis declaratur capien. pro ſuſpecto,& fugitiuo Z. q.37. n.36. *contrarium* n.37.

admittitur quando iudicium fuit inſtructum & terminatum via ordinaria Z. q.17. n.38.

& quando iudex excedit modum in exequendo Z. q.37.n.40. *& ſeqq.*

& quando aliquis declaratur obligatus ad reſtituen. ſoluen. vel dan. Z. q.37.n.44.

& etiam vbi eſt facien. liquidatio,& recipien. probationes Z.q.37.n.45

& vbi iudex condemnat actorem ad reſtitutionem Z.q.37.n.49.

denegatur tamen ſub hac forma obligato de reſtituen. prioribus,& poſterioribus etiam ſi non adſit clauſula ad omne mandatum Domini Z. q.37.n.52.54.& 55.

denegatur in Saluiano D.3.n.15.

Appellationis remedium cenſetur ſublatum quoties quis ſe obligauit in for.Cam.vel conſenſit vt contra eum executiue agi poſſit. D.67. n.1.

Appellationi renunciari poteſt D.67.n.4.

Appellatione pendente nihil eſt innouandum D.76.n.5.

& omnia geſta ſunt nulla D.106.n.5.

Appellationis *cauſa diuerſificat inſtantiam* D.95.n.6.

Appellatio *ſuſpenſiua non datur ſtãte obl.Cam.*D.117.n.1.& 118.n.1.

nec ſtante guarantigia D.120. n.1.

Arbitrium *eſt à iure regulandum.* D. 115. n. 1.

Articuli *admittuntur ad probandas exceptiones permiſſas in obligat. Camer.* Z. q.17.n.14.

Aſſecuratio *iudicij non eſt facienda quando poſt obligationem non ſuperuenit aliqua ſuſpicio mutationis ſtatus* D.115.n.9.

Aſſertio *meritorum facta in inſtrumento donationis guarãtigiato præſumitur vera,et probat tãquã res iudicata* Z.q.2.n.11.*cõtrariũ*.n.12.

Aſſertioni partis non creditur D. 51. n.7.

Attentare *non dicitur qui ſuam poſſeſſionem continuat* D. 43.n.6.

Attentata *poſt inhibitionem veniunt reuocanda* D.87.n.1.

ceſſant quoties appellans rediÿt ad iudicem a quo D. 120. n.2.

non dicuntur quando cauſæ ſunt diuerſæ D.122.n.1.

in primis ſunt reuocanda D.153.n.1.

Attentatum illud dicitur quod fit poſt inhibitionem Rotalem *ſiue iu-*

ſta, ſiue iniuſta ſit D.43. n.3.

Atteſtatio *facta lite pendente, & parte nō citata non probat* D.53. *n.2.*

Auditor Cameræ *habet facultatem exequen. oblig.* Camer. *non obſtante abſolutione à iuramēto* Z.q.2.n.21. *& ipſe ſolus poteſt procedere executiuè vigore obligationis* Came. Z. *ibid. n.23.*

& ipſi ſoli eſt demandata huiuſmodi facultas G.q.7.*n.3.*

priuilegia habet circa hanc obligat. G.q.25.*n.9.*

concedit terminum 30. dierum confitentibus debitum non ſolum in forma C. *obligatis, ſed etiam alijs debitoribus.* Z.q.36. *n.6.*

ante feſta Paſchalia *abſoluit excommunicatos vt poſſint ſumere euchariſtiam* G.q. 37. *n.16.*

non poteſt exequi inſtrumentum per ſentiā vulneratum Z.q.37.*n.24.*

& eſt executor obligat. Camer. *priuatiuè, quo ad alios* D.1. *num.19.* D.56. *n.9. & 75.n.1.*

et ad illius executionem poteſt procedere quando oblig. eſt pura, & liquida, ſecus ſi adſit probabilis dubitatio D.33.*n.5.*

poteſt procedere ad ſolutionem penſionis, quādo adeſt obligat. Camer. *licet pendeat lis ſuper nullitate penſionis* D.43.*n.8.*

ex in eterato ſtylo non procedit, niſi verificato credito D.62.*n.2.*

exequitur omnia inſtrumenta etiam quod nō adſit oblig. Camer. *quando fuit conſenſum in relaxationem mandati* D.63. *n.2.*

ſtante oblig. Camer. *poteſt procedere etiam ſi cauſa ſit alteri commiſſa* D.87.n.2. *intellige, vt n.3.4.& 5.*

illius facultates comprehendunt pupillos, & viduas D.93.*n.3.*

eſt iudex priuatiuè quo ad alios quo ad guarantigiā D.120.*n.6.et 7.*

BEneplacitum A*poſtolicum requiritur in permutatione bonorum Eccleſiæ* D.5.*n.1.limitatur n.2.*

Bona *debitoris non ſunt obligata creditori, niſi hoc expreſſe fiat* G. *queſt.6. num.2.*

& obligans ſimpliciter omnia bona cenſetur obligare etiam futura G. *ibid. num.3.*

Bonorū *appellatione, an & quando veniant iura et actiones* G.*q.6.n.5.*

& generaliter obligata nō poſſunt à creditore moleſtari quādo poteſt ſatisfieri de ſpeciali pignore G.*q.6.n.4.*Z.*ibid.n.1.limit.n.2.*

Bona *fides non patitur vt bis idem exigatur* D.71.*n.5*

Bona *fides potius præſumitur quam colluſio* D.38.*n.9.*

Brachiū ſæculare *ex qua cauſa inuocari introductū fuit* G.*q.36. n.46.*

& quando proprie inuocari dicatur G.*q.36.n.51.*

& huius inuocatio non eſt facienda vbi non eſt neceſſaria G.*q.36.n.52.*

practica huius inuocationis G.*q36. n.53.*

conceditur elapſis 10. diebus vno, & eadem contextu cum aggrauatoria,

toria,

toria, & reaggrauatoria G. *quaſt.* 36. *num.*55.

CAlculatio *ſemper fieri poteſt etiam poſt mandatum* D.43. *n.* 11.

Cãbia *debẽt liquidari aliter quã p annotat.partitarũ.*D.31.*n.*11.

Camerarius *habet generale mandatum à* Papa, *& poteſt etiam exercere ea,quæ requirunt mandatum ſpeciale, & maxime ſi dicat cõmiſſum ſibi à* Papa *viuo vocis oraculo* D.70.*n.*3.*&* 4.

Carcerari *vt quis poſſit an per pactum hoc conueniri liceat* Z.*q.* 15.*nu.* 1.*& ſeqq.*

Caſus *à ſtatuto non expreſſus regulari debet ſecundum ius commune* D.70.*n.*12.

Cauſa *durior dicitur illa,quæ habet oblig. Camer.* Z.*q.*17.*n.*6.

Cauſa deficiente,deficit obligatio Camer.& nõ exequitur Z.*q.*17.*n.*78. *debet tamen huiuſmodi defectus eſſe euidens ibid.n.* 84. *& verſari circa cauſam finalem. n.*85.

Cauſa quæ trahit originẽ ab eod.inſtrum.nõ dicitur diuerſa D.33.*n.*2.

Cauſa falſa non poteſt dici quando à principio fuit vera,& poſtea deficiat D.134.*nu.*15.

*Cauſa præſumitur vera ſtante oblig.*Camer.Z.*q.*17.*n.*93.

Cauſa falſa non præſumitur D.134.*n.*9.*ſed cauſæ expreſſæ tamdiu ſtandum donec contrarium probetur* D.110.*n.*1.*&* 2.

*& niſi ſit euidẽs nõ impedit executionẽ oblig.*Cam.D.110.*n.*3.D.148.

et nõ p̃deſt obligatis vti principalib.et in ſolidũ D.110.*n.*5.*et* 7. (*n.*4

*Cauſa effecta appellabilis,ſẽper remanet appellab.*D.45.*n.*3.D.76.*n.*4. *dicitur diuerſa,q̃n agitur de fructibus diuerſi termini* D.122.*n.*2.*et* 3

Caute *nimis agere cum amicis non decet* G.*q.*1. *n.*16.

Cautio *quæ debet præſtari pro relaxatione pœnæ cõtumacialis, vel pro crimine debet eſſe cum fideiuſſore D.*115. *n.*6.

Cedens *nõ tenetur dare inſtrumentum ceſſionario quando originalia ſunt apud notarium & ſufficit indicatio* D.137.*n.*8.*&* 10.

Cedens nomen debitoris an teneatur facere bonum nomen de iure D.84. *n.*4.*&* 5.

& dicitur cedere omnem actionẽ,& poſt ceſſionem nihil petere poteſt. D.85. *n.* 12.*&* 14.

Cedula *priuata nõ probat in præiudicium tertij,niſi habeat requiſita in l.ſcripturas* C.*qui pot.in pignor.hab.*D.50. *n.*1. *limitatur n.*2.

de partium conſenſu habet viam executiuam D. 91. *n.*1.

Cenſus *venditor poteſt executiue conueniri ad reſtitutionem precij ſi aſſerit eum eſſe liberam,& ſciebat non eſſe* Z.*q.*37.*n.*56.

Cenſus fideiuſſor præſumitur ſe voluiſſe obligare perpetuo D.101.*n.* 12 *& hoc quia contractus cenſus eſt perpetuus ibid.n.*9.*&* 10.

*non poteſt imponi ſuper re propria ad fauorem Domini.*D.150.*n.*8.

Cen-

Cenſurarum *ſuſceptio operatur, vt quis in Curia monitus ſive monitione* G.q.18.n.7.
& huius ſuſceptio facta corã notario ab initio non valet G.q.18.n.12.
& illas ſolum A.C. promulgare poteſt vigore oblig. cam. Z.q.18.n.4.
ſunt nullæ ſi emanantur vigore huius obligationis non præcedente liquidatione Z.q.37.n.62.
& niſi adſit contumacia D.40.n.7.
non poſſunt iuſtificari ex nouiter deductis D.115.n.11.
nõ poſſunt relaxari contra aliquẽ, niſi quod contra eũ non poſſit fieri executio qñ adeſt alius obligatus cõtra quẽ exequi põt D.118.n.12.
Ceſsionarius *creditoris an, & quando iuuetur Cam. oblig. ad fauorem cedentis appoſita* G.q.5.n.1.
eiq. cõpetit omnis effectus huius oblig. Z.q.5.n.2. D.9.n.2. D.135.n.9.
& volens agere debet docere de ceſſione, & exiſtẽtia crediti Z.q.5.n.3.
& an agenti vigore huius obligationis poſſit opponi quod ceſſio ſit facta ſine pecunia Z.q.5.n.4.
& proprie dicitur creditor G.q.32.n.2.
& ad eius fauorẽ per ceſſionem abdicatur omne ius à cedente D.9.n.3.
cenſetur conſtitutus procurator in rem ſuam, & ad proprium commodum D.9.n.4.
non poteſt conuenire debitorem ceſſum nõ intimata ceſſione D.40.n.3.
nec poteſt vti actione ſibi ceſſa quando eſt inutilis D.40.n.4.
Certum *dicitur illud quod poteſt certificari ad relationem factam ad aliquid certum* G.q.21.n.5.
Circuitus *effectum aliquem pariens non euitatur* G.q.29.n.5. *& quãdo dicatur aliquem effectum parire.* ibid.n.7.
Citatio *perſonalis nõ requiritur contra oblig. in for. Cam.* Z.q.17.n.13 *ſecus qũ ad effectum excommunicationis* G.q.36.n.10.
& quæ ſit, ⁊ remittenda quando oblig. C. non eſt extenſa G.q.34.n.2.
et quæ qñ reſtriũ nõ fuit rogatum à notar. iudicis exequẽtis G.q.36.n.1.
contra præſentem omnino eſt facienda G.q.36.n.2. *ſecus contra abſentem à Curia* ibid.n.3.
& ab ea incohatur proceſſus G.q.36.n.5.
debet fieri perſonalis ad effectum cenſurarum D.37.n.2.
& ſine ea non valet actus iudiciarius D.40.n.8.
illus omiſsio non vitiat actum, quando ſi citatus eſſet defenſionem nullam haberet D.54.n.4.
Citatum *quem non eſſe probatur ex lectura proceſſus* D.74.n.3.
Clauſula *ſi quid exequendum importat vt mandatum debeat ex iiſdem actis iuſtificari.* Z.q.2.n.6. D.136.n.1. & 145.n.1.
& intelligitur ipſa clauſula prout de iure D.136.n.9.

Clauſula

Clauſula contenta in inſtrumẽto eſſe vera quã vim habeat G.q.24.n.6.
Clauſula ita quod faciendo poſſibilia, & clauſula cum effectu, &c. non adſunt in oblig. Camer. Z.q.31.n.6.
Clauſula ſine præiudicio legitimæ executionis quando apponatur in cõmiſsione G.q.37.n.10.Z.*ibid*.n.21. *& ſeq.*
Clauſula ſi quid exequendum ſtante in commiſs. conſtito de iuſtitia mãdati ex iiſdem actis proceditur executiue D.12.n.4.& 156.n.2.
Clauſula cum facultatibus A.C. poſita in vna commiſs. cenſetur in alia repetita D.12.n.5.
& quid importet D.95.n.5.
Clauſula ſine præiudicio obligat.Cam. proceſſus executiui, mandatorũ relaxatorũ & quorumcunq. iuriũ partium præſeruat ius D.13.n.6.
Clauſula &c. habet in ſe ſolũ ea, quæ deficiunt in ſermone, & in ea parte vbi apponitur D.16.n.1. *& ea quæ ſolent ſequi ſecundum conſuetudinem ibid.n.2. illius virtus eſt complere orationem ibidem nu. 3. poſita poſt relationem partis alicuius diſpoſitionis comprehendit ſequentia in illo relato ibid.n.4. & per eam non poſſunt extendi omiſſa ibid.nu.5.*
Clauſulæ & cautelæ quæ continentur in ſecunda parte oblig. camer. poſſunt extendi D.16.n.14.
Clauſula executiua non ampliat obligationem D.17.n.4.
Clauſula inſolidum facit vt quilibet ad totum teneatur. D.22.n.1.
Clauſula quilibet eorum importat ac ſi dictum eſſet inſolidũ. D.23.n.3.
Clauſula generaliter & indiſtinctè appoſita in fine inſtrumenti, & in parte obligatoria reſpicit omnes contrahentes, & refertur ad omnia in contractu expreſſa. D.23.n.4.
& quæ nõ eſt omnino clara poteſt declarari, & interpretari D.23.n.5
Clauſula cum promiſsionibus, renunciationibus & aliis ſolitis & conſuetis appoſita in mandato procuræ tribuit procuratori facultatem iurandi D.23.n.7. *& operatur rati promiſsionem ibid. n.10.*
Clauſula ſublata impedit ne poſſit allegari nullitas gratiæ D.28. n.1. *illiq. poteſt renunciari quando eſt inducta ad fauorem partis ibid. n.4. non ſolet apponi de ſtylo* Cancellariæ *in literis prouiſionum ſicut nec decretum irritans* D.29. n.1.
Clauſula conſtituti transfert poſſeſsionem D.31.n.3.& 64.n.2.
Clauſula ſine præiudicio oblig. cam. appoſita in commiſsione præſeruat iuriſdictionem iudicis a quo D.41. n.6.
Clauſula ſi preces veritate nitantur ſubintelligitur in oblig. camer. adiecta literis reſeruationi penſionis D.46. n.2.
Clauſula ſi quid exequendum præſeruat viam executiuam, & impedit effectũ ſuſpenſiuum appellat. ſi de iure eſt locus executioni D.54. n.3.

INDEX.

Clauſula promiſit indemnes releuare, & penitus ſine damno conſeruare quid importet D.55.*n*.2.

Clauſula pro quibus omnibus in oblig. camer. in fine inſtrumẽti poſita qualificat omnia in inſtrumen. contenta D.61.*n*.2.*&* 3.

& refertur etiam ad enunciata D.111. *n*.15.

Clauſula non alias aliter, nec alio modo importat conditionem & formam D. 64. *num*. 6. *&* 72. *num*. 5.

Clauſula vt inſtrumentũ habeatur perinde, ac ſi iuratum eſſet, operatur vt quo ad executionem inſtrumentũ habeat vim iuramẽti D.67.*n*.3.

Clauſula cæterata indiget extenſione D.83. *n*.13.

Clauſula præfata omnia eſſe vera quid importet D.84. *n*.3.

Clauſula quod apoca habeat vim publici inſtrumenti quid importet D.91.*n*.2.*& ſi dicat quod habeat vim inſtrum. in for. cam.*D.104. *n*.6.

Clauſulæ derogatoriæ generales an comprehendãt priuilegium l. vnica C.*quand.*Imper.*inter pup.& vid.*D.93. *n*.4. *&* 13.

Clauſula quorum tenores habet vim ſpecificæ & indiuiduæ expreſſionis D.93.*n*.19.

Clauſula generalis refertur ad enunciata D.111.*n*.1.

Clauſula promittens refertur ad enunciata D.111. *n*.14.

*Clauſula ſine retardat. ſolutionis fructuum quid importet*D.113.*n*.16

Clauſula arbitrio intelligitur prout de iure D.119. *n*.1.

Clauſula vna cum toto negocio principali quomodo intelligatur, & an per eam cenſeatur auocatum iudicium executiuum D.122.*n*.5.*&* 6.

Clauſula prout de iure quid importet D.153.*n*.2.

Clauſula ad omne mandatum Domini*, apponitur ad faciliorem executionem* D.158. *n*.2.

*Clauſula in fine poſita refertur, & qualificat totam obligat.*D.160.*n*.3

Clauſula non alias &c. dat formam præciſam & importat conditionem D. 160. *n*. 6.

Clauſula dummodo importat conditionem D.160.*n*.7.

Clericus *ſubmittens ſe omni foro, an poſſit pati executionem in foro ſæculari in bonis temporalibus* G.q.8.*n*.1.

in iudicem laicum etiam de Epiſcopi ſui licentia conſentire non poteſt. G.*q*.98.*n*.2.*& licet hæres layci, gaudet tamen priuilegio fori* G.*ibid. n*.3.*& an teneatur proſequi litem cœptam cum defuncto coram iudice layco.* Z.*q*.8.*n*.1.2.*&* 3.

& an ratione hypothecæ Iudex *laycus ſuper re hypotecata exequi poſſit, ſi a clerico poſſideatur* G.*ibid.n*.4. *& ſeqq.*

& an poſſit in oblig. camer. ſe aſtringere ſub pæna priuationis beneficij G.*q*.16.*n*.1.*&* 2.

Commiſſa cauſa, *cenſetur etiã commiſſus articulus annexus* D.1.*n*.24.

Com-

I N D E X.

Commiſſio vnica ſufficit in Rota,& illius vigore poteſt Aud.cognoſcere cum ſuis dependen. & emergen. D.1.n.25.

Commiſſio in qua non eſt facta mentio obligat. Cam. non impedit quin ad illius executionem procedi poſſit.D.153.n.5.

Commiſſione Sanatoria ſtante arbitrio Rotæ ſolum inſpicitur iuſtitia mandati D.51.n.4.& 5.

Compenſatio an & quando habeat locum in obligat.Cam.G.q.18.n.6. & ſeqq.Z.ibid.n.13.& ſeqq.

& non admittitur ſtante iuramento Z.q.18.n.12.

admittitur tamen non obſtante ſtatuto reÿciente omnes exceptiones. Z.q.18.n.14.

non admittitur de liquido ad non liquidum.D.26. n.4.& 146.n.9.

nec de ſpecie ad quantitatem D.26. n.5.

nec de debito particulari ad debitum ſociale D.35.n.3.

fit de vna re ad aliã qñ plures res ſimul coaceruatæ ſunt D.148.n.9.

Compromiſſo ſi ſit adiecta obligat. Camer.amittit uires ſuas ſi petatur reductio ad arbitrium boni viri Z.q.19.n.8.

& hoc caſu non intrant facultates A.C.ibid.n.9.

& hac reductione pendente executio quæ fieret eſſet attentata Z. q.19. (n.10

ſed ſtante hac obligatione Signatura committit cauſam cum clauſula ſine præiudicio legitimæ executionis Z.q.19.n.16.

Condictio indebiti datur ex quadam æquitate naturali. D.15.n.2.

Conditio debet impleri in forma ſpecifica D.129.n.5.

Cõditio quæ ſonat in facto differt ab ea quæ ſonat in dando D.129.n.7.

Conditione non purificata nõ eſt locus executioni oblig.Cam.D.18.n.1.

Conductor gregis ad inſtar vſufructuarÿ tenetur loco de mortuarum vel inutilium ſubrogare D.126.n.11.

dicens ſe impeditum fuiſſe & patientiam non duraſſe debet hoc probare D.11.n.3.

locupletari non debet cum iactura locatoris D.151.n.17.

& præſumitur voluiſſe ea omnia quæ pro executione pacti fuiſſent neceſſaria D.11.n.6.

Promittens finita locatione reſtituere rem conductam non dicitur renunciaſſe iuri inquilinatus D.90. n.3.

& an & quando amittat beneficium inquilinatus D.90.n.5.

poteſt retinere expenſas factas in neceſſaria reparatione rei conductæ D.90.nu.6.

poteſt petere damnum prouenient ex cauſa inſolita etiam ſi promiſerit non petere remiſſionem penſionis D.105.n.5.

renuncians iuri peten. remiſſionem affictus non dicitur renunciare in caſu in quo fere nihil percepit D.151.n.14.

Cõfeſsio *tutoris ad hoc vt noceat pupillo dẽt eſſe adminicul.* D.111.*n*.9
Confeſsio *de iure communi habet paratam executionem* G. *q.* 2. *nu*.12. Z.*d.q*.2.*n*.29.
non poteſt fieri per procuratorẽ niſi debitum ſit liquidatũ. G.*q*.35.*n*.8
& *quando vera non ſufficit,multo minus ficta* D.4. *n*.7.
facta in iudicio criminali non probat in ciuili etiam inter eaſdem partes D.31.*n*.5.
facta ad vnum effectum non poteſt alium operari D.132. *n*.15.
probat contra confitentem D.141.*n*.13.& *in quocunq.iudicio ibi.n*.14
facta in commiſsione probat D.153.*n*.4.
Conſauguineorum *præſentia excludit ſuſpicionem metus* D.121.*n*.24.
Conſanguineorũ *præſentia a ſtatuto requiſita quomodo probetur quod non potuerit interuenire* D.119.*n*.3.
& *quando per alios remotiores ſuppleri poſsit* D.134.*n*.7.
Conſenſus *in alterius præiudicium reuocari non poteſt* G.*q*.12.*n*.10.
& *præſumitur præſtitus ab eo,qui certificat.nõ repugnauit* D.49.*n*.1.
Conſenſus *vtriuſq. debet interuenire in donationibus,et in alijs contractibus* D.123.*n*.11.& 12.
& *eſt quid intrinſecum,& ab animo dependens* D.123. *n*.19.
Cõſentiẽs *alienationi rei ꝓhibitæ alienari cadit a iure ſuo* D.161.*n*.15.
Conſequens *cui conceditur dicitur etiã conceſſum omne ſuum neceſſarium antecedens*.D.13. *n*.3.
Conſtitutum & *facultas capiendi poſſeſsionem propria auctoritate fuerunt addita in oblig.*Camer.per Galleſ. *in ſua formula quæ non fuit vſu recepta*. Z.*q*.5.*n*.41.& 42.
& *ſi apponeretur in oblig.*Camer. *eſſet neceſſaria liquidatio & citatio* Z.*ibid.n*.43.
& *huiuſmodi clauſula transfert poſſeſsionẽ in conſtitutariũ*.D.64.*n*.2
Contractus *aliud eſt,aliud inſtrumentum* G.*q*.3. *n*.2.
nominatus non reſcinditur ob non implementum D.1.*n*.3.Limitat.*n*.4.
talis præſumitur,qualis a partibus denominatur D.126.*n*.1.
ex conuentione legem accipit,etiam quod fuerit conuentum vltra, vel præter naturam contractus.D.1.*n*.5.& 6.& 23. *n*.2.
nominatus etiã reſoluitur quãdo promiſſa non obſeruãtur D.160.*n*.4.
licet clandeſt. poteſt ſtare fauore Eccleſiæ D 5. *n*.3.
illius ſubſtantia non poteſt ſuppleri nec per Notarium,*nec per Iudicem* D.83.*n*.17.
factus a minore ſeruatis ſeruan.& cum expreſsione cauſæ etiam quod cauſa ſit falſa a principio non dicitur nullus a principio donec contrarium probetur D.110.*n*.14.& *ſeqq*.
non perficitur niſi ex interuẽtu conſenſus vtriuſq. partis D.123.*n*.15

plures

plures poſſunt fieri de eadem re alternatiue ad unius partis electionē, dummodo ambo ſint liciti D.126. n.4.
Contrahens *cum alio tenetur inquirere conditiones, & qualitates eius cum quo contrahit* D.37.n.7.
Contumacia *operatur tantum in actu, et tempore in quo contumax fuit* D.124.n.3.
Cōtumax in eius odium habetur pro cōſentiēte, & acceptāte. D.124.n.2.
Contumax in uno actu non præiudicat ſibi in ſequenti. D.124. n.5.
Conuentio *ſemper debet intelligi rebus in eadem ſtatu permanentibus.* D.6.n.3.
& cenſetur facta ſecundum naturam contractus cui fuit appoſita. D.126.n.6.
expreſſa auget obligationem D.161. n.6.
Copia *impreſſa ſufficit ad effectum ut quis dicatur certus de ſua iuriſdictione* D.138.n.10.
Copia non probat non recognito originale D.131.n.1.
Copia proceſſus non datur in crimine hæreſis D.159.n.5.
Correſpectiua *ſunt indiuidua* D.113.n.14 *& quod ineſt uni ineſt alteri ibid.n.13.*
Crediti *exiſtentia eſt iuſtificanda* D.136.n.9.
Creditor *nimis rigoroſus, & exactus in ligando debitorem damnatur.* G.q.1.n.1.*& ſeqq.*
& quandiu poteſt ſibi ſatisfieri de bonis ſibi ſpecialiter obligatis nō pōt recurrere ad bona generaliter hypotecata G.q.6.n.4.Z.*ibid.nu.*1. *Limit.n.*2.Z.q.11.n.1.*& ſeqq. ubi plures limit. affert.*
*& an poſſit cogere debitorem ad faciendum ſibi inſtrumentum cum oblig.camer.*G.q.28.n.1.Z.*ibid.n.*1.
et an admittatur ad licitañ. pignus G.q.37.n.30.
habens obligationem Camer. *poteſt agere etiam executiuè contra debitorem ſui debitoris executiuè obligatum* D.7.n.1.
non habens animum nocendi alijs creditoribus poteſt facere meliorem ſuam conditionem etiam in præiudicium aliorum D.50.n.6.
non eſt veriſimile, ut per longum tempus differat petere ſuum depoſitū D.59. num.4. & 5.
certus debet nominatim citari in confectione inuentarij D.96.n.7.
conqueri non poteſt quoties illius non eſt effectum deterius D. 99. num.3. & 5.
non præſumitur ſatisfactus D.99. n.4.
anterior auocat à poſteriori creditore D.134.n.1.
ille dicitur de cuius intereſſe conſtat D.157. n.4.
illorum maior pars an, & quando minori præiudicet D.157.n.1.

†† 2 Curator

Curator *hæreditatis repræſentat perſonam defuncti quo ad omnia* D.39. *num.*7.

*& quando dari poſſit. ibid. n.*8. *&* 9.

*& poteſt dari cum facultate intētandi quaſcunque actiones.ibid.n.*10.

DAmnum *quod prouenit alicui ex ſuo malo iure. conſiderari non debet* D.90. *num.*2.

*pro remiſſione affictus de quo tempore ſit probari.*D.151. *n.*4.

eſt diminutio patrimonij D.151. *n.*16.

Damnatus *in pœnam vitæ, cui fuerunt confiſcata omnia bona, ſi fuerit gratiatus quo ad vitam tantum etiam ſi peruenerit ad meliorem fortunam non poteſt moleſtari à creditoribus* Z.q17. *nu.*22. *& ſeqq. etiam quod adſit oblig.* Camer. *& iuramentum* Z.*ibid. n.*27. *&* 28.*etiam quod obligatio ſit ad fauorem* Reipub. *ibid.n.*30.

Debitor *effugiens ſoluere damnatur* G.q.1.*n.*15.

*& an poſſit cogi ad faciēn. instrumentum cum oblig.*Camer. G. *q.*28. *n.*1. Z.*ib.n.*1.D.57.*n.*6.

et obligatus in forma Camer.*poteſt executiuè conueniri à creditore ſui creditoris* Z.*q.*5.*n.*30.

& perſonaliter capi Z.*q.*15. *n.*10. *& ſeq.*

recuſans facere inſtrumentum habens executionem paratam detegit turpitudinem ſuam G.*q.*28. *n.*4.

habetur pro condemnato quoties inſtrumentum habet executionem paratam D.1.*nu.*16.

non poteſt vendere rem quam obligauit D.9.*n.*6.

poteſt conueniri ante diem ſolutionis, quando deteriorauit conditionem ſuam D.102.*n.*4.*declara n.*5.

ſi conuētus non opponat exceptionem pacti dilatorij Iudex poteſt eum condemnare ad ſoluēn. tempore debito D.102.*n.*6.

Debet *prius cōueniri quā ad executionē vrgeri* D.142.*n.*10.D.154.*n.*6

Decretum *in quo mandatur exequi inſtrumentum oblig* Camer. *habet vim diffinitiuæ* D.12. *n.*3.

Decretum *iudicis excludit præſumptionem læſionis* D.134.*n.* 17.

Decretum *iudicis facit præſumi omnia rite, & recte facta* D. 70. *n.*5. D.134.*n.*10.*&* 11.

Decretū *relaxationis mandati, niſi infra tres eſt neceſſariū quando in oblig.*Camer. *non eſt ſuſceptum mandatum* D.103.*n.* 3.

Delegatio *ad hoc vt dicatur facta quæ requirātur* D.113.*n.*9.10.*et* 11 *& quæ requirantur ad hoc, vt delegans liberetur* D.35. *n.*5.

ceſſat ceſſante cauſa delegationis D.113. *n.*8.

Depoſitarius *aſtrictus vinculo obl.cam. pro reſtitutione bonorum ſimpliciter, poteſt etiam cogi ad reſtitutionem fructuum* Z.*q.*31.*n.*17.

non

non facit fructus ſuos D.30. *n.2.*
& qui promiſit reddere ad mandatum iudicis, non poteſt hoc facere ſine decreto aliàs non remanet liberatus D.99.*n.1.* & 2.
Depoſitum *factum per cedulā bancariā habet vim ſolutionis* Z.*q.*17.31
*admittitur ad retardan. executionem obligat.*Camer. Z.*q.*17.*num.*32. & 33.D.32.*n.*13.*et* 14.
debet tamen eſſe integrum & purum Z.*q.*17.*n.*34.
non afficit quando citatus comparet, & recipere ſe offert D.56.*n.*11.
illius conſignationem petens, acceptare dicitur D.107. *n.*2.
factum nomine uxoris non inducit donationem D.125.*n.*10.
Dictio, *ut ſupra repetit omnia expreſſa in narratiua inſtrum.*D.5.*n.*7.
Dictio *caſu quo denotat euentum futuri temporis, & facit conditionem.* D. 18. *num.*3.
Dictio *prætenſus non importat veritatem* D.18. *n.*4.
Dictio *quilibet eſt diſtributiua, & attribuit cuilibet actum in ſolidum* D.32.*n.*2. D.33.*n.*3.
Dictio *prout eſt relatiua* D.29.*n.*5.
Dictio *iuxta relata ad facultatem datam ſtat limitatiue* D. 64.*n.*4.
Dictio *quicunque eſt dictio collectiua* D.93.*n.*9.
Dictio *alius reſtringit ad paria, vel ſimilia* D.93. *n.*10.
Dictio *etiam implicat caſum magis dubitabilem, & explicat caſum magis dubium* D.138.*n.*8.
Dictionis, Et, *natura eſt ampliare non reſtringere* D.158.*n.*4.
Dilatione *data à iudice eſt ſuperſedendum* D.2.*n.*6.
et ſi culpa iudicis denegata ſit quæ alias dari debuiſſet non operatur validitatem actus, qui ea conceſſa eſſet nullus D.2.*n.*9.
modica debet dari debitori ad ſoluendū etiam de iure cōmuni D.3.*n.*3
et iudex illam negando dicitur grauare D.3.*n.*4.
Diligentia *in eo qui promiſit factū alienū quomodo probetur* D.38.*n.*8.
Diſpoſitio *non cōuenit, vbi mens, ratio, et verba non cōueniūt* D.4.*n.*19
noua celebratur quoties aliquid additur vel detrahitur D.6.*n.*2.
Diſpoſitio l. curabit C. *de act. empt. habet locum in quolibet contractu* D.90. *num.*7.
Diſputandum *non eſt ſuper caſu à lege deciſo* D.86. *n.*1.
Diuiſio *bonorum eſt damnoſa* D.18.*n.*3.
Diu *fletiſſe in obligatione an, & quando dicatur* D.101.*n.*15.
Donatio *non prodeſt hæredi, ſed nocet* D.16.*n.*7.*et ideo donans nō præſumitur quod voluerit obligare bona hæredum ſi non expreſſit.* ibid. *num.* 6.
non requirit ſubſcriptionem de iure communi D.63. *n.*3.
facta propter nuptias an, & quando cedat commodo uxoris D.71.*n.*2.

Digitized by Google

Donatio eſt contractus D. 123. n. 13.
inter virum & uxorem an, & quando ſit probibita à iure D. 195. n. 9.
Dolus *an re ipſa, vel ex propoſito interuenerit paria ſunt.* G. q. 19. n. 8.
& ab eo excuſat qualibet cauſa etiam leuis D. 146. n. 6.
Dominiũ *rei prohibitæ alienari nõ dicitur pleno iure ſpectare ad eũ, cui facta eſt prohibitio* D. 161. n. 1. *nec trãsfertur in emptorẽ. ibid.* n. 11.
Dominij *translatio an, & quando requirat traditionem* D. 98. n. 5.
& non cenſetur translatum ex æſtimatione quando ad alium finem fuit facta D. 126. n. 9.
Domus *non ſemper locatæ manent* D. 78. n. 10.
Dotis *promiſsio eamdem vim habet quam eius conſtitutio* G. q. 29. n. 4.
reſtitutio illius in inſtrumẽto enunciata ſi adſit oblig. Camer. pro illa agitur executiuè Z. q. 31. n. 19.
non impeditur per exceptionem adminiſtrationis tutelæ D. 26. n. 1.
Dos *viro promiſſa debetur, licet matrimonium ſit ſolutum* D. 10. n. 2.
& maxime quando ei debetur lucrum vigore ſtatuti D. 10. n. 12.
datur propter onera matrimonij D. 10. n. 5.
eſt reſtituẽ. liberis mortua muliere non autem promittenti ex conſuetudine Martini D. 10. n. 9. *ampliatur* n. 10.
& pro illius reſtitutione poſſunt alienari bona ſubiecta fideicommiſſo D. 63. n. 6.
eſt reſtituenda iuxta formam ſtatutorum, ſeu conſuetudinis loci domicilij viri D. 78. n. 1. & 5.
ECcleſiaſticæ *perſonæ non poſſunt extra Curiam conueniri vigore oblig. Camer. niſi coram eorum ordinario* G. q. 7. n. 6.
Emphyteuta *non petente renouat. onẽ intra tempus præſtitutum, an poſſit* D. *directus ꝓpria auctoritate ingredi poſſeſsionẽ* D. 142. n. 2. et 11
citari debet antequam declaretur incidiſſe in commiſſum. ibid. n. 4.
Emptio *rei propriæ dari non poteſt* D. 150. n. 7.
Emptione facta pro perſona nominanda facta nominatione, & acceptatione, dominium rei emptæ in nominatum tranſit D. 109. n. 1.
Emptor non tenetur ſoluere nec precium, nec vſuras quãdo venditor pro parte ſua non impleuit D. 14. n. 1. D. 77. n. 3. D. 107. n. 1.
qui precium non ſoluit, tenetur ſoluere fructus compenſatiuos etiam non datis fideiuſſoribus promiſsis D. 14. n. 7.
& non debet frui re, & precio D. 107. n. 4.
non poteſt conueniri à venditore, niſi prius docto de adimplemento pro eius parte D. 39. n. 3.
poteſt retinere precium quando imminet euictio D. 39. n. 8.
illiq. dicitur ſuccurſum reſpectu generalis hypothecæ à venditore facta ſuper omnibus bonis D. 127. n. 1.

Enun-

Enunciatiuæ *prolatæ per modum cauſa probant, & obligant* D.5.*n*.8.
incidenter, & propter aliud emiſſa probant fauore piæ cauſæ D.5. *n*.9.
non probant etiam ſi ſit in ſententia D.40.*n*.9.
Æqualitas *eſt ſeruañ. in iudicijs, & præcipuè in probationibus faciendis* D.13. 9.
Error *quando eſt clarus impedit executionem obligat. Camer.* Z.*q*.17. *num*. 90. & 91.
ſi ſit in exemplo quando poſſit probari per oſtenſionem exemplati Z. *quæſt*.30.*num*.1.
circa cauſam finalem quomodo adeſſe cognoſcatur D.148.*n*.7.
Æſtimator *electus poteſt deputare menſuratorem* D.155.*n*.6.
Euictio *debetur de natura diuiſionis* D.119. *n*.6.
de ea agi non poteſt antequam ſequatur D.161.*n*.4.
Exceptio non excluditur niſi replicatione, ſicut nec actio niſi exceptione oppoſita G.*q*.20.*n*.5.
nullitatis opponitur non obſtante ſtatuto reiciente omnes exceptiones. Z.*q*.37.*n*.59.
Doli facis, non habet locum, quando dotis reſtitutio eſt facien. alteri quam ei a quo petitur D.10. *n*.8.
Impedimenti non obſtat ad effectum impedien. exercitium actionis in locatore quando docet ſe impleuiſſe pro parte ſua D. 11. *n*.4.
Quæ oritur ex natura actus admittitur in omni iudicio D.39. *n*.4.
Quæ dicatur requirere altiorem indaginem D.105.*n*.7.
Lapſus quadriennij impedit reſtitutionem in integrum D.134.*n*.3.
Periurij repellit agentem a limine iudicij D.146.*n*.2.
Compromiſſi impedit iuriſdictionem iudicis ordinarij D.146. *n*.11.
Exceptio *firmat regulam in caſu contrario* D.93. *n*.17.
Exceptiones *poſſunt opponi contra oblig.camer.obtenta abſoluta iuramento* Z.*q*.2.*n*.20.
Et an ſolum limitantes huiuſmodi oblig.retardent ipſius executionem G.*q*.19.*n*.1.
Exceptio *nullitatis an admittatur contra oblig.camer.*Z.*q*.3.*nu*.1.2.8. & *ſeq*.D.27.*n*.2. & 133.*n*.2.
& *an nullitatis inſtrumenti* G.*q*.17. *n*.6.
& *quæ admittantur contra oblig.camer.*G.*q*.17.*n*.1.
*falſitatis, ſolutionis, & nouæ conuentionis tantum opponuntur contra oblig.at camer.*G.*q*.17.*n*.2.Z.*ibid*.*n*.2.& *ſeqq*. D.27.*n*.1. D.36. *n*.1. D.42.*n*.4. D.64.*n*.1.D.70.*n*.2.D.71.*n*.1.D.82.*n*.2.D.89.*n*.3. D.92. *n*. 1.D.114 *n*.1.D.133.*n*.1.& 2.D.148.*n*.1.D.155.*n*.2.
Excuſſionis *ceſſat, quoties debitum eſt confeſſatum* D.55.*n*.5.
& *non admittitur contra oblig.camer.*D.118.*n*.7.

Excom-

Digitized by Google

Excommunicationis nunquã cenſetur excluſa.G.q.17.n.4.Z.ibi.n.46.

Non implementi opponi poteſt cõtra obl.cam. G.q.17.n.7.Z.q.17.n.47 D.113.n.15.D.116.n.1.D.139.n.2.D.145.n.1.D.146.n.1.D.148.n.11

& poteſt opponi etiam poſt mandatum relaxatum Z. d. q. 17. nu.51. D.45.n.6.*& ſi reijciatur poteſt appellari* Z.ibid. 52.

& illam opponens nihil probare tenetur Z.d. q.17. n.49.

habet locum etiam ſi in minimo verificetur D.45. n. 2.

obſtat non ſolum cedenti ſed etiam ceſſionario ibid.n. 3.

non impedit actum obligationis, ſed tantum illius exercitium & executionem D. 145.n.8.

Non *implementi opponi non poteſt quando tempus præfixum lapſum non eſt* D.1.n.10.

nec ab eo qui primo contrauenit D.70.n.17.D.81.n.5.D.139.n.4.

poteſt opponi et in caſu vbi exceptiones opponi prohibentur D.77. n.4.

& ſi non opponatur iudex illam ſupplere debet D.77.n.5.D.145.n.5.

& opponitur etiam contra tertium agentem. D.137. n.7.

Reſultan.*ex ventre inſtrumenti contra hanc obligat.admittitur* G. q. 17.n.8.Z.*ibid.n.*59.

*etiam ſi requirat altiorẽ indaginem ibid.n.*61.*& ſeqq.* D.8.n.1.D.36. n.2.D.42.n.7.D.106. nu.5.D.114.n.5. *& ſeqq.*

Falſitatis *cauſa non retardat, niſi ſit concludẽter probata* D.134.n.12 D.148.nu.4.

defectus cauſæ huius oblig.exetut.impedit G.q.17.n.12.Z.*ibid.n.*78.*et & 79.*D.80.n.1.D.89.n.1.D.104. n.4. & 5.

ſed huiuſmodi defectus debet verſari circa cauſam finalem Z. q. 17. n.85.*& qualis eſſe debeat n.86.*

& an obſtet marito cui fuit promiſſa dos & non ſoluta ſi agat uxore mortua Z.q.17.n.87.

& quod contractus factus ſit ſine cauſa requirit altiorem indaginem. Z.*ibid.n.*99.

Non *admittendas opponens ſuper illarum probatione audiri non debet* G.q.17.nu.15.

*ſed ſi ſunt incontinẽti probatæ impediũt effectũ obl.cam.*Z.q.17.n.101

admiſſæ an & quando proceſſum impediant G.q.17. nu.16. & 17. & q.20.nu.1.

& an valeat proceſſus ſi iudex exceptiones non admitten. admiſit. G.q.20.n.6.

admiſſibiles debeat incontinenti probari Z.q.17.n.10.

Competentes *principali debitori cõpetunt etiam fideiuſſori* Z.q.17.n.18

Præſumptæ ſatiſfactionis admittitur Z.q.17.n.36. *contrarium n.37. Intellige vt n.38.Limitatur n.39.*

&

I N D E X.

& obſtat ei qui non reddidit rationem de adminiſtratis D. 13. *nu.* 7.
Limitatur n. 8.
& quod obligatio non ſit liquida retardat hanc execut. Z. q. 17. *n.* 43.
Iudicis incompetentiæ non admittitur contra hanc oblig. Z. q. 17. n. 44.
Inhabilitatis perſonæ numq. cenſetur excluſa Z. q. 17. n. 45.
Rei non traditæ admittitur contra hanc obligationem Z. q. 17. n. 58.
& non libere traditæ Z. *ibid. n.* 68. *debet tamen conſtare de intereſſe opponentis* D. 127. *n.* 3.
Quod non fuerint dati fideiuſſores promiſſi de euictione Z. q. 17. n. 60.
Quod nondum venerit dies ſolutionis impedit executionem huius obligationis Z. q. 17. *n.* 64.
Quod côditio nõ eſt purificata admittitur côtra hãc oblig. Z. q. 17. n. 65.
Cedendarum actionũ non retardat executionem huius obligat. Z. q. 17. *n.* 66. *contrarium n* 67. D. 22. n. 5.
Enormisſimæ læſionis non admittitur contra hanc obligat. Z. q. 17. *n.* 71. *& ſeq.* D. 70. *n.* 16. D. 139. *n.* 14. D. 147. *n.* 5. *D.* 148. *n.* 5.
Quod dos promiſſa per minorem eſt exceſsiua non retardat executionẽ huius obligationis Z. q. 17. *n.* 77.
Quod hæc obligatio per errorem facta fuerit non admittitur. Z. *q.* 17. *n.* 88. D. 148. *n.* 2. *&* 3.
Simulationis an admittatur contra hanc obligationem G. q. 18. *n.* 1. *&* 5. Z. q. 18. *n.* 1. *& ſeqq.* D. 116. *n.* 3. D. 150. *n.* 14.
& huic exceptioni renũciãs nullo pacto põt illã opponere. G. q. 18. *n.* 4
Compenſationis an contra obl. cam. opponi poſſit. G. q. 18. *n.* 6. Z. *ibi. n.* 8.
& an contra mulierem repetentem dotem D. 26. *n.* 3.
Fideiuſſor ſub hac forma obligatus nõ poteſt opponere compenſationem de eo quod creditor debet principali Z. q. 18. *n.* 9.
Reconuentionis *an et quãdo admittatur contra obl cam.* G. q. 18. *n.* 11
Pacti de nõ petendo impedit executionem oblig cam. D 116. *n.* 2.
Retentionis retardat executionem oblig. cam. etiam ſi non ſit liquidata quantitas retinenda G. q. 18. *n.* 12. *&* 13 Z. q. 18. *n.* 19.
& quod detur pro melioramentis Z. d. q. 18. *n.* 20.
& hac exceptio tranſit ad particulares ſucceſſores G q. 18. *n.* 15.
Remisſionis affictus non admittitur contra oblig. camer. Z. q. 18. *n.* 10. *Intellige vt n.* 11. D. 42. *n.* 1.
Rei iudicatæ admittitur contra obligat. camer. Z q. 18. *n.* 16.
& in quocunque iudicio D. 89. *n.* 7. *&* 8.
Sequeſtri retardat executionem oblig. cam. G. q. 19. *n.* 3. Z. *ibid. n.* 7.
Reductionis ad arbitrium boni viri an impediat executionem obligat. cam. G. q. 19. *n.* 5. Z. *ibid. n.* 14. *& ſeq.* D. 41. *n.* 5. (*n.* 10. Z. *ibid. n.* 17
Praſcriptionis an & quando contra hanc obligat. opponi poſſit G. q. 19.

††† Non

Digitized by Google

INDEX.

Non numeratæ pecuniæ opponere non poteſt iurans G.q.20. n.2.
nec obligatus in forma cam. Z.q.10.n.1.5.& 6. Limitatur n.7.
nec ſuper ea admittuntur articuli Z.d. q.20.n.3.
Falſitatis incontinenti probata impedit executionem D.4.n.1.
Iuris tertij quando non eſt excluſiua intentionis agentis ipſo iure non admittitur ipſo tertio non opponente D.4. n.20.
Requirens altiorem indaginem non admittitur contra obligat.camer. D.26.n.2.D.42.nu.9.D.48.nu.2.D.64.nu.7.D.71.n.4. D.105.n.6. D.108.n.2.D.114.n.2.& 8.D.121. n.18.
Illiquida non impedit executionem oblig.Cam.D.42.n.8. D.114.n.3. D.155.n.3.
Nec turbida D.49.n.1. D.51.n.8.
Vſurariæ prauitatis non admittitur contra hanc obligationem, niſi ſit euidens & indubitabilis D.126.n.3. & 13.
Excommunicatio extra Ro.Cu.non poteſt proferri, niſi a proprio Epiſcopo, vel alio de illius conſenſu G.q.12.n.3.
& non valet pactum quod quis ſine monitione excommunicari poſſit G.ibid.n.4.et cur hoc ſtante oblig.camer.fiat.G.ibid.n.7.
pro futuris culpis non eſt ferenda G.d.q.12. n.11.
lata a non competenti Iudice non valet G.q.12.n.13.
& an per viam pacti huic pœnæ quis ſe ſubicere poſſit Z.q.12.n.2.
lata contra pauperem & impotentem ob non ſolutionem non valet G.q.19.n.2.& q.36.n.24.D.40.n.6.
illius exceptio obſtans cedenti, non obſtat ceſſionario G.q.32.n.3.
ferri non poteſt quando obligatio eſt illiquida D.115. n.10.
& an ferri poſſit contra eum quem non conſtat habere notitiam oblig. factæ per procuratorem G.q.36.n.8.Z.ibid. n.3.
& an contra Prælatos maiores G.q.36.n.21.
Vniuerſitas, & collegium an excõ:centur G.q.36.n.22.Z.ibid.n.4.
& an contra Pupillos feratur G.q.36.n.23.
et an contra legitime impeditum quo minus pareat G.q.36.n.25.
et antequam proferatur trina monitio præcedere debet G.q.36. n.33.
et an debeat perſonaliter citari G.q.36. n.12.
eſt ipſo iure nulla ſi eſt lata contra eum qui fuit admiſſus ad beneficium c.Odoardus Z q.36.n.5.D.40.n.6.
et an contra abſentem habentem exceptionem certam G.q.37.n.19.
illius ſententia eſt indiuiſibilis G.q.37.n.36 Z.q.37.n.63.
Excommunicatus etiam parte volente non poteſt ſtare in iudicio. G. q. 17. nu. 5.
appellans repuni ſolet a iudice executore oblig.camer G.q.36.n.29.
non eſt euitandus donec ſit declaratus G.q.36. n.41.

poteſt

poteſt opponere exceptionem nullitatis proceſſus ad euitan. executionē & quomodo G.q.37.n.14.
indiget formali abſolutione quamuis poſtea ſatisfaciat elapſo termino dato G.q.37.n.18.
et licet ignoret ſe eſſe excommunicatū tamen eſt inhabilis ad beneficia G.q.37.n.40.
non debet abſolui, niſi præſtita cautione de ſtando iuri D.115. n.2.
Limitatur n.3.
Excommunicatus vigore oblig.camer.non dicitur excommunicatus nec propter contumaciam iudicialem, nec ob delictum D.115. n.7.
Excuſsio bonorum an requiratur ſtante oblig. camer. vel guarantigia. Z.q.15.n.12.D.22.n 4.D 55.n.4.
non eſt neceſſaria quādo omnes ſunt vti principales obligati D. 22. n.5
nec quando fideiuſſor eſt obligatus ad liberandū a moleſtijs D.55.n.3
Executio oblıgat.eamer.ſpectat bona animi G.q.2. n.10.
& cœpta vna via, vel coram vno iudice poteſt alia via vel coram alio iudice proſequi G. q.9. n.1.& 2.
Executio parata ſicut competit pro actione, ita etiam pro exceptione. Z.q. 2.n.7.D.89. n.4.
Executio parata obl.cam.fundatur in confeſs.iudiciali Z.q.2.n.13.& ſecundum aliquos in pacto et conuentione Z.ibid.n.15.& in iuramēto. Z.ibid.n.17.& in priuilegijs A.C.Z.ibid.n.22.et 28.et in eo quod debitor vult teneri ac ſi eſſet debitor Cameræ.Z.ibid.n.24.26.et 27.
Executio impeditur quando apparet nullitas inſtrumenti obligationis; ſecus ſi appareat nullitas ipſius obligationis G.q.3.n.5.
& nullitas contractus oppoſita non impedit executionem quando promiſſum eſt illam non opponere, quod limitatur G.q.3. n.6.
Executio laudi lati vigore compromiſſi in quo adeſt oblig.cam.non poteſt retardari Z.q.19.n.11.& ſeq.etiam ſi pendeat reductio ad arbitrium boni viri Z.ibid.n.14. declara vt n.15.
Executio oblig. Cam. non retardatur per exceptionem non implementi donec per tres ſentētias vel per rē iudicatā fuerit probata D.146.n.8
non datur pro debito vſurario G.q.31.n.1.D.114.n.9.
nec pro debito conditionali ante illius aduentum G q.31. n.2.
datur pro quantitate expreſſa in inſtrumento licet ſit reſeruata melior ratio calculi G.q.31.n.3.
& an pro incerto promiſſo ante liquidationem G.q.31.n.4.
non datur pro intereſſe quando inſtrum.facti ū continet G.q.31.n.10.
ſecus ſi inſtrumentum contineat promiſſionem ipſius intereſſi G. ibid. n.11.Z.ibid.n.7.& 9. (n.12
qn̄ cōcedatur qn̄ petitur ꝑ nō expreſſis in inſtrum.G.q.31.n.12.Z.ibi.

I N D E X.

& an detur pro ijs quæ in litera non leguntur, ſed ex intellectu percipiuntur G.q.31. n.13.
& an pro ijs quæ veniunt ex interpretatione iuris Z. q. 31. nu.14. & ſeqq. D.84.n.7 et 8. D.111.n.18.
& an pro ijs quæ non neceſſario ſed contingenter ex inſtrumen. inſeruntur G.q.31.n.14.
non poteſt peti ante diem certum in inſtrum. appoſitum G.q.31.n.17.
competit tamen pro enunciatis in inſtrumento Z.q.31.n.18.
non conceditur niſi principali creditori, & ſuis hæredibus & ſucceſſoribus, non autem tertio G q.32.n.1.
et ad eam petendam requiritur ſpeciale mandatum G.q. 32. n.7. contrarium n. 9.
et eam petere poſſunt habentes gñralem adminiſtrationẽ G.q. 32. n.11
inutla vigore cam.obl. quomodo euitetur G.q.36.n.26. & q.37. n.11.
facta non præcedente conuenĩẽti liquidatione eſt nulla G.q.37.nu.33. Z q 37.n.61.
et an facta pro maiori ſumma valeat G.q.37.n.35. D.103.n.1.
pendente termino fieri non poteſt D.2.n.5.
facta lite pendente dicitur attentata D.74.n.4. D.117.n.5.
vitiatur a quolibet exceſſu etiam modico D.2. n.13.
debet ſuſpendi pendente termino dato poſt confeſſionẽ debiti. D. 3. n.1.
dicitur attentata quando cauſa nullitatis eſt commiſſa in Rota, & inhibitum D.33.n.1.
nec debet fieri quando aliquid eſt verifican. D.33.n.4. D.114.n.3.
nec quando eſt locus appellationi ſuſpenſiuæ D 41. n.1. D.96.n.1.
nec põt fieri cõtra eũ, cuius iura in iudicio deducta nõ ſunt D.47. n.2.
non retardatur ex eo quod in obligat. non ſit expreſſa cauſa D.82.n.3.
& an poſſit fieri ſuper bonis fideicommiſſo ſubiectis, vel eorum fructibus D.98.n.3.
reuocari debet quando eſt ſpoliatiua D.102.n.9.
eſt nulla quando non conſtat cuius mãdati vigore ſit facta D.103.n.1.
non retardatur per petitionem reſtitutionis in integrum quando fuit præuentum in petenda executione D.121.n.10.
Executiue proceditur contra debitorem cameræ Z q 2. n 25.
& contra obligatũ in forma Cameræ D.10.n.1. D.44.n.1. D.54.n.1. D 67.n.2. D.69.n.1. (D.94.n.1
& contra debitorẽ debitoris in forma cam. oblig. Z.q.5. n.30. D.7.n.2.
& contra emptorem nominatum, ſicut poterat contra comminantẽ. D.109. n.3.
nõ põt agi con. tertiũ bonorũ poſſeſſorẽ. Z q.5.n.36. Fallit n.39. & 40. D.47.n.3. D.58.n 3. D.66.n.5. D.96.n.2. D.128.n.4.

nec

Digitized by Google

nec quando oblig.Cam.eſt concepta ſine ſcriptura G.q.27. *n.6.*
nec vbi opus eſt litis conteſtatione G. q.27. *n.5.*
nec pro non expreſſis in inſtrumento G.q.31.*n.*15.Z.*ibid.n.*12. D.17. *n.*2.D 57.*n.*2.& 3.D 77.*n.*1.D.111. *n.*13.
& *an poſſit procedi contra conductorem in forma Cam.obligatum pro penſionibus tacitæ reconductionis* G.q 31.*n.* 18.Z.*ibid.n.*20.
non proceditur poſtquam obligatio fuit mutata et nouata Z q.31.*n.*21
nec poſtquam cœptum eſt agi via ordinaria D.68.*n.*1.*Limitatur n.*2. D.132. *n.4.*
nec poteſt procedi vigore oblig.Camer.niſi illa ſit extenſa Z.q.34. *n.*3. & 7.D.39.*n.*1.
nec quando fuit vulnerata per ſententiam Z.q.37. *nu.*17. D.58.*nu.*2. D.73.*n.*2.D.76.*n.*1.D.95.*n.*1.
nec quando fuit vulnerata per compromiſſum & laudum Z q.37.*n.*18
proceditur tñ in iudicio repetitionis ſtante clauſula ſi quid exequēdū Z.q.37 *n.*51. (D.17.*n.*3
& *an qñ actio nõ venit ex obl. Cam ſed ab extra & a iuriū reſeruat.*
nõ poteſt procedi niſi adſit obl. Cam.vel alia via executiua D.33.*n.6.*
nec quando cauſa eſt effecta appellabilis D.54. *n.*2.
agi non poteſt vigore iuramenti in inſtrumento appoſiti D.57. *n.* 8.
agi non poteſt contra eum qui non contraxit D.81.*n.*1.*Limitatur n.*2
nec contra non nominatum in inſtrumento D.139.*n.* 6.
agi põt ſtante obl.cam.contra obligatū tradere rē liberā D.161.*n.*19.
Exemplum *probat quando partes ita conueniunt.*G q.27. *n.*22.
& *an illius error probetur per oſtenſorem exemplaris* Z q.10.*n.*1.
Expenſas *ſoluere non tenetur is qui non habet ſolutioni adiectum diem* G.q.37.*n.*1.
Extenditur *illud quod eſt* D 83.*n.*5.
Extenſio *oblig*at.Camer.*eſt neceſſaria & quare* G.q.34. *nu.*3. & *ſeqq.* Z.*ibid.n.*4.D 39. *n .*2.
& *illius extenſio eſt producen.in actis* D 24.*n.*2.
et ſi non eſt facta in inſtrumento , vel apoca debet fieri in proceſſu vel executione G.q.34.*n.*8. (*n.*9
& *an notarius ex officio abſq.iudicis decreto hoc facere poſſit* G. q. 34.
nec ſufficit decretum,niſi re vera extendatur Z.q.34.*n.8.* Fallit *n.9.*
cenſetur tamen data facultas extendendi quoties dictum fuit vt apoca habeat vim inſtrumenti in forma Cameræ D.104.*n.6.*
& *an in* Tribunali A.C.*poſſit extendi abſque citatione et decreto iudicis* D.111.*n.*20.& *ſeq.*
non eſt neceſſaria quando fuit conſenſum in relaxationem mandati Z q.34.*n.*10.D.35.*n.*2.D.63.*n.*1.

nec

nec quando ſunt rogati notarij A.C.ibid. n. 12.
mandatum relaxatum vigore huius obligat. non extenſa eſt nullum Z *q.34.n.5.* D.24.n.1. D. 102. *n.3.*
ſicuti etiam proceſſus D.*111.n.19.*
nec poteſt deueniri ad executionem D.35. *n.1.*
Extenſio *inſtrumenti præſumitur facta per notarium ſecũdum partium intentionem de qua erat informatus* D.83. *n.11. & 12.*
Extremum *ſecundum probatur per litis ſubſtentationem* D.31.*num.6.* D.65. *num.3.*

FActum *iudicis dicitur factum partis* D.154.*n.*2. D.157. *n.2.*
Falſitas *probatur coniecturis* D.132.*n.7.*
arguitur ex multiplicitate ſcripturarum.D.132. n.8.
& ex eo quod quis recuſat declarare habere ſcripturam pro bona, & vera D. *132.n.9.*
& ex actu geſto per interpoſitam perſonam D.*132.n.10.*
& ex pactis inſolitis. ibid. n.11.
& ex quo reperiuntur adhibiti teſtes mortui. ibid.n.12.
Falſitatis *exceptio admittitur contra obligat.cam.* Z.*q.17.n.8.*
ſuſpicio ceſſat quando veritas ex alio inſtrumento apparet D.4.*n.9.*
ſufficit ad retardañ. mandatum executiuum D.*132.n.5.*
in ciuilibus habetur pro ipſa falſitate D.*132. n. 6.*
Falſitas cauſæ,vide cauſa falſa.
Fideicommiſſum *factũ ſuper certis bonis dicitur particulare* D.98.*n.4.*
conditionale differt ab expreſſa alienandi prohibitione, & in quo De-ciſ.161. num.2.
Fieiubes *vti principalis et inſolidũ efficitur correus debẽdi* D.113.*n.2.*
Fideiuſſio *an ſufficiat de ſoluendis melioramentis ſtante promiſſione facta per verba ſolutis melioramentis* D. 129. *n.6.*
Fideiuſſio *facta pro patre non præſumitur ob nimiam reuerentiam.* D. 121. *num.13.*
Fideiuſſor *obligatus vti principalis non poteſt opponere nullitatem obligationis principalis* Z.*q.1.n.17.18.& 19.*
obligatus ad certum tempus liberatur ſi ſine eo facta eſt prorogatio termini,ſecus ſi ſimpliciter G.*q.31.n.23.*
non poteſt agere cõtra principalẽ,vt releuetur antequã ſoluat G.*q.32. n.5.*Z.*ibid.n.1.& 2.*D.*20.n.11. etiam ſi contra ſe habeat executionem paratam* D.*101.n.18.*
poteſt tamen petere liberationem antequam ſoluat D.*99.n.6.*
obligatus in forma Cam.*non habet beneficium excuſſionis* Z.*q.32.n.3 ſicut nec obligatus cum iuramento* Z.*ibid.n.4.& 5.*
poteſt tamen petere quod fiat excuſſio contra correos periculo ſuo Z.*q.32.n.6.*

Digitized by Google

32. num. 6. contrarium num. 7.
de euictione tenetur litem in ſe ſuſcipere, & iudicatum, ac expenſas litis ſoluere, & emptorem indemnem conſeruare D.14.n.5.
& dicitur conditionalis, & non tenetur ante ſequutā euictionem D. 101. num.14.
obligatus pro precio tantum, nō tenetur ſoluere vſuras, compenſatiuas ratione preeÿ non ſoluti D.14. n.8.
poteſt accipere pecunias ſub vſuris, & creditori ſatisfacere D.20.n.12. limitatur num.13.
de non offendendo an comprehendat caſum in quo quis ex noua cauſa offendit conſanguineum D. 154.n.9.
de repreſentañ. infra certum tempus illo elapſo dicitur in mora ſtante oblig.Camer.& tenetur ad damna, & intereſſe D.44.n.1. & 2.
poteſt obligari executiuè ēt quod principalis nō ſit obligatus D.44.n.8
illius obligatio corruit corruente obligatione principalis D.80. n.3.
poteſt cogere venditorem cenſus ad illum redimeñ, vel liberañ. à fideiusſione D.101. n.11.
coactus ſoluere poteſt agere cōtra principalem pro releuatione indemnitatis, licet promiſſa non fuerit D.104.n.1.
obligatus tamquam principalis nō eſt ſimplex fideiuſſor, & illius obligatio non dicitur acceſſoria D.110. n.12.
poteſt conueniri non interpellato principali D.143. n.2. amplia n.3.
illius obligatio ſubſtinetur quando obligatio principalis fauore minoris ætatis irritatur D.110.n.18.
& eſt correſpectiua ad obligationem principalis D.113.n.3.
obligatus in forma Cameræ reſpectu creditoris dicitur correus debendi D.118. num.8.
non liberatur propter morā interpellāñ principalē debitorē D.143.n.1
non tenetur defendere contra remediū à iure prouenienſ D.147. n.10.
obligatus in ſe ſuſcipere litem an, & qñ teneatur D.147.n.1.13.et 14
non poteſt eſſe teſtis in cauſa in qua fideiuſſit D. 150. n.13.
de euictione tenetur eadem actione ad præſtañ.rem liberam, qua tenetur principalis D.161.n.12.
Fideiuſſores dare obligatus liberatur dando pignora D.19. n.6.
Filiatio probatur ex inſtrumento, in quo pater nominat aliquem vti filium, & maxime quando illum heredem inſtituit D.65.n.4.& 5.
Filius fideiubens pro excarceratione patris exercet officium pietatis D.121. num. 12.
poteſt detrahere ſuam legitimam in omnibus bonis patris D. 148. n.6.
Filiusfamilias in forma C.obligatus nō poteſt huiuſmodi exceptione iuuari ad retardañ. executionem D.93.n.11. & 12.

poteſt

Digitized by Google

poteſt fideiubere non ſolum pro extraneo, ſed etiam pro patre D. 121. *num.* 1. & 2.
Fiſcus *non tenetur vltra vires hæreditarias* G. *q.* 23. *n.* 6.
Formula Oblig. Camer *quæ eſt in vſu* G *poſt prohem.* & *quomõ antiquitus erat cõpoſita* G. *q.* 2. *n.* 3. & *per* Specul. *deſcripta n.* 4. *fuit facta, et completa diuerſis temporibus* G. *ibi. n.* 6. & *moderna longe eſt diſsimilis antiquæ* G *q* 2. *n* 14.
variatur reſpectu rei obligandæ iuxta voluntatẽ contrahentiũ D. 83. *num.* 7. & 8.
Forum *ſortiri, & ſtatutis ligari à pari procedunt* D 101. *n.* 8.
Fraus *nõ cõſideratur in eo actu, qui fieri poteſt fraude ceſſãte* D. 150. *n.*
Frũctus *ſuos nõ facit imiſſus vigore oblig cam. in ſaluiano* Z. *q.* 37. *n.* 60.
illos reſtituere tenetur, qui bona reſtituere obligatus eſt D. 30. *n.* 3.
Fructus dotis poſſunt taxari ad certam ſummam D. 85. *n.* 8.
& *an,* & *qñ ſoluti viduæ debeãt in ſortẽ imputari* D. 85. *n.* 9. & 10.
debentur pro oneribus matrimony D. 85. *n.* 11 & 13.
GRatia *eſt iuſtificanda ante executionem* D. 46. *n.* 5.
Guarantigia *quid ſit* Z. *q.* 2. *n.* 9. & *de iure communi habet executionem paratam* Z. *ibid. n.* 8. & *hoc vigore præcepti* Z. *ibid. n.* 32, & *inſtrumenta guarantigiata continent in ſe ſententiam,* & *rem iudicatam* Z. *ibid. n.* 10.
exequitur contra perſonam & *bona* Z. *q.* 11. *n.* 7.
& *tranſit, ac exequitur contra hæredes* Z. *q.* 4. *n.* 4.
& *non habet locum niſi inter ipſos contrahentes* Z. *q.* 5. *n.* 13.
nec exequitur contra tertium poſſeſſorem Z. *q.* 5. *n.* 37.
& *an obligatio ſub hac forma facta ſine cauſa valeat* G. *q.* 17. *num.* 13. Z. *ibid. num.* 95.
non obligat in plus, ſed efficacius G. *q.* 28. *n.* 2.
exequitur etiam ſi in obligatione non ſit expreſſa cauſa D. 82. *n.* 4.
HÆredum *bona* & *obligare,* & *donare quis poteſt* D. 93. *n.* 22.
Hæres *ſi quis ſit alicuius,* & *ceſſionarius alterius non prohibetur vti iure vtriuſque* D. 76. *n.* 7.
Hæres an teneatur ex iuramento per defunctum præſtito G. *q.* 4. *num.* 3. & *ſeq.* Z *q.* 4. *n.* 3.
& *adeundo hæreditatem non tantum ligatur facto defuncti, ſed etiam ſuo.* G. *q.* 4. *n.* 5.
& *videtur contrahere cum legatarijs* D. 89. *n.* 2.
& *adita hæreditate poteſt compelli per excommunicationem ad reddẽ votum per defunctum factum* G. *q.* 4. *n.* 11.
et cõtra eũ trãſeunt oẽs effectus oblig. C. G. *q.* 4. *n.* 12. Z. *q.* 4. *n.* 6. *et* 13.
& *quomodo contra eũ procedatur ſi debitor defunctus confeſſus fuerat*

debitum

debitum & fuerit excommunicatus G.q.4.n.13.*& quomodo ſi confeſſus non fuerit,nec ad cenſuras deuentum ibid.n.14.*
& non minus tenetur ſeruare pacta inita cum defuncto quam ipſe defunctus tenebatur G.q.4.n.15.
& contra eum procedi non poteſt niſi facta fide obligationis defuncti G.q.4.nu.16.
et contra eum exequitur Guarantigia Z.q.4.n.4.*& obligat.Camer.ibi.n.6.et 13.*
ſecus ſi ſit hæres cum beneficio l.& inuentarij etiam quod opponatur de nullitate inuentarij Z.q.4.n.9.
& licet defunctus eſſet inſolidum obligatus, contra hæredes non exequitur niſi pro virili Z.q.4.n.8.
& mandatum ad inſtantiam defuncti non exequitur ad inſtantiam hæredis,niſi probet ſe hæredem Z.q.4.n.16.
*& an poſſit excommunicari vigore oblig.*Cam.Z.*ibidem n.17.*
ad omnia pacta defuncti tenetur G.q.12.n.10.
& ſine hæredibus raro vel nunquam quis decedit G.q.23.n.5.
& quando ſine hæredibus quis dicatur decedere G.q.23.n.8.
qui uuit proſequi negociationem defuncti non poteſt adire hæreditatem cum beneficio l. & inuentarij D.32.n.8.
Reſtituitur in integrum ex capite iuſtæ ignorantiæ D.60. n.6.
adeundo hæreditatem cum beneficio l. & inuentarij non liberatur a ſeruanda voluntate defuncti D.89.n.11.
non tenetur vltra vires hæreditarias D.133.n.5.
hæres an teneatur dare legatario inſtrum.fundi legati D.137.n.10.et 11
hæres in parte nõ tenetur in totum ad ſolutionẽ legatorum D.89.n.12.
Hæreditas iacens an & quando dicatur G.q.23. n.9.
*non eſſe ſoluendo non probatur propter non exiſtentiam bonorum ſtabilium cum poſſint ad eſſe alia bona,credita & pecuniæ.*D.32.n.9
Hypoteca *per oblig.* Cam. *conſtituta ſine ſuſceptione cenſurarum non habet vim pignoris iudicialis* G.q.2.n.29.
competit vigore huius obligationis etiam pro intereſſe Z.q.31.n.8.
generalis comprehendit non ſolum bona præſentia,ſed etiam futura,& nomina quæcumque creditorum D.12.n.6.
eſt mater Saluiani D.65.n.1. D.130.n.2.
præſcribitur ſpacio 10.annorum D.65.n.13.
extinguitur ſolutione debiti D.130.n.3.
non comprehendit bona fidecommiſſo & prohibitioni alienationis ſubiecta D.130.n.4.
non cadit in re propria D.150.n.9
continetur in conſtitutione cenſus D.150.n.10.

Digitized by Google

IDentitas *probatur verificatis confinibus in inſtrumen. poſitis*. D.*141*.*n*.17.
probatur per duas demonſtrationes ibid. n.18.
eſt proban. quando eſt fundamentum intentionis D.*15*0.*n*.*6*.
Ignorantia *an præſumatur in principali de re geſta per procuratorem* G.*q*.*36*.*n*.10.*&* *an ſtante mandato ſpeciali ibid*.*n*.*13*.
allegari non poteſt ab eo qui eſt obligatus ad certam diem D.20. *n*.*6*.
præſumitur in muliere D.20.*n*.*7*. *&* *in facto alieno ibid*. *n*.*8*.
& *in hærede* D.*6*0.*n*.7.
in facto alieno eſt probabilis D. *1*24. *n*.*12*.
Implementum *offerri debet lite pendente* D.*145*. *n*.*7*.
Implere per æquipollens an & quando quis poſſit D.14.*n*.3.*&* 4.
Impletum ſemel fuiſſe ſufficit, licet implementum non duret D.64. *n*.3.
Impoſsibile *non dicitur id, quod vir prouidus & diligens facere poteſt*. D.*6*0.*n*.*3*.
Incertitudo *circa obligationem quotuplex ſit & quæ* G.*q*.37.*n*.34
Incontinenti *quando aliquid eſt proban. poteſt fieri infra triduum* G.*q*. *17*.*n*.20.Z.*ibid*.*n*.*12*. (*n*.3.
Indebiti *repetitionis cōditio ſemper videtur ineſſe in ſolutionibus* D.15.
Indemnitatis *promiſsio habet in ſe conditionem dūmodo de damno conſtet* D.*55*.*n*.*1*.
& *corruit ſtante remiſsione crediti facta debitori* D.113.*n*.*6*.
Inhibitio *a iudice nullitatis oblig*. Camer.*facta iudici ordinario executori non impedit quin exequatur ipſam obligationem* G.*q*.31.*n*.26.
non reſpicit præterita ſed futura D.120.*n*.3.
emanata vigore Commiſs.*appellationis a d.oblig.eſt calumnioſa, & nō afficit* Z.*q*.37.*n*.*4*.
ſiue iuſta ſiue iniuſta ſit non eſt contemnenda D.87.*n*.7.D. *117*.*n*.*6*.
Inhibitione Rotali *executa omnia geſta ſunt attentata* D.120. *n*.*4*.
& *ſi adſit dubium illius declaratio ad* Rotam *tātum ſpectat ibid*.*n*.*5*.
Iniuſtitia *notoria æquiparatur nullitati* D.*95*.*n*.3. D.128.*n*.4.
Inquilinus *non poteſt expelli quando locator pro manutentione obligauit ſe & bona in forma* Cameræ D.72. *n*.*6*.
Inſinuationis *defectus an ſuppleatur per iuramentum ſimpliciter præſtitum* D.4. *n*.11.
& *eſt facienda in loco donationis, et quare* D.4.*n*.13. *et* 14.
& *nil aliud eſt, niſi legere donationem coram iudice ordinario, vt publice ad notitiam deueniat* D 63.*n*.4.
Inſtrumenta *hodie fiunt aut cum guarantigia, aut cum obligat*. Camer. Z.*q*.2.*n*.*12*.
Inſtrumentum in quo non adeſt locus non exequitur vigore oblig. Cam. Z.*q*.3.

Digitized by Google

Z. q. 3. num. 5. & dicitur nullum, D. 36. num. 4.
et ad hoc vt habeat executionem paratam debet eſſe validū Z. ibi. n. 24.
et ſi a iudice eſt declaratum nullum exequi non poteſt D. 45. n. 1.
et habens paratam executionem ex forma ſtatuti exequitur etiam contra hæredes, et ad hæredes tranſit Z. q. 4. n. 5.
exequendum quale eſſe debeat G. q. 26. n. 1.
& an vitiatur ſi ſit abolita pars non ſubſtantialis G. q. 26. n. 2.
& quid ſi ſit corrupta vel corroſa aliqua pars G. ibid. n. 3.
illius originali nota tantum producta an exequatur G. q. 26. n. 4.
an ſit producen. pro obtinen. executione oblig. Cam. G. q. 27. n. 1. Z. q. 34 n. 1. & 2. D. 62. n. 1. D. 136. n. 2. & 6.
an poſſit publicari per tabellionem ex priuata apoca. G. q. 27. n. 16.
& an habens relationem ad aliud probet non conſtito de relato ſtante obligat. Camer. G. q. 30. n. 1.
& an ſit neceſſario recognoſcendū pro validitate proceſſus G. q. 37. n. 3
Continet probationem probatam D. 59. n. 1. D. 149. n. 1. D. 150. n. 1.
facit fidem de his quæ inter partes fiunt D. 1. n. 1.
debet in actis produci D. 56. n. 5.
probat contra producentem D. 4. n. 10.
& cenſetur ab eo ratificatum & approbatum D. 61. n. 1.
maxime ſi illius vigore agit D. 109. n. 9.
illius exhibitio non eſt neceſſaria quoties pars declarat ſe velle ſtare indicationi D. 13. n. 1. (n. 5.
de conſuetudine Neapolitana ſubſcribuntur a iudice & teſtibus. D. 36
rogata per notarium actuarium dicuntur de actis etiam quod non repetantur D. 44. n. 9.
habens ſolēnitates requiſitas, non indiget matrice. D. 60. n. 8.
vulneratum per ſententiam exequi non poteſt D. 65. n. 8.
non dicitur de actis, niſi producatur parte citata D. 136. n. 4.
probat contra tertium ad effectum ſolutionis canonis ſi ſit adminiculatum D. 141. n. 3. Ampliatur n. 4.
ſicut non obligat ignorantem, ita nec dubitantem D. 146. n. 7.
Intereſſe vbi eſt liquidum, & promiſſum loco rei tradendæ datur pro illo executio Z. q. 31. n. 9. etiam vigore guarantigiæ ibid. n. 10.
abſque mora non debetur D. 20. n. 2.
& pactum incontrarium non valet ibid. n. 3.
ne vbi non adeſt damnum D. 127. n. 2.
nec ab eo qui ſtatim interpellatus ſoluere eſt paratus D. 20. n. 9.
& eſt proban. ab illo prætendente D. 38. n. 13.
& ante liquidationem non poteſt fieri condemnatio D. 44. n. 4.
ad illud tenetur narrans mendacium in inſtrumento D. 99. n. 3.

Digitized by Google

propter moram debitoris venit ex natura obligationis D. 140.*num.* 2.
amplia.num . 3.
probatur per inſtrumenta locationum D. 140. *n.*6.
Interlocutoria *Iudicis eſt ſolemnitas inuẽta de iure ciuili* G.*q.*35.*n.*17
& poteſt ſæpe,& ſæpius re uocari G.*q.* 36. *n.*30.
Interpellatio *an de iure præſumatur* D.20.*n.*16.
debet fieri ab habente mandatum D.21.*n.*6.
non eſt neceſſaria in principali debitore D.21.*n.*7.
Interpretatio *debet fieri de caſu licito* D.85.*n.*6.
Inueſtimentum *non eſt adeo vtile, ſicut fideiuſſor de euictio ue* D. 14.
num 6.D.39. *num.*5.
Inuẽtarij *confectio præſeruat perſonam hæredis in eo ſtatu in quo prius erat ante aditionem* D.96.*n.*3.*&* 4.
illius nullitas non eſt diſcutien̄.in articulo executiuo D.96.*n.*5.
eſt validum reſpectu citatorum,quicquid ſit reſpectu aliorũ D.96.*n.*9
& quæ in eo ſint neceſſaria deſcribere. ibid.n. 10.*& ſeqq.*
debet confici coram notario,& teſtibus D. 96.*n.*15.*limitatur n.*16.
Inuerisimilitudo *tollitur ex facto ſubſequenti* D.60.*n.*4.
Iudices *alij præterquam* A.C.*an et quãdo poſſint procedere vigore obli gat.* Camer.G.*q.*7.*n.*3.*&* 5.
& à Principe *delegatus dicitur ſuus Iudex* G.*q.*7.*n.*4.
debet eſſe certus de ſua iuriſdictione G.*q.*34. *n.*4.
in Rom.Cur.*ſolent reponere ab interlocutoria appellãtes.*G.*q.*36.*n.*29
& poteſt ſæpe, & ſæpius ſuam interlocutoriam reuocare G.*q.*36. *n.*30.
Eccleſiaſticus ſi habet facultatem exequendi per ſeipſum de facto non cogitur in reaggrauatione procedere via cenſurarum G.*q.*36.*n.*48.
& ſi per ſeipſum poteſt facere executionem debet immediate decernere mandatum executiuum G.*q.* 36.*n.*54.
in Iudicio executiuo non condemnat, ſed præcipit debitori, vt ſoluat D. 1.*num.* 15.
Iudex confidentiarum non habet iuriſdictionem,vbi non adeſt confiden tia D.43.*n.*4.
Iudex cauſæ præparatæ eſt Iudex cauſæ præparantis D.93.*n.*25.
Iudex mutari non poteſt,quando cauſa eſt commiſſa à P.172 D.36.*n.*8.
ex officio eligere poteſt,quando pars eſt contumax D.81.*n.*4.
poteſt reuocare executionem iam conceſſam D.58.*n.*4.
Delegatus non poteſt excedere fines ſuæ commiſſionis D.71 *n.*1.
laicus à ſtatuto deputatus ſuper inſinuatione teſtamentorum, an comprehendat clericos D.93.*n.*7.
illius præſentia excludit præſumptionem læſionis, & metus D. 121. *num.*16. *&* 25.

iniuſte

Digitized by Google

iniuſte & indebite procedens dicitur ſpoliare D.130. *num. 1.*D. *154. num.* 3. *&* 4.
& dicitur nulliter procedere ſi abſque citatione procedit D.154.*n. 5.*
Iudicio ordinario *intentato an ſtante oblig. Camer. poſſit illo omiſſo ad executiuum recurri* G.q.11. *n.*4. *& ſeqq.*
& in eo præcedit cognitio cauſæ, et ſequitur executio,in executiuis vero è contra D.1.*n.17.*
Iuramentum *habet vim litis conteſtationis* G.*q.2.n.25.*
& habet executionem paratam Z.*1.n.18.quod intellige,vt n.19.*D.*75. num.* 2. 3. *&* 4.
& quod dicitur ex parte iurantis eſſe perſonale quomodo intelligatur G.*q.4. num.*3.
& illius effectum tranſit ad hæredes G.*q.4.n.3. excepto tamen quo ad reatum periurij* Z.*q 4.n.3.*
& licet requirat formam verborum Z.*q.4. n.* 12.*ſatis eſt tamen ſi per relationem ad aliud iuretur* G.*q.4.n.6.*
illius ſubſtantia eſt atteſtatio Dei,aut rei ſacræ G.*q.27.n.20.*
& præſtitum à procuratore conſtituto ad iurandum ligat dominum,ac ſi ipſemet iuraſſet G.*q.4. n.8.*
& illius effectus competit non nominato Z.*q.5.n.11.*
dicitur cauſa contractus , & ideo illo ſtante in inſtrumento non poteſt dari de defectu cauſæ Z.*q.17. n.96.*
& quæ exceptiones contra illud opponi poſſunt G.*q.19. n.14.*
non defertur ſuper exceptionibus non competentibus contra oblig.Camer. Z.*q.20.n.4.*
illius relaxatio quomodo impediatur G.*q.24. n.7.*
*& an ſit concedenda obligato infor.C.*G.*q.25.n.1.et* 2. Z.*q.25.n.1.*
& an in illius relaxatione pars ſit citanda G.*q.25.n.3.*Z.*q.25. n.*10. *11.* 14. *& 15.*
relaxatio non datur ad effectum excipiendi , & quare G. *q.* 25. *n. 4.* Z. *ibid.n.* 4. *& 5.*
cōceditur tamē ad effectū agendi,& quare G.*q.25.n.7.*Z.*ibid.n.2.et 3*
& an ad effectum compenſandi Z.*q.25. n.6.*
Tactum *ſcripturarum,an requirat* G.*q* 25.*n.*10.
Corporale *plus adſtringit,quam verbale* G.25. *n.11.*
Abſolutiones,*& relaxationes tot ſunt neceſſaria quot ſunt iuramenta* Z.*q.* 25. *num.*8.
*& quando vnica abſolutio ſufficiat.*Z.*q.25.n.9.*D.*28.n.6.et 2*9.*n.*4.
& quando plures requirantur D.29. *n.*2.
& quid huiuſmodi abſolutio operetur ſtante obligat. Camer. Z. *q.25. num.*12. *&* 13.

& an

& an illius executio peti poſſit lite pendente ſuper abſolutione G.q.31. num.25.
de calūnia tenetur iurare agens vigore oblig.camer. Z.q.37.n.65.et.66.
ad hoc vt non confirmet actum per ſtatutum requiritur quod ſtatutū inducat præſumptionem fraudis, & doli D.4.n.17.
inter donatorem, & donatarium purgat omnem fraudis ſuſpicionem D.4. num.18.
conſtituit in mora abſque interpellatione D.20.n.14.
aſſumit naturam actus ſuper quo interponitur D.20. n.15.
remota diſpoſitione cenſetur etiam remotum iuramentum ſuper illa appoſitum D.28. n.7.
& contra illud poteſt venire Prælatus quando præiudicium eccleſiæ eſt irreparabile. D.28. n.8.
appoſitum ſuper contractu plura capita continente totum qualificat, & æqualiter omnia reſpicit D.61.n 5.
obligat præciſe ad factum D.72.n.7.
non extendit obligationem, ſed fortius ligat D.90.n.4.
tollit beneficium reſtitutioonis in integrum D.134. n.1. & 7.
Iuramentum calumniæ eſt præſtañ. etiam ſi agatur vigore oblig.camer. D.79. num.2.
& ad quid ſit inuentum D. 79. n.3.
& præſtari debet etiā ſi ſūmariè, et manu regia procedatur. D.79.n.5
etiam in cauſis vertentibus coram Guber. vrbis D.79.n.7.
& debet præſtari ante ſententiam D.79.n.8.
reſpicit præſentia, & futura non præterita D.79. n.9.
ſi non præſtetur reddit ſententiam nullā D.101.n.1. D.105.n.1.et 2.
præſtatur in terminis ſubſtantialibus D.101.n.2.
præſtare actor non tenetur, niſi petitum ſit D.130.n.5.
Iuriſdictio an prorogari poſſit per pactum G.q.12.n.2.
cōceſſa alicui, an cenſeatur cōceſſa priuatiuè, vel cumulatiuè D.93.n.5
vniuerſaliter conceſſa laico in aliqua ſpecie cauſarum, in illis comprehendit etiam perſonas eccleſiaſticas D.93.n.6.
LAudum non eſt exequeñ quādo fuit latum non adhibitis ſolemnitatibus ſtatutarijs D.41.num.2. nec quando eſt latum extra diem citationis. ibid.num.3.
nec quando fuit vulneratum per ſententiam D.153.n.3.
præſumitur iuſte, & rite latum D.152.n.1.
habet executionem paratam, quando obligatio Camer. eſt appoſita in compromiſſo D.152.n.2.
eſt nullum quando non terminat omnes controuerſias hincinde deductas ibid. n. 3.

Legi-

Digitized by Google

Legitima *debetur deducto ære alieno, & funeris impenſa* D.152. *n.6.*
& illius deductionem non eſſe factam prætendẽs probare debet D.161. *num.* 18.
Legitimatus *poteſt petere legitimam ſicut legitimus* D.161.*n.*17.
Legitimatio *perſonarum eſt neceſſaria etiam in executiuis* D.76. *n.6.*
Læſio non dicitur reſultare ex conſilio, niſi illud probetur doloſum, & fraudolentum D.32.*n.*2.
unde prouenerit eſt probanda D.32.*n.*6.
proueniens aliunde quam à cõtractu obligationis non prodeſt ad conſequeñ. reſtitutionem in integrum D.32.*n.*10.
non præſumitur niſi probetur D.70.*num.*13. *&* 14. D.121. *num.*15. D.134. *num.*16.
& debet probari de tẽpore celebrati contractus D.7.*n.*15.D.134.*n.*18.
nõ conſideratur in ijs, quæ pendẽt ab incerto futuro euentu D.100.*n.*3.
de quo tẽpore debeat conſiderari in muliere fideiubẽte D.100. *n.6.et 7.*
in contractu nõ conſideratur reſpectu partis, ſed reſpectu totius etiam in foro conſcientiæ D.126.*n.*12. D.148.*n.*8.
proueniens ex fideiuſſione quomodo probetur D.134. *n.*19.
non reſultat ex ipſo contractu, ſed ex facto extinſeco D.147. *n.*9.
Læſionis *exceptio an, & quando admittatur cõtra oblig.*Camer.Z.*q.*17. *num.*71. *& ſeqq.*
Libri *mercatorũ cum adminiculis probant contra tertium* D.111.*n.*6.
Limitata *diſpoſitio, limitatum producit effectum* D.64.*n.*5.D.130.*n.*5.
Liquidum *eſſe inſtrum. vel breui liquidandum paria ſunt* G.*q.*31. *n.6.*
non dicitur quod per ſententiam non fuit liquidatum D. 147.*nu.*10.
agens ex teſtam. non dicitur agere ex inſtrum. liquido G.*q.*31. *n.*5.
Liquidatio debet fieri ante executionem G.*q.*34. *n.*10.
liquidatio perſonarum qualiter fiat G.*q.*34. *nu.*11.
rerum quomodo fiat G.*q.*34.*n.*12.
& quomodo huiuſmodi verbum intelligatur G.*q.*35.*n.*1.
an ſit facienda parte citata G.*q.*35.*n.*2.Z.*ibid.n.*1.*& ſeqq.*
non habet priuilegium executiuum G.*q.*35.*n.*3.
debet fieri per omne genus probationum G.*q.*35 *n.*4.
*& debet fieri etiam quod adſit oblig.*Cam.D.122.*n.*5.
in illa facienda proceſſus eſt ſummarius G.*q.*35.*n.*5.
quando ſit facienda G.*q.*35.*n.*6.
& illa non facta an poſſit procedi ad executionem ſi ita ſit conuentum G.*q.*35.*n.*10.
& an ſuper illa ſit neceſſariua ſententia Iudicis G.*q.*35.*n.*13.
non eſt opus Iudicis interlocutoria ſuper illa quando eſt facta obligatio cum cenſurarum ſuſceptione G.*q.*35.*n.*15.

probatur

Digitized by Google

probatur per coniecturas, & leuiores probationes D.30.*n*.4.
eſt arbitraria Iudicis huiuſmodi materia D.30.*n*.6.
Literæ *Cambij inter mercatores habent vim inſtrumentorum & executionem paratam* D.7.*n*.2.
Litigioſi *vitium ceſſat lite finita per relaxationem mandati* D.4.*n*.22.
nec conſideratur quando fuit actum actione perſonali etiam ſi bona petantur ibid. n.23.
Litis *pendentia non dicitur inducta quando acta ſunt nulla* D.4.*n*.24.
litium euentus ſemper eſt dubius D.147.*n*.12.
Locus *certus ubi eſt expreſſus, clauſula ſubſequens generalis in omni loco &c. non intelligitur de locis diſtantioribus* G.q.9.*n*.2.
Locator *dicitur adimpleuiſſe contractum pro parte ſua quãdo bona conductori tradidit* D.11.*n*.1.
quod implementum dicitur factum per ſucceſſiuam patientiam conductori praſtitam D.11.*n*. 2. D.131.*n*.8.
eſt de ijs cõtractib. qui trãſeũt ad haredes actiuè et paſſiuè D.139.*n*.12
locatio dicitur nulla quando facta eſt domino, & proprietario bonorum locatorum D.139.*n*.13.
vnica dicitur quando eſt eadem res, & ſunt eadẽ perſona licet ſolutio ſit diuiſa D.151.*n*.5.& 6.
Locatio *cadit etiam in animalibus brutis* D.126.*n*.2.
vnica dicitur quando pars reſpectu partis non eſſet adeo vtilis, ſicut totum reſpectu totius D.126.*n*.10.
finitur per obitum conductoris D.139. *n*.11. (& 22
MAle *fidei poſſeſſor non praſcribit, nec illius ſucceſſor* D.141.*n*.19. 20.
& dr̃ ille qui habuit titulũ & poſſeſſionẽ lite pẽdẽte D.141.*n*.21.
Mandatum de manutenendo *debet dari ei qui poſſidebat de tempore mota litis* D.56.*n*.1.
etiam ſi ſit ſpoliator D.56.*n*.3.
habet naturam iudicij interdicti retinenda D.56. *n*.4.
non competit ei qui accepit poſſeſſionem ſine praiudicio poſſidentis D.144.*n*.5.
Mandatum executiuum *non poteſt relaxari vnica citatione vbi illud non fuit ſuſceptum in obligatione* L.q.36.*n*.2.
quoties fuit ſuſceptum in obligatione interlocutio Iudicis nõ eſt neceſſaria D.1.*n*.14.& *quãdo ſuſceptũ nõ eſt quomodo ſit proceden*.D.19.*n*.4
& an comprehendatur in extenſione oblig.Cam.D.19.*n*.5.
eſt nulliter relaxatum oblig. Cam. non extenſa D.24.*n*.1. D.51.*n*.2. D.56.*n*.6.D.101.*n*.3.
& attentatum ſi relaxetur pro ſecundo termino quando fuit commiſſa cauſa reuiſionis mandati pro primo termino & inhibitum D.33.*n*.3.
nec

nec poteſt relaxari niſi debitori ſit prius notificata obligatio facta per ſuum procuratorem D.37.n.1.D.40.n.1.
relaxatum pro maiori ſumma veri debiti, non ſubſtinetur pro minori D.40.n.5.D 51.n.3.D.66.n.6.
Perſonale tantum relaxatur, quando quis ad factum ſolum tenetur. D.44.n.3.
dicitur iuſtum quando eſt liquidum & non probatur ſolutio ante mandatum D.51.n.6.
Relaxatum ad fauorē defuncti non poteſt exequi ad fauorem hæredis, niſi prius verificato quod ſit hæres D.74.n.1.
dicitur nulliter relaxatum non præſtito iuramento calumniæ ſi petitum fuit D.79.n.1.
& antequam venerit dies ſolutionis D.10[illegible]n.1.& 7.
& quando ſuper citatione ad ſoluendam non fuit interpoſitum decretum D.10[illegible]n.1.
debet iuſtificari ex actis D.107.n.3.
Mandatū procuratoris an, & quādo incertitudine vitietur G.q.21.n.6
illiusq. noua forma traditur a G.q.21.n.7.
poteſt reuocari non obſtante iuramento D.38.n.10.
& an factum in oblig. Camer. poſſit reuocari G.q.22.n.1.& ſeqq.
& an ab hæredibus G.q.23.n.10.
& à mera voluntate mandatis non dependens morte non finitur. G.q. 22. num. 4.
reuocari an, & quando ab hæredibus poſſit G.q.22.n.5.& ſeq.
irreuocabile dicitur reuocatum ſi quis ſine hæredibus moriatur G.q. 23. num.4.
factum ad reſignañ. reuocari poteſt ſi ſi per ſuperiorem reſignatio recepta non ſit G.q 24. n.3.
ad petendam executionem, an requiratur ſpeciale, vel ſufficiat generale ad lites G.q. 32.n.7. 8.& 9.
non eſt neceſſe producere in principio iudicij dummodo adſit D.19.n.1
non probatur per aſſertionem notarij, niſi exhibeatur D.40. n.3.
illius reuocatio nihil operatur, niſi ſit intimata D 5[illegible].n.2.
præſumitur in eo, qui exburſauit notabilem quantitatem pecuniarum D.56.num.12.
generale ad lites ſufficit ad iurañ. de calumnia D.101.n.3.& ſeqq.
produci debet alias non dicitur conſtare de mandato D.136 n.3.
Melioramenta de ſtylo Rotæ ſunt prius liquidanda D.129.n 8.
illorum æſtimationem poteſt offerre tertius poſſeſſor D.141.n.9.
Mens Principis regulatur à iuris diſpoſitione D.138.n.1.
Metus probatus impedit executionem oblig. Camer. Z.q.17.n.80.

Digitized by Google

Metus reuerentialis probari debet,et non ſufficit reuerentia quae perſona debetur D.121.*n.*21. & 22.

Minor *obligatus in forma* Camer.*pro ſoluenda dote non auditur contra illam* Z. *q.*3.*n.*10.

& *ita obligatus executiue tenetur, vbi defectus ſolemnitatum non apparet ex inſtrumenti inſpectione* Z. *ibid. n.*15.

fideiubens pro patre reſtituitur D.111.*n.*3.*limitatur n.*4. & 5.

*ſecus ſi pro excarceratione patris ibid n.*8.*ampliatur n.*9.& 10.

*nec reſtituitur quando agitur de defenſione patris ibid.n.*11.

ſicut nec quando fecit actum laudabilem, & *pium ibid.n.*13.

*nec quando fideiuſſit in caſu,in quo quilibet diligens homo fideiuſſiſſet ibid. num.*14.

nec quando fideiuſſit cum iuramento D.134.*n.*2.

Quando vſus fuit iure cõmuni non poteſt allegare læſionẽ D.121.*n.*17

*dicitur læſus eo ipſo quod fideiuſſit. ibid.n.*20.

Habens *curatorem non poteſt ſine illo contrahere* D.134. *n.*5.

Mobilia *non ſunt apta producere fructus* D.78. *n.*13.

Monaſterium *ob negligentiam adminiſtratoris non incidit in commiſſum* D.142. *n.*7.

*Reſtituitur in integrum ſicut minor ibid.n.*8.

Mons *domicellorum non fuit erectus in perpetuum , ſed redimibilis ad fauorem Montiſtarum* D.1.*n.*13.

Mora *non contrahitur niſi quis ſciat, aut ſcire debeat* G.*q.*4. *num.* 17. D.124. *num.*11.

& *requiritur interpellatio* D.20.*n.*1.

non conſideratur niſi in eo, qui eſt in dolo ſaltim præſumpto , ſeu lata culpa D. 20.*n.*5.

nec in eo,qui ad beneplacitum creditoris ſoluere debet ſi nõ fuit interpellatus D.31. *n.*8.& 9.

& *ab illius incurſu excuſat difficultas etiam ſi adſit iuramentum* D.38.*num.* 7.

nec incurritur ab eo qui abſenti promiſit , donec ſciuerit quod ille acceptauerit D. 124. *n.* 15.

Mulieribus *iura fauẽt propter earum imbecillitatem* D. 2. *n.*112.

Mulier nõ dicitur remanere indotata qñ habet cõſeruatorẽ indẽnitatis. D.100. *n.*4. *ſicut qñ illi remanet dimidia pars dotis. ibid. n.* 8.

Mutua *petitio non admittitur ad impediendã executionẽ* D. 32. *n.* 12.

Mutuo *probato reſtitutio cenſetur promiſſa.* D.111. *n.* 16.

NEgatiua *magis negat,quam affirmatiua affirmet.* D. 43. *n.* 11.

Negligentia *non poteſt imputari creditoribus quando decoctio debitoris latet.* D. 50. *n.* 5.

Nego-

Negociatio dicitur durare iudicio teſtatoris, quando illam remiſit arbitrio commiſſariorum D.32. n.3.
æqualiter ſe habet ad lucrum, & damnum D.32. n.7.
Nouatio non inducitur, niſi expreſſe de hoc agatur D.133. n.3.
ex quibus verbis excludatur. ibid.n.4.
inducitur ex compromiſſo facto, & laudo ſubſecuto D.149.n.3.
Notarij A.C. habent extenſam formam obligat. Camer. in eorum puteolis D.62. n.3. D.111. n.23.
Notarius in inſtrumentis executiuis, & Guarantigiatis poteſt alteri ſtipulari Z.q.5.n.7.
& an abſenti acquiratur actio per ſtipulationem notarij ante acceptationem ſtante oblig. Camer. Z. ibid. n 8. D.97 n.4. & 5.
quoties habet mentem, & intentionem contrahentium poteſt extendere inſtrumentum cœteratum D.16.n.8. & præſumitur habere ſi parum ante fuit rogatus. ibid.n.9.
illius error in dubio non præſumitur D.40.n.10.
poteſt declarare verba quæ propter dictione, &c. nõ ſunt omnino clara, quamuis præſumptiuè aliam recipere poſſint interpretationẽ D.83. num.1. & 2.
præſumitur in continenti, vel paulo poſt extendiſſe inſtrum. D.83.n.3.
non poteſt extendere quod non eſt in imbreuiatura D.83. n.15.
eſt pſona publica, & quare D.123.n.5. et 6. & nõ ſeruus publicus n.24
non poteſt coficere inſtrumentum de eo quod ipſe fecit D.123. n.7.
non debet ſuſtinere perſonam rogati, & rogantis D.123. n.8.
eſt rogandus à partibus D.123. n.9.
ſtipulans, & acceptans nomine abſentis non poteſt ei acquirere niſi tãquam negociorum geſtor D.123.n.10.
illius acceptatio ſupplet abſentis cõſenſum D.123.n.16. cõtrariũ n.18.
poteſt acquirere abſenti, ſi acceptat, & hoc quia eſt perſona publica D. 123. num.17.
Nullitas obligationis Camer. oppoſita an, & quando impediat executionem G.q.3.n.3. Z.d.q.3.n.1.2. & 8.
& quando intelligatur nihil eſſe probaũ. ab apponente nullitatem G. d.q.3.n.4. Z.d.q.3.n.3.
& quando non apparet ex inſpectione inſtrumenti nõ admittitur contra hanc obligat. Z.q.3.n.13.
vel niſi probetur incontinenti Z.ibid.n.14.
Ceſſat tamen huiuſmodi oppoſitio quando illi fuit renunciatum Z q.3. n.16. D.110. n.9.
propoſita per viam exceptionis, de qua Iudici conſtat, impedit executionem huius obligat. D.46.n.6.

proueniens ex defectu iuramenti calumnia non attenditur quando conſtat de bono iure D.131.*n*.6.

Nullitatem contractus non allegare promittens, probibetur ne poſſit dare de falſitate cauſa D.110.*n*.8.

Nullitatis cauſa pendente nibil eſt innouandum D.117.*n*.4.

OBligatio Cameralis *quomodo deſcribatur* G.*in proœm.n*.1.*illiuſque author eſt incertus* G.*ibidem nu*.2. *& unde originem traxerit* Z.*ibid. n*.1.*diuiditur in duas partes* D.16.*n*.11.

& qua in dd. partibus contineat. ibid.n.12.*&* 13.

& illius ſubſtãtia ſine iuramẽto conſiſtit G.*q*.4.*n*.2.Z.*d.q*.4.*n*.1.*et* 2.

& cur fuerit inuenta G.*q*.2.*n* 1.Z.*q*.2.*n*.1.D.79.*n*.4.

& cur ita vocetur G.*q*.2.*n*.2.Z.*d.q*.2.*n*.2.

& per eam facilius conſequimur debita, & promiſſa G. *q*. 2. *num*.8.

& paratur vobis executio contra debitorem in omni bonorum genere G.*ibid.n*.9.*& cur. babeat paratam executionem.ibid. num*.11.

& in quo differat à Guarantigia. *ibid.n*.13.Z.*d.q*.2.*n*.30.

& babet executionem paratam Z.*q*.2.*n*.4. D.12.*n*.1.D.70.*n*.1.D.98.*n*.1.D.118 *n*.5.D.131.*n*.2.D.137.*n*.51.D.139.*n*.1. D.149.*num*.2. D.155. *num*.1.

& an ſi ſit appoſita in contractu nullo aliquid operetur G.*q*.3. *nu*. 1. Z. *ibid. n*.20. *&* 21.

& quid ſi ſit adiecta cõtractui valido, acceſſorio tamen contractui nullo an perdat vires ſuas G.*q*.3. *n*.7.

& quid ſi non adſit ſcriptura G *q*.27. *n*.4.Z.*ibid. n*.4.

& quid ſi adſit ſimplex exemplum G. *q*.27. *n*.21.*& ſeq.*

Retardatur *tamen illius executio quando ex inſtrumenti, inſpectione nullitas apparet* Z.*q*.3.*n*.4. *ampliatur n*.6.*&* 7.

& tanquam acceſſoria reſoluitur reſoluto ob nullitatem contractu Z.*q* 3. *num*.12.

& an liget beredes G.*q*.1.*n*.12.

& an vis buius obligat.tranſeat ad bæredes G.*q*.4.*n*.1. *&* 12. Z.*q*.4.*n*.6. *&* 13. D. 93. *n*.23. *eſt tamen neceſſe probare ipſos eſſe bæredes* G. *ibid. n*.16. *&* 18.

& regulariter comprebendit bona bæredum Z.*q*.4.*n*.7.D.16.*num*.10. D.83. *num*.4. *&* 9.

ſed vigore buius oblig. non proceditur contra bæredem cum beneficio l.& inuentarij Z.*q*.4.*n*.9.

nec contra ſingularem ſucceſſorem, & tertium poſſeſſorem. G.*q*.5.*n*.3. Z.*d.q*.5.*num*.1.

& an effectus buius obligationis ad ceſſionarium tranſeat. G.*q*.5.*n*.1. Z.*d.q*.5. *num*.2.

& con-

Digitized by Google

& contra non nominatos illius effectus non tranſit Z.q.5.n.14.
& an ad nominandos G.q.5.n.2.& 4.
& continet in ſe fauorem cuiuslibet habētis intereſſe Z.q.5.n.6.D.137.n.1.& continet ſtipulationem notarij pro omnibus quorum intereſt. D.97.n.1. D.99.n.7.
illiusq; executio competit curatori hæreditatis Z.d.q.5.n.9.
& ad fauorem tranſlatarij penſionis Z.d.q.5.n.10.D.138.n.1.
& multi ſunt qui huius obligat. notitiam habent, ignorant tamen ipſius clauſulas,& qualitates Z.q.5.n.22.
Et huōi obligatio non venit ſub gennrali mādato,nec ſub clauſulis generalibus Z.q.5.n.28. D.122.n.7.
ſed eſt digna ſpeciali nota, & expreſſione. D.57.num.4.
Continet hypotecam omniū bonorū.Z.q.5.n.31.& ſeqq.D.141.n.5.
Et an cōtra obligatū pcedi poſſit in loco vbi nō ſit repertus G.q.7.n.1.
& exequitur contra bona,& perſonam obligati Z.q.15.n.7.
renunciatur omnibus exceptionibus Z.q.17.n.1.
et omni legum,& iuris auxilio Z.q.17.n.25. D.23.n.8.D.143.n.4.
& rei non ſic geſtæ, aut aliter factæ, doli, vis, ſimulationis, &c. Z. quæſt.17.num.94.
& renunciationem exceptioni ſine cauſa D.104.n.3.
adiecta conſenſui penſionis ceſſat reſignato beneficio Z.q.17.nu.81.& etiam ſi non ſequatur prouiſio. ibid. nu 82.& quando beneficiatus non potuit habere poſſeſſionem beneficij non obſtante clauſula habita, vel non habita. ibid.n.83.
et ea ſtante in inſtrumento non requiritur cauſa Z.q.17.n.97.
adiecta compromiſſo amittit vires ſuas ſi petatur reductio ad arbitriū boni viri Z.q.19.n.8.
plura continet iuramenta Z q.25.n.7.& q.27.n.14.et 16.D.29.n.3.
et etiam iuramentum de non petenda abſolutione D.28.n.5.
et an ſi ſit appoſita in apoca priuata ſit extendenda cum iuramento Z q.27. num.11.
et an ſcripturam neceſſario requirat G.q.27.n.2.
et quando probatur per teſtes,tunc agitur via ordinaria Z.q.27.n.5. ſecus ſi ſit ſuper aliquo ex ijs,quæ non requirunt litis conteſtationē ibid. nu.7.& quando teſtes poſſunt examinari ante litis conteſtationem. ibid.n.8.
et quādo adeſt in vno exemplo et in alio deficit,tunc poteſt probari per teſtes quod in matrice adeſt,et habet executionē paratā Z.q.27.n.10
Non cenſetur appoſita,niſi exprimatur in inſtrumento D.57.n.1.
et quid ſi reperitur in loco nimis arcto an cenſeatur appoſita ex interuallo Z.q.27.n.11.

Digitized by Google

Non concedit procedi ex abrupto abſque partis citatione Z.q.27.n.11. & q.37.n.1. D.154.n.7.
vide diſtinctionem G.q.36. n.2. & 3.
in plus partes non obligat, ſed efficacius Z.q.28.n.2. D.17.n.5. D.38. nu.5. D.77.n.1. D.83.n.10.
Non facit, vt cenſeatur renunciatum iuri inquilinatus Z.q.28.n.3.
facta pro ſolutione penſionis vltra formam ſupplicationis reducitur ad illam Z.q.28.n.4.
eſt acceſſoria reſeruationi penſionis, & recipit eaſdem conditiones Z.q.28.n.5. D.46.n.1.
et adiecta literis expeditionis pẽſionis pẽdet à validitate illarũ D.46.n.2.
non validat reſignationem ſimoniacam Z.q.28.n.6.
nec contractum nullum Z. ibid. n.7.
appoſita in gratia ſubreptitia eſt nulla Z. ibid. n.8.
adiecta contractui cenſus illum non vitiat Z.d.q.28.n.9.
poſita in obligatione de iudicatum ſoluendo, vel ad omne mandatũ Domini tollit appellationem Z.d.q.28. n.10.
non impedit purgationẽ mora ſtante æquitate canonica Z.q.18.n.11.
& illius executio non retardatur prætextu quod contractus ſit vſurarius Z.q.31.n.1. *etiam ſi ſuper vſura pendeat lis coram Iudice Eccleſiaſtico* ibid.n.2.
et vbi adeſt pro ſumma expreſſa, & pro quauis alia in qua remanebit debitor pro expreſſa non denegatur executio Z.q.31.n.3.
et an, & quando extendi debeat, vide in verbo extenſio.
et niſi fuerit cum cenſurarum, & mandati executiui ſuſceptione non habet viam executiuam ante debiti confeſſionem G.q.35.n.7.
et ad illius executionem proceditur de facto, nec eſt neceſſaria aliqua iuris ſolemnitas. G.q.35. n.16. Z ibid.n.5.
illiusq; vigore declaratio fit etiam parte non citata G.q.36.n.42.
nec illius vigore agi poteſt, niſi ſeruata practica à Galleſio tradita Z q.36. num.1.
non eſt facienda mentio illius in commiſſione quando fuit vulnerata per ſententiam Z.q.37.n.23.
exequitur pro obſeruatione promiſſorum in inſtrumento, vbi eſt appoſita D.1.n.2. D.52.n.1. D.53.n.1.
non admittit exceptiones extrinſecas à contractu, & requirentes altiorem indaginem D.1.n.11. D.98.n.2. D.147. n.3.
ſi ſolutioni ſit adiecta non impletur cautione, ſed ſolutione D.1.n.12.
exequitur etiam pro enunciatis in inſtrumento D.5.n.10. D.69.nu.4. D.85. num.1. & 2.
& pro damnis, & intereſſe D.69.n.2.

non

non poteſt exequi, quando fuit alterata, et mutata prima obligatio cui erat adiecta D 6 n. 5.
non cenſetur repetita in noua obligatione D. 6. n. 6.
illius effectus non retardatur ſub prætextu impedimenti à conductore allegati ſi probatum non ſit D. 11. n. 5.
nec per exceptionem remiſſionis afficitur quando cauſa non eſt concludenter probata D. 11. n. 8.
non habet locum, niſi pro expreſſis in inſtrumentum D. 17. n. 2. D. 30. num. 1. D. 84. n 2. D. 111. n. 13.
tollit beneficium excuſſionis D. 22. n. 4.
tollit beneficium cedendarum D. 22. n. 5.
non operatur, vt creditor quantitatis poſſit propria auctoritate ingredi poſſeſſionem bonorum debitoris D. 31. n. 10.
nec continet clauſulam quod faciendo poſſibilia excuſetur, nec clauſulam cum effectu D. 38 n. 4.
eſt indiuidua D. 61. n. 4.
et concernit fauorem vtriuſque partis D 86. n. 2.
licet operetur, vt obligatus vbique conueniri poſſit, non tamen operatur, vt ſolutio vno loco deſtinata, alibi fiat D. 78. n. 6.
non exequitur ſi probetur per metum facta D. 88. n. 3.
trahit ad ſe perſonas priuilegiatas, non ècontra D. 93. n. 24.
Obligatio prima ceſſat mutato modo, & qualitate adminiſtrationis D. 6. num. 1.
& in dubio non cenſetur facta inſolidum D. 23. n. 1.
Neceſſaria nõ cõprehenditur ſub ſtatuto de minoribus loquẽte D. 48. n. 1
eadem eſt in referente, quæ in relato D. 83. n. 6.
cauſatur ex conſenſu D. 83. n. 16.
correſpectiua ad al. quã cauſam, illa ceſſãte. ceſſat obligatio D. 113. n. 3
de non mouendo litem an, & quatenus extendat D. 147. n. 6.
appoſita ſuper contractu emptionis ſortitur eius naturam D. 161. n. 20
Obligatio vti principalis, & inſolidum æquipollet clauſulæ omni meliori modo D. 110. n. 6.
Obligatione principalis corruente, corruit obligatio fideiuſſoris D. 110. n. 11. D. 113. n. 12.
Obligationis cauſa ceſſante, ceſſat ipſa obligatio D. 113. n. 1. 4 et 7.
Obligatio rem tradi habet admixtam obligationẽ rem dari D. 161. n. 9.
Obligatus in forma Cam. non admittitur ad ceſſionẽ bonorũ Z. q. 19. n. 1
ſicut nec etiam ad benefi. iũ c. Odoardus Z. d. q. 19. n. 2. *contrariũ* n. 3.
moratoriam ſeu dilationem habere non poteſt Z. q. 19. n. 6.
et an poſſit cogi ad ſoluen. ſi tantum promiſerat facere obligationem de ſoluendo G. q. 29. n. 1. et 6.

dicitur

dicitur obligatus ſtrictiori obligatione D.3.n.14.
& renunciaſſe beneficio diuiſionis D.23.n.9.
tenetur prius ſoluere, & poſtea ſi prætendit in debitum illud repetere D.126.n.7.
Obliuio non præſumitur de facto notabili, & de recenti D.34.n.2.
Onera matrimonij dicuntur durare vxore mortua extantibus liberis D.10.num.6.
Ordinaria via vbi iudicium eſt cœptum non poteſt recurri ad executiuã etiam ſtante oblig. Camer. G.q.11.n.4. Z.ibid.n.9. limitatur n.10. & ſeq. D.68.n.1. limitatur n.2. D.132.n.4.
Ordinaria via eſt proceden. inter æqualiter priuilegiatos D.89.n.5.
Ordo eſt ſeruandus D.139.n.3.
PActum quod Iudex poſſit procedere via executiua valet Z.q.2.n.16 & an valeat quod quis poſſit excommunicari G.q.12.num.1. & ſeq Z.ibid.num.2.
& quod creditor poſſit propria auctoritate debitorem compellere ad ſoluendum an valeat G.q.13.n.2.
et an quod Iudex procedat ſine ordine iudiciario G.q.13.num.3.& 4. Z.ibid.num.1.
valet vt Iudex ab executione incipiat G.q.13.n.5.
& quæ ſint illa, quæ dant vim oblig.camer. G.q.14.n.2. & ſeq.
et an valeat de capienda, & detineñ. perſona G.q.15.n.1.& 2.Z.ibid. n.1. & ſeqq. vbi hoc examinat.
de non petendo impedit quamcunque obligationem, & conuentionem D.25.num.1.
de capienda poſſeſſione propria auctoritate an & quãdo locum habeat D.142.num.6.
Papa poteſt fingere, et habere pro expreſſo id quod in indiuiduo erat exprimeñ. & habet vim indiuiduæ expreſſionis D.93.n.18.
Papa cum clauſulis ampliſſimis derogat priuilegijs in corpore iuris clauſis D.93.n.19.
in beneficialibus habet liberam facultatem D.138.n.2.
& abſque alicuius conſenſu poteſt penſionem imponere, transferre, & prorogare ibid.n.3.
Pater propter vſumfructum quem habet in bonis filij poteſt retinere dotem vxore mortua extantibus filijs D.10.n.9.
Pecunia in dubio præſumitur ſoluenti D.7.n.3.
Pecuniæ depoſitatæ in banco cum expreſſa proteſtatione non ammoueri niſi ipſo citato, ſi fuerint exacta de facto eo non citato dicuntur male exacta, & de facto repeni debeat D.156.n.1.
Pœnæ promiſſio intelligitur conditionalis ſi fuerit in mora D.38.n.6.

Pen-

Pēſionarius *tenetur ad reſtitutionem terminorum ſolutorum per viam condictionis indebiti quando penſio eſt declarata nulla* D.15.*n*.1.
Penſionis *translatio per executorem facta non intimatis literis translationis non valet* G.q.34. *n*.5.
acceptans beneficium hoc onere grauatum videtur ſe ad illud obligaſſe D.5.*num* 6.
poteſt peti licet ſit lis ſuper nullitate collationis beneficij D.43.*n*.5.
extinguitur de ſtylo Curiæ *per promotionem ad* Epiſcopatū D.46.*n*.4.
debetur ex fructibus D.80. *n*.4.
& illius reſpectu numquam cenſetur eſſe plus in promisſione, quam ſit in literis, & reſeruatione D.80.*n*.5.
Periurium *ſine dolo non conſideratur* D.146. *n*.5.
et ab eo excuſat iuſta cauſa impedimenti G.q.19.*n*.4.
Pluralitas *cauſarum, & debitorum non præſumitur* D.9.*n*.5.
Poſitionibus *tenetur reſpondere actor, alias non poteſt obtinere mandatum* Z.q.17. *n*.15.
Poſſeſsio *capta à creditore vigore oblig.* Camer. *an poſſit recuperari à debitore* G.q.37. *n*.21.
et an ĩ pignore pratorio facta immisſione ex primo decreto G.q.37.*n*.22
& quid in pignore iudiciali G.q.37. *n*.23.
& quando ita immiſſus lucretur fructus, & ei competant interdicta G.q. 37. *num*. 25.
& quo remedio debitor impediatur ab huiuſmodi immisſione indebita. G.q.37. *num*.42.
probatur ex inſtrumento adoptionis etiam ad effectum manutenendi non docto de alterius præcedēti poſſeſsione D.2.*n*.1.& 2.D.144.*n*.1
et ex confeſsione partis aduerſæ D.66.*n*.1.& *ex locatione* D.131.*n*.7. D.141.*num*.12.
& ex perceptione fructuum D.31. *n*.1.D.65.*n*.2.
priuatur naturali, & ciuili ex iudicis mandato ſi rite, recte proceſſit D.2. *num*.3.& 4.
ſemel probata præſumitur continuata D.66.*n*.2.
præſumitur ex titulo præambulo D.109.*n*.5.
non probatur ex actu ſolutionis operariorum D.109. *n*.5.
probatur per teſtes D.141. *n*.15.
nemini debet de facto auferri etiam ſi iniuſte posſideat D.142.*n*.3.
capta nõ citato poſſeſſore dicitur clādeſtina, et non releuat D.144.*n*.2.
poteſt eſſe penes plures eodem tempore inſolidum diuerſis tamen reſpectibus D.144. *n*.3.
Præcarium *extenditur cum clauſula conſtituti* D.31.*n*.2.
dat facultatem capiendi poſſeſsionem propria auctoritate D.31.*n*.7.

Digitized by Google

Pretium *in dubio præſumitur iuſtum* D.147.n.8.
ſuppletur reſpectu aliarum rerum, ſi reſpectu vnius adſit deceptio. D.148. *num.*10.
Præſcriptio *an, & quando retardet executionē oblig.Cam.* G.19.*n.*10.
non inducitur contra mortuũ ante completam præſcriptionē D.60.*n.*5
nec contra non valentem agere D.65.*n.*14.
an: & quando ſuffragetur tertio contra hypohecam D.141.*n.*23.
Præſeruatio *non tribuit ius de nouo, ſed ſolum conſeruat antiquum.* D.135.*num.*8.
Præſumptio *ex præſumptione non elicitur* D.124.*n.*9.
Principalis *ibi dicitur reperiri, vbi reperitur procurator* G.*q.*7.*num.*8. *& q.*21. *num.*2.
Priuilegia *propria ſingulorũ quæ dicantur, et quæ cõmunia* G.*q.*8.*n.*6.
Priuilegium l.vnic.C.quand. imper.inter. pup.et vid. cur ſit inductum D.93.*n.*1. *et an habeat locum ſtante oblig.Camer.ibid.per tot.*
Probatio *redditur nulla ſi inſtrumentum eſt nullum quæ ſublata non conſtat de obligatione* D.36. *n.*3.
Procuratoris *conſtitutio continet totam vim, et myſterium oblig. Cam.* G.*q.*2.*n.*15. *ſed hodie non ponitur in Camer.*Z.*d.q.*2.*n.*3.*et* 31.
Procurator an poſſit obligare principalē in forma Cameræ Z.*q.*5.*n.*27. *et* 29.D.50. *n.*3. D.57.*n.*7.
et an inſolidum D.23.*n.*6.
et illius officium ne fiat præiudicium obligationi ad ſui principalis fauorem facta G.*q.* 20.*n.*4.
permittens labi fatalia notatur ignauia G.*q.*20.*n.*9.
ſicut ſi patiatur opponi exceptiones non opponendas G.*q.*20.*n.*11.
repræſentat perſonam domini G.*q.*21. *n.*2.
debet certus conſtitui G.*q.*21. *n.*4.
et an valeat ſi conſtituatur quem Titius *elegerit* G.*q.*21. *n.*8.
*incertus cur in obligat.Camer.conſtitui poſſit.*G.*q.*21.*n.*3.
non conſtituitur amplius in oblig.Camer. Z.*q.*21. *n.*1.
& an, & quando pactum de illo non reuocando valeat G.*q.*24.*n.*1.
& an facultati illum reuocandi renunciari poſſit G.*q.*24. *n.*2.
non obſtante periurio reuocari poteſt G. *q.*24. *n.*4. *niſi adſit præiudicium tertij. ibid.n.*5.
& an ſi contraxit nomine principalis poſſit executionem inſtrumenti guarantigiati petere G.*q.*32. *n.*10.
eiq; non acquiritur poteſtas, niſi à die mandati D.19.*n.*2.
de quo docere debet per inſtrum. authenticum D.124. *n.*13.
conſtitutus ad contrahen. ſocietates ſuper officio pro quacũque ſumma non poteſt excedere valorem officij D.37.*n.*3.*&* 6.

poteſt

Digitized by Google

poteſt facere meliorem conditionem domini, nõ deteriorem. D. 76. n. 8.
Productio ſcripturæ eſt neceſſaria, nec ſufficit exhibere coram notario et teſtibus D. 136. n. 5.
& nouiter facta non operatur validitatem ſententiæ D. 136. n. 8.
Promiſſio facti alieni reſoluitur in promiſſionem facti proprij, ſcilicet adhibere diligentiam & curam, vt promiſſa ſeparantur D. 38. n. 1. et quoties adhibuit diligentiam ad aliud non tenetur, etiã ſtante iuramento. ibid. n. 2. & 3. & maxime ſi ille ratificare recuſat ex capite enormiſſimæ. ibid. 11. & 12.
Promiſſio ceſſat, ceſſante cauſa promiſſionis D. 130. n. 9.
Promittens facere conſentire intereſſe habentes an, & quando teneatur D. 109. num. 11.
Prorogatio termini non immutat priorem obligationem G. q. 31. n. 22.
& qualis eſſe debeat ne immutet obligationem G. q. 31. n. 24.
Propinquorum præſentia, an & quando ſuppleri poſſit per minus propinquos D. 134. n. 7.
Proteſtatio Clandeſtina non releuat D. 55. n. 6.
contraria facto nihil operatur D. 61. n. 7.
& quando dicatur contraria facto D. 135. n. 5.
non præiudicat abſenti D. 61. n. 9.
præſeruat ius alicui competens, ſed non tollit ius alteri quæſitum. D. 61. num. 10. & 11.
Proteſtatio quod non intendit liberare obligatos in prima obligatione valet D. 135. n. 3. & 4.
& quod non intendit recedere à prima obligatione ſufficit fieri in actu extraiudiciali. ibid. n. 7.
Pupillus in forma Cam. obligatus poteſt conueniri corã A. C. D. 93. n. 2.
hæres patris an ſit conueniendus in foro patris, vel ſuo D. 93. n. 20.
& an, & quando poſſit renunciare priuilegio l. vnica C. quãdo imper. inter pup. & vid. D. 93. n. 21.
RAtificans ſimpliciter inſtrumentum in quo adſit oblig. Camer. poteſt executiue conueniri Z. q. 5. n. 15. amplia n. 16. diſtingue n. 17.
& quæ requirantur n. 23.
poteſt fieri etiam abſente creditore D. 61. n. 8.
Ratificatio ad hoc vt inducatur requiritur ſcientia facti, et qualitatum Z. q. 5. num. 19.
& debet eſſe plena, & certa cum omnibus qualitatibus D. 124. n. 7.
et ſimpliciter facta refertur ad factũ, nõ ad qualitates Z. q. 5. n. 20. et 21
inducitur ex ſola ſcientia, & patientia D. 124. n. 1. D. 125. n. 7.
& ex perceptione fructuum D. 81. n. 3.
& ex ſolutione fructuum in debito D. 111. n. 7.

Digitized by Google

reſpicit præterita non futura D. 109. *n.* 4.
operatur idem quod mandatum D. 127. *n.* 4.
Recognitio *iurium poteſt quandocunque fieri etiam poſt ſententiam, & ſufficit quod fiat quando pars opponit* D. 131. *n.* 3. *&* 4.
non probatur ex enunciatiua Notary D. 133. *n.* 1.
Reductio *laudi ad arbitrium boni viri petita an impediat executionem obligat.* Camer. G. *q.* 19. *num.* 5. Z. *ibid. n.* 14. *& ſeq.* Z. *q.* 37. *n.* 39. D. 41. *num.* 5.
& in certis caſibus nulla cautela poteſt impediri G. *q.* 19. *n.* 6.
illam petens debet in primis obtinere relaxationem à iuramento. G. *q.* 19. *num.* 9.
& an peti poſſit ſub prætextu enormiſſimæ læſionis quando huic petitioni fuit renunciatum D. 112. *n.* 1. *&* 2.
Habet vim appellationis D. 112. *n.* 3.
peti non poteſt quando in compromiſſo adeſt oblig. Camer. D. 112. *n.* 4.
Reconuentio *an, & quando admittatur contra obligationem Cameralem* G. *q.* 18. *num.* 11.
Regulam *quando quis habet pro ſe reiicit onus probandi limitationem in partem aduerſam* D. 3. *n.* 8.
Relatum *non poteſt eſſe ſine referente* D. 83. *n.* 14.
Remiſſio mercedis *eſt facien. ob ſterilitatẽ* D. 42. *n.* 3. D. 105. *n.* 3. *et* 4.
& quæ hoc caſu ſint probanda D. 42. *n.* 5.
eiq; locus nõ eſt quoties ſterilitas prouenit ex mala cultura. ibid. n. 10.
non debetur niſi probatis omnibus requiſitis D. 151. *nu.* 1. *& quæ ſint probanã. ibid. n.* 3. *& ſeqq.*
& an, et quando ſit facienda. ibid. num. 11. *quod eſt in arbitrio Iudicis num.* 15.
Remiſſoria *cõceditur ad probanã. exceptiones permiſſas in oblig. Camer.* Z. *q.* 17. *n. ſed non datur, niſi principali perſonaliter citato. ibid. n.* 17
Renunciatio *omni ll. & iuris auxilio continet conditionẽ ſi renuncians non fuerit abſolutus, & ſi perſonæ qualitas manet* Z. *q.* 17. *n.* 29.
Generalis verbis prægnantibus facta, et particulari iuramento munite habet vim renunciationis ſpecialis D. 4. *n.* 15.
non firmatur iuramento quãdo aliquo reſultat fraus in præiudicium tertij. D. 4. *n.* 16.
requirit ſpeciale mandatum cum expreſſione iuris renunciandi D. 76. *num.* 9.
Repetere *debitum ſolutum poteſt is qui ſoluit metu iniuſtæ excommunicationis* G. *q.* 37. *n.* 3.
& an ſponte ſoluens ſi ei competebat releuans exceptio non admiſſibilis contra obligat. Camer. G. *q.* 37. *n.* 4.

& an

& an requiratur proteſtatio G.q.37.n.6.
& hoc oritur quando eſt falſa cauſa in contractibus D.15.n.4.
Reſeruans conſenſum directi domini non dicitur ſe aſtringere ad illum impetrandum D.148.n.12.
Reſeruare aliud eſt, aliud factum promittere D.148.n.13.
Reſtitutio in integrum non datur contra obligat. Camer. Z. quaeſt.37. n.57. D.32. n.1.& 15.
& conceſſa non retardat executionem huius obligationis Z.q.37.n.58.
non competit pupillis quando oſi ſunt inſtitore, quo vtebatur pater. D.32 n.5. nec ſuper negocio cum eorum patre finito ibid.n.31.
illius petitio non retardat executionem oblig. Camer.D.134.n.4.
Reſtitutio conceſſa ad bona comprehendit etiam bona per fiſcum alienata D. 154. n.8.
Retentio an detur ſtante obligat. Camer. G. quaeſt.18. n. 12. & ſeqq. Z. ibid.n.19.& 20.
competit pro melioramentis D.129. n.3.
cõpetit creditori ſi bona debitoris ad eius manus puenerũt D.130.n.8.
Reus in ſuis exceptionibus dicitur actor; & poteſt obtinere non ſolum ad actorem repellendum, ſed etiam vt adiudicatio ſibi fiat. D. 1. n.21. 22. & 23.
ſed debet plene probare ſuam exceptionem D.146.n.4. & illam liquidare D.155.n.5.
Rota non exequitur ſententias extra eam latas D.89. num. 9. declara vt n.10. D.114. n.4.
SAluiano agens principaliter dirigit iudicium contra rem ex cuius fructibus petit ſatisfieri, licet illi principaliter non debeantur, ſed creditum D.3.n.9.
& ab hoc iudicio poſſeſſor liberatur offerendo creditum D.3.n.10.
res in hoc iudicio incidenter debetur ideſt quatenus creditum non offeratur D.3. n.11.
non admittit exceptiones requirentes altiorem indaginem D.65.n.7.
praeſtat iuſtam cauſam poſſidendi D.72.n.2.
competit pro omnibus in inſtrumento contentis D.140. n.1.
aſſumit naturam iudicij, & cauſa ſuper qua agitur D.140.n.4.
datur contra tertios poſſeſſores D.140.n.5.
extrema in hoc iudicio ſunt praecipua incumbentia D.141.n.1.
Scientia oblig. Camer. requiritur ad hoc, vt contra ratificantem illius vigore agi poſſit Z.q.5.n.18.
& ad hoc vt praeſumatur ratificatio D.114. n.6.
& omnium contentorum in inſtrumento praeſumitur Z.q.5.n.14.

probatur per teſtes ſingulares D.21.n.2.
ſcientia ex quibus præſumatur D.124. n.8.
Scriptura *priuata an, & quando probet* G. *quaſt*.27.*num*.10. *& ſeqq*. D.116.*n*.4.
ſi ſit recognita probat contra ſcribentem D.34.*n*.1.
& an exequatur vigore oblig. Camer. Z.*q*.27. *n*.1. *&* 2.
& refert quibus verbis concepta ſit in ea talis oblig. G.*q*.27. *n*.17.
& quibus verbis ſit extendenda. ibid. n.18.
non tamen operatur circa hypohecam anteriorem G.*q*.27.*n*.15.
ex ſtatuto Vrbis habet executionem paratam G.*q*.27.*n*.14.
cõtinens veriſimilia admittitur in reddẽda ratione tutoris D.111.*n*.4.
Sententia *nulla non dicitur ſententia* D.106. *n*.2.
Sententia *lata contra principalem debitorem non nocet fideiuſſori contractus etiam ſtante oblig. Camer*. Z.*q*.17.*n*.19.
habet præſumptionem pro ſe etiam ſine proceſſu D.159.*n*.4.
Iniuſta non priuat poſſeſſione D.66.*n*.3.
ob non appellationem tranſit in iudicatum D.89.*n*.6.
Declaratoria cur proferatur G.*q*.36.*n*.40.
Pronuncians non eſſe locum executioni vulnerat obligation. Camer. D.58. *num*.1.
& etiam ſi dicit inſtrumentum nullum D.74.*n*.1.
Nulla, vel notorie iniuſta, an vulneret obligationem Camer. Z. *q*. 37. *n*.26. *& ſeqq*. D.95. *n*.2.
nec tranſit in iudicatum D.132.*n*.14.
& an vulneret ſi ſit lata ad effectum graduandi, & aſsignandi locum creditoribus Z.*q*.37. *n*.30.
& an lata in alio iudicio vulneret oblig. Camer. Z.*q*.37.*n*.31. D.65. *num*.9. *&* 12.
ſine actis, & proceſſu non facit fidem etiam ſi producatur excipiendo D.4.*n*.2. D.159.*n*.1. *& ſeqq*.
lata nõ producto inſtrum. crediti eſt nulla ſi fuit proteſtatũ D.128.*n*.5
in criminalibus eſt nulla non conſtito de corpore delicti, & non præcedentibus indicijs neceſſarijs ad formañ. & tranſmitteñ. inquiſitionem D.4. *n*.5. *& hoc caſu non dicitur lata ob delictum, ſed in pœnam contumaciæ. ibid. n*.6.
lata ſine mandato eſt nulla ſtante partis proteſtatione D.128. *n*.1.
lata ſine mandato ratificari non poteſt D.19. *n*.3.
lata parte non citata eſt nulla D.106. *num*.1. *& non nocet non citato* D. 137. *num*. 2.
concernens fauorẽ plurium, licet vnus tãtum inſtet ſubſtinetur quo ad

omnes

Digitized by Google

omnes quando vnica eſt cauſa defenſionis, & illius, qui inſtetit principaliter intereſt D. 28. *n.* 10.

non habet præſumptionem pro ſe iuris, & de iure appellatione pendente, ſed præſumptionem iuris tantum D.46.*n.*7.

ex actis, non aliunde iuſtificari debet D. 56. *n.*7. *aliàs dicitur notoriè iniuſta* D, 128. *n.* 3.

& quæ tranſitum fecit in iudicatum dicitur facere de albo nigrum. D.76.*n.*3.

illius validitas probatur ex reuolutione actorum. D. 131. *n.* 1.

lata contra principalem quando noceat fideiuſſori non citato D. 137. *n.*3. *& ſeqq. & an ſtante oblig. Camer. ibid. n.*5.

Sequeſtrum *obtentum contra debitorem in forma* Cam. *obligatum non remouetur cautione, ſed ſolutione* Z.q.37.*n.*64.

factum à iudice lite pendente in Rota *eſt attentatum* D.43.*n.*1.

non ſit pendente appellatione D.43.*n.*2.*&* 7.

relaxatur pro executione rei iudicatæ D.118. *n.*9.

illius medicina eſt cautio D.118.*n.*10. Limita *n.*11.

Seruus *ſtipulando acquirit domino etiam inuito, & contradicenti.* D.123.*n.*21.

& numeratur inter perſonas, quæ nobis acquirunt D.123.*n.*25.

Signatura *iuſtitiæ non poteſt aperire os aduerſus decreta ſignata manu Papæ.* D.28.*n.*11.

Simulatio *oppoſita an & quando impediat executionem oblig.* Camer. G.q.18.*n.*4.*& ſeq.* Z *ibid. n.*1.*& ſeqq.*

etiam præſumptiua ex actis probata impedit executionem D.25. *n.*2.

non præſumitur de iure, ſed eſt proban. concludenter D.129.*n.*1.

probatur coniecturis, & præſumptionibus D. 150. *n.* 2. *& ex iiſdem excluditur ibid. n.*3.

*illius præſumptio excluditur ex numeratione pecuniæ ibid. n.*4.

& quando cauſa actus verificatur ibid. n. 12.

Socius *poteſt obligare conſocium in forma* Cam. Z.q.5.*n.*26.

Societas *non poteſt contrahi vltra valorem officij* D.37.*n.*5.

& ſi ſit contracta ſubſtinetur pro ea ſumma, pro qua officium eſt capax D.37.*n.*8.

Solemnitates *requiſitae in contractibus minorum non habent locum in debito neceſſario* D. 111. *n.*8.

Soluens *negociorum geſtori creditoris non liberatur, nec dominium rei ſolutae acquirit, niſi ſecuta verificatione* D. 123.*n.*4.

Soluens *abſque proteſtatione praeſumitur ſoluiſſe pro implemento propriae obligationis* D. 109.*n.*8.

Digitized by Google

Solutionis locus ubi eſt certus lex, & conſuetudo vigens in eo loco & nõ in loco iudicij attendi debet D. 78. num. 7.
Solutionis exceptio admittitur contra obligat. Camer. Z. q. 17. n. 3. intellige ut n. 4.
etiã ſi ſolutio ſit facta damnato crimine laeſae maieſtatis Z. q. 17. n. 20
praeſumitur facta in cauſam duriorem Z. q. 17. n. 5. & antiquiorem. D. 152. n. 4.
& in eam cauſam in qua potius conreſpondet D. 152. n. 5.
& potius ex cauſa proprij debiti quam alieni D. 92. n. 3.
& obligatus in forma Cam. non dicitur ſponte ſoluere Z. q. 17. n. 7.
facta poſteriori creditori non retractatur ab anteriore D. 50. n. 4.
non praeſumitur ex taciturnitate longi temporis D. 60. n. 2.
Solutum non dicitur, quãdo res in ſolutum data fuit euicta D. 78. n. 18.
Spoliatus debet reſtitui conſtito de 1. & 2. extremo D. 42. n. 1.
niſi facto & culpa ſua a poſſeſſione ceciderit ibid. n. 9.
Spolio agi poteſt quando mandatum eſt nullum vel notoriè iniuſtum D. 51. n. 1. D. 72. n. 3. D. 130. n. 1.
probatur ex duobus extremis D. 154. n. 1.
Statutorum verba ſunt proprie intelligenda D. 70. n. 11.
Statutum denegans appellationem ſtante obligat. Camer. non habet locum quando inſtrumentum eſt nullum Z. q. 3. n. 21.
praeſcribens creditori tempus petendi creditum nõ valet G. q. 19. n. 11.
loquens de vendente locum non habet in volente vendere G. q. 29. n. 2.
prohibens appellationẽ a laudo intelligitur de laudo valido D. 41. n. 8.
Vigens in loco iudicij attendi debet in ijs quae veniunt post contractũ D. 78. n. 2. Limitatur ibid. n. 3. & 4.
de duabus conformibus intelligitur de diffinitiuis D. 88. n. 1.
poteſt tollere beneficium reſtitutionis minoribus D. 121. n. 7.
loquens de ſolemnitatibus in contractibus minorum adhibendis non tollit alia requiſita de iure communi D. 134. n. 6.
Statutum Bononiae rub. 22. debet ſeruari etiam inter non mercatores. D. 82. n. 1.
Statutum Bononiae tollit remedium reſtitutionis minoribus adhibitis ſolemnitatibus ſtatutarijs in contractu D. 121. n. 6.
Statutum Vrbis lib. 1. c. 94. & 157. eſt deciſorium D. 101. n. 6.
Statutum Vrbis lib. 1. c. 87. eſt ordinatorium & ſic nõ debet ſeruari niſi in foro Capitolino D. 41. n. 7.
Statutum Vrbis lib. 1. c. 178. habet locum etiam in ſententijs vim diffinitiuae habentibus D. 12. n. 2.
Statuta Vrbis omnia per Papam ſunt confirmata G. q. 19. n. 13.

& tamen

& tamen admittunt agnatoſque cognatos ad conſentien. inſtrumentis minorum D.70. *n.6.*

loquens de alienationibus minorum procedit tantum in ſtabilibus D. 70. *num.7.*

concedit marito fructus dotis non ſoluta D.85. *n.3.*

ligant forenſes, quoties contractus in Vrbe eſt celebratus D.101.*n.7.*

Sterilitas *vnius anni debet compenſari cum fertilitate alterius* D.151. *num. 7. & 8.*

& vnius anni tantum non eſt attendenda in remiſſione mercedis. ibid. num. 9.

Stipulatio *ſequitur naturam contractus ſuper quo interponitur.* G. *quaſt:22. n:8.*

Stipulatio Notarij *abſentis nomine illi acquirit actionem ante acceptationem ſtante oblig.*Camer. Z.*quaſt.5.n.7.* D.97.*n.4. & 5.* D.123. *n.1. contrariam n.3. concordantur iſta opiniones n.21.*

acquirit abſenti eiuſdem actionem abſque ceſſione etiam ante ratificationem D. 123. *n. 2. limitatur n.14.* D.125.*n.6.*

Subhaſtatio *bonorum in tenutam captorum eſt quam primum procuranda* G.q.37.*n.26.*

& quomodo fiat ſecundum vſum Curia G.q.37.*n.28. & 31.*

& ſine hac ſolemnitate iudicialia pignora vendi non poſſunt. G. q.37. *num. 29.*

& illi dicitur praſtitus conſenſus quando bona fuerunt indicata D. *13. num. 4.*

illius ſolemnitates ſupplentur per conſenſum D. 13.*n.5.*

Submittens *ſe omni foro & loco, an poſſit conueniri in locis etiam magis diſtantibus quam expreſſa ſint.* G.q.9.n.1.

Succeſſor *in beneficio tenetur ſtare permutationi facta ab anteceſſore. D.5. n.4. & cenſetur obligatus ad ſeruan. promiſſa quando bona permutata poſſedit. ibid. n.5.*

Sumptum *factum parte non citata probat, quando fuit productum parte citata, & ipſa non oppoſuit* D.104.*n.2.*

Suſceptio *cenſurarum, & mandati executiui reddit ius obligati indubitatum* Z. *q.5. n.5.*

Suſpicionis fugæ *mandatum non tendit ad ſolutionem, ſed ad aſſecurationem iudicij* D.118. *n.2.*

& ex qua cauſa concedatur. ibid.n.3. & 4.

ſolet relaxari pro faciliori executione. ibid.n.6.

T

Aciturnitas *in iudicijs pro conſenſu habetur* G. *q.20. n.12.*

Tenuta *nulla cõfirmari poteſt, quãdo noua eſſet concedẽda* D.102. *n.8.*

Tertius *non poteſt petere executionem inſtrumenti confeſſionati quamuis habeat intereſſe* Z.q.5.*n.*12.
nec contra eum poteſt agi executiue vigore obligationis Cameralis. Z.q.5.*num.*36.*limitatur num.*39.*&* 40. Z.q.14.*num.*1. D.47.*num.*3. D.96.*n.*2.
& ſi agatur poteſt appellare Z.q.37.*n.*34.
nec exequi Guarantigia Z.d.q.5.*n.*37.
nec conueniri actione perſonali D.47.*n.*1.
ſed ex ſuo bono iure claro impedit executionem obligat.Camer. Z.q.5.*num.* 45.
eſt dignus maiori priuilegio, & multo magis ei debet concedi dilatio quàm principali debitori D.3.*n.*12.
admiſſus ad cauſam pro ſuo intereſſe poteſt dare de nullitate ſententiæ latæ D.28.*n.*2.
Termini *qui ſint ſeruandi in executione obligat.* Camer. Q. *quaeſt.*17.*num.*19.*&* 20.
Termino prorogato an debitor obligatus in forma Cam. remaneat ſub eadem obligatione G.q.31.*n.*19.*&* 20.
confitentibus debitum conceditur 30. *dierum* G.q.36.*n.*35.
qui quandoq; moderatur G.q.36.*n.*36.
petitus cenſetur à Iudice *datus, quando illum dare debuiſſet* D.2.*n.*7.
ad ſoluendũ de ſtylo Audioris *Cameræ nemini denegatur* D.2.*n.*11. D.3.*num.*7.
& an detur ab Auditore Cam. *pro debitis non habentibus obligat.* Camer. D.3.*n.*13.
Terminorum ſubſtantialium omiſsio reddit ſententiam nullam D.66.*num.* 4.
Teſtes *an, & quando lite non conteſtata examinari poſſint* G. *quaeſt.* 27.*num.* 7.
ſingulares non probant D.21.*n.*1.
dicentes ſe audiuiſſe publice aliquem poſſidere, probant detentionem de facto D.31.*n.*4.
illorumq; defectus ſuppletur ex numero D.88.*n.*4.
Teſtis vnici dictum æquiparatur dicto nullius D.109.*n.*6.
Tranſactio *obligatione Camerali vallata habet executionem paratam* D.119.*num.*2.
illius cauſa eſt receſſus à lite, vel litis timor D.119.*n.*4.
de ſui natura habet executionem paratam D.119.*n.*6.
Tutor *poteſt obligare pupillum in forma Cameræ.* Z.q.5.*n.*25.
Præſumitur ſatisfactus quando conſtat tot pecunias ad eius manus perue-

Digitized by Google

perueniſſe, vt ex eis ſatisfieri potuerit D. 26. *n.*6.
an poſſit confiteri in praiudicium pupilli D.111. *n.*9.
præſumitur facere actum tutorio nomine etiam ſi hoc non exprimat D.111. *num.*10.
poteſt authorari ſibi ipſi ceſſante ſuſpicione D.111.*n.*12.

VAlor *bonorum probatur ex redditibus, et valore bonorum vicinorum* D. 30. *num.*5.
Variare *tam reſpectu* Iudicis,*quam modi agendi an, & quando actor poſſit* G.q.11.*n.*1.*& ſeqq.* Z.*ibid. n.* 9.D.56.*n.*10.
Vbertas, *& fertilitas aliorum annorum, an ſit probanda per locatorem* D.151. *n.*10.
Venditio *cum pacto redimendi eſt permiſſa* D.126.*n.*5.
Verba *vniuerſalia, & pregnantia reſtringuntur ad id, quod verius eſt, & probabile* D.37.*n.*4.
& quando ſufficiant in materia ſtricta, & odioſa D.93.*n.*15.
Verba debent intelligi in potiori ſignificatu D.88. *n.*2.
& in contractibus debent interpretari ne ſint ſuperflua D. 151. *num.* 13.
& an, & quando ſient conditionaliter, vel cauſatiue D.106.*n.*4.
generaliter loquentia de omnibus beneficijs comprehendunt etiam qualificata D.138. *n.*5.
Verbum videtur importat arbitrium boni viri D.2.*n.*10.
& Iudicis *ordinarij* D.3.*n.*5.
& quandoq; neceſſitatem D.3. *n.*2.
Via *vna intentata pro executione obligat. Camer. an poſſit illa omiſſa alia intentari* G.q.11.*n.*1.
Vidua *an, & quando debeat habere alimenta, & fructus dotis,* D. 78. *num.*8. *&* 11.
non poteſt dotis fructus percipere ſoluto matrimonio ante interpellationem iudiciariam D.85. *n.*4.*&* 7.
ex forma ſtatuti Vrbis poteſt percipere fructus pignoris dotalis. D. 85. *num.* 5.
Vnio *quæ effectum non fuit ſortita reuocatur vigore regularum Cancellariæ* D. 144. *n.* 6.
Vniuerſitates *æquiparantur per modum regulæ pupillis* D.93.*n.*16.
Voluntas *diſponentis ex quibus eliciatur* D.93.*n.*8.
ea quæ ſunt voluntatis à perſona non ſeparantur D. 123.*n.*20.
& ea ſolum attenditur quando de poteſtate non dubitatur D. 138. *num.* 4.
Vſuras *quis non poteſt cogi ad ſoluen.* G.q.31.*n.*1.

Digitized by Google

Vſurarium eſt pactum quod quis penſionem percipiat, & ſaluum ſit capitale D. 126. *n.8.*

Vſusfructus *morte vſufructuarij extinguitur* D.71.*n.3.*

reſeruatus ſibi, & alteri poſt mortem ſtipulantis debetur illi cui fuit reſeruatus D.125.*n.*1.

eſt quoddam ius incorporale per nos ipſos nobis acquiſibile D. 125. *num.* 2.

& quaſi poſſidetur D.125.*n.3.*

poteſt conſtitui tam in vltima voluntate, quã inter viuos D.125.*n.11.*

Vtile *per inutile non vitiatur in ſpeciebus, vel in ſummis.* D. 138. *num. 6.*

Vulnerata *obligatione Camerali non proceditur amplius executiue* Z. *quæſt.* 37.*num.*18.*& ſeqq.* D.36.*num.6.* D.45. *n.*4. D.58.*num.*1. D.59. *n.*1. D.76.*n.*1.

& quando per ſententiam vulneretur Z.*q.*37.*n.*16.*& ſeqq.*D.58.*n.*1. D.76. *n.*2. D. 95.*n.7.*

et per ſententiam nullam non vulneratur D.4.*n.*8.D.95.*n.*1.

nec per ſententiam notorie iniuſtam D.45.*n.6.*

V*ulnerato decreto non dicitur vulnerata oblig.*Camer. D.59. *n.3.*

V*ulneratio dicitur ſublata ſi* Papa *mandat, vt ea non obſtante ad executionem procedatur* D.60.*n.*1.

& etiam ſublata ſententia vulnerante D.159.*n.7.*

& non conſideratur ſi Iudex *pronunciat inſtantiam deſertam.* D.65. *num.* 10.

ſecus ſi dicit inſtrumentum nullum D.74.*n.*1.

Vxor *non poteſt fideiubere pro marito* D.100.*n.*1. *limitatur n.*2.

FINIS.

ANTONII MASSAE
GALLESII CIVIS ROM.
Ad Formulam Cameralis obligationis.

SVMMA PROOEMII.

1 *Deſcriptio formulæ obligationis Cameralis continens formulam, & finalem cauſam ipſius.*
2 *Incertus eſt auctor obligationis in forma Cameræ.*
3 *Obligatio in forma Cameræ diuerſis temporibus compoſita fuit, & perfecta.*
4 *Tenor ipſius formulæ obligationis Cameralis, quâ nunc vulgo vtuntur, diuiſus in ſex partes, ſiue clauſulas.*

CVM obligationis eius, quæ vulgo appellatur in forma Cameræ, vſus iam ſit ferè vbique frequentiſsimus, & doctorum (quos quidem ego viderim) nemo hactenus de illa, eiuſque virtute, & efficacia data opera tractauerit, opere pretium facturum me eſſe arbitratus ſum, ſi quæ de ipſa obligatione, eiuſque vſu mihi occurrebant, quam breuiſsime exponerem. Vt autem clarius intelligi poſsint quæ dicentur, fortaſſe non erit ab re, ſi figura quadam
1 deſcribamus: † Eam obligationem eſſe formulam quandam ex multis iuridicis cautionibus, incerto auctore a diuturno vſu Romanæ Curiæ compoſitam: quæ contractuum inſtrumentis adiecta facit, vt ceſſatores per iudicem facilius cogi poſsint ad complendum pro-
2 miſſa. Dixi incerto † auctore, & diuturno vſu Romanæ Curiæ compoſitam, quia, præterquam quod non eſt eius certus auctor, inſu-
3 per certum eſt eam, qualis nunc eſt in vſu, † non fuiſſe vno, & eodem tempore ordinatam; ſed per varia additamenta, & (quemadmodum veriſimile eſt) prout diuerſarum cauſarum experientia docuit, in hanc formam eſſe redactam. Quod ex infra dicendis clarius apparebit.

Ne autem extra propoſitum vagemur; neve quiſquam à me præter ea, quæ ſint ad rem, de qua agitur, neceſſaria, expectet; illud proponendum eſſe cenſui: me nihil de ipſis contractibus, quibus forma hæc adiici ſolet, eſſe dicturum. Sed ſuppoſita præcognitione naturæ, validitateque, vel inualiditate cuiuslibet contractus, cui obligatio ipſa ſit adiecta, conabor exponere quid iuxta illos poſita obligatio hæc efficit: ſimiliter facturus & de iuramento, & renuntiationibus, nec non conſtitutione procuratorum, & alijs clauſulis, quæ huic formulæ inſeruntur, de quibus cum plerique alij, non minus docte, quam abundanter tractauerint, nihil attingam, niſi quatenus concernant effectus, quos talia huic obligationi inſerta, & prout in ipſa obligatione continentur, de iure pariant.

Vt autem omnia dicenda ſint euidentiora, melius erit, ſi quo tunc
4 vtuntur, ipſius formulæ † tenorem deſcriptum proponamus.

SILVESTRI ZACCHIAE
I. C. ROMANI.
De eadem obligatione Camerali.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis vnde originem traxit.*

4 *INcerto Auctore.* Contrarium videtur dicendum,
1 quod † ſcilicet originē traxerit ex l. abſtinendum C. quor. appell. non recip. vbi in debitis Cameralibus denegatur appellatio. Aduertendum tamen eſt, quod Galleſius loquitur de obligatione Camerali, quæ ſuis temporibus, & hodie eſt in vſu, cuius auctorem incertum eſſe nemo eſt, qui dubitet.

FOR-

FORMVLA OBLIGATIONIS quæ eſt in vſu.

1 PRO quibus omnibus, & ſingulis tenendis, complendis, & inuiolabiliter obſeruandis, idẽ A. debitor ſe ipſum, & ſuos in poſterum hæredes, & ſucceſſores, ac omnia & ſingula ſua, & ſuorum prædictorum bona, mobilia, & immobilia quæcunque præſentia, & futura dicto B. præſenti, vt ſupra, pro ſe, ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcunque ſtipulanti & recipienti obligauit & hypotecauit.

2 † Ac etiam Curiæ cauſarum Cameræ D. N. Papæ, eiuſque Camerarij, Vicecamerarij, Auditoris, Viceauditoris, Regentis, Locumtenentis, & Commiſſarij, ac omnium & ſingularum aliarum Curiarum Eccleſiaſticarũ & ſæcularium, vbilibet conſtitutarum iuriſdictionibus, & coertionibus, compulſionibus, iuribus, rigoribus, ſtylis, & meris examinibus ſuppoſuit, & ſubmiſit.

3 † Per quas quidem curias, & earum quamlibet inſolidum tam coniunctim, quam diuiſim, voluit, & expreſſe conſenſit, ſe & ſuos prædictos poſſe, & debere cogi, compelli, & conſtringi, moneri, & excommunicari, aggrauari, reaggrauari, & ad brachium ſęculare deponi, arreſtari, capi, incarcerari, & detineri, vno & eodem tempore, vel diuerſis temporibus, & per diuerſorum temporum interualla, vſque ad plenariam, & integram ſolutionem prędictorum mille ducatorum auri, ac omnium, & ſingulorum damnorum, intereſſe, & expenſarum, prædictarũ, occaſione præmiſſorum forſan, vt ſupra, faciendorum, patiendorum, & ſuſtinendorum refectionem, & reſtitutionem: ita tamen, quòd executio vnius Curiæ executionem alterius non impediat, nec retardet, iure dicente, quod vbi iudicium inceptum eſt, ibidem finem accipere debet, & qualibet alia iuris, & facti exceptione in contrarium faciente non obſtante.

4 † Renunciauit inſuper idem A. omni & cuilibet exceptioni doli mali, vis, metus, fraudis, lęſionis, & machinationis, & mille ducatorum auri de Camera, ex cauſa præmiſſa ſibi (vt præmittitur) nõ mutuatorum, & per ipſum non debitorum, non receptorum, & non numeratorum, ſpeique futuræ habitionis, & receptionis, & numerationis eorundem, præſentis contractus non ſic (vt præmittitur) facti, celebrati, & initi, & aliter, aut plus, vel minus fuiſſe factum, vel di-

ctum, quàm recitatum, & e contra, omnibuſque alijs & ſingulis exceptionibus, cauillationibus, & cautelis, quibus mediantibus contra præmiſſa, vel eorum aliqua, ipſe A. debitor facere, dicere, venire, aut ſe tueri quouis modo poſſet, & ſpecialiter iuri dicenti generalē renunciationem non valere, niſi præceſſerit ſpecialis, & expreſſa.

Iſta Conſtitutio Procuratoris hodie non eſt in vſu.

5 † Et ibidem ſtatim & incontinenti idem A. debitor pro maiori cautela, & tutiori ſecuritate dicti N. creditoris, gratis, & ſponte omnibus melioribus modo, via, iure, cauſa, & forma, quibus melius, & efficacius potuit, & debuit, fecit, conſtituit, creauit, & ſolemniter ordinauit ſuos veros, certos, legitimos, & indubitatos procuratores actores, factores, negotiorumque ſuorum infraſcriptorum geſtores: ac nuntios ſpeciales, & generales, ita tamen quòd ſpecialitas generalitati non deroget, nec è contra, videlicet prouidos, & diſcretos viros dominos N. & N. Romanæ Curiæ Cauſarum procuratores, & N. & N. eiuſdem Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Notarios. omneſque alios, & ſingulos Dominos Procuratores, & notarios, qui nunc ſunt, & pró tempore futuro erunt, in Rom. Curia, quorum nomina, & cognomina habere voluit pro expreſsis, abſentes tanquam præſentes, & quemlibet eorum inſolidum ita tamen, quod non ſit melior conditio primitus occupantis, nec deterior ſubſequentis: ſed quòd vnus eorum incęperit, alter eorum proſequi, terminare, mediare valeat, & finire, ac ad effectum debitū, & finem perducere ſcilicet ſpecialiter, & expreſſe, ad ipſius Domini conſtituentis nomine, & pro eo omni tempore & diebus feriatis, in termino ſolutionis prædictorum mille ducatorum auri, poſt ipſum terminum, & quotiens prędicto N. creditori, ac ſuis videbitur, & placuerit coràm prædicto Camerario, Vicecamerario, Auditore, Viceauditore, Regente, Locumtenente, Commiſſario eiuſdem, & aliarum Curiarum prædictarum officialibus, Iudicibus, ſeu eorum Locumtenētibus comparendum, ac ipſum debitum mille ducatorum auri, vel partem ipſius ſemel & pluries confitendum, & recognoſcendum, & ad petendum, audiendum, & accipiendum dicti domini conſtituentis nomine omne præceptum omnemque monitionem, condemnationem, ſententiam, atque mandatum, quæ, quod & quas præfati domini Camerarius, Vicecamerarius, Auditor, & alij Iudices, & officiales, ſeu ipſorum locumtenen. & eorum quilibet contra prędictum dominum conſtituentem eiuſq; hæredes & ſucceſſores, ac bona prædicta facere, & promulgare voluerint,

luerint,ſeu voluerit,& eis ſponte acquieſcendum,necnon ſubmittendum,& reſubmittendum,propterea ipſum dominum conſtituentem pro præmiſsis firmiter obſeruandis, Iuriſdictioni Curiarum prædictarum & cuiuslibet earum ac ad volendum, conſentiendum quòd ipſi domini Camerarius, Vicecamerarius, Auditor, Viceauditor, Regens,Locumtenens, Commiſſarius,& alij Iudices,Officiales prędicti in ipſum A. debitorem conſtitutum; excommunic. ſententiam ferant,proferant,promulgent,aggrauent,reaggrauent,alioſque proceſſus reales,& perſonales gerant,faciant quos voluerint,& dicto N. creditori placuerit,& viſum fuerit expedire,quouſq; de dicto debito mille ducatorum,& expenſarum prædictarum ſibi fuerit plenarie & integre,ac realiter ſatisfactum,iuxta præſentis publici Inſtrumẽti ſeriem & tenorem. Et generaliter omnia,& ſingula faciendum, dicendum,gerendum,exercendum,& procurandum,quæ in præmiſſis, & circa ea neceſſaria fuerint,ſeu etiam quomodolibet opportuna. Promittens mihi Notario publico infraſcripto,vti cõmuni,& publicæ perſonæ præſenti,ſtipulanti, & recipienti,vice, & nomine omniũ, & ſingulorum,quorũ intereſt,intererit,aut intereſſe poterit quomodolibet in futurum,ſe omni tempore ratum,gratum,& firmum perpetuo habiturum totũ id, & quicquid per dictos procuratores ſuos conſtitutos, & eorum quemlibet,actum, dictum, factum, geſtumuè fuerit in præmiſſis,ſeu alias quomodolibet procuratum:releuans nihilominus,& releuatos eſſe volens eoſdem Procuratores,& quemlibet ipſorum ab omni onere ſatisdandi,iudicio ſiſti, & iudicatum ſolui,cum ſuis clauſulis neceſſarijs, & opportunis,ſub expreſſa hypotheca, ac obligatione omnium,& ſingulorum bonorum mobilium, & immobilium, præſentium, & futurorum quorumcunque, ac ſub omni iuris, & facti renuntiatione ad hæc neceſſaria.

6 † Et præmiſſa omnia,& ſingula præſenti publico inſtrumento contenta tenere, attendere,complere, & inuiolabiliter obſeruare, contraque ea,ſeu eorum aliqua, non facere,dicere,vel venire de iure, vel de facto,quouis quæſito colore,dictoſque Procuratores ſuos, vt præmittitur, conſtitutos, aut eorum aliquem,quouſque præfato B. creditori de dicta ſumma mille ducatorum auri vnà cum damnis, expenſis,& intereſſe prædictis,realiter,plenarie,& integre ſatisfecerit,& præmiſſa omnia,& ſingula obſeruauerit, & adimpleuerit non reuocare, ſeu reuocari facere promiſit, & conuenit, ac ad,& ſuper ſancta Dei Euangelia ſcripturis ſacroſanctis per eundem corporaliter ſponte tactis iurauit. De, & ſuper quibus, &c.

SVM-

Digitized by Google

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *Deceat ne inter bonos viros arctioribus obligationum vinculis uti.*
2 *Creditoris exacta diligentia in pactis, illiberale eſt quiddam ex Ariſtotelis ſententia & Horatij.*
3 *Improbitas creditoris Horatiano carmine pulchre deſcripta.*
4 *Debitoris, qui arctius obligatur, fides ſuſpecta eſt.*
5 *A malis tantum exigendum eſt iuramentum, ex Sophocle.*
6 *Iniuria quadam afficitur, à quo arctiores obligationes poſtulantur.*
7 *Abiecti animi eſt, perpeti ſe arctis obligationum vinculis illigari.*
8 *Perſei credentis pecuniam elegans dictum ex Plutarcho.*
9 *Negligentia in cauendo amicorum iacturæ ſæpe cauſa eſt.*
10 *Cautio ut creditum plene conſtet, & ut obligata nobis bona ſint debitoris, honeſte adhibetur, & quare.*
11 *Exactio iuramenti, & obligationis in forma Cameræ eſt hominis nimium cauentis.*
12 *Obligatio in forma Cameræ non ligat heredes ſuis vinculis.*
13 *Diligentia nimium cauentis ſæpe vana eſt.*
14 *Bonorum promiſſio ſimplex, iuramenti eſt inſtar, ex Sophocle.*
15 *Debitoris effugientis improbitas Horatiano carmine efficta.*
16 *Nimis caute cum amicis agere, malorum amicorum eſt, ex Euripide.*
17 *Vitioſæ conſuetudinis vis a Salluſtio, & Terentio notata.*
18 *Obligationes habẽtes paratã executionẽ Baldo fauorabiles viſæ ſunt, & bona; quod authori nõ placet, et qua cauſa, Senecæ auctoritate.*

QVÆSTIO PRIMA.

SEd ante quam obligationis verba declarare incipiamus, conueniens videtur, vt nonnullas, quæ ad rei euidentiam pertinere
1 videntur, quæſtiones explicemus: ac primum † Deceatne inter bonos viros, tam arcte obligationis vinculo vti, quæ tot adhibitis cautelis, & demum etiam iureiurando ſit confirmata? nam ſiue conſideres illum, qui talẽ flagitat à debitore obligationem, ſiue illum,
2 qui ita ſe obligat, in vtroque videtur argui poſſe malitia. † Quandoquidem ex ipſius creditoris parte (vt libro metaphyſ. 3. inquit Ariſtoteles) adeo exacta diligentia in pactis, atque in contractibus illiberale quiddam eſſe videtur: eiuſmodi autem virum illiberalẽ ſignificat Horatius, ſub nomine Cicutæ, qui ſermo. 3. lib. 2. ſub perſona patris, qui diſparis naturæ filios admoneret, ait, Extimui, tu

Nomen-

Digitized by Google

Nomentanum, tu ne ſequere Cicutam. Cum antea ſignificauiſſet eundem Cicutam ſolitum eſſe debitores ſuos arctiſsimis obligationibus innodare illis verſibus:

3 † *Scribe decem* Nerio, *non eſt ſatis, adde Cicutæ*
Nodoſi tabulas centum, mille adde catenas.

4 † Et ex parte illius, qui ita ſe obligat, ſignificari videtur eum ſu-
5 ſpectum eſſe, ne alioquin ſit fidem ſeruaturus. † Quod vel ex illo Sophoclis verſu poteſt intelligi, apud quem Oedipus inquit Theſeo: non te ſub iuramento, vt malum, fidem adhibere iubebo. Quid enim aliud eſt petere ab homine, vt medio iureiurando promittat hæc, & hæc ſe facturum, renuntietque illis, & illis legibus, quam dubitare, ne ille per ea diuerticula contra datam fidẽ, quærat elabi? Quod bene ſenſit Iuſtinianus in auth. de inſtrumentorum caut. §. ſi tamen quiſquam. ibi: Huiuſmodi ſubtilitatem addidimus, non vt credentes priuemus fiducia ſua circa amicos, ſed vt quantum poſsibile eſt, & perfidiam & negationem multis reconuincamus modis. Adpoſiteq; ſignificauit Syrus ille Terentianus, cum dixit: Neque tu ſcilicet eo nunc confugies, quod mea? num mihi datum eſt? num iuſsi? num illa oppignorare filiam meã me inuito potuit? verum illud Chremæ dicunt, Ius ſummum ſumma malitia eſt. Quibus ſic ſe habentibus in propoſita quæſtione concludo (remota conſuetudine publica) poſſe dici. Eum, qui tali vult ſibi debitorem obligatione eſſe obnoxium,
6 primum in ſe ipſo illiberalem eſſe. † Deinde illius, quem ita vincire vult fidem ſuſpectam habendo, iniuria quadam eum afficere, non aliter, quàm is, qui approbatum fideiuſſorem, quaſi minus idoneum
7 recuſat. l. ſi vero. §. qui pro rei. ff. qui ſatiſda. cog. † Et eum, tam arcto vinculo ſe vinciri patiatur, aut abiecti, & ſeruilis animi, aut omnino deploratæ fidei hominem eſſe, & tanquam talem, vt ſui conſciũ
8 iniuria non affici. † Neque hoc cauſari poteſt illo Perſei exemplo, qui (vt eſt apud Plutarcum in libro de vitioſa verecundia) cum noto cuidam daret pecuniam, apud forum, & menſam, fecit cautionem, memor videlicet illius Heſiodi verſus:

Et fratri teſtem ridens adhibere memento.

Et cum ille admirans dixiſſet, adeone Perſeu legaliter? ſcilicet in-
9 quit, vt amanter, recipiam, nec legaliter repoſcam. † Multi ſiquidẽ ob immodicam verecundiam initio non cauentes, ne fallantur, po-
10 ſtea cum amicitiæ detrimento coguntur legibus experiri. † Nam proſpicere nobis, vt creditum legitime, ac plene probari poſsit, ne intercedente morte, aliove humano caſu, pecuniæ creditæ iacturam faciamus, atque etiam illud, vt de ſoluendo credito promiſsionem,

atque

Digitized by Google

atque obligationem, cum bonorum etiam ſuppoſitione habere velimus, poteſt citra illiberalitatis, alienæve iniuriæ notã admitti, præſertim vt caueamus nobis aduerſus debitoris hæredes, qui plerũq; ſimulata etiam ignorantia prætextu l. qui in alterius. ff de regu. iur. defunctorum voluntates, quas religioſiſsime cuſtodire debent, fruſtrari conantur, aduerſus alios creditores. l. ſcripturas, cũ authen.
11 ſeq. C. qui pot. in pig. hab. † Sed exigere etiam iuramentum, iuxta ſacrum Euangelium, Matthæi cap. 5. relatum in cap. & ſi Chriſtus. de iureiuran. & cap. ita ergo. 22. q. 1. nonniſi à malo eſt. c. ſuper hoc de renunciat. Ac velle præterea obligationem in forma Cameræ, niſi ob dubiam obligati fidem, & creditoris incredulitatem eſſe
12 non poteſt: † Præſertim cum eius obligationis priuilegium, & efficacia (vt ex dicendis apparebit) hæredes non liget. Quæ tanto magis
13 gis conſideranda ſunt, † quia experientia docuit plerunque eam diligentiam eſſe quodãmodo vanam: & quidem à bonis (vt Oedipo
14 reſpondit Theſeus) † non vltra quicquam iureiurando adhibito, quàm ſimplici ſermone feres, & à malis omnino nihil accipies. Nam etiam ſi ad Cicutæ tabulas, vel ad hanc, de qua loquimur obligationem mille addas catenas, vt ſubiungit Horatianus ille inter-
15 locutor: †

Effugiet tamen hæc ſceleratus vincula Proteus.
Cum rapies iura malis gaudentem alienis:
Fiat aper modo auis, modo ſaxum, & cum volet, arbor.

Quale ſignificare viſus eſt Plautinus Euclio, vbi ait: Scio quo vos pacto ſoleatis perplexarier Pactum non pactum: non pactum: pactũ eſt, quod vobis lubet. Quòd ſi hæc ita ſe habent ſimplici obligatione, quid dicemus de illis, qui vltra ipſius obligatione voluit etiam quòd debitores ſuſcipiant in ſe omnes cenſuras, & mandatum executiuum, qui de re inferius tractabimus: nihil certe aliud, niſi nimis caute agunt.

16 † Quod cum amicis faciunt mali amici: vt in Oreſte, apud Euripidem habetur. His accedit Senecę moralis auctoritas, cuius (quoniam elegantiſsima ſunt) verba hic adſcribere volui. Is enim lib. de beneficijs ſecundo, ita inquit: Vtinam quidem perſuadere poſſemus, vt pecunias creditas tantum à volentibus acciperent: vtinam nulla ſtipulatio emptorem venditori obligaret: nec pacta conuentaque impreſsis ſignis cuſtodirentur, fides potius illis ſeruaret, & æquum colens animus. Sed neceſſaria optimis prætulerunt, & cogere fidem quam ſpectare malunt; adhibentur ab vtraque parte teſtes, ille per tabulas plurium nomina interpoſitis pararijs facit. Ille nõ eſt interroga-

Digitized by Google

rogatione contentus, niſi rem manu ſua tenuerit. O turpem humani generis & fraudis . ac nequitiæ publicæ confeſſionem ? anulis noſtris pluſquam animis creditur, Iſti (inquit) viri ornati adhibiti ſunt, hi (inquit) anuli imprimuntur. nempè ne ille neget accepiſſe ſe, quod accepit, hos incorruptos viros, & indices veritatis exiſtimas? at iſtis ipſis ſtatim non aliter pecuniæ committentur. Itaque num honeſtius erat à quibuſdam fidem falli, quàm ab omnibus perfidiam timeri ? Plures (inquit) ingrati erunt, ſi nulla aduerſus ingratum datur actio, imò pauciores : quia maiori delectu dabuntur beneficia, deinde non expedit notum omnibus fieri, quàm multi ingrati ſint, pudorem enim rei tollet multitudo peccātium, & deſinet eſſe probri loco commune maledictum. Hæc (inquam) ita eſſe arbitror, conſuetudine remota : cuius tanta vis eſt, vt illud C. Mem-
17 mius apud Salluſtium præclare vſurpauerit : † Quæ quamquam grauia ſint : tamen conſuetudine iam pro nihilo habentur. Et illud Terentianus ille Chremes: Quam multa iniuſta ac praua fiunt moribus? Sed hæc in huius tractatus initio pro quodam quaſi proœmio
18 dicta ſint. † Cæterum conſuetudo hæc introducta, vt contractuum inſtrumentis obligationes huiuſmodi adijciantur, quę paratam habeant executionem (quando non ſemper cum amicis ineuntur contractus, & vſu compertum eſt plures improbos fidem fallere) Baldo fauorabilis viſa eſt, & bona, tanquam commune bonum concernens, vt dixit ille in l. de quibus, in 2. col. ff. de legi. refert & ſequitur poſt And. Sicul. Rocch. Curt. in c. fin. extra de conſuet. ſuper glo. verbi rationabilis in principio: quod tamen mihi aliter videtur ex ante ſcripta Senecæ auctoritate : magis enim vtile eſſet in commune ſi maior eſſe infamiæ, ac cenſurarum pudor, & reuerentia, quæ multitudine, ac frequentia peccantium vileſcit.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 Cauſa inueniendi, & componendi obligationem in forma **Cameræ.**
2 Obligatio in forma Cameræ, *cur ita vocetur.*
3 Exempla antiquarum obligationum in forma **Cameræ.**
4 Forma *obligationis poſita per* Speculatorem.
5 Forma *mandati de obligando principalem in forma* **Cameræ** *repoſita per* Speculatorem.
6 Obligationis Cameralis *formula diuerſis tēporibus facta, et cōpleta.*
7 Formula *antiqua obligationis* Cameralis *non continebat procuratorum conſtitutionem.*

Digitized by Google

8 *Cur per obligationem in forma Cameræ facilius conſequimur debita vel promiſſa.*
9 *Per obligationem Cameralem in omnia bonorum genera nobis paratur executio contra debitorem.*
10 *Executio obligationis in forma Cameræ in primis ſpectat bona animi*
11 *Quæ ſit ratio paratæ executionis in obligationibus in forma Cameræ.*
12 *Confeſsio de iure communi paratam habet executionem.*
13 *Differentia inter obligationem in forma Cameræ, & inſtrumentum confeſsionatum, vel guarantigia.*
14 *Formula obligationis Cameralis, qua nunc vtuntur, longe diſsimilis eſt antiquæ.*
15 *In procuratorum conſtitutione conſiſtit tota vis, & myſterium obligationis Cameralis.*
16 *Obligationis ſimilis obligationi Camerali meminit Baldus.*
17 *Ex contractu facto per procuratorem ex pecunia ſua, non acquiritur domino perſonalis actio ſine ceſsione.*
18 *Ex inſtrumento guarantigiato, vel confeſsionato vtilis actio acquiritur domino abſque ceſsione.*
19 *Inſtrumenta confeſsionata, vel guarantigiata vim habent ſententiæ, vel præcepti iudicis, & nu. 36.*
20 *Ex actis iudicialibus acquiritur actio ſine ceſsione.*
21 *Ex obligatione in forma Cameræ non acquiritur actio ſine ceſsione, niſi & ſuſceptæ fuerint cenſuræ, & mandatum executiuum, & quare.*
21 *Si in obligatione in forma Cameræ intercedat iuramentum actio acquiritur ſine ceſsione.*
23 *Ex contractu cuiuſcunq; iurato nobis acquiritur actio ſine ceſsione.*
24 *Quamuis iuramentum extra iudicium delatum fuerit.*
25 *Iuramentum habet vim litis conteſtationis.*
26 *Hypotheca per obligationem in forma Cameræ conſtituta ſine ſuſceptione cenſurarum, non habet vim pignoris iudicialis.*

QVÆSTIO II.

QVæ fuerit cauſa componendi huius obligationis formulam, quæque ſit vis eius, & efficacia, & quid differat à guarantigia, & confeſſionato inſtrumento? 1 † Cauſam quamobrem huius introducendæ obligationis vſus inualuerit, ab antiquis Curialibus ita traditam eſſe accepi, quod cum perſonæ, quibus per Sedem

Sedem Apoſtolicam de Epiſcopatibus, Monaſterijs, & alij Sacerdotijs, beneficijs quẽ eccleſiaſticis erat prouiſum, recedentes, promitterent annatas, & alia Cameræ Apoſtolicæ; propterea debita iura intra certum tempus perſoluere ſępe contingebat, quod plerique datæ fidei obliti, non ſoluebant; neque vt ſoluerent, iure cogi poterant; niſi citati, & trinis ſententijs iudicati: quæ res Cameræ ipſius procuratoribus labori, tædioque erat, & diſpendio; maximè vbi citandi in longinquis degebant regionibus. Ideoque conati ſunt excogitare formam, ſecundum quam parata eſſet executio ſine mora faciendi proceſſum ordinarium *a* ſine diſpendio mittendæ ad debi-
2 tores citationis. † Atque inde ſumptum eſt nomen *b* vt diceretur forma Cameræ: quaſi propter ipſius Cameræ credita, & per illius procuratores excogitata. Eius autem exempla, quæ in antiquis dictæ Cameræ libris inueni, ſunt huiuſmodi.

Exempla antiquarum obligationum.

3 VOS † Domine N. Patriarcha, N. Archiepiſcope, N. Epiſcope, vel N. Electe de licentia, & auctoritate Apoſtolica, Vobis in hac parte conceſſa gratis, & ſponte offertis, dare promiſtitis, & donatis pro veſtro communi ſeruitio Cameræ Sanctiſsimi in Chriſto patris, & domini noſtri D. Greg. Papæ XI. & ſacro Collegio Reuerendiſsimorum in Chriſto Patrum Dominorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, videlicet Florenos tot auri de Camera boni, & legitimi ponderis, quinque ſeruitia conſueta, pro familiaribus, & officialibus Domini noſtri Papæ, & dominorum Cardinalium prædictorum. Item recognoſcitis eidem Cameræ, & Collegio ac Familiaribus & Officialibus omnes illas pecuniarum quantitates, in quiqus prædicta veſtra Eccleſia reperietur in libris ipſorum Cameræ, & Collegij pro aliquorum prædeceſſorum veſtrorum perſonis obligata. Quos quidem Florenos tot, cum quinque ſeruitijs, & recognitis ſupradictis promittitis reddere, & ſoluere realiter cũ effectu in Romana Curia, vbicunque fuerit, videlicet Reuerendiſsimis in Chriſto Patribus, & Dominis; Dominis miſeratione diuina Henrico Epiſcopo Sabinen. & Amedeo Sanctæ Mariæ Nouæ, Diacono Neapolitan. & de Salutijs vulgariter nuncupatis, & Franciſco eadem miſeratione Archiepiſcopo Narbonen. Domini noſtri Papæ, & ſacri Collegij dominorum Cardinalium Camerarijs, vel eorum ſucceſſoribus, aut deputatis ab eis, medietatẽ, ſcilicet in feſto N. & aliam medietatem in feſto N. recognita vero in alio N. feſto ſimili; Quòd

ſi dictis loco & terminis dictam florenorum ſummam, & quinque ſeruitia conſueta, & recognita ſupra dicta non ſoluatis, vt eſt dictũ, promictitis redire ad Rom. Curiam infra quatuor menſes poſt elapſos terminos huiuſmodi, vel alterum eorundem immediate ſequen. & coram dictis Dominis Camerarijs, ſeu eorum ſucceſſoribus, ſeu deputatis ab eis perſonaliter comparere, & inde non recedere, donec per vos fuerit de prædictis integraliter ſatisfactum. Super hoc obligatis vos, & Eccleſiam veſtram, & ſucceſſores veſtros, ac omnia bona Eccleſiæ veſtræ mobilia, & immobilia, præſentia & futura vbicunque ſint, & conſiſtant: & vt ſitis vinculo fortioris obligationis aſtricti, ſubmictitis vos, & ſucceſſores veſtros iuriſdictioni, & coercioni dictorum dominorũ Camerariorum, & cuiuslibet eorundem inſolidum, ac etiam ſucceſſorum ſuorum, & deputandorum ab eis: Et de voluntate veſtra, qui hoc vultis, & petitis, & hanc iuriſdictionem in eos prorogatis, præfati domini Camerarij, & quilibet eorum eãdem iuriſdictionẽ in ſe ſuſcipien. & ſuſcipiens in vos mandatum faciunt, & præceptum, vt de re confeſſa, de ſoluendo dictam Florenorum ſummam, & quinque ſeruitia, ac recognita ſupra dicta: & de reueniendo ad Romanam Curiam, & de non recedendo ab ea abſque ſatisfactione. Et quod omnia, & ſingula ſupradicta efficaciter compleatis, & attendatis. Quod ſi non feceritis, ſuſpenſionem ab adminiſtratione ſpiritualium, & temporalium dictæ Eccleſiæ, & ab executione Pontificalium, & maioris excommunicationis ſententias ex nunc, prout ex tunc in vos Canonica monitione præmiſſa proferunt in his ſcriptis. Comminantes nihilominus dicti domini Camerarij, & quilibet eorum ſe contra vos dictum dominum Patriarcham, Archiepiſcopum, Epiſcopum, vel Electum proceſſuros abſque alia vocatione, ſeu monitione ad grauiores pœnas, & ſentẽtias ſpirituales, & temporales, & aggrauationes earum, prout eis, ſeu eorum alteri placuerit, & viſum fuerit expedire. Et quod vos denuntiabunt ſeu denuntiari facient per ſe, vel alium, ſeu alios excommunicatum, ſuſpenſum, periurum, & alijs pœnis, & ſentẽtijs aſtrictum, quas propter hoc in vos duxerint proferendas. Et vos Domine Patriarcha, Archiepiſcope, Epiſcope, vel Electe, renuntiatis ſuper hoc omnibus literis, Priuilegijs, Indulgentijs Apoſtolicis impetratis, vel impetrandis, conceſſis, & concedendis quibuſcunque, & beneficio appellationis, & reſtitutionis in integrum, ac omni foro, vſui, præſcriptioni, & iuri reuocandi domum, & omni auxilio iuris Canonici, & Ciuilis, per quod contra præmiſſa de iure, vel de facto venire poſſetis, vel aliquod præmiſſorum. Et omnia præmiſſa, & ſingula iuratis

ad

ad ſancta Dei Euangelia tenere,ſeruare,approbare, & in contrariũ non venire directè,vel indirectè per vos,aut alium,ſeu alios. Si vero ante ſatisfactionem eiuſmodi contingat mori cedere,vel transferre: & ille, vel illi,qui ad regimen ipſius Eccleſiæ vobis ſubſtitutus, vel ſubſtituti fuerint,infra quatuor menſes poſt ſubſtitutionem,& dictæ Eccleſiæ poſſeſſionem adeptam,de prædictis florenis & ſeruitijs, ac recognitis ſatisfacere non curauerint,ex nunc, prout ex tunc eaſdẽ pœnas,& ſententias in eoſdem ſubſtitutos,& eorum quemlibet proferunt,& infligunt in his ſcriptis.

PROVT dictum eſt,& narratum auctoritate dictorum Dominorum Cardinalium, & noſtra proferimus in his ſcriptis. Et vos dominum Patriarcham,Archiepiſcopum, Epiſcopum, vel Electum, petentem, & requirerem ad prædicta recitata condemnamus. Et nihilominus monemus vos ſemel,& ſecundo,tertio, & peremptorie, & ſub excommunicationis pœna, vt prædicta adimpleatis,attendatis, & obſeruetis: Alioquin excommunicationis ſententiam in vos proferimus in his ſcriptis.

ET vos Domine Patriarcha,Archiepiſcope,Epiſcope, vel Electe vultis,quòd per nos Clericos,vel Notarios Cameræ, qui ſumus hic præſentes, de pręmiſſis omnibus, & ſingulis fiant vnum, vel plura publica inſtrumenta.

Altera forma antiqua obligationis per Procuratorem.

VOS Domine, vel Magiſter talis,Procurator D. N. Patriarchæ, Archiepiſcopi,Epiſcopi,vel Electi,perſonam D. V. à quo plenam poteſtatem, & ſpeciale mandatum ad omnia, & ſingula infraſcripta per agenda habetis,prout legitimè conſtat, de licentia,& auctoritate Apoſtolica ipſi D. V. & vobis in perſonam ſui,& pro eo in hac parte conceſſa,gratis & ſponte nomine dicti D.Epiſcopi offertis datis, promiſtitis, & donatis pro communi ſeruitio dicti D. V. & pro Eccleſia ſua Cameræ Sanctiſſimi in Chriſto Patris,& D.noſtri. D.N. diuina prouidentia PP. V. & ſacro Collegio Reuerendiſſimorum in Chriſto Patrum Dominorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardin. videlicet tot florenorum auri de Camera,boni & legitimi ponderis. Et quinque ſeruitia conſueta pro familiaribus, & officialibus D. N. PP. & dominorum Cardinalium prædictorum.

ITEM recognoſcitis eiſdem Cameræ, & Collegio familiaribus, & officialibus omnes illas pecuniarum ſummas, in quibus Eccleſia prædicti D.V.in libris Cameræ,& Collegij pro aliquorum prędeceſ-

ſorum

Digitized by Google

ſorum ſuorum perſonis obligata reperietur. Quos quidem Florenos cum quinque ſeruitijs, & recognitis ſupradictis dicto nomine promiſsis reddere, & ſoluere realiter, & cum effectu in Romana Curia: vbicunque fuerit, videlicet Reuerendiſsimis in Chriſto Patribus, & dominis, dominis miſeratione diuina Henrico Epiſcopo Sabinen. & Amedeo Sanctæ Mariæ Nouæ Diacono Neapolitan. & de Salutijs vulgariter nuncupatis, Sanctę Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & Franciſco eadem miſeratione Archiepiſcopo Narbonen. Domini noſtri Papę, & ſacri Collegij Dominorum Cardinalium Camerarijs, vel eorum ſucceſſoribus aut deputatis ab eis, medietatem videlicet in feſto N. & aliam medietatem in feſto N. ac recognita in alio feſto N. Quòd ſi dictis loco, & terminis dictam florenorum ſummam, & quinque ſeruitia conſueta, & recognita ſupradicta ipſe dominus Patriarcha, Archiepiſcopus, Epiſcopus, vel Electus non ſoluat, vt eſt dictū promiſsis dicto nomine, quod Dominus Archiepiſcopus, Epiſcopus, vel Electus perſonaliter veniet ad Romanam Curiam infra quatuor menſes poſt elapſos terminos huiuſmodi: vel alterum eorundem immediate ſequen. & coram dictis Dominis Camerarijs, ſeu eorum ſucceſſoribus, aut deputatis ab eis perſonaliter comparebit, & quòd de ipſa Curia non recedet, donec per eum fuerit de prædictis integraliter ſatisfactum, ſuper hoc obligans ipſum dominum Patriarcham, Archiepiſcopum, vel Electum, & Eccleſiam ſuam, ac ſucceſſores ipſius, & omnia bona Eccleſiæ ſuæ mobilia, & immobilia, pręſentia, & futura vbicunque ſint, & conſiſtant. Et vt ipſe Dominus Patriarcha, Archiepiſcopus, Epiſcopus, vel Electus ſit vinculo fortioris obligationis aſtrictus, ſubmiſsitis ipſum, ſuos ſucceſſores iuriſdictioni, & coertioni dictorum dominorum Camerariorum, & cuiuslibet eorum inſolidum, & etiam ſucceſſorum ſuorum, & deputandorum ab eis. Et de voluntate veſtra, qui hoc nomine ipſius domini Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, vel Electi vultis, & petitis & hanc iuriſdictionem in eos prorogatis, præfati domini Camerarij, & quilibet eorum eandem iuriſdictionem in ſe ſuſcipien. & ſuſcipiens in vos dicto nomine, & ipſum, Dominum Patriarcham, Archiepiſcopum, Epiſcopum, vel Electum in perſonam veſtri mandatum faciunt & præceptum, vt de re confeſſa, de ſoluendo dictam florenorum ſummam, & quinque ſeruitia conſueta, ac recognita ſupradicta, & de veniendo ad Romanam Curiam, & de non recedendo ab eadem, abſque ſatisfactione. Et quod omnia alia, & ſingula ſupradicta efficaciter ipſe Dominus Patriarcha, Archiepiſcopus, Epiſcopus, vel Electus compleat, vel attendat. Quod ſi non fecerit, ſuſpen-

ſuſpenſionem ab adminiſtratione ſpiritualium, & temporalium dictæ Eccleſiæ, & ab executione pontificalium, & maioris excommunicationis ſentẽtias ex nunc, prout ex tunc, in vos, dicto nomine, & in ipſum Dominum Patriarcham, Archiepiſcopum, Epiſcopum, vel Electum in perſonam veſtram Canonica, prę miſſa monitione, proferunt in his ſcriptis. Comminantes nihilominus dicti domini Camerarij, & quilibet eorum ſe contra dictum Dominum, Patriarcham, Archiepiſcopum, Epiſcopum, vel Electum magiſtrum veſtrum proceſſuros, & proceſſurum abſque alia vocatione, ſeu monitione ad grauiores pœnas, & ſententias ſpirituales, & temporales, & aggrauationes earũ, prout eis placuerit, & viſum fuerit expedire: & quòd ipſum Dominum Patriarcham, Archiepiſcopum, Epiſcopum, vel Electum denuntiabunt, & denuntiari facient per vos, vel alium, ſeu alios excommunicatum, ſuſpenſum, & periurium, ac alijs pœnis, & ſententijs aſtrictum, quas propter hoc in eum duxerint proferendas. Et vos D. Procurator dicto nomine renuntiatis ſuper hoc omnibus literis, priuilegijs, & indulgentijs apoſtolicis impetratis, vel impetrandis, conceſſis, & concedendis quibuſcunque, & beneficio appellationis, & reſtitutionis in integrum, & omni foro, vſui, præſcriptionis, & iuri reuocandi domum, & omni auxilio iuris canonici, & ciuilis, per quod contrà præmiſſa de iure vel de facto ipſe D. Patriarcha, Archiepiſcopus, Epiſcopus, vel Electus venire poſſet, vel aliquod præmiſſorum. Et omnia præmiſſa, ſingula dicto nomine iuratis ad ſancta Dei Euangelia tenere, ſeruare, approbare, & in contrarium non venire directè vel indirectè per vos, vel alium, vel alios, & quòd ipſe D. Patriarcha, Archiepiſcopus, Epiſcopus, vel Electus omnia, & ſingula tenebit, ſeruabit, approbabit, & in contrarium non veniet, directè, vel indirectè per ſe, vel alium, ſeu alios, publicè vel occultè. Si vero ante ſatisfactionem huiuſmodi ipſum D. Patriarchã, Archiepiſcopum, Epiſcopum, vel Electum contingat mori, cedere, vel, transferre, & ille, vel illi, qui ad regimen ipſius Eccleſiæ ſibi ſubſtitutus, vel ſubſtituti fuerint, infra quatuor menſes poſt ſubſtitutionem, & dictæ Eccleſiæ adeptam poſſeſsionem, de prædictis Florenis, & ſeruitijs, ac recognitis ſatisfacere non curauerint, ex nunc, prout ex tunc eaſdem pœnas, & ſententias in eoſdem ſubſtitutos proferunt, & infligunt in his ſcriptis.

PROVT dictum eſt, & narratum auctoritate dictorum dominorum Cardinalium, & noſtra proferimus in his ſcriptis. Et vos D. Procuratorem prædicto nomine volentem, petentem, & requirentem in perſonam dicti D. Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi,

vel

Digitized by Google

vel Electi, ac ipſum D. Patriarcham, Archiepiſcopum, Epiſcopum, vel Electum in perſonam veſtri ad prædicta recitata condemnamus. Et nihilominus monemus vos nomine, quo ſupra ac ipſum dominum veſtrum in veſtri perſonam ſemel, ſecundo, & tertio, peremptoriè, ac ſub excommunicationis pœna, vt prædicta adimpleat, attendat, & obſeruet. Alioquin ſententiam excommunicationis in vos nomine procuratorio, & in ipſum dominum veſtrum in perſonam veſtri proferimus in his ſcriptis. Et vos dictus Procurator prædicto nomine, vultis, quòd per nos Clericos, vel Notarios Cameræ, qui ſumus hic præſentes, de prædictis omnibus, & ſingulis, fiant vnum vel plura publica Inſtrumenta.

CONTRA eas formas (quæ tamen eo tempore in vſu eſſe deſierant) multa conatus eſt obijcere quidam Nicolaus à Clamengijs, in libello, cui titulum fecit de annatis non ſoluendis, quo tempore Conſtantienſe Concilium celebrabatur, de quo, & eius dictis, nihil videtur aliud eſſe dicendum & quia non ſit hic locus, & quia ipſius libelli per ſe lectio demonſtrat, eum indoctum ſimul, atque ineptum, imprudentemque hominem fuiſſe, cuius non expediat librum legere.

De formula quæ eſt in Speculo.

4 ALIAM † & quodammodo ab his diuerſam formam ponit Spec. in tit. de renunc. & concluſ. verſ. fin. per hæc verba. Vltimo no. illud, quod in Romana Curia frequentatur, nam aliquo Prælato, ſeu alio, mutuo pecuniam recipiente, fit ſuper hoc contractu publicum Inſtrumentum: poſtmodum vero contrahentes accedunt ad aliquem Auditorem, coram quo creditor petit ſibi ſatisfieri de debito, prout in ipſo inſtrumento continetur & is, qui recipit mutuum, confitetur id coram eo, ſupponens ſe iuriſdictioni ipſius, ita quòd niſi ſtatuto tempore ſoluerit, in eum ſententiam excommunicationis ferat, & aliter procedat, prout conuentum fuerit inter partes. Quæ ſubmiſsio videtur approbari à iure, vt extra de officio deleg. c. P. & G. extra de elect. c. cum dilecti ad fin. & 1. q. 7. quotiens, tamen videtur reprobata extra de foro competen. c. ſignificaſti, licet poſsit defendi: quia exiſtentes in Curia ſubſunt iuriſdictioni Auditorum, quare ſe eis ſubmittere poſſunt. Super hoc ergo ſic conficitur inſtrumentum, Vniuerſitas &c. Talis Auditor ſalutem in Domino. Nouerit Vniuerſitas veſtra, quòd conſtitutis in præſentia noſtra P. & G. idem P. petit ſibi ſententialiter condemnari dictum G. in

c. libris.

c. libris in quibus tenebatur eidem, prout patet per publicum Inſtrumentum manu talis Notarij confectum,proteſtans etiam de expenſis,damnis,& intereſſe. vel dic,eidem petitionem obtulit in hæc verba.coram,&c. dictus vero G. volens bonam fidem agnoſcere,& nolens ſumptibus,& litibus inaniter ſe grauare, litem conteſtando, confeſſus fuit in iudicio coram nobis petita vera eſſe, & ſe ad præmiſſa teneri: ſed cum tunc ſoluere non poſſet,obtulit,& promiſit ſe talibus loco,& tempore dicto P. vel eius nuncio integrè dictum debitum ſoluturum: Nos igitur,auditis,& intellectis confeſsione, & proteſtatione prędictis in iudicio habitis coram nobis,viſo quoque ipſius debiti publico Inſtrumento Chriſti nomine inuocato, de conſenſu,& voluntate expreſſa dictorum P.& G.qui ſe ſponte noſtro iudicio ſubmiſerunt, & præſentem ſententiam poſtulantibus, in his ſcriptis dictum G. ad ſolutionem dictæ pecuniæ faciendam eidem P. vel eius nuncio ſententialiter condemnamus,præcipientes eidem G. vt ipſi P. ſeu eius nuncio hoc præſens Inſtrumentum reſtituenti, dictis loco, & termino integrè ſatisfaciat de pecunia memorata: nos enim ex nunc,trina monitione præmiſſa,in ipſum G. eius accedente conſenſu expreſſo, in his ſcriptis excommunicationis ſententiam ꝓferimus;ſi dictis,& loco,& termino ceſſauerit in ſolutione pręfata, vel aliquo præmiſſorum:& ſi in dicta ſolutione ceſſauerit,damus de conſenſu,& voluntate dicti G. liberam poteſtatem eidem P. quòd ex nunc ſuæ auctoritate,ſine alia monitione, vel alterius licentia, cum poſsit vbi, & quando ſibi videbitur, tamdiu facere excommunicatum publicè nuntiari,quoſque dictus G. plenè ſatisfecerit eidem P. Quæ omnia,& ſingula dictus G.acceptauit,& approbauit,& promiſit ſolemniter ſe ea obſeruaturum, & in nullo contrauenturum ſub debito corporaliter præſtiti ſacramenti: promittens, quòd non appellabit,nec vllam exceptionem proponet. Item quòd non opponet dictam ſententiam ante terminum, ſolutioni præſtitutũ fore prolatam,in cuius rei teſtimonium, &c.

Et ſi contingebat id eſſe faciendum per procuratorem eius mandati formam poſuit idem Speculator in tit.de procura. §.de formis.
5 col pen. † Vniuerſis,&c. Talis Epiſcopus ſalutem in domino. Vniuerſitati veſtræ præſentibus innoteſcat, quòd nos talem facimus, conſtituimus,creamus, & ordinamus noſtrum Procuratorem generalem,& ſpecialem pro noſtris, & Eccleſiæ noſtrę negotijs apud Sedem Apoſtolicam promouendis,explicandis, gerendis, & expediendis,ſibi per hanc patentem literam mãdantes;& ſpecialem, plenam, liberam,& abſolutam poteſtatem dantes, & concedentes vſque ad

Digitized by Google

ſummam centum Marcharũ argenti coniunctim, vel diuiſim, ſimul, ſeu particulariter vno vel diuerſis temporibus, noſtro, & Eccleſiæ noſtræ nomine mutuum contrahendi, & mutuo ſuſcipiendi, ac ſuſceptum pro prædictis, & in prædictis negocijs exponendi, à quocunq, ſeu quibuſcunque creditore, ſeu creditoribus vndecunque & cuiuſcunque conditionis fuerit, ac etiam nos, & ſucceſſores noſtros, ac ipſam Eccleſiam noſtram, bonaque omnia ad nos, & dictam Eccleſiã quocunque modo pertinentia, præſentia, & futura, mobilia, & immobilia illi, vel illis, à quo, vel quibus præfatam pecuniam receperit, per ſolemnem ſtipulationem, vel aliter obligandi pro ea, noſque eis ipſa in pręſentiarum etiam obligamus, iurandi etiam in animã noſtram quòd loco, tempore, & termino à dicto Procuratore vnà cum creditore, ſeu creditoribus ſtatuendis præfatum creditum cum omnibus expenſis, damnis, & intereſſe, cambio, & acceſsionibus de plano reſtituemus, ac integraliter perſoluemus, & cõtractum ipſum aliàs quomodolibet, & in animam noſtram iureiurando vallandi: Inſuper etiam renuntiandi nomine noſtro exceptioni non habitæ, ſeu non receptæ pecunię, vel in vtilitatem Eccleſię non conuerſæ, exceptioni doli, conditioni ſine cauſa, & indebiti, & in factum ſubſidiariæ, & generaliter omni beneficio, & priuilegio fori, reſtitutionis in integrũ, conſtitutionis de duabus dietis editæ in Concilio generali, literarum etiam Apoſtolicarum, & Indulgentiarum impetrãdarum, ſeu impetratarum cuiuſcunque tenoris, ſeu formæ exiſtant, conſtitutionum etiam omnium, & quarumlibet exceptionum de iure ſibi competentium, & priuilegio Cruce ſignatis indulto, ac Generaliter iuris Canonici, vel Ciuilis, dantes eidem liberam poteſtatem recognoſcendi in iudicio, vel extra prædictum debitum, & ſubmittendi nos iuriſdictioni cuiuſcunque Auditoris, vel Iudicis generalis, vel ſpecialis, ordinarij, ſeu etiam delegati, in quem ex nunc ſcienter, tanquam in noſtrum Iudicem conſentimus, quòd poſsit, ſi neceſſe fuerit, ſuper præfato mutuo nobis præcipere, & nos condẽnare, mulctare, & excõmunicare, & in nos quamlibet iuriſdictionis ſpeciem libere exercere: faciendi quoque omnia alia ſuper præmiſſis, & quolibet præmiſſorum; quæ nos ipſi, ſi præſentes eſſemus facere poſſemus: promittentes ſub hypotheca rerum noſtrarum, & Eccleſiæ noſtræ, nos ratum, gratum, & firmum perpetuo habituros, quicquid per dictum Procuratorem promotum, explicatum, geſtum, expeditum, contractum, receptum, expenſum, obligatum, iuratum, & renuntiatum, ſeu aliàs actum, ſeu procuratum fuerit quomodolibet in præmiſsis, vel aliquo pręmiſſorum, & de iure, vel facto in aliquo

non

Digitized by Google

non contrauenire in cuius rei teſtimonium,& memoriam pręmiſſorum, præſentem literam ſigilli noſtri munimine duximus roborandam. Datum,&c.

6 † Ex huiuſmodi exemplis verificatut id, quod dixi. obligationem per additamenta diuerſis temporibus facta, in hanc(quæ nunc in
7 vſu eſt)formam fuiſſe redactam. † Carent enim antiqua illa exempla conſtitutione Procuratorum & alijs quibuſdam clauſulis, in moderna forma ſuperius deſcripta poſitis: per quam Procuratorum conſtitutionum tollitur difficultas ſignata per Ægid. Bellam. deciſ. 305.& Paulum Caſtren.in l. ſi quis in conſcribendo.C.de.pact.quorum tempore ſecundum eorum dicta non ponebatur Procuratorum cõſtitutio, *c* ſicut per aliàs clauſulas aliæ tolluntur difficultates, de
8 quibus dicetur inferius. † Sicque apparet,quæ ſit ea facilitas,quam ab initio dixi,per hanc obligationem præſtari, vt ceſſatores per iudicem facilius cogi poſsint ad complendum promiſſa: nempè quia contra eos etiam abſentes,nec aliter citatos parata ſit omnis gene-
9 ris executio *d* † Nam quemadmodum tria ſunt genera bonorum homini à natura data,animi,corporis,& fortunæ: ita per hanc obligationem in omnia dicta bona trina paratur executio.
10 † Quamquam in ea, quæ ſunt animi bona magis præmatur, ſcilicet vt res eò ſit formidabilior,quò bonorũ huiuſmodi,quàm corporis,& fortunæ bonorum iactura magis eſt æſtimanda. Itaque huius obligationis ſecundum Romanæ Curiæ vſum, eo potiſsimum tendit,vt debitores communione ſacrorum priuati,& infami illa publicatione notati ſi non aliam ob cauſam, tædio ſaltim vitæ affecti, quandoque ſatisfacere curent,quamquam poſtremò, & ad bonorũ,
11 & ad perſonæ capturam deueniatur. † Fundatur autem huius executionis priuilegium in confeſsione potiſsimum iudiciali *e* quam ipſo ſtatim initio proceſſus(vt loco ſuo inferius dicetur) facere ſolet vnus quilibet ex procuratoribus ad id faciendum in ipſa obliga-
12 tione conſtitutis. † Quæ confeſsio de iure communi paratam habet executionem *f* quia habet vim ſententiæ,& rei iudicatæ.l.proinde.§.notandum.ff.ad legem Aquil.C.de confeſsion.l.1. ff.de re iu-
13 dic.l.ſi debitoris,& l.poſt rem. † Vnde apparet differentia *g* quæ eſt inter hanc formulam, & inter inſtrumentum ſimpliciter confeſsionatum, aut etiam guarantigiatũ:de quibus tractant Bened.de Barzis in tractatu guarantigię, & Anton. Canar. in tractatu executionis inſtrumentorum:nẽpè quia illa ſecum ab initio habent, retinentque confeſsionis, & iudicialis præcepti vim, & efficaciam: noſtra vero hæc formula, qua nunc vtimur(niſi habeat adiectam

C 2 cen-

cenſurarum, & mandati executiui ſuſceptionem) in ſe non habet
iudicialem confeſsionem, neque iudicis præceptum, donec inſtru-
mento producto, fiat in iudicio confeſsio ſolita, & illa præcedente,
iudicis præceptum, prout inferius loco ſuo dicetur. Apparet etiam
parum conſiderate locutum eſſe Petrum Andream Gammorum in
Commento Conſtitutionis Iulianæ., de Symoniaca Papæ electione,
ſuper verſ. ampliori forma Cameræ, vbi dixit hanc formam ſimi-
lem eſſe Guarantigiæ, & Hieronym. Grat. qui in conſil. 12.
col. 1. verſ. 3. quia dixit, quod obligatio in forma Cameræ, conti-
14 net pactum Guarantigiæ. † Nam etſi antiqua forma ex præſcriptis
exemplis apparens, ſimilitudinem habeat Guarantigiæ: moderna
15 tamen forma (qua nunc vtimur) longè eſt diſsimilis, † diſsimili-
tudoque potiſsimum prouenit ex proxime dictis, & ex dicta Pro-
curatorum conſtitutione *b* in qua conſiſtit in ſumma totum huius
obligationis myſterium: quia per illam ceſſant antedictę difficulta-
tes factæ per Ægyd. & Caſtrenſ. & alios, de loco iudicij, &
priuilegio fori, & ſimilibus, & in ea fundamentum habet (vt dixi)
executionis paratę remedium conſecutiuum ſpontaneæ iudicialis
16 confeſsionis. † Similis autem formę (qualis eſt hæc noſtra) men-
tionem fecit Bald. in rep. l. 2. ff. de iureiur. in ſexta ex quæſtioni-
bus collocatis ſub tertia principali. Et idem Paul. Caſtr. in l. poſt
rem iudicatam, in fin. ff. de re iudi. vbi in indiuiduo dicit ita pra-
cticari in Rom. Cur. Inſuper ex cognitione differentię, quę eſt inter
hanc formulam, & Guarantigiam, ac confeſsionatum inſtrumen-
17 tum, inter alios datur effectus ille notabilis. † Nam nota eſt legis
diſpoſitio, quòd ex contractu facto per procuratorem ex re vel pe-
cunia ſua domino (licet dominium & poſſeſsio acquirantur) non
acquiritur perſonalis actio ſine ceſsione. l. poſſeſsio. §. & ſi poſſeſ-
18 ſio. ff. de acquir. poſſeſ. vbi omnes notant. † Nota eſt etiam limi-
tatio, quam ponit ibi Bar. cuius opin. Alex. ibidem dicit eſſe com-
munem, quod ſi inſtrumentum ſit Guarantigiatum, vel confeſsio-
natum, vtilis acquiritur domino etiam ſine ceſsione *i* idem tenuit
ipſe Bar. conſ. *71*. Gellius fuit confeſſus, & Rom. conſ. 86. viſo quę-
ſtionis, in fin. & conſ. *76*. in cauſa nobilis, in principio. Cuius limi-
19 tationis cum ea tradatur per prædictos Doctores ratio eſt, † quia
talia inſtrumenta vim habent ſententiæ, ſeu præcepti facti à iudice
ordinario k, vt etiam tenuit idem Bar. in l. cum vnus in fin. princi-
20 pij, ff. de bon. aucto. iud. poſsid. † & ex actibus iudicialibus quę-
ritur actio ſine ceſſione, vt dicunt ijdem Docto. per l. in cauſæ, in
fin. ſupra de proc. quod Alex. in d. §. & ſi poſſeſſio. verſ. tertium

addit,

Digitized by Google

addit, dicit habere locum in actibus etiam voluntariæ iuriſdictio-
21 nis: † quæ ratio quemadmodum procedit, vbi eſt obligatio cum ſuſceptione cenſurarum, & mandati executiui propter Iudicis auctoritatem, ita cum non habeat locum in hac noſtra forma ſimpli-
22 citer, ſine cenſurarum ſuſceptione ſtipulata, † ſequitur quod ex ea non acquireretur actio ſine ceſsione, niſi eſſet in ea iuramen-
23 tum adiectum. Nam hoc quoque caſu fallit dicta propoſitio: † per ſtipulationem non ſolum procuratoris, ſed etiam notarij, & cuiuſcunque alterius ſine ceſſione acquiritur actio, l vbi contractus eſt iuratus, vt de procuratore patet per ea, quæ citat Iaſ. in l. ſtipulatio iſta, §. ſi ſtipuler. in fin. de verb. oblig. & de notario etiam ſine iuramento per ea, quæ ponit idem Iaſ. in d. §. ſi ſtipuler. col. 6. verſ. ſecundo videndum, & de quocunque alio, ſi additum ſit ſtipulationi iuramentum, ponit idem Iaſ. in d. l. ſtipulatio iſta, §. alteri, in primo not. in 4. limit. & Rom. in d. conſil. 76. Et ita ſeruat vſus Rom. Curiæ in omnibus caſibus prædictis, quod
24 non requiratur ceſsio. † Et hoc (dicit Alexan. in d. §. & ſi poſſeſſio.) locum habet, etiam ſi iuramentum delatum fuit extra iudi-
25 cium, per illum textum indiſtinctè loquentem, † & quia tale iuramentum vim habet litis conteſtationis m l. nam poſtea, §. ſi is qui, ff. de iureiur. Et hic effectus ceſſat, vbi huic obligationi iuramentum non eſſet adiectum, quod videtur eſſe menti mandandum.

26 † Datur inſuper ex prædicta inter hanc formulam, ac guarantigiatum, confeſsionatumque inſtrumentum, exiſtente differentia effectus alter, quia hypotheca vigore huius ſimplicis obligationis conſtituta, remanet in puris terminis conuentionalis, & non habet vim pignoris iudicialis, quemadmodum habet, ſi ſit cum ſuſceptione cenſurarum, & mandati executiui, vt habent guarantigiata, & confeſsionata Inſtrumenta, propter iudicialis præcepti in illis interuenientis auctoritatem, vt Bar. in d. l. cum vnus, & ponit Bald. in l. vlt. C. eodem tit. de bonis aucto. iudi. poſsid. verſ. ex hoc deſtruitur, vbi licèt in alijs reprehendat doctr. Bar. in l. cum vnus, in hoc tamen, quod inſtrumenta confeſsionata, & guarantigiata habeant vim ſententiæ, & iudicati, præſupponit dictum Bartoli eſſe verum, prout etiam præſupponit Alex. in l. à diuo Pio. §. ſi ſuper rebus. col. 8. verſ. verum eſſe puto, & non vidi alium qui contrarium dicat.

ZAC-

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1 Obligatio Cameralis inuenta fuit, vt parata eſſet omnis generis executio.

2 Obligatio Cameralis cur ita vocetur.

3 Procuratorum conſtitutio hodie non ponitur in obligatione Camerali & n. 31.

4 Obligatio Cameralis paratam habet executionem, quod ampliatur, vt nu. 5.

6 Mandatum debet iuſtificari ex ijſdem actis ſtante clauſula ſi quid exequendum.

7 Executio parata ſicut competit pro actione, ita etiam pro exceptione.

8 Guarantigia de iure communi habet executionem paratam.

9 Guarantigia quid ſit.

10 Inſtrumenta guarantigiata continent in ſe ſententiam & rem iudicatam.

11 Aſſertio meritorum facta in inſtrumento donationis guarantigiato præſumitur vera & probat tamquam res iudicata. Quod reprobatur vt n. 12.

12 Inſtrumenta omnia hodie fiunt aut cum Guarantigia, aut cum obligatione Camerali.

13 Executionis paratæ obligationis Cameralis fundamentum eſt confeſſio Iudicialis, quod hodie ceſſat vt nu. 14.

15 Executionis paratæ obligationis Cameralis eſt pactum & conuentio ſecundum aliquos.

16 Pactum quod Iudex poſſit procedere via executiua valet.

17 Executio parata obligationis Cameralis fundatur in iuramẽto.

18 Iuramẽtum non habet executionem paratam, intellige vt n. 19

20 Exceptiones opponi poſſunt contra obligationem Cameralem obtenta abſolutione à Iuramento.

21 A. C.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

Digitized by Google

21 *A. C. babet facultatem exequendi obligationem Cameralem non obſtante abſolutione à Iuramento.*
22 *Executio parata obligationis Cameralis fundatur principaliter in priuilegijs A. C. intellige vt n. 28.*
23 *A. C. ſolus poteſt procedere executiuè vigore obligationis Cameralis.*
24 *Executionis obligationis Cameralis fundamentum eſt quod obligans ſe in forma Cameræ vult teneri ac ſi eſſet debitor Cameræ. ampliatur n. 26. & 27.*
25 *Executiuè procedi poteſt contra debitorem Cameræ.*
29 *Confeſsio paratam babet executionem.*
30 *Obligationis Cameralis, & Guarantigiæ differentia.*
32 *Guarantigia babet executionem paratam vigore præcepti.*

a *PRoceſſum ordinarium.* Adde Pariſ. de reſign. benef. lib. 1. quæſt. 8. n. 12. Burſat. conſ. 361. in princ. verſ. primo quia vol. 4. Rota in Romana domus de Valentinis 16. Iunij 1604.
1 coram bo. me. Litta, quæ eſt deciſio 79. n. 4. † qui omnes firmant, quod obligatio Cameralis inuenta fuit, vt parata eſſet omnis generis executio ſine mora faciendi proceſſum ordinarium.
b *Sumptum eſt nomen.* Et quod obligatio Cameralis ſic
2 appelletur †, quia ortum habuit ab ipſa Camera tradũt Veſtr. in pract. lib. 2. cap. 4. n. 2. Marcheſ. de commiſſ. relax. iuram. c. 5. n. 4. parr. 1. in prima edit.
c *Procuratorum conſtitutio.* Sicut nec hodie ponitur iſta pro-
3 curatorum † conſtitutio cum ab Aula receſſerit, Scacc. de Appell. lib. 3. c. 2. q. 17. limit. 9. n. 5. verſ. cum hodie illa praxis, & in hoc habemus conſtitutionem fel. rec. Pij V. incipien. inter illa in Bullar. 121. in ord. & nouiſsimam conſtitutionem Sanctiſſimi Domini noſtri Pauli Papæ V. nuper ſuper reformatione editam tit. de A. C.
d *Omnis generis executio.* Nota hic, quod obligatio Camera-
4 lis † paratam habet executionem Vrſill. ad Afflict. deciſ. 30. nu. 6.

Digitized by Google

n. 6. in fine. Mar. Antonin. Variar. reſolut. lib. 2. reſolut. 32.
n. 6. Mohedan. deciſ. 2. & 3. de except. Rota diuerſorum
deciſ. 800. nu. 6. part. 3. Cagnol. in l. ſi liberarius 93. nu. 91.
verſ. quid de inſtrumento. ff. de reg. iur. & fuit dictum in Ro-
mana cenſus 3. Octobris 1599. coram Illuſtriſsimo Lancellot-
to, & in Romana cenſus 27. Ianuarij 1603. coram Reueren-
5 diſs. D. Sacrato, Et hoc procedit † etiam ſi cauſa obligationis
Cameralis commiſſa eſſet in Rota cum clauſula ſi quid exe-
6 quendum, quia conſiito de iuſtitia † mandari ex iiſdem actis,
prout conſtare debet ſtante hac clauſula proceditur ad vlte-
riorem executionem, vt fuit deciſum in Romana Pecuniaria
de Creſcentijs 4. Iulij 1612. coram R. P. D. Pamphilio quæ
7 eſt deciſ. 12. n. 4. Et hæc † executio parata ſicut competit pro
actione proueniente ex contractu, ita etiã pro exceptione, vt
in terminis Guarantigiæ ponit Cœual. alios allegans in Spe-
cul. opin. Commun. contra Communes q. 536. n. 48. Et de
8 ipſa Guarantigia quod de iure communi † paratam habeat
executionem, tradit Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. cent. 1.
caſu 17. n. 5. Et quia de Guarantigia aliqua tetigimus con-
9 ueniens eſt, quod Tironi ſciant, quid ſit: dico igitur †, quod
Guarantigia eſt præceptum quoddam, quod fit per Notariũ
de Inſtrumento rogatum parti, vt obſeruet contenta in inſtru-
mento Cagnol. in d. l. ſi liberarius nu. 190. de reg. iur. Tiraq. de
iur. conſtit. poſſeſ. part. 3. limit. 30. ſub nu. 48. Menoch. dicto
10 caſu 17. nu. 6. Ideo † dicitur quod inſtrumenta Guaranti-
giata continent in ſe ſententiam Ioſeph. de Seſſe deciſ. Ara-
gonen. 40. n. 3. Imò, & rem iudicatam, & propterea dicit Ti-
raq. in l. ſi vnquam verbo donatione largitus n. 103. C. de
11 reuoc. donat. quod † ſi in inſtrumento Guarantigiato dona-
tionis fieret aſſertio meritorum, tunc probaret tanquam res
iudicata, etiam inter perſonas prohibitas, & ad hoc allegat
Bald. Panorm. & alios. Sed iſta opinio non videtur tuta,
12 quia facile fieret fraus, † cum omnia inſtrumenta poſſint fie-
ri prout de facto fiunt cum Guarãtigia & obligatione Came-

rali,

rali,& ſemper eſſet ſtandum huiuſmodi aſſertioni,vt ponderat poſt Tiraquel. in d. l. ſi vnquam verbo donatione largitus nu. 104.Mancin.de confeſſ. c. 1. n.38.

In confeſsione iudiciali. † Fundatur huius executionis priuilegium in confeſſione iudiciali, vt hic per Galleſ. & tradunt Veſtr.in prax.lib.7.c.3.ſub n.17.Anton. Corn. de abſo-
14 lut.à iuramento part.3. q.9. n. 16. Sed hodie † iſtud fundamentum ceſſat, quia iſta confeſſio Procuratoris non fit amplius, & receſſit ab aula ille vſus. Scacc. de appell. lib.3. c.2.
15 q.17. limit.9.nu.29. Vnde ipſe aliud † aſsignat fundamentum ſcilicet,quod ſit pactum,& conuentio inter partes. Valet
16 enim † pactum, quod iudex poſſit procedere via executiua, vt notatur in l. creditores C. de pignor. Petr. Nunn. de Auendanno ad l. 4. & 5. tit. de las excepriones lib. 3. ordinat.Regal. n. 1. Mohed. autem deciſ.3. n. 1. de except. dicit,
17 quod fundatur † potiſsimum in iuramento, quod non eſt ve-
18 rum, quia † iuramentum non habet executionem paratam vt fuit pluries in Rota deciſum & ſignanter in cauſa Britonorien. Pecuniaria, ſeu Imolen. dotis 27. Nouembris 1596. coram bo. mem. Litta, & in cauſa Bonon. cenſus 24. Aprilis 1600.coram bo. me. Penia,quæ eſt deciſ. 57. nu.8.& licèt in
19 contrarium multi tenuerint, eorum † opinio eſt intelligenda de iuramento tendente ad litis deciſionem vt poſt Seraph. quem allegat, diſtinguit Manci. de iuram. par. 4. effect. 29. verſ. Seraph. autem Surd.conſ.173.nu.115.Theſaur. d.deciſ. 26. nu. 7. verſ. ſed vt breuiter agamus Rota in Romana fructuum dotis 31. Ianuarij 1600. coram bo. me. Litta, quæ eſt deciſ.75. n.3. Sed etiam vbi daremus veram eſſe opinionem tenentium iuramentum habere paratam executionem, iſtud
20 fundamentum eſſet ſatis debile cum obtent a abſolutione ab illo euaneſceret iſtud fundamentum de iure communi, & poſſent contra ipſam obligationem opponi exceptiones Mo-
21 hed. d.deciſ.3.in princ.de excep.Et ſi replicetur quod † A.C. habet facultatem exequendi oblig. Cameralem non obſtante

abſolutione à iuramenro, vt dicam infrà : orietur inde quod
22 executio † parata obligationis Cameralis fundetur principaliter in priuilegijs A. C. & hoc videtur tutius fundamentum, quam pactum, & conuentio, de quibus per Scacc. vbi ſup. Tollitur enim iſtud fundamentum in pacto, ſeù conuentione
23 per eadem priuilegia A. C. dum mandant, † quod ipſe ſolus poſſit procedere executiuè in vim huius obligationis, vt latius dicam infra, & ſic iſtud fundamentum inane redditur, cum non deſeruiret, niſi ſolum coram A. C. qui iſto fundamento nō eget, cum vigore ſuarum facultatum poſsit (vt ſupra dixi) non obſtante abſolutione à iuramento, procedere ad executionem huius obligationis, Niſi diceremus, quod Scacc. loquatur de conuentione, quę fit in ipſa Camerali obligatione,
24 quia † eo ipſo, quod vnus ſe obligat iu forma Cameræ vult
25 teneri, ac ſi eſſet debitor Cameræ, quo † caſu poteſt executiuè procedi l. abſtinendum C. quor. appell. non recip. Quamuis
26 obligatio † non fiat ad fauorem Cameræ, ſed ad fauorem particularis perſonæ, quia nihilominus tenebitur executiuè,
27 etiam † ſi non ſe obligaret in forma Cameræ Apoſtolicæ, ſed in alia forma Cameræ, vt pura Regiæ, vel Ducalis, vt fuit deciſum in cauſa Ferrarien. Affictus 28. Ianuarij 1611. coram bo. me. Penia, quæ eſt deciſ. 67. n. 2. Verum ceſſat, & iſtud fundamentum per eadem priuilegia A. C. quia (vt ſupra dixi) ipſe ſolus vigore ſuorum priuilegiorum poteſt procedere executiuè in vim huius obligationis, Vnde dicendum eſt, quod præſuppoſita iam in eſſe deducta hac obligatione, & ſic pacto
28 prædicto, † quod obligatus ſub hac forma vult teneri ac ſi eſſet debitor Cameræ executio illius fundatur principaliter in dicto pacto; ſecundario vero in dictis priuilegijs ; & licèt poſſet reſponderi, quod etiam alij procedunt executiuè vigore noſtræ obligationis, tamen hoc (iudicio meo) nihil facit, quia aliqui procedunt de facto, alij ex priuilegio, vt Vicarius Papæ inter perſonas Eccleſiaſticas Romanas, & Curia Capitolina inter Ciues, & incolas, vt latius dicam infra.

§ Para-

f *Paratam habet executionem.* Adde Rotam diuerſorum
29 deciſ. 627. in princ. par. 1. vbi † præſertim ſi confeſſio eſſet facta mediante obligatione Camerali, Carol. de Graſſ. de except. in præiud. n. 24. Theſaur. deciſ. 26. n. 13.

g *Vnde apparet differentia.* Eandem differentiam inter
30 obligationem † Cameralem & Guarantigiam poſt alios, quos allegant, aſſignant Carol. de Graſſ. de except. in prælud. n. 22. Theſaur. d. deciſ. 26. n. 13. verſ. ſed ego exiſtimo.

h *Procuratorum Conſtitutione.* Quæ hodie ab Aula receſſit, vt ſupra notaui.

i *Sine ceſsione noto infra.*

k *A Iudice ordinario.* Adde Seraph. de Priuilegijs iuramenti priuil. 77. n. 5. Theſaur. d. deciſ. 26. ſub nu. 13. verſ.
31 alia etiam Thiber. in prax. lib. 1. c. 39. nu. 2. † cuius præcepti vigore Guarantigia habet executionem paratã Seraph. dicto priuil. 77. n. 5. verſ. quidem. Carol. de Graſſ. de except. in prælud. n. 10. & 11.

l *Vbi contractus eſt iuratus.* Adde poſt multos, quos allegat, Mancin. de iuram. par. 4. effect. 23. n. 5.

m *Vim habet litis conteſtationis.* Plures deciſiones ad hoc allegat Mancin. de iuram. part. 4. effect. 85. n. 13.

G A L L E S I V S.

S V M M A R I V M.

1 *An obligatio Cameralis in contractu nullo appoſita, aliquid operetur.*

2 *Aliud eſt contractus, aliud inſtrumentum.*

3 *Nullitas obligationis Cameralis oppoſita, quando impediat executionem, & quando non.*

4 *Quando intelligitur nihil eſſe probandum ab opponente nullitatẽ.*

5 *Si appareat nullitas inſtrumenti obligationis, executio impeditur; ſecus aliquando ſi appareat nullitas ipſius obligationis.*

6 *Oppoſita nullitas contractus non impedit executionem, vbi in ipſo contractu promiſſum eſt de ipſa non opponenda: quod tamen limitatur.*

7 *Obligatio Cameralis adiecta valido contractui, acceſſorio tamen ad contractum nullum, non perdit vires ſuas ſimpliciter.*

8 *Refert an per modum exceptionis nullitas obligationis opponatur coram exequente, an per modum actionis coram alio iudice.*

QVÆSTIO III.

1 Tertio quæritur, † An hæc obligatio contractui nullo adiecta, poſſit aliquid operari? *a* Pro cuius quæſtionis determinatione
2 conſiderandum eſt, quod † licet aliud ſit contractus, aliud inſtrumentum, prædictique, & alij Doct. de inſtrumentorum executione vigore ſtatutorum paratam executionem habentium tractantes, multas faciant diſtinctiones, examinando ipſorum ſtatutorum verba, & diſtinguendo inter contractum, & inſtrumentum, vt Bartol. in l. 1. §. ſi quis ita, & ibi Aret. ff. de verb. oblig. Rom. conſ. 42. & alij plerique nobis tamen eas difficultates ingredi non eſt opus quia non arctamur verbis alicuius ſtatuti, ſed dumtaxat ipſius obligationis, verbis, ſecundum iuris communis diſpoſitionem interpretan-
3 dis. Ideoque hic vſus inualuit, † quod ſi pro parte opponentis nullitatem nihil eſt probandum, ſiue ea ſit nullitas inſtrumenti, vt quia non eſt publicum, vel caret anno domini, teſtibus, &c. ſiue ſit nullitas contractus, & obligationis principalis, talis exceptio abſolute
4 impediat executionem, † & dicitur nihil eſſe probandum, quando nullitas apparet ex inſpectione inſtrumenti. Si vero aliquid ſit probandum, & nihilominus ſit tale, quod in continenti probari poſſit tunc etiam illud impediat executionem, aliter non; hęc abunde probantur per ſupra nominatos Doct. & per Bald. in l. abſentis ad fin. C. ſi cert. pet. & in l. ſi ex teſtamento. C. de fideic. Iaſ. & Ripam. in d. §. ſi quis ita. Dec. in c. præterea, col. penul. de offic. deleg. & eundem Iaſ. conſ. 170. col. 7. verſ. & ſi diceretur lib. 2. Fel in. in rubric. de excep. col. 1. & in cap. ex parte, il ſecondo, de offic. deleg. Colliguntur que ſub eleganti compendio per præfatum Canar. quæſt. 11. & per Ioan. Bapt. in tract. de arbitr. lib. 7. capit. 11. uerſic. ſecunda regula vſque ad finem, quibus in locis etiam habentur omnium exempla, rationes, & quando dicatur probari incontinenti. Hæc autem ita ſimpliciter dicta recipiunt eam diſtinctionem, quia
5 † ſi opponatur, & appareat nullitas ipſius inſtrumenti, tunc prædicta indiſtincte ſunt vera, quia vt dicunt præallegati Docto. redditur nulla probatio, quæ per inſtrumentum erat facienda, & ſublata probatione, non poteſt dici conſtare de obligatione exequenda

da,not gloſ.vlt.in clemen.vni.de ſeque.poſſ. Sed ſi nullitas opponatur ſolummodo contractus, & principalis obligationis, adhuc ea nullitate non obſtante,in plerisque caſibus procedere poterit executio, veluti in omnibus illis caſibus, in quibus propter iuramentum adiectum ſuſtinetur contractus aliàs inualidus: exemplum,in donatione inter virum,& vxorem, de qua deciſio Tholoſana 261. & Barthol. & Alexan. in l. Seius, & Augerius, ff. ad l. Falcid. Abb. in c.donatio,de donatio.inter virum,& vxo.Paul. de Caſtr. conſ.75. lib. 2.colum.2.& in contractu prodigi,cui ſit bonis interdictum, & pupilli pubertati proximi,eadem Capella Tholoſ.deciſ.498.habetur in authen.ſacramenta puberum. C. ſi aduerſus vendit. & in c. cum contingat,de iureiuran.vbi late Imola,qui multa exempla ponit, & Bart.in l. ſi quis pro eo, ff. de fideiuſſ. And. Iſer. capit. 1. §. item ſacramenta de pace iuramen.firman.& demum Bauer. in tract. de virtute iuramenti,verſ.30.& verſ.72.per totum.Poſſet hic commode quæri de obligatione facta per minorem qui iuramento affirmauit ſe eſſe maiorem,vel per minorem auctoritate falſi, quem verum aſſeruit ſuum eſſe Curatorem, vel per filium familias, qui ſe patrem famil. eſſe dixit,vel per mulierem,quæ ſecundum loci ſtatutum non poterat ſine conſenſu conſanguineorum obligari, & cum illos haberet,iurauit non habere,vt ſine illorum præſentia ſe obligaret,vel auctoritate iuris communis,vel vi ſtatutorum eas irritantium reddantur inualidæ,ita vt illarum executio dari non valeat? Sed quia earum omnium,& ſimilium deciſiones facile poſſunt colligi exijs,quæ Anton. Canar. docte (iudicio meo) & eleganter dixit in ſuo tractatu execut. inſtrumen. quæſt. 16. 17. 18. & 19 idcircò ne eius
6 verba tranſcribam,illum videndum eſſe cenſeo. † Item procedere poſſet executio non obſtante nullitate,vbi in ipſo contractu promiſſum eſſet,non opponere eius nullitatem,dummodo nullitas non proueniret ex defectu cõſenſus,& habilitatis perſonę contrahentis. Ita
7 tenuit Alexan.conſi.32.lib.2.† Inſuper prædicta intelligenda ſunt in obligatione acceſſoria contractui nullo. Secus dicendum in obligatione alterius contractus ſeparati,licet primo acceſſorij,vt eſt promiſſio eius,qui accedit promittendo factum alienum, & obligat ſe vt principalis, in eo n.& ſimilibus caſibus diſtinguendum eſt, ſicut facit Cardin. Pariſius conſil. 16. libri ſecundi numeris 110.111. 112. 113. 117. & 118. videlicet, quod ſi contractus principalis irritatur, aut tollitur aliquo iure ſpeciali, & propter aliquem particularem fauorem, vt erat in caſu ſuo contractus minoris abſque certa ſolemnitate, tunc ſuſtinetur, & remanet contra-

ctus

ctus illi acceſſorius, pro quo non ſtet idem fauor, atque idem ius ſpeciale: quod eo magis verum eſſe affirmat, ſi accedens promittat non ſimpliciter, vt accedens, & fideiuſſor quilibet, ſed etiam principalis, & animo nouandi, promittendo factum alienum.

8 Adhuc † intelligenda ſunt prædicta, vbi nullitas per modum exceptionis opponitur coram iudice exequente, ſecus ſi ſuper ea per modum actionis inſtitutum eſſet iudicium coram alio Iudice, vt inferius loco aptiori dicetur.

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1 *Nullitatis exceptio non admittitur contra obligationem Cameralem intellige vt n. 2. 8. & ſeq.*

3 *Nullitas vbi apparet ex inſpectione inſtrumenti nihil dicitur eſſe probandum.*

4 *Nullitas quæ ex inſpectione inſtrumenti apparet admittitur ad retardandam executionem Cameralis obligationis. amplia vt n. 6. & 7.*

5 *Inſtrumentum in quo non adeſt locus, non exequitur vigore Cameralis obligationis.*

9 *Probatione ſublata non conſtat de obligatione exequenda.*

10 *Minor obligatus in forma Cameræ pro ſoluenda dote non auditur contra illam.*

11 *Filius familias in forma Cameræ obligatus non poteſt huiuſmodi executione iuuari ad retardandã executionem, intellige vt n. 12.*

13 *Nullitas quæ non apparet ex inſpectione inſtrumenti non admittitur contra hanc obligationem.*

14 *Nullitas vbi non probatur incontinenti non retardat executionem obligationis Cameralis.*

15 *Minor obligatus in forma Cameræ executiuè tenetur, vbi defectus ſolemnitatum nõ apparet ex inſtrumenti inſpectione.*

16 *Nullitatis oppoſitio ceſſat, vbi illi fuit renunciatum.*

17 Fide-

27 *Fideiuſſor obligatus vti principalis non poteſt opponere nullitatem obligationis principalis, & n.18.& 19.*

20 *Obligatio Cameralis contractui nullo adiecta nihil operatur.*

21 *Obligatio Cameralis non facit ſubſiſtere obligationem nullam.*

22 *Obligatio Cameralis tanquam acceſſoria reſoluitur reſoluto ob nullitatem contractu.*

23 *Statutum denegans appellationem ſtante hac obligatione non habet locum quando inſtrumentum eſt nullum.*

24 *Inſtrumentum ad hoc vt habeat executionem paratam debet eſſe validum.*

a P*Oſſit aliquid operari.* Nullitatis exceptio non admittitur
1 contra † hanc obligationem Turret.conſ.9. nu.11. verſ.
2 ſecundo reſpondetur vol.1. Quod intellige † non procedere, quando pro parte opponentis de nullitate nihil eſſet probandum, quia tunc ſiue ſit nullitas inſtrumenti, vtputa quia non eſſet publicum, vel careret anno Domini, ſiue ſit nullitas contractus impedit executionem huius obligationis Scacc. de appell.lib.3.c.2.q.17.limit.9.n.76.& q.19.remed.1.concl. 5.n.30.Galganet.ad Statutū Vrbis c.179. ſub n.40.col.408.
3 verſ.eſt etiam ſciendum, † & nihil dicitur eſſe probandum,
4 quando nullitas apparet ex inſpectione inſtrumenti, † & tunc eſſe admictendam ad retardandam executionem noſtræ obligationis tradunt Ruginell.de appell.§.2. c.3. verbo obligatio Cameralis nu.146. & poſt Galleſ.hic Honded. conſ.17. nu.5. lib.2.Scacc.(vbi ſupra) q.19.remed.1.concl.5.n.31.Mandoſ. de inhibit.q.49. n.4. & 5. Pacif.de Saluian.Interd. inſpect.2. c.2.n.142.Mareſcott. Variar.Reſol. lib.2. c.121. n.33. Rota in Neapolitan. Nullitatis inſtrumenti 4. Iulij 1574. coram
5 Cotta, quæ eſt deciſ. 36. nu.2. Inde † ſi in inſtrumento deficeret locus retardatur propter iſtam nullitatem executio, noſtræ obligationis. Rota in d.Neapolitan.nullitatis inſtrumenti
6 Mareſcott. d. c. 121. n.34. quod † procedit etiam ſi hæc nullitas prouueniens ex ventre inſtrumenti requireret altiorem inda-

indaginem Mareſcott.d.c. 121. n. 36. Idemque dicendum
7 eſt ſi † aliquid eſſet probandum, quod incontinenti poſſet
probari, quia impediret executionem, aliàs non, vt fuit pluries
deciſum & ſignanter in Auximan. Grani 20. Aprilis 1592.
coram bo.me. Cardinali Blanchetto, quæ eſt deciſ. 27. nu. 2.
Firmana Penſionis 14. decembris 1592. coram Illuſtriſſimo
Mellino, quæ eſt deciſ. 46. nu. 6. Et in Romana depoſiti
3. Julij 1600. coram Reuerendiſs. Coccino Decano, quæ eſt
8 deciſ. 133. nu. 2. vel diſtingue cum Galleſ. † quod ſi appa-
reat nullitas ipſius inſtrumenti tunc prædicta indiſtinctè ſint
vera, quia redditur nulla probatio, quæ per inſtrumentum
9 erat facienda, † & ſublata probatione non poteſt dici conſtare
de obligatione exequenda, ſed ſi nullitas opponatur contra-
ctus, & obligationis principalis, adhuc ea nullitate non ob-
ſtante in pleriſque caſibus non impeditur executio, vt in ca-
ſibus, in quibus propter iuramẽtum contractus inualidus ſub-
ſtineretur, vt in donatione inter virum, & vxorem, & in alijs
contractibus, in quibus exemplificat Galleſ. hic nu. 5. & poſt
eum Scacc. de appell. lib. 3. c. 2. q. 19. remed. 1. concl. 5. nu. 32.
Quibus poſſunt addi omnes illi caſus, in quibus obligatio eſ-
ſet neceſſaria, & propterea non eſſet locus ſtatuto prohibenti
minores, vel mulieres contrahere ſine certis ſolemnitatibus
10 vt † ſi minor ſe obligaret pro dote ſororis, & allegaret nulli-
tatem contractus: Tali enim caſu iſta nullitatis exceptio non
impediret executionem obligationis noſtræ, vt fuit reſolutum
in cauſa Maceraten. Dotis 10. Iunij 1594. coram Illuſtriſsimo
Card. Mellino, quæ eſt deciſ. 48. Idemque dicendum eſt, ſi
11 obligatus opponeret ſe eſſe filium familias † hæc enim ex-
ceptio non impedit hanc executionem, vt fuit deciſum in vna
Bononien. Pecuniaria 9. Iunij 1603. coram Reuerendiſſimo
Domino Archiepiſcopo Bononien. quæ eſt deciſ. 121. nu. 1.
vbi filiusfamilias fideiuſſerat, & fuit dictum, quod non erat
12 retardanda executio, † ſed hoc non procedit in terminis
Statuti Vrbis c. 152. lib. 1. Quod annullat expreſsè hanc obli-
gationem

Digitized by Google

tionem factam à filio familias, quo Statuto circumſcripto prædicta affirmarem in omnibus contractibus minorum, & mulierum, quibus per Statutum eſt prohibitum contrahere ſine certis ſolemnitatibus, quando nullitas non apparet ex
13 inſpectione inſtrumenti, vt † ſi prouenirer ex defectu conſanguineorum, quia multa eſſent probanda per opponentem de nullitate, ſcilicet quod haberet conſanguineos, illoſque habiles extitiſſe ad interueniendum, & commodè adhiberi potuiſſe; Corn. conſ. 241. nu. 7. lib. 2. Borgnin. de Tutor. & Curat. nu. 131. & deciſ. 30. nu. 30. par. 1. Bocacc. ſuper c. 25. lib. 5. Conſtitution. Aegydian. gloſ. 3. nu. 113. Menoch. conſ. 135. nu. 46. Guidobon. deciſ. 1. de Stat. & millies Rota agnouit, & ſignanter in cauſa Firmana reſtitutionis dotis 23. Iunij 1603. coram bo. me. Penia. Quæ cum non poſſint incontinenti pro-
14 bari ſecundum ea, quæ ſupra notaui † talis nullitas non impedit executionem huius obligationis, quod approbauit Rota in cauſa Romana executionis de Anguillaria 2. Aprilis 1593. coram bo. me. Orano, quæ eſt deciſ. 114. n. 2. vbi fuit de-
15 ciſum, † quod etiam ſi inſtrumentum eſſet celebratum cum minore, & defectus ſolemnitatum non appareat, contra tale inſtrumentum non admictuntur exceptiones, niſi ille tres
16 vulgares, de quibus infra. Verum † ceſſat iſta nullitatis oppoſitio, vbi in inſtrumento promiſſum eſſet eam non opponere, vt poſt Galleſ. hic n. 6. tradit Scacc. d. remed. 1. concl. 5.
17 ſub n. 8. Sicut non † poteſt opponi per fideiuſſorem, quando ſe obligauit vti principalis, tunc enim licèt ſit nulla obligatio principalis, non eſt nulla obligatio fideiuſſoris, & propterea non iuuatur tali exceptione aduerſus hanc obligationem, vt poſt Galleſ. hic nu. 7. latè proſequitur Scacc. d. concl. 5. nu. 33.
18 in fine, vbi † præſertim quando contractus principalis irritatur aliquo fauore ſpeciali Card. Seraph. deciſ. 1324. nu. 8. Mohed. deciſ. 2. de fideiuſſ. & fuit deciſum in cauſa Tudertin. cen-
19 ſus 26. Maij 1600. coram bo. me. Iuſto, & hoc idem † dicendum eſt, vbi adeſſet clauſula omni meliori modo, iuramentum,

Digitized by Google

& obligatio Cameralis. Seraph. d. deciſ. 1324. n. 5. Ex quibus omnibus clara eſt reſolutio dubij propoſiti per Galleſ. in
20 princ. huius quæſtionis. An † hæc obligatio contractui nullo adiecta aliquid operetur, quia ex prædictis apparet, nihil
21 operari, & tradit Burſ. conſ. 361. n. 33. lib. 4. Etenim † ſi obligatio principalis non ſubſiſtit illam ſubſiſtere non facit, quia non facit exequi, quod non eſt Franciſ. Monald. conſ. 103.
22 nu. 11. & 12. Et † propterea reſoluta nullitate contractus reſoluitur hæc obligatio tanquam acceſſoria Monald. d. conſ. 103. n. 13. Et de Guarantigia ponit latè Tiraq. de iure conſtit. poſſeſ. par. 3. limit. 7. nu. 25. vbi plurimos more ſuo allegat.
23 Surd. conſ. 365. n. 6. Indeque † Statutum Vrbis c. 179. lib. 1. denegans appellationem ab iſta obligatione, non habet locum, quando inſtrumentum illam continens eſt nullum, vt notat ibi Galganet. ſub n. 40. verſ. eſt etiam ſciendum col. 408.
24 Et eſt † generale in omni inſtrumento habente executionem paratam, quod debet eſſe validum, & ob id licèt contra ipſum non poſſit opponi exceptio non cenſetur excluſa iſta nullitatis Vrſill. ad Afl. dec. 283. n. 3.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *An & quatenus vis obligationis Cameralis tranſeat ad hæredes creditoris contra hæredes debitoris.*

2 *Sine iuramento, obligationis Cameralis ſubſtantia conſiſtit.*

3 *Quod dicitur iuramentum ex parte iurantis eſſe perſonale, non ſimpliciter eſt intelligendum, & quo pacto.*

3 *Etiam effectus incurrendi periurium tranſit ad hæredem: & qua de cauſa.*

4 *Iuramentum defuncti, reputatur factum hæredis.*

5 *Hæres adeundo hæreditatem, non tantum facto defuncti ligatur, ſed etiam ſuo.*

6 *Quamuis iuramentum requirat formam verborum, ſatis eſt tamen, ſi per relationem ad aliud iuretur.*

7 *Vbi requiritur notabilis expreſſio ſatis eſt eam fieri per relationem ad aliud.*

8 *Iura-*

8 *Iuramentum præſtitum à procuratore conſtituto ad iurandum ligat dominum, ac ſi ipſemet iuraſſet.*
9 *Non reuocans tacite, uel expreſſe poſitiones contrarias etiam per alium ſuo nomine iuratas est periurus.*
10 *In maleficijs locum habet ratificatio expreſſa, & tacita.*
11 *Hæres adita hæreditate compelli potest per excomunicationem ad uotum reddendum per defunctum factum.*
12 *Omnes effectus obligationis Cameralis tranſeunt ab hæredes creditoris dummodo appareat eos eſſe hæredes.*
13 *Defuncto debitore, contra quem proceſſum fuerat ad confeſſionem debiti, & excomunicationem, quo pacto procedendum ſit contra hæredem.*
14 *Defuncto debitore, qui neque debitum adhuc confeſſus fuerat, nec cenſuras ſusceperat, quomodo procedendum ſit cõtra hæredẽ.*
15 *Hæres non minus tenetur ſeruare pacta inita cum defuncto, quàm ipſe defunctus tenebatur.*
16 *Contra hæredem defuncti procedi non potest ad executionem obligationis Cameralis, niſi prius facta illi fide obligationis eiuſmodi.*
17 *Mora non contrahitur, niſi quis ſciat, aut ſiſcire debeat.*
18 *Ante executionem contra aliquem, ut hæredem fiendam prius probandum est illum eſſe hæredem.*

QVÆSTIO IV.

HInc aggrediendo ipſius obligationis per ſingulas partes expoſitionem, quoniam in prima ipſius obligationis parte dicitur, quod debitor obligat ſe ipſum, & ſuos in poſterum hæredes & ſucceſſores creditori pro ſe ſuiſq. hæredibus, & ſucceſſoribus recipienti.

1 † Quæritur primo, an, & quatenus vis huius obligationis tranſeat ad hæredes creditoris, & contra hæredes debitoris? Scio pleroſque tanquam ſuper re clara; ſi interrogarentur, eſſe abſolute reſponſuros, quòd ad hæredes creditoris tranſit quo, ad omnes effectus contra hæredes autem debitoris tranſit limitate, videlicet excepto effectu periurij, & cenſurarum, quæ illaqueant animam, per ea, quę dicunt Doct. per Innoc. in c. ex veritatis de iureiur. & alijs vulgatis locis. Sed quia videtur hæc vna eſſe de illis quæſtionibus, quæ cum primo aſpectu huiuſmodi eſſe appareant, ſubtiliter conſideratæ diuerſimode ſe habere inueniuntur, & confert non modicum ad propoſitum noſtri tractatus, haud inutile fore arbitror, ſi eam diligen-

tius perſcrutemur. Superius dixi nolle me tractare de iuramento,
& eius viribus,niſi quatenus concernant hanc obligationem, vbi ſit
2 in eo poſitum: † quoniam, & ſine iuramento conſiſtere poteſt hu-
ius obligationis ſubſtantia *a* & de iuramento multi viri docti plene
tractauerunt; attamen pro dicendorum euidentia,non videtur præ
3 teriri poſſe, quin hoc ſaltim ad memoriam reducam, † quòd do-
ctrina Innocent. in d.c. veritatis,dicentis, iuramentum ex parte iu-
rantis eſſe perſonale,non ita ſimpliciter eſt intelligenda, ita vt indè
inferatur propterea iuramentum non tranſire ad hæredes. Sed con-
ſiderandum eſſe, an iuratum ſit ſuper aliquo tranſitorio ad hæ-
redes,an non.Si actus non eſt tranſitorius ad hæredes,nec iuramen-
tum confirmat actum, ſed tantummodo lege iubente iuramentum
debet ſeruari, vt in caſu c. debitores de iur.iur. & Bart. in l.ſi quis
pro eo verſi.4.dixi.ff.de fideiuſſ.tunc ſit locus doctrinæ Innocentij.
Sed ſi cōtractus ſit ad hæredes trāſitorius,ac ſiue per ſe licitus,& va-
lidus, ſiue ex ipſo iuramento robur & confirmationem accipiens,
iuxta tex.c.cum contingat de iureiur.& capit.licet cum.eo tit.lib.6.
& authen.ſacramenta puberum. C.ſi aduerſus vendi.cum ſimilibus.
tunc proculdubio, ſicut ipſe contractus tranſit contra hæredes, ita
& effectus ipſius iuramenti, tamquam ſequela contractus, & ceſſat
doctrina Innocentij. Sed in hoc quoque differentes ſunt opiniones;
nonnuli enim,cum quibus viſum eſt ſenſiſſe Concilium Neapolitanū
in deciſ. Afflicti 383. in fi. voluerunt excepto reatu periurij *b* quoad
omnes alios effectus obſeruantiæ contractus, iuramentum afficere
etiam ipſos hæredes,maxime ſi defunctus,qui iurauit,promiſit etiā
pro hæredibus,ita vt hæres poſſit etiam ciuiliter accuſari de incur-
ſu pœnę propter inobſeruantiam eius,quod defunctus iurauit, non
tamen criminaliter de periurio,ſicut accuſari poſſet is,qui iurauit.
Quod etiam habetur in deciſ. Rotæ.338.Nota quòd in proceſſu, in
3 antiquis.† Alij (quorum mihi ſententia magis probatur) voluerunt
etiam effectum incurrendi periurium tranſire ad hæredes *c* nempe
Angel. de Peruſ.,conſ.316.ex themate,& actis col.1. Paul.Caſt.conſ.
67. in antiquis incip. viſis, & conſideratis Bartol. Soc. conſ. 38. in
cauſa dominorum in princ. lib.3. & Marc. Anton. Bauer. de virtute
iuram. verſ. 45. Quoniam (inquiunt DD.) hæredes funguntur vice
4 defunctorum, † & iuramentum defuncti reputatur factum hæ-
redis, hæreſq; adeundo hæreditatem quaſi contrahit cum credito-
ribus hæreditarijs,& quodammodo videtur ſe obligaſſe ad omnia,
ad quæ obligatus erat defunctus,& per eundem modum, ſcilicet cū
iuramento, neque pœna hæc incurritur ex iuramento defuncti, ſed

ex proprio facto ipſius hæredis venientis contra illum contractum. Nec quicquam me mouent rationes Parpal. in Rep. l. ſi quis maior. C. de tranſ. in 5. q. & Hieron. Cagn. ibidem n. 299. & ſeq. dicentiū rationes Angeli, & Pauli eſſe minus validas, eo quod hæredem fungi vice defuncti, & factum hæredis reputari factum defuncti, ſit de fictione quadam, & lex ligans animam debeat eſſe fundata in veritate, non in fictione, vt declarat Ioan. Andr. in c. quanquam ſecundo de vſur. lib. 6. & Soc. in l. Gallus. §. idem credendum col. 2. ff. de lib. & poſthumis. Et quod tranſire in hæredem, tamquam ſequelam contractus, iuxta leg. ſi hęredi, in principio. ff. de ſtatu lib. non poſſit habere locum in iuramento requirente formalitatem verborū, & ſpecificā expreſſionem eius, qui ligari debet, vt declarant Ant. & Abb. in c. clericus per illum text. de iuriur. & Soc. in d. §. idē credendum, & Dec. in l. ſemper in ſtipulationibus circa finem de reg.
5 iur. † Hæc (inquam) nihil me mouent, quia primum nulla interuenit fictio, ſed pura veritas, quando hæres adeundo hæreditatem ſponte ſupponit ſe omnibus hæreditarijs obligationibus, & vbi de illis certificatus non obſeruat, ſponte etiam ſua dicitur contrauenire, & ſic eius anima non ex ſolo facto defuncti, ſed etiam ex ſuo ligatur: vt bene ſenſerunt præ allegati Doct. hanc partem tenentes.
6 † Deinde etſi iuramentum requirat formalitatem verborum tamē, vt inquit Abb. in c. clericus. col. 2. de iureiuran. ſufficit, ſi iuretur per relationem ad aliud, & ſubiungit hæc verba: Video enim (inquit)
7 quòd etiam, † vbi requiritur notabilis expreſſio, non refert, an exprimatur nominatim, an per relationem ad aliud, vt quando Iudex dicit in ſententia; Condemno, vel abſoluo, prout in actis continetur:
8 vel quando refert ſe ad certum inſtrumentum. † Addo quod dicit Bart. in l. qui bona. §. ſi alieno. ff. de dam. infec. in 3. q. iuramentum præſtitum per procuratorem conſtitutum ad iurandum ligat dominum, ac ſi ipſe iuraſſet; & fortius Alex. in l. ſolutum. §. vlt. in apoſtil. ad Bar. tenet eſſe idem etiam non expreſſa in mandato facultate iurandi, ita quòd ſi mandatum ſit, geri contractum, poſſit etiam pro obſeruantia contractus iurari, idque iuramentum liget principalem vbi ſimilibus in contractibus ſolitum erat ita iurari.
9 † Præterea habemus textum in c. vlt. de iureiur. lib. 6. quod ſi in poſitionibus non ſolum per procuratorem præcedente mandato, ſed etiam per aliū tuo nomine iuratis reperiatur contrarietas, ſi poſtea ſciens expreſſe vel tacite, non reuocando, ratum habueris, periurus eſſe diceris, no. ibi gloſ. in verſ. ratum habente generaliter.
10 † quòd etiam in maleficijs locum habet ratificatio expreſſa, & tacita,

Digitized by Google

tacita,allegta c. cum quis de ſenten.excom. eod. lib. vbi habetur, quod per rati habitionem iniectionis violentarum manuũ in Clericum, incurritur excomunicatio, ſicque tam in periurio quàm in excomunicatione ligantibus animam, iure determinatum habemus,ligari animam eius qui tacite,vel expreſſe ratum habet factum alienum, prout generaliter ratificatio operatur in omnibus ſpeciale mandatum requirentibus,tenet Bal.& Sal.in l.ſi maritus. C.manda.& idem Bal.in l.multum.col.3.C.ſi quis alteri,vel ſibi.vbi etiam Sal.per l. quod ſi de ſpeciali. ff. de min. Nihil ergo in conuenientis habet dicere,quòd ſcit ſe adeundo hæreditatem, quaſi contrahere cum omnibus creditorib.& ſe obligare ad omnia,ad quæ obligatus erat defunctus poſtea de obligatione ſub hac forma per defunctum proſe,& hæredib.facta certificatus,non adimplendo ea,ad quæ tenetur,dicatur per eam inobſeruantiam iniicere vinculum vel periurij, vel excomunicationis animæ ſuæ propriæ.

11 † Quamobrem bene Abbas in c. licet de voto, & voti red. & ante eum Butr. ibi in ſecunda oppoſi. dixerint, quod hęres, poſtquam adiuit hæreditatem, compelli poteſt per excomunicationem, vt votum per defunctum factum reddat ea ratione,quia adeundo quaſi contraxit,& in hanc ſententiam eſt dicta deciſio Rotæ 338.in antiq.

12 †His ſic expoſitis, ad propoſitam per nos quæſtionem ita reſpõdendum eſſe exiſtimo,quod mortuo creditore, omnes huius obligationis effectus tranſeant ad eius hęredem e nihilq; intereſt inter defunctum,& hęredem, niſi quod hęres ante omnia tenetur probare ſe eſſe hæredem, vt dicemus inferius in tertia parte huius tractatus.

13 † Defuncto autem debitore, tunc conſiderandum, ſi forte poſt eius moram, & ante mortem fuiſſet contra eum proceſſum ad conceſſionem debiti, & excomunicationem,tunc eius quidem excommunicationis vis ad hæredem non tranſit:ſed alij obligationis effectus,per ea,quæ dicentur in 2.q ſequentis particulæ, & habetur in, ſupra allegata dec.338.in antiq.& ideo vſu receptum eſt, quod ob miſſa excomunicatione, loco illius, & reliquarum cenſurarum, citatur hæres ad videndum decerni mandatum executiuum: decernitur,itaque ſimiliter ſi in ipſa obligatione per defunctum ſuſceptæ ſint cenſuræ cum mandato executiuo datur executiuum illud mandatum citato hęrede: & talis practica vltra loca ſuperius citata, trahitur etiam ex ijs, quæ late ponit Alex. in l. poſtulante.ff. ad Trebel.col.3.atque his caſibus locũ ſibi vendicat ſupra dicta Inn. doctrina in d.cap.veritatis, quia excomunicatio per defunctum incurſa vel ſuſcepta non ligat animam hęredis,ſicut & periurium eiuſ

dem

dem defuncti non afficit hęredis animam.

14 Sed ipſo debitore decedente re integra, id eſt non facta contra eũ in iudicio debiti confeſſione, & excomunicatione, nec ſuſceptis per eum ab initio cenſuris, & mandato executiuo, qui eſt proprius propoſitę quęſtionis ſtatus: Conſiderandum, quod prout regulariter omnis obligatio trãſit ad hæredes, & in hæredes, exceptis caſib. quos diligenter, & docte collegiſſe mihi vid. Alber. Bru. in tract. de interit. & peremption. 11. & 14. conclu. & habetur ex locis ſuperius citatis ita etiam tranſit hæc noſtra obligatio cum omnibus ſuis qualitatib. ad hæredem tranſitorijs, ita quod excepta excomunicatione, & pœna periurij, & alijs cõcernentib. perſonam ipſius principalis obligati (quæ proculdubio non ſunt in hæredes tranſitoriæ) poterit cõtra hæredem, vel (vt ita dicam) temporaliter dirigendo immediate executionem in bona, ita vedelicet niſi hæres ſub pœna mandati executiui monitus ſatisfecerit, ſecũdum dictam dec. Affl. 381. & dec. Rotæ 338. & alios ſuperius citatos, vel ſpiritualiter, ipſo hærede (iuxta doc. Anton. & Abb. in d. c. licet. de vot. & voti red.) monito ſub pœna excomunicationis vt ſatisfaciat & ſi non pareat, contra eum ad excõmunicationem, & alias cenſuras procedendo. Nec poterit hæres hoc caſu declinare forum, iuxta tradita per Io. Aud. & alios in d. c. veritatis: Quia quicquid ſit de illius deciſionis veritate, aut falſitate, caſus noſter eſt indubitabilis: ibi. n. tãtũmodo propter iuramẽtũ

15 arguitur cauſam eſſe, vel non eſſe, fori eccleſiaſtici. † Sed in caſu noſtro adſunt pacta expreſſa in ſecunda, & tertia obligationis particula, quę proculdubio hæres tenetur ſeruare, non minus, quam teneretur

16 defunctus, iuxta ea, quę ſunt ſuperius allegata. † illud tantummodo eſt animaduertendum, quod quoniam hæres iuſtam ignorantiæ cauſam habere præſumitur. d. l. qui in alterius. ff. de reg. iu. c. cũ quis. co. ti. lib. 6. non poterit hæres dici eſſe moroſus, neque cõtra eum vigore huius obligationis aliquo ex antedictis modis ꝓcedi, niſi prius facta ſibi fide obligationis eiuſdem, arg. l. ſi quis inficiatus & no. ibi per Bar. ff. depoſi. intellige autem de fide per inſtrumenti oſtenſionem, aut alia cui credere teneatur iuxta glo. in d. l. qui in alterius, & ibi Bar. & glo. l. qui ius. §. nemo eod. tit. de reg. iur. & Bald. in l. ſed ſi

17 ex ſtipulatu. ff. de ver. ob. vbi reddit rationẽ; q̃a mora req̃rit † aut ſcire aut ſcire debere, vt eſt te. no. in l. ꝙ te ff. ſi ce. pe. & idẽ Bal. in cõſ. 461. ſuper. 1. pũcto in 4. dubio, li. 1. vbi dicit, nõ conſtitui quẽpiã in mora per interpellationẽ, niſi ſciat, aut ſcire debeat ſe eſſe obligatũ, ad ꝙ citat etiã alia, quę ibi videri poſſũt. Quo autẽ pacto certificatio hęc ſit in vſu Romanę Curię, ponetur loco ſuo in tertia parte.

18 † In-

18 † Inſuper eo ſic in mora conſtituto,non datur contra eum executio niſi per actorem prius illo citato probetur illum eſſe hæredem, & ſic de quocunque,cuius nomen non ſit in inſtruméto expreſſum, vt dicetur in quæſtione ſequenti. Præterea attendendum erit an præterierit tempus à iure datum hæredi ad conficiendum inuentarium,vt dicetur loco ſuo in tertia parte.

Hæc autem ita ſe habent, vbi procedendum eſſet ex mora ipſius hæredis. Sed quia etiam ſine eius mora puto immediate procedi poſſe ad executionem contra bona debitoris defuncti: ideò hac de re legantur quæ poſita ſunt infra, vbi de vi mandati in hac obligatione inſerti tractatur.

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1 *Subſtantia Cameralis obligationis ſubſiſtit ſine iuramento.contrarium nu.2.*

3 *Iuramentum excepto reatu periurij tranſit ad hæredes.*

4 *Guarantigia tranſit, & exequitur contra hæredes.*

5 *Inſtrumentum habens paratam executionem ex forma Statuti exequitur etiam contra hæredes, & ad hæredes tranſit nu. 14.tenetur tamen probare ſe hæredem n. 15.*

6 *Obligatio Cameralis exequitur,cõtra hæredem,& ad eos tranſit quod ad omnes effectus.n.13.*

7 *Obligatio Cameralis regulariter comprehendit bona hæredũ.*

8 *Inſtrumentum executiuum in quo defunctus erat obligatus inſolidum non exequitur contra eius hæredes niſi pro virili.*

9 *Obligationis Cameralis vigore procedi non poteſt contra hæredem cum beneſ. legis & inuentarij etiam quod opponeretur de nullitate inuentarij.*

10 *Inſtrumentum, & obligatio Cameralis etiam quo ad effectum incurrendi periurium tranſeunt in hæredes.contrarium nu.11.*

12 *Iuramentum requirit formalitatem verborum.*

16 *Man-*

16. *Mandatum relaxatum ad inſtantiam defuncti non exequitur ad inſtantiam hæredis, niſi probet ſe hæredem.*
17 *Excomunicari an poſſit hæres vigore obligationis Cameralis.*

a HVius obligationis ſubſtantia. Cameralis obligationis
1 ſubſtantia † conſiſtere poteſt ſine iuramento, vt hic per Galleſ.& poſt eum annotauit Ant. Corn. de abſolutione à iuramento part.3.q.9.ſub nu.9.verſ.& inſuper, Et nu.16. verſ.&
2 ideo; ſed † contrarium innuit Mohed. deciſ.3.n.1. de except. dum dicit, quod fundatur in iuramento, & quod obtenta abſolutione ab illo non habet amplius executionem paratam, de quibus dixi ſupra q.2.

b *Excepto reatu periurij.* Iuramentum excepto reatu
3 periurij, † quo ad omnes alios effectus tranſit in hæredes, vt hic, quod etiam firmarunt multi cumulati per Manc.de iuram.
4 par.4.effect.5.n.1.Ioſeph. d.deciſ.Peruſin. 15.nu.12.Sicut † etiam obligatio in forma Guarantigiæ tranſit, & exequitur contra hæredes Vrſill.ad Afflict.dec.145.ſub n.3.vbi conſtito quod ſit hæres, & de inſtrumento executiuo ponit latiſsimè Petr. Nunn. de Auendan. ad l. 4. & 5. lib.3.ordin.Regal. tit.
5 de las except. n. 54. verſ.item inſpiciet iudex, † & de inſtrumento habente paratam executionem ex forma Statuti dicit
6 Craſſus de ſucceſſ.§.hæreditas q.12.n 4. † Obligationemque Cameralem quo ad omnes alios effectus tranſire in hæredes Rota diuerſ.deciſ. 64.n.15.par.1. Scacc.de iudicijs cauſæ Ciuilis lib.2.c.2. q.4. n.109. vbi n.104. & ſequen.diſputat. Sed
7 an compræhendat hæc obligatio bona ipſorum hæredum, † & quod regulariter compræhendãtur. Rota in Romana donationjs de Luraghis 14. Nouembris 1605.coram bo.me.Iuſto, quæ eſt deciſ.16.nu.4.& 6. licèt in illo caſu ex circumſtantijs facti contrarium deciſum fuerit, & teſtatur Conſtit. Sanctiſs. D. N. nuper ſuper reformatione edita tit.de A. C. eſt tamen
8 hic aduertendum, quod † inſtrumentum executiuum in quo defunctus erat inſolidum obligatus non exequitur cõtra eius

F hære-

hæredes niſi pro virili latè Cœual. Spec. opin. comm. q. 76.
9 num. 11. Sed prædicta non procedunt † contra hæredem
cum beneficio legis & inuentarij, contra quem, vel contra
eius bona non poteſt procedi vigore huius obligationis etiam
quod opponeretur de nullitate inuentarij, vt fuit deciſum
in Romana inuentarij 19. Ianuarij 1604. coram Reuerendiſs.
D. Decano, quæ eſt deciſ. 96. nu. 5. Et faciunt, quæ de Sta-
tuto executiuo latè dicit Petr. Nun. ad l. 4. & 5. tit. de las
exceptiones n. 25.

c *Periurium tranſire ad hæredes.* Adde cumulatos per Scac.
10 de iudicijs cauſæ ciuilis lib. 2. c. 2. quæſt. 4. nu. 104. & ſeq.
11 ſed pro contraria opinione plures refert ibi nu. 106. in qua
reſidet n. 109.

d *Formalitatem verborum.* Vt latiſſimè etiam comprobat
12 Mancin. † de iuram. par. 4. q. 4. n. 7. & ſequen. contra com-
munem, de qua ibi per eum.

e *Ad eius hæredem.* Obligatio Cameralis, quo ad omnes
13 effectus tranſit ad hæredes, vt hic, & dixit Rota in cauſa
Ciuitatis Caſtelli Bonorum 6. Iunij 1594. coram bo. mem.
14 Litta quæ eſt deciſ. 69. nu. 1. & † de inſtrumento paratam
executionem habente ex forma Statuti dicit Craſſ. de ſuc-
15 ceſſ. § hæreditas quæſt. 12. nu. 5. Tenetur † tamen proba-
re ſe hæredem vt poſt Galleſ. hic Rota in Romana cenſus
10. Iunij 1599. coram bo. me. Litta, quæ eſt deciſ. 74.
16 nu. 10. Ideoque † mandatum relaxatum vigore huius obli-
gationis ad inſtantiam defuncti non exequitur ad inſtantiam
hæredis, ſi non probet ſe hæredẽ, vt fuit deciſum in d. Roma-
na Cenſus. n. 1. in fin.

f *Alias cenſuras procedendo.* Latè diſputat Scacc. de
17 iudicijs cauſ. ciuil. lib. 2. c. 2. q. 4. num. 105. verſ. com-
probatur.

GAL-

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *Effectus obligationis Cameralis ad ceſsionarium creditoris tranſit.*

2 *Si quis non nominatus in inſtrumento obligationis, velit agere ad executionem, prius probare debet, ſe talem eſſe cuius vigore executionem petit.*

3 *Obligationis Cameralis efficacia non competit contra particularem ſucceſſorem debitoris, nec contra tertium poſſeſſorem bonorum obligatorum, quo ad uiam executiuam.*

4 *An efficacia obligationis in forma Cameræ tranſeat ad nominãdos.*

QVÆSTIO V.

SEcundo quæritur, An huius obligationis efficacia tranſeat contra particulares ſucceſſores debitoris *a* bonorumque obligatorum tertios poſſeſſores, & ad ceſſionarios creditoris, ac nominatos
1 ab eo? † Et quidem ceſſionario creditoris proculdubio competit omnis effectus huius obligationis *b* vſus tamen habet, quod non admittitur ad illius proſecutionem, niſi prius citato debitore veri-
2 ficet ſe eſſe talem. † Quod locum habet ſicut in ceſſionario, ita & in quolibet volente vigore huius obligationis habere executionem, cum eius nomen in inſtrumento non ſit expreſſum *c* vt ſæpe contingit in ſocijs, veluti vbi N. contraxit pro ſe & ſocijs, ſi aliquis tanquã ſocius audiri velit, & habere pro portione ſua executionem, debet ante omnia citato debitore, probare ſe eſſe talem, & ita eſt de iure vt patet ex dictis per Alex. conſ. 175. viſa ſcriptura in fi. li. 7. & latius
3 per Nicol. Bohe. deciſ. 10. vbi multas cumulat auctoritates. † Sed contra particularem debitoris ſucceſſorem, & quemlibet tertiũ poſſeſſorẽ, etiam vigore hypothecæ in obligatione comprænhenſæ, nõ datur via executiua *d* per ea quæ ponit Bened. de Barzis, in tra. guarantigiæ, q. 9 col. 3. ver. aliquando occurrit. & Alex. in l. a diuo Pio §. ſi ſuper col. pe. ver. & pro hoc bene. ff de re iu. & Fel. qui plures antiquorum auctoritates citat in c. cum ſuper. col. antep. verſ amplius dixit. de re iu. & Iaſ. in l. quædam §. 1. verſ. 3. nota. ff. de eden. vbi refert Bal. dicentem, eſſe notandum contra ignorantes Procuratores, & Aduocatos. Et propterea in noua forma putaui eſſe addenda pacta, de quibus dicetur infra in 5. q. tertiæ particulæ.
4 † Et hæc eadem quæſtio poſita de ceſſionarijs, & particularibus ſucceſſoribus; poni poteſt etiam de nominatis, & declaratis, vbi tractus eſt contractus per contrahentem pro ſe, & perſonis nominandis

Digitized by Google

ſeu ſimpliciter pro perſona vel perſonis nominandis, vel declarandis, de quibus, ac quale ius & quando acquiratur perſonis poſtea nominatis, videri poterit conſilium Petri de Anchar. 117, ad dubia elicita, & Alex. conſ. 232. lib 6. & Dec. conſ. 543. & Iaſ. in l. ita ſtipulatus, n. 6. de verb. obligat.

ZACCHIAS.

SVMMARIVM

1 *Obligatio Cameralis non tranſit contra particularem ſucceſſorem debitoris.*

2 *Ceſſionario competit omnis effectus obligationis Cameralis.*

3 *Ceſsionarius volens agere debet docere de ceſsione, & de exiſtentia crediti.*

4 *Ceſsionario agenti vigore obligat. Cam. an & quando poſsit opponi quod ceſsio facta ſit ſine pecunia.*

5 *Cenſurarum & mandati executiui ſuſceptio reddit ius obligati indubitatum.*

6 *Obligatio in forma Cam. continet fauorem cuiuslibet habentis intereſſe.*

7 *Notarius in inſtrumentis executiuis, & Guarantigiatis poteſt alteri ſtipulari.*

8 *Abſenti an acquiratur actio per ſtipulationem Notarij ante acceptationem ſtante obligat. Camer.*

9 *Obligationis Cam. executio competit Curatori hæreditatis.*

10 *Obligationis Cameralis executio competit ad fauorem translatarij penſionis.*

11 *Iuramentum, ſeu illius effectus competit non nominato.*

12 *Inſtrumenti confeſsionati executionem tertius petere non poteſt quamuis intereſſe habeat.*

13 *Inſtrumentum Guarantigiatum non habet locum niſi inter ipſos contrahentes.*

14 *Obligat. Cam. vigore non proceditur contra non nominatum.*

15 *Exe-*

15 *Executiue procedi poteſt contra ſimpliciter ratificantem inſtrumentum in quo adſit obligatio Cam. amplia vt n. 16. diſtingue vt n. 17.*

18 *Scientia oblig. Cam. requiritur ad hoc vt contra ratificantem illius vigore agi poſſit.*

19 *Ratificatio ad hoc vt inducatur requiritur ſcientia facti, & qualitatum.*

20 *Ratificatio ſimplex refertur ad factum & non ad qualitates. nu. 21.*

22 *Oblig. Cam. multi notitiam habentes ignorant ipſius clauſulas, & qualitates.*

23 *Ratificans ad hoc vt poſſit conueniri ex oblig. Cam. in inſtrumento ratificato appoſita quæ requirantur.*

24 *Scientia contentorum in inſtrumento præſumitur.*

25 *Tutor poteſt obligare pupillum in forma Cam.*

26 *Socius poteſt obligare conſocium in forma Cam.*

27 *Procurator habens mandatum facien. quamcumque obligationem non poteſt obligare dominum in forma Cam. fallit num. 29.*

28 *Obligatio Cam. non venit ſub generali mandato, nec ſub clauſulis generalibus.*

30 *Executiue vigore oblig. Cam. procedi poteſt contra debitorem debitoris ita obligatum.*

31 *Hypotheca omnium bonorum continetur in oblig. Cam. amplia n. 32. & 33.*

34 *Diſpoſitio l. emptorem C. locat. ceſſat ſtante hypoteca pro obſeruantia contractus.*

35 *Diſpoſitio d. l. ceſſat etiam ſtante obligat. Cam.*

36 *Executiue non poteſt agi vigore oblig. Cam. contra tertium bonorum poſſeſſorem. fallit n. 39. & 40.*

37 *Guarantigia non exequitur contra tertium poſſeſſorem.*

38 *Appellatio an & quando detur quoties fuit actum vigore obligat. Cam.*

41 *Conſtitutum, & facultas capien. poſſeſsionem propria auctoritate*

Digitized by Google

ctoritate fuerunt addita per Galleſ. in ſua formula.

42 *Formula oblig. Cam. inuenta per Galleſ. non fuit vſu recepta.*

43 *Facultas capien. poſſeſſionem bonorum propria auctoritate non adeſt in form. Cam. & quando apponeretur tunc eſſet neceſſaria liquidatio, & citatio vt n.* 44.

45 *Tertius ex ſuo bono iure claro impedit executionem obligationis Cameralis.*

a *COntra particulares ſucceſſores debitoris.* Et quod vigore
1 huius † obligationis, non poſſit procedi contra particularem ſucceſſorem debitoris Burſ. conſ. 361. n. 1. vol. 4.

b *Omnis effectus huius obligationis.* Ceſſionario competit
2 omnis effectus huius obligationis, vt hic, & poſt Galleſ. tradit Surd. conſ. 444. nu. 12. vol. 3. Rota in Romana pretij Ferratij 4. Iunij 1597. coram bo. me. Gipſio, quæ eſt deciſ. 9. nu. 3. & in Romana Anterioritatis 23. Iunij 1603. coram bo. me. Card.
3 Pamphilio, quæ eſt deciſ. 135. n. 9. Tenetur † tamen ceſſionarius, qui vult agere vigore noſtræ obligationis oſtendere ſe ceſſionarium, & verificare exiſtentiam crediti, vt fuit deciſum in Romana cenſus 4. Decembris 1595. coram bo. me. Card. Pamphilio, quæ eſt deciſ. 136. n. 6. Sed ſolet dubitari cum ceſſio facta ſine pecunia, non valeat Creſcen. deciſ. 207. n. 2. de
4 de ſent. & re iud. † an ceſſionario agenti, ex hac obligatione poſſit opponi, quod ceſſio facta ſit ſine pecunia, & quando hęc
5 obligatio eſt cum ſuſceptione † cenſurarum, & mãdati executiui, quia reddit ius cedentis indubitatum, iſta oppoſitio non obeſt Ceſſionario Gabr. conſ. 67. nu. 7. 8. & ſeq. lib. 1. Doctiſſ. D. Steph. Gratian. Diſceptat. Foren. c. 286. n. 10.

c *Cum eius nomen in inſtrumento non ſit expreſſum.* Competit
6 enim † executio huius obligationis etiam ad fauorem non nominati in inſtrumento, quia hæc forma continet cuiuslibet fauorem habentis intereſſe. Pacif. de Salu. interd. inſpect. 3. c. 2. n. 136. verſ. ad quorum corroborationem Rota diuerſorum deciſ. 663. in princ. par. 1. Et in Romana Pecuniaria 21. Iunij 1596.

Digitized by Google

1596. coram bo. me. Gypſio, Romana Vineæ 2 Iunij 1597. coram bo. me. Card. Seraph. Romana releuationis indemnitatis 27. Octobris 1603. coram eodem, quæ eſt deciſ. 137. nu. 1. Romana dotis 29. Martij 1610. coram Reuerendiſs D. Coccino Decano, quæ eſt deciſ. 97. n. 1. Et in eadem Romana dotis coram eod. 18. Maij 1611. quæ eſt deciſ. 99. n. 7. in Romana, ſeù Colonien. Pecuniaria 26. Nouemb. 1611. coram R. P. D.
7 Pirouano, quæ eſt deciſ. 86. n. 2. Poteſt † enim Notarius in inſtrumentis executiuis, & Guarantigiatis alteri ſtipulari, vt latè poſt multos quos allegat, probat Tiraq. de iur. conſt. poſſeſ.
8 par. 3. limit. 30. ſub n. 48. Sed an requiratur † acceptatio abſentis fuerunt valdè diſcordes DD. inter ſe, vt videri poteſt in diſcurſu Robuſterij in vna Romana fideiuſſionis Nauarræ vbi concludit pro negatiua optimis fundamentis, & in hoc artic. in terminis iſtius ſtipulationis contentæ in noſtra obligatione adeſt deciſio, ſeù diſcurſus eiuſdem Robuſterij in eadem cauſa Romana Fideiuſſ. 28. Ianuarij 1577. quæ eſt deciſ. 124.
9 in † qua Rota nihil firmat ſuper hoc artic. licèt inclinet in partẽ negatiuam, ſed fuit dictum eſſe particulariter viden. nihilominus ſtante iuramento in noſtra obligatione hæc opinio negatiua locum non habet vt poſt Theſa. deciſ. 70. n. 8. verſ. ſed contrarium firmat in terminis Rota in allegata Roman. dotis 29. Martij 1610. coram RR. D. Coccino Decano, quæ eſt deciſ. 97. n. 6. Indeq; competere etiam curatori hæreditatis fuit deciſũ in cauſa Macerat. Grani 9. Iunij 1593. coram bo. me. Orano,
10 quæ eſt deciſ. 139 n. 6. Inde ſecundo † competere ad fauorem translatariorum penſionum ſicut competebat transferẽtibus; fuit reſolutum in cauſa Lucana Penſionis 17. Februarij 1592. coram bo. me. Orano, quæ eſt deciſ. 138. n. 1. Idemque dicitur
11 de † iuramento, vt latiſsimè multos allegando, & diſtinguẽdo tradit Manc. de iuramento part. 4 effect. 59. per totum, & præſertim num. 3. Et in hoc differt obligatio noſtra ab
12 inſtrumento confeſsionato † cuius non poteſt tertius, quamuis intereſſe habens petere illius executionem.

Capoll.

Cæpoll.conſ. ciuil.4.lib.2.& de ſtatuto denegante appellatio-
13 nem ſtante Guarantigia quod non † habeat locum niſi inter
ipſos contrahentes,dixit Rota in Romana Pecuniaria 19. Iu-
nij 1598. coram Illuſtriſs. Mellino. Sed quid è conuerſo an
14 contra non † nominatum poſſit procedi executiuè vigore hu-
ius obligationis, & quod non poſſit defendit Burſatt. conſ.
15 361.n.1.vol.4.Nihilominus † poteſt procedi cōtra ratificantē
ſimpliciter Inſtrumentum, in quo aderat hæc obligatio Io.
Paulus Deciſ. 294. lib. 2. impreſſa apud Mohed. deciſ. 288.
aliàs 8. de Procurat. Ant.Aug.in epitom.verbo obligatio Ca-
meralis verſ. ratificans Ruginell. de Appell. §.2. cap.3. verb.
Cameralis obligatio ſub num. 165. verſ. ille autem, & fuit
deciſum in Romana pretij Vineæ 1.Iulij 1611.coram R. D.
Lugdunen. quæ eſt Deciſio 81. numero 2.& in eadem coram
R.P.D.Pirouano 12.Decembris 1614.quæ eſt deciſ.109.n.3.
16 Et hæc regula † procedit etiam in ratificatione, quæ fit per
factum ſcilicet per productionem inſtrumenti etiam cum pro-
teſtatione, quod producit in parte, & partibus,& in vno cap.
tantum, quia nihilominus per talem productionem videtur
etiam ratificata hæc obligatio,& vigore illius agi poteſt con-
tra ita ratificantem, vt fuit reſolutum in cauſa Bononien.
cenſus 24.Aprilis 1600.coram bo.me.Penia,quæ eſt deciſ.57
in princ.Et in eadem coram eodem 27.Iunij 1601.quæ eſt de-
ciſ.61. in princ.& n.6.Scacc. autem de appell. lib.3.c.2.q.17.
17 limit. 9. n. 11. † diſtinguit in hoc duos caſus. Primus eſt,
quando ratificans fuit obligatus nullo præcedente mandato,
& tali caſu ſequuta ratificatione poteſt executiuè conueniri,
quia ratificatio æquiparatur mandato,vt ibi latius per eum.
Secundus eſt caſus,quando actus non fuit geſtus nomine rati-
ficantis ab initio,& tunc non poteſt executiuè conueniri, vt
concludit Scacc. vbi proximè nu.11.& ſeq.Ego autem crede-
18 rem † quod in omni caſu requiratur ſcientia huius obliga-
tionis,aliàs non poteſt induci ratificatio illius, nam ad hoc
19 vt illa inducatur requiritur certitudinaria ſcientia non ſolum

facti;

facti ; ſed etiam qualitatum , vt de communi teſtatur Pariſ.
conſ.47.n.97.verſ. vt enim induceretur,& numeris ſeq.lib.1.
latè Surd.conſ.143.n.32.lib.2.Rota inNeapolitan.Pecuniaria
20.Martij 1600.coram bo.me.Litta, & in Romana Pecunia-
20 ria 28. Ianuarij 1608. coram Reuerendiſs. Lugdunen. †, &
ratificatio ſimplex videtur reſpectu facti, & non qualitatũ.
Put.qui de communi deciſ. 397. nu.9. & 10. lib.2. Pariſ. de
21 reſignat.benef.lib.9.q.17. n.77.& † difficultatem non habet
in ratificatione,quæ fit per verbum,quidquid dicatur in ea,
quæ fit per factum Put. d. deciſ.397. nu.9.& 10.lib.2. Surd.
conſ.60.n.26.& ſeq. Quæ multo magis videntur locum habe-
re vbi ratificatio eſt facta ad partes, & non in eodem inſtrum.
quia tunc videtur excluſa ſcientia huius obligat. requiſita ad
22 hunc effectum. Multi enim † etiam iuriſperiti habentes in cõ-
fuſo eius notitiam ignorãt illius clauſulas, & qualitates parti-
culares,& tales qui ignorãr clauſulas,& tenorẽ illius nõ dicũ-
tur ſcire Galleſ.inf.q.34.n.5.verſ.& ad rationẽ Biſignetti,ſine
ſcientia clauſularum,& qualitatum (vt ſupra dicebam) cum
23 non poſsit induci ratificatio,neceſſe erit concludere , † quod
ad hoc,vt vigore obligationis Cameralis poſſit procedi con-
tra ita ratificantem requiratur ſcientia ipſius obligationis, &
quod non ſolum ſcientia huius obligationis, ſed, & ſtyli No-
tariorũ circa illius extenſionem ſit neceſſaria in ratificãte, te-
nuerũt plures ex Dñis in vna Romana fideiuſ.Nauarrę 23.Ia-
nuarij 1577.cor.Robuſt. quæ eſt dec.124.vel ad minus, quod
24 ratificatio ſit facta in eodẽ inſtrumẽto, † quia præſumeretur
ſcientia,& ſi aliàs diceremus ſequeretur, quod plus operare-
tur ratificatio,quam mandatum,cum clarum ſit, quod quid-
25 quid dicatur in Tutore, † qui poteſt obligare Pupillum in
forma Cameræ Gratian.diſceptat.forenſ.c.360. nu.23.& 33.
26 part. 2. Et in ſocio. † qui poteſt ſocium in form. Cameræ
obligare vt per eundem Gratian. diſceptat. forenſ. c. 270.
nu. 2. quod, & intelligerem, ſtante conſuetudine apponendi
hanc oblig.in inſtrum.& ita videtur loqui Grat. vbi proximè.

Digitized by Google

27 Contrarium eſt verius in Procuratore †, qui vigore man-
dati ad faciendam quamcunque obligationem , non poteſt
Dominum in forma Cameræ obligare, vt fuit deciſum in Bo-
nonien. cenſus 24. Aprilis 1600.coram bo.me.Penia, quæ eſt
28 deciſ.57. in princ. & ſic † obligatio Cameralis non venit ſub
generali mandato, ſicut non venit ſub clauſulis generalibus
Rota in Bononien.cenſus, ſiuè attentatorum 10. Decembris
1607.coram Reuerendiſs.Domino ArchiepiſcopoBononien.
quæ eſt deciſ.122.n.7. Et ſic non debet venire in generali ra-
tificatione ex ſupra deductis, licèt quoad illud, quod dixi de
29 Procuratore ſit aduertendum † non habere locum in com-
plementario habente mandatum ampliſsimum, Iſtè enim
poteſt facere cedulam cum obligatione Camerali, vt decidi-
tur in Romana Pecuniaria 15. Martij 1596. coram Illuſtriſs.
Millino.

Secundo poteſt procedi contra non nominatum vigore
30 huius obligationis, quando ageretur † contra debitorem ſui
debitoris executiuè obligatum, vt fuit reſolutum in Romana
conſignationis ſequeſtri 16. Ianuarij 1596. coram Illuſtriſs.
Lancellotto, quæ eſt deciſ.7.n.1. & de Stylo teſtatur Saluſtius
Tiber.in Prax.lib.2.c.12.n.16.

d *Non datur via executiua*. Hæc obligatio, vt hic per Gal-
31 leſ.† continet hypothecam omnium bonorum præſentium,
& futurorum, & dixit Rota in Romana damnorum,& intereſ-
ſe 11. Februarij 1591. coram bo. me. Card. Seraph. quæ eſt
deciſ.140. nu. 1.& 2. & in Romana Domorum in Burgo 24.
Maij 1602. coram Illuſtriſs. Lancellotto, quæ eſt deciſ.141.
32 n.5. Etiam † ſi non ſit extenſa Cratian.diſceptat.forenſ.cap.
33 391.n.48.part.2. Quæ hypotheca non † ſolum continetur pro
ſorte principali expreſſa, verum etiam pro damnis, expenſis,
& intereſſe Cæſar Barz.deciſ.Bononien.108. n. 29. & ex hac
hypothecam aximi reſultant effectus,& jnter alios, quod cum
34 ſtante † hypotheca pro obſeruantia contractus ceſſet regula
l.emptorem C.locat. ſcilicet quod ſucceſſor ſingularis non

tenea-

teneatur ſtare colono Carocc.de locat.& cond.par.4. tit.de ſucceſſore,q.25. n.25.fol.mihi 219. Rota in Romana Caſalis 1. Iulij 1602. coram Reuerendiſs. D. Archiepiſcopo Bono-
35 nien. † ceſſabit quoque dicta regula l. emptorem ſtante hac noſtra obligatione cum hypotheca pro obſeruantia contractus,vt fuit deciſum in Romana Domus 7. Nouembris 1597. corā bo. me.Litta, quæ eſt deciſ. 72. ſub n. 5. Nō tamen
36 ſuffragatur † hæc hypotheca,vt vigore iſtius obligationis agi poſſit contra tertium bonorum poſſeſſorem via executiua, vt hic per Galleſ.Burſ.conſ.361.n.1. vol.4. Mar.Antonin.variar. reſolut. lib. 2. reſol. 32. nu.18. Marc.Anton.de Amat. deciſ. Marchiæ 48.n.7.Cæſ.Barz.deciſ.Bonon.108.n.33.& fuit pluries deciſum, & ſignanter in cauſa Romana computorum 18. Martij 1594. coram Illuſtriſs. Millino, quæ eſt deciſ.47.nu.3. Romana Inuentarij 19. Ianuarij 1604. coram Reuerendiſs. D.Coccino Decano,quæ eſt deciſ. 96. n.1. Bononien. executionis 16.Iunij 1600.coram bo. me. Penia, quæ eſt deciſ.58. n.3. Romana Nullitatis executionis 25. Iunij 1607. coram Reuerendiſs.D.Archiep.Bononien.quę eſt deciſ.128.nu.1.Et in Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria, ſiuè prætenſæ reſtitutionis dotis 12. Decembris 1608. coram bo.me. Penia, quæ eſt deciſ.66.nu.5.

37 Et † de Guarantigia, quod non mandetur executioni contra tertium poſſeſſorē dicit poſt Galleſ.Ioſeph. de Seſſe deciſ. Aragon.67.n.10.Petrus Nun.ad l.4.& 5.tit. de las exceptiones n.26. lib.3. ordin. reg. Vant.de nullitat. in tit. quis poſſit dicere de nullitate n. 17. Cœual.Specul. opin. comm.q.820.
38 n.22. par.2. Ideoque † licet quando fuit actum vigore obligationis Cameralis non detur appellatio, nihilominus quando vigore illius fuit actum executiuè contra tertium poſſeſſorem illa admittitur. Rota in d.Romana Inuentarij. Sed hoc
39 non procedit † ſtante clauſula,vel facultate ingrediendi poſſeſſionem bonorum propria auctoritate, tunc enim procedi poſſe via executiua etiam contra tertium tradit Galleſ. infra,

40 & poſt eum Cæſar Barz.deciſ.Bonon.108.n.35. † accedènte
præſertim Conſtituto vt poſt Galleſ.tradunt Marc. Anton. de
Amatis d.deciſ.48.n.3.Barz.vbi proximè n.34.Aduertendum
41 tamen eſt,† quod iſtæ clauſulæ fuerunt additæ per Galleſ. in
42 ſua formula,† quæ non fuit vſu recepta, vt in ſpecie aduertit
Rota in d. Romana computorum ſub nu. 3. & in d.Ciuitatis
Caſtelli pecuniaria Tiber.in prax.lib.2.c.21.nu.16. vbi dicit,
quod nouella forma Galleſ.nunquam fuit vſu recepta,ſed an-
tiqua obſeruata, & ſic ceſſat virtus iſtarum clauſularum,
43 cum in forma, qua nunc vtimur non adſint, † vt de facultate
capiendi poſſeſsionem bonorum, propria auctoritate, dixit
Rota in Bononien. Spolij 15.Decembris 1600.coram bo.me.
Card.Pamphilio quæ eſt deciſ.31.n.10.Et eſt aduertendum,
44 quod † etiam vbi in noſtra obligatione adderetur iſta facul-
tas,ſi quid eſt liquidandum,neceſſaria eſt liquidatio, & cita-
tio, nec ante eam vigore pacti poteſt capi poſſeſsio propria
auctoritate, vt dixit Rota in Ceſenaten. ſpolij 22. Iunij co-
ram bo. me. Card.Mantica. quæ eſt deciſ.142.n.5.

Sed hic opportunè quæritur cum vigore huius obligatio-
45 nis non poſsit procedi contra tertium, † quid è conuerſo,
An tertius impediat illius executionem, & reſpondeo, quod
ſic ex bono eius iure claro, Rota diuerſ. deciſ. 641. nu. 16.
part. 1. Galganett. ad Statut. Vrbis c. 195. de executione
facienda iuris ordine ſeruato in fine lib. 1. Ruginell. de ap-
pell.§. 2. c. 3. verbo Cameralis obligatio n.158.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *Effectus clauſulæ obligationis omnium bonorum mobilium, &c.*
2 *Sine cauſa obligationis bonorum, non obligantur bona debitoris creditori.*
3 *Obligans ſimpliciter omnia bona, intelligitur etiam futura obligare.*

4 *Poſt*

4 *Poſt obligationem certa rei, generaliter omnium facta obligatione, prius creditori debet ſatisfieri in illa re antequam recurratur ad alias.*

5 *Nomine bonorum ſimpliciter continetur iura, & actiones ſecus nomine bonorum mobilium, & immobilium.*

QVÆSTIO VI.

1 TErtio quęritur, † Quid operentur illa verba: Ac omnia, & ſingula ſua, & ſuorũ prædictorum bona mobilia & immobilia quęcunque pręſentia, & futura. Dicit Specu. in tit. de obliga. & ſolut. §. 1. verſ. omnia eorum bona, &c.
2 † Quod ſine illa conuentione non eſſent creditori obligata bona
3 debitoris. † Et ſubiungit, quod ſimpliciter dicendo; obligo tibi om-
4 nia bona mea, etiam futura obligantur † Sed ſi quis obliget aliquam rem certam, & generaliter omnia alia bona ſua, quamdiu poteſt creditori de ſpeciali illo pignore ſatisfieri *a* ad alia recurrere non poterit. De ſignificatu dictæ clauſulæ multa (poſt antiquiores quos citant) ponunt Iaſ. in d. l. a diuo Pio. §. in venditione in 4. nota. ff. de re iudic. in l. Stipulatio hoc modo concepta. col. final. ff. de verb. oblig.
5 & Deci. conſ. 441. in cauſa in qua. in prima, & ſecunda columu. † vbi inſumma concludunt, quod ſi ſimpliciter facta ſit mentio bonorum, compręhenduntur iura, & actiones. Sed ſi dicatur, bona mobilia, & immobilia, vel bona vbicũque ſita, non compręhenduntur; quia iura, & actiones ſunt tertia ſpecies, & non circumſcribuntur loco.

ZACCHIAS.

SVMMARIVM

1 **Creditor non poteſt recurrere ad bona generaliter obligata vbi poteſt ſatisfieri de ſpeciali pignore. fallit vt n. 2.**

a
1 AD *alia recurrere non poterit.* Adde † Couarr. var. reſol. lib. 3. c. 18. n. 2. Cach. deciſ. Pedem. 159. n. 1. Put. deciſ. 38. n. 3. li. 1. & fuit deciſũ in vna Romana cenſus S. Spirit. 10. decẽb. 1583. corã b. m. Car. Seraph. & tã pro iſta quã pro cõ-

traria

traria opinione, quas poſteà ad concordiam reducit plures congerit Pacif.de Saluian.interd.inſpect.3. c.3. à nu.30. verſ. ſecundo verò, vſque ad numerum 43. Hæc tamen quæſtio reperitur deciſa per Rotam in cauſa Bononien. euictionis 27. Octobris 1597. coram bo.me. Litta. Hoc pacto ſcilicet, quod l.2.C.de pignor.diſponens, quod quandiù creditori poteſt de ſpeciali pignore ſatisfieri ad alia recurrere non poſsit, non habet locum quando agitur contra ipſum principalem debitorem, vel eius hæredes, ſtante pręſertim clauſula, quod per ſpecialem non derogetur generali, & è contra Put.d.deciſ.38. Cacher.d.deciſ.159. n.7. licèt contrarium eſſet verius quando ageretur contra tertium bonorum poſſeſſorem, vt latius deciditur in d.Bononien.euictionis.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *An vſu, vel iure comparatum ſit, vt contra obligatum in forma Cameræ procedi poſsit etiam in loco, vbi is non repertus ſit.*

2 *Tutum non eſt per regulas generales, non conſideratis rei circunſtantijs, occurrentes quæſtiones definire.*

3 *Executio obligationum Cameralium nominatim demandata eſt Auditori Cameræ, & quando alij Iudices eiuſmodi facultatem habeant.*

4 *Delegatus iudex à principe, dicitur ſuus iudex.*

5 *Alij quoque iudices non modo Auditor Cameræ poſſunt cognoſcere, & definire cauſas obligationum Cameralium, ſed iudicio tamen ordinario.*

6 *Contra eccleſiaſticas perſonas non poteſt procedi extra curiam, vigore obligationis in forma Cameræ, niſi coram eorum ordinario.*

7 *Limitationes multæ Doct. ad l. ſi conuenerit. ff. de iuriſd. omnium iudic.*

8 *In eo loco cenſetur quis reperiri, vbi eius procurator reperitur.*

QVÆ-

QVÆSTIO VII.

1 IVxta ſecundam ipſius obligationis particulam,quæ cōtinet ſubmiſſionem debitoris, ſuorumque hæredum & bonorum, Curiæ cauſarum Domini Papæ, &c. Primo quæritur, † An hoc, quòd (quemadmodum eſt vſu) vigore talis ſubmiſsionis procedi poſsit contra obligatum etiam in loco, vbi proceditur, non repertum, & extra locum deſtinatæ ſolutionis *a* ſuſtineri poſset de iure, an vero conſtet ex ſolo vſu. Et quamquam videatur obſtare textus l.ſi conuenerit ff de iuriſdict.omn.iudi & Paulus de Caſtro, oblitus eius, quod (quemadmodum ſuperius notaui) dixerat in l.poſt rem iudicatam.ff.de re iudica.in d.l. in conſcribendo. C.de pac.dixerit quod Curiales non reſpondebant illi legi, cui conſentit etiam Aegid. deciſ.305.& alij fortaſſe primo ſtatim congreſſu reſpondere volentes, eodem modo dicerent,id non iure,ſed ſolo vſu Romanæ Curiæ conſtare,tamen res aliter ſe habet, verificaturq., † ſemper eſſe periculoſum in iure,cauſæ circunſtantijs non intellectis,ſimpliciter, & per regulas generales velle occurrentes quæſtiones dicere. Videtur ergo in hac quæſtione conſiderandum eſſe; quòd Auditor Cameræ nuncupatus, quando ad illud officium aſſumitur, inter alia, creatur à Papa ipſius Papæ, & Camerarij, generalis cauſarum Auditor,
3 & † inter alia cauſarum genera, demandatur ei executio obligationum in forma Cameræ,cum prohibitione etiã ne quiuis alius eiuſdem Curię Iudex talibus executionibus manum adponere poſsit *b* præterquam ſi obligationes receptę ſint in ipſa Camera Apoſtolica per illius Notarios,aut coram alijs Curię Iudicibus per eorũ Notarios,in negotijs dependentibus à litibus, & cauſis coram eis introductis: ad quarũ executionem permiſſum eſt,per Cameram,& alios prædictos Iudices procedi. Ea facultate dicti Auditoris Cameræ ſtante,vana eſt propoſita quæſtio, quantum attinet ad ipſum Auditorem,quoniam,& tanquam generalis Auditor Papæ,& tanquam expreſsè delegatus ad hanc ſimilium cauſarum generalitatem omnibus eſt Iudex competens.

4 Nam vt (in proprijs terminis,d. l. ſi conuenerit,loquendo)dixit Albericus in dictionario,in ver. Promittit ſępè debitor.§.aliquando debitor.in fin. ſi Papa vel Imperator concedit reſcriptum, quòd debitor poſsit coram non ſuo Iudice ordinario conueniri,valet,quia tunc non dicitur non ſuus Iudex,ex quo delegatus eſt a Papa vel ab Imperatore,qui ſunt omnium ordinarij, extra de priuileg. antiqua

quod

quod ſimiliter locum habet in Camera, & alijs iudicibus prædictis, quo ad obligationes antedictas, quarũ eſt illis permiſſa per Papam executio. Subtilitas vero, per quam Hypol. Marſil. conatur ſimilem practicam impugnare in l. ſi quis ne qua ſt. num. 59. & ſequen. ff. de quæſtio. dicens quòd procurator ſic conſtitutus non poſſit confiteri debitum, niſi de mandato fuerit certificatus per nuncium, vel epiſtolam conſtituentis, nullo labore truncatur: quia ſufficit etiam per viſionem inſtrumenti procuratorem fuiſſe de mandato factum certiorem, vt præſupponunt Bart. in cuius conſ. 73. potiſſimum Hipp. fundat ſuam intentionem. & Specul. in loco per eum citato de procurator. §. 1. ver. ſed quid ſi Procuratorium, & omnes alij ab eo citati, & Mil. ver. Procurator ſi non eſt certificatus. At in caſu noſtræ obligationis non poteſt deueniri ad confeſsionem debiti, niſi prius Iudex, & procurator obligationis inſtrumentum in actis exhibitum viderint, vt loco ſuo late dicitur inferius. Licet in alijs ſpeciebus quartum modum addant Doc. videlicet valere geſta per procuratorem non viſo inſtrumento, nec recepto a principali ea de re, nuncio, vel epiſtola, ſi mandatum habet clauſulam promiſſionis de rato. ita Gemin. in c. is qui. q. 1. de procur. lib. 6.

5 † Dictum autem Auditoris Cameræ priuilegium intelligendum eſt habere locum ſolummodo pro via executiua, prout ipſius priuilegij verba ſonant: nam quominus ordinario iudicio coram quocũque alio iudice procedatur, id priuilegium non impedit. Rom. conſ. 300. in caſu propoſito, Canar. q. 56. Vndecunque igitur deferatur talis obligatio ad Roman. Curiam, abſque dubio Auditor Cameræ erit illius legitimus executor ſicque propoſita quæſtio non habet

6 locum in curia. † Extra ipſam curiam vero, diſtinguendum eſt inter clericos, perſonaſque Eccleſiaſticas, & laicos; nam cum Eccleſiaſtici ſine conſenſu ſui ordinarij nõ poſſint alieni iudicis iuriſdictioni ſe ſupponere extra de foro comp. c. ſi diligenti, non poterit contra eos vigore huius obligationis alibi quam coram ſuo ordinario, vel in Romana Curia coram Auditore Cameræ procedi.

7 † Remanet ergo difficultas ſolummodo quoad laicos, quorum reſpectu videri poterunt limitationes poſitę per Doct. in d. l. ſi conuenerit. & in c. 1. vbi potiſſimum Dec. extra de iudicijs. quibus in locis inter alias limitationes, ponunt diſpoſitionem d. l. ſi conuenerit. non habere locum de iure canonico, neque vbi conuentio eſt iurata, neque vbi debitor promiſit vel certo loco ſoluere, & ſe ibi perſonaliter præſentare, vel certo loco, & tempore ſoluere, & renuntiauerit priuilegio fori, nec vbi renunciauerit beneficio d. l. ſi conuenerit.

Digitized by Google

nerit. & alias pleraſque. Ex quibus forſan huic formæ addi poſſent aliquæ clauſulæ, præſertim vt parata eſſet executio etiam per Curias ſeculares,& contra hæredes & bona, quas addemus in noſtra forma inferius deſcribenda; maxime ad conuincendum ſucceſſores
8 obligati,nam ipſe obligatus ſatis reperiri dicitur in loco, † ſi eius procurator in obligatione conſtitutus,debitum ibi confitetur.

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1 *Obligatus in forma Cam. poteſt vbique conueniri.*

2 *Executiuè quoties Iudex de partium conſenſu procedere poteſt hoc poteſt fieri tam in loco domicilij quàm alibi & tam in loco contractus quam in loco deſtinatæ ſolutionis.*

3 *Obligatus in form. Cam. non poteſt opponere exceptiones fori declinatorias,nec Iudicis incompetentiæ.*

4 *Exceptio litis pendentiæ non poteſt opponi ab eo qui executiuè tenetur.*

5 *Epiſcopus ſtante obligatione Cam. poteſt illius vigore procedere inter laicos ſuæ iuriſdictioni non ſubiectos.*

6 *Obligatus in forma Cam. ſupponit ſe iuriſdictioni omnium iudicum tàm ſæcularium quàm eccleſiaſticorum.*

7 *Obligatus in forma Cam. an ſicut poteſt vbique cõueniri poſſit etiam cogi vbique ſoluere.*

8 *Solutio vbi certo loco eſt deſtinata, ibi fieri debet non obſtante Cam. obligatione.*

9 *Soluere obligatus in nundinis certo die illo adueniente in dd. nundinis conuenire poteſt etiam quòd præſens nõ fuerit cum habeatur pro præſente.*

10 *Adminiſtrator in form. Cam. obligatus reddere rationem,an poſſit cogi rationem reddere extra locum adminiſtrationis.*

11 *Diſpoſitio l.1.& 2.C.vbi de rat. ag. oppor.non cenſetur ſublata per Cam. obligationem.*

12 *A.C. eſt iudex & executor Cam.obligat. etiam priuatiuè quo ad omnes alios.*

H 13 *Aud.*

13 *A. C. inhibet omnibus alijs iudicibus nè in cauſis oblig. Cam. ſeſe intromittant.*
14 *A.C. poteſt procedere ad executionem Guarantigiæ, etiam priuatiuè quo ad omnes alios Iudices etiam illis inhib.*
15 *Iudex etiam delegatus non poteſt procedere executiuè vigore huius obligationis niſi ei reſcripto ſit data facultas.*
16 *Attentatorũ nõ eſt iudiciũ executiuũ factũ coram A.C. pendẽte cauſa ordinaria in Rota. ampliatur n. 17. limitatur n. 19*
18 *Obligatio Cam. non venit ſub clauſulis generalibus.*
20 *Inhibitio emanata vigore commiſsionis non facientis mentionem obligationis Cam. non afficit.*
21 *Nullitatis cauſa commiſſa in Rota, & obtenta inhibitione A. C. procedere poteſt executiue.*
22 *Abſolutione à iuramento non obſtan. A.C. procedit ad executionem oblig. Cam.*
23 *A.C. nõ poteſt procedere ad executionẽ oblig. Cam. cõmiſſa cauſa in Rota vbi d. obligat. facta fuit mentio etiam incidẽter.*
24 *Priuilegium l. vnica C. quando Imperat. inter pup. & vid. non ſuffragatur obligato in forma Cam.*
25 *Clericus in forma Cam. obligatus nõ poteſt declinare forũ A. C.*
26 *Facultates A.C. proceden. ad executionem oblig. Cam. non obſtante commiſsione intelliguntur quando illa eſt clara.*
27 *Executioni obligat. Cam. non eſt locus quoties allegatur aliquid quod aliquo modo hãc obligationẽ offuſcaret: intellige vt n. 28*
29 *Inhibitione Rotali ſtante A.C. debet ſe abſtinere ab executione oblig. Cam. quando dubitatur, an in commiſsione ſit facta mentio d. obligationis.*
30 *Inhibitio Rotalis, ſiue iuſta, ſiue iniuſta ſit, eſt timenda.*
31 *Prauentioni eſt locus inter A.C. & forum Capitolinum ſuper executionem obligationis Cam. inter ciues & incolas.*
32 *Prauentioni eſt locus inter Vicarium Papæ & A.C. ſuper executione obligat. Cam. inter perſonas Eccleſiaſticas Romanas.*
33 *Obligatio Camer. habet executionem paratam in Prouincia Mar-*

Digitized by Google

Marchiæ vigore conſtituionum d. Prouinciæ declara n. 34.

35 *Conſtitutiones Marchiæ ſunt extenſæ & habent locum in toto Statu Eccleſiaſtico.*

36 *Facultates Aud. Cam. habent clauſulas derogatorias ampliſſimas.*

a ET *extra locum deſtinatæ ſolutionis.* Obligatus enim in for-
1 ma † cameræ poteſt vbique conueniri. Veſtr.in prax.lib. 2.c.4.n.4.in fine & ſequen.Theſaur.deciſ. 26.ſub nu.13. verſ. ſed alia additur clauſul.Marc.Ant.de Amat.deciſ.81.n.2.Gratian.deciſ.March.180.n.12.Cæſar.Ottinell.in ſuo conſ.de retinen.indemnit.quod eſt 3.in ordine inter ſua impreſſa.n.72 verſ. in noſtra vero,& n.ſeq.

Et in hoc videtur priuilegiata noſtra obligatio quia licet
2 in alijs caſibus, † in quibus Iudex ex conuentione partium poteſt executiuè procedere mutetur forus reorum, vt non ſolum in loco domicilij poſsit contra debitorem executio peti, ſed alibi,etiam coram quocunque Iudice ſiue contractus, ſiuè deſtinatæ ſolutionis.Petrus Nun.de Auendan.ad l.4. & 5.lib. 3.ordin.regal.tit de las exceptiones n.9.Non propterea poteſt vbique conueniri ſicut obligatus in forma Cameræ.

Ideoque aſtrictus vinculo huius obligationis nõ poteſt op-
3 ponere exceptionem fori † declinatoriam,nec Iudicis incompetentiæ.Mandoſ.de inhibit. q.93.n.5. Marc.Ant. de Amatis d.deciſ.81.d.n.2.Sur.conſ.280.n.13.vol.2.Carolus de Graff.
4 de except. 18.except.nu.4.Nec ille, † qui executiue tenetur poteſt opponere exceptionem litis pendentiæ, quod idem eſt, vt poſt Galleſ.quem allegat,tradit Cœual.Specul. opin.com.
5 contra commun.q.815. n.26.p.2. inde reſpondidi † dubitandum non eſſe quod Epiſcopus ſtante obligatione Camerali, poſsit vigore illius procedere inter laicos ſuæ iuriſdictioni non ſubiectos,quia cum obligatus ſub hac forma poſſit vbiq. conueniri, vt hic non obſtabit, quod forus ſit Eccleſiaſticus,
6 nam † in hac obligatione expreſſe cauetur,quod obligatus ſe

H 2 ſup-

ſupponit iuriſdictioni omnium, & ſingularum aliarum curiarũ tam ſæcularium, quam Eccleſiaſticarum vbilibet conſtituta-
7 rum. Sed hic quæritur cum obligatus in forma cameræ poſſit vbique conueniri, an cogi poſſit vbique ſoluere, & pro parte affirmatiua tenet Cæſar Ottinel. in d. ſuo conſ. de retinen. indemnit. num. 74. allegat not. in l. ſi conuenerit ff. de iuriſdic. om. iud. vbi dicit ipſe, doctores dicere quod qñ debitor vbiq. reſpõdere debet ſicut obligatus in for. Cam. vbiq. etiã ſoluere
8 ac ſatisfacere debet, ſed ego reſpõdeo ꝙ nõ † vbi ſolutio tacite vel expreſſe eſt certo loco deſtinata, vt fuit deciſum in Romana ſeu Ceſenat. fructuum dotis 13. Iunij 1603. coram bon. mem. Litta, quæ eſt deciſ. 78. n. 3. & 6. Sed eſt aduertendum,
9 quod † ſi aliquis promiſiſſet ſoluere in feria, vel in nundinis, aut in alio loco certo, ſi certo, & limitato tempore, quo promiſit ibi ſoluere non inuenitur præſumitur per dolũ abeſſe, & habetur pro præſente, & tanquam ſi ibi inueniatur, poteſt conueniri, vt poſt Iaſ. in l. ſi conuenerit ff. de Iud. tradit Petr. Nun. vbi ſupra tit. de las exceptiones nu. 9. verſ. quod
10 limita. Solet etiam dubitari, † an iſta concluſio, quod obligatus in forma Cameræ poteſt vbiq; conueniri, habeat locum in adminiſtratore, qui ſe obligauit ad reddendas rationes ſub hac forma & ſic an per iſtam obligationem derogetur diſpoſitioni l. 1. & 2. C. vbi de ratiocin. agi oport. propter clauſulam in noſtra obligatione contentam, quod obligatus vult poſſe conueniri vbiq; locorum. Sed nihilominus per iſtam
11 obligationem non cenſeri derogatum diſpoſitioni dd. legum, ſuadet, quod ſemper militat ratio, in qua eſt fundata earum diſpoſitio, quia in loco adminiſtrationis poteſt facilius, & plenius veritas inueniri, tam per teſtes, quam per inſtrumẽta, & propterea firmam remanere diſpoſitionem dd. legum, ſcilicet, quod Adminiſtrator teneatur reddere rationem adminiſtrationis in loco, vbi adminiſtrauit: optime defendit Gratian. deciſ. Marchiæ 180. per totam, & præſertim nu. 12.

b *Manuũ adponere poſſit* A.C. Eſt Iudex, & Executor obligationis

12 gationis † Cameralis etiam priuatiuè quo ad omnes alios, vt vt hic per Galleſ.& tradunt Veſtr.in prax. lib.2.cap.40.Marcheſ. de commiſſ.appell.à Camerali obligatione. c. 16.nu 8. & 9.part.1.in 2.editione Theſaur.deciſ.26.nu.11.Marc. Ant. Genuen.in Prax.Archiepiſcopali Neapolitana c.117. nu.1.& 2.Burſ.conſ. 392.num.17. & ſeq. lib.4. Rota diuerſ. deciſ.30. lib.3.par.3.Vant.de nullitat.ex defect.iuriſd.deleg. n.13.verſ. eſt etiam verus executor, & fuit dictum in Romana fructuum dotis 31.Ianuarij 1600.coram bo.me.Litta,quæ eſt deciſ.75. n.1.Et in Parmen.Datij 4.dunii 1612.coram Reuerendiſſimo
13 D.Coccino Decano.quæ eſt deciſ. 1.n.19. † Inhibetque A. C. omnibus alijs iudicibus, nè in talibus cauſis ſe intromittant vigore ſuorum priuilegiorum, vt in conſtitutione fel.rec.Gregorij XIV.Prima in ordine in Bullario n.6.& in conſtitutione Sanctiſs.Domini N. ſuper reformatione edita tit. de A. C. & traditMarc.Ant.Genuen.vbi proximè,& hoc procedit etiã
14 in guarantigia,† nam A.C.poteſt procedere ad executionem guarantigiæ priuatiuè quo ad omnes alios Iudices,etiam illis inhibendo vigore ſuarum facultatum. Rota in cauſa Romana
15 attentatorum 4. Iulij 1601.coram bo. me. Penia; Adeo † vt nec Iudex delegatus etiam ſi ſit Rotæ Auditor poteſt procedere executiuè vigore huius obligationis, niſi ei data ſit facultas in reſcripto, vt fuit deciſum in Romana fructuum dotis 24.Maij 1599.coram bo.me.Litta, quæ eſt deciſ.73. in princ. Et in eadem coram eodem 13. Ianuarij 1600. quæ eſt deciſ. 75.in princ.Et diſponitur in d. conſtitutione Gregorij XIV. impreſſa apud Tiber. fol.516.

16 Indeque iudicium † executiuum factum coram A.C. Pendente cauſa ordinaria in Rota non eſt attentatum Lancell.de Attent.inhibit.penden.limit.5.n.3. c.20.& de attent.lite penden.c.4.limit.15.n.8.Rota in Taruiſin.Simoniæ 2.Martij 1596
17 coram bo.me.Corduba,quæ eſt deciſ.43.nu.5.Et procedit † etiam non obſtante, quod cauſa eſſet commiſſa in Rota cum clauſula vna cum toto negotio principali, vt fuit deciſum in Bono-

Bononien.cenſus,ſiue attentatorum 10.Decembris 1607. coram Reuerendiſs. D. Archiepiſcopo Bononien. quæ eſt deciſ.
18 122.nu. 5. Iſta † enim obligatio non venit ſub clauſulis ge-
19 neralibus, vt dixit Rota in d.Romana cenſus, † ſecus verò vbi data eſt facultas in cõmiſſione,immo ſufficit, quod in prima commiſſione directa vni ex Auditoribus adſit clauſula, cum facultatibus A. C. quia cenſetur repetita in alia directa alteri Auditori, vt fuit deciſum in Romana Pecuniaria de Creſcentijs 4.Iulij 1612. coram R. P. D. Pamphilio, & licèt contrarium ſcilicet, quod tale iudicium ſit attentatum, deciſum fuerit in Cauſa Cæſarauguſtan. de Maella 15.Iunij 1601. coram bo.me.Card.Pamphilio quæ eſt deciſ.33.nu.1.& ſeqq. Iſta deciſio non videtur quod poſſit ſubſiſtere, & cum fuiſſet allegata in eadem cauſa 31. Ianuarij 1603. coram Reuerendiſs.D.Decano,& in d.Bononien.cenſus, ſeù attentatorum 10.Decembris 1607.coram Reuerendiſs. Archiep.Bononien. quæ eſt deciſ.122. nu.8. Rota de illa dubitauit,& ordinauit,
20 quod videretur de bono iure, & † prædicta procedunt etiam non obſtante inhibitione vigore commiſſionis emanatæ non facientis mentionem huius obligationis Mand.de inhib.q.93. n.1.& 2.Marcheſan.de commiſſ.appellat.c.5.ſub nu. 18. circa finem. verſ.licèt A.C.par.2. in 1.edit.Scacc.de appell. lib. 3. c.2.q.17.limit.9. nu.59. Rota in Peruſina attentatorum 25. Maij 1609. coram R. P. D. Manzanedo, quæ eſt deciſ.87. nu. 3. Rota diuerſ. deciſ.641. n.11. verſ. quod autem prima
21 part. Indeque † commiſſa cauſa nullitatis in Rota,& obtenta inhibitione non propterea impeditur A. C. quo minus poſſit procedere ad executionem huius obligationis vt poſt Galleſ. infra de vi inſtrumenti obligationis Camer.nu.26.Mandoſ.de inhibit.q.49.n.1.Et procedunt† hæ facultates A.C.non obſtan
22 te abſolutione à Iuramento, quia per illam non impediuntur eius facultates procedendi ad executionem. Card. Mantic.de tacit.& ambig.conuent.lib.18.titu.4. ſub n.7.& 8. Mohed.deciſ.3.de except.Scacc.de Iudicijs cauſę ciuil.lib.2.c.2. q.4.caſu 1.n.130.verſ.tẽpera iſtã extẽſionẽ Ant.Corn. [illegible].de

Digitized by Google

23 de abſolut.à iuramento part. 3. q. 10. Intelligenda † ſunt tamen omnia prędicta procedere non facta mentione huius obligationis, ſecus verò ſi fuit facta mentio etiam incidenter, vt fuit deciſum in d. Peruſina attẽtatorum 25. Maij 1609. corã R.P.D. Manzanedo, quæ eſt deciſ. 87. nu. 4. Quibus priuilegijs, & facultatibus, A. C. ſtantibus, vt poſsit procedere ad executionẽ huius obligationis priuatiuè quo ad omnes alios
24 non obſtante quibuſuis priuilegijs † non poterit opponi ad declinandum eius forum de Priuilegio l. vnicæ C. quando Imperat. inter Pup. & Vid. Marc. Anton. Genuen. in prax. Archiep. Neapolitana c. 117. n. 3. & in hoc eſt deciſio, ſeu pot us diſcurſus in vna Bononien. obligationis Cam. de Campegijs 12. Maij 1594. coram bo. me. Robuſterio ab eo facta tanquam
25 Referendario, quæ eſt deciſ. 93. n. 2. Et hoc † locum habebit etiam in Clericis, quia neque ipſi valent declinare forũ A. C. ſtante hac obligatione M. Ant. Genuen. d. c. 117. n. 1. & 2. & in
26 d. Bononien. obligationis Cameralis. Intellige † tamen iſtas facultates A. C. procedere quando obligatio Cameralis eſt clara, ſecus quando adeſt probabilis dubitatio, an ei locus ſit, vt fuit deciſum in dicta Cæſarauguſtan. de Maella 15. Iunij 1601. coram bo. me. Card. Pamphilio, quæ eſt deciſ. 33. nu. 4.
27 eſt enim vulgatum, quod † quando allegatur aliquid, quod offuſcaret aliquo modo hanc obligationem, non eſſet locus illius executioni; ſed poſſet appellari Rugginell. de appellat. §. 2. c. 3. verbo Cameralis obligatio n. 136. & ſeq. & alios allegat Tiber. in prax. lib. 1 c. 39. nu. 3. verſ. ſecus quando; Eſt
28 tamen aduertendum † quod ſi illud quod allegaretur reſpiceret tantum vnam partem inſtrumenti, in illa parte tantum eſſet ſuſpendenda executio Ruginell. poſt alios vbi prox.
29 n. 138. verſ. quæ etiam, Et hæc multo facilius procedunt † ſtãte inhibitione Rotali: Tunc enim A. C. non debet ſe intromittere in tali cauſa, etiam ſi adeſſet dubiũ, an ſit facta mẽtio, vel non obligat. Cameralis, nè aperiatur via diſputandi de vali-

ditate

30 ditate,vel de inualiditate inhibitionis,& ideò † iuſta, vel in-
iuſta ſit inhibitio debet timeri , quia in Curia facilis eſt adi-
tus ad Principem , vt latius fuit deciſum in d. Peruſina atten-
tatorum 25.Maij 1609.coram R. P. D. Manzanedo , quæ eſt
31 deciſ. 87. nu. 6. Secundo intellige dictas facultates † non
procedere,& non præiudicare foro Capitolino,quia inter fo-
rũ Capitolinum & A.C. datur præuentio in cauſis obligatio-
nis Cameralis inter ciues , & incolas ex diſpoſitione Statuti
c.41.lib.1.Et diſponitur in conſtitutione Gregorij XIV. in
ordine prima in Bullario,& nouiſsima S.D.N.nuper ſuper re-
formatione edit a tit.de A.C.Veſtr.in prax. lib.2.c.4.de A.C.
n. 3.& de ſtylo teſtatur Tiber.in prax.lib.2.c. 12.nu.8. Tertio
32 intellige non procedere † quando ageretur coram Vicario
Papæ, quia inter ipſum,& A. C. datur præuentio inter perſo-
nas Eccleſiaſticas Romanas, quando agitur vigore huius ob-
ligationis;Ita diſponente conſtitutione Pij V. incipien. confi-
dentes 21. in ordine, Tiber. in prax. lib. 1. c. 5. num. 1.
33 Quarto intellige † non procedere in prouincia Marchiæ, in
qua adſunt particulares conſtitutiones dantes executionem
paratam huic noſtræ obligationi M. Anton. de Amatis deciſ.
91. n.25. Marius Antonin. variar. reſolut. lib. 2. reſolut.32.
34 n.19. Seruato † tamen modo tradito per dictam conſtitutio-
nem , vt per prædictos , vbi proximè. Et inde oriretur,quod
35 cum † conſtitutiones Marchiæ fuerint extenſæ, vt habeant
locum in toto Statu Eccleſiaſtico per conſtitutionem Pauli
III. Scacc. poſt alios de appell. lib. 3. c. 2. q. 17. limit. 6.
nu. 9. Rota in Peruſina fideiuſsionis de Alexijs 26. Nouem-
bris 1611. coram R. P. D. Pamph. Vigore huius obligatio-
nis poſsit procedi executiuè ab omnibus in toto Statu Eccle-
36 ſiaſtico ; ſed hoc non credo verum ſtantibus † derogatorijs
ampliſsimis in dictis facultatibus, quibus videtur fuiſſe omni-
bus in contrarium facientibus derogatum.

GAL-

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *An clericus ſubmittens ſe in omni foro, poſsit pati executionem in foro ſæculari contra ſe in bonis ſuis temporalibus.*
2 *Clericus in laicum iudicem, etiam de Epiſcopi ſui conſenſu, conſentire non poteſt.*
3 *Clericus licet laici hæres, gaudet priuilegio fori.*
4 *Limitatio præcedentium.*
5 *Declaratio ſummaria, ubi quis conueniatur, aut reſpõdere cogatur*
6 *Priuilegia propria ſingulorum, quæ dicantur, & quæ communia.*

QVÆSTIO VIII.

1 SEcundo † Quæritur. An virtute huius ſubmiſſionis poſsit clericus conueniri in foro ſæculari, ſaltim vt detur executio realis contra ipſius clerici bona temporalia? Habetur ſimilis quæſtio
2 inter Tholoſanas 116. vbi deciditur negatiuè, † Quia clericus in laicum Iudicem etiam de conſenſu Epiſcopi ſui conſentire non poteſt a d.c.ſi diligenti, & c. ſignificaſti. de foro competen. Et hoc adeo eſt verum, quod etiam non valet quanticunque temporis contraria conſuetudo, vt ſubiungit in addit. dictæ, q. 116. Steph. Aufreij, & habetur latè in deciſ. Rotæ 840. Vtrum valeat conſuetudo.
3 in antiquis. Immo, quod eſt fortius, ſi laicus vel hoc alio quocunque arcto modo obligatus decedat, ſuperſtite ſibi hærede clerico; agẽdum erit pro executione coram Iudice ipſius clerici, qui etiam in reali gaudere debet priuilegio, & conueniri in foro eccleſiaſtico, iux. not. in auth. vt omn. obed. Iudi. prouinc. §. hoc conſiderandum, vt per Archid. de cler. coniug. c. 1. lib. 6. & hoc eo maximè, quia (iuxta ſuperius dicta) vbi contra hæredem facienda eſt executio oportet quòd præmittatur citatio, & aliqua cauſæ cognitio, quam in clericum iudex ſæculari, non poteſt præmittere: ita tenet Rota deciſ. 552. Obligatus eſt laicus Auenione, in antiquis, refert, & ſequitur Canar. in tract. de execut. inſtrument. q. 57. Hæc autem, & ea quæ dicta ſunt ſupra in prima quæſtione præcedentis particulæ, intelligenda ſunt, quatenus non eſſet cœptum & contra defunctum procedi: tunc enim etiam clerico exiſtente hærede laici, procedi poſſet per Iudicem laicum ad vlteriora b.

Digitized by Google

Quamobrem notanda eſt diſpoſitio , l. hæres abſens , & l. is qui Romæ ff. de iudic. & quæ ibi not. Doct. & præcipuè, Paul Caſtr. cuius
5 in ſumma hæc eſt ſententia , † Aut conuenietur hæres ex perſona defuncti, idest pro eo, pro quo defunctus poterat conueniri; aut ex perſona ſua, videlicet pro legatis, & fideicommiſsis, pro quibus defunctus non poterat conueniri, licet ab ipſo defuncto proceſſerunt : hoc ſecundo caſu non attenditur domicilium defuncti , & ſic hæres non conuenitur in loco, in quo defunctus ſortiebatur forum, niſi ibi eſſet maior pars hæreditatis . In caſu autem præcedenti eſt diſtinguendum, eſſet ne incœptus, contra defunctum proceſſus, an non . Nam ſi proceſſus erat contra illum incœptus hæres tenetur ibidem proſequi, licet ſit alterius fori, nec excuſatur vllo priuilegio proprio vel communi : & etiam ſi ipſe hæres ibi non reperiatur, quod locum habet etiam in clerico hærede laici conuenti coram Iudice laico . Si vero proceſſus non erat inchoatus, & hæres non ſit eiuſdem fori, nec ibi inueniatur : tunc de iure communi non poteſt ibi contra ipſum hæredem procedi : inuentus autem in loco hæres , tenetur ibi reſpondere , nec excuſari poteſt ratione proprij priuilegii . Hæc de iure communi ; Sed vigore huius obligationis iuxta ſuperius dicta ſemper procedi poteſt, præterquam per Iudicem laicum contra cle-
6 ricū hæredem laici, contra quē proceſſus non erat inchoatus ; † priuilegia autem propria ſingulorum dicuntur , quæ non ſunt clauſa in corpore iuris; cōmunia vero quæ ſunt in corpore iuris clauſa, vt, quod legati petere poſsint ſe remitti domum l. 2. §. legatis. eo. tit. de iudic. & quod habent viduæ , & pupilli. C. quando Imp. int. vid. & pup. c. ex parte, de foro compet. & quod habent clerici, vt non conueniantur coram Iudice ſęculari .

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1, Clericus hæres laici non tenetur proſequi litem coeptam cum defuncto coram Iudice laico . contrarium nu. 2. opinio Rotæ in prædicta quæſtione nu. 3.

4 Iudex laicus ratione hypothecæ poteſt exequi in re poſſeſſa a Clerico ſuccedente laico. Intellige, vt nu. 5. reprobatur n. 6.

2 Con-

a *Conſentire non poteſt.* Adde plures cumulatos per Gratian.diſceptat.forenſ.c.190.n.3. Marcheſ.de commiſſ. auocat.cauſ.c.3.n.30.& ſeq.& præſertim n.34.& 35.

b *Per Iudicem laicum adulteriora.* In hoc articulo variæ fue-
1 runt † opiniones. quod .n. Clericus hæres laici non teneatur proſequi coram Iudice ſæculari litem cœptam cum defuncto Laico, tenuerunt plures, quos referunt Couarr. pract. quæſt. c.8.ſub n.3.verſ.verum contraria opinio, vbi ab hac opinione in praxi dicit non eſſe recedendum circa medium. Cœual. Specul.opinion.commun.contra commun.q.36.n.4. Gratian.
2 diſceptat. forenſ. c.16. n. 1. Sed † contrariam opinionem firmant omnes prædicti poſt plurimos, quos allegant nempè Couarr.d.c.8.n.3.verſ.hinc ergo conſtat,& in verſ. nihilominus ergo.Cœual.d.q.36.n.1.& 9.Gratian. poſt Galleſ. hic d. c.16.n.31. & ita practicari quando lis erat conteſtata coram Iudice laico, ſecus re integra, & ita procedere, contrariam opinionem tenuerunt plures relati per Gratian. d. c. 16. ſub nu.31.verſ.vbi quod,Cœual.d.q.36. n.13. Licèt pro contraria opinione indiſtinctè,ſiuè ſit cœpta,ſiuè non, côueniendus ſit coram Iudice ſæculari plures alleget ibi n. 10. & ſeq.Rota
3 autem † in hoc articulo ſequitur opinionem Boerij in deciſ. 69.n.35.tenendo primam opinionem, quia periculoſum eſſet in his loqui contra Eccleſiaſticas perſonas, vt in cauſa Florêtina Domus 10. Iunij 1591. coram bo. me. Card. Seraphino impreſſa apud Farinacc.deciſ.81.n.5.Gratian.d.c.16. nu.33.
4 verſ.præterea.Nolo tamen † omittere, quod ratione hypotecæ poſſet Iudex laycus in re ſpecialiter hypothecata, etiam poſſeſſa à Clerico ſuccedente layco in re cenſuata exequi. Gratian.diſcept.forenſ.c.141. ſub nu. 5. verſ. ita vt executio. Cœual.ſpecul.opin.com.cont.comm.q.36.n.19.& 27. Quam
5 opinionem † intellige dummodo exequatur contra bona,non contra perſonam.Gratian.vbi proximè ſub n.6. verſ.dummodò.Cœual.d.q.36.n.22.Sed nec † iſta opinio eſt vera;vt opti-
6 mè probat Gratian.d.c.141.n.9.verſ.quamuis illud.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *An ſe ſubmittens omni foro, & loco, poſſit in omnibus omnino locis conueniri, etiam magis diſtantibus, quam expreſſa ſint.*

2 *Vbi nominata ſunt certa loca, clauſula ſubſequens generalis non intelligitur de diſtantioribus, quam ſint expreſſa.*

3 *Diſtinctio Decij ad praecedentia.*

QVAESTIO IX.

1 TErtio quæritur, † An vigore talis ſubmiſsionis procedi poſsit in quibuſcunque locis; prout generalis eſt, ipſa ſubmiſsio, etiam ſi ſint loca diſtantiora expreſsis? Communis eſt opin. Doct. in l. ſi conuenerit de iuriſdict. omn. iudic. & in c. 1. de iudic. quòd ſi debitor promiſit ſoluere vbicunque fuerit inuentus, non expreſſo
2 nomine alicuius loci, tunc vbique locorum poſsit conueniri. † Sed diſcrepant in eo, vbi aliqua loca eſſent nominatim expreſſa, deinde addita clauſula generali, veluti ſi promiſſum eſſet ſoluere Florentiæ, Bononiæ, & alibi vbicunque creditori placeret: in quo communior mihi videtur eſſe opinio, quod non intelligatur de locis, quæ a loco, vbi facta eſt promiſsio, diſtent pluſquam loca expreſſa, vt poſt alios affirmat Iaſ. in dict. leg. ſi conuenerit. colum. fin. ver. ſecun-
3 do intellige, & Fel. in d. c. 1. col. 4. ver. ſecundo declara. † Quamuis Dec. in eod. c. 1. col. 17. verſ. ſecundo prædicta diſtinxerit dicendo, quod ſi locus in quo creditor vult procedere, ſit inſolitus, ita quod de eo partes veriſimiliter non cogitauerint, tunc ibi agi non poſsit, etiam ſi nullo expreſſo certo loco, ſimpliciter promiſſum eſſet ſoluere vbique locorum. a Sed ſi locus non ſit inſolitus, quamuis locus, vbi creditor velit procedere, remotior ſit alijs expreſsis, ex intentione partium, videtur quòd poſsit ibi conueniri. Vnde infert, qui Piſis contrahendo promiſit ſoluere Florentiæ, Senis, & vbique locorum, poterit etiam Romæ, & Venetijs conueniri. Ad euitandum tamen hanc difficultatem cautius erit ſi in obligatione ponatur de locis etiam diſtantioribus.

In hac parte videntur eſſe ſuperfluo inculcata nonnulla vocabula, quæ magis conueniebant antiquis temporibus antequam huius formulæ executio ſoli Auditori Cameræ eſſet demandata, quàm in præſenti

præſenti veluti ſunt illa, Eiuſque Camerarij, Vicecamerarij, Viceauditoris, Regentis & Commiſſarij: quæ propterea in noua formula non putaui eſſe ponenda.

QVARTO, ſi quæratur, An hæc ſubmiſsio obliget hæredes, vt ipſi quoque non poſsint declinare forum Solutio apparet ex dictis ſuperius in 1. q. primæ particulæ huius ſecundæ partis principalis, & in ſecunda quæſt. huius particulæ.

ZACCHIAS.

Promiſſum eſſet ſoluere vbique locorum. Vide Gratian. deciſ. Marchiæ 180. n. 16.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

Quid ſignificent illa verba in formula. Et earumdem curiarum quamlibet in ſolidum tam coniunctim, quam diuiſim.

QVÆSTIO X.

IVxta tertiam particulã, in qua continetur facultas data per obligatum procedendi contra ſe & ſuos in omnibus Curijs, quarum iuriſdictioni ſe ſubmiſit, ita vt poſsit cogi, moneri, excommunicari, &c. Quæritur primo, Quid ſignificent illa verba: & earumdem curiarum quamlibet in ſolidum, tam coniunctim, quam diuiſim. Reſponſio habetur ex cautela Barthol. Veronen. 70. ſæpiſsime in inſtrumentis in princ. ſcilicet, quod ea verba ponantur ad effectum ne propter copulam, quæ ponitur inter loca, intelligatur eſſe facta diuiſio iuxta l. 2. §. ſi quis ita, ff. de eo quod certo loco ex qua cautela comprobantur etiam aliæ clauſulæ, quas præcedenti particulæ putaui eſſe addendas, prout apparebit ex nouella forma inferius deſcribenda.

GAL-

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *An vna via intentata ad executionem obligationis Cameralis, dimitti poſsit, & alia ſumi.*
2 *Coram eodem, vel diuerſis iudicibus plures executiuæ viæ ſimul competentes, ſimul, & ſucceſsiue intentari poſſunt.*
3 *Effectus duarum clauſularum in hac tertia parte poſitarum.*
4 *An poſt iudicium ordinarium intentatum, poſsit extraordinarium intentari.*
5 *Diſtinctio Romani ad præcedentem proximam quæſtionem.*
6 *Vix fieri poteſt, vt ſine conſenſu actoris appareat cœptum fuiſſe iudicium ordinarium.*
7 *Debitore exiſtente contumace in iudicio ordinario cœpto creditor poteſt aliam rationem iudicij inire, vel iudicem alium adire.*

QVÆSTIO XL.

1 SEcundo quæritur, † An vna ex hic poſitis vijs intentata, illa dimiſſa, poſsit alia via procedi? Et ſi forte ſit cœptum procedi via ordinaria, an peti poſsit vt procedatur executiue? Conſiderandum eſt ſi contingat hanc mutationem fieri coram vno, & eodem Iudice, an coram diuerſis: & ſi mutetur de vna via executiua in al-
2 teram executiuam: An vero de ordinaria in executiuam. † Nam coram eodem Iudice plures vias executiuas ſimul competentes ſimul vel ſucceſsiue intentari poſſe, etiam ſi iam vno modo facta ſit executio, habetur pro indubitato, *a* per doctri. Bar. in l. conſentaneum, in pen. q. C. quomodo, & quando iud. & ita eſt in vſu. Idem quoque dicendum eſt, ſi contingat diuerſas huiuſmodi vias executiuas intentari coram diuerſis iudicibus, tum de iure communi, per ea quæ allegat Iaſ. in l. nulli prorſus. col. fin. ver. ſexto, & vltimo. C. de iud. tum præcipue vigore pacti in hac particula poſiti per illa verba. † Ita tamen quòd executio vnius Curiæ, executionem alterius Curiæ non impediat nec retardet, iure dicente, quòd vbi iudicium cœptum eſt, ibi finem accipere debet, & qualibet alia iuris, & facti exceptione in contrarium faciente non obſtantibus, & per alia verba ſuperiora, ibi; vno, & eodē tēpore vel diuerſis tēporibus, per diuerſorū tēporū interualla, vſq; ad integram ſolutionem, &c. propter

ter

ter quas clauſulas, Cardin. Pariſ. conſ. 103. lib. 3. ver. 2. voluit quòd non obſtante l. 2. C. de pignori. Creditor vigore huius obligationis arbitrio ſuo poſsit eligere viam quam velit, & agere tam ad bona ſpecialiter obligata, quàm ad bona hypothecata generaliter, ita vt vna electa non præiudicetur alteri.

Quod tamen dictum, quia apud me non eſt vſquequaque probabile, cum ſubſcripta verba (meo quidem ſenſu) id non videantur ſignificare; idcircò in noua forma putaui addenda eſſe verba per quæ
4 difficultas huiuſmodi tollatur. † Maior autem difficultas remanet in eo, an poſt intentatum iudicium ordinarium, liceat aggredi viam executiuam c in qua non opitulantur verba ſubſcripta, quæ non loquuntur, niſi de executione vnius Curiæ non impedienda per executionem alterius Curiæ, &c. ſicque inſpicienda eſt ſola iuris diſpoſitio: ſecundum quam videtur quòd actor, qui elegit priùs ordinariè procedere, renuntiauerit viæ executiuæ, tanquam electione vnius ex contrarijs facta. c. vt qui duas. de elect. lib. 6 c. 1. de poſtul prælat. eod. lib. accedente etiam diſpoſitione authen. qui ſemel. C. quomodo, & quando iudic. per quam videtur pars compelli poſſe in ea actione, quam intentauit, vſque ad finem litis perſiſtere. Idem quoque videtur ſi forſan reo prouocante actor non contradixerit, ſed conſenſerit proceſſui ordinario, iuxta not. in glo. antepen. ſuper ver. partibus, in clemen. ſæpè de verb. ſignif. Attamen
5 Ludouicus Rom. in cóſ. 133. in præſuppoſito caſu, diſtinguit, † quòd ſi iudex ſine conſenſu partis expreſsè incœpit procedere ordinariè, poterit pars contradicens facere quod mutetur modus procedendi, & procedatur extraordinariè; ſecus vbi apparet de partium expreſſo conſenſu fuiſſe proceſſum ordinarie inchoatum, & ad d. authen. quòd ſemel reſpondet; quod intelligenda eſt de actione proſequenda, ſed quòd nihilominus recedi poſsit à modo agendi, dummodo in lite perſiſtatur. Et cum Ludouico fac. Bald. in l. natales, propè fin. vbi quòd etiam ſi merus executor citauerit partem, non tenetur expectare terminum citationis: quia licèt aſſumpſerit partes Iudicis in citando, poteſt recedere ab ea via, & aſſumere partes executoris. Quæ Ludouici diſtinctio, quia non poteſt ſuffragari, niſi in terminis primi membri ſuæ diſtinctionis, & illud etiam non ca-
6 ret difficultate, ſaltim in facto, † cum videatur admodum difficile, quòd dici poſsit vigore inſtrumenti intentatum iudicium ordinarium, & quod appareat id factum eſſe de conſenſu ipſius actoris: idcircò in nouella forma putaui addenda eſſe verba, quæ hanc
7 etiam difficultatem tollant. † Nolo tamen omittere quod etiam

de

de iure communi, poſito quòd creditor vigore inſtrumenti hac obligatione roborati, intentauiſſet expreſſe viam ordinarij iudicij, citato debitore; ſed debitor fuiſſet in eo iudicio contumax, ipſo creditore poſtea iudicium mutando, executiuam viam intentãdo non poſſet debitor allegare pendentiam litis ordinariæ: ita limitat Abb. diſpoſitionem, l. vbi cœptum ff. de iud. in c. ex tenore, de reſcript. & ſequitur Felin. ibi in 9. col. verſ. lex vbi cœptum, & Corſet. in repet. vbi repet. ver. iudicium, & idem Felin. in c. cum M. col. 13. verſ. extra gl. de conſtitution. qui ex auctoritate Abb. in c. dilecti col. pen. de foro compet. dicit quod data negligentia iudicis, vel contumacia rei, actor poteſt impune adire alium iudicem, non obſtante dipſoſitione dictæ l. vbi cœptum. Et hinc ſumi fortaſſe poteſt ratio quamobrem in tex. in d. clem. ſæpè poſitum fuit vocabulum, Patribus, numero plurali.

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1 *Creditor quandiu poteſt ſibi ſatisfieri de bonis ſpecialiter obligatis non poteſt recurrere ad bona generaliter hypotecata.* Fallit *ſtante obligatione Cam n.* 2. *Fallentia aliquibus non placet n.* 3. *eſt tamen vera ſecundum alios & ſeruatur n.* 4. *reprobatur iſta opinio n.* 5. *&* 7. *Fallentia procedit quando agitur contra debitorem obligatum ſecus contra tertium n.* 6.

8 *Reuerendiſs. D. Matthaeus Burattus Rota Auditor fuit Locumtenens Illuſtriſs. Aud. Cam.*

9 *Executiua via obligationis Cameralis ceſſat poſtquam coeptũ fuit agi via ordinaria.* Fallit. *n.* 10. *intellige vt n.* 11. *&* 12.

a *Habetur pro indubitato*. Adde poſt Galleſ. hic Scacc. de appell. lib. 3. c. 2. q. 17. limit. 9. ſub n. 45. verſ. comproba-
b tur circa medium. Carocc. de ſequeſtr. par. 3. q. 17. n. 1. Itaut
1 vna electa non præiudicetur alteri. Supra notauimus, † quod creditor habens ſpecialem hypothecam quamdiù poteſt de bonis

bonis ſpecialiter obligatis illi ſatisfieri, ad alia recurrere non
2 poteſt, quod fallit † ſtante hac obligatione, vt per Pariſ.conſ.
103.n.3.vol.3. & hanc opinionem ſequuntur Card. Mantic.
de tacit.& ambig. conuent. Cæſ. Barz. deciſ. Bononien.108.
nu.29.in fin.Turrett.conſ.31.n.15.& 7.Surd. conſ. 513.nu.
20.vol.4.Pacific. de Saluian.interdic.inſpect.3.c.3. n.46.in
3 fin.Scappuc.eod.tract.lib.2.q.20.in fin.Et † licèt Galleſ. hic
dubitet de veritate huius dicti, & poſt eum Surd. deciſ. 44.
4 n.19.in fine,& Scappuc.vbi prox. Tamen † hanc opinionem
veram eſſe, & ita ſeruari tradit Pacific.d.c.3.n.46.in fine.
5 Ego autem † non auderem recedere ab opinione Galleſ.quia
veritas eſt,quod clauſulæ,in quibus ſe fundat Pariſ.d.conſil.
103.non poſſunt id importare,vt hic per Galleſ.probat Surd.
6 d.deciſ.44.à n.19.& non habet † difficultatem, quando agi-
tur contra tertium,quidquid dicendum eſſet, quando agere-
tur contra ipſum principalem debitorem, vel eius hęredes,
Surd.d.deciſ.44.n.10.& ſeqq.Scapucc.d.q.20.in fine, & Pa-
7 riſ. † tandem optimè reſpondit,Surd.vbi prox.n.12.& contra
illius opinionem ſcio pluries fuiſſe iudicatum, & ſignanter.
8 ita iudicauit † Doctiſs.& Reuerendiſs.D.Matthæus Burattus
nunc Sacri Palatij Apoſtolici Auditor meritiſsimus dum
tanta ſua laude, & honore fuit locumtenens Illuſtriſs. D. A.
C.in vna cauſa Firmana inter Octauium Caferrum, & Con-
ſtantinum Ronconum de anno 1611.per acta Amodæi.
c *Liceat agredi viam executiuam*. Pro negatiua ſcilicet,
9 quod † poſt intentatum iudicium ordinarium non liceat vi-
gore huius obligationis agere executiuè,Ruginell.poſt Con-
tardum de appell.§.2.c.3.verbo Cam.obligat. n. 163. Scacc.
de appell.lib.3.c.2.q.17.limit.9.n.45.verſ. ratio huius Mar-
cheſ.de commiſſ. appell.a Camer.oblig.c.16. ſub nu.20. verſ.
neque denegandum in ſecunda editione Gonzal. ſuper reg.
8.Cancell.gloſ.6.n.192.Cæſar de Graſſ.deciſ.2.n.2. de ſent.
excommun. Et fuit deciſum in Romana pecuniaria 28. Iulij
1593.coram bo.me.Litta,quæ eſt deciſ.68.n.1. & in Peruſin.

k pecu-

pecuniaria 28. Nouembris 1612. coram R.P.D. Manzanedo, quæ eſt deciſ. 132. n. 4.

10 Quod intellige † non procedere vbi Reus in iudicio ordinario intentato fuiſſet contumax, quia tunc actor poteſt variare agendo executiuè, vt inf. per Galleſ. n. 7. Scacc. d. limit. 9. n. 47. Marcheſ. vbi prox. n. 28. Cæſ. de Graſſ. d. deciſ. 2. n. 3. Hercul. Mareſc. Variar. reſolut. lib. 1. c. 38. ſub n. 6. & 7. Et fuit dictum in Romana Palatij Campi Floræ 16. Decemb. 1588. coram bo. me. Penia, quæ eſt deciſ. 56. n. 10. Secundo intellige

11 non procedere ſecundum aliquos refectis expenſis; quia tunc bene poteſt intentans iudicium ordinarium redire ad viam executiuam, vt poſt plures, quos allegat, tradit Cœual. ſpec. opin. comm. cont. comm. q. 815. n. 22. & n. 30. part. 2. vbi hanc opinionem veram dicit, & tenendam in iudicando, &

12 conſulendo. Tertio intellige † non procedere quando Iudex ſine conſenſu partis expreſſo incœpit procedere ordinariè, vt conſuluit Rom. conſ. 133. incipien. in præſuppoſito caſu verſ. breuiter, ſed vt bene dicit Galleſ. hoc difficilè reputatur ad imaginandum, & credendum, vt ego ſim Actor & Iudex incipiat iudicium me ignorante, & poſt eum quem allegat ponderat Carocc. de ſequeſtro par. 3. q. 17. n. 8. Et plures aliàs limitationes, & intellectus ponit Scacc. vbi prox. Sed quicquid ſit de iſtis poteſt creditor, qui habet plures in forma Cam. obligatos omiſſa executione facta contra vnum ex obligatis variare, & alios obligatos conuenire Seraph. dec. 1107. n. 3.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *Quomodo verba, per qua debitor non recuſat poſſe moneri, aggrauari, &c. ſint intelligenda.*

2 *An per tale pactum poſſit prorogari iuriſdictio alieni iudicis.*

3 *Extra Rom. Curiam via excommunicationis, & cenſurarum procedi non poteſt niſi per proprium Epiſcopum obligati, aut per alium de ipſius Epiſcopi conſenſu.*

4 *Pactum*

4 *Pactum non valet, quod quis ſine monitione praecedente excommunicari poſſit.*
5 *Quae ratio illius vſus ſit, vt in curia abſentes non moniti excommunicentur.*
6 *Non poteſt pactum eſſe immediata cauſa excommunicationis.*
7 *Cur obligatione facta cum ſuſceptione, cenſurarum ſine monitione quis in curia excommunicari ſoleat.*
8 *Vſus ſuſcipiendi ab initio cenſuras, vnde acceptus fuerit.*
9 *Quid ſibi optime cauere volenti in obligationibus ſit ſeruandum.*
10 *Qui ſemel conſenſit in alterius praeiudicium diſſentire non poteſt.*
11 *Pro futuris culpis non debet fieri excommunicatio.*
12 *Suſceptio cenſurarum ab initio, non valet facta coram* Notario *ſolo.*
13 *Excommunicatio a non competenti iudice lata non valet.*

QVAESTIO XII.

1 TErtio quæritur, † quomodo intelligenda ſint verba, per quæ debitor paciſcitur, & vult poſſe moneri, & excommunicari, aggrauari, reaggrauari, & ad brachium ſeculare deponi. Pro quorum intelligentia, ſuppoſitis pro notis ijs, quæ habentur in c. P. & G. de officio delegati. & in c. ſacro. de ſentent. excomm. & in c. cordis oculus. 1. q. 7. & in eiſdem locis no. glo. & Doct. ex illis in ſummam facio
2 hanc concluſionem. † Quòd ſi quis dubitet, An per tale pactum prorogari poſſit iuriſdictio alieni iudicis, vt talis iudex hæc facere, poſſit, & de clerico res eſt clara, quod non poteſt id facere ſine cõſenſu ſui Epiſcopi. Similiter poteſt, & laicus cũ conſenſu ſui Epiſcopi. Sed an idem facere laicus poſſit ſine tali conſenſu? quamuis Ant. Butr. voluerit facere certam diſtinctionem, tamen communis Doct. ſententia
3 eſt, quod non poſſit. † Vnde ſequitur, quod vigore huius obligationis, via excommunicationis, & cenſurarum non poterit extra Rom. Curiam procedi, niſi per proprium obligati (ſiue clerici, ſiue laici) Epiſcopum, aut eius Vicarium, aut alienum, in quem de conſenſu proprij Epiſcopi facta ſit prorogatio, & in ipſa Curia per Auditorem Cameræ, cui hoc genus cauſarum eſt (iuxta ſuperius dicta)
4 præcipue delegatum. a † Si autem dubitetur, An valeat pactũ quod a Iudice competenti poſſit obligatus excommunicari non præcedente monitione, ſeu citatione, & contumacia? & in hoc quoq; dubio communis eſt omnium ſententia, quòd pactum non valet: & ideò prudenter poſitum fuit in hac formula verbum, moneri, ante verbũ

5 excommunicari. † Quę cum ita ſe habeant, operæ pretium eſt videre, qua ratione conſtet vſus Rom. Curiæ, ſecundum quem ita obligati, ſi abſint ab ipſa Curia, excommunicantur, aliter non moniti, nec citati. Vt reddatur vnicuique ſuus honor, hoc bene declarat gloſ. pragmaticę ſanctionis, tit. de pignorantibus cultum diuinum. ver. abolentes. vbi in ſumma dictis Doct. in d.c.P.& G. colligit eſſe
6 verũ, † quod nemo poteſt obligare ſe ad pęnam excommunicationis per viam pacti a ita quod pactum ſit cauſa immediata excommunicationis. Sed bene poteſt ſe obligare, faciendo non quod pactum ſit cauſa immediata excommunicationis, ſed contumacia vera, vel præſumpta, & ſubſequitur (exemplificando ad vnguem, ſicut hic in Curia vtimur) videlicet quia debitor confitetur debitum coram Iudice, & Iudex ex tunc condemnat eum ad ſoluendum creditori, & conſentiente debitore fert excommunicationem ſub conditione, niſi ſatisfaciat in termino: tunc enim elapſo termino, erit excommunicatus ſine alia monitione: & hoc caſu non ipſum pactum, ſed ipſa contumacia vera vel pręſumpta in non ſoluendo tempore debito, eſt cauſa excommunicationis. illaq. comminatio, niſi infra terminum ſoluat, habet vim monitionis.
7 † Sed quo pacto defendemur alteram practicam, quę eſt in vſu, vbi obligatio facta eſt ab initio cũ ſuſceptione cenſurarum, cuiuſmodi etiam erant in effectu ſuperius poſitę ex antiquis Camerę libris, & ex Speculatore deſcriptę formæ? tunc enim ſi de obligatione rogatus ſit aliquis ex notarijs Curiæ dicti Auditoris, niſi fiat ex vrbanitate, de communi vſu non eſt neceſſaria citatio, & ſi inſtr. aliunde deferatur, non citatur, debitor, vt conſtituatur in contumacia, neque ad videndum ſe excommunicari, ſed citatur ſolummodo pro recognitione inſtrumenti, & extractione cenſurarum. Videtur primo aſpectu dura practica, ſed intentius conſiderata, inuenitur habere eandem rationem cum præcedenti: nec differunt in alio, niſi quod in præcedenti fertur excommunicatio pręcedente confeſsione, & ſub illa conditione poſtquam venit dies faciendæ ſolutionis, aut alterius implementi: in hac verò ſimul omnia fiunt tempore contractę obligationis, tunc enim facta per debitorem confeſsionem, Iudex eo conſentiente, ex tunc profert in eum ſententiam excommunicationis, & alias cenſuras, niſi tempore conuento ſatisfecerit. Itaque hæc eſt per omnia ſimilis antecedenti, excepto quòd hic ſententia ſub illa conditione profertur ab initio, ibi poſt lapſum diem præſtitutum faciendo ſolutioni. Sed hęc
8 differentia non eſt ſubſtantialis in propoſito. † Et tàm ſuperior, quàm hæc practica ſuſcipiendi ab initio cenſuras, accepta fuit ex

cautela,

cautela, quam ex verbis Innocentij ſumptam docuit Hoſtien. in dicto cap. P. & G. in ſecunda columna, vbi inquit: Ex præmiſsis col-
9 ligi poteſt, † quod ſi quis in hac materia cautè ſibi vult prouidere, debet ſibi cauere, vt non ſolum fiat iuriſdictionis prorogatio, ſed ſtatim per iudicem conſentiente, & inſtanter petente debitore, feratur in eum excommunicationis ſententia, niſi infra terminum plene ſatisfecerit: tunc enim nulla alia monitio neceſſaria eſt, quia dies pro homine interpellat, infra de locato. capit. primo, in fine.
10 Nec valebit appellatio, ſi appellet interim: † quia ex quo in hoc ſemel conſenſit, in alterius præiudicium diſſentire non poteſt argum. infra de probat. per tuas, §. fin. ad finem, cum ſuis concordant. & de re iudica. c. cum cauſa, quæ inter vos, §. 1. verſ. & eidem iudici non enim grauatur, niſi a ſe ipſo. Vnde nec poteſt de iudice conqueri argum. infra de appell. c. cum ſpirituali, §. porro. ſecus ſi expreſſe nō conſenſiſſet, ſed contra inuitum eſſet lata ſententia, & ſic loquitur, & tollitur contrarium, infra de appell. præterea. Hæc ſunt verba Hoſt. cum quo tranſeunt omnes in d. cap. P. & G. vbi etiam Anton. de Butr. colum. 4. verſic. ex præmiſsis concludit, Hoſtienſ. affirmat, quòd in practica ſic ſeruatur ſecundum Ioan. Andr. & re vera id dicit Ioan. Andr. qui ibidem in 2. col. refert ſupraſcripta verba Hoſtienſ. Et licet Abb. in fi. 3. col. ſubiungat, quod de præmiſſis poſſet hodie dubitari per cap. Rom. de ſentent. excomm. lib. 6. vbi dicitur,
11 † quòd pro futuris culpis non debet fieri excommunicatio, etiam ſub conditione, niſi cauſa præceſſerit: tamen addit poſſe dici cauſa præceſsiſſe, ex quo debitor ſponte in ſe ſuſcepit ſententiam; quod
12 dicit eſſe notandum. † Illud nolo hic prætermittere, in quo vidi multos etiam doctos viros errare, quòd (ſicuti ex prædictis colligitur) huiuſmodi ab initio facta cenſurarum ſuſceptio, non valet, facta coram ſolo notario, ſed facienda eſt coram ipſo competenti iudice (qualem diximus eſſe extra Curiam proprium Epiſcopum, & in Curia Auditorem Cameræ, & alios Iudices ordinarios, in negotijs, quorum contractus per eorum notarios recipi poſſunt) qui iudex quiſquis ex prædictis fuerit, etiam ex tunc proferat, fulminetq;
13 actu excommunicationem, & cenſuras prædictas: † cum niſi a cōpetenti iudice prolata excommunicatio non valeat, ſecundum ea quę ponunt Doct. in locis ſuperius relatis. Non ignoro, quod nonnulli ad euitandum hoc abſurdum, vtuntur talibus cautelis, videlicet, quòd ſi de obligatione, & cenſurarum ſuſceptione rogatus ſit ipſe notarius, antequam extrahat, & conſignet parti inſtrumentum cenſurarum, idem notarius curet habere, vel in calce ipſius obliga-

tionis

tionis, vel in manuali actorum, iudicis manu ſcripta verba huiuſmodi. Niſi infra tempus debitum, dentur literæ de conſenſu. Sed ſi cenſuræ ſuſceptæ ſint coram alio Notario, producto prius inſtrumento, & citata parte aduerſa ad dicendũ contra illud, videndumq; iurare teſtes ſuper illius recognitione, ac fulminari cenſuras, ſeu mandati illas relaxari, in termino citationis Iudex recognito inſtrumento in calce illius ſcribit ea verba, Cenſurę, niſi infra tempus conuentum, dentur literæ de conſenſu. Quæ tamen cautelæ neutro in caſu videntur ſupplere defectum ſententiæ excommunicationis, niſi accederet nouus partis conſenſus, cum antecedens cenſurarum ſuſceptio coram ſolo notario facta, re propterea ab initio nulla, non poſsit per ſubſequentem iudicis approbationẽ validari, de electio. capit. auditis, & capit. dudum. Et faciunt ea, quę ponit Bart. Brixien. in quęſtionibus venerialibus 41. & 43. & Ioan. Andr. in capit. ratum, & in capit. non firmatur, de regulis iuris, in mercurialibus, in quęſtionibus, quas ibi proponit.

Z A C C H I A S.

S V M M A R I V M.

1 *Auditor Cam. ſolus poteſt vigore obligationis Cam. promulgare cenſuras Eccleſiaſticas.*

2 *Excommunicationis poena an quis per viam pacti ſubÿcere poſsit.*

a 1 CVi hoc genus cauſarum præcipuè eſt delegatum. Et propterea † ipſe ſolus poteſt vigore huius oblig. Cam. promulgare cenſuras Eccleſiaſticas ita dictantibus eius facultatibus ~~Marc. Ant. Genuen. in prax. Archiep. ſiuè~~ Theſauro fori Eccleſiaſt. par. 3. tit. de ſuſpen. & interd. c. 59. ſub n. 101.

b 2 *Nemo poteſt obligare ſe ad poenam excommunicationis per viam pacti.* Vide in hoc † Capram in tract. prorog. iuriſd. poſt regul. 53. poſt princip. in concluſ. quæſt. dependen. fol. mihi 59. à tergo, & per totum, & in iſtis terminis Marc. Ant. Genuen. in d. prax. c. 117. n. 5.

GAL-

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *Declaratio verborum,per quæ debitor vult poſſe cogi,compelli,&c.*
2 *Propria creditoris auctoritate,vt poſsit quis compelli, aut capi nõ poteſt pacto conueniri.*
3 *Partes facere non poſſunt earum pacto, vt ordo iudicialis non ſeruetur.*
4 *Quatenus partes conuenire poſsint, vt Iudex procedat ſine ordine iudiciario.*
5 *Valet pactum inter partes,vt Iudex ab executione incipiat.*

QVÆSTIO XIII.

1 QVarto † quæritur conſequenter de intellectu illorum verborum,per quæ debitor conſentit,& vult ſe, & ſuos prædictos poſſe cogi,compelli,conſtringi,arreſtari,capi, incarcerari, & detineri.Hæc quoque videtur biceps eſſe quæſtio, videlicet,ſi vigore huius pacti,perſonæ captura,& alia prædicta fieri poſsint ſine miniſterio Iudicis,propria creditoris auctoritate?Et ſolutio eſt ex-
2 pedita, † quòd fieri non poſsint, & quòd pactum, ſi diceretur ea fieri poſſe propria creditoris auctoritate, non valeret *a* Ita Angel. in authen.vt non fiant pignor.in fin.idem Angel.in l. ſi vnus, §. pacta.ff. de pact.Dyn.Bart.Imol.Ang.& Ludo. & Alex.in l. alia §. eleganter,ff.ſolut.matrim.Imol.in c.cum contingat.de iur.iur.Felyn.in c.ex reſcripto,col.5.ver.ſimiliter non valet,& in 4. col. verſ. iſta faciunt. Quod procedit,etiam ſi pactum ſit iuramento firmatum, vt Alex.in d.§.eleganter.Bal.in authen.ſacramenta puberum. Crot.in rep.l.nemo poteſt,n.9.de leg.1.vbi ponit aliquas limitat.Immo nec deſunt, qui dicant etiam iudicis auctoritate talia fieri non poſſe,
3 quia † partes non poſſunt earum pacto facere,quòd nõ obſeruetur ordo iudicialis.glo.in clem. ſæpè;verſ.& neceſſario.de verb.ſignif.& c.fin.de re iudic.in 6.& in c.de cauſis.de offic.deleg.Bar.in auth.offeratur.C.de libel.obla.Io.And.& Abb.in c.eod. tit. de lib. obla.Ad arreſtum autem,capturam,& carcerationem perſonæ,& ſimilia deueniri non poteſt,niſi præcedat libellus,& litis conteſtatio, cum ab executione non ſit inchoandum.l.conſentaneum,& ibi Bar. C.quomodo & quando iudex,& in l.cum ex eo, ff.ad legem Iuliam pecul. quamquam etiam Ang. & Aret. quos citat Crot. vbi ſup. teneant

contra-

contrarium,ea potiſsimum ratione,quia illud poteſt fieri per legẽ. ergo & per actum. Quod an ſit verum,non videtur eſſe hic diſputandi locus:ſatisfit enim noſtræ quæſtioni,per no. doctr. Abb. in d. c.de cauſis.de offic.delegat.col.2.verſ.in glo. in verb. partium quẽ poſteriores communiter ſunt ſecuti, & comprobatur diuturno vſu:
4 dicit † enim quòd partes poſſunt conuenire,vt iudex procedat ſine omni ordine iudiciario *b* Sed tunc illius iudicis verbum non habebit vim ſententiæ,ſed cuiuſdam pacti.Nam ſicut poſt factum partes poſſunt probare ſententiam nullam,& habebit vim pacti, vt legitur,& not.in l.2.C.comm.vtri. iudi.& no.in c.ſignificaſti. de foro compet.ita à principio poſſunt,conuenire, vt Iudex procedat ſine ordine iudiciario: ſed ſi vellent partes,quod verbum iudicis haberet vim ſententiæ, non poſſent remittere ordinem ſubſtantialem à iure inductum,vt de lit. cõt.c.vni.l.properandũ.C.de iudic.& clem.
5 ſæpè.de verb.ſignif.& quod ibi no. in fin. hęc ſunt verb. Abb.† Ex quibus, & alijs ſuperius citatis, colligendo in ſummam propoſitæ quæſtionis ſolutionem,dicere poſſumus prudenter compoſitam fuiſſe hanc noſtram formulam, valereque dictum pactum, & poſſe illius vigore,cum miniſterio tamen Iudicis, inchoari ab huiuſmodi executione.

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1 *Iudex vt procedere poſsit ſine ordine iudiciario partes conuenire poſſunt.*

a N*On valeret aliàs valet*. Carol. de Graſſ. poſt multos, quos allegat de except.in prælud.nu.8.

b *Vt Iudex procedat ſine omni ordine iudiciario*. Et poſt
1 Galleſ.† hic multis auctoritatibus comprobauit Carol. de Graſſ.de except. in prælud.n.9.aliàs 7.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *Cur in formula obligationis* Cam. *non inſit pactum ſuper executione bonorum temporalium ipſius obligati.*

a Pacto-

2 *Pactorum bona obligati afficientium aſcriptio.*
3 *A quib' eiuſmodi pacta auctor s ūpſerit:& a quibus diſtinguātur.*

QVÆSTIO XIV.

1 QVinto, † cum ex clauſulis ſuperius interpretatis viderimus per pacta prædicta bene prouiſum eſſe pro habenda ab ipſo initio executione, tam in animam, & famam via excomunicationis, & cenſurarum, illarumque infamis publicationis, quàm
2 in perſonam via arreſtationis, detentionis, carcerationis, &c. † Quā obrem omiſerunt prudentes apponere pactū, per quod haberi poſſet ſimilis executio etiam ſuper tēporalib. quæ fortunę bona appellantur, ad quæ (vt tunc ſe habet forma) non datur executio, niſi in ſubſidium, & poſtremo loco, dum non proficientibus cenſuris, & illarum infami publicatione ad brachij ſecularis innocationē deuenitur? cauſa (niſi me fallit opinio) colligi poteſt ex antedictis. Nam ſi forma inuenta fuit pro debitis Cam. potiſsimum ex annatis benef. in longinquis regionibus, & ſub extraneis regnis, & iuriſdict. conſiſtentium, conſequenter non erat facile habere executionem in temporalibus obligatorum bonis, neq; cōtra ſucceſſores illorum, & propterea prudentes, qui formulā oppoſuerunt, neglexerunt ea pa-
3 cta, & clauſulas, quæ nihil, aut raro poterāt proficere † Nunc autē, quando eadem forma, etiam in priuatorum contractibus paſſim vſurpatur haud inutile fore exiſtimaui, ſi adderentur pacta, quę afficiant bona non ſolū viuo debitore, & eo mortuo contra eius vniuerſales hæredes, ſed etiam contra quoſcunque particulares ſucceſſores, *a* veluti quòd liceat creditori ingredi poſſeſſionem bonorum obligatorum propria auctoritate *b* quæ debitor ex nunc conſtituit ſe eius nomine poſſidere *c* & concedat etiam in ſolutum, promittendo non facere *d* de illis alium contractū huic obligationi præiudicialem, &c. prout latius apparebit in noua forma inferius deſcripta: quæ ſingula pacta habent paratam executionem contra quoſcunque etiam tertios poſſeſſores à debitore ipſo cauſam habētes: & ea ſumpſi ex ijs, quæ ponunt Bar. & Doct. ac potiſsimū Salic. in l. creditores. C. de pign. vbi qui volet, videre poterit. Quorū etiā dict. ſi quis ſub compendio collecta videre voluerit, legat Neguſ. in tract. de pign. in 4. par. princ. n. 8. cum plurib. ſequen. vbi eleganter, & breuiter omnia reducit ad 15. concluſ. ex quibus congruenter relatis iuſtificantur ſingulę par. addit. noſtræ prædictæ. Et de modo ſecundum quem procedendum ſit ad talium pactorum executionem, dicemus loco ſuo in tertia parte huius tractatus.

L ZAC-

Digitized by Google

ZACÇHIAS.

SVMMARIVM.

1 Tertius an poſſit conueniri executiuè vigore huius obligationis ſtantibus clauſulis de quibus hic.

a Sed etiam contra quoſcunq; particulares ſucceſſores. Hæc forma (vt ſupra notaui) non ſeruatur, vt dixit Rota in Romana computorum 18. Martij 1594. coram Illuſtriſs. Mellino, quæ eſt deciſ. 47. n. 3.

b Propria auctoritate. Et hinc multi errore ducti dixerunt,
1 quod † vigore obligat. Cam. ſtante hac clauſula poteſt agi contra tertium bonorum poſſeſſorem executiuè. Cæſ. Barz. deciſ. Bononien. 108. n. 35. poſt Galleſ. hic. Sed etiam vbi apponeretur iſta clauſula eſt aduertendum, quod illa ceſſat per aditionem Iudicis, quia per eam cenſetur huic facultati renunciatum, adeo vt non liceat amplius ad illam reuerti. Marc. Ant. de Amat. deciſ. 48. n. 10. Scacc. poſt multos, quos allegat de appell. lib. 3. c. 2. q. 17. limit. 9. n. 45. verſ. confirmatur hæc ratio.

c Quæ debitor ex nunc conſtituit ſe eius nomine poſſidere. Cæſ. Barz. d. deciſ. Bononien. 108. n. 34. Marc. Anton. de Amat. d. deciſ. 47. n. 3.

d Huic obligationi præiudicialem. Marc. Ant. de Amat. d. deciſ. 48. n. 20.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 Quomodo pactum de capienda, & detinenda perſona iure valeat.
2 Quot, & quibus rationibus pactum de carcerando alienum ſit à iure.

QVAE-

QVÆSTIO XV.

1 SExto † quæritur de pacto appoſito, quòd perſona poſsit carcerari & detineri,an iure valeat? *a* Federic.Senen. in conſ. 69. Quod pactum,&c.tenet valere,& ita vbique ſeruari dixit Paul.Caſtr.in l.Titio centum §.Titio centum.ff.de condit. & demonſtr. intelligendo tamen quod captura & carceratio fiat miniſterio iudicis,non propria creditoris anctoritate, tractatur eadem quæſt. per Alex.in l.alia.§.eleganter ff.ſolut. matrim. & per omnes in l. nemo
2 poteſt de leg. primo. † Eſt autem hoc pactum à iuris diſpoſitione alienum,non ſolum propterea quia conuenitur, vt peruerſo ordine iudicij ab executione incipiatur: ſed etiam quia ipſius executionis debitus ordo peruertitur,non enim ſemper carcerari poteſt qui non ſoluit.ſed prius requiritur mobilium, immobiliumque bonorũ excuſsio *b* iuxta not.per glo.l.3.§.tutores.ff.de ſuſpect.tut.& Bart. in l.1.ff.de ceſſ.bon.& Alex.in d.§.eleganter.col.3. ver.ex prędictis.

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1 *Carcerari vt quis poſsit pactum valet ſtante maximè iuramento n.2. contrarium n.3. reprobatur n.4.*

5 *Carcerari vt quis poſsit pactum valet quando captura facienda eſt miniſterio iudicis. Limita n.6.*

7 *Obligatio Cam. & obligatio in forma Guarantigiæ exequutioni demandantur contra bona, & contra perſonam. amplia n.8. & 9.*

10 *Debitor Cam. poteſt perſonaliter capi. intellige vt n.11.*

12 *Excuſsio bonorum an requiratur ſtante obligatione Camer. vel Guarantigia.*

a 1 A*N iure valeat*. Et quod hoc pactum, quod perſona poſsit carcerari valeat Carol. de Graſſ. poſt alios de except.in prælud.n.90.& 91. vbi etiam non obſtan.quod habeat multa bona Petr.Nun.in tract.ſeù declarat.ad l. 4. & 5.

L 2 tit.

Digitized by Google

tit. de las exceptiones n. 13. verſ. quartus eſt caſus, licèt in contrarium teneat Alex. ad Bart. in l. nemo carcerē litera A.
2 verſ. pro debito C. de exact. tribut. lib. 10. & † non habet difficultatem ſtante iuramento. Carol. de Graſſ. vbi ſupra nu. 86. Seraph. de priuil. iuram. priuil. 77. n. 21. licèt à nu. 4. diſputet
3 Mancin. de iuram. par. 4. effect. 224. à n. 1. licèt † in contrarium tenuerit Couarr. variar. reſolut. lib. 2. c. 1. nu. 1. verſ. ſunt
4 etenim; tamen † eius opinio reprobata eſt, vt infra; Intellige
5 tamen † opinionem affirmatiuam procedere quando captura fieret miniſterio Iudicis, & poſt Galleſ. hic Mancin. de iuram. par. 4. effect. 224. n. 4.
6 Intellige † Secundo non procedere in nobili, qui non poteſt etiam medio iuramento ſe obligare, vt pro debito ciuili poſſit carcerari, vt conatur defendere Cœual. Specul. opin. comm. q. 689. n. 4. & ſeq. vbi iſtam ſententiam poſt alios dicit veriorem, & ab ea non recedendum in iudicando. De iſtis
7 autem † quicquid ſit obligatio noſtra exequitur contra bona, & contra perſonam. Surd. conſ. 298. nu. 4. lib. 2. vbi quod contra obligatum in forma Cam. poteſt incipi à captura, & idem dicit in obligato in forma Guarantigiæ. Galgan. ad Statut. Vrbis c. 82. n. 50. verſ. limita 2. Tiber. in prax. lib. 1. c. 41.
8 n. 3. & 4. vbi dicit † hoc priuilegium obligat. Cam. procedere etiam contra Epiſcopos, Prælatos, Viros Illuſtres, ac Mulieres honeſtas, licèt ex modeſtia excipiantur. Rota in Mediolan. affictus 29. Martij 1596. coram bo. me. Orano, quæ eſt deciſ. 118.
9 Adeò † vt etiam Clerici aſtricti vinculo huius obligationis poſſint carcerari, vt poſt Farinacc. contra Couarr. ita ſeruari in praxi dicit Marc. Ant. Genuen. in ſua prax. Archiep. Neap. c. 3. n. 16. in fin. Quicquid dicat Ferret. conſ. 254. n. 14. lib. 2. Quod per iſta verba ſe obligauit in forma Cam. Clericus nō cenſeatur obligatus ad carceres, nec renunciaſſe benef. cap. Odoardus, & hoc quod obligatus in forma Cam. poſſit carcerari vltra pactum expreſſum non procedit ſine ratione: quia obli-

obligans ſe in forma Cam. vult teneri, ac ſi eſſet debitor Ca-
10 meræ, vt dixi ſup. q. 2. & debitor † Cam. poteſt perſonaliter capi, etiam non excuſſis bonis Pet. Nun. ad l. 4. & 5. lib. 3. ordin. regal. tit. de las exceptiones n. 13. verſ. ſecundus caſus. Surd. conſ. 298. n. 4. lib. 2. Adden. ad Bart. in l. nemo carcerem
11 lit. A. in 1. addit. C. de exact. tribut. lib. 10. licèt ibi † dicant ꝙ illa quatenus diſponit fiſcum habere electionem, an velit debitorem carcerare, ſeù potius ad bona peruenire habeat locũ in debitore tributorum, & ſecus dicendum in alio.

b *Immobiliumque bonorum excuſsio*. Nun. in tract. ſeù decla-
12 rat. ad l. 4. & 5. tit. de las exceptiones n. 12. verſ. item & ſecũdum. Galganett. ad Stat. Vrb. c. 193. n. 50. verſ. de iure nõ poteſt vbi contrarias opiniones, refert Carol. de Graſſ. de excep. in prælud. n. 93. vbi firmat non procedere, quando aliquis eſſet obligatus in forma Guarantigiæ, & in alijs caſibus de quibus ibi per eum.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *An pactum in obligatione Camerali poſitum, quod clericus incurrat pœnam priuationis beneficiorum, valeat.*

2 *Et quatenus valeat.*

3 *Mētio duarum clauſularum quæ in noua formula obligationis ab auctore excogitata, addita non ſunt, & quare.*

QVAESTIO XVI.

1 SEptimo quęritur, † An ad magis conuincendum clericos, qui innata perfidia omnibus pactis, & data fide ſpretis, creditores ſupplantare ſatagunt, valeret ſi adderetur pactum, quod etiam incurrerent in pœnam priuationis beneficiorum? Hęc quęſtio ponitur
2 per glo & Doct. in c. P. & G. de offic. deleg. † & concludunt valere pactum, ſed declarandum eſt id dictum procedere ita demum, ſi accedat auctoritas ordinarij, vel alterius ſuperioris habentis iuriſdictionem admittendi reſignationem, vt dicit ibi Feli. col. 2. ver. in

3 in glo. vbi, &c. † & propterea in noua forma addi potuiſſent duę clauſulę, vna in hac tertia particula, per quam debitor paciſceretur velle incurrere priuationem: altera in quinta particula, vt inter alia daretur procuratoribus hęc facultas, vt poſſent etiam poſt incurſum priuationis ipſa beneficia in manibus ordinarij vel Papæ, aut alius ad id poteſtatem habentis reſignare. Sed eas non poſui, propterea quod viſa fuerit res eſſe indecora, & mali exempli, ſi hoc modo beneficia fierent quaſi venalia.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *Quæ exceptiones opponi poſsint contra obligationem* Cameralem.
2 *Contra inſtrumentum executionem paratam habens, tres tantum exceptiones opponi poſſunt falſitatis, quietationis, & ſolutionis.*
3 *Oportet tamen vt coram iudice competenti productum ſit.* Item *quod actoris perſona legitime poſsit conſtare in iudicio.*
4 *Exceptio excommunicationis numquam cenſetur excluſa.*
5 *Excommunicatus (etiam reo volente) ad id iudicium admittendus non eſt.*
6 *Nullitas inſtrumenti obligationis* Cameralis *ſemper opponi poteſt.*
7 Exceptio, *quod actor ex ſui parte promiſſa non præſtitit, opponi poteſt contra obligationem* Cameralem.
8 Exceptiones *ex ipſo inſtrumento obligationis Cameralis apparentes, quaque illi inſunt, opponi poſſunt.*
9 Non *oppugnat inſtrumentum qui nititur inſtrumento.*
10 *Quæ inſunt ex rei natura, & tacite colliguntur, opponi poſſunt contra obligationem* Cameralem.
11 Non *eſt neceſſe exceptionem illam proponere, quæ ex rei natura oritur.*
12 *Defectus cauſæ quam ob rem obligatio* Cameralis *inita eſt opponi poteſt.*
13 *Cur inſtrumentum guarentigiæ ſine cauſa factum, valeat.*
14 *Oppoſita exceptio contra obligationem* Cameralem, *quod ſine cauſa contracta ſit quatenus admittenda.*
15 *Quando exceptio oppoſita non admittatur, nec opponens ea probaturus audiatur.*

16 *Quan-*

16 *Quando admiſſa exceptio vlteriorem proceſſum impediat.*
17 *Quando admiſſa exceptio proceſſum non retardet.*
18 *Prudens, & rationabilis* Cur. Rom. *ſtylus.*
19 *Termini qui obſeruantur in exequenda obligatione Camerali.*
20 *Terminus trium dierum cenſetur ſufficiens ad probandum ea quæ incontinenti probanda ſunt.*

QVAESTIO XVII.

1 PRimo Quæritur. † An ſit abſolute verum id quod vulgo dicitur, contra huiuſmodi obligationem non poſſe opponi alias exceptiones *a* præterquam falſitatis, quietationis, & ſolutionis? & ſi non ſit abſolutè verum, quæ nam ſint illæ aliæ, quæ opponi poſſunt? Puto veram eſſe concluſionem, quòd contra petentem executionem huius obligationis non poſsit opponi alia exceptio, quàm falſitatis, quietationis, & ſolutionis. Quã tñ concluſionẽ ita intelligẽdam eſſe duco, vt executio non petatur, niſi coram iudice cõpetenti, & data habilitate perſonę ipſius actoris, adimpletiſq; pro eius parte promiſſis, & alias obligatione exiſtente valida, & ab initio liquida, *b* & pura, aut poſtea liquidata, & purificata, eiuſq. cauſa, propter quã contracta extitit perdurante. Hanc autẽ expoſitionem his rationib. du-
2 ctus feci, quia, & ſi vera, & in ore omnium ſit ipſa concluſio, † quod contra inſtrumentum habens executionem paratam non poſsint opponi, niſi dictæ tres exceptiones, videlicet falſitatis, pacti de non petendo, ſeu quietationis, & ſolutionis, vt dixit Bar. in l. 1. §. & parui refert. ff. quod vi aut clam. & ſpecialiter de hac obligatione loquẽs, ait Guil. Caſſad. tit. de mutuis petit. deciſ. vnic. tamen intelligendũ
3 eſt ante omnia, † quòd inſtrum. ſi coram competenti Iudice productum *c* iuxta gl. vltimam clem. 1. de ſequeſtr. poſſ. & tenet Alex. poſt alios, quos citat in d. §. & parui in apoſtilla magna, circa princ. intelligendum eſt præterea, quòd actor habeat legitimam perſonam ſtãdi in iudicio, alioquin ſemper opponi poſſunt exceptiones facientes ad eum repellendum *d* veluti, vt dicit Bar. in d §. & parui ſi ſit minor, bannitus, excommunicatus, aut aliud tale, quod non repellat inſtrumentum, ſed perſonam actoris, & ponit Canarius q. 15. & de exceptione excommunicationis habetur in c. ſicut. 2. q. 1. & ibi Ge-
4 min. † eſt enim exceptio, quæ nunquam cenſetur excluſa, quin opponi poſsit etiam coram mero executore *e* arg. glo. in d. clem. 1 de ſeq poſſ. & fruct. Butr. in c. licet de elect. Bal. in l. ſi quis filios §. ſi
5 quis. ff. de iniuſt. rup. & irrit. teſta. adeo † quod etiam reo volente non

non debet iudex admittere excommunicatum c. exceptionem de except. vbi doct. & poteſt opponi etiam coram iudice laico glo. in l.1.C.de iur.& fac.ignoran.quam ad hoc citat Bal.in cap.cum.contingit.de dolo,& contum.& in c.intelleximus de iud.& facit tex.c. fin.de excep.lib.6.& in c.poſtulaſti de homic.tradit Iaſ. in l.1.nu. 9. C.de iur.& fact.ignor.& in l. placet.in fi. in lectura pad.C. de ſacro
6 ſanct. Eccleſ. † Opponitur etiam nullitas inſtrumenti, per ea quæ
7 dicta ſunt in 3.q.primæ partis. † Opponitur etiam quòd ipſe actor non ſeruauit pro ſui parte promiſſa. *f* Non enim tenetur quis ad obſeruantiam contractus,quando per alteram partem ſibi non obſeruatur; licetque eo caſu; fidem fallere, etiam ſi interuenit iuramentum l.Iulia.§.offerri.ff.de acti.empti.l cum proponas, la ſeconda C.de pact.& quæ ibi cumulat Iaſ.in 3.& 4.not. ſicq; opponi poteſt de pretio per actorem non ſoluto,vel re non tradita *g* Corneus latè conſ.297. per totum,& 291.col.fi.l.3.Canarius q.27.Dec.conſ.
8 219.in principio. † Item opponi poſſunt omnia illa,quæ patent ex ipſo inſtrumento cum illi inſint, & ex illius inſpectione colligantur. *h* per ea quę in ſimili dicta ſunt ſuperius,de nullitatibus in 3.q.primæ partis. Et ponit eleganter Canarius q.26.qui omnino ſuper hoc
9 videndus eſt,quoniam docte loquitur: ratiò potiſſima eſt, † quia non poteſt dici impugnare inſtrumentum,qui nititur,inſtrumento: ponit etiam Fel.in c.ex parte.ſecundo de offic.deleg.in 19. limit. & ibi Deci.etiam 19.limit. Itaq; opponi poteſt,non veniſſe diem *i* non eſſe purificatam conditionem *l* ſub qua contractum eſt debitum,& his ſimilia. Bar. in l ſi filius ff.quod cum eo.Bal.in l. ſi cauſam,circa fin.& in l.etiam col.1.& in l.2. C. de except.rei iudic. Imola in l. fin.col.10.ff.qui,& a quibus opp.non lic.Alex.conſ.20.num.2.lib.6.
10 † Item opponi poſſunt ea,quæ,& ſi ex ipſius inſtrumenti littera nõ legantur, inſunt tamen ex rei natura,& tacite colligi poſſunt; vt ſi fideiuſſor conuentus opponat exceptionem cedendarum ſibi per creditorem actionum *m* item ſi emptor conuentus ad pretium opponat exceptionem rei non traditæ, vel non libere traditæ, *n* & contra venditor conuentus ad eam tradendam opponat de pretio non ſoluto, & his ſimilia. *o* Alex.d.conſ.20.num.2.& 3.poſt antiquiores,quos citat Fel. & Dec.in d.c.ex parte 2.de offic.deleg. fall.
11 10.idem Deci.conſ.507.nu.6.Canar.q.27. † habet autem hoc genus exceptionũ id proprium, quia non eſt neceſſarium quod exceptio quæ negotio ineſt,proponatur *p* ſi quidem producto inſtrumento ſtatim patebit. Cardin.poſt Innoc.in c.paſtoralis de excep.refert Felin.in rub.eiuſdem tit.col.2.verſ. & dicit Innoc.& latè Guil.Caſſad. in

ſad.in tit. de reſcriptis, dec.16. & poſuit Fel.in c.ex parte. ſecundo verſ.decimo fallit de offic.deleg.

12 Item opponi poteſt de defectu cauſæ, † propter quam contracta eſt obligatio *q* quoniam ea deficiente deficit etiam obligatio, exẽpli gratia: ſi res conducta auferatur, vel non præſtetur.l. ex conducto.in princ.cum concord.ff.locati,& ſi vniuerſitas villæ promiſit,ſuperiori decem annua,vt eam protegat,deſtructa villa, non debẽtur amplius illa decem *r* Roman.conſ.417. in conſultatione, & plura exempla ponit Brunus,in tract.de interitu,& perempt.concluſionibus 11.& 16.& Alex.& alij in l. ſi cum dotem §. ſi maritus num.6. ff ſol.mat.Sed ſi contractus fuiſſet ab initio ſine cauſa initus, putarem eſſe diſtinguendum. Nam ſi obligatio ſit cum ſuſceptione cẽſurarum: eo caſu,quoniam (vt ſuperius dictum eſt) confeſſio, fit coram iudice,procedit id quod in ſimili dixit Bal. in l.ſicut. quam
13 ad hoc ponderat C.de repud. hæred. † quòd inſtrumentum guarantigiæ ſine cauſa factum tenet *ſ* quia cõtinet illud præceptum carthularij factum in confeſſum, quod videtur factum eſſe in iudicio: refert, & ſequitur Alex.in vltima apoſtil.ad Bar.in l.toties.ff.de inter.action.& Fel.in c.ſi cautio. de fid. inſtrum.in 10. limit.licet remittat ad ea quæ ſuperius dixerat in 6.limit. vbi licet ponat valere confeſſionem factam in iudicio ſine cauſa, allegando multos idem tenentes,tamen poſtremo citat Io.Andr. & Goffredum contrariam partem aſſerentes,cum quibus,& ipſe videtur reſidere: prior tamẽ eſt communis. Sed ſi obligatio noſtra ſit ſimplex, adhuc puto eſſe
14 conſiderandum,† quòd ſi talis oppoſitio fiat poſt factam debiti cõfeſſionem, non ſit admittenda, propter eandem rationem: Sed ſi opponeretur antequam fieret confeſſio debiti, tunc puto quòd recurrendum eſſet ad diſpoſitionem iuris communis,quę ponitur per Cyn.in l generaliter.C.de non num.pecu.& per Bar.in l.2. §.circa, ff.de doli excep.vbi etiam Alex. ponit multas remiſſiones de diuerſis actibus ſine cauſa factis,videlicet de actu (vt ipſe loquitur)promiſſiuo, de confeſſiuo, de actu adhibitiuo alterius perſonæ, & de pacto nudo,& per Fel.in d.cap.ſi cautio. Et pro his quæ dicta ſunt de exceptione,falſitatis,quietationis,&ſolutionis,nec non de nullitate,inhabilitate perſonæ agentis, & alijs prædictis melius intelli-
15 gendis,conſiderare oportet,† tres eſſe terminos inter ſe differentes *t* videlicet primo,exceptionem oppoſitam, non admitti, & inſuper ea probanda opponentem non audiri, & locum habet in om-
16 nibus alijs,præterquam in ſupra expreſſis † Secundo exceptionem admitti,& per eã admiſſam impediri proceſſum ad vlteriora, quod

M accidit,

Digitized by Google

accidit, vbi alicuius ex ſupraſcriptis admiſsibilibus veritas appa-
ret ex lectura inſtrumenti,& ex rei natura,vel alias eſt notoria, ſeu
17 iuris præſumptione probata. † Tertio exceptionem admitti, ſed
propterea non retardari proceſſum: quod contingit,vbicunq; pro-
poſita exceptio probanda eſt per extrinſeca, & aliunde quàm ex ip
ſo inſtrumento,vel ex notorio, aut iuris præſumptione. Neq; hoc
tertium relinquit cuiquam querelæ cauſam, ſi quis forte dicere vel
let,iniquum eſſe,quòd non admittantur etiam ad retardandũ pro-
ceſſum eiuſmodi exceptiones,vbi opponẽs offert ſe incõtinenti pro-
baturum *u* iuxta dicta Bar.in extrauag.ad reprimendũ ſuper ver.
ſummarie,& in l.is a quo ff.vt in poſſ.legat.& glo.& ſcriben.in clẽ.
ſæpe.de verbo.ſign.& Guid.Papæ deciſ.132.& Iaſ.in l.nam, & po-
ſtea. quam legit cum l.ait prætor. la ſeconda. ff. de iureiur. & alij
18 in alijs pleriſque locis. † Nam prudenter (vt in pleriſque omni-
bus habet ſe ſtylus Romanæ Curiæ) prouiſum eſt,ſimul,ne fatigẽ-
tur partes inanibus diſputationibus: quæ deſuper fieri ſolent,& ha-
bentur apud Doctores in locis præſcriptis:tum in iure,an exceptio
incontinenti probabilis ſit admittenda, & quatenus intelligendum
ſit incontinenti probabile quicquam eſſe: tum in facto, an propo-
ſita exceptio ſit eiuſmodi,ſimul,ne iuſtam habens exceptionem iniu
19 ſte executionem patiatur: † Nam (vt dicetur in tertia parte) ci-
tatur debitor ad confitendum debitum, in cuius citationis termi-
no poteſt,ſi habet, proponere exceptionem,vel euidentem; vel in-
continenti probabilem; quod ſi non fiat,proceditur quidem ad cõ-
feſsionem debiti,& excommunicationem, non tamen ſimpliciter,
ſed ſub illa conditione,niſi infra tres dies ſatisfecerit, aut proba-
20 uerit quamobrem non teneatur amplius ſatisfacere. † Quem ter-
minum trium dierum arbitrati ſunt prudentes ſufficere ad proban
dum quæ incontinenti probari debent,ducti(vt puto)exemplo l.fin.
C.de errore aduo.vbi triduum ponitur pro termino ex continenti.
Ac præterito etiam triduo,citatur iterum reus ad videndum tradi
litteras publicatorias excommunicationis antea fulminatæ,quibus
(cum ſimili conditione,videlicet. Niſi per totam primam diem
iuridicam ſatisfactum aut probatum fuerit)traditis,& publicatis,
expectatur adhuc alijs decem diebus, antequam procedatur vlte-
rius:itaque ante relaxationem realis executionis intercedunt (vbi
minimum) dies quindecim; quem terminum nemo (vt puto)nega-
bit eſſe conuenientem ad probandum etiam ea quæ altiorem re-
quirunt indaginem,nedum ea, quæ ſunt incontinenti probabilia.

Digitized by Google

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1 *Exceptionibus omnibus renunciatur in obligatione Camerali.*

2 *Exceptiones tres tantum admittuntur regulariter contra obligat. Camer.*

3 *Solutionis exceptio admittitur cõtra obligat. Intellige vt n. 4.*

5 *Solutio præſumitur facta in cauſam duriorem.*

6 *Cauſa durior dicitur quæ habet obligat. Cam.*

7 *Beneficiato agenti contra Penſionarium condictione indebiti penſione nulla declarata opponi non poteſt quòd ſponte ſoluit ſtante hac obligatione.*

8 *Falſitatis exceptio admittitur contra obligationem Camer. quod intellige vt ibi.*

9 *Exceptio noua conuentionis admittitur contra hanc obligat.*

10 *Exceptiones admiſſibiles contra hanc obligat. debent incontinenti probari.*

11 *Exceptio quæ opponitur contra Guarantigiam debet ſtatim probari.*

12 *Probatio an & quando dicatur fieri incontinenti.*

13 *Exceptiones præfatæ probari poſſunt, vel ex confeſſione partis, vel iuris præſumptione.*

14 *Articuli admittuntur ad proban. præfatas exceptiones.*

15 *Actor tenetur reſpondere poſitionibus aliàs non poteſt obtinere mandatum.*

16 *Remiſſoria datur ad proban. has exceptiones.*

17 *Remiſſoria non datur vt hic niſi principali perſonaliter citato.*

18 *Exceptiones omnes competentes principali debitori, competunt etiam fideiuſſori ad impedien. execut. huius obligationis.*

19 *Sententia lata contra principalem debitorem non nocet fideiuſſori contractus etiam ſtante hac obligatione.*

20 *Solutionis allegatio ſtante hac obligatione ſuffragatur etiam ſoluenti damnato crimine læſæ Maieſtatis.*

Digitized by Google

21 *Actio omnis transfunditur in fiſcum ſtante condemnatione in poenam vitæ & confiſcationis bonorum.*

22 *Damnatus in poenam vitæ, cui fuerunt confiſcata omnia bona eſt liberatus ab omnibus creditoribus. amplia vt n. 23.*

24 *Damnatus in poenam vitæ, cui fuerunt confiſcata omnia bona, ſi fuerit aggratiatus quoad vitam tantum etiam ſi peruenerit ad meliorem fortunam non poteſt moleſtari à creditoribus.*

25 *Obligatio in forma Cam. continet renunciationem omni legum auxilio.*

26 *Obligatio in forma Cam. continet renunciationem iuribus dicentibus renunciationem generalem non valere.*

27 *Damnatus in poenam vitæ, cui fuerunt confiſcata omnia bona etiam ſi gratiatus fuerit quoad vitam tantum non poteſt moleſtari vigore obligationis Cam. quod procedit non obſtante iuramento vt n. 28.*

29 *Renunciatio omni legum auxilio continet conditionē ſi renuncians non fuerit abſolutus, & ſubintelligitur conditio ſi perſonæ qualitas maneat.*

30 *Obligatus ad fauorem Reipublicæ qui damnatus fuit in poenā vitæ & reſtitutus quo ad illam tantum non poteſt ab ipſa moleſtari.*

31 *Depoſitum factum per cedulam banchariam habet vim ſolutionis.*

32 *Depoſitum admittitur ad retardandam executionem noſtræ obligationis. intellige vt n. 33.*

34 *Depoſitum ad hoc vt admittatur in iſtis terminis debet eſſe integrum & purum.*

35 *Adminiſtrator creditor adminiſtrati præſumitur ſibi ſatisfeciſſe.*

36 *Exceptio præſumptæ ſatisfactionis admittitur contra hanc obligationem. contrarium n. 37. intellige vt n. 38.*

39 *Exceptio præſumptæ ſatisfactionis non retardat executionem huius obligationis quando adminiſtrator offert ſummam in qua conſtat remanſiſſe debitorem.*

40 *Libe-*

40 *Liberatio legata, an retardet executionem huius obligationis.*

41 *Legati acceptatio in quo teſtator iuſſerat comprehendi creditum obſtat volenti agere vigore huius obligationis.*

42 *Indebiti exceptio quando admittatur contra hanc obligationē.*

43 *Exceptio quod hæc obligatio non ſit liquida retardat hanc executionem.*

44 *Iudicis incompetentiæ exceptio regulariter non opponitur contra obligationem Cameralem.*

45 *Exceptio inhabilitatis perſonæ nunquam cenſetur excluſa.*

46 *Excommunicationis exceptio ſemper opponi poteſt.*

47 *Exceptio non implementi retardat executionem huius obligat.*

48 *Inhiben. eſt creditori, qui non impleuit pro parte ſua ne moleſtet debitorem.*

49 *Exceptionem non implementi opponens nihil probare tenetur.*

50 *Agens ex inſtrumento Guarãtigiato ex empto non obtinet niſi doceat ſoluiſſe prætium.*

51 *Exceptio non implementi opponi poteſt etiam poſt mandatum relaxatum.*

52 *Exceptio non implementi ſi reijciatur admittitur appellatio.*

53 *Exceptio non implementi ad hoc vt impediat executionem debet eſſe clara.*

54 *Exceptio non implementi opponi debet aliàs tenet iudicium. intellige vt n. 55.*

56 *Adimplere prius tenetur ille cui fuit iniunctum onus.*

57 *Impletum fuiſſe ſemel ſufficit, licèt non duret.*

58 *Exceptio rei non traditæ admittitur contra hanc obligationē.*

59 *Exceptio omnis oriens ex ventre inſtrumenti impedit executionem huius obligationis.*

60 *Exceptio quod non fuerint dati fideiuſſores de euictione admittitur in terminis de quibus loquimur.*

61 *Exceptio reſultãs ex ventre inſtrumenti etiam ſi requirat altiorem indaginem retardat executionem. contrarium n. 62. intellige vt n. 63.*

64 *Exceptio quòd nondũ venerit dies impedit execut. huius oblig.*

65 Ex-

65 *Exceptio quòd conditio non eſt purificata admittitur contra hanc obligationem.*

66 *Exceptio cedendarum actionum non retardat executionem huius obligationis.contrarium n. 67.*

68 *Exceptio rei non libere traditæ impedit hanc executionem.*

69 *Exceptio quòd res vendita eſt cenſu grauata ceſſat per cautionem de euictione.*

70 *Exceptio quod res vendita eſt fideicom. ſubiecta nõ admittitur in terminis de quibus loquimur, quando vocati conſentiunt, & præcium eſt inueſtiendum.*

71 *Læſionis enormiſſimæ exceptio nõ admittitur con. hanc obligat.*

72 *Exceptio enormis læſionis reſultantis ex fideiuſſione reijcitur ſtante hac obligatione præſertim vt n. 73.*

74 *Fideiuſſor de euictione tenetur litem in ſe ſuſcipere, donec conſtet de læſione ſtante hac obligatione.*

75 *Læſionis exceptio impedit executionem huius obligationis vbi non requirit altiorem inſpectionem.*

76 *Læſionis exceptio non prouenit ex corpore inſtrumenti, ſed extrinſicè ex modicitate præcij.*

77 *Exceptio quòd dos promiſſa per minorem eſt exceſsiua non retardat hanc executionem.*

78 *Cauſa deficiente, deficit obligat. Cam. & non exequitur.*

79 *Exceptio defectus cauſæ admittitur non obſtante iuramento, & ſtatuto reijciente omnes exceptiones.*

80 *Metus probatus impedit executionem obligat. Cam.*

81 *Obligat. Cam. adiecta conſenſui penſionis ceſſat reſignato benef.*

82 *Obligatio Cameralis adiecta conſenſui penſionis ceſſat ſi non ſequatur prouiſio.*

83 *Obligatio Cam. ceſſat in caſu prædicto quando beneficiatus non potuit habere poſſeſsionem beneficij non obſtante clauſula habita, vel non habita.*

84 *Cauſæ defectus in terminis de quib. loquimur debet eſſe euidẽs*

85 *Cauſæ defectus in his terminis debet, verſari circa eius cauſam finalem.*

Cau-

Digitized by Google

86 *Cauſæ defectus debet eſſe talis quod ſi vera fuiſſet, induxiſſet ad ita ſe obligan.*
87 *Exceptio defectus cauſæ an obſtet marito cui fuit promiſſa dos, & non ſoluta durante matrimonio ſi agat vxore mortua.*
88 *Exceptio quòd hæc obligatio per errorem facta fuerit non admittitur. intellige vt n.89.*
90 *Error in tranſactione quando non eſt clarus non impedit executionem obligat. Cam.*
91 *Error vbi eſt clarus impedit hanc executionem.*
92 *Exceptio falſitatis cauſæ niſi euidẽter probetur nõ admittitur.*
93 *Cauſa præſumitur vera ſtante obligat. Camer.*
94 *Obligatio Cam. continet renunciationem rei non ſic geſtæ, aut aliter factæ, doli, vis, ſimulationis, & omnibus exception.*
95 *Inſtrumentum Guarantigiatum ſine cauſa factum tenet.*
96 *Iuramentum dicitur cauſa contractus ideò illo ſtante inſtrumentum non poteſt dici factum ſine cauſa.*
97 *Obligat. Cam. ſtante in inſtrumento non requiritur cauſa.*
98 *Falſitas cauſæ non admittitur ſtante hac obligatione.*
99 *Exceptio quòd contractus factus ſit ſine cauſa requirit altiorem indaginem.*
100 *Exceptio quòd contractus factus ſit ſine cauſa admittitur non obſtante ſtatuto reijciente omnes exceptiones.*
101 *Exceptio non admiſſibilis, quando poteſt incontinenti probari admittitur contra hanc obligationem. intellige vt ibi.*

a. N*On poſſe opponi alias exceptiones*. Per hanc obligationẽ
1 cenſetur † renunciatum omnibus exceptionibus. Turret.conſ.90.n.11.verſ.ſecundo reſpondetur vol.1. Put.deciſ. 244.n.6.lib.3.in nou.impreſſ.Cæſ.de Graſſ. deciſ. 148. aliàs 3.de ſolut.n.14. Præſertim reijcit hęc obligatio omnes exceptiones extrinſecas à contractu Rot.in Terracinen.executionis 18.Aprilis 1611. corã Reuerendiſs. D.Coccino Decano, & in Parmen.Datij 4.Iunij 1612.coram eod.Ideoq; † regula-
2 riter contra illam nõ admittuntur, niſi iſtæ tres exceptiones,

de

de quibus hic per Galleſ.& tradunt Boccac.de cenſib. par. 2.
n.128.Put.deciſ.382. lib.3. in nouis impreſſionibus.Mareſc.
Variar. Reſolut.lib.2.c.121.n.33.& ſæpiſſimè dixit Rota, vt
in Romana cenſus 3. Octobris 1599. coram Illuſtriſs. Card.
Lancellotto,Romana Cenſus 27.Ianuarij 1603.coram Reue-
rendiſs.Damaſceno,& in Bononien.Apocarũ 27. Maij 1611.
3 coram R.P.D.Vbaldo, quæ eſt deciſ.82.n.2.Iſtæ † autem tres
regulariter admittuntur contra hanc obligationem, vt de
exceptione ſolutionis poſt Turret.Carol.de Graſſ.de except.
25.except.n.2.Menoch.de præſumpt.lib.2.præſumpt.48. nu.
4 33.verſ.quo circa.Seraph.deciſ.814. n.1. Debet † tamen iſta
exceptio ſolutionis opponi ante ſententiam.Seraph.deciſ.84
n.2.& debet eſſe clara,& non turbida ad hunc effectum Rota
in Romana Vineæ 1.Februarij 1602.coram Illuſtriſs.Mellino
quæ eſt deciſ.51.n.8.Et eſt aduertendum,quod quando adeſ-
5 ſet dubium † in quam cauſam ſit facta ſolutio, præſumeretur
6 facta in cauſam duriorem,& † cauſa durior dicitur, quæ ha-
bet obligationem Camer.Seraph.deciſ.1454.n.2. Pariſ. cõſ.
122.n.12.lib.4. & fuit dictum in cauſa Anconitana pecunia-
ria 27.Iunij 1590.coram bo.me.Card.Pamphilio,& in Sutri-
na cenſus 21.Aprilis 1606.coram R.P.D. Pamphilio Rota di-
7 uerſ.deciſ.92.ſub n.1.par.1. Etenim † in tantum dura eſt cau-
ſa,in qua adeſt obligatio Cam.quod contra beneficiatum,
agentem conditione indebiti contra penſionarium pẽſione
nulla declarata opponi non poteſt, quod ſponte ſoluit ſtante
obligat.Cam.cum ſuſceptione cenſurarum Rota in cauſa Cla-
ramonten.Penſionis 9. Maij 1575.coram fæl.rec. Clemente
Octauo, quæ eſt deciſ.15.n.6. Et ſi plures adeſſent obligatio-
nes Cam.durior diceretur illa, in qua præter obligat.Camer.
8 currunt fructus.Seraph.d.deciſ.1454. nu. 2. & de † falſitatis
exceptione,quod admittatur Verall.deciſ.256.par.2. Requi-
ritur tamen,quod iſta falſitatis exceptio ad hoc, vt impediat
ſit euidens, vt dixit Rota in Romana cenſus de Prouanis
8.Aprilis 1598.coram bo.me.Orano, quæ eſt deciſ.110.n.3.

& de

Digitized by Google

9 & de † exceptione nouæ conuentionis quod admittatur contra hanc obligationem dixit Rota in Roman. Palatij 12. Nouembris 1610. coram Reuerendiſs. D. Sacrato, quæ eſt deciſ.
10 89. n. 3. Iſtæ autem † exceptiones debent incontinenti probari, aliàs nec iſtæ admittuntur ad retardandam hanc executionem. Scacc. de appell. lib. 3. c. 2. q. 17. limit. 9. n. 52. Et de exceptione ſolutionis, fuit deciſum in Romana trium Milliũ 27. Februarij 1587. coram bo. me. Card. Blanchetro, quæ eſt deciſ. 92. n. 2. Et tradit Mar. Antonin. variar. reſolut. lib. 2.
11 reſolut. 96. n. 11. Et de † exceptione, quæ opponitur contra Guarantigiam, quod debeat ſtatim probari, tradit poſt alios Menoch. de aibitr. lib. 2. cent. 1. caſu 17. n. 7. vbi nu. ſeq. ponit
12 quod † remittitur iudicis arbitrio quale debeat eſſe illud tempus probationis faciendæ, & poſteà ſubiungit, quod ſatis dicitur probatio facta incontinenti, ſi aliud inſtrumentum publicum ſolutionis oſtenderetur, & ex interuallo dici, cum
13 ſuper illa exceptione examinandi ſunt teſtes, † ſufficeret tamen illas probare, vel ex confeſſione partis. Sccac. d. limit. 9. n 55. vel iuris præſumptione, vt de ſolutione tradit Rota di-
14 uerſorum deciſ. 92. n. 1. part. 1. & † admittuntur articuli ad illas probandas, vt fuit deciſum in vna Albanen. prætenſæ donationis 28. Aprilis 1572. coram bo. me. Robuſterio, quæ eſt
15 deciſ. 25. vbi agebatur de noua conuentione. Ideò † ſi reus daret poſitiones, vt puta ad probandum pactum de non petendo, Actor non obtineret mandatum, niſi prius reſponderet
16 poſitionibus Scacc. d. limit. 9. n. 55. Immo † quod plus eſt, datur quoque remiſſoria ad illas probandas. Tiber. in prax. lib. 1. c. 31. ſub n. 5. Et videtur de mente fel. rec. Pij V. in ſua conſtitut. 22. in ordine impreſſa apud eundem Tiber. fol. 505.
17 in vltima editione; Eſt tamen † aduertendum, quod iſta remiſſoria non datur quando petitur ad liquidandam obligationem Cam. niſi principali perſonaliter citato. Put. deciſ. 32. n. 2. lib. 2. in nouis impreſſionibus. Tiber. in prax. lib. 1. c. 49.
18 n. 1. Sed redeundo † ad exceptiones, notandum eſt, quod tã

Digitized by Google

iſtæ tres, quam omnes aliæ competentes principali debitori contra hanc obligat. competunt etiam fideiuſſori ad impediendam eius executionem, Rota diuerſ.deciſ.95.n.1.part.1. Card.Mantic.de tacit.& ambig.conuent.lib.16. tit.15.n.17.
19 Gratian.diſc. p.foren.c.290. n.41.par.2. Sed non propterea † ſententia lata contra principalem debitorem nocet fideiuſſori contractus etiam ſi adſit obligatio Cam. Seraph.deciſ.1477 Licèt aliàs frequentius contingat, vt ius ſpeciale fauoris principalis debitoris non proſit fideiuſſori ſtante hac noſtra obligatione Gratian.vbi ſupra c.310.n.29.& 30. Aduertendum
20 eſt † ſecundo circa exceptionem ſolutionis, quod ipſius allegatio ſtante hac obligatione ſuffragetur etiam ei qui ſoluit damnato crimine læſæ Maieſtatis; Quicquid ſecus dicendum eſſet aliàs Carocc.de depoſito par.1.q.3.c.2.tit. ſi reus pub.
21 iudic.n.12.fol.mihi 7.à tergo. Quæ † opinio, quod fundamẽtum habeat ipſe videat: ego non auderem illam firmare; nam per condemnationem omnis actio eſt in fiſcum tranſlata l. ſi debitor l.tutor,& ibi gloſ.& DD.C.de ſenten.paſſ. l.2. ff.eod. Bart.in l.vlt.in prin.ff.de duob.reis;& in l. quoties n.3.ff.de nouat.Clarus in prax.§.fin.q 78.& ibi adden. n.22.& nu.28. Gramat.deciſ.85. n.5.& 6. ita vt inde inferatur ad pulchram
22 quæſtionem. Habemus in iure †, quod damnatus in pœnã vitæ cui fuerunt cõfiſcata omnia bona eſt à ſuis creditoribus liberatus, vt per præallegatos, & ſignanter per Gramm.d. deciſ.85.n.5.& 6. Peregr. de iur. fiſc. lib.5. tit.1. nu.54. verſ. ſic
23 etiam, & hoc procedit etiam † in actione perſonali, vt per Odd. de reſtit.in integr p.2.q.97.art.2.n.13. Farinacc.q.25.
24 n.179.& hæc † liberatio durat, etiam quod poſtea damnatus fuerit aggratiatus quo ad vitam tantum & non reſtitutus ad bona, & deuenerit ad meliorem fortunam l.4.C.de ſent.paſsis Boſſ.de proclam quod fit in bon.public.n.14. verſ. & ideò licèt bona poſtea quærantur Peregr.de iure fiſci d.tit.1.nu.55. verſ.nec propoſit.quæſt. Odd.d.q.97.art.2. n.13. An inquam hæc procedant in obligato in for. Cam. ratio dubitandi eſt, quia

quia cum obligatio Cam. contineat iuramentum, vt dicam
25 infra, & illud liget animam, & ſemper ſeruari debeat, & † contineat vlterius iſta obligatio renunciationem omni legum auxilio Put. deciſ. 465. ſub n. 3. lib. 2. & tenuit Rota in cauſa Rom. trium millium 18. Aprilis 1586. coram Card. Blanchetto, quæ eſt deciſ. 143. n. 4. videtur, quod obligatus in forma Cam. non poſsit iuuari auxilio dd. legum præſertim, quia non intrat, quod in generali renunciatione, non veniat priuilegiũ miſerationis cauſa conceſſum, ſed ſpecialis requiratur ad tra-
26 dit. per Put. d. deciſ. 465. quia hæc forma † continet renunciationem expreſſam omnibus iuribus dicentibus renunciationem generalem non valere, ſed requiri ſpecialem, vt patet
27 in formula. Sed his † non obſtan. crederem, quod nec obligatus ſub hac forma quando fuit damnatus in pœnam vitæ, & gratiatus quo ad illam tantum non poſsit poſtea moleſtari.
28 Non enim obſtat † primo iuramentum, quia in obligatione iurata. Idem tenuit Gramm. vbi rationem aſsignat alios alle-
29 gando, Nec † obſtat d. renunciatio, quia ſubintelligitur conditio, ſi non fuerit abſolutus, vt in propoſito obligationis noſtrę dicit Galleſ. inf. q. 19. n. 14. vbi etiam ſubiungit, quod ſubintelligitur, ſi perſonæ qualitas maneat. Vnde cum lex talem condemnatum abſoluat, & qualitas perſonæ ſit mutata per maximam capitis diminutionem, obſtare non poterit talis renunciatio, Nec obſtat priuilegium Cameræ ſcilicet quod talis obligatus vult teneri, ac ſi eſſet debitor Cam. nam non habet maius priuilegium creditor priuatus, quam habeat ipſa Cam. & ſicut Cam. non poſſet talem damnatum conuenire cũ ſit loco hæredis. Clar. alios allegans in praxi. §. fin. n. 28. & ſic actiones ſint confuſæ, ita non debet creditor, qui vult ſe iuuare hoc priuilegio Cam. & ideò, quod noſtra opinio procedat
30 etiam † quod damnatus eſſet obligatus ad fauorem Reipub. decidit tex. in l. ſi deportatus. ff. de ſent. paſſ. & in quibuſcũq; debitoribus. Peregr. d. tit. 1. n. 54. verſ. ſic etiam.

Sed redeundo ad rem noſtram cum iſta exceptio ſolutio-

N 2 nis

31 nis admittatur, vt ſupra quid dicendum † in depoſito facto
per cedulam banchariam in manibus iudicis, quod vim ſolu-
tionis habet Put. deciſ.163. lib. 1. & fuit dictum in Rom. Sal-
uiani interdicti 20. Nouembris 1598. coram bo. me. Gipſio,
& de ſtylo tribunalis A. C. à Rota approbato non habet dif-
ficultatem. Mohed. deciſ.6. in princ. verſ. Sed fuit dictum de
32 except. Et propterea illud eſſe admittendum ad retardan-
dam executionem obligationis Cam. dixit Rota diuerſ. deciſ.
821. n. 1. & 2. part. 3. lib. 3. quæ eſt ead. cũ deciſ. Mohed. 6. de
33 except. Aduertendum † tamen eſt, quod in caſu prædictarũ
deciſionum. Vltra qualitates perſonarum, & abſolutionem à
iuramento duo concurrebant ſcilicet, quod depoſitum erat
actuale, & exceptiones fuerunt probatæ incontinenti, & pro-
pterea prædictis non concurrentibus non eſſe admittendum,
fuit deciſum in Bononien. executionis inſtrumenti 27. Iunij
1603. coram Reuerendiſ. D. Atrebaten. quæ eſt deciſ. 32. n. 14.
34 Et etiam in caſu, † in quo admittitur depoſitum, debet eſſe
integrum, & purũ, vt fuit deciſum in Romana pecuniaria 5.
35 Maij 1610. coram R. P. D. Pirouano. Sed quid † dicendum
in exceptione præſumptæ ſatisfactionis, vt puta adminiſtra-
tor, quando eſt creditor illius, cuius bona adminiſtrauit, præ-
ſumitur ſibi ſatisfeciſſe. Afflic. deciſ. 13. n. 16. & 18. Surd. conſ.
290. n. 33. lib. 2. Pedroc. conſ. 3. n. 82. & ſeqq. Rota in vna Pe-
ruſina executionis 27. Maij 1596. coram bo me. Penia. An
36 inquam † hæc exceptio præſumptæ ſatisfactionis ſit admit-
tenda contra hanc obligat. & pro parte affirmatiua tenet Gra-
tian. deciſ. Marchiæ 19 per totam, & præſertim nu. 9. & 10. &
diſcept. forenſ. c. 129. n. 37. par. 1. Rota in Romana Vineæ 14.
Iunij 1613. coram R. P. D. Pamphilio, quæ eſt deciſ. 13. nu. 7.
37 Sed † pro contraria par. Mareſcot. variar. reſolut. lib. 2. c. 121.
n. 69. & fuit reſolutum in cauſa Romana Tutelæ 17. Februarij
1603. coram bo. me. Card. Seraph. quæ eſt deciſ. 26. n. 1. Et
38 iſta eſt vera, † quando non cõſtat tot pecunias perueniſſe ad
manus adminiſtratoris, vt ex illis poſsit præſumi ſatisfactio.

vt

Digitized by Google

vt declarat Rota in d.Romana Tutelæ, & in iſtis terminis loquitur Gratian.d.deciſ.179.& diſceptat.forenſ.d.c.129.n.41.

39 Sed ceſſat † iſta exceptio, & propter illam executio huius obligationis non retardatur, quando ex relatione periti de conſenſu partium electi, conſtat adminiſtratorem remanere debitorem in aliqua certa ſumma,quam ipſe offert ſoluere in reliquis non retardatur executio Rota in d.Romana Vineę 14.Iunij 1613. corã R.P.D.Pamphilio,quæ eſt deciſ.13. n.8.

40 Liberatio † legata quoque videtur vim ſolutionis habere, an illa igitur retardet executionem obligationis noſtræ, & pro parte negatiua,quando requirit altiorem indaginem,fuit deciſum in Romana cenſuum 30. Ianuarij 1606. coram Reuerendiſs.D.Archiepiſ.Bononien.quæ eſt deciſ.108.nu.2. Sed

41 quid dicendum † ſi creditor acceptaret legatum ſibi factũ, in quo teſtator diſpoſuit comprehendi etiam ſuum creditum, an ex tali acceptatione ſibi præiudicauerit,adeo,vt illi agenti ex hac obligatione obſtet iſta exceptio, & pro parte affirmatiua ex eo, quod ex iſta acceptatione legati non ſolum reſultat exceptio ſolutionis, verum etiam quietationis ad effectum impediendi hanc executionem fuit reſolutum in Romana cenſus, ſeù donationis propter nuptias 16. Nouembr. 1594.coram bo.me.Litta, quæ eſt deciſ.71. n. 5. Sed quid ſi

42 debitor † opponeret aliàs ſoluiſſe indebitum, an hoc impediat executionem obligationis Cam.& pro parte negatiua, ꝙ tali caſu debeat prius ſoluere,& poſtea repetere,fuit deciſum in Romana Vſurariæ prauitatis 4.Iulij 1597. coram Peregrino verſ.10.conuentio in fin.quæ eſt deciſ.126.

b *Et ab initio liquida*. Aliàs enim hæc exceptio, quod hæc

43 obligatio † nõ ſit liquida retardat eius executionem,vt poſt Turret conſ.57.n.17.lib.2.Carol.de Graſſ.de except.36. except.n.1.Marc.Ant.de Amatis deciſ.80.n.28. & de inſtrum. Guarantigiato quod debeat eſſe liquidum alias non exequatur dicit Vrſil.ad Afflict.deciſ.283.n.7.

c *Coram competenti Iudice productum*. Sed hæc exceptio Iudicis

44 dicis incompetentiæ, vt ſupra notaui, regulariter non opponitur ſtante hac obligatione, vt poſt plures, quos allegat Carol. de Graſſ. de except. 18. except. n. 4.

d *Ad eum repellendum*. Hæc enim exceptio inhabilitatis
45 perſonę † nũquam cenſetur excluſa poſt Galleſ. hic Manc. de iuram. pa. 4. effect. 216. n. 6. Et ideò poteſt hæc exceptio opponi contra inſtrumentum confeſſionatum Petr. Nun. de Auendanno ad l. 4. & 5. lib. 3. ordin. reg. tit. de las exceptiones n. 23. verſ. item facit vbi alios ad hoc allegat.

e *Quin opponi poſsit coram mero executore*. Hæc excom-
46 municationis † exceptio ſemper opponi poteſt poſt Galleſ. hic Rota in Pacen. penſionis 20. Nouemb. 1609. coram Reuerendiſs. D. Lugdun. quæ eſt deciſ. 144. Vbi propterea reſolutum fuit obſtare ad effectum ne excommunicatus poſſit agere pro penſione.

f *Quod actor non ſeruauit pro parte ſua promiſſa*. Iſta exce-
47 ptio † non implementi admittitur ad retardandam executionem huius obligationis Turr. conſ. 74. n. 38. Gratian. diſcept. Forenſ. c. 273. n. 19. part. 2. Caſtracan. de Societ. Offic. c. 69. n. 3. Pacif. de Saluian. interd. inſpect. 1. c. 2. n. 269. verſ. quod procedit, & inſpect. 5. c. 1. n. 100. vbi vſq; ad finem ampliat, & limitat. Mareſcot. variar. reſolut. lib. 2. c. 121. n. 92. Rot. in Rom. executionis 2. Aprilis 1593. coram bon. mem. Orano, Aſculana pecuniaria 13. Martij 1606. coram Reuerendiſs. D. Coccino Decano, quæ eſt deciſ. 14. n. 2. Romana precij Vineæ 27. Iunij 1600. coram Reuerendiſs. D. Lugdun. quæ eſt deciſ. 81. n. 4. & 5. *Romana* de Gabriellis 19. iunij 1595. coram bon. mem. Orano, quæ eſt deciſ. 116. in princ. & in *Recanat.* Prædij 29. Maij 1600. coram bon. mem. Epiſcopo Pacen. quæ eſt deciſ. 107. n. 1. & in Parmen. Datij 27. Iunij 1612. coram *Reuerendiſs.* D. Coccino Decano, quę eſt deciſ. 113.
48 n. 15. in fine. Et tali caſu inhibendum eſt † creditori, ne moleſtet debitorem, vt poſt *Rot.* & alios tradit Gratian. diſcept.
49 Forenſ. c. 273. n. 20. Rot. in d. cauſa Parmen. Datij; & † oppo-

nens

nens iſtam exceptionem in terminis, de quibus loquimur ni-
hil probare tenetur; ſed aduerſarius probare debet adimple-
50 uiſſe. Turret.conſ.74.n.30. Ideo † agens ex inſtrumento gua-
rantigiato ex empto non obtinebit niſi doceat ſoluiſſe preciũ
Petr.Nunn de Auend.ad l.4.& 5.lib.3.ordin.regal.tit. de las
51 exceptiones n.28. verſ. ideoq; agens † & poteſt opponi etiã
in executione,& ſic poſt ſententiam,vel mandatum relaxatũ
licet exaduerſo poſſet offerri implementum. Rota in Roma-
na precij fundaci prima Iunij 1607. corã R.P.D. Manzaned.
52 quæ eſt deciſ.145.num.6. Et † ſi talis exceptio reijciatur ad
mittitur apellat. Ruginell. de appell.§.2.c.3. verbo Cam. ob-
53 ligatio n.143. Iſta † autẽ exceptio ad hoc, vt impediat exe-
cutionem requiritur,quod aut ſit clara,aut de illa cõſtet per
tres ſententias conformes. Rota in Romana affictus,ſeù dam
norum 2.Aprilis 1593.coram bo.me.Card.Mantica, quæ eſt
54 deciſ.146.n.8. Secundo † requiritur,quod de illa opponatur
aliàs tenet iudicium,vt fuit dictum in d. Romana precij fun-
dari 1.Iunij 1607.coram R. P. D. Manzanedo, quæ eſt deciſ.
55 145.n.4. Poteſt † tamen per Iudicem ſuppleri vt in d.Roma-
56 na Precij fundaci. Cõſiderare † autem oportet,cui nam par-
tium onus fuerit iniunctum primo pro parte ſua adimplendi;
nam iſte ordo eſt ſeruandus. Rota in Maceraten. Grani 9.Iu-
57 nij 1593.coram bo.me.Orano,quæ eſt deciſ.139.n.3. Et † ſuf-
ficit in terminis, de quibus loquimur, quod ſemel fuerit im-
pletum,licèt impletum non duret,vt fuit deciſum in Romana
Pecuniaria 18.Iunij 1607.coram bo.me.Penia, quæ eſt deciſ.
64.n.3. Ad quæ omnia vide latiſsimè Mareſcott. variar. re
ſolut.lib.2.c.121.à n.92. & ſeq. vbi habes multa circa hanc
exceptionem.

8 *Vel re non tradita*. Et quod iſta exceptio rei non traditæ
58 admittatur † contra hanc obligationem tradit Gemin. conſ.
149.verſ.item quo ad effectum Illuſtriſs. Tuſcus verb. obliga-
tio Cam.concl.40. n.1. Ant. Auguſt. in Epitome verbo obli-
gationis Cam.verſ.exceptio rei non traditæ, vbi ſubdit, quod
quan-

Digitized by Google

quando conſtat fuiſſe traditam, omnia præſumuntur.

b *Et ex illius inſpectione colligantur*. Omnis exceptio, quæ
59 oritur † ex ventre Inſtrumenti admittitur ad retardandam executionem huius obligationis Turr. conſ.91. n.29. vol.1. Rot. in Aſculan. Pecuniaria 13.Martij 1606. coram Reuerendiſs.D.Coccino, quæ eſt deciſ.14. n.2.& in Recanaten. tranſactionis 27. Nouembris 1592. coram bon. mem. Gipſio,
60 quæ eſt deciſ.8. n. 1. Inde † admittitur exceptio, quod non fuerint dati fideiuſſores de euictione, pro ut promiſſum erat
61 in Inſtrumento. Rot. in d. Aſcul.pecun. Ampliatur † verò iſta regula de admittenda exceptione reſultãte ex ventre Inſtrumenti, vt procedat etiam ſi requirat altiorem indaginem, vt
62 fuit reſolutum in d.Recanat.tranſactionis, licet † in contrariũ videatur deciſ.in Romana reſpõſionis Caſalis 11.Ianuarij 1597.coram bon.mem.Epiſcopo Pacen.quæ eſt deciſ.42.n.8.
63 & 9.Sed † ibi opponebatur exceptio remiſsionis affictus, quę non oritur ex ventre inſtrumenti, & propterea nil mirum ſi fuit deciſum non eſſe admittendam, quando requirit altiorem indaginem.

i *Itaque opponi poteſt non veniſſe diem*. Et conſequenter non
64 eſt † locus executioni huius obligationis. Rot. in Bononien. Spolij 15. Decemb. 1600. coram bon.mem. Card. Pamphil. quæ eſt deciſ.31.n.10.

l *Non eſſe purificatam conditionem*. Hæc quoque exceptio
65 admittitur † contra hãc obligationem. Turret. conſ.91.n.14. vol.1.Rot.diuerſ.deciſ.123.n.18.par.2.Ruginell.de appell.§.2 c.3.verbo Cameralis obligatio n. 144. & fuit dictum in Romana de Luraghis, & Pallauicinis 30. Octob. 1600. coram bo.me.Iuſto, quæ eſt deciſ.18. n.1. Et in Cæſaraguſt. de Macella.25.Iunij 1601.coram bo.me. Card.Pamph. quæ eſt deciſ.33.n.4.

m *Opponat exceptionẽ cedendarum ſibi per creditorem actionũ*.
66 Rota † aliquando videtur de hoc dubitaſſe, vt in deciſ. 112. n.4.par.1.diuerſ. Nihilominus veritas eſt † quod hæc exceptio

ptio cedendarum admittitur etiam ad retardādam executio-
nem huius obligationis Cam.Boccacc. de ſociet.offic.n.131.
verſ. maximè quia.Caſtracan.eod.tract.c.67.n.5.& poſt Gal-
leſ.hic Mancin.de iuram.par.4. effectu 216.n.11.Rota diuer-
ſorum deciſ. 123. nu. 15. par. 2. Et in Romana mutui 16.
Nouembris 1601. coram Illuſtriſs. Lancellotto, quæ eſt de-
ciſ. 22. n.5.

n *Vel non liberè tradita*. Rota † in Romana precij domus 16.
Iunij 1600.coram bo.me.Litta,quæ eſt deciſ.77.ſub nu.2.Vt
69 puta, quia erat grauata cenſu; ſed hæc exceptio ceſſat data
cautione de euictione, vt in Romana prætenſæ extinctionis
cenſus 16.Februarij 1607.coram Reuerendiſs. D.Archiepiſ.
70 Bononien.quæ eſt deciſ.127.prout † nec exceptio, quod nō
ſit libera propter fideicommiſſum obſtat ad hunc effectum,
quando vocati conſentiunt,& precium ſit inueſtiendū. Tunc
enim cum emptor reddatur ſecurus nō poteſt ſolutionem re-
tardare vt in d.Romana prætenſæ extinctionis cenſus, vel qn̄
executio fieri poteſt ſuper fructibus, ſuper melioramentis, &
ſuper legitima, quamuis fuiſſet prohibita, vt fuit deciſum in
Terracinen.executionis 18.Aprilis 1611.coram Reuerendiſ.
D.Decano, quæ eſt deciſ.98.n.3.

o *Et his ſimilia*. Sed quid ſi daretur de enormiſsima læ-
71 ſione, & quod illa non ſit admittenda ad retardandam
hanc executionem ſæpiſsimè fuit in Rota deciſum. Io. Paul.
deciſ. 44. quæ eſt diuerſ. deciſ. 800. nu. 6. lib. 3. part. 3.
Anton. Auguſt. deciſ. 72. lib. 3. Tiburtina Caſtri S. Poli 17.
Martij 1564. coram Cotta, quæ eſt deciſ.147. n.2.3.4.& 5.
Romana executionis de Anguillaria 6. Martij 1591. coram
Orano, quæ eſt deciſ.114. nu. 5. & ſeqq. & in Romana exe-
cutionis obligat. Cameralis 2. Aprilis 1593. coram Orano,
quæ eſt deciſ. 148. nu. 5. Romana executionis contractus
22. Maij 1594. coram bon. mem. Litta, quæ eſt deciſ. 70.
nu. 16.Bononien. Pecuniaria 9.Iunij 1603.coram Reueren-
diſs. Archiepiſc. Bononien.Maceraten.Grani 9.Iunij 1593.

72 corã bo.me.Orano,quæ eſt deciſ.139.n.14.Et† propterea nõ admittitur exceptio enormis læſionisreſultantis ex fideiuſſione.Rota in Romana cẽſus 23.Februarij 1609.corã Reuerendiſs.D.Archiepiſ.Bononien.quæ eſt deciſ.134.n.19. Debet
73 enim † ante præcedere excuſſio bonorum principalis debitoris,antequam exceptio læſionis proponatur aliàs non admittitur contra hanc obligationem, vt contra vxorem, quæ pro viro fideiuſſerat, fuit deciſum in cauſa Interamnen. Mercium 4.Iunij 1596.coram bo.me.Penia quæ eſt dec.100.n.5.
74 Inde † fideiuſſor de euictione tenetur litem in ſe ſuſcipere, donec conſtet de tali læſione, ſtante hac noſtra obligatione,
75 vt fuii reſolutum in d. Tiburtina Caſtri S. Poli. Tunc † enim iſta exceptio læſionis impedit executionem obligat. Cam. ſi altiorem inſpectionem non requirat. Rota in Romana cenſus de Prouanis 8.Aprilis 1598.coram bo.me.Orano,quæ eſt deciſ.110.n.4.Et in Romana executionis obligat.Cam.2.April. 1593.coram eodem,quæ eſt deciſ.148.n.5. Ant. Aug. tit.de iur.iuran.§.de obligatione Cam.n.4. Siquidem iſta exceptio
76 non † prouenit ex corpore inſtrumenti, ſeù contractus; ſed extrinſicè ex modicitate precij,vt fuit dictum in d. Tiburtina
77 Caſtri S. Poli; Indeque † cum non admittitur hæc exceptio læſionis non admittitur exceptio,quod dos promiſſa per minorẽ fuerit exceſsiua, vt fuit reſolutũ in Maceraten.dotis 10. Iunij 1594.coram Illuſtriſs. Mellino, quæ eſt deciſ.48.n.2.

p *Quæ negotio ineſt proponatur.* Adde poſt Galleſ. hic Carol. de Graſſ.de except.10.except. nu. 4. Rota diuerſ. deciſ.626. n. 10. part. 1.

q *Propter quam contracta eſt obligatio.* Cauſa enim defi-
78 ciente † deficit iſta obligatio, & impeditur eius executio. Gratian.diſcept.forenſ.c.273.n.20.& ſeq.Ant.Corn.de abſolut.à iuram.part.3.q.22.n.25.Oradin. deciſ.52. Rota diuerſ. deciſ.123. nu.15. part.2. & fuit dictum in Romana nullitatis obligationis 23.Ianuarij 1602.coram bo.me. Card.Pamphil. Camerinen. Pecuniaria 13. Aprilis 1599. coram Illuſtriſs.

Mel-

Digitized by Google

Mellino,Maceraten.Saluiani,ſeu ſpolij 12.Maij 1608.coram R.P.D.Manzanedo,quæ eſt deciſ. 130. n.9. Bononien. Pecuniaria 22.Martij 1602.coram Illuſtriſs. Lancellotto, quæ eſt deciſ.104.n.4.in Legionen.penſionis 5. Iunij 1609.coram Reuerendiſs.D.Lugdunen.quæ eſt deciſ.80.n.2. Romana Palatij 12.Nouembris 1610.coram Reuerendiſs.D.Damaſceno, quæ eſt deciſ.89.n.1.Parmen.Datij 27.Iunij 1612. coram
79 Reuerendiſs.D. Decano, quæ eſt deciſ. 113. n.4.Prout † admittitur non obſtante iuramento,vt poſt Galleſ. hic Mancin. de iuramen. par.4. effect. 216. n.22.& non obſtante Statuto reijciente omnes exceptiones Carol. de Graſſ. de except. except.4.n.10.Et ratio poteſt eſſe,quia deficiente cauſa,deficit
80 conſenſus, vt firmant prææallegati, & dicitur † de metu, qui cum faciat ceſſare conſenſum impedit executionem huius obligationis,vt fuit deciſum in Romana cenſus 9. Iunij 1594. coram bo.me.Card.Blanchetto,quæ eſt deciſ.88.n.3. Inde
81 cum † hæc obligatio ceſſet, ceſſante cauſa ceſſabit quoque adiecta conſenſui penſionis reſignato beneficio,nec vigore illius contra conſentientem agi poteſt Pariſ. de reſignatione benefic.lib.1.q.8.n.11.Et conſuluit Burſ.conſ.361. volum.4.
82 Orad. deciſ.52. Inde † ſecundo ceſſat hæc obligatio adiecta pariter conſenſui penſionis ſi non ſequatur prouiſio,quæ fuit cauſa illius,vt fuit deciſum in cauſa Legionen. penſionis 16. Iunij 1609.corã Reuerẽdiſs.D.Lugdunen. quæ eſt deciſ.80.
83 n. 1. Inde † Tertio ceſſat pariter hæc obligatio, quando quis non potuit habere poſſeſſionem benefitij, non obſtante clauſula habita,vel non habita, Mareſc.var.reſol.lib.2.c.18.nu.3.
84 Defectus † autem cauſæ in terminis, de quibus loquimur, neceſſe eſt,quod ſit euidens, Rota in Romana Cẽſus de Prouanis 8. Aprilis 1598. coram Orano,quæ eſt deciſ. 110.n.3. & in Romana executionis obligationis Cam.2.Aprilis 1593.
85 coram eod.quæ eſt deciſ.148. nu.2. Et † iſte defectus debet verſari circa cauſam finalem obligationis, vt fuit dictum in d.Romana executionis n.2. Et in Bononien. executionis 16.

O 2 Iunij

Digitized by Google

Iunij 1602. corã Reuerendiſs. Atrabat. Et debet eſſe talis,
86 quæ † ſi vera fuiſſet induxiſſet ad ita ſe obligandum, vt in d.
Romana executionis n. 2. Sed retentis terminis regulæ, quod
contra hanc obligationem poſſit opponi exceptio defectus
87 cauſæ, An illa † obſtet marito, cui fuit promiſſa dos, & non
ſoluta durante matrimonio, ſi agat mortua vxore, cum dos
detur propter onera matrimonij, & non obſtare, fuit deciſum
in Senogallien. dotis 26. Iunij 1606. coram R.P.D. Pamphilio
quæ eſt deciſ. 10. Ex eo potiſſimum, quod in d. caſu aderant
liberi, & ſic dicuntur etiam durare onera matrimonij: Non
88 tamen † admittitur contra hanc obligationẽ exceptio, quod
illa per errorẽ facta fuerit, quia hæc exceptio altiorẽ requirit
indaginẽ *Rota* in Rom. Pecun. 28. Aprilis 1586. corã bo. me.
Card. Seraph. in impreſsis deciſ. 736. quæ eſt deciſ. 149. n. 2.
Theſaur. deciſ. 26. ſub n. 14. verſ. an autem, & n. ſeq. vbi
89 niſi probaretur † incontinenti, & propterea error in tranſa-
90 ctione † quando eſt clarus nõ impedit executionem obli-
gationis Cam. *Rota* in Caſtren. caſſarum 16. Octobris 1585.
91 coram Seraphino in impreſſ. deciſ. 705. n. 3. Secus † vbi eſt
clarus, tunc enim iſta exceptio admitteretur *Ruginell.* de
appell. §. 2. c. 3. verbo Cam. obligatio n. 140. alias autem
92 non † admittitur exceptio falſitatis cauſæ niſi illa euidenter
probetur *Rota* in *Romana* cenſus 23. Februarij 1609. coram
Reuerendiſs. D. Bononien. quæ eſt deciſ. 134. n. 12. præſumi-
93 tur enim † vera cauſa expreſſa, vtputà in alienatione rerum
minorum, exiſtentia, & vrgentia debitorum & ideò illi ſtan-
94 dum eſt ſtante obligatione † in illa enim renunciatur rei nõ
ſic geſtæ, aut aliter factæ, doli, vis, ſimulationis, & omnibus
exceptionibus Put. deciſ. 244. n. 6. lib. 3. in nou. impreſſ.

r *Non debentur amplius illa decem.* Adde poſt Galleſ. hic
Caſtracan. de ſociet. offic. c. 39. n. 3.

ſ *Sine cauſa factum tenet.* Adde in terminis Guarantigiæ poſt
Galleſ. hic, quem allegat Phanucc. de inuent. part. 5. nu. 101.
Alexan. ad Barr. poſt Bald. quem allegat in l. nuda; litera A.

verbo

verbo nuda ratio ff. de donat. quamuis in contrarium allegetur per Petr. Nunn. de Auendanno ad l. 4. & 5. tit. de las exceptiones ſub nu. 21. verſ. & quod ſemper, vbi etiam pro contraria parte allegat Hyppol. in rubr. C. de donat.
96 Et idem dicitur † ſtante iuramento, cum ipſum dicatur cauſa contractus poſt plurimos tradit Mancin. de iuramen.
97 part. 4. effect. 24. & ita quoque † ſtante hac noſtra obligatione, non requiritur cauſa, & contra eam opponi non poteſt, quod facta fuerit abſque cauſa Rota in Bononien. pecuniaria 22. Martij 1602. coram Illuſtriſs. Card. Lancellotto, quæ eſt deciſ. 104. nu. 5. & Bononien. executionis apocarum 27. Iunij 1611. coram R. P. D. Vbaldo, quæ eſt deciſ. 82. nu. 3. Et videtur de mente. Put. deciſ. 244. n. 6.
98 lib. 3. in nouiſs. impreſsionibus †, vbi quoque dicit non poſſe opponi de falſitate cauſæ ſtante hac obligatione. iſta
99 enim exceptio †, quod contractus factus fuit ſine cauſa requirit altiorem indaginem, & ideò non admittitur. Rota in
100 d. Bononien. executionis apocarum, Quicquid † contrarium dicatur in terminis Statuti reijcientis omnes exceptiones. Carol. de Graſſ. de except. 40. except.

t *Tres eſſe terminos inter ſe differentes*. Adde poſt Galleſ. hic Anton. Corn. in tract. de abſolut. à iuram. part. 3. q. 9. ſub n. 5. verſ. in quibus tamen, & numeris ſeqq.

u *Vbi opponens offert ſe incontinenti probaturum*. Notan-
101 dum eſt hic, quod † licèt exceptio non eſſet admiſsibilis, tamen quando poteſt incontinenti probari admittitur contra hanc obligationem. Turret. conſ. 75. nu. 12. vol. 1. In contrarium vide Scacc. de appell. lib. 3. c. 2. q. 17. limit. 9. nu. 52. & hæc eſt vera niſi exceptio oriretur ex ventre instrumenti, vt ſupra dixi.

GAL-

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *An quatuor iſtæ exceptiones ſimulationis, compenſationis, retentionis, & reconuentionis, & quatenus opponantur contra obligationem Cameralem.*
2 *Exceptio firmat regulam.*
3 *Cur exceptiones omnes præter certas excluduntur. excepta tantum poſſunt opponi.*
4 *Renuncians quis exceptioni ſimulationis, nullo pacto illam poteſt opponere.*
5 *Simulatio per iuris præſumptionē probata, vel ex inſtrumento patens opponi poteſt, non obſtante renunciatione huiuſmodi exceptionis.*
6 *Compenſationis exceptio opponi contra obligationem Cameralem non poteſt.*
7 *Aequitatis ratione interdum liquidi debiti compenſatio admittenda eſt.*
8 *Periniquum eſt quod debeas nolle perſoluere, & quod tibi debeatur acriter perſequi.*
9 *Debiti poſt contractam obligationem facti compenſatio facilius admitti debet.*
10 *Cautio qua creditor poſſit euitare exceptionem compenſationis.*
11 *Reconuentio non ſolet retardare executionem obligationis formæ Cameræ.*
12 *Retentionis ius obiectum remoratur obligationis Cameralis executionem.*
13 *Ampliatio, etiam quantitate retinenda nondum liquidata.*
14 *Si non conſtet ius retentionis ſolo verbo oppoſitum, nihil prohibet executionem obligationis Cameralis fieri.*
15 *Exceptio retentionis ad particulares etiam ſucceſſores tranſit.*

QVAESTIO XVIII.

1 SEcundo quæritur, † Quid dicendum ſit de exceptione ſimulationis, *a* compenſationis, retentionis, & mutuæ petitionis, ſeu
2 reconuentionis? Et ſi vulgare ſit ab omnibus confeſſum, † quòd exceptio facta de genere, ſeu de vniuerſitate firmat diſpoſitionem in reliquis, l. nam quod liquide, §. fin. primo reſponſo. ff. de pen. leg.

&

& l. quęſitum, §. denique ff. de fund. inſt. l.cum ſimul. & propterea cum dixerimus vſu eſſe receptum, non admitti alias exceptiones pręter ſupra deſignatas, ſuperfluum videatur nunc reuocare in dubium quid dicendum ſit de ſimulatione, & alijs in hac quæſtione propoſitis, maxime cum dictam regulam particulariter in his
3 terminis exemplificatam habeamus, videlicet, quod † excluſis exceptionibus præter certas, nullæ aliæ poſſunt opponi, vt Bal. & Sal. in l.ita nobis pudor.C.ad leg.Iul.de adulter.Bar.in d l.1.§.& parui ff.quod vi, aut clam.Canoniſt.in c. ex parte de offic. deleg. & notat Imol. in l. fin. ff. a quibus app. non licet. Tamen quia quatuor in hac q. propoſita non carent difficultate, viſæq. ſunt ſpeciali nota dignæ, idcirco de illis quæſtionem propoſui. Simulationis ergo exceptionem admittendam non eſſe cenſuerunt prudentes, qui vſum hunc introduxerunt, quia ei eſt in obligatione non ſolum generaliter per illa verba, omnibuſq; alijs exceptionibus, &c. ſed etiam nominatim renunciatum per illa alia verba, præſentis contractus non ſic, vt præmittitur facti, &c. quibus renunciationibus ſic ſe habentibus addito etiam iuramento videtur æquior, & communior
4 eſſe Doct. ſententia, † quod renunciatio teneat, & exceptio non poſſit opponi; quam tenuit Bart. in dict.§. & parui. latè proſequitur Vitalis in libro clauſularum cap. An iuramentum validet contractum ſimulatum, vbi inſerit ſolemne conſilium Raph. Fulgoſ. & verba Io.Imol. idem tenentis in l.nemo poteſt de leg. primo. tradit etiam Iaſ.in d.l.nemo poteſt in prim. lect.§.col.8. ver. tertio adde. & Bart.Veron.in tractatu ſimulat. contractuum in 7. præſumpt. & Bart. Soc. conſ. 82. ſuper quæſtionibus, in princ.ver. ſecunda ratio. vbi dicit hanc eſſe communem opin.lib.3.& cõſ.ibi immediate ſeq. 83.ver.ſed hanc obiectionẽ, quibus in locis citat Abb. Ant.& Imol.
5 Hæc † tamen intelligenda ſunt procedere niſi ſimulatio eſſet, vel iuris præſumptione probata, vel ex inſpectione inſtrumenti patens, quia tunc non poteſt dici eſſe aliquid exequendum, *b* & ſine oppoſitione partis iudex poteſt agentem repellere, per ea quæ dicta ſunt ſupra in prox. præcedenti q.& in 3.q.primæ partis, vbi de nullitate locuti ſumus, & ponit Canar.in q.13.& Bar.Soc.cõſ.27. viſis inſtrumentis.col. 6..verſ. ſecundus ſcrupulus. lib.4. vbi etiam immediatè ſupra ver. ſed hic reſtant. dicit id procedere etiam non obſtante iuramento in obligatione poſito, & periurij incurſu: atq. hoc eadem ratione intelligendum eſt habere locum in omnibus alijs exceptionibus, quæ alias non eſſent admittendæ, vt operentur, ſi ſint, vel iuris præſumptione probatæ, vel ex ipſo inſtrumento pateant.

† De-

6 † De compenſatione quoque non admittenda *e* licet Bart. in l. amplius non peti.ff.rem.rat.hab. in vlt.col.dixerit,quod, & ſi debitor certa die ſoluere promiſerit,& iurauerit, nihilominus compenſare poſsit,eius tamen opinio eſt communiter reprobata , vt teſtatur Aret conſ.99.longitudo,&c.col.1.ver.3.& Doct.in c.veniens,de iureiur.vbi Butri.Imol.& Abb.& Alex. conſ.91. viſis actis. lib. 2. & Anch.conſ.138.in auxilium veritatis.Soc.in l.Iulian.col. pen. ff. de condi.& demo.Tyndarus de compenſat. in 7.q.col.4.& Feli.in c.ad noſtram.col.pen.de iureiur. vbi dixit communem opi. eſſe contra Bar. quod etiam teſtatur Iaſ. in l.eũ qui §.ſi iurauero.ff.de iur.iur. Iure igitur Rom. Curiæ vſu receptum eſt, quod contra huius obligationis executionem regulariter non admittatur compenſationis exceptio,quod vidimus placuiſſe etiam conſilio Neapolitano,vt teſtatur Afflict dec.381.quædam Hyppolit.& Capic. deciſ. 167. in
7 cauſa Manfred. Dixi regulariter , † quia hoc quoque plerunque vſitatur,vt aliqua æquitatis ratione concurrente,debiti liquidi admittatur compenſatio , quod pariter ipſis quoque Neapolitanis videmus placuiſſe,ſecundum dicta eiuſdem Afflict.deciſ.136.Die 7. Octob.&c. vbi iudicatum fuit ſecundũ opin.Bar. attento quòd debitor erat pauper,& ponitur exemplum etiam ſi eſſet grauatus onere filiorum . In ſumma dicere poſſumus id eſſe in arbitrio Iudicis, vt conſideratis circumſtantijs compenſationem admittat , vel reijciat: nec puto iuſte reprǽhendi poſſe iudicem,qui ſubſiſtente æqui-
8 tate id faciat , † cum è contrario non videatur honeſte agere creditor volens exigere ſibi debitum , nec ſoluere quod debet : quod faciunt plerunque iniqui homines,volentes quod ſibi debetur huius obligationis prætextu executiue exigere , & viciſsim ipſi non codẽ modo obligati per moras trium inſtantiarum ordinariæ litis antequam ſoluat ijs a quibus exegerũt,creditores ſuos diſtrahere,quod ego, ſi eſſem Iudex, nunquam permitterem , habens præſertim pro hac parte Barthol.ęquitatis fontem,& alios egregios Doctores,qui
9 cum ſunt imitati; atque hoc maxime facere , † vbi debitum , cuius opponeretur compenſatio, contractum eſſet poſt tempus factæ huiuſmodi obligationis , cum qua diſtinctione approbauerunt opin. Bart.etiam Tynd.& Soc. in loci ſuperius citatis , & Capic. in dicta deci. 167 ver.mihi viſum eſt,& Afflict.dicta deciſ.381.ver.& ad hoc
10 bene facit.† Si quis vellet euitare hanc difficultatem, poſſet in obligatione addere expreſſam renunciationem huius exceptionis *d* cũ promiſsione de non opponendo eam cuiuſcunque naturæ, & modi fuerit debitum compenſabile : ſed quia(vt dixi)nimis iniquum rei

puto

Digitized by Google

puto id abſolute ſtatuere, vt omnis compenſatio reijciatur, propterea nolui quicquam hac de re addere in nouella inferius deſcripta forma, cum melius videatur id relinquere arbitrio Iudicis, prout
11 nunc habet vſus. † Mutuæ vero petitionis, & reconuentionis concurſus, tanto minorem habet efficaciam ad retardandum hanc executionem, *e* quanto præſupponere poteſt regulariter quantitatem nõ liquidam, debitumq; dubium eſſe, & propterea vſus habet, quod non faciat executioni impedimentũ *f* quod teſtatur Guil. Caſſad. in ſuperius citata deciſ. de mutuis petitionibus, & ita etiam de iure eſſe probat Marian. in tract. de mutuis petit. in 6. principali arti-
12 culo in decima fallentia. † Diuerſa ratio, quæ eſt pro habente ius retentionis, facit, vt tale ius habenti liceat retinere, rem, quam vigore huius obligationis tradere tenetur, *g* & eo medio executionem retardare. Bar. & Alex. in l. in fund. in fine ff. de rei vendic. Iaſ. in l. ſi in area. ff. de condictio. indeb. Paul. Caſtren. conſ. 17. & cõſ. 134. veteris impreſſionis.
13 † In tantum, quod etiam ſi quantitas, pro qua fit retentio non ſit liquida (puta propter melioramenta in re facta nondum æſtimata) & offeratur per eum, qui petit executionem, cautio de ſoluendo melioramenta, cum fuerint liquidata, nihilominus ſubſiſtit retentio, *h* & impediat executionem *i* per ea quæ ponit Capic. Neapol. deciſ. 17. Ruin. conſ. 84. col. fin. lib. 1. non obſtantibus iis, quæ partem contrariam tenens adduxit Neguſanct. in tract. pign. parte 5. membro 4. nu. 10. & ſic vidi in auditorio Rotæ in cauſa magni momenti, poſt multas informationes determinari, quod ille qui fuerat per tres ſententias condemnatus ad dimittendum rei de qua agebatur poſſeſſionem, & opponebat ius retinendi, & inſiſtendi rei propter melioramenta in ea facta, haberet dilationem ad illa liquidandum, & interim in facienda executione dictæ rei iudicatæ ſuperſederetur, non obſtante, quòd petens executionem offerebat cautionem banchariam de ſoluendo illa, cum primum eſſent liquidata *l* & non obſtante etiam quod actor opponeret de facienda compenſatione fructuum, in quibus reus erat condemnatus; immo dictum fuit, quod quantitas fructuum condemnatorum diminuenda erat, ita quod illorum pars relinqueretur ipſi reo pro rata melioramentorum, vt
14 deciſum eſt etiam apud Afflict. dec. 87. † Ne tamen erres, aduerte, quod in dicto caſu probatum erat ineſſe melioramenta, & reſtabat ſolummodo illorum valorem probare, ſeu liquidare: nam ſi neque eſſe melioramenta conſtaret, ſola verbalis illorum allegatio non eſ-
15 ſet ſufficiens ad retardandum executionem. † Atque hoc ius re-

P tentionis

tentionis huiuſmodi, ne dum competit illi, qui fecit meliorationes, aut cui conſtituta fuit hypotheca, aut aliud ſimile, propter quod ius tale competere poſsit, ſed etiam tranſit ad ſucceſſores, etiam particulares ab illo cauſam habentes, per ea quæ allegat Aymo. conſ. 248. Nobilis Antonia. in prin. vbi etiam citat plures auctoritates ad probandum id quod dixi, ius retinendi habere vim etiam contra executionem.

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio ſimulationis non admittitur ſtante obligatione Cam. præſertim vbi non eſt concludenter probata. n. 2.*

3 *Simulatio ad hoc, vt impediat hanc executionem debet probari vt hic.*

4 *Simulatio vbi requirit altiorem indaginem non impedit hanc executionem.*

5 *Simulatio probata admittitur contra obligationem Camer. Amplia vt n. 6.*

7 *Simulatio, vbi quis fuit admiſſus ad illam probandam, & probauit, impedit hanc executionem.*

8 *Exceptio compenſationis non admittitur vbi agitur vigore obligationis Cam.*

9 *Fideiuſſor in forma Cameræ obligatus non poteſt opponere exceptionem compenſationis de eo, quod creditor debet principali debitori.*

10 *Exceptio remiſsionis affictus reijcitur ſtante hac obligatione: intellige vt n. 11.*

12 *Compenſationis exceptio non admittitur ſtante iuramento.*

13 *Exceptio compenſationis admittitur contra obligat. Cam.*

14 *Exceptio compenſationis admittitur non obſtante ſtatuto reijciente omnes exceptiones.*

15 *Exceptio compenſationis admittitur contra hanc obligationem quando debitum eſt pariter priuilegiatum.*

16 Ex-

16 *Exceptio rei iudicatæ admittitur contra obligat. Cam.*
17 *Compēſationis exceptio admittitur contra obligationem Cam. de æquitate.*
18 *Exceptio compenſationis admittitur quando debitum, cuius opponitur compenſatio eſt contractum poſt obligat. Cam.*
19 *Retentio datur non obſtante obligat. Cam.*
20 *Exceptio retentionis pro melioramentis admittitur etiam ſtante hac obligatione.*

a QVid dicendum de exceptione ſimulationis. Executio huius
1 obligationis †, regulariter non impeditur per exceptionē ſimulationis, nec illa ſtante talis exceptio admittitur Rota diuerſ.deciſ.123.n.11.par.2.Ant.Aug.deciſ. 61.lib.3.& in Epitom.verbo obligatio Cam. verſ.exceptio ſi-
2 mulationis. Quod difficultatem non habet † vbi non eſt concludenter probata. Cæſ.de Graſſ.deciſ.16.n.10. de probat. & fuit plures deciſum,& ſignanter in Romana executionis de Anguillaria 6.Martij 1592.coram bo.me.Orano, quæ eſt deciſ.114.n.8.Romana cenſus 3.Octobris 1599.corã Illuſtriſs. Lancellotto, Romana cenſus 26. Nouembris 1604. coram Reuerendiſs.D.Bononi.quæ eſt deciſ.150. in fin.& in Terracinen.domus 28.Nouembris 1605.coram R.P.D. Manzane
3 do,quæ eſt deciſ.129.n.2.& debet † probari,vel ex inſpectione inſtrumenti, vel iuris præſumptione aliàs non admittitur in terminis de quibus loquimur Farinacc.de falſitat. & ſimu-
4 lar.q.162.n.6.verſ.Limita part.1. Vbi † enim requirit altiorē indaginem reijcitur hæc exceptio. Rota in d.Romana execu-
5 tionis de Anguillaria. Quando † autem probata eſt tunc impedit executionem huius obligationis cum nihil adſit exequendum,Marcheſ.de commiſſ. relaxat. iuram. ad effectum agēdi part.2.c.3.n.15. Cæſ.de Graſ.deciſ.16.n.10.de probat. Ruginell.de appell.§.2.c.3.verb.Cameralis obligatio n.139. vbi dicit,quod ſi tali caſu reijciatur hęc exceptio, datur ap-
6 pellatio †, ampliat procedere etiam ſi huic exceptioni fuiſſet

P 2 renun-

renunciatum,& tradit in terminis Guarantigiæ.Seraph. de priuil.iuram. priuil. 77. ſub n. 12. verſ. quia immo.vbi quod tunc cenſetur ſimulatum iuramentum, & Guarantigia, &
7 propterea † ſi aliquis fuit admiſſus ad probandam hanc exceptionem, illamque probauit, impeditur executio huius obligationis,& Iudex poteſt ſuper illa pronunciare, poſt Galleſ. Boccacc. de ſociet.offic.n. 142.Carol.de Graſſ. de except. 12. except. ſub nu. 33. Ant. Corn. de abſolut. à iuram. part. 3. q. 23. n. 15.

b *Non poteſt dici eſſe aliquid exequendum*. Vt mox notaui, & tradit Caſtrac.poſt Galleſ.hic de ſociet.offic.c.68.n.22.

c *De compenſatione quoque non admittenda*. Regulariter com-
8 penſationis exceptio † non admittitur, vbi agitur vigore huius obligationis,vt tradunt poſt Galleſ. hic Marcheſ. de commiſs.appell. à Camerali obligatione p.p. c.16. n.106. & ſeq.Lancell.de attent.3.par.c.24.q.28.n.3. tit.de reo, & except.cõtra attentata;vbi de communi.Menoch. de præſumpt. lib.2.præſumpt.48.n.36.M.Ant. var.reſol.lib.2.reſol.36.n.6. Gratian.diſcept.Foreſ.c.129.n.18.Sarmien.ſelect.ſent. lib.2. c.1.n.11.Pacif.de Salu.interd.inſpect 2.c.2.n.244. Ant.Corn. de abſolut.à iuram.p.4.c. 16.n.13.Mareſcot.var. reſol. lib.2. c.121.n.53. Iſta enim exceptio requirit altiorem indaginem;
9 Rot.diuerſ. deciſ.627.n.3.p.1. Et res difficultate caret, † vbi compenſatio opponeretur à fideiuſſore aſtricto vinculo huius obligationis de eo, quod creditor debet principali debitori, quia quo ad hoc eſt tertius; fuit deciſum in cauſa Piſtorien. depoſiti 10. Octob. 1561. coram Rubeo. Eademq; ratione,
10 qua non admittitur cõpenſatio ſtante hac obligatione † reijcitur etiã exceptio remiſsionis affictus, fuit pluries deciſum, & ſignanter in cauſa Romana reſpõſionis caſalis 15. Ianuarij 1597.coram bo.me.Corduba, quæ eſt deciſ.42.n.2.& in Romana affictus 30. Martij 1612. coram R.P.D. Pirouano, quæ eſt deciſ.11.n.5. Mancin. de iuram.p.4. effectu 228. n.16. &
11 hoc † maximè procedit, vbi illi fuiſſet renunciatum cum hac obli-

obligatione. Rot. in Romana affictus 8. Februarij 1593. coram bo. me. Gipſio quæ eſt deciſ. 151. n. 12. Hæc tamen regula de non admittẽda exceptione remiſsionis ſtante hac obligatione procedit regulariter, ſcilicet, quando ante petitam executionem non fuiſſet probata cauſa remiſsionis, vt puta incurſus Bannitorum, & damna per eos illata, ſecus verò quando eſt probata, tunc enim cum non requirat altiorem indaginem nullo iure cauetur, quin faciat ceſſare omnem virtutem obligationis Cameralis vt fuit dictum in Romana remiſſionis affictus 19. Octob. 1589. coram bo. me. Robuſterio, quæ eſt deciſ. 105. n. 7. Sed redeundo ad ipſam compenſationis exceptionem non mirum eſt ſi non admittatur ſtante hac obliga-
12 tione, † quia nec admittitur ſtante iuramẽto Seraph. de priuil. iuramẽti priuil. 74. ſub n. 36. & plurib. ſeqq. vſq; ad n. 100. diſputat, & licet pro cõtraria parte plures referat ſub d. n. 100 tamen in hac reſidet n. 129. Cacher. deciſ. pedemont. 92. per totam Mancin. de iuram. p. 4. effectu 36. n. 1. Carol. de Graſs. de except. 16. except. n. 19. verſ. ſupradictas tamen; vbi de veriori, & communiori Cæſar de Graſs. deciſ. 148. alias 3. de ſolut. n. 16. Mareſcot. var. reſol. lib. 2. c. 121. ſub n. 53. verſ. &
13 hanc opinionem. † Sed contrarium, quod exceptio compẽſationis admittatur contra obligationem Cameralem poſt alios, quos allegat tradit Carol. de Graſs. d. except. 16. n. 1. vbi
14 quoq; † dicit quod admittitur non obſtante ſtatuto reijciente omnes exceptiones. Verum opinio negatiua limitatur, vt
15 non procedat, † quando debitum, cuius opponeretur compenſatio eſſet pariter priuilegiatum; quia tunc debet admitti, & propterea ſi hæres creditor legatarij contra illum agat vigore iſtius obligationis legatarius poteſt excipere delegato, pro quo competit etiam via executiua, vt fuit deciſum in Romana Palatij 12. Nouemb. 1610. coram Reuerendiſs. D. Da-
16 maſceno, quæ eſt deciſ. 89. n. 4. vbi fuit etiam deciſum, † quod admittitur etiam exceptio rei iudicatę cum habeat idem pri-
17 uilegium. limita † & intellige 2. dictam opinionem negatiuã,

vt

vt nõ procedat ſtante æquitate, vt ſi debitor eſſet pauper, vel
grauatus onere filiorum, vt hic per Galleſ. & poſt eum tradũt
Ant.Corn.de abſolut.a iuram.p.3.q.5.n.282.& p.4.caſu 16.
n.13.Gratian.diſcept.Forenſ. c.129. n.19. & deciſ. Marchiæ
179.n.11.Marcheſ.de commiſs. appell. à Camer.oblig.c.16.
n.167.in 2.editione Mãcin.de iuram.p.4.effect.30. n.3. Quã
æquitatem amplexi fuerũt in ſuis terminis Cacher.deciſ. Pedemont.92.n.35.verſ.non omitt.Seraph. d. Priuil. 74. n.142.
& plurimos allegat Carol. de Graſs. de except. d. except.16.
n.24. Idque relinquendum eſſe Iudicis arbitrio, qui penſatis
circumſtantijs, & ſtatu perſonarum compenſationem admittendam eſſe indicare poſſet poſt Galleſ. Ant.Corn.de abſol. à
iuram.d.parte 4.caſu 16.nu.13. Menoch. de præſumpt.lib.2.
18 præſumpt.48. n.36. Limita † Tertio vt non procedat, quando debitum cuius opponeretur compenſatio eſſet cõtractum
poſt huiuſmodi obligationem, vt poſt Galleſ.Gratian.d.deciſ.
179.n.11.& diſcept.forenſ.c.129.n.19.Pacific.de Saluian.interdict.inſpect.2.c.2.n.248.Ant.Corn.d.caſu 16.n.24.Carol.
de Graſſ.d.except.16.n.22.Mancin.de iuram.par.4.effect.30.
n.2.Mareſcott.variar.reſolut.lib.2.c.121.n.54.& rationem
aſſignat Seraph.vbi ſupra d.priuil.74. n.130. & in his caſibus
intellige procedere contrariam opinionem de qua ſupra.

d *Addere expreſſam renunciationem huius exceptionis.* An vero huic exceptioni poſsit renunciari, & quando, Vide Carol.de Graſſ.d.except.16.n.18.Seraph.de priuil. iuram.priuil.
74.ſub n.35.Put.deciſ.452.lib.2.

e *Tanto minorem habet efficaciam ad retardandam hanc executionem.* Adde Marchel.de commiſſ.appell.ab hac obligat.
c.16.n.109.part.1.in 2.edit.Mar.Ant.variar.reſolut. lib.1.reſolut.36. n.13. Anton. Corn.de abſolut. à iuram. part.3.q.9.
n.17.& ſeqq.

f *Et propterea vſus habet, quod non facit executioni impedimentum.* Vt poſt Galleſ.hic Rota in cauſa Bononien.executionis
inſtrum.27.Iunij 1603.cor.RR.Atrabat.quę eſt deciſ.32.n.12.

g *Liceat*

g *Liceat retinere rem, quam vigore huius obligationis tradere tenetur.* Et hinc habes, quod licet contra hanc obligationem
19 non poſsit regulariter admitti † exceptio compenſationis, vt dixi ſupra, nihilominus eſſet admittenda retentio; Lancell.de attent. 3.par.c.24.q.29.n.10.tit.de reo. & de except. contra attentata Corn.de abſolut.à iuram.par.4.caſu 16.n.28. Gratian.deciſ.Marchiæ 179.n.10.& faciunt tradita per Burſ. poſt Galleſ.hic conſ.60.n.31.vol.1. Carol. de Graſſ.de except. d. except.16.n.10.Rota diuerſ.deciſ.115.part.2.

h *Nihilominus ſubſiſtit retentio.* Vide Lancell.d.q.29.n.10.

i *Et impediat executionem.* Et quod exceptio retentionis pro
20 melioramentis admittatur etiam ſtante hac obligatione poſt Galleſ.Scacc.de appell.lib.3.c.2.q.17.limit.6. memb. 4. nu. 65.& poſt Galleſ.Pacific.de Salu. interd. inſpect. 2.c.22.nu. 183.verſ.ac etiam pro eis,& n.ſeq. Mareſcot. variar.reſolut. lib.2.c.112.n.19.

l *Offerebat cautionem banchariam de ſoluendo illa cum primum eſſent liquidata.* Vide latè Pacific.de Salu.interd. inſpect.2. c.2.à n.198.vbi plures deciſiones allegat.

CALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *An exceptiones ſolum limitantes ipſam Cameralem obligationem retardent ipſius executionem.*

2 *An excommunicationis ſententia contra pauperem, & impotẽtem lata valeat.*

3 *Sequeſtri exceptio remoratur executionem obligationis Cameræ.*

4 *Iuſta impedimenti cauſa excuſat à periurio.*

5 *Petitio reductionis laudi ad arbitrium boni viri impedit executionem obligationis Cameralis.*

6 *Reductio ad arbitrium boni viri in certis caſibus nulla cautione impediri poteſt.*

7 *In compromiſſi obligatione ineſt tacita conditio, vt pareatur arbitri ſententiæ, niſi reductio petatur.*

8 *Paria ſunt dolum re ipſa interueniſſe, quo fieret enormis læſio, & ex propoſito interceſſiſſe.*

9 Petens

9 *Petens reductionē, in primis relaxationē à iuramēto petere debet.*
10 *Præſcriptio temporis quando opponatur contra obligationem Cameralem.*
11 *Statutum præſcribens creditori tēpus petendi creditum, non valet.*
12 *Statutum vrbis vigens, quo præſcribitur certum petendi tempus creditori.*
13 *Statutā vrbis omnia per Papam ex certa ſcientia ſunt confirmata.*
14 *Exceptionū capita, quæ contra promiſsionē iuratā opponi poſſunt.*
15 *Quo modo interdum de obligationibus Cameralibus vſu veniat, vt in rota agitentur.*

QVÆSTIO XIX.

1 TErtio quæritur, † An huiuſmodi executio retardetur propter
nonnulla ſuperuenientia, quæ non opponuntur contra ipſum
inſtrumentum, & in eo contentam obligationem, ſed ſolummodo
ad executionem aliquo modo limitandam, ſeu impediendam. Ca-
nar. in q. 18. hoc dubium ponit exemplificatq; in exceptione com-
petenti marito in reſtitutione dotis, ne conueniatur vltra quam
facere poſsit: & in exceptione inuentarij; ne hæc teneatur vltra
vires hæreditatis, & in beneficio ceſsionis bonorum, ſi conuentus
velit bonis cedere, 4 & tenet quòd per ea impediatur executio,
quia talia non impugnant inſtrumentum, ſed mutant, vel reſtrin-
gunt executionem, & allegat iura, quæ ibi videri poſſunt, cuius
dictis non per eaſdem rationes addere poſſumus beneficia compe-
tentia clericis ex diſpoſitione c. Odoardus, de ſolut. & c. peruenit.
de fideiuſs. & ſi qua ſunt alia pauperibus, & impotentibus, ac iu-
2 ſta cauſa impeditis à iure conceſſa. † Et quantum attinet ad pau-
pertatem, & impotentiam, an ea non obſtante valeat ſententia
excommunicationis. Canoniſtæ poſt Innocen. & Hoſt. in c. P. & G.
de offic. deleg. faciūt multimembrem diſtinctionem, quam clarius,
quam alij videtur mihi explicauiſſe Dec. ibi col. 2. ver. 5. venio ad
ſecundum, per duas colum ſeq. cuius dictis accedo additis ijs quæ
3 dicentur inferius in 3. par. in quæſtionibus proceſſus. num. 44. † De
genere huius q. videtur eſſe impedimentum ſequeſtri; accidit enim
plerunque quòd Iudex competens ad inſtantiam alterius, qui ſit
creditor creditoris, ſequeſtrat apud debitorem pecunias debitas, &
contingit dubitari; an ipſe debitor tali ſequeſtro impeditus, ſi non
ſoluit in termino conuento, ſit excuſandus, & per conſequens de-
beat executio huius obligationis impediri, donec creditor faciat
impedi-

impedimentum remoueri? Vſus Rom. Curiæ habet quòd retardetur executio *b* & eſt de iure per tex.l.fi.& ibi not.Doct.ff. de leg. commiſſor. & faciunt alia quæ allegat ad idem propoſitum Io.Frã-
4 ciſcus Curtius in tract. ſequeſtrorum. q.16. † Eſtque omnium huiuſmodi impedimentorum vniuerſalis illa ratio, quòd iuſta cauſa impeditus non incurrit periurium *c* vlt.ff.qui ſatiſd.cog.Bar.in l. amplius non peti.ff. rem.rat. hab. † Eiuſdem generis videtur eſſe, vbi compromiſſo cum pacto de parendo laudo, ſub hac obligatione facto,& laudo promulgato, per alteram partium aduerſus illud
6 petitur reductio ad arbitrium † boni viri *d* (cuius petitionem in certis caſibus nullo pacto, nullaque cautela impediri poſſe defendunt egregiè ſolemnes Doct.Io.Baptiſta pronepos Bartoli in tract. Arbitrorum,lib.7.c.15.16.& 17.& Lanfrancus in ſimili ſuo tract.in 14.q.vltimæ partis,& latiſsimè Vitalis in clauſulis ſub rubrica, An reductioni ad arbitrium boni viri poſsit renunciari) dubitatũ fuit, an pendente iudicio reductionis retardanda eſſet executio laudi,& me pro vna partium interueniente,determinatum fuit, executionẽ retardari ad euentum,& finem dicti iudicij reductionis, ea potiſſi-
7 mum ratione, † quia in compromiſſo, & obligatione deſuper adiecta, ineſſe videtur tacita conditio,quòd laudo pereatur,niſi interueniat reductio ad arbitrium boni viri:quod etiam voluit Lanfran. in dicta vltima parte ſui tract. q.30. & latè diſputat, & confirmat
8 poſt alios quos allegat Deci.conſ.180.Viſa renunciatione,† vbi etiã ſuſtinet par eſſe ſi dolus interueniat re ipſa faciendum læſionem enormem, ac ſi ex propoſito interueniet, & habetur apud Caſſad.
9 d e empt.& vendit.deciſ.vnica. † illo tamen hoc caſu animaduerſo, quòd volens petere reductionem huiuſmodi, debet ante omnia ob-
10 tinere relaxationẽ à iuramento *e* c.ſi vero de iureiur. † Nec diuerſi generis videtur eſſe præſcriptio temporis ſiue à iure communi, ſiue à ſtatuto municipali determinati. Et ſi contractus non eſſet iuratus, fortaſſe præſcriptio indifferenter alegari poſſet, & procederet,vt viſus eſt voluiſſe Canar.q.12. Sed ſi adſit iuramentum, cõmunis omnium ſententia eſt, quòd præſcriptio non procedat *f* vt dixit Bau er. de virtute iuramenti,concluſ.9.& latius Hip.Marſil.
11 ſingulari 141. Audiſti forte,&c. † Et quãtum attinet ad præſcriptionem ſtatutariam. licet communis ſententia Doct. pariter ſit, quòd ſtatutum diſponens quòd qui non petierit creditum infra certum tempus,non poſsit illud amplius petere, tanquam nutritiuum peccati, non valeat *g* vt nouiſſime ſcripſit Thomas Ferrat. cautela 38. explorati iuris, &c. & poſuit Alex. in multis conſilijs, & alij

Q plerique

Digitized by Google

plerique etiam per dictum Thomam non citati, attamen hic in vr-
12 be tanquam validum ſeruatur ſtatutum , † per quod diſponitur ,
quòd ſi creditor fuerit negligens in petendo debitum ex cauſa cu-
iuſcunque contractus per ſexdecim annos, non audiatur vlterius ,
ſed ſibi obſtet efficaciter præſcriptio temporis prædicti , ex qua ex-
tinctam,& ſublatam eſſe actionem ſtatuitur, & præſumptionem ſo-
lutionis induci,quæ præſumptio iuris eſſe intelligitur , cui ſtetur ,
niſi contrarium probetur per creditorem: cuius obſeruantiæ,quan
tum ego accepi,duo ſunt argumēta: vnum ex ipſius ſtatuti verbis,
non in debitorem, ſed in creditorem negligentem directis, per ea
quæ poſuit dictus Thomas vbi ſupra ver. tertia cautela : alterum
13 ex confirmatione Papæ , † quoniam ſtatuta Vrbis omnia ſunt per
Papam ex certa ſcientia confirmata per quæ duo videntur tolli om
nia argumenta adducta per Doct. tenentes , quod ſimilia ſtatuta
non valeant , & ſic vidi in auditorio Rotæ contra obligationem in
forma Cameræ admitti exceptionē præſcriptionis ſexdecim anno-
rum vigore dicti ſtatuti oppoſitam . Omnes autem ſuperuenientes
huiuſmodi cauſæ, quæ aduerſus iuratā promiſsionem opponi poſ-
14 ſunt, † reduxit Bal. ad certa capita per eum poſita poſt glo. ibi in
lectura l.ſi.C.de non num. pec.vbi videri poſſunt , & ſunt hæc, ſi tu
mihi fidem ſeruaueris ; ſi Iudex non præcipiat contra ; ſi non fuero
abſolutus , ſi arbiter æque iudicauerit ; ſi cauſa ob quam facta eſt
promiſsio duret,ſi perſonæ qualitas maneat ; ſi res in eodem ſtatu
15 perſiſtat, & ſequitur Sal. † Ne autem quiſquam admiretur, quod
dicam vidiſſe in auditorio Rotæ agitari cauſas huiuſmodi obliga-
tionum,cum ſuperius dixerim in curia ſolum Auditorem Cameræ
eſſe harum obligationum competentem executorem ; is debet ſci-
re,quòd in Rota non audiuntur cauſæ, niſi per Papam ſingulatim
delegatæ;accidit autem plerunque,vt de vniuerſitate ſimilium cau-
ſarum Auditori Cameræ delegatarum aliqua ratione ſpeciali ſua-
dente, idem Papa excipiat aliquas,& eas Auditoribus Rotæ,vel a-
lijs committat cognoſcendas,& terminandas . Idcirco id quod di-
ctum eſt de Auditore Cameræ,intelligēdum eſt vniuerſaliter,& re-
gulariter,excepta videlicet auctoritate Papæ , & ſuarum ſpecialiū
commiſſionum. De vltima clauſula huius quarti membri noſtræ
obligationis , per quam renunciatur generaliter omnibus alijs ex-
ceptionibus, &c. & ſpecialiter iuri dicenti generalem renunciatio-
nem non valere, &c. non habeo quid dicam:quoniam eſt bene for-
matā,& de illius efficacia ſcribūt latè Doct.in l.ſed & quis.§.quæ-
ſitum , vbi potiſsimum Iaſ.in primo not. ff. ſi quis cautionibus ad
quorum dicta me refero .

ZAC-

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

2 *Obligatus in forma Cam. non admittitur ad ceſsionem bonorũ.*
2 *Beneficium c. Odoardus non competit Clerico in forma Cam. obligato. Contrarium n. 3. reprobatur n. 4.*
5 *Dilatio non conceditur obligato in forma Cam.*
6 *Dilatio ſeu moratoria conceſſa per quemcunque non prodeſt obligato in forma Cam.*
7 *Exceptio ſequeſtri impedit executionem obligationis Cam.*
8 *Obligatio Cam. adiecta compromiſſo amittit vires ſuas vt hic.*
9 *Facultates A.C. non intrant quando obligatio Cam. eſt adiecta compromiſſo.*
10 *Executio obligationis Cam. in caſu prædicto pendente reductione ad arbitrium boni viri eſt attentata.*
11 *Executio laudi lati vigore compromiſsi in quo aderat hæc obligatio non poteſt retardari. amplia vt n. 12. intellige vt n. 13.*
14 *Executio laudi in iſto caſu non poteſt retardari etiam pendente reductione ad arbitrium boni viri. Declara vt n. 15.*
16 *Obligatione Cam. ſtante in compromiſſo Signatura committit cauſam reductionis cum clauſula ſine præiudicio legitimæ executionis.*
17 *Exceptio præſcriptionis, contra obligationem Cameralem an & quando admittatur.*

a SI *conuentus velit bonis cedere*. Obligatus tamen in forma
1 Cam.† non admittitur ad ceſsionem bonorum. Io. Franc. Leo in Theſ. fori Eccleſiaſt. par. 1. tit. de Priuil. Cleric. c. 11.
2 ſub n. 16. Sicut † etiam vinculo huius obligationis aſtricto nõ competit beneficium c. Odoardus de ſolut. Io. Franc. Leo vbi prox. vbi tali caſu dicit non admitti niſi ex gratia ſpeciali, quæ per Signaturam gratiæ expeditur conſtito ſummariè de

paupertate Marcheſ.de commiſſ.ſuper dilation.c.3. ſub n.22. verſ.Et eo maximè, & numeris ſequen. par.1.in 1.editione. Quod non videtur habere difficultatem in Clerico, qui ſe obligauit ſub hac forma ad ſolutionem penſionis. Marcheſ. vbi mox n.22.verſ.& eo max. vbi quod tunc debet potius dimittere beneficium, quod accepit poſt Gomeſ. in compendio Vtriuſq; Signat.col.fin.verſ.eſt tamen Mareſcot.variar. reſol. lib.1.c.19.n.18.Couarr.variar.reſol. lib.2. c.1.nu.9. ſub verſ. quoties vero, verſ. vnde ſi quis conſenſerit, & ob id tali caſu additur clauſula ſine retardatione;Marcheſ.vbi ſupra: Qua clauſula non obſtante vbi pēſio eſſet, uel nulla,vel exceſsiua; nihilominus admittitur Clericus ad beneficium c. Odoardus
3 Couarr.d.c.1.n.9.verſ.ex his,vbi format †, quod non obſtante noſtra obligatione admittatur, quem refert,& ſequitur. Marc.Ant.Genuen.in prax.Archiepiſc.Neapol. c.3.n. 13.&
4 videtur de mente Ferrett.conſ. 254.n.14. lib.2. Sed † prima opinio videtur verior,adeò, vt ſtante hac obligatione non
5 concedatur † dilatio Marcheſ.vbi ſupra c.2. n. 18. Vbi etiam ponit quod ſtante conſenſu creditorum: & quid ſi non habētes Cam.obligationem conſentiunt, & illam habentes nolunt conſentire. Hæc enim obligatio continet promiſſionem de non impetrando aliquam Moratoriam,ſaluum conductum, inhibitionem,ſignificationem,Priuilegium, vel gratiam quācunque,ſeu illis aut illorum aliquo, etiam motu proprio Principis cōceſſo vti M.Ant.de Amatis deciſ.81.n.80.Mādoſ. de inhib.q.49. ſub n.2. verſ. promiſitque Tamen nullum fundamentum poteſt fieri in iſta promiſsione, quia fuit addita per Galleſ.in ſua formula,vt dicit Mandoſ. d. q.49. d. n.2. verſ. quam clauſulam inuenit practicus prædictus Ant. Maſſ. Galleſ.& ſic in forma, qua vtimur non adeſt;nec iſta noua Galleſij fuit vſu recepta(vt ſupra notaui);Habemus † tamen in hoc
6 conſtitutionem Greg.XIV. n.26.diſponentem,quod, quæuis cōſtitut.quæ Odoardus,& peruenit incipiunt,& quæuis alternatiuæ,ſeù moratoriæ,& dilationes per quoſcunque decretæ,

quo

Digitized by Google

quo ad obligatos in forma Cam. nullatenus proſint quinimmò obligatio hæc debitæ executioni demandetur.

b *Vſus Romanæ curiæ habet quod non retardetur executio*; Inter alias exceptiones, quę opponuntur contra hanc obligationé,
7 eſt illa ſequeſtri †, quæ vt hic per Galleſ. impedit illius executionem, & poſt eum Carocc. de ſequeſtr. par. 3. q. 10 num. [illegible] Rota in Romana damnorum, & intereſſe 4 Maij 1590 coram bo. me. Card. Seraphino, quæ eſt inter impreſſ. deciſ. 919.

c *Iuſta cauſa impeditus non incurritur periurium.* Rota in Romana affictus, ſeù damnorum 2. Aprilis 1593. coram bo. me. Card. Mantica, quæ eſt deciſ. 146. n. 4.

d *Petitur reductio ad arbitrium boni viri.* Obligatio noſtra
8 appoſita † in compromiſſo pro paritione laudi amittit vires ſuas, quando aduerſus laudum petitur reductio ad arbitrium boni viri, vt hic per Galleſ. Marcheſ. de commiſſ. appell. ab hac obligatione c. 16. n. 14. par. 1. in 2. editione, & ratio aſſignatur infra per auctorem n. 7. Quia in compromiſſo, & hac obligatione deſuper adiecta, videtur ineſſe tacita cõditio, quod laudo pareatur niſi interueniat reductio ad arbitrium boni viri. Lancell. de attent. c. 4. limit. 15. n. 10. par. 2. fol. mihi 144. Im-
9 mo † quando hæc obligatio adiecta eſt compromiſſo pro paritione laudi non intrant facultates A. C. Rota in Cæſaraug. de Maella 15. Iunij 1605. coram bo. me. Card. Pamph. quæ
10 eſt deciſ. 33. n. 5. Et † prædicta in tãtum ſunt vera, quod executio facta vigore huius obligationis pendente d. reductione eſt attentata. Lancell. de attent. lit. pend. c. 4. limit. 15. nu. 5. par. 2. d. fol. 144. præſertim vbi ſuper d. reductione ema-
11 naſſet inhibitio. Lancell. vbi prox. n. 6. Sed contrarium, † quod executio laudi lati vigore compromiſsi, in quo aderat hæc obligatio, non poſsit de iure retardari; fuit deciſum in Romana executionis laudi 26. Octobris 1584. coram bo. me. Card. Pamphilio, quæ eſt deciſ. 152. n. 2. & in terminis Guarantigiæ Caſtrenſ. conſ. 260. ſub n. 4. verſ. tamen contrarium eſt verum lib. 1. Anan. cõſ. 50. n. 7. & 8. Theſaur. deciſ. 26. n. 4. verſ. quod

tamen

Digitized by Google

12 tamen intellige, & procedit † non obſtante oppoſitione nullitatis, vt in d. Romana executionis laudi Anan. d. conſ. 50. n. 8.
13 Caſtrenſ. d. conſ. 260. n. 4. & 5. Intellige tamen † niſi laudum fuiſſet nullum declaratum. Rota in Ariminen. laudi 4. Iunij 1604. coram Card. Pamphilio, quæ eſt deciſ. 153. n. 3.

Aliàs vero hoc vltimum dictum, quod executio laudi lati vigore compromiſſi, in quo aderat hæc obligatio, non poſſit
14 retardari † procedit etiam pendente reductione ad arbitriũ boni viri. Caputaq. deciſ. 181. incipien. ſtante compromiſſo lib. 1. in manuſcriptis. Manc. de iuram. par. 6. q. 16. in fin. Rota in cauſa Nepeſin. affictus 4. Februarij 1602. coram bo. me. Epiſcopo Pacen. quæ eſt deciſ. 41. n. 4. Vbi aliæ deciſiones al-
15 legantur. Quod declara, † niſi cauſa eſſet commiſſa in Rota cum clauſula, ſi quid exequẽdum, quia tunc ſuſpenditur executio, donec cognitum fuerit de iuſtitia laudi. Caputaq. deciſ. 182. lib. 1. in manuſcriptis, & vide Lancell. de attent. c. 4. limit. 15. n. 4. & ſequen. & 2. part. c. 16. Sed de veritate prædi-
16 ctarum opinionum, † Quicquid ſit Signatura ſolet ſtante hac obligatione in compromiſſo committere cauſam reductionis, & appellationis, ſed cum clauſula ſine præiudicio legitimæ executionis, & ſic admittit appellationem ad effectum deuolutiuum tantum. Caputaq. d. deciſ. 181. ſeu 182. in manuſcript. Mancin. de iuram. part. 4. effectu 244. n. 6. Sed quid dicendum de exceptione compromiſſi, an illa retardet executionem noſtræ obligationis, & videtur diſtinguendum inter compromiſſum voluntarium, & neceſſarium puta factũ vigore ſtatuti ad illud compellentis, quod abſque dubio impedit executionem huius obligationis, ſecus dicendum eſt in voluntario. Mareſc. variar. reſolut. lib. 2. c. 121. n. 99. & ſeqq.

e *Debet ante omnia obtinere relaxationem à iuramento*. Adde Mancin. poſt Galleſ. hic de iuram. part. 6. q. 16.

f *Quod præſcriptio non procedat*. Adde poſt Galleſ. hic Ca-
17 rocc. de locat. & conduc. par. 5. de Statut. n. 8. fol. mihi 256. Mancin. de iuram. par. 4. effect. 85. n. 3. Galganett. ad Statut.

Vrb.

Vrbis c. 158. de præſcript. n. 50. verſ. an hoc Statutum procedat. Quod intellige niſi Statutum tolleret fidē inſtrumento vt facit Statutum Vrbis. Tunc enim cum non conſtet de iuramento præſcriptio habet locum, vt poſt plures deciſiones tradit Galganett. d. c. 158. circa finem, & fuit deciſum in Romana penſionis domus 16 Ianuarij 1598. coram Illuſtriſs. Lancellotto, & in Romana fructuum cenſus 13. Iunij 1603. coram Illuſtriſs. Mellino.

8 *Tanquam nutritiuum peccati non valeat*. Et tradit Carocc. poſt Galleſ. hic d. tractat. de locat. & conduct. tit. de Statut. par. 5. n. 5. verſ. Addo vltra eum fol. mihi 286.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *An non admittenda exceptiones, admiſſa tamen aliquid operētur.*

2 *Iurans ſi alleget exceptionem non numeratæ pecuniæ, non eſt audiendus, & quandoque tamen auditur.*

3 *Detecto periurio non repellitur quis à probando, qui alias poterat non admitti.*

4 *Prudentis procuratoris officium ne obligationi ſua praiudicium fiat.*

5 *Exceptio non excluditur niſi replicatione, ſicut nec actio, niſi exceptione oppoſita.*

6 *An exceptione non admittenda a Iudice admiſſa, valeat proceſſus.*

7 *Romanæ Curiæ vſus circa admiſſas exceptiones, quæ admittendæ non erant.*

8 *Proteſtatio de exceptionibus non admittendis facienda.*

9 *Procuratoris lapſum fatalium permittentis ignauia vulgo notatur.*

10 *Non admittendas exceptiones admittere ſumma eſt inſcitia vel ignauia.*

11 *Quid, ſi competentem quis exceptionem non opponens vlterius procedi patiatur?*

12 *In iudiciis taciturnitas pro conſenſu habetur.*

QVAESTIO XX.

Vidimus quæ poſsint, quæque non poſſint ad impediendum, retardandumve huius noſtræ obligationis executionem opponi. Nunc

1 Nunc opportunè videtur quæri oportere. † Quid ſit agendum vbi
contingat opponi aliquid ex ijs,quæ diximus non eſſe recipienda,&
an recepta,admiſſaq. aliquem pariant effectum? Et quidem ſi fue-
rint conſentiente, ac tacente actore admiſſa, procul dubio faciunt
præiudicium,non ſecus, ac ſi fuiſſent iure admittenda *a* tenuit La-
pus allegatione 25. an minor certificatus. ver. ad quartum,& eſt ar
mento id quod voluerunt Bal. in l.fi. ad finem. C. de non nu. pec. &
2 ibidem Sal. in prima q. tenentes, † quòd licet is qui iurauit vere
pecuniam numeratam eſſe, non ſit audiendus, allegans exceptionē
non numeratæ pecuniæ *b* quia non poteſt id allegando detegere
ſuum periurium, tamen ſi eſt admiſſus ad probandum negatiuam,
& probauit eam, tunc quia periurium eſt iam detectum, poteſt al-
legare illud,iuxta id quod legitur in l. alias,ff.de iureiur. & Alex.in
l.nemo poteſt.col.4.ver.quorum dicta.ff. de leg. primo. fretus præ-
3 ſcripta Bal. & Sal. auctoritate, dicit, † quòd licet vbi iuratum eſt
contenta in inſtrumento eſſe vera,non audiatur is qui iurauit, alle-
gando ſimulationem:tamen ſi deſuper eius fuerint probationes re-
ceptæ,tunc quia per eas probationes detectum eſt periurium, lici-
tum eſt inſiſtere allegatæ ſimulationi,eandem Bal.& Sal.doctrinam
refert, & ſequitur idem Alex. conſ.89.viſo puncto, & inſtrumentis.
col.fi.lib.1.& Bar.Soc.conſ.264.viſis inſtrum.col.6. lib.2. & Fel. in
c.ſciſcitatus.col.5.verſ.limit.4.de reſcr. & in c.inter monaſterium.
col.15.in 8.limit.de re iudic.vbi recitat multos alios caſus, in qui-
bus præiudicatur illi,qui patitur fieri probationes, ſeu diſputatio-
nes; quæ alias ipſo contradicente non fuiſſent admiſſibiles, & alios
ponit Ripa in commentario.§.nihil commune,l. naturaliter.ff.de
acq.poſſeſs.n.72.poſt Iaſ.in l.patre furioſo.ff.de his qui ſunt ſui, vel
4 alie.iur. † Cauti igitur procuratoris pro executione inſtantis offi-
cium eſt, intentum habere animum,ne fiat ſuæ obligationi præiu-
dicium admittendi exceptione,& ſuper illis probationes nō admiſ-
ſibiles, ſed quo pacto is gerere ſe debeat aliqua tali exceptione
5 propoſita,operæ precium erit ſi doceamus. † Ante omnia nō debēt
tacere,nam tacendo videretur conſentire, & valeret proceſſus; vt
not.Bar in l.ſi duo patroni.§.idem Iulian.in vlt.col.ff.de iureiur. &
in l.ſi quis ad ſe fundum.col.2.C. ad leg. Iul.de vi pub. & priuatio
[illegible] generalis, quòd in iudicijs taciturnitas habetur pro conſen
[illegible] oſtendimus §.ſi.ff.de fideiuſs. tut.c.2. & ibi glo. & Gemi.
[illegible] lib.6.ſpecialis vero ratio eſt,quam ponit Bar.in d.l.ſi quis
[illegible] fundum,quia ita ſe habet replicatio ad exceptionem,ſicut ex-
ceptio [illegible] actionem l.2.ff.de excep.

6 Sed

Digitized by Google

6 Sed actio non excluditur, niſi exceptio proponatur. ergo neque debet excludi exceptio, nõ propoſita replicatione. Itaq; oportet cõtradicere, & proteſtari ne omnino exceptiones nõ recipiẽdæ admit-
7 tãtur, & ſuper illis probationes recipiãtur: † Sed ſi iudex nihilominus procedendo exceptionem recipiat, valeat ne talis proceſſus an non *c* licet Bal. in l. certi condictio. §. quoniam, in fi. ff. ſi cert. pet. dixerit, quòd ſi pars proteſtatur ne fiat probatio, quãdo ſtatutum illam fieri prohibet, non valebit proceſſus contra proteſtationem factus, quod Bal. dictũ refert Alex. ibi in prin. 1. col. verſ. Et iuxta hæc tangit Bal. adducens Imolam, & Butr. in ſimili idem tenentes, ſubiungenſq; id eſſe menti tenendum, vt ſis cautus, & proteſteris, quòd non admittantur, & ſequitur etiam Fel. in c. cum contingat col. 3. verſ. noto ad hæc, de offic. deleg. Romanæ tamen Curiæ vſus, in hoc
8 de quo agimus, & ſimilibus alijs caſibus, habet † quòd ſi non attenta præcedenti contraria proteſtatione de non recipiẽdis exceptionibus, & probationibus incompetentibus, Iudex illas recipiat, ea receptio valeat, niſi eadem pars, quæ ante proteſtata fuerat, poſt factum grauamen etiam appellet. Ratio eſt, quia Iudex poſt habita proteſtatione procedens videtur tacite illam reijcere, & illi reiectioni actor non appellans videtur tacite acquieſcere. *d* Huius ſententiæ fuit Lud. Rom. conſ. 384. in caſu propoſitæ. verſ. quo ad tertium, vbi tenet, quòd exceptio, quæ admitti non debuerat, admiſſa operatur, ſi ab admiſsione non fuit appellatum; prout ſimiliter valet ſententia lata vigore reſcripti nulli, ſi ab ea non fuit appellatũ. Eandem opinionem, non habita tamen Ludouici mentione ſecutus eſt Franciſcus Aret in l. naturaliter. §. nihil commune in 5. col. verſ. ſed ipſe non declarat. ff. de acq. poſſeſs. vbi loquendo de exceptione dominij obiecta illi qui agit iudicio poſſeſſorio recuperandæ, & citando Ioã. Mo. & Io. Andr. in c. 1. de confeſs. lib. 6. cum quibus tenet etiam Gemin. ibi in fin. concludit valere proceſſum, & quòd id ſibi ipſi imputare debet pars, quæ non appellauit, & ipſum Aret. ad verbum refert Felin. in d. c. inter monaſterium, de re iudic. in 16. col. in primo temperamento limitationis. Ergo in caſu noſtræ obligatio-
9 nis, † vbi cõtingat opponi impertinentem exceptionem illico proteſtandum erit ne admittatur, & ſi Iudex illam, & multo magis ſi ſuper ea probationes recipiat, erit ab ipſa receptione appellandũ:
10 Et † ſemper Procuratores ſint memores quòd ſicut iuxta illud antiquorum Romanæ Curiæ practicorum dicterium, nihil magis detegit ſummam Procuratoris ignauiam, & ſocordiam, quam pati
11 tacito fatalium lapſu appellationem interpoſitam deſeri, ita † nihil

R magis

magis detegit ignorantiam, aut incuriam eius quam pati hoc de quo loquimur parti ſuæ fieri. præiudicium, admittendi probatio-
12 nes de iure, ſi contradicatur. † In caſu autem oppoſito, quid reſponderi oporteat, vbi is, cui competebat aliqua exceptio, paſſus eſt illa non oppoſita procedi ad confeſſionem debiti, & alios actos citra effectualem obligationis executionem? vidi per bonos iudices ita obſeruari, vt ſi proceſſum ſit contra reum ad id citatum, ſit locus doctrinę communi, quam ponunt Doct. potiſsimum Paulus Caſtrenſ. & Iaſ. in l. 1. C. de iur. & fact. ignor. ſi vero proceſſum ſit contra abſentem aliter adhoc non citatum, is quandocunque compareat, integrum ſit ſibi ſuas exceptiones proponere, cum tali non poſſit adſcribi, quod neglexerit, aut tacite conſenſerit. Huic autem, quam præ manibus nunc habemus, quartæ oblig. particulæ, quando ita vt dixi, eſt vſu recepta, nihil addendum eſſe putaui.

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio non numeratæ pecuniæ noo admittitur ſtante obligatione Camerali. Limita vt n. 7.*

2 *Exceptio non numeratæ pecuniæ eſt probanda per allegantem ſtante hac obligatione.*

3 *Articuli non admittuntur ad probandam exceptionem non numeratæ pecuniæ.*

4 *Iuramentum nõ defertur ſuper iſta exceptione, nec ſuper alijs.*

5 *Exceptio non numeratæ pecuniæ non admittitur ſtante hac obligatione etiam obtenta abſolutione à iuramento. Intellige vt n. 6. & 7.*

a *NOn ſecus, ac ſi fuiſſent iure admittendæ.* Adde Corn. de abſolutione à iuramento, par. 3. q. 23. n. 8. verſ. & ita nominatim, & plures deciſiones ad hoc alleg. Tiber. in prax. lib. 1. c. 14. ſub n. 3. verſ. immo in executiuis.

b *Non ſit audiendus, allegans exceptionem non numeratæ pecu-*
1 *niæ.* Sicut † non auditur allegans hanc exceptionem ſtante hac

hac obligatione poſt plures deciſiones, quas refert, tradit Mancin.de iuram.par.4.effect.155.n.6.Cæſ.de Graſſ.deciſ.3.
2 n.1.de fideiuſſ.& licèt † hæc exceptio ſit omnino probanda per illam allegantem ſtante hac obligatione. Quicquid ſecus eſſet aliàs, Mohed.deciſ.1.de except.Ant.Auguſt. in epitome verb.obligatio Cam. verſ. excipiens. Cæſ. de Graſſ. deciſ.2. n.2.de fideiuſſ.Card.Mantic.de tacit.& ambig.conu. lib.18. tit.4.ſub n.7.in fin.vbi etiam firmat & pluribus, quod hęc exceptio ſtante obligatione Cam.non admittitur inde commiſſio præfixionis termini ad probandum numerationem habẽt obligationem Cam.dicitur tollere ius quæſitum Ant.Auguſti
3 in Epitome verbo obligatio Cam. verſ. commiſſio.Non † tamẽ admittuntur articuli ad illam probandam Tiber. in Prax.
4 lib.1.c.14.ſub n.3.Sicut † non defertur iuramentum ſuper tali exceptione, prout nec ſuper alijs non competentibus contra hanc obligationem.Creſcen.deciſ.66.lib.2.in manuſcriptis inter impreſſas 4.de iur.iur.Prædictaq; regula de non ad-
5 mittenda hac exceptione † non numeratæ pecuniæ ſtante obligatione Cam. Procedit etiam obtenta abſolutione à iuramento Mohed.deciſ.3. n. 2. de except.& plures deciſiones allegat ad hoc Tiber.in prax.lib.1.c.14.n.3.Mãcin.de iuram. par.4.effect.55.n.8.Boccacc.de ſoc. offic. n.142. Rota diuerſorum deciſ.787. per totam, & deciſ.800. nu.2.part.3. lib.3.
6 Cæſar de Graſſ.deciſ.3.n.1.de fideiuſſ. † Quod intellige prodere vigore facultatum A.C.ſecus de iure communi.Mohed.
7 deciſ.3.d.n.2 de except. Limita † vero dictam regulam de nõ admittenda exceptione non numeratæ pecuniæ contra hanc obligationem, vt non procedat quando opponens fuiſſet admiſſus ad illam probandã, & probauit Rota diuerſ. deciſ.821. n.3.par. 3.lib.3.Boccacc.de ſociet.offic.n.142. Ant.Corn. de abſolut.à iuram. par.3. q.23. n.37. poſt Galleſ.quem allegat Tiber.in prax.d.c.14.ſub n.3.verſ.immo in executiuis, & difficultatem non habet quando incontinenti probatur facto depoſito, ſi id ſuadet qualitas perſonarum Anton. Auguſtin.

R 2 in

in Epitom. verb. obligatio, verſ. excipiens.

c *Valet ne talis proceſſus, an non.* Vide poſt Galleſ hic deciſ. in cauſa Elboren. penſionis 9. Iunij 1595. coram bon. mem. Epiſcop. Pacen.

d *Videtur tacitè acquirere.* Adde Mancin. poſt Galleſ. hic de iuram. par. 6. q. 20. n. 10.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *Superfluam eſſe quandam deciſionem Aegidij.*
2 *Ibi dominus eſſe cenſetur vbi procurator inuenitur.*
3 *Qua ratione ſuſtineatur conſtitutio procuratorum incertorum in obligatione Camer.*
4 *Procurator debet conſtitui certus.*
5 *Certum etiam dicitur ob relationem factam ad aliquid certum.*
6 *Incertitudinis mandatum vitiantis exempla.*
7 *Ratio formæ cuiuſdam nouæ mandati.*
8 *Conſtitutio procuratoris, quem Titius puta elegerit, valet.*
9 *Vt protbocollum differat, vel minus contineat, quam inſtrumentum ipſius, inconueniens eſt.*

QVAESTIO XXI.

1 SEquitur quinta particula † in qua continetur conſtitutio procuratorum ad confitendum debitum, &c. quæ particula conſtitutionis, cum eſſet in vſu dudum antequam Aegidius Bellamera ſcriberet ſuas deciſiones, non poſſum non admirari, quamobrem idem
2 Aegid. in ſua deciſ. ſuperius citata 305. dubitauerit † ſi is qui exiſtens extra curiam ſubiecit ſe iuriſdictioni Cameræ, & promiſit ſoluere in curia: poſſet extra curiam citari, vt ibi reſpondeat, nec ne? Nam vt (de ſimili obligatione loquens) dixit Bald. in conſ. 167. verba dicunt. lib. 3. vbi inuenitur procur. ad hanc cauſam, & ad hunc locum conſtitutus, ibi iuris fictione dicitur inueniri dominus, & poteſt ibi citari, & conueniri. Quod autem tunc eſſet (quemadmodum dixi) in vſu hæc particula, patet ex caſu dubij 43. inter deciſiones Thomæ Faſtoli, vbi recitatur, quòd procurator ſic conſtitutus coram Auditore Cameræ recognouerat debitum, & condemnatio-

nationē ſubierat, recepto termino ad ſoluendū, qui Thomas ſcripſit eas deciſiones ſub Benedicto xij. Papa, & ſic multis annis antequam Aegidius,qui ſcripſit ſuas ſub Greg. xj. Niſi quis excuſando Aegidium diceret,quòd poterat eſſe in vſu vtraque forma, & quòd ipſe locutus fuerit de antiqua illa, in qua procuratores non conſtituebantur: Quamquam Aegidius nimio,vt apparet impulſus liuore ſemper aduerſus Auditorem Cameræ,& illius iuriſdictionem inuehitur,& plerunq; ſolo ipſius liuoris impetu nulla ratione ductus, vt in deciſ 210. in cauſa D.Simonis. & 508. concluſio quòd Audit. & in alijs locis. Circa particulam,quia(vt antea ſum teſtatus) de his partibus non ſum diſputaturus, niſi quatenus in hac obligatione ſunt collocatæ, alia quæ dicenda eſſe videantur non occurrunt,
3 niſi vt declaremus. † quo iure ſuſtineri poſſit hæc conſtitutio, pro quanto dicitur,quòd cōſtituit ſuos veros certos,&c.procuratores, &c.N.& N.omneſq; alios,& ſingulos procuratores,& notarios,qui tunc ſunt, & pro tempore futuro erunt in Rom.Curia,quorum nomina, & cognomina habere voluit pro expreſſis: illa enim clauſula generalis,omneſq; alios, &c. videtur eſſe contraria, tam ſuperius
4 poſitæ dictioni, certos, quàm diſpoſitioni iuris communis † ſecundum quam procurator conſtitui debet certus, & incerti conſtitutio non valet *a* ff.de procur. l 2. Sed ceſſat contrarietas, & ſuſtinetur
5 mandatum, † ex eo, quia de iure certum dicitur eſſe non ſolum quod eſt per ſe ipſum certum, ſed etiam illud,quod certificatur facta relatione ad alium certum.l.certum.ff.ſi cert. pet l.vbi autē §. illud.de verb.obl.l.aſſe.toto.de hæred.inſtit.l.inſtitutio talis. de cōdit.inſtit. dicta igitur cōſtitutio per illa verba Omneſq. alios,&c. redditur certa per relationem reſultantem ex verbis ſequentibus,
6 qui nunc ſunt in Rom.Curia procuratores,& notarios,&c. † Incertitudinis autem vitiantis mandatum exempla ponunt in d. l. Ang. & Albericus poſt Marti.Sil.& Guil.Cun ſi conſtituatur qui primus aſcenderit Capitolium: nam talis poſſet aſcendere qui nollet, vel non poſſet eſſe procurator,& ſi plures ſint Titij,conſtituaturq; procurator Titius, non aliter deſignato aliquo ex illis pluribus. Et quamquam ſint extra noſtrum propoſitum,quia tam eſt affinis materia,non erit fortaſſe abſurdum,ſi videamus † quam rationem habere poſſit alia mandati forma,quæ frequenter exercetur: veniunt enim ſæpe ad Romanā Curiā de lōginquis partibus, veluti ex Germania, Polonia, Scocia, ac ſæpius ex Gallia inſtrumēta mandatorum,potiſsimum ad reſignandum Eccleſiaſtica beneficia,in quibus vno aut pluribus nominatim deſcriptis procuratoribus, iuxta relin

quitur

Digitized by Google

quitur album ſpatium; in quo aliorum nomina deſcribi poſſint: quod ideo excogitatum fuit, vt ſi forte nominati procuratores eſſent mortui, aut abſentes a Curia, aut nollent onus mandati ſuſcipere, is ad cuius manus iuſtrumenta peruenerint, poſſit in albo ſpatio aliorum nomina addere, quorum miniſterio negotium expediatur, quod plerunq. id fieri contingit. Hoc & ſi prima fronte videatur abſurdiſsimum, ſua tamen ratione non caret: nam in effectu id per inde eſſe videtur, ac ſi ita conſtituens diceret, conſtituo N. & N. & quoſcunque alios per talem amicum meum Romæ commorantem hic in albo ſpatio deſcribẽdos, ita enim agi tacite videtur, habetq. antiquiſsima conſuetudo, vt illi cui inſtrumenta diriguntur, id facere poſsit: quemadmodum antedicti Albericus, & Angelus in d.l.2. affirmant, & tenet Bar. in l. inſtitutio talis. ff. de condit. in-
8 ſtit. † Valet mandatum, ſi conſtituo procuratorem quem Titius elegerit, ſeu nominauerit arg. l. huiuſmodi, de verb. obl. & l. vnũ ex familia. §. 1. & §. de Falcidia. ff. de leg. 2. & aliarum legum citat. per Alber. in l. 1. ff. eod. tit. de procur. Sicut etiam de iure canonico in in c. 1. §. 1. de procur. lib. 6. approbatur facultas a domino conſtituente ſubſtituendi alium, etiam certa non expreſſa perſona, pro-
9 curatori conſtituto conceſſa. † Vnum tantummodo remanere videtur abſurdum, quòd facta (ſic vt præfertur) in albo relicto aliorum nominum deſcriptione, reperietur notarij prothocollum in ea parte differens, & defectiuum: ſed id parui momenti eſſe videtur, quando fraus omnis abeſt, & totum de ipſius conſtituentis voluntate procedit, & hanc partem defendit, & comprobat late Boher. q. 274. an valeat procuratorium improbato Caſſaneo, qui contrarium ſenſerat in comment. Conſtit. Burgundiæ rub. 4. §. 5. n. 8. f. 144.

Z A C C H I A S.

S V M M A R I V M.

1 *Procurator non conſtituitur amplius in obligatione Camerali niſi vt hic.*

a 1 E*T incerti conſtitutio non valet.* Quod hodie indubitatum redditur † etiam circumſcripta diſpoſitione iuris communis ſtante conſtitutione fel. record. Pij V. incipiens inter il-

la22.

la 22.in ordine in Bullario,& eſt impreſſa apud Tiber.fol.505 in vltima editione vbi procurator ad confitendum debitum in ipſa formula obligationis Cam.conſtitui non poteſt,niſi,& ad defenden. etiam conſtituatur, & ipſe defendendi onus acceptat, vt latius continetur in d.cõſtitutione,& in nouiſsima S.D.N.ſuper reformatione edita tit.de A. C.

GALLESIVS.

SVMMARIVM

1 *An mandatum in obligatione Camerali reuocari poſſit,& quãdo.*

2 *Per debitorem nullo pacto reuocari poteſt mandatum obligationi Camerali adiectum.*

3 *Iure communi probari poteſt mandatum obligationis Cameralis, morte non extingui.*

4 *Mandatum à mera voluntate mandantis non dependens morte non finitur.*

5 *Quamuis mandatum morte non finiatur, reuocari tamen per hæredem poteſt.*

6 *Interdum tacite cenſetur mandatum reuocatum ab hæredibus.*

7 *Cur mandatum obligationis Cameralis,neque per conſtituentem, neque per hæredem reuocari poſſe videatur.*

8 *Quomodo intelligendum ſit illud,ſtipulationem ſequi naturam contractus ſuper quo interponitur.*

9 *De pacto adiecto obligationi Camerali, de non reuocandis procuratoribus.*

10 *Hæres ad omnia pacta defuncti obligatur.*

QVÆSTIO XXII.

1 QVæri etiam hic non immerito poteſt, An † hoc mandatum per conſtituentem reuocari poſsit. Et ſi non poſsit reuocari per eum viuentem an finiatur morte ipſius conſtituentis? Et ſi non finitur morte,an per hæredem reuocari poſsit? Pro quarũ quæſtionum inſimul facienda reſolutione repetenda ſunt memoriæ ea quæ diximus in prima huius ſecundę partis quæſtione,vbi declarauimus quatenus vis huius obligationis tranſeat contra hæredes

2 debitoris. † Et quamquam ſit vſu receptum,quòd per ipſum quidẽ debi-

debitorem nullo pacto reuocari poſsit hoc in obligatione inſertum mandatum,ſed eo mortuo cenſeatur finitum,& contra hæredes nequaquam detur via executiua, ſed procedi conſueuerit via iudicij
3 ordinarij:tamẽ audeo affirmare,† quòd(ſuppoſito vſu prædicto)de iure communi quemadmodum cætera pacta in hæredes tranſitoria durant,ſicut in dicta prima quæſtione est explicatum,ita hoc ipſum mandatum morte minimè extinctum perduret, poſsitque quilibet ex procuratoribus debitum cõfiteri, & ſubire executionem realem contra bona defuncti,cum termino conſueto, quia regula iuris eſt,
4 quòd † vbi mandatum non pendet à mera voluntate mandantis, ſed eſt ſuper eo,ad quod faciendum mandans præciſe compelli poſſet,tunc mandatum eius morte non finitur.l.fundi venditor.§.item ſi amicus ff.de acquir.poſſ.vbi Paul.Caſtren. dicit tex.eſſe ſing. de iure ciuili, & quòd de iure Can. eſt tex. in c. ſuper gratia. de reſc. lib.6.& ſequitur ibi Alex.& Rom.in l.2.§.ſed ſi quis.ff.de donat. & idem Rom.in conſ.202.ver.quod primo probo.& Bald.conſ.57.punctus quæſtionis.n.7.lib.5.idem Bal.& Paul.Caſtren. in l. ſi quis cum procuratorio.in princ ff de proc.idem Paul.in l.fin.ff.de ſolut.Alex. conſ.170.circa primum dubium.col.2.ver.nec poſſet excuſari.lib.2.
5 Iaſ.in l.eius qui.ſuper ver.placeat.in 8.limi.ff.ſi cert.pet.† Et quamuis dici ſoleat quòd,& ſi tale mandatum morte (vt prædictum eſt) non finiatur,attamen per hæredem poteſt reuocari, vt in d.l.fundi venditor.& ibi per Alex.in l.vlti.not. & in alijs locis ſuperius cita-
6 tis per eoſdem fere omnes Doct.ponitur. † Immo, & ſi non expreſſe,interdum etiam tacite reuocatum cenſetur ex perſona hæredũ, quando contingit hæredes eſſe ſtatus differentis à ſtatu defuncti, puta,ſi hæres ſit pupillus,Eccleſia, vel furioſus,quoniam etiam per talem ſtatus mutationem reuocatur mandatum, vt ſubtiliter probauit Socin conſ.112.multum abunde.col.6.verſ tertium eſt,in primo libro refert,& ſequitur Dec.in l.rogaſti.§.ſi fugitiuus,in 2 not.
7 ff.ſi cer. pet. † Tamen in caſu huius obligationis, neque per ipſum conſtituentem,neque per eius hæredes mandatum hoc reuocari poteſt:ex quo illud quod in mandato continetur, deductum eſt in cõuentionem, & pactum ſtipulatione vallatum, vnde etiam eſt alteri parti ius quæſitum.l.aliud.ff.de ſolut.& l.vero procuratoris.§.ſed ſi quis. & ibi not. Paul. Caſtr.eod.tit. Immo alia ratione dici poteſt, quòd hoc non ſit mandatum,ſed aſſumat naturam alterius contractus per not.in l.1.C.mand. in l.ſalarium ff.eo & §.fin. inſtit.eodem tit. ſuper quo alio contractu interpoſita ſtipulatio efficitur irreuocabilis a l.ſicut.C.de acti.& oblig.l.in commodato.§.ſicut.ff.commod.

8 mod.Ruin.conſ.125.col.vlt.lib.1. † & quamuis aliàs dicatur, quòd
ſtipulatio ſequatur naturam contractus, ſuper quo interponitur b
l.ſtipulatus,ff.de vſur.cum ſimil.id procedit ſolummodo quo ad ef-
fectum, vt quis non obligetur in plus, quàm ſi ſtipulatio non fuiſſet
interpoſita:ſed quo ad effectum,vt obligetur efficacius, & ita quod
reuocari non poſſit,& quòd ab eo per vnum ſolum ex contrahenti-
bus recedi nequeat, in hoc ſtipulatio non ſequitur naturam illius
contractus,vt probatur in l.miles.§.decem.ff.de re iudic. & ibi not.
Imol.& alij poſteriores,& eſt de mente Bar.in l.penul.C.de cond.ob
cau.& ita concludit Alex.in l.1.ff.de pact.& in l.ſciendũ,& in l. ſti-
9 pulationes non diuiduntur de verb. obl. † Accedit tertio,quia in
ſequenti huius obligat.particula ponitur pactum expreſſum firma-
tum etiam iuramẽto, de nõ reuocando hoc mandatum: quo pacto
ſtante,pro certo habetur etiam de vſu per Curiam ab antiquiſsimo
tempore(vt prædictum eſt)ſeruato quòd ipſe conſtituens nõ poteſt
tale mandatum reuocare iuxta celeberrimã doctr.Alber.in l.ſi pro-
curat.col.pen.verſ.quid ſi in literis,ff.de procur.qui dicit ita in fa-
cto obtinuiſſe,qui etiam idem tenet in l.item ad litem.verſ. ſed nũ-
quid poteſt.eod.tit.de proc.etiam ſi non ſit iuratum,allegat potiſſi
mum d.l.ſicut C.de acti.& oblig.& ita eum refert Fel. in c.ex parte
decani,col.6.in fi.ver.& ſtantibus prędictis de reſcrip. Quod ſi non
poteſt per ipſum conſtituentem, multo minus reuocari poterit per
10 hæredem,† qui tenetur ſtare omnibus pactis defuncti,l.cũ a matre
C.de rei vendic.ſicq; poterit nihilominus per quemlibet ex procu-
ratoribus fieri debiti confeſsio,& ſuſcipi executio realis cõtra bo-
na defuncti,niſi ſoluatur in termino conſueto infra tres dies,& ſub-
inde dari mandatũ executiuũ,ſicq. durabit via executiua,nec calũ-
nioſi hæredes potientur optato,vt quaſi reuocatis ꝓcurat.& extin-
cta etiã obligat. diſtrahere poſsint creditores per moras ordinarij
iudicij trium inſtantiarum,& deinde etiam negotij executiui.

ZACCHIAS.

a *Efficitur irreuocabilis.* Contrarium fuit deciſum in cauſa Placentina ſalarij 7. Maij 1607. coram bo. me. Penia vbi poſt Caſ. de Graſs. deciſ.3. n.7. & ſeq. de ſententia excommunicationis reprobatur conſ. Ruin. hic allegat. & alios plures ad hoc refert, & tradit Bart. vbi Menoch. & Pariſ. in additionibus.in l cum præcario la prima n.1. verſ. & per hoc dicimus ff.de præcar.Seraph.de priuil.iuram.p.iuil.75.n.7.

b *Super quo interponitur*. Et hanc opinionem ſequitur Rota in his terminis mandati procuratoris in d.Placentina ſalarij.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *Ex ſtipulatione notarij ſine mandato quæritur vtilis actio ſine ceſsione tertio ratum habeti.*
2 *Promiſſor pro abſente, etiam ante abſentis acceptationem nõ poteſt promiſſionem, & mandatum in forma Cam. reuocare.*
3 *Verba addita in noua formula actoris circa procurat. conſtitut.*
4 *Cur mandatũ alias irreuocabile, defuncto aliquo ſine harede deficiat.*
5 *Raro vel nunquam quis ſine harede decedit.*
6 *Nunquam fiſcus vltra vires hæreditatis tenetur.*
7 *Conditio ſi ſine hærede deceſſerit, intellecta de hærede ſucceſsionis nunquam exiſtit.*
8 *Quomodo, & quando quis intelligatur ſine hærede deceſſiſſe.*
9 *Quæ dicatur iacens hæreditas.*
10 *Cur per hæredẽ debitoris reuocari nõ poſſit mãdatũ oblig. Cam. appoſitum.*

QVÆSTIO XXIII.

1 QVæri † autem hic opportune poſſe videtur, ſuppoſita pro communi & vera concluſione illa, quod Notarij poſsint valide ſine mandato pro alijs abſentibus ſtipulari, & quod ex tali ſtipulatione quæratur illi, pro quo ſtipulatio facta eſt, vtilis actio ſine ceſsione *a* ſecuta tamen illorum ratificatione *b* ſeu acceptione, ita quod ſi illi, pro quibus ſtipulatum eſt, non ratificent, euaneſcat ſtipulatio; gl. in Pomponius, §. ſi ita ſcriptum, ff. de procu. & ibi not. Bal. idem Bal. in l. ſi abſentis, col. 1. ver. modo reuoco in dubium, C. ſi cert. pet. His inquã ſuppoſitis prout probantur per virum bene doctum And. Tiraq. in tract. conſtit. par. 3. lim. 30. præſertim, n. 13. &
2 ſeq † quæro an is qui promiſit notario ſtipulanti pro abſente poſsit promiſsionem, & cum ea mandatũ in hac obligat. factum reuocare eumq. facti pœnitere? ſaltim antequam per illum abſentem facta ſit acceptatio & ſic an d. notarij ſtipulatio ante acceptationem prædictam pariat aliquem effectum? reſpondeo, quòd in hac re nihil habet obligatio noſtra ſpeciale, ſed generaliter verũ eſt, quòd promiſſor non poſsit vllo modo etiã ante acceptationem illius, cui abſenti mediante notario promiſſum eſt, reuocare, nec pœnitere, vt Bal. l. cũ a ſocero. col. 2. verſ. caue tibi. C. de iur. dot. & alij multi doct. quos citat

Digitized by Google

citat & ſequitur idem Tiraq.in d.30.lim.n.49.ex quorum conſenſu dubitari non poteſt, quin dici poſsit eam communem eſſe ſententiam.Immo ibi etiam n. 79. ſuſtinet quod acceptatio talis promiſſionis fieri poſsit etiam per hæredem illius, cui abſenti promiſſum
3 fuerat,ſi res ſit integra, ideſt ſi viuat adhuc is qui promiſit. † Et quamuis(iudicio meo) forma ſecũdum prædicta ſit per ſe ſufficiẽs, vt mandatum ſit etiam per hæredem irreuocabile, tamẽ pro abundantiori cautela,in nouella forma addidi verba, per quæ mandatũ ipſum conferatur ad tempus etiam poſt mortem teſtatoris futurũ: ſub qua forma factum etiam ſimplex mãdatum durat,& nõ finitur morte.l.mortis cauſa.§.Titia.ff.de don.cau.mor. l.ſi vero nõ remunerandi.§.fi.cum l.ſeq.ff.mand.not.Bar.in l.ſi.ff.de ſolut.& in l.mãdatum.C.mand.& ibi Bal.& Sal.Ang.in diſp.Aſtẽſis miles, in prin. Rom.conſ.202. Corn. conſ.86. circa prin.in vlt.col.lib.4.Soc.conſ. 60.in præſenti conſult.n.10.& 11.lib.1. & conſ.87. in præſenti conſult.in prin.eo.lib.1.ponit.Feli.in c.relatum,in 4.fallen.de offic.deleg.& ibi Deci.in prin.& idem Dec.in l.eius qui in prouinciã,§.placebat.in 6.fallen.& ibid.Iaſ.in 8.fall.ff.ſi cert.pet. & licèt hoc duobus modis per Doct. declaretur, videlicet primo quod intelligatur dummodo ſic conſtituens decedat cũ hærede,aliàs ſecus,ratio affer
4 tur,† quia procurator repræſentat dominum,& ſi defuncto domino cõſtituente nõ adeſt hæres, ſequitur quòd nullus eſt dominus principalis,& ſic ille nullus erit procurator,ita Angelus in præallegata diſp.Ro.in d.§.Titia& in d.conſ.202.& idẽ Rom.& Alex.in d.l.fundi venditor.§.item,de acquir.poſſeſ. & ſecundo niſi per hæredẽ reuocetur,prout reuocari poteſt,glo.l.ſed interim.§.ſi vxor.primo.ff. de don.inter virum,& vxor.Ro in d.§. Titia. & conſ.202. Soc.conſ. 49.viſo inſtrumẽto.in prin.lib.4.Alex.in d.l.fundi.in vlt. not.Deci. in d.c.relatum,in 3.fallen.Eæ tamẽ declarationes noſtri huius pro-
5 curatoris officium nequaquam impedient.† Nam primũ quòd quis decedat ſine hærede,ſi ſuperſint bona, ſuper quibus faciẽda ſit executio,vix,& raro continget non eſſe hæredẽ. Nam vt dixit Iaſ.in l. non omnis.col.3.ver.Illud dictum.ff.ſi cer. pet.nemo dicitur vnquã decedere ſine hærede,quia ſaltim vltimo loco habet fiſcũ hæredẽ. l.
6 ex facto.ff.ad Treb.† nec veriſimile eſt fiſcum eſſe repudiaturũ,cum nunquam teneri poſsit vltra vires hæreditatis.Bal.in l.fin.in prin.in 4.q.C.de iur.delib.& ibi Caſt.& Iaſ.& Bar.in l.1.§.an bona,ff.de iu
7 re fiſc.† & hinc prudenter ait Bal.in l.fin.in 7.oppoſit.C.de hære.inſtit. quòd conditio,ſi ſine hærede deceſſerit, vbi intelligitur de hærede ſucceſsionis, & non ſanguinis,eſt conditio nunquam extitura, [illegible] & cam[illegible]

& eam quodãmodo impoſsibilem eſſe dicit Deci.in c. in præſentia, col.15.verſ.2.cõcl. de probat.prout etiam dixerat ante eum Abbas
8 ibid.col.8.verſ.in 3.par.gl. † Et ne quis forte æquiuocet adhuc puto eſſe aduertendum, quod deceſsiſſe aliquẽ ſine hærede, non intelligitur, eo ipſo quod nemo adijt hæreditatem adhuc iacentem, ſed ita demum, quando apparet neminem velle eſſe hæredem, veluti ſi facta diligẽti inquiſitione, & citatis ijs, quos tãgit proxima ſucceſſionis cauſa, iuxta doct.Bart.poſt gl.in l.ſancimus §. quos autẽ.C. ad Trebellia.nemo ſe offert, qui velit hæres eſſe, quo facto incipiũt eſſe bona vacantia ad neminem pertinentia, antequam occupẽtur.
9 d.l.3.§.an bona ff.de iur. fiſci. † alias, & ante, quàm hoc appareat, diceretur, & eſſet hæreditas iacens, quæ repræſentaret perſonã defuncti.l.hæreditas.ff.de acquir.rer.domin. l.cum hæreditas C. de poſſ. vbi Bar. & propter illam repræſentationẽ duraret mandatum poſt mortẽ. Hæc ſunt verba Decij in d.c.relatum.col.1.verſ.ſed tamen aduertendum, ex quibus oſtenditur id quod dixi, ex dicta prima Doct.declaratione, huius noſtri procuratoris officium nunquã,
10 aut per quam rariſsimè impediri poſſe: † prout neq; per hæredem reuocari poteſt mandatum in hac obligatione inſertũ, & poſt mortis tempus collatum, factũ videlicet nón ad commodũ ipſius conſtituentis, aut ſui hæredis, ſed ad commodum tertij, cum quo initus eſt contractus.Bal.in l.id quod pauperibus, in 24. q. C. de epiſc. & cler.refert. & ſequitur Rui. conſ 7.col.3.in fin.lib.2.

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1 *Emptor cenſus petit executionem huius obligationis etiam ſi non fuerit præſens in inſtrumento.*

a 1 VTilis actio ſine ceſſione. Inde emptor. cenſus poteſt petere † executionem huius obligationis, etiam ſi non fuerit præſens in inſtrumento, quia Notarius ſtipulatur pro abſente; Boccacc. de cenſibus 2. par. n.128. & tradit in terminis iuramẽti Mãci.poſt alios de iuram.par.4.effect.23.n.5.

b *Sequuta tamen illorum ratificatione.* Vide in hoc deciſ.663. n.1. par.1. diuerſ. & contrarias opiniones refert, & ad concordiam reducit Mancin.de iuram.par.4.effect.23.n.4.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *An pactum iuratum de non reuocando procuratorem, ſeruandum ſit neceſſariò.*
2 *Cur facultati reuocandi procuratorem renunciari non poſſit.*
3 *In omnibus reſignationibus, donec per ſuperiorem receptæ nõ ſunt, reuocari poteſt mandatum.*
4 *Cur non obſtante periurio reuocari poſſit procurator.*
5 *Cõſtitutio procuratoris iurata reuocari nõ poteſt in captionẽ tertij*
6 *Clauſula, contenta in inſtrumento eſſe vera, quæ in noua auctoris forma adſcripta eſt, quam non habeat.*
7 *Qua ratione impediatur impetratio relaxationis à iuramento.*

QVAESTIO XXIV.

SEquitur ſexta, eademque vltima obligationis particula habens promiſsionem de adimplendo, ſeruandoq. conuenta, quòd non reuocando procuratores, addito etiam iuramento. Iuxta quam pro clariori adhuc antedictorum demonſtratione, reuoco in quæſtionẽ
1 An † hoc pactum promittentis non reuocare procuratores, addito etiam iuram. valeat itaut promittens teneatur illud inuiolabiliter obſeruare? Cui quæſito ſtatim occurrit gl. c fi. in verb reuocatus, de procu. lib. 6. & doctr. Bar. in l. cum precario, ff. de precar. per quas
2 habetur, † quòd facultati reuocandi procuratorem non poteſt renunciari, quia id eſt contra naturam mandati, vt ſit irreuocabile, itaq; non firmatur etiam addito iuramento, & ſic poterit eo non obſtante mandatum reuocari *a*, licet conſtituens inde remaneat periurus, quod latè probant Ang. conſ. 125. Punctus eſt talis Martinus. &c. & in l. & in perpetuum, ff de proc. & Ro. in l. alia, §. eleganter. ff. ſol. mat. & Paul. Caſt. in conſ. 57. Venerabilis vir. col. 2. ver. nũc ergo quæritur tertio, & Imo. in c. cum contingat, col. 24. & n. 53. de iur. iur. ponit late Fel. in ſupra allegato c. ex parte decani. & in c. ſi diligenti. in 9. limi. de for. comp. qui in vtroq, loco citat illam deciſ. 8. de proc. in anti. quæ eſt ſecundum n. 104. quæ deciſio habet, quòd conſtituens procuratorẽ ad reſignandum benef. ex cauſa permutationis cum pacto iurato de illũ non reuocando, non poſsint valide reuocare. Quod ſimiliter etiã refert, & ſequitur Stef. Aufr. in addi. ad 260. deciſ. Tholoſa. ſed d. deciſ. Rotæ, quemadmodum ipſi Fel. de
3 iure fuit ſuſpecta, ita etiam non eſt in vſu. † Sed indifferenter practicatur, quòd in quibuſcunq; reſignationibus, ſiue ex cauſa permu-

tationis,

tationis, ſiue aliis quacunq; ratione correſpectiuis locus ſit pœnitentiæ, donec reſignatio per ſuperiorem fuerit recepta, & admiſſa, nec darentur per Cancellariam lit. ad cogendum via iuris partem retinentem, vt ſeruaret contenta, vt teſtatur etiam Hier. Paul. in lib. cui titulus eſt, Practica Cācel. fol. 51. ver. Duo tractauerunt, & meo tempore in plurib. cauſis Rota iudicauit: quib. argumentis, & rationibus, non eſt hic dicendi locus. Sed quantum ad propoſitam à nobis hoc loco quæſtionem attinet, vſus habet iuxta ſuperius citatas Alberici doctr. quòd hoc mandatum reuocari non poſſit, quod etiā voluit Bal. in rubr. extra de procur. col. 4. ver. periurium dicens.
4 Periurium † nō impedit, quin procurator poſſit à domino reuocari, vt in c. vlt. de procu. lib. 6. in gl. ord. & ratio eſt, quia ex tali iuramento nulla inſurgit obligatio, ſecus ſi eſſet promiſſum aduerſario de non reuocando, quia ex tali pacto licito, & honeſto, ne aduerſario illudatur, bene oritur obligatio C. de tranſact. l. ſi quis maior. Itaque ſumma eſt, quòd mandatum ſimplex etiam cū iuram. de non reuocando illud, nihilominus reuocari poteſt, licet reuocans rema-
5 neat periurus. † Sed vbi iuramentum præſtitum eſt alteri habenti intereſſe de non reuocando talem procuratorem, illud ſit irreuocabile *b* ſecundum Albe. & Bal. & ſecundum Ro. Cur. vſum ratio (quātum ab antiquioribus audiui) propter quā eſt hic vſus introductus, eſt illa notiſsima, quia iur. hoc ſeruari pōt ſine peccato, & ſine interitu ſalutis æternæ, quam ponit etiam Iaſ. idem ſentiens, in l. ſi non ſortem, §. ſi centum, col. 3. verſ. dubio de hac deciſ. ff. de condit. ind. vbi etiam citat dictam doctr. Bal. licet in alio loco, quod etiam Iaſ. ſimpliciter imitatus Doct. Hiſpan. in repet. rubricæ, de don. inter vir. & vxo. in 6. limit. quæ in lib. meo, eſt fol. 52. col. 1. ver. nec obſtat gl. In
6 c. fin. † Huic vltimę particulæ, in noua forma addita eſt clauſula, per quam partes iurant contēta in inſtrumento eſſe vera, quæ inter alia valet, ne poſſit aliqua partium contra ſic iuratam aſſertionē venire ſimulationem, aut rem aliter geſtā eſſe dicēdo vt latè Imol. poſt Anton. de Butri. in c. cum contingat. in 6. memb. de iur. iur. & ibi Abb. in verſ. decimus caſus, & in diſputatione. Statuto ciuitatis Senarū, ver. decimus caſus. Bal. & Salic. in l. fin. C. de nō numer. pecun. Imol. & Alex. in l. Seius, & augerius, col. vlt. ff. ad leg. Falcid. Alex. in conſ. 36. viſo themate. col. 2. lib. 2. & conſ. 132. viſo inſtrumento. eod. lib. &
4 in l. nemo poteſt. ff. de lega. 1. † Valet inſuper ea clauſula, ne ad effectum impugnandi inſtrumentum, iuramenti relaxatio poſsit impetrari, vt poſt Fran. Aret. dicit Iaſ. in d l. nemo poteſt, col. 8. de leg. 1. nam eo ipſo quòd quis peteret ſe a iuramenti nexu abſolui, opus

eſſet,

Digitized by Google

eſſet, vt diceret id quod iurauit eſſe falſum, & conſequenter poneret ſe eſſe periurum, & ſic tanquam periurus turpitudinem ſuam detegens eſſet omnino repellendus, vt latè per Bar. in l. iuſiurandum, quod ex conuentione. §. procurator. ff. de iureiur.

ZACCHIAS.

a ET *ſic poterit eo non obſtante mandatum reuocari*. Et hanc opinionem Rota ſequitur. Mohed. deciſ. 28. n. 1. de renunciat, & in d. Placentina ſalarij 7. Maij 1607. corā bo. me. Penia, Manc. de iuram. par. 4. effect. 22. n. 11.

b *Illud ſit irreuocabile*. Hanc donationem ſequuntur Boer. deciſ. 207. n. 3. & poſt plures, quos allegat Manc. de iuram. part. 4. effect. 22. n. 11.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *An iuramenti relaxatio ſit concedenda obligato in forma Cam.*
2 *Ex iuſta cauſa obligatus in forma Cam. relaxatur à iuramento.*
3 *An in conceſſione relaxationis à iuramento ſit pars citanda.*
4 *Ratio vſus quo non datur relaxatio à iuram. ad effectum excipiendi.*
5 *Fruſtra petitur ſolutio vinculi non adſtringentis.*
6 *Abſolutio à iuramento ad effectum excipiendi paſſim conceditur.*
7 *Qua ratione defendatur iuſtam eſſe conceſſionem relaxationis à iuramento ad effectum agendi.*
8 *Quomodo Staphilei, & Caſſadori dictum intelligatur de abſolutione à iuramento non permiſſa contra obligat. Cam.*
9 *Auditori Cameræ priuilegium circa executionem obligat. Cam.*
10 *Tactus ſcripturæ in iuramento quando requiratur.*
11 *Corporale iuramentum plus adſtringit, quàm verbale.*

QVAESTIO XXV.

1 SEd † hic ſumpta occaſione, quæro an ei qui eſt ſub hac forma obligatus iuramenti ſit relaxatio concedenda nec non a Ioãnes Staphileus (ſi liber ille ſub literarum gratiæ, & iuſtitiæ titulo inſcriptus, eſt ſuus) abſolute dicit ſtylum Signaturæ eſſe, quòd in ſimilibus obligationibus non detur abſolutio à iuramento ad effectum

fectum agendi, niſi forte obligatio talis adiecta ſit ſimoniacæ tranſactioni, contra quam obligatus abſolutionem huiuſmodi petens agere velit, per iura,& rationes ibi deſcriptas. Sed quo pacto ſtylus ille ſe haberet ſuo tempore ipſe viderit, modernus vſus aliter habet,ideo puto eſſe conſiderandum, petatur ne abſolutio ſimpliciter à vinculo iuramenti,an vero duntaxat ad effectum agẽdi,ſeu excipiendi tantum, & in ſingulis articulis, quid ex iuris cõmunis diſpoſitione,quid ſecundũ Romanæ Curię ſtylum ſit obſeruandum, tã,ſuper facienda vel non facienda omnino abſolutione quàm ſuper eo,ſi vbi fieri poteſt, citanda ſit pars, altera,cuius intereſt, an non. Et quantum attinet ad ius cõmune,materia ſatis tractata eſt per Doctores in c.1. & c. debitores, de iureiur.& in alijs vulgatis
2 locis,elucidata clariſſime per Felin.more ſuo in d.c.1.† Quorum in ſumma ea videtur eſſe concluſio,ꝙ indifferenter cõcedi poſſit,allegando cauſas cõuenientes.Sed cõtrouerſia ſuper illo eſt,an ſit pars
3 altera citanda,an nõ *b* in † quo communis opinio videtur eſſe, ꝙ ſi per abſolutionẽ tollitur obligatio ex toto,vt ſi iuramentũ eſſet cõtractus validatoriũ,ita ꝙ ſine iuramẽto non valuiſſet,cuiuſmodi cõtractuũ multa exempla poſuimus ſupra in 3.q.primæ partis, & tũc neceſſario ſit pars citanda,atq; audienda:ſecus ſi tantũmodo ageretur de habilitanda perſona,quæ iurauit, vt iuramento non obſtante poſsit contra inſtrumentum dicere, dolumq., & fraudem;quibus deceptus fuit,aut aliud tale detegere,quoniam (inquiunt)hoc ſecũdo modo nõ infertur parti graue præiudicium,ſed remanet illi ſaluum ius ſuũ & in hanc ſummã eſt deciſio Tholoſ.62. cum ſua additione.Romanæ vero Curiæ ſtylus,ſimpliciſsima, eademque æquiſſima via in hanc ſummam cõcluditur,dico in relaxatione iuramẽti ſuper hac,de qua tractamus, forma adiecti nam in alijs per omnia
4 locus eſt diſpoſitioni iuris cõmunis:†eſt inquam ſtylus primũ,quòd ad effectum excipiẽdi nullo pacto detur, iuramenti relaxatio,quod fertur habuiſſe originẽ à quadam formula per Conciliũ Lateranẽſe ſub Papa Leone X. celebratum ſacræ Pęnitentiarię officiarijs prę ſcripta,& habet eam rationem,quia vel talis abſolutio non eſt neceſſaria,vel eſt iniuſta:nam ſi petatur ad effectum opponẽdi aliquã ex exceptionibus,quę(iuxta ſuperius dicta)per ſe iuramẽto nõ ob-
5 ſtante opponi poſſunt,†fruſtra petitur abſolutio vinculi nõ adſtringentis:ſi vero exceptio ſit ex illis, quæ ſtãte iuramẽto per ſe opponi nequeunt,iniuſta eſt,& calumniæ ſuſpecta petitio, tẽdens ad retardãdum paratam obligationis executionem,eſtque merito locus vulgato illi remedio , ſolue,& repete. d. c.debitores , de iureiuran

Simi-

Similiter nunquam conceditur etiam agere volenti abſolutio ſim-
6 plex apta ex toto tollere obligationem. † Ad effectum vero agendi duntaxat cōceditur abſolutio, ſeu abſoluendi commiſſaria facultas paſsim,& indifferenter,hoc tantum adhibito moderamine, quód ſi iam ſit ſuper obſeruāda obligaitone lis cœpta:tunc abſoluēdi (niſi
7 parte citata)non detur facultas.† Sed hæc quoq;ad effectum agendi cummiſſa,aut etiam conceſſa iuramenti relaxatio nō eſt iniqua,ſed iuſta.Nam illam petenti,ſi denegatur,fieri poſſet iniuria,ſi vere cōtractus eſſet inualidus, aut aliàs illicitus.ille vero contra quē conceditur,conqueri iuſte non poteſt,quoniam propterea non retardatur ſibi ſuæ obligationis executio,iuxta ea quæ ſuperius dicta ſunt, vbi de mutuis petitionibus locuti ſumus, cū etiā conueniens agat: ſed quamuis debitore ad effectum agendi abſoluto,atq; agente,ni-
8 hilominus ad obligationis executionem proceditur; † itaq; dum Staphileus loco ſuperius citato,& Caſſa.in ſua deciſ.de mutu.petit. dicunt,non dari abſolutionem ad effectum agendi cōtra obligationem in forma Cam. vel ſubaudiendum eſt non dari ſcilicet ad effectum retardandi executionem, vel eorum dictum eſt hoc tempore
9 falſum;† Immo habet A. C. inter alia multa Leonis decimi antedicti Pont.priuilegium;quo conceditur vt ipſe Auditor,ſuuſq; locū tenens in cauſis coram eis vigore talium obligationū introductis, abſolutionibus à iuramento, & alijs ibi expreſsis impedimentis nequaquam obſtantibus tam contra bona obligatorum vſque ad effectualem ſolutionem in omnibus,& per omnia, perinde ac ſi prædicta nō emanaſſent,procedere valeant *d* Illud nolo prætermittere, quòd vbi in fine obligationis ponitur iuramentū per illa verba, ac, ad,& ſuper ſancta Dei Euangelia(ſcripturis ſacroſanctis per eum
10 ſponte tactis iurauit)† clauſula(ſcripturis tactis;&c.)nō eſt neceſſaria;corporalis enim ille factus in actu iurandi non requiritur neceſſario,niſi in caſibus quibus iuramentum defertur à iure, vt in iuramento teſtium,iuramēto calumniæ,&c. vel vbi defertur à iudice,vel à parte ex neceſsitate:in cæteris ſufficit verbalis iuratio *e* vt no.glo.Clem.1.in §.porrò.ver.tacta.de hæreti.& in c.vt circa.ver. corporalis de hæreti.lib.6. & de forma iuramenti verbalis habetur
11 in glo.22.q.1.in ſumma.† Sed poſtquam vſus eam clauſulam recepit,poteſt ita dimitti,maxime cū videatur plus obligare iuramentum corporale quam ſolum verbale.l.ſi alterius.C. ſi min. ſe maio. dix.& not.d.gl.ver.tacta.& Imol.in c.cum contingat, n.58.de iureiur.ita vt hoc ſit abundare in cautela.

T ZAC-

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1 *Abſolutio à iuramento eſt neceſſaria ſtante hac obligatione.*
2 *Abſolutio à iuramento ad effectum agendi non conceditur ſtãte hac obligatione. Limitatur vt n.3.*
4 *Abſolutio à iuramento ad effectum excipiendi denegatur. Intellige vt n.5.*
6 *Abſolutio à iuramento ad effectum compenſandi conceditur: reprobatur vt ibi.*
7 *Obligatio Cam. plura continet iuramenta.*
8 *Abſolutionis tot ſunt neceſſariæ quot ſunt iuramenta.*
9 *Abſolutio vnica ſufficit à iuramentis contentis in obligat.Cam.*
10 *Citatio quando ſit neceſſaria in abſolutione à iuramento.*
11 *Citatio non eſt neceſſaria in abſolutione à iuramento vt hic.*
12 *Abſolutio à iuramento quid operetur ſtante obligatione Cam. & intellige vt n.13.*
14 *Abſolutio à iuramento in curia conceditur per Vicarium* Pa*pa abſque citatione de ſtylo.*
15 *Stylus predictus ceſſat poſt incurſum periurij.*

1 I*Vramenti ſit relaxatio concedenda nec ne.* Abſolutio ſeù relaxatio à iuramento eſt neceſſaria ſtante hac obligatione ad effectum agendi aliàs obſtaret exceptio periurij. Scacc.de iudic.cauſ.ciuil.lib.2.c.1.caſu 1.n.119. Et admittit Rota in Romana afflictus, ſeù damnorum 2. Aprilis 1593. coram bo. me. Card. Mantica. Quod intellige quando eſt liquida aliàs non retardaret executionem noſtræ obligationis Mareſcott. variar reſolut.lib.2.c.121.n.84.& ſequen. Non † tamen
2 conceditur iſta abſolutio ad effectum agendi ſtante hac obligatione, tam de iure, quam de ſtylo, vt poſt Staphil.hic allegatũ de literis Iuſtitiæ §. ſtylus ſignaturæ fol. mihi 134. à tergo aliàs de literis gratiæ, & iuſtitiæ verſ. ſtylus ſignaturæ

Couar.

Couar.variar.reſolut.c.4.n.6.verſ. 1.aduerten. Marcheſ. de commiſſ.relax.iuram.ad effect.agen.c.3.n.36.par.2.in 2.editione.In prima verò editione cōmiſs.1.c.5.n.1. par. 1. Scacc. de iud.cauſ.ciuil.lib.2.c.2.q.4.caſu 1. n.119. Mancin. de iuram.par.6.q.15.n.1.Mareſcott.var.reſol.lib.2.c.8.n.13. Sed
3 modernus † vſus aliter ſe habet,vt hic per Galleſ. & poſt eum Mar.Ant.Genuen.in Prax.Archiepiſ.Neap.c.4.ſub n.1.vt ad
4 effectum † excipiendi nullo pacto detur iuramenti relaxatio Marcheſ.de commiſs.appellat. ab hac oblig.c.16. ſub n.27. verſ.quamuis ad effectum excipiendi in 2.editione Scacc. d. caſu 1. nu.120. Anton. Corn. de abſolut.à iuramen. part.3.
5 quæſt. 9. num. 2. Sed † contra vtrumque ſtylum opponit Scacc.vbi prox.n.121.Verum facilis eſt cōcordia, quia ſtylus de quo Galleſ.vt detur ſcilicet ad effectum agendi poteſt procedere in eo, qui iam adimpleuit ſuam obligationem ſoluendo,quo caſu abſque dubio concedi debet abſolutio, & ita intelligendi ſunt Caſſad. & alij hic allegati,vt non detur ſcilicet ad effectum impediendi executionem,vt infra per Galleſ. n.8.Scacc.vbi prox. n.125.verſ. reſponde. Quo vero ad effectum excipiendi omninò denegetur, quia aut vult opponere aliquam exceptionem ex his, quę poſſunt opponi contra hanc obligationem,& tunc iſta abſolutio,ſeu relaxatio neceſſaria non eſt, aut vult opponere aliquam exceptionem non admiſsibilem, & tunc non eſt concedenda, vt poſt Galleſ. Scacc.d.n.125.Ant.Corn.de abſolut.à iuram. par.3.q.9. ſub
6 n.4. Ad effectum † autem compenſandi, danda eſt abſolutio, non obſtante hac obligatione Ant.Corn.vbi prox.par.4.caſu 16.n.36.Quod non credo verum,nam aut compenſatio oppo nitur in illis caſibus, in quibus ſupra notaui, opponi poſſe, & tunc eſt neceſſaria, Aut opponitur in caſu, in quo non poteſt opponi, & tunc non eſt concedenda, quia nihil operaretur. Rom.cōſ.46.incip.in cauſa n.1.Ferr.cōſ.147.n.4.& 234.n.2.
7 Sed quero,hæc † obligatio plura continet iuramenta, vnū de obſeruando promiſſa,aliud narrata eſſe vera. Rot. diuerſ.

Digitized by Google

deciſ.800.n.4.par.3.Marcheſ.de comm.appell. ab hac oblig.
c.16.n.23.par.2.in 2.editione. Illuſtriſs. Mantica de tacit. &
ambig.conuen.lib.18.tit.4.ſub n.7.verſ.item quia. An ſuffi-
8 ciat vnica abſolutio ab iſtis iuramentis, & licet † regulariter
tot ſint neceſſarię abſolutiones,quot ſunt iuramenta.Seraph.
de priuil.iuram.priuil.83.n.46.Mancin. de iuram. par.6.q.3.
n.4.Rota in Veliterna affictus 21.Iunij 1599.corã bo.me.Epiſ.
Pacen.Placentina Caſtri 4.Iulij 1601. coram Illuſtriſs. Mel-
lino,& in Romana nullitatis obligationis 5. Iulij 1604. corã
9 Reuerendiſs. Atrabaten. Nihilominus † ab iſtis iuramentis
ſufficit vuica abſolutio,cum vnum iuramentũ in aliud influat,
facta relatione ad inſtrumentum, vt fuit deciſum in Aretina
commendæ 1.& 19. Iunij 1587. coram bo. me. Orano, quæ
eſt deciſ.28. n.5.

b *An ſit pars altera citanda*. Variæ fuerunt in hoc articulo
DD. opiniones,vt videre poteris per infra allegandos quæ ad
10 cõcordiã reducuntur hic per Galleſ.Quod † ſi abſolutio euel
lit vires contractus,& tunc ſit neceſſaria citatio, ſecus ſi tãtũ-
modo ageretur de habilitãda perſona,quæ iurauit,vt iuramẽ-
to non obſtante poſſit cõtra inſtrumentũ dicere,& poſt Galleſ.
hic Mancin.de iuram.par.6.q.1.n.8.Marcheſ.de commiſs.ab-
ſol.à iuram.ad effectum agendi c.2.n.9.& ſeqq. par.1.Tiraq.
in tit.res inter alios act.limit.30.verſ.declara ſecũdo Cœual.
ſpecul.opin.cõm.con.cõm.q.434.n.7.8.& ſeq. vbi reſpondet
cõtrarijs Gratian.in addit.ad deciſ.March.165.n.1.Secundũ
11 quã diſtinctionẽ in terminis,de quibus loquimur † neceſſaria
12 non erit citatio, quia per † abſolutionem à iuramento non
impeditur executio obligat. Cameral. ſed operatur tantum
quod abſolutus veniat audiendus via ordinaria. Mohed. de-
ciſ. 1. & 3. de except. Ruginell.de appellat. §. 6. gloſ. 7.
c.2.n.11.Ant.Corn.de abſolut.à iuram.par.3.q.9.nu.8. & 9.
& quæſt.14.n.45.verſ.ſi eſſet talis contractus,& nu.ſeq. Illu-
ſtriſs.Mantica de tacit.& ambig.conuen.lib.18.tit.4.n.7.& 8.
Marcheſ.de commiſſ.relax.iuram.par.1.c.5.n.2.in 1.edition.

Scacc.

Scacc.de iudic.cauſ.ciuil.lib.2.c.2.q.4.caſu 1.nu.125.verſ.reſponde Tiber.in prax.lib.1.c.27.vbi alios allegat Mancin. de confeſſ.c.2.n.160.& de iuram.part.6.q.15.n.4. Ant.Aug. in Epit.verb.obligatio Cam.verſ.iuramenti relaxatione, Rota diuerſ.deciſ.787.par.3.lib.3.& deciſ.800.ſub n.5,verſ.verum quia eodem lib.3. quæ eſt eadem cum d. deciſ. Mohed. licèt latius extenſa Ant.Aug.deciſ.72.lib.3. & fuit deciſum in cauſa Tiburtina Caſtri S.Poli 17.Martij 1664. coram Cotta,quæ eſt deciſ.147.n.5.

13 Intellige † tamen quod procedat ſi agatur coram A.C. ſecus coram alio Iudice, quia omnes prædicti loquuntur vigore facultatum A.C.Scacc.d.caſu 1.n.130.verſ. tempera iſtam extenſionem Mohed.d.deciſ.3.de except. Aduertendum eſt

14 autem circa ſupra notata, quod † in curia de ſtylo abſolutio à iuramento conceditur per Illuſtriſs. Papæ Vicarium abſque alia citatione Marcheſ.de commiſ.relax.iuram.c.2.ſub n.9.& 10. par.2. in 2.edit.Tiber.in prax.lib.1. c.27.ſub n.5.Ceſſat

15 tamen iſte ſtylus poſt incurſum periurij, quia abſolutio tali caſu non conceditur niſi per Papam Marcheſ. de commiſ.relax.iuram.c.1.n.35.par.1.in 1.editione Scacc.d.caſu 1.n.138. verſ.declara,& in verſ.infero Rota in d.Romana nullitatis obligationis 5.Iulij 1614.coram Reuerendiſs. Atrabaten. & tūc requiritur partis citatio. Scacc.vbi prox. verſ.item iſto caſu.

c *Saluum ius ſuum.* Adde ad omnia Ant. Corn.de abſol. à iuram.par.3.q.14.n.15.verſ.& ſic etiam.

d *Procedere valeat.* Et poſt Galleſ.hic Mancin.de iuram.par. 6.q.15.n.6.vbi plures deciſiones allegat.

e *Sufficit verbalis iuratio.* Adde Theſaur.poſt Galleſ.hic deciſ.47.n.4.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *Quale debeat eſſe inſtrumentum exequendum.*

2 Abr-

2 *Abolitio in inſtrumenti parte non ſubſtantiali non vitiat.*
3 *Probata parte ſubſtantiali corrupta, vel corroſa inſtrumẽti producti per teſtes, datur executio instrumenti. ſecus vero nõ producti.*
4 *Originali nota tantum producta, instrumenti executio non datur.*

QVAESTIO XXVI.

1 QVærenti † quale debeat eſſe inſtrumentum exequẽdum; ſtatim occurrit quod debet habere omnia publici inſtrumenti requiſita enumerata per gl. in l. generali C. de tabular. lib. 10. & Specul. in tit. de inſtrum. edit. in princ. & Bar. in l. ſi quis ex argentarijs. §. initium, ff. de edendo declarata per Abb. in c. 1. col. 1. & ſeq. de fid. inſtrum. explicata latius per Afflictum in conſtitut. Regni, quæ incipit Baiulos omnes, col. 5. & ſeq. Quibus in propoſito addẽdum & illud eſt, quod inſtrumentum cuius executio petitur, non ſit abolitum neque cancellatum, neque in aliqua ſui parte ſuſpectum, aut diminutum, ita dixit Bald. in l. 2. C. vt poſſ. leg. eat. per tex. l fin. C. de edict. diu. Adri. toll. refert & ſequitur Paul. Caſtren. in d. l. fin. & in l. noſtras, C. de teſtam. & voluit Bar. in l. 1. §. fin. in fin. ff. de his
2 quæ in teſt. delen. † Quod tamen intelligendum eſt, ſi talis abolitio aut alia ſuſpicio eſſet in loco ſubſtantiali, alias ſecus dicendum, ſecundum eundem Caſtren. in d. l. fi. Sed Bal. in l. fin. C. de fideicom. & in l. ſed & ſi. §. ſi cũ de hæreditate, ff. de iureiur. tertio voluit quòd
3 ſi † producatur inſtrumentũ publicum corroſum vel ruptum in aliqua parte ſubſtantiali, quæ tamen pars probetur per teſtes, detur nihilominus talis inſtrumenti executio: ſi autem non producatur inſtrumentum, quod dicatur eſſe deperditum, ſed eius tenor probetur per teſtes, non eſt danda executio, ſicut ſi productum eſſet inſtrumentum. Bar. in l. 1. ff. de his quæ in teſta. delen. col. 1. in fin. & facit quod tenet idem Bar. C. de pign. l. 3. col. pen. ver. prædicta intel-
4 ligo. † Immo etiam ſi producatur originalis nota (quæ vulgo imbreuiatura appellatur) non redacta in mundum cum ſubſcriptione notarij, & alijs publici inſtrumenti ſubſtantialibus, non eſt danda executio, per dicta Io. Andr. in add. Specu tit. de inſtr. edit. §. videndũ, ver. & quod tabellio. & Cyn. in l. contractus in vlti. q. C. de fid. inſtr. & Ant. Butr. in c. cum. P. tabellio. de fid. inſtr. & Canarius in tract. execut. q. 38. & Tyndarus de inſinuat. q. 24, quod videtur eſſe declarandum ſecundum Paul. Caſtren. in d. l. contractus, col. 1. in fin. niſi liber protocolli haberet ſolemnem ſubſcriptionem cum ſigno notarij, in prin. vel in fi. Et quamuis prędicta apud prędallegatos Doct. ita

Digitized by Google

ita ſe habeant, in ſpecies tamen noſtræ obligationis, aliter puto eſſe decernendum.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *In ipſo contractu non eſt neceſſarium inſtrumentum publicum, ſed in proceſſu tantum.*
2 *An in obligationibus Cameralibus ſcriptura neceſſario requiratur*
3 *Neque procuratoris conſtitutio, neque probatio neceſſario ſcripturam requirit.*
4 *Ad executionem obligationis Cameralis, quæ ſine ſcriptura inita ſit, via executiua procedi non poteſt, & quare.*
5 *Vbi litis conteſtatio neceſſaria eſt, iudiciũ nõ poteſt eſſe executiuũ.*
6 *Quando obligationis Cameralis ſine ſcriptura contractæ executio parata dari poſſit.*
7 *Qui teſtes lite non conteſtata examinari poſſint, & ſoleant.*
8 *Species facti ab auctore deſenſa, & in iudicio tractata.*
9 *Iſmeniæ Tibicinis præclarum exemplum.*
10 *In quibus caſibus priuata ſcriptura plene probet.*
11 *Priuata apocha probata per teſtes, vel comparationem literarum plene probat conſuetudine huiuſmodi vigente.*
12 *Scriptura priuata ex ſtatuto vrbis executionem paratam habent.*
13 *Quod cautio etiam publica cauſam non habens, non valeat, quam ſit ab omni ratione alienum.*
14 *Nemo ſanæ mentis, & ætatis legitimæ præſumitur in proprio facto errare.*
15 *Ex priuata ſcriptura extenſum obligationis Cameralis inſtrumentum anteriorem hypothecam non probat.*
16 *Publicatio inſtrumenti obligationis ex priuata apocha expreſſa, iure nititur.*
17 *Refert quibus verbis in priuata apocha pactum ſit de obligatione Camerali extendenda.*
18 *Verborum formula in priuatis apochis apponenda ob extendendum, & publicandum obligationis cameralis inſtrumentum.*
19 *Declaratio effectus ipſorum verborum in huiuſmodi formula poſitorum.*
20 *Dei, aut rei ſacræ atteſtatio iuramenti ſubſtantia eſt.*
21 *Quando ad executionem procedi ſoleat vigore ſimplicis exempli, & litigatorum cautio.*

22 Exem-

22 *Exemplum inſtrumenti, cui pars ſtare velle dicat probat inter ipſas tantum partes.*
23 *Proteſtatio de redimendo inſtrumentum ſumptibus debitoris, tunc ſolum neceſſaria eſt, antequam reus fuerit in mora conſtitutus.*

QVAESTIO XXVII.

PRo euidentiori tamen dicendorum perſpicuitate, videtur opportunum eſſe vt determinemus, an pro huius obligationis habēda executione de neceſsitate debeat produci publicum inſtrumentum
1 an non? Qua † in re non eſt multis agendum, quia vſus habet pro comperto, quòd in ipſo contractu non requiratur inſtrumentum publicum, ſed bene requiratur in proceſſu, vt ipſius obligationis vigore procedi poſsit ad executionem. De inſtrumento publico in ipſo contractu non requiſito non eſt quamobrem dubitari poſsit, cū nullo id iure caueatur, & quotidie in vſu habeamus, quòd datur executio virtute priuatarum ſcripturarum, in quibus debitores dicunt ſe obligare in forma Cameræ *a* quod qua ratione ſuſtineatur,
2 dicemus inferius. De ſcriptura † vero videri poſſet idem eſſe dicendum, cum inter caſus, in quibus requiritur ſcriptura, qui enumerātur per glo. in c. 1. in ver. in ſcriptis de cenſib. lib. 6. & ibi doct. & in alijs locis ibi notatis, non eſt aliquis caſus, qui comprædendat noſtram hanc obligationem: & licèt Io. And. & quidam alij dubitauerint de mandato procuratorio, quòd non poſſit probari per teſtes, ſed requirat ſcripturam, vt ſic videri poſsit, quod ſaltim mandatum
3 in noſtra obligatione inſertum, debeat † per ſcripturam probari: communis tamen opin. eſt in contrarium, quòd neque ipſa conſtitutio procuratoris, neq; illius probatio de neceſsitate requirat ſcripturam, vt latè probat Abb. poſt glo. in c. 1. de procur. & poſt Bart. quem ſequuntur Imol. & Alex. in l. 1. C. eod. & Ang. conſ. 196. viſis omnibus. Sed quia non tractamus hic tantummodo de validitate obligationis contractus, ſed an illius virtute procedi poſsit execu-
4 tiuè per † viam confeſsionis debiti, &c. niſi ea poſsit per ſcripturā probari, talem effectum nō poſſet habere *b* ratio, quia ſiue ab initio ſine ſcriptura coram teſtibus contracta obligatione, ſiue poſtea ſcriptura ipſa deperdita teſtes, vel ſuper ipſo contractu, vel ſuper tenore perditi inſtrumenti examinandi eſſent, tale examen lite non conteſtata fieri non poſſet. c. quoniam frequenter extra vt lite non conteſt. vbi autem litis conteſtatio facienda eſt, iudicium eſſe non poteſt executiuū, prout in ſimili caſu notant omnes Doct. qui ſcripſerunt

ſerunt poſt An.in l.fin.C.de edict.diui Adri.ſupra gl.ver.diſpoſitionibus,in fin.in quantum reprobando,ſeu verius declarando dictum Angel. volunt, quòd ſi inſtrumenta ex forma ſtatuti habent executionem paratam,& cōtractus factus ſit coram teſtibus ſine notario, quamuis eiſdem teſtibus examinatis , eorum examen in publicam inſtrumenti formam redactum fuerit,non tamen dabitur eiuſdem inſtrumenti executio;niſi in caſibus in quibus teſtes poſſunt exami-
6 nari ante litem conteſtatam: † ſecundum quam diſtinctionē noſtrę etiam obligationis executionem dicamus regulariter non dari proeo quod per teſtes probetur quòd quis obligauerit ſe in forma Cameræ: dari autem,ſi obligatio probetur eſſe contracta ſuper aliquo ex ijs, quorum occaſione in iudicio litis conteſtatio nō eſt neceſſaria,vt in negotijs decimalibus, vſurarijs, matrimonialibus, & alijs notatis in d.c.quoniam frequenter.qua de re late tractat,& in hāc noſtram ſententiam concludit Fel.in c.cum ſuper.ver. prima decla-
7 ratio.de re iudi.† alius caſus per eandem rationem poſſet proponi, ſi contingeret teſtes examinandos eſſe valetudinarios,ſenes,abſfuturos,aut aliàs tales,qui etiam lite non conteſtata ad futurā rei me-
8 moriam,iuxta diſpoſitionem d.c.quoniam.examinari poſſent.† Hęc (vt veriſimile eſt)ignorans quidam in agendis cauſis bene veſtitus, paſſus eſt me obtinere executionem in caſu,qui fuit talis. Cum Sēpronius deberet Caio mille,vrgereturq; ad ſoluendum,& conueniſſet,quòd differretur ſolutio ad certum tempus,ſi Titius accederet, & cōſtitueret ſe æque principaliter debitorem,& correum,Mæuius acceſſit ad Titium,& coram teſtibus eum rogauit,dicēdo, accedas illi obligationi,& obliga te ſicut Caius voluerit, & ego ex nunc promitto te indemnē releuare , & me tibi obligo omnibus illis modis, formis,& obligationibus,quibus tu te obligaueris:Sub fiducia horum verborum Titius acceſsit , & obligauit ſe Caio in forma Cam. conſueta.& cum adueniente die coactus fuiſſet ſoluere , & Mæuius de releuatione requiſitus tergiuerſaretur,ego conſultus à Titio experiri volens fortunam pro celeriori amici mei liberatione iuſsi, vt ſimul produceretur inſtrumentum obligationis factæ per Titium, ſimul etiam producerentur articuli continētes ſupraſcripta Mæuij verba obligatoria,& ſupra illis inducerentur teſtes prædicti, prout inducti,& ſucceſsiue examinati fuerunt,& ſubinde perfecto examine obtinui mandari extendi obligationem Mæuij ſecundum dicta teſtium,& obligationem Titij,ad cuius inſtar probabatur ſe obligauiſſe,& ſubinde virtute dictæ extenſæ obligationis proceſſum fuit ad cōfeſsionem debiti,& realem executionem, nihil niſi meras

conſuetudo prædicta nobis ſunt pro lege,& quidẽ laudabili,& iuſta.
Et(quẽadmodũ ſuperius dictũ eſt)etiã de iure cõmuni valeret hu-
iuſmodi obligatio,ſine expreſſione cauſæ,ſi ſuper ea eſſet debito mo
do facta ſuſceptio cenſurarũ,per ea quæ in ſimili ponit Fel.ex aucto
15 ritate Bal.in d.cap.ſi cautio in 10. fallentia.† Vnũ tamen eſt aduer
tendũ,ꝙ licet ex pacto contrahentiũ detur,quòd ex priuata ſcriptu
ra extendi poſsit publicũ noſtræ huius obligationis inſtr. tamen in
cõcurſu cũ alijs creditorib.ea obligatio nõ probabit anteriorẽ hy-
potecã aduerſus inſtr.ab ipſo initio publicũ ꝑ d.l.ſcripturas.C.qui
pot.in pig.hab.ampliãdo,vt voluit Anchar.conſ.24.rationes addu-
ctæ,quẽ refert Fel.in c.2.col.5.de fide iuſtr.etiam ſi probetur,quòd
prius datus fuit procurator ad faciẽdũ obligationẽ,& poſtea oſtẽ-
datur ſcriptura priuata mandãtis, quia tale antecedẽs eſt cõtingi-
bile,nõ neceſſariũ,atq; hũc articulũ latius explicatũ,vide ꝑ Neguſ.
in tract.pign.par.4.mẽbr.2.n.57.ibi;octauo quia ſupra,&c. cũ plu-
rib.ſeq.Dicta autẽ cõſuetudo,quæ habet ꝙ partes cõueniant,vt ta-
16 bellio poſſit † ex priuata apocha publicare inſtr.obl.inter ipſas par
tes,habet iuris fundamentũ,ex ijs quæ ponit Abb.in c.vlt.in 1.q.de
17 fide inſtr.& Alex.in l. 1.§.eadem,in pr.no.ff.de verb.oblig.† Sed di-
ligenter aduertendum eſt , quibus verbis id factum in apocha ſit
conceptum ; ſimul enim refert , poſsit ne obligationis extenſio , &
publicatio fieri ipſo ſcribente aliter non citato , & cum iuramenti
per ſcribentem præſtiti ad poſitione , an non , & propterea con-
18 ſueui in negotijs amicorum me conſulentium , † pactum illud in
hanc ſententiam concludere, videlicet . Pro quibus ſic adimplendis,
& obſeruãdis obligo me in ampliori forma Cã.Apoſt.cõſueta,cũ iu-
ramẽto(prout ex nũc per Deũ,vel ꝑ S.Euãg.iuro) cõſtitutione pro-
curatorũ,& alijs clauſulis in ſimilib.oblig. poni cõſuetis, & volo ꝙ
deſuper etiã me aliter nõ citato,per quẽcunq; notar. publ. obliga-
tionis huiuſmodi inſtr.ſecundũ conſuetũ notariorũ Rõ.Cu.in ſimi-
19 lib.ſtylũ,extẽdi poſſit. † Ex hac formula duas potiſsimũ elicio vti-
litates,vnam propter illa verba,etiam me aliter nõ citato, & prop-
ter quæ etiã ſi contingat ipſum debitorẽ abeſſe a loco iudicij,pote-
rit quẽadmodũ loco ſuo inferius dicetur,docto de eius abſentia,eo
aliter nõ citato procedi,alioquin citandus eſſet ſecundũ iuris cõis
diſpoſitionẽ , ad cõparendũ videndũq; iurare teſtes ſuper recogni-
tione,apochæ,& videndũ mandari extendi, & publicari inſtrumẽtũ
obligationis iuxta illius formã: Alteram quia in extenſione procul
omni dubio poterit notarius apponere etiam iuramẽtum , propter
illa verba,prout ex nunc iuro per Deum,&c.ſine quibus verbis non

Digitized by Google

careret difficultate, nam,& ſi vidi multos exiſtimantes, quòd ſuffi-
ciat dixiſſe ſimpliciter;obligo me in forma Cam. & ſuper illis ver-
bis viderim obligationem cum formali iuramento extendi *d* quaſi
cum in forma Cam. contineatur tale iuramentum, per relationem
ad eam,videatur ſcribens eo modo iurauiſſe:tamen non deſunt qui
dicant id non ſufficere *e* quinimmo, nec ſufficere etiam ſi poſt ver
ba in forma Cam.adderetur cum iuramento,& alijs clauſulis con-
ſuetis,videtur enim,quòd dicere,promitto cum iuramento, non ſit
20 iurare,cum de ſubſtantia iuramenti ſit,quòd diſpoſitiue † adſuma-
tur Deus in teſtem,& ſic non ſufficiat enunciatiue, ac trãſitorie lo-
qui,ac fortius,quòd neque etiam ſufficiat,ſi dicat diſpoſitiue, & ita
iuro,ſi non addatur per Deum,vel per Euangelia, aut aliquid tale:
cum ex forma iuramenti ſit,vt ſacræ rei atteſtatione firmetur . Ad
has igitur difficultates vitandum putaui opportunum eſſe ponere
verba ſupraſcripta;prout ex nunc iuro per Deum, &c. ac non eſſet
fortaſſe abſurdum ſi pro abundantiori cautela,licet(quemadmodũ
ſupradictum eſt)non neceſſaria,adderentur verba,tactis ſcripturis,
21 &c. † Alius eſt caſus , in quo proceditur ad executionem vigore
ſimplicis exempli etiam per neutram partium ſcripti, cauti enim
litigatores plerunq; antequã moueant litem,vt poſsint recuperare
ſumptum faciendum in recolligendo inſtrumentum publicum , fa-
ciunt citari debitorem ad ſoluendum,ſeu faciendum id quod debet
aliàs videndum fieri proteſtationem de releuando illud ſumptibus
ſuis,iuxta doctr.Bal.in l.non ignorat.C.de fruct.& litis expen. quẽ
22 refert,& ſequitur And.Barb.conſ.7.col.pen.lib.2. † & ſi citatus di-
cat velle ſtare ſimplici exemplo, ne fiat ſumptus Inſtrumenti publi-
ci,tunc proculdubio tale exemplũ probat,vt tenet Bar. C.de edend.
in auth.ſi quis in aliquo.ver.quæro vtrum inſtrumentum.per l.op-
timare C.de contrah.& commi. ſtip.quem ſequuntur ibi Alex.in 4.
fall.& alij,& conſequenter illius vigore poteſt ad executionem pro-
cedi.Sed hoc intereſt,quod tale exemplum non probat,niſi contra
illum, qui in idipſum conſenſit,non autem contra alios , ſecundum
ea quæ ſuperius dicta ſunt de priuata,ſcriptura,per l.ſcripturas.C.
23 qui pot in pig. hab. † Illud vero non videtur eſſe ſine animaduer-
ſione prætereundum,quòd dicta præambula proteſtatio de releuãdo
inſtrumentum,licet à multis indifferenter fiat;non tamen eſt neceſ-
ſaria niſi contra reum nondũ in mora conſtitutum:nam ſi per lap-
ſum temporis,aut aliàs fuerit in mora conſtitutus,tenebitur ad ta-
lem ſumptum etiam ea proteſtatione non facta,vt colligitur ex eo-
dem Bal.in d. l.non ignorat.& Abb.in c.licet heli. col. 2. ver.& in-
quantum.de ſimon.& ibi Fel.col.3.ver.in glo.ver. inſcriptio.

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis quando eſt in apoca priuata non habet executionem paratam contrarium n. 2.*
3 *Apoca priuata non extenditur cum obligat. Cam. niſi vt hic.*
4 *Obligatio Cam. ad hoc vt habeat executionem paratam debet eſſe in ſcriptis.*
5 *Obligatio Cam. vbi probatur per teſtes agitur via ordinaria.*
6 *Appellatio admittitur à decreto de extenden. obligat. Camer. iuxta dicta teſtium.*
7 *Obligatio Cam. vbi eſt contracta ſuper aliquo ex ijs, in quibus litis conteſtatio non eſt neceſſaria probata per teſtes habet executionem paratam.*
8 *Obligatio Cam. probata per teſtes, qui poſſunt examinari ante litem conteſtatam habet executionem paratam.*
9 *Inſtrumenti pars corroſa, vel rupta in aliqua parte ſubſtantiali poteſt per teſtes probari.*
10 *Obligatio Cam. vbi adeſt in vno exemplo & in alio deficit poterit per teſtes probari quòd in matrice adeſt, & habebit paratam executionem.*
11 *Obligatio Cam. ſi reperitur in loco nimis arcto an cenſeatur appoſita ex interuallo.*
12 *Obligatio Cam. non concedit procedi ex abrupto abſque partis citatione.*
13 *Citatio an requiratur perſonalis contra obligatũ in form. Cam.*
14 *Obligatio Cam. continet duplex iuramentum.*
15 *Obligatio Camer. appoſita in apoca priuata an ſit extendenda cum iuramento.*
16 *Obligatio Camer. continet duo iuramenta.*

a IN *quibus debitores ſe dicunt obligare in forma Cameræ.* licèt
1 aliqui contrarium tenuerint ſcilicet,† quod obligatio Cameralis,

ſunt examinari ante litem conteſtatam ad perpetuam rei memoriam, vtputà ſi eſſent ſenes, valetudinarij, & ſimiles, vt per Galleſ.inf.n.7. Scacc.d.limit.9.n.67.vbi numeris ſequen.multa exempla ad hoc adducit Caſtrac. d.c.11. ſub nu.10.verſ.

9 nonnulli tamen: Sed † etiam circumſcriptis iſtis caſibus, in quibus litis conteſtatio non eſt neceſſaria; eſt notandũ, quod ſi produceretur inſtrumentum corroſum, vel ruptum in aliqua parte ſubſtantiali, quæ pars probetur per teſtes, & dabitur nihilominus executio, vt tradit Galleſ.in præcedenti quæſt.n.2.

10 Scacc.vbi prox.n.73. Inde † quod ſi plura adſunt exempla inſtrumenti, & in vno adſit obligatio Cam.in altero nõ, poterit per teſtes probari, quod in matrice adeſt obligatio Cam. & habebit paratam executionem, vt conſuluit Cæſ. Ottinell. in quodam ſuo conſilio de indemnit.retinen.per tot.& præſertim ſub n.19.inter ſua Conſilia impreſſa 3.vbi ſub n.6.& plu-

11 ribus ſequen. ponit, † quid ſi teſtes deponerent eſſe in loco nimis arcto, an cenſeatur addita ex interuallo, & concludit, quod non, pluribus rationibus de quibus ibi per eum.

c *Me aliter non citato.* Aduerte hic, quod hæc obligatio non

12 concedit † procedi ex abrupto abſque partis citatione Rota in cauſa Tiburtina domus 17.Maij 1595.corã bo.me. Gipſio.

13 quæ eſt deciſ.154.n.7. Quæ citatio † non requirit perſonalis, & quãdo hoc procedat. Put.deciſ.172.lib.1.in nouis impreſs.

d *Cum formali iuramento extendi*. Et merito, quia hæc obli-

14 gatio continet iuramentum. Rota in Romana Vineæ, & Saluiani de Ruſconibus 17.Februarij 1612.coram Reuerendiſs. D.Damaſceno, quæ eſt deciſ.3.n.14.

Immo (vt ſupra etiam notaui) duplex in ea continetur iuramentum Rota diuerſorum deciſ.800.nu.4. lib.3.part.3. Marcheſ.de commiſſ.appell.ab hac obligat.c.16.n.23.par.1. in 2.editione.

15 Sed ſi hæc obligatio † eſſet appoſita in apoca priuata, an tunc obligatio noſtra iuramentum contineat Galleſ.hic refert varias opiniones, & prima eſt, quod poſsit extendi cum iuramento

mento

ff.de nou.& no.per gl.& Doct.potiſs.per Fel.in vlt.col.i c.ſignificauerunt, de teſti. An ſimiliter cogi poſſit,vt faciat tale inſtrumentū cum hac obligatione? a Ang.& Imo.in d.l.ſi pupillus,loquentes de forma guarantigiæ tenent quòd non, ea ratione, quia grauaretur in eo quo non eſſet obligatus: quoniam ſcilicet per formam guarantigiæ poſſet contra eum incipi ab executione. Benedictus de Barzis, in tractatu guarantigiæ,in quinta quæſtione primæ partis, firmat partem contrariam,motus ea ratione, quia præſuppoſita conſuetudine faciendi ſimiles obligationes, ſubinfert,quod debent poni omnes clauſulæ conſuetæ,iuxta doctr.Bar.in l.fi.in priu.in l. ſi fraudator, ff. de his quæ in fraud. credito. & ad rationem Ang. &
2 Imol. reſpondet, quod † per guarantigiam non dicitur debitor in plus obligari, ſed efficacius *b* vt dixit Rom.conſ.121. circa primū, col.1.& Bal.in l.is qui acceſsionis in 1.q.ff. de fideiuſs. vbi propterea tenuit, quod licet regulariter fideiuſſor non poſsit in plus obligari. Inſtit.de fideiuſs.§.præterea l.græce,§.1.ff.de fideiuſs.tamen poteſt obligari inſtrumento guarantigiato, quamuis principalis illo non ſit obligatus. Ego non vidi quæſtionem hanc de facto in iudicio agitari,ſed ſi occurreret,approbarem partem affirmatiuam
3 cum † Benedicto (ſalua Ang. & Imol. reuerentia) addendo vltra dicta per Benedictum,quod illa ratio,per quam moti fuerunt Doct. ad communiter tenendum, quod debitor per inſtrumentum non obligatus cogi poſsit facere inſtrumentalem obligationem, videlicet quia ſi debitor denegaret id facere velle,non poſſet in alio fundare denegationem, niſi dicendo, quod per inſtrumentum facilius probabitur contra eum debitum, quam ſine inſtrumento: in quo ſecundum Doct. non eſſet audiendus, quia diceret turpitudinem ſuam, l.tranſactione finita C. de tranſact.Bald.in l.inſtrumenta.C. de fideicom.Bar.in l.ſi quis accepto, ff. de condict.ob cauſam, illa
4 inquam ratio non minus procedit hoc caſu, † quia ſi debitor dicat nolle facere inſtrumentum, per quod habiturus ſit contra ſe paratam executionem, diceret turpitudinem ſuam, ſignificando quòd licet ſit debitor,tamen vult poſſe diſtrahere creditorem per moras, & cauillationes trium inſtantiarum: quid enim aliud eſt dicere, quod non vult habere contra ſe inſtrumentum, cuius parata ſit executio?

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1 *Debitor an poſſit cogi ad faciendum inſtrumentum cum obligatione Cam.*
2 *Obligatio Cam. in plus partes non obligat ſed efficacius.*
3 *Obligatio Cam. non facit vt cenſeatur renunciatum iuri inquilinatus vt hic.*
4 *Obligatio Cam. facta pro ſolutione penſionis vltra formam ſupplicationis reducitur ad illam.*
5 *Obligatio Cameralis eſt acceſſoria reſeruationi penſionis, & recipit eaſdem conditiones.*
6 *Obligatio Cam. non validat reſignationem ſimoniacam.*
7 *Obligatio Cam. non validat contractum nullum.*
8 *Gratia penſionis vbi eſſet ſubreptitia hæc obligatio nulla foret.*
9 *Obligatio Cam. addita in contractu cenſus illum non vitiat contra Nauarrum.*
10 *Obligatio Cam. poſita in obligatione de iudicatum ſoluendo, vel de ſoluendo ad omne mandatum Domini, non tollit appellationem vt hic.*
11 *Obligatio Cam. non impedit purgationem moræ ſtante æquitate Canonica.*

VT *faciat tale inſtrumentum cum hac obligatione.* Vtilis, & practicabilis eſt iſta quæſtio, ſæpè enim à partibus fiunt capitula, in quibus vt plurimum ſolent conuenire, vt de illis fiat inſtrumentum, & oritur ſæpè controuerſia, an ſit ap-
1 ponenda obligatio Cam. Galleſ. hic dicit, quod † debitor poteſt cogi ad faciendum inſtrumentum cum hac obligatione,
2 & rationem aſsignat; quia hæc † obligatio in plus partes non obligat; ſed efficacius, quam opinionem refert Granut. Theorem. 9. nu. 12. licèt ipſe nihil decidat; ſed dicit tantum tueri litem ſub Iudice, Tamen pro contraria parte, ſcilicet,

quod

quod debitor non poſſit cogi ad faciendum inſtrumentum adiecta obligatione Cam. plures referat d.n.12.verſ. ſed in contrarium, quam opinionem tenet Rota in cauſa Bononien. cenſus 24. Aprilis 1600. coram bo.me. Penia, quæ eſt deciſ. 57. nu. 6. Et in terminis guarantigiæ plures refert Tiraq. de retract. lignag. §. 29. gloſſ. vlt. n. 2. Et rationem aſsignat Rota, quia alteraretur obligatio cum per eam tollatur proceſſus per tres cōformes, à qua opinione ego propter auctoritatem Rotæ non auderem recedere, cum ſit etiam optima ratione munita, ſed illam limitarem, vt non procedat, quando in loco adeſſet conſuetudo non faciendi inſtrumenta niſi cum obligatione Cam. tunc enim cogi poteſt debitor ad faciendum inſtrumentum cum hac obligatione Granut. poſt alios dicto Theor. 9. n. 13. & in terminis guarantigiæ tenet Benedict. de Barzis in ſuo tract. guarantigiæ in 5. q. 1. par. quē refert Galleſ. hic nu. 1. quæ conſuetudo hodie vbique viget præſertim in Statu Eccleſiaſtico Mancin. de confeſſ. c. 1. ſub n. 38. Et nil mirum ſi in d. Bononien. Cenſus fuit deciſum, quod non poterat cogi ad faciendum inſtrumētum cum hac obligatione; quia in Ciuitate Bononiæ, vt ibi dicitur non ſolet apponi hęc obligatio, hodie tamen vt audiui contrarium ſeruatur etiam Bononiæ & ego vidi multa inſtumenta inde allata cum obligatione Cam.

b *Sed efficacius.* Sicut nec obligatio Cam. in plus partes obligat, ſed efficacius Burſat. conſ. 361. n. 33. lib. 4. Pariſ. de reſignat. benef. lib. 1. q. 8. n. 13. Scacc. de appell. lib. 3. c. 2. q. 17. limit. 2. n. 73. circa fin. Rota in Romana trigintamillium 3. Decembris 1599. coram bo. me. Iuſto, quæ eſt deciſ. 83. nu. 10. Maceraten. bonorum 1. Februarij 1602. coram eodem, quæ eſt deciſ. 17. n. 5. Et in Romana pretij Domus 16. Iunij 1600. coram bo me. Litta, quæ eſt deciſ. 77. n. 2. Et idem dicitur de iuramento Mancin. poſt alios de iuram. par. 4. effect. 24. n. 2. Inde licèt hæc obligatio aliàs plurimum arctare conſueuerit

3 Iacob. Philip. Port. conſ. 22. n. 16. non tamen † operatur, quod,

per promiſſionem de reſtituendo rem vacuam,liberam, & ex-
peditam cenſeatur renunciatum Iuri inquilinatus, vt de iura-
mento fuit deciſum in Romana penſionis Domus 24.Nouē-
bris 1603.coram Reuerendiſs. D.Damaſceno,quæ eſt deciſ.
4 90.nu.3.Inde ſecundo hæc obligatio † facta pro ſolutione
penſionis vltra formam ſupplicationis redducenda eſt ad illā
Sarmien.ſelect. lib.1. c.11.n.2. Et deciſiones ad hoc allegat
Tiber.in prax.lib.3.c.5. verſ.obligatio enim. Non enim plus
debet cenſeri eſſe in promiſsione, quam ſit in reſeruatione
Rota in Legionen.penſionis 5.Iunij 1605.coram Reuerēdiſs.
5 D.Lugdunen.quæ eſt deciſ.80. nu.5. Etenim † hęc obligatio
eſt acceſſoria principali diſpoſitioni,& reſeruationi pēſionis,
& recipit eaſdem conditiones & ſubintelligitur clauſula,ſi ita
eſt: Rota in Firmana penſionis 14. Decembris 1592.coram
6 Illuſtriſs.Mellino quæ eſt deciſ.46.nu.1.Inde 3. † non validat
reſignationem ſimoniacā Staphil.de liter.grat. fol.mihi 183.
verſ.ſtylus ſignaturæ Pariſ.de reſignat.benef.lib.14.q.1.n.11.
7 Inde quarto † non validat contractum nullum, nec facit exe-
qui,quod non eſt.Franc.Monal.conſ.103.nu.11. & 12.& no-
8 taui ſuperius, & propterea † ſi gratia penſionis eſſet ſubre-
ptitia,hæc obligatio pariter nulla foret Tiber. in prax. lib. 3.
9 c.5.verſ.nam ſi gratia.Inde quinto† hæc obligatio non vitiat
contractum cenſus,vt contra Nauarr.defendit Boccacc. de
10 cenſib.2.part.n.38. Inde ſexto † hæc forma appoſita in obli-
gatione de ſoluendo iudicatum, vel de ſoluendo ad omne
mandatum Domini, non tollit appellationem à ſententia,
quàm Iudex proferret,quia non mutat naturam promiſſionis,
ſed eam arctiorem reddit. Immo cum iudicatum euaneſcat
per appellationem euaneſcit etiam iſta obligatio.Scac.de ap-
11 pellat.lib.3. c.2.q.17.limit.2.n.73. circa fin. Inde ſeptimo †
non impedit hæc obligatio purgationem moræ ſtante æqui-
tate canonica, vt contra Put.deciſ.465. tenuit Rota in Ro-
mana Vineæ 3. Aprilis 1598. coram Orano.

GAL-

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

3 *An obligatus in forma Cameræ, ad ſe obligandum de certa ſumma ſoluenda, poſsit cogi vigore huiuſmodi obligationis ſoluere, an vero tantum ſe ad ſoluendum obligare.*
2 *Statutum loquens de vendente locum non habet in volente vendere.*
3 *Aliud eſt agere, aliud velle agere.*
4 *Dotis promiſsio eandem vim habet, quam eius conſtitutio.*
5 *Circuitus effectum aliquem pariens non euitatur.*
6 *Promittens ſe obligaturum, quando cogendus ſit id præſtare, ad quod ſe obligaturum promiſerat.*
7 *Exemplum, quando circuitus aliquem effectum vtilem pariat.*

QVÆSTIO XXIX.

1 QVæri etiam poteſt, † ſi producatur Inſtrumentum, per quod aliquis promiſerit alteri obligaturum ſe illi ad ſoluendum certam ſummam, vel aliquid faciẽdum, adiecta Camerali hac obligatione, poterit ne contra illum peti dictæ obligationis executio, vt cogatur ad ſoluendum ſummam, vel faciendum rem promiſſam? Et prima fronte videtur poſſe negatiue reſponderi, quia verba contractuum ſunt ſtricte in terminis expreſsis intelligenda, l. quicquid aſtringendæ, ff. de verb. obl. & ad ſenſum patet diuerſam eſſe promiſsionem faciendæ obligationis de ſoluendo, ab ipſa immedia-
2 ta promiſsione faciendę ſolutionis, ſicut in ſimili habemus, † quòd ſtatutum loquens de vendente, non habet locum in promittente vendere *a* ſecundum Iac. But. in l. 1. C. de pac. pig. facit l. in bonæ fidei cum ibi no. ff. de eo quod cer. loc. Alex. conſ. 168. ſtantibus ve-
3 rìs, in fi. lib. 6. & aliud eſt agere, † aliud velle agere, l. amplius non peti. ff. rem rat. hab. Contraria tamen eſt ſententia Io. And. & poſt Alb. Galeo. quem citat in addi. Specu. de oblig. & ſolu. rubr. col. 1. quem referunt, & ſequuntur Alex. in l. cum fundus. in primo no. ff. ſi cer. pet. & Iaſ. in l. dominus teſtamento. in 4. no. ff. de cond. ind. moti ratione vitandi circuitus, de qua in d. l. dominus, & in cle. auditor. de reſcript. licet ipſi Alex. & Iaſ. fateantur, quod multi contrarium dicerent, prout Hip. ſing. 469 incip. dixit profecto. aſſerit id ſibi non placere per rationes ſuperius a me relatas. Conſilium tamen Neapolitanum (vt teſtatur Affl. deciſ. 61.) per dictam doctrinã Io. And.

decreuit,

4 decreuit, † quod promiſsio dotis haberet eundem effectum, ac ſi fuiſſet conſtituta. Ego nunquam hanc ſpeciem vidi in iudicio agitari; tamen ſi occurreret putarem eſſe diſtinguendũ ex mẽte Card.
5 in d.cle.auditor.in 14.q. qui magiſtraliter docet, † quod circuitus tunc debet vitari, quando non eſt cum aliquo effectu: alias intercedente aliquo effectu, de circuitu non curatur, de ordi. cog. c.
6 tuam, qui filij ſint legi.c.lator. † Sic in propoſito, ſi circuitus cogendi eum qui promiſit ſe obligare prius ad ſe obligandum, deinde iuxta ſecundo loco factam obligationem ad ſoluendum, vel faciendum, non eſſet futurus cum aliquo effectu ipſi obligato proficuo: dicerem eum cogendum eſſe immediate ad ſoluẽdum, vel faciendum *b* nec poſſet is hoc caſu, niſi cum ſua turpitudine inſiſtere pro faciendo circuitu: ſecus autem ſi demonſtraret inde ſibi proficuum effectum eſſe prouenturum huic diſtinctioni non obſtãt ſupraſcripta per Hyppolitum adducta, quia fateor ita eſſe, quod ſunt diuerſa promittere ſe facturum, & facere. Sed dico, quod æquitate ſuadente euitandus eſt circuitus, per no. in d.l. dominus teſtamento. ſecus autem vbi non concurrit æquitas, & multo minus vbi concurret iniquitas, auferreturq; obligato honeſtum commodum ex circuitu ſi-
7 bi prouẽturum, † vt ſi quis promiſiſſet facere pactum de retrouendendo, diceremus eum non poſſe cogi immediate ad vendendum, cũ multum interſit inter vtrumque contractum, ex pacto enim de retrouendendo datur ſolummodo actio perſonalis, nec cogitur præciſe, ſed liberatur promiſſor præſtando intereſſe, cum ex ipſa venditione competat ius ad rem, quod eſt fortius, vt latè probat, & decidit Cagnol. in l.2.q.65.C. de pactis inter empt. & vendit.

ZACCHIAS.

a NOn habet locum in promittente vendere. Vide in hoc plurimos allegatos per Mancin. de iuram. part. 4. effect. 195. vbi n. 2. multos allegat pro contraria, ſed primam veram dicit n.3. Petr. Nunn. de Auendaño reſponſ. 27. n. 6.

b *Vel faciendum.* Adde Mancin. d. effect. 195. n. 4. & ſequen. vbi contrarias opiniones refert Petr. Nun. d. reſp. 27. n. 2. Seraph. de priuil. iuram. priuil. 23. n. 12. & 22.

GAL-

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *An narratio inſtrumenti in obligatione camerali facta ſatis ſit abſque eo, quod inſtrumentum ipſum producatur.*

2 *Quando intelligatur locum habere authen. ſi. quis in aliquo documento, C. de eden.*

QVÆSTIO XXX.

1 AMplius, † nota eſt diſpoſitio Iuris.C.de eden.quòd ſi quis in aliquo documento alterius faciat mentionem documenti, illi non creditur, niſi aliud documentum (cuius memoria in ſecundo facta eſt) proferatur,aut alio probationis genere veritatis demonſtretur. Ponamus quod in inſtrumento obligationis,cuius petenda ſit executio,narretur alterius inſtruméti tenor ex quo naſcitur,ſeu fundamentum habet actio,& obligatio originalis; v.g.petitur executio contra fideiuſſorem vigore inſtrumenti obligationis per eum factæ,in quo narratur tenor inſtrumenti principalis, cuius cauſa fideiuſſor acceſsit,an oporteat exhibere ipſum principale inſtrumentum; an vero ſufficiat illius narratiua? Communis eſt omniũ Doct. ſententia in l.ſciendum.ff.de verborum obligation.vbi potiſsimum Alex.col.2.qui citat antiquiores,& Iaſ.& alij, quod ſi narratiua eſt clara,ſufficiat ſine exhibitione principalis a per glo.d.l.ſciendũ, &
2 dicunt non obſtare d.authen. ſi quis in aliquo. † quia illa procedit inter alias diuerſas perſonas. Sed inter ipſos contrahentes narrata in inſtrumento probant l. optimam.C.de contrahen. & commit. ſtipul. Et tenenda eſt dicta concluſio, dummodo ex narratiua clare habeatur ſenſus inſtrumenti narrati,& quoad præiudicium contrahentium tantum,ſecus quoad præiudicium aliorum; quod etiam late comprobat in caſu ſuo Socin.conſ.166. in princ.

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1 *Error exempli poteſt probari per oſtenſionem exemplati.*

1 Sine

Digitized by Google

a SIne exhibitione principalis. Poteſt tamen doceri de erro-
1 re † per oſtenſionem principalis, nec Galleſ.hic contra-
dicit vt dixit Rota in Romana cenſus, ſeu reconuentionis 12.
Maij 1606. coram bo.me. Litta.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *Pro vſurario debito non datur executio*
2 *Inſtrumenti executio ante euentum, vel tacitæ conditionis non datur.*
3 *Pro quantitate expreſſa in inſtrumento, quamuis ad calculi meliorẽ rationem reſeruata, datur executio.*
4 *An inſtrumentum promiſsionem incerti continens, non liquidato incerto, mandetur executioni.*
5 *Qui ex teſtamento agit non dicitur agere ex inſtrumento liquido.*
6 *Paria ſunt inſtrumentum eſſe liquidum, vel breui liquidandum.*
7 *In executione inſtrumenti cameræ cum neceſſaria eſt liquidatio, omnes legitimæ excepsiones cõtra ipſam liquidationem opponi poſſũt.*
8 *An pro ijs, quæ tantum ex ſententia colligi poſſunt, obligationis cameralis executio peti poſsit.*
9 *Regula, quod de vno affirmatur, de alio negatur, & quod de vno negatur, de alio affirmatur, quando locum habeat.*
10 *Inſtrumenti factum continentis executio peti non poteſt pro intereſſe.*
11 *Inſtrumentum continens ſimpliciter promiſsionem ipſius intereſſe, mandandum eſt executioni.* *(denda.*
12 *Cũ petitur executio pro non expreſsis in inſtrumento, quando conce-*
13 *An etiam pro ijs, quæ non ex litera inſtrumenti, ſed ex intellectu percipiuntur detur executio.*
14 *Pro illatis contingenter, vel perſuaſtue ex inſtrumento, an executio detur.*
15 *Via executiua non poteſt competere, niſi pro expreſsis in inſtrumento obligationis cameralis.*
16 *Actionis, & exceptionis diuerſa eſt ratio.*
17 *Ante diem certum in inſtrumento appoſitũ non poteſt peti executio.*
18 *An contra conductorem obligatum in forma cameræ pro penſionibus poſtea tacitæ reconductionis poſsit via executiua procedi.*
19 *An poſt prorogationem termini ad ſoluendum factam à creditore debitori obligato in forma cameræ, debitor eodem modo remane[illegible] obligatus.*

20 *Prore-*

Digitized by Google

20 *Prorogatio termini ita videtur cum eiſdem qualitatibus facta, vt etiam vinculum iuramenti duret.*

21 *Iuſſus* Titius *ſub pœna excommunicationis ſoluere poſt certum terminum, nec ſoluens incidit in excommunicationem.*

22 *Ob temporis prorogationem nihil de prioris obligationis qualitate immutatur.*

23 *Fideiuſſor ad certum tempus obligatus liberatur, facta ſine eo temporis prorogatione, ſecus ſi ſimpliciter obligatus ſit.*

24 *Qualis debeat eſſe temporis prorogatio, ne quid priorem obligationem mutet.*

25 *An lite pendente ſuper abſolutione iuramenti, ad eiuſmodi iuramenti executionem procedi poſsit.*

26 *Inhibitio à iudice nullitatis oblig. cameralis facta iudici ordinario executori non impedit quin exequatur ipſam obligationem.*

QVAESTIO XXXI.

SEcunda conſideratio verſatur potiſſimum circa ea, de quibus antea in expoſitione quartæ particulæ obligationis locuti ſumus; poſſent ne contra productum inſtrumentum opponi, an non: ideo ibi dicta non eſt opus hic repetere, ſed tantummodo addam

1 alia quædam ibi non dicta. Veluti eſt illud, †quòd pro vſurario debito non datur executio, vt tenet Barzius in d.tract.guarantigię q.38.Laurus Rodulphus in tract.vſurar.q.135.in fin. ver.vnum tamẽ volo.& Dec.in c.ex parte 2.col.fin.in 28.fallen.de offic. delegat.

2 Et† illud, quod quamuis executio inſtrumenti non detur, niſi prius appareat eueniſſe conditionem, ſub qua fuit contractus initus, etiã ſi ſit conditio tacita, vt in promiſſione dotis, cui tacita ineſt conditio, ſi matrimonium conſequatur. Et in inſtrumento confeſſionis dotis receptæ, ſi eius vigore mulier ſoluto matrimonio dotem repetat, cui ineſt conditio, ſi ſolutum eſt matrimonium, vel venit dies reſtituendæ dotis Bal.in l.cũ in teſtamento. C.de teſtam. manum. per text.in l.ille, ff.de ver. oblig.vbi Iaſ.in 9.not.adducit,l.2. & quæ ibi not.Bart.C.de ſent. quæ ſi.cet.quanti.facit l. ita ſtipulatus,§.quod ſi ab inuito.ibi,niſi demonſtratum ſit. de verb. obligat. idem Bald.in l.ſi cauſam.col.fin ver.or. modo quæro.C.de exe. rei iudic. Alex.conſ.119.col.1.lib.1.Rom.conſ.211.allegat.Doct.in fin. Soc.conſ.51. Præſtantiſsime Doctor, col.3. ver.3. confirm.& col.4. verſ.7.confirm.lib.1.& Aretin.conſ.137.diligenter conſideratis. in

3 primo dub. † Tamen ſi in inſtrumento fuit promiſſa certa quanti-

taſ, cum hoc, quod ſi facto calculo de minori quantitate appareat,
illa tantum debeatur, vel niſi ex calculo rationis aliter appareret,
nihilominus ante factum calculum pro illa quantitate expreſſa in-
ſtrumentum habebit executionem paratam *a* Dec. poſt Soc. in l. pe-
cuniam quam col. 2. in 4. nota. ff. ſi cer. pet. & in l. quibus diebus, §.
quidam Titio. in fin. ff. de condit. & demonſtr. per glo. in l. 2. ff. de in
diem adiect. refert & ſequitur Tho. Grammaticus deciſ. 58. nu. 10.
4 & 11. & illud, † ſi obligatio contineat incertum aliquid præſtandũ,
an peti poſsit executio, non liquidata prius illa incertitudine. In
quo articulo, duplicem animaduerti eſſe factam diſtinctionem.
Prima eſt, an incertum illud præſtandum, ſit ius vniuerſale, an par-
ticulare: ſi ſit in vniuerſale, veluti hæreditas, & ſimilia tunc intrepi-
de peti poſsit executio. ita concludit Roman. conſ. ſuperius citato
211. per rationes ibi adductas. Si autem obligatio continet ius in-
certum particulare; tunc ſecundum Imol. in l. 1. de leg. ſecundo. ſi id,
quod petitur, poteſt de facili declarari, poteſt ab initio peti execu-
cutio, & ſimul in eo proceſſu fieri liquidatio, quemadmodum te-
nuerat Bart. in fin. Sed ſi non poſſet breui liquidari, ante factam li-
quidationem non petatur executio, quod ibi tenuerat Bald. refert
& ſequitur Aretin Inſtit. quib. mod. re. contra. obli. in fin. princip. ſed
in caſu noſtræ obligationis (vt patebit ex dicendis in ſequenti par-
ticula) nihil refert cuiuſmodi ſit, breui vel ſerius facienda liquida-
tio, dũmodo fiat per legitimas probationes, & illa facta illico pro-
ceditur ad executionem. Et ſecundum ante dicta facta eſt deciſio
5 conſilij Neapolit. relata per Capic. n. 48. † vbi voluerunt, quòd licet
agens ex teſtamento non dicatur agere ex inſtrumento liquido, ex
quo pro illius effectu habendo probari debent aliqua, vt mors te-
ſtatoris, aditio hæreditatis, &c. quæ probanda reddunt inſtrumen-
tum illiquidum, tamen ibi deciſum fuit non eſſe locum petitioni cõ-
promiſsi vigore pragmaticæ conſtitutionis inter coniunctos ſuper
6 rebus non liquidis faciendi, † licet mulier actrix peteret legatum,
vigore teſtamenti materni, ratio fuit eius deciſionis faciendæ, quia
paria ſunt eſſe inſtrumentum liquidum, vel breui liquidandum, *b*
per l. fin. cum ibi not. C. de compenſat. Alex. in l. quidam, col. 3. ff. ſi
cert. pet. & prælleg. doctri. Bal. in d. l. cum teſtamento, C. de teſta.
manu. prout contra in caſu liquidationis non ita breui faciendæ,
locum eſſe petitioni compromiſsi, non quidem ſuper inſtrumento,
& illius executione, ſed ſuper ipſa liquidatione tenuit Socin. in d.
conſ. 51. præſtantiſsime doct. col. 2. verſ. 3 principaliter lib. 1.
7 † Qua ratione attendendum vltra ea quę dicta ſunt in prima,
quæ-

Digitized by Google

quæſtio 4. particulæ ſecundæ principalis ſi inſtrumen. nõ contineat debitum liquidum; quo caſu ante omnia facienda erit illius liquidatio, ſecundum quod dicetur inferius in principio ſecundæ ſequẽtis particulæ, dum ea liquidatio fiet, opponi poterunt omnes legitimæ exceptiones de iure communi competentes, modo tendant non contra inſtrumentum, ſed contra ipſam liquidationem *c* ea eſt doctr. Bal. in d. l. 2. col. fin. verſ. Or modo quæro. C. de execut. rei iudic. refert, & ſequitur Soc. in d. conſ. 51. præſtantiſs. doct. col. 2. verſ. tertio confirmo, lib. 1. & Canar. q. 14. † Peti autem poſſit nec ne huius obligationis executio, etiam pro ijs quæ in inſtrumento, non quidẽ expreſſa, vt ex litera legi poſſunt, ſed ex ipſius inſtrumenti ſententia dũtaxat colligi queant: quæſtio eſt multum a DD. agitata, ſuperius in prima quæſt. 4. partic. ſecundæ principalis, verſi. item opponi poſſunt, locuti ſumus hac de re, quantum attinebat ad reum conuentũ volentem tali exceptione impedire executionem, hic autem dicturi ſumus id quod attinet ad ipſum actorem volentem dari ſibi executionem etiã pro his, quæ expreſsis verbis nõ ſunt exarata. Ant. But. in c. tranſlato. de cõſtit. in 4. not. licet notet, quòd regulæ, † Id quod de vno affirmatur, de alio negatur, & id quod de vno negatur, de alio affirmatur, per not. in c. non ne. de præſumpt. & in l. maritus, C. de procurat. non habent locum, vbi tacitum ſit per viam rationis, & naturę connexum cum expreſſo, vel ſe habeat conſecutiue ad expreſſum, tamen poſtea ſubiungit hęc verba; aduerte, quia non propterea, dicitur comprehendi expreſſe, ſed intellectiue, quod nota, ſi ſtatutum velit, quòd poſitioni reſpondeatur verbis expreſsis, &c. & ſubiungit, ſimiliter, ſi ſtatutum habet, quòd inſtrumentum guarantigię in cõtentis in eo habeat executionem paratam, ſi inſtrumentũ continet aliquid, per quod neceſſario concludatur aliud illud ſequi, in conſecutiuo non habebit executionem paratam, & ſic facit, † quod ſi in inſtrumento comprehendatur factum, executio non poteſt peti pro intereſſe, Ideſt (vt explicat ibi Imola) licet peti poſsit executio vt ipſum factum promiſſum fiat *d*, tamen peti non poteſt fieri executionem pro intereſſe in inſtrumento expreſſe non conuento *e* licet illud ex iuris diſpoſitione ſubintelligatur; qui quidem Imol. reſidet in ſentẽtia Butr. & cum Butrio, & Imola ſentit Iaſ. in l. 1. ff. de edendo, & Dec. in d. c. tranſlato. & in l. certi condict. in prin. ff. ſi cer. pet. Contrarium aſſeruit Lud. Rom. in d. l. certi cõdict. & hanc Alex. in l. iuris gẽtiũ. §. quod fere, ff. de pact. dicit eſſe comm. opin. & Fel. in d. c. tranſlato. dicit ſententiam Butrij eſſe male ſubſtentabilem. Sed quia (vt inferius dicam) ea quęſtio non pertinet ad huius noſtrę ob-

Digitized by Google

ligationis tractatum, omiſſa amplitudine diſputationis, puto conſideratis omnibus dictis Doctorum ſuper ea ſummi poſſe has conclu-
11 ſiones.† Prima ſit: quòd ſi inſtrumentum hàbeat rei mentionem, tamen, veluti ſi eſt promiſſum ſimpliciter intereſſe nõ expreſſa ſumma, de quo dict. eſt ſup. ver. prox. vel ſit promiſſa pœnę certę ſummę, vbi ſimiles pœnę conuentionales non conſueuerunt in condẽnationibus poni, niſi quatenus cõcurrant cum intereſſe, prout habet vſus Rotę, & aliorum Ro. Cur. Iudicum, & dicitur eſſe etiam vſus Conſil. Neapol. quod teſtatur Gramm. deciſ. 58. nu. 7. cautumq. eſt expreſſe ſtatuto Vrbis in nouis reformat. c. 25. hoc caſu nemo eſt qui non dicat inſtrumẽtũ etiã pro tali intereſſe mereri executionẽ (licet in eo ſit diſcrepantia) de qua nos aptiore loco tractabimus infr. ſequenti particula (An liquidatio debeat omnino pręcedere, & ſuper ea debeat Iudex pronũciare, an non?) vt habeatur per Bar. & omnes poſt glo. ibi in d. l. 1. ff. de ede. & in d. l. certi cõdictio, & in alijs loc. ibi ci-
12 tatis. Secunda concluſio, ꝙ vbi petitur executio pro aliquo nõ expreſſo in inſtrumento *f* ſed quod colligitur ex conſequẽtia expreſſorum, ſi ſtatutum dicat ꝙ detur executio ſecundũ tenorẽ inſtrum. vel pro omnibus expreſsis ſeu contentis in inſtrumento, aut per alia ſimilia verba reſtringentia ſe ad verba ſcripta inſtrumẽti, tunc valeat opinio tenentium contra Butriũ, & ſequaces, ꝙ executio nõ detur, niſi pro ijs, quæ leguntur, proueniuntq. immediate ex ipſo inſtrum. Tertia cõcluſio, quòd vbi ſtatutum nihil aliud dicit niſi prout habet ſtatutum Vrb. lib. 1. c. 75. ꝙ publica inſtrumenta mandẽtur executioni reiectis omnibus exceptionibus, pręterquam ſolutionis,
13 &c. tunc †detur executio etiam pro ijs, quæ non leguntur ex litera ſed colliguntur intellectu ex virtute, & cõſequentia eorũ quæ ſcripta ſunt, ſiue talis cõſequentia veniat ex rei natura, ſiue ex iuris diſpoſitione, dũmodo ea ſit conſequentia neceſſaria, ideſt quæ de om-
14 ni, & ſemper verificetur.† Quarta concluſio, ꝙ pro ijs, quæ non inferuntur neceſſario, ſed contingenter, vel (vt dixit Fel.) perſuaſiue, non detur executio. Sed (quemadmodum ſup. dixi) ea quæſtio nõ habet locum in noſtra obligatione: Nã hic non quærimus ſimpliciter, an obligatus teneatur etiam ad ea, quæ licet expreſſis verbis non ſint exarata, veniunt tamen in eorum quæ ſcripta ſunt neceſſariam conſequentiã; quod quidem ego intrepide affirmarem, ſed non propterea ſequitur quòd pro illis procedi poſſit vigore obligat. Cam.
15 inſtrum adiectæ executiue per viam confeſſionis debiti, & c.† talis enim via executiua non poteſt competere, niſi pro expreſſe ſcriptis in inſtrum. *g* quia verba obligat. ita ſonant: & in principio ibi, Pro

quibus

Digitized by Google

quibus omnibus,& ſingulis tenendis,&c. & in mandato inſerto,vbi conſtituitur procurator ſolummodo ad confitendū debitum ſupraſcriptū,& nemo ignorat,quàm ſtricte intelligēda de iure ſint verba mandatorum itaq;habet vſus,ꝙ talis via confeſſionis debiti nō pa-
16 teat,niſi pro expreſſis in textu inſtrum. † Nec quēquā turbare habet id quod ſuperius dixi contra petentem executionē excipi poſſe etiā de ijs quæ tacite ſunt in inſtrum.diuerſa eſt enim in tali ſpecie ratio exceptionis ab actione.l.Paul.reſpondit ff.de do.excep.& quę
17 ibi not.† Ante diem quoq;certum in inſtrum. appoſitum nō poteſt peti executio l.1.in prin.ff.quando di.lega.vel fideic.ced. not. Imo. conſ.136.in cauſa quæ vertitur ad fin.refert Dec.conſ.39. viſis his
18 quæ n.3.† ſi conductor in inſtrum.locat. & conduct.factæ ad certū tempus obligauit ſe,ſecūdum hanc formulā,& deinde tempore illo finito,perſeueret per modum tacitæ conductionis, de qua in l.item quæritur §.qui impleto.ff loc.an poſſit contra eum pro penſionibus tacitæ recōductionis huiuſmodi executiue,tanquam contra ſic obligatum procedi *b* Iaſ.de noſtra hac obligat.loquens,in conſ.49.videretur.col.fi.ver.ſecūdo dicitur.lib.3.tenet nō poſſit executiue procedi,allegat not.per Bal.in l.legem.C.loc. Idem per eadem verba ante Iaſ.tenuerat Canar.q.44.& ita vidi iudicari,& tenuit Afﬂ.dec.
19 365.per inſtrum.prope fi.† Si autē poſt contractam ſub hac formula obligat.pro ſumma ad certum diem ſoluenda, creditor proroget tempus faciendæ ſolut. *i* an remaneat eadē obligatio,ita vt poſt tēpus prorogatum illo non ſoluente procedi poſſe executiue?ſi attenderetur doctr.in ſimili ſpecie Card.in clem. 1. §.nos itaq; in 5.q.de iur.iu.qui tenet per talem prorogationē remiſſum eſſe iuramētum, videretur in caſu noſtro dici poſſe, ꝙ ſit remiſſus etiā rigor execut. ſed tñ veritas eius articuli, ſecundū commun.opin.eſt in contraria
20 parte,† quòd prorogatio videatur facta cum eiſdē qualitatibus,& cōſequenter,quod etiam in termino prorogato duret vinculū iuramenti,nec dicatur remiſſum Bar.in l.1 §.& poſt operis,ff.de op.no. nunc.Bal.in c.venerabilē.de elec.& in l.acceptā,q.7.C.de vſur. Fel. in c.1.de iur.iu facit gl.2.in c.hi qui.de præb.lib.6.& facit gl.1.c.fi. de precar.quæ dicit,ꝙ temporis prorogatio non mutat cauſam poſſeſſionis,& quod dicunt Innoc. Hoſt.& alij in c.præterea.de appell.
21 † quod ſi præceptum eſt Titio ſub pœna excommunicat. vt ſoluat Sempronio centum, inf.dies 10.ſi in termino prorogato non ſoluat Titius,incidat in excommunicat.prout etiam Fel.vbi ſup.& in c.ad
22 aures.verſ.quod autem ſi ante. de ſimon.† per quæ & his ſimilia ſeruatur,quod per ſimplicem prorogationem temporis,nihil cēſea-

tur

Digitized by Google

tur immutatum de priori obligatione; Quod melius, quam alibi (quantum ego viderim) declaratur in deciſ. Tholoſ. 181. vbi firmatur eadem concluſio quo ad omnia etiam acceſſoria prioris obligationis; quæ dependent à voluntate partium, vt iuramentum, pignora, &c. ſecus quo ad extrinſeca, & extranea, vt ſunt fideiuſſores, & ſimilia, & ibi etiam eſt additio ſatis not. quæ quoad fideiuſſores dicit,
23 † quod fideiuſſor obligatus, vſque ad certum tempus liberatur, ſi facta ſit eo non interueniente prorogatio temporis; *l* ſimpliciter vero obligatus fideiuſſor non liberatur per prorogationem etiam eo ignorante factam, quia etiam nulla prorogatione facta poſt
24 tempus teneretur *m* † Cuiuſmodi autem eſſe debeat prorogatio, vt non poſſit dici mutaiſſe primam obligationem, ſed idem de ipſa prorogatione, quod de prima obligatione ſit iudicandum, videtur mihi bene colligi poſſe ex ijs, quæ poſuit Pariſ. conſ. 43. prorogationes, lib. 1. vbi in ſumma videtur concludere, quòd prorogatio debeat eſſe ſimplex, non habens verba, & de nouo, &c. neque habens vllam nouam qualitatem admixtam, & in ſumma, quæ nihil aliud
25 contineat præter nudam temporis prorogationem. † Si ſit introducta litis pendentia ſuper abſolutione à iuramento, an interim procedi poſſit ad executionem huius inſtrumenti *n* Conſ. Neapolit. (vt atteſtatur Afflict. deciſ. 30.) tenuit procedi poſſe ad executionē per rationes per eum adductas, ſed in caſu noſtræ obligationis, prout eſt vſu recepta, quæſtio non habet difficultatem, quia ex ante dictis colligi poteſt, ad affectum excipiendi non datur abſolutio, & vt quis agat, abſolutio petita non poteſt executionem impedire cum vna cauſa ab altera ſit diuerſa, & obligatio noſtra etiam ſine iuramento
26 ſubſiſtere, atque executionem habere poſſit. † Imò & ſi obligatus introducat litem ſuper nullitate obligationis, obtineatq. per illum iudicem inhiberi ordinario futuro executori huius obligationis, nō propterea impedietur executor, quin licitè poſſit ad executionem procedere non obſeruata eiuſmodi inhibitione *o* per eaſdem proxime dictas rationes, & ita tenuit Canar. q. 52. vbi citat Innoc. in c. cum in iure. ſuper ver. de mandato, de offi. deleg. ſunt enim diuerſæ cauſæ, & inhibitio non impedit executionē, prout nec ipſa executio impedit proceſſum cauſæ nullitatis, & ſi agens ſuper nullitate obtinebit, pariter obtinebit etiā reuocationē executionis, & ea fuit deciſ. Rotæ in nouis, 280. licet. p viā, refert & ſequitur Philip. Franc. in c. dilecto. col. 11. ver. circa tertium, de appel. quibus in locis etiam habetur quid iuris ſit, vbi nullitas proponitur coram eodem executore per viam exceptionis, qua de re ſatis videor mihi dixiſſe ſuperius in 3. quæſt. primæ partis.

Digitized by Google

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cam. vbi adeſt, eius executio non retardatur prætextu quod contractus ſit vſurarius, vt hic.*

2 *Executio obligationis habentis paratam executionem non impeditur cauſa litis pendentiæ de vſura coram iudice Eccleſiaſtico.*

3 *Obligatio Cam. vbi adeſt pro ſumma expreſſa, & pro quauis alia vt hic, pro expreſſa non denegatur executio. Contrariũ vbi debitor ſe obligaret vt hic n. 4.*

5 *Liquidari breui poſſe quando dicatur.*

6 *Clauſula ita quod faciendo poſſibilia, etc. & clauſula cũ effectu, &c. non adſunt in obligatione Cam.*

7 *Executio petitur etiam pro intereſſe.*

8 *Hypotheca vigore huius obligationis cõpetit etiã pro intereſſe.*

9 *Intereſſe vbi eſt liquidum de ſui natura & promiſſum loco rei tradendæ datur pro illo executio.*

10 *Intereſſe vbi eſt ſimpliciter promiſſum loco rei tradendæ poteſt pro illo agi vigore Guarantigiæ.*

11 *Appellare licet vbi iudex liquidat intereſſe etiam ſi pro illo agatur vigore huius obligationis.*

12 *Executio obligationis Cam. non competit niſi pro expreſſe ſcriptis in inſtrumento.*

13 *Appellatio eſt licita vbi vigore huius obligationis relaxatur mandatum pro aliquo non expreſſo in inſtrumento.*

14 *Executio huius obligationis non competit pro his quæ veniunt ex interpretatione iuris. Intellige vt n. 15. contrariũ. n. 16*

17 *Depoſitarius adſtrictus vinculo huius obligationis pro reſtitutione bonorum ſimpliciter poteſt etiam vigore illius cogi ad reſtitutionem fructuum.*

18 *Executio huius obligationis competit pro enunciatis in inſtrumento.*

19 Dotis

Digitized by Google

19 *Dotis reſtitutio vbi eſt enunciata in inſtrumento Cam. obligatione vallato pro illa agitur executiuè.*

20 *Conductor ſub hac forma obligatus ad ſolutionem pẽſionis vſq; ad certum tempus an teneatur executiuè pro penſionibus tacitæ reconductionis.*

21 *Executiuè non agitur vigore huius obligationis poſtquam fuit mutata & nouata.*

a PRo *vſurario debito non datur executio*. Sed quid ſi adſit
iuramentũ, Vide Seraph. de priuil. iuram. priuil. 77. n. 28.
1 Sed tamen quod † executio obligationis Cam. non retarde-
tur hoc prætextu, quod contractus ſit vſurarius, quando præ-
ſertim ſuſceptus fuit terminus ad ſoluendum; niſi ita apparens
ſit, vt tergiuerſari non poſsit, quo caſu etiam multi ſcribentes
magnæ auctoritatis tenuerunt ſoluendas eſſe vſuras, & poſtea
repetendas Rota in Romana vſurariæ prauitatis 4. Iulij 1597.
2 coram Peregrino quæ eſt deciſ. 126. in fine. Inde multi dixe-
runt, † quod executio obligationis habentis paratam exe-
cutionem non impediatur ex cauſa litis pendentiæ de vſura
coram iudice Eccleſiaſtico Vrſill. ad Afflict. deciſ. 30. nu. 3.
Petr. Nunn. de Auendan. ad l. 4. & 5. tit. de las exceptiones
num. 31. verſ. 4. fallit in fine.
b *Pro quantitate expreſſa inſtrumentum habebit executionem*
paratam. Adde Scacc. de appell. lib. 3. c. 2. q. 17. limit. 9. n. 30.
M. Ant. de Amatis deciſ. 80. n. 3. Rota in Romana de incoro-
natis 17. Iunij 1607. coram Illuſtriſs. Lancellotto, quæ eſt de-
ciſ. 155. n. 3. & tradunt quoque in ſuis terminis Seraphin. de
priuil. iuram. priuil. 77. n. 8. Carol. de Graſſ. de except. in præ-
Iud. n. 55. Borgnin. de tut. & curat. n. 263. Ioſeph. de Seſſe de-
3 ciſ. 88. n. 4. Sic etiam ſi † hæc obligatio adſit tam pro ſumma
expreſſa, quam pro quauis alia, in qua remanebit debitor in
futurum; pro ſumma iam expreſſa non denegabitur executio
Rota in cauſa Venetiarum pecuniaria 11. Decembris 1602.
coram Illuſtriſs. Mellino: quæ eſt deciſ. 52. n. 1.

4 Secus

4 Secus vero † vbi quis ſe obligaret per talia verba, Quod ſi facto calculo apparebit eſſe debitorem in aliquo, promittit ſoluere obligando ſe in forma Cameræ, Tunc enim non poterit agi vigore iſtius obligationis, niſi facto calculo, & cōſtito, quod ſit debitor, vt fuit deciſum in cauſa Romana de Luraghis, & Pallauicinis 30. Octobris 1600. coram bo. me. Iuſto, quæ eſt deciſ. 18. per totam.

c *Vel breui liquidandum.* Adde Scacc. de appell. lib. 3. c. 2. q. 17 limit. 9. nu. 24. poſt Galleſ. hic Borgnin. de Tut. & Curat. ſub
5 nu. 215. Carol. de Graſſ. de except. 36. except. n. 5. & † ibi declarat quando dicatur poſſe breui liquidari. Seraph. de priuil. iuram. priuil. 75. n. 38.

d *Sed contra ipſam liquidationem.* Adde in ſuis terminis Carol. de Graſſ. de except. 36. except. n. 9.

e *Vt ipſum factum promiſſum fiat.* Et dixit Rota poſt Galleſ. hic in Peruſina dotis 5. Decembris 1607. coram Reuerēdiſs. Attrebaten. Eſt tamen hic notandum, quod ſi quis obligaſſet ſe ſub hac forma, quod alter confirmabit, putà concordiam per ipſum factam faciēdo diligentiam liberatur, nec tenetur
6 ad intereſſe, in hac † enim obligatione non continentur clauſulæ, ita quod faciendo poſſibilia & cet. minuſq. clauſula cum effectu vt fuit deciſum in Anconitana pecuniaria 27. Iunij 1614. coram R. P. D. Buratto, quæ eſt deciſ. 38. n. 5.

f *Tamen peti non poteſt fieri executio pro intereſſe in inſtrumen-*
7 *to expreſsè non conuento.* Contrarium quod † immo etiam pro intereſſe poſſit peti executio huius obligationis, Tradit Scacc. de appell. lib. 3. c. 2. q. 17. limit. 9. n. 24. circa med. & tradunt in ſuis terminis Seraph. de priuil. iuram. priuil. 77. n. 16. verſ. & ideo dicitur, & eſt recepta ſententia, vt ibi per eum poſt Cacher. deciſ. Pedem. 129. ſub n. 9. verſ. contrarium
8 tamen. Quod facilius locum haberet, ſi verum eſt, † quod pro tali intereſſe competat hypotheca vigore huius obligationis vt per Caſ. Barz. deciſ. Bonon. 108. n. 29. & videtur etiam de mente Pacif. de Salu. interd. inſpect. 4. c. 1. ſub n. 65. verſ. &

Digitized by Google

hoc ſine dubio , ſed difficultatem non habet, quod etiam pro
9 intereſſe detur executio huius obligationis † quando illud
eſt promiſſum loco rei tradendæ, & eſt de ſui natura liquidũ,
vt in caſu deciſ.741. part.1. diuerſ. Pacif. de Salu. interd.in-
ſpect, 4.c.1.n.65. verſ. & hoc ſine dubio. Rota in Romana fi-
deiuſsionis de repræſentando 17.maij 1595.coram bo. mem.
Epiſcopo Pacen.quæ eſt deciſ.44. nu.5. Et in Romana dam-
norum,& intereſſe 11.Februarij 1591.coram bo.me. Cardin.
Seraph. quæ eſt deciſ. 140. nu.2.& alias deciſiones ad hoc
10 allegat Tiber.in prax.lib.1.c.38. &† de intereſſe ſimpliciter
promiſſo loco rei tradendæ,quod pro illo agi poſsit vigore
guarantigiæ eſt communis opinio, de qua teſtatur Cœual.
Spec.opin.commun.contr.comm.q.662. contra commun. de
qua ibi per eum.Eſt autem aduertendum, quod vbi vigore
huius obligationis agitur pro damnis, &intereſſe, quæ iudex
11 præuia illorum verificatione liquidat tunc pars † poteſt ap-
pellare ab exceſſiua liquidatione,& tali caſu non niſi pro ſor-
te principali executio conceditur, vt pluries reſcripſit ſigna-
tura teſte Tiber.in prax.lib.1.c.27.n.24.

g *Pro aliquo non expreſſo in inſtrumento.* Adde Mancin. de
iuram.part.4.effect.196.n.5.poſt Galleſ.hic.

h *Niſi pro expreſsè ſcriptis in inſtrumento.* Executio huius ob-
12 ligationis † non competit,vt hic per Galleſ.niſi pro expreſsè
ſcriptis in inſtrumento, quam concluſionem poſt eum firma-
uit Ruginell.de appell. §.2. c.3. verbo obligatio Cam.n.164.
13 vbi quod † ſi relaxatur mandatum vigore huius obligatio-
nis pro aliquo in inſtrumento non expreſſo, licita erit appel-
latio ad vtrumque effectum Scacc.de appell.lib.3. c.2. q.17.
limit.1.n.16.Rota diuerſ.deciſ.741.n.11.par.1.& deciſ.131.
n.11.part.2.Et fuit dictum in vna Peruſina pecuniaria 3.De-
cembris 1599.coram bo.me.Iuſto,quę eſt deciſ.84.n.1.& ſeq.
Maceraten. bonorum 1.Februarij 1602.coram eodem,quæ eſt
deciſ. 17. nu.3. Bononien. cenſus 20. Aprilis 1600. coram
bo. mem. Penia, quæ eſt deciſ.57. nu.2. & in Romana pretij

Domus

Domus 16 Iunij 1600. coram bo.me.Litta, quæ eſt deciſ. 77. nu. 1. Et in terminis guarantigiæ tradit Cœual.Specul.opin. commun. contra comm.q.246.verſ.ſed contrarium. Cacher. deciſ.Pedem.129.ſub n.7.

14 Inde non † competit executio obligationis Cam. pro his, quæ veniunt ex interpretatione iuris Rota diuerſ.d.deciſ.741. n.12.& deciſ.131.n.12.part.2.& tradit in ſuis terminis, Mancin.de iuram.part.4.effect.196. nu. 4. poſt alios, quos allegat.

15 Quod intellige verum, † quando ea, quæ veniunt ex interpretatione iuris allegantur per viam actionis, ſecus ſi per viam replicationis. Rota d.deciſ.741. ſub nu.12. verſ. quia id verum part.1.& d.deciſ.131.n.15.Scacc.d.limit.9.ſub nu.10. Mancin.de iuram.d.effect.196.n.4.

16 Sed indiſtinctè, † quod executio poſsit dari etiam pro illis, quæ tacite inſunt, tradit in terminis guarantigiæ, Cœual. Specul.opin.comm.q.246. Vbi de communi, & hanc opinionem videtur amplexiſſe. Rota in cauſa Auximana bonorum 7. Iunij 1591.coram bo.me.Card.Seraph.inter ſuas impreſſas

17 deciſ. 955. quæ eſt deciſ. 30. nu. 2. Vbi reſolutum fuit † vigore obligationis noſtrę poſſe agi etiam pro fructibus contra depoſitarium aſtrictum vinculo huius obligationis pro reſtitutione bonorum ſimpliciter. Sed quicquid ſit de iſtis com-

18 petit † executio huius obligationis etiam pro enunciatis in inſtrumento, vt fuit deciſum in cauſa Ciuitatis Caſtelli bonorum 6. Iunij 1594. coram bo. me. Litta, quæ eſt deciſ. 69. nu.4. Et in Romana Palatij S.Mariæ Maioris 15.Martij 1604. coram bo.me.Card.Pamph. quæ eſt deciſ. 5. nu. 10. Indeque

19 competere † etiam pro reſtitutione dotis quando in inſtrumento enunciata fuerat dotis reſtitutio. dicit Rota diuerſ.deciſ.741.n.12.par.1.& in Romana fructuum dotis de Luraghis 19.Ianuarij 1600.coram bo.me.Iuſto, quæ eſt deciſ.85.n.1.

i *Tanquam contra ſic obligatum procedi*. Licet enim contractus non ſolum principalis; ſed etiam tacitus paratam habeat executionem, vt poſt alios tradit Petr.Nunn. de Auendanno

Digitized by Google

ad l.4.& 5.tit.de las exceptiones n.46. tamen iſtud eſt verum
durante eodem contractu principali; ſecus vero vbi ille expi-
20 rauit,& ideo is, † qui conduxit vſque ad certum tempus ſub
obligatione Cam.ſi finita illa locatione perſeueret, licet cen-
ſeatur reconducere ſub ijſdem pactis, & conditionibus, non
tamen remanet in forma Cam. obligatus. Scacc. de Appell.
lib.3.c.2.q.17.limit.9.n.17.& de inſtrumēto executiuo Petr.
Nunn. ad dd.ll.4.& 5.tit.de las exceptiones n.46.verſ.ſi ve-
ro contractus, & de inſtrumento guarantigiato Boer. deciſ.
284. nu. 14. verſ. cuius ratione Menoch.de præſumpt.lib.3.
21 præſumpt.85. n.46. Etenim non † poteſt vigore huius obli-
gationis agi executiuè poſtquam fuit mutata & nouata
prima cui adiecta erat Rota in Romana pecuniaria 20. Maij
1601.coram Reuerendiſs.D.Archiepiſ.Bononien.quæ eſt de-
ciſ.6.n.1.& 5.

In dubio autem nemo præſumitur velle recedere ad obligatione Cam.& Chirographariã, ſeu aliam debiliorem acceptare poſt Honded. conſ. 40. n.24. lib.2. Pacif. de Saluian. interd. inſpect.5.cap.1.n.66.

l *Proroget tempus faciendæ ſolutionis*. Vide poſt Galleſ. hic Ant.Corn.de abſolut.à iuram.part.3.q.4. n.39.verſ. eandem quoque,& n.41.

m *Si facta ſit eo non interueniente prorogatio temporis*. Adde Caſtrac.poſt Galleſ.hic c.51.n.16.verſ. idem ſi creditor, Vide tamen in hoc latiſſimè Theſaur.deciſ.125.vbi contrarias opiniones refert,& ad concordiam reducit.

n *Poſt tempus teneretur*. Adde Caſtrac.poſt Galleſ. hic dicto c.51.ſub n.2.

o *Ad executionem huius inſtrumenti*. Vide Ant. Corn. de abſol.à iuram.part.3.q.9.ſub n.9.verſ.ad idem,& q.14.n.47.

p *Non obſeruata huiuſmodi inhibitione*. Vt latè etiam tradit Mandoſ.poſt Galleſ.hic de inhibit.q.49.n.1.

GAL-

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *Executio conceditur ſolum eam petenti creditori, non tertio.*
2 *Ceſſionarius proprie dicitur creditor.*
3 *Exceptio excõmunicationis cedentis obſtans non obſtat ceſſionario.*
4 *Succeſſor cum eo, cui ſucceſſit, idem reputatur.*
5 *Fideiuſſor in forma Cameræ obligatus non poteſt, antequam ſoluat agere contra principalem, vt releuetur.*
6 *Iura non patiuntur, vt alicuius promiſſio, vel gratificatio ſit inutilis.*
7 *Ad petendam executionem requiritur speciale mandatum.*
8 *Ad appellandum ab executione requiritur mandatum speciale.*
9 *Mandatum generale ad omnes lites, ſatis eſt ad petendam executionem.*
10 *Procurator, alieno nomine qui contraxit, quando executionem inſtrumenti guarantigiati petere poſſit.*
11 *Habentes generalem adminiſtrationem petere poſſunt executionem inſtrumentorum.*

QVÆSTIO XXXII.

1 Tertia † ſuccedit conſideratio perſonæ petentis executionem, in qua videndum, ſi petat ſuo, vel alieno nomine: ſi ſuo. Bal. in l. ſi pro te. la ſeconda, C. de dotis promiſſ. per illum tex. dixit, quòd confeſsionata inſtrumenta mandantur executioni ſolummodo ad petitioni creditoris, non tertij, etiam ſi illius tertij interſit, ſed intelligendum eſt vocabulum creditoris, ſecundum ea quę dicta ſunt in prima, & ſecunda q. ſecundæ partis, vt comprehendat hæredes, & ceſsionarios creditoris, ac nominatos ab eo. facit Rom. conſ.
2 142. quòd ceſsionarius, vbi concludit, † quòd ceſsionarius verè dicitur eſſe creditor, etiam ſecundum ſtrictum vocabuli creditoris ſignificatum, & tanto magis ceſſionarius poterit huiuſmodi executionem petere, ſi in inſtrumento ceſſionis poſita ſit clauſula, quòd cedens conſtituit eum procuratorem in rem ſuam, ponitque eum in locum ſuum. &c. nam exinde reducitur per omnia ad inſtar cedentis, vt Bar. in l. prouinciali, ff. de nou. oper. nuncia. Abſolute autem, an & quando poſſit quis, agere vigore inſtrumenti inter alios celebrati per ſuo intereſſe, habetur in l. ſi cui legetur, §. fin.

Digitized by Google

3 fin.ff.de leg.1.† Sed hic videtur oportune quæri poſſe, ſi principalis creditor cum eſſet excommunicatus, ceſſit alijs ſuam actionem, vtrum ceſſionarius poſſit agere, antequam cedẽs abſoluatur, quod eſt dicere, an exceptio excommunicationis, aut alia ſimilis, quæ obſtabat cedenti, obſtet ceſſionario? Bart. Brixien. poſuit hanc q. inter Veneriales 16. Dubitandi rationes erant, quia prout habetur in l.omnibus officijs.ff de reg.iur. Non debetur quis eſſe melioris
4 conditionis, quam auctor ſuus, à quo ius in eum tranſit, † & ſucceſſor cum eo, cui ſucceſſit pro eodem reputatur, extra de immunit. Eccleſ aduerſus conſules, & de offi.iud.ord.c.paſtoralis, & nemo plus commodi ad alium transferre poteſt, quàm ipſe habeat. ff. de reg.iur. l.nemo plus. Sed contrarium deciditur. Ratio deciſionis eſt. Quia cum ſola excommunicatio cauſa eſſet, quamobrẽ creditor non poterat agere, quod vitium perſonæ inhæret, & non rei, ſequitur, quòd ius ceſſum ſine vitio perſonali ad ſucceſſorem tranſiuit. ff. de diuerſ. & tempor. præſcrip. l.an vitium primo reſpõ-
5 ſo & not. in l.vitia poſſeſſionum. C. de acquir. poſſeſſ.† Quæſitum eſt aliàs non ſine cauſa, An fideiuſſor hoc modo etiam, vt principalis inſolidum obligatus, antequam ſoluat agere poſsit contra principalem, vt releuetur, ſicut agere poteſt quando eſt condemnatus, & in certis etiam caſibus poſitis in text. & per Doctor. in l. fi. pro ea. C. manda. & c.fin. extra de fideiuſſor. & alijs cumulatis. per Hippol. in repetitio. rubri. de fideiuſſor. q.31. Cyn. in l.certum. C. famil. herciſcun. reſpondit affirmatiue *a* loquens de fideiuſſore obligato per inſtrumentum guarantigiatum, ea motus ratione, quia ſic obligatus propter cõfeſsionem, & præceptum iudicis, quæ (vt declarat idem Cyn. in l.vnic. q.2. C. de confeſſis, & nos ſupra diximus) inſunt guarantigiæ habet contra ſe paratam executionẽ, & ſic eſt perinde, ac ſi eſſet condemnatus, maxime ſi (vt dixi) obligatus ſit vt principalis, ita quòd poſſit incipi ab eo non facta excuſſione principalis *b* Cyn. ſecuti ſunt Bald. ibid. Bart. in l. fideiuſſor pro venditore. ff. de fideiuſſor. Petr. Vbald. in tract. duorum fratrum, par.8. q.12. & Canar. q.45 & Hipp. vbi ſup. ſed ego ſemper vidi contrarium iudicari, per doctr. Ang. in d.l. fideiuſſor. quem ſequitur ibid. Paul. Caſtr. & Barz. in 6.q. ſecũdæ partis tractatu guarantigiæ, quorum ſententia, tanquam naturæ magis conſentanea, proptereaque magis ęqua ſemper mihi quoque potior viſa eſt. Aſſerit enim Angel. contrarium, quia tempore factæ obligationis certus fuit fideiuſſor, quòd poterat contra eum ab executione incipi, & fideiubendo promiſit ſoluere, idque fecit ad principalis debito-

Digitized by Google

bitoris commodum.l.indebitum.ff.de condict.indebit. l. tribus.ff de vſufruct.earum rerum,quę vſu conſum. quòd ſi ſtatim antequā ſoluat,detur ei regreſſus contra principalem, vt eximatur ab obligatione, primum non ſeruabit promiſſum de ſoluendo, deinde inutilis reddetur ſua promiſſio l.qui ſic.ff.de ſolut. quod iura ha-
6 bent pro abſurdo,† & ideo volunt, quod ille qui commodat, vel mutuat non poſſit ſtatim repetere, ſed cum congrua temporis intercapedine, vt per gloſ.Doctor.in l. 2.ff.commod.& in l. ſi pœnā. de verb. obligat. alias enim deciperetur amicus amici beneficio, rationem Cyn. de paritate ſententię, & inſtrumenti guarantigiati refutat Barzius, eo quia non ſit in hac ſpecie paritas: nam inter ſententiam, & promiſſionem communiter intercedit magna temporis intercapedo,quod non occurrit in caſu inſtrumenti guarantigiati:praterea ſententia nouat præcedentem obligat. pro qua fideiuſſor interceſſerat. l. prima, & ibi not. C.de iudic. ſed in caſu propoſitæ quæſtio.fideiuſſoria obligatio non reperitur eſſe nouata. Hęc autem eo magis locum habent in noſtra obligatione,quæ(ſecundum ſuperius dicta)niſi facta ſit ab initio cum ſuſceptione cenſurarum & mandati executiui,non habet paratam executionem, niſi poſtquam illius vigore facta fuerit confeſſio in iudicio.
7 † Si autem petat quis executionem huius obligat.nomine alieno,non ſolum opus eſt mandato, c ſed etiam requiritur ſpeciale, prout vniuerſale eſt, quòd ad petendum executionem requiratur mandatum ſpeciale vt not.in l.ſi procurator meus.verſ.nec ad eādem rem factus.& in l.Pomponius.ff.de procurat. & in l. hoc iure.
8 ff.de ſolut.vbi Bart.† Quemadmodum(diuerſa tamen ratione)ad appellandum ab executione requiritur mādatum ſpeciale. Angel. in l.ab executore,ff de appellat.Socin.conſ.231. alias cum in pręſenti.col.3.Felin.in c.quod ad conſultationem.col.2.verſ. nota inſuper,de re iudic.& in c.1.col.6.verſ.ſimiliter,vt lite nō conteſtat.
9 Dicit tamen Bart.in d. l. ſi procurator,& latius in d.l.hoc iure, † quòd ad petendum executionem ſufficit mandatum generale ad omnes lites,& ita vidi obſeruari. Addit Paul.Caſtr.in d.l.ſi procu-
10 rator,† quod procurator qui alieno nomine contraxit per inſtrumentum guarantigiæ, non poteſt petere illius executionem, licet ex eo ſit ſibi quæſita actio directa, quia non ad ſuam vtilitatem, ſed ſi debitor ſibi ſponte ſolueret, ipſe poſſet virtute directę accipere,& ſoluēs liberaretur,l.ſi vnus poſt princ.ff.de pact.l.ſi ſeruus, de ſolution.
11 † De tutore autem, & ſimilibus habentibus à lege adminiſtrationem

tionem generalem non ſolum ad lites (vt ſunt Prælati Eccleſiarum, Hoſpitalarij, & ſimiles) de quibus habetur per Rotam in nouiſſim. deciſ. 466. Confeſſio Prælati, poſt gloſ. in capit. cui de electio. lib. 6. & Innoc. in c. ex tuæ, de cleri. non reſiden. prope fin. glo. ſuæ, verbi remoueat, & Specu. titu. de actore ab vniuer. verſ. item quod excedit. pro indubitato habetur, quòd poſſint etiam huiuſmodi inſtrumentorum executionem petere, vt tenet Bar. in d. l. hoc iure. verſ. contra hoc opp.

QVarta conſideratio de competentia Iudicis, à quo petitur hæc executio, ſatis videtur expleri poſſe ex ijs, quæ dicta ſunt in ſecunda particula, ſecundæ partis principalis, & in duabus vltimis notis ſecundæ conſiderationis huius particulæ.

Z A C C H I A S.

S V M M A R I V M.

1 *Fideiuſſor in forma Cam. obligatus poteſt agere antequam ſoluat. Contrarium nu. 2.*

3 *Fideiuſſor in forma Cam. obligatus non habet beneficium excuſſionis.*

4 *Fideiuſſor medio iuramento obligatus non habet beneficium excuſſionis. Intellige vt n. 5.*

6 *Fideiuſſor in forma Cam. obligatus poteſt petere quod fiat excuſſio contra correos periculo ſuo. Contrarium n. 6.*

a *REſpondit affirmatiuè*. Quam opinionem affirmatiuam
1 in terminis noſtris ſcilicet quod † fideiuſſor in forma Cam. obligatus poſsit agere antequam ſoluat ſequuntur M. Antonin. variar. reſolut. lib. 2. reſolut. 60. & vltim. caſu 18. ver. tum quia il primo. Boccacc. de ſociet. offic. nu. 72. in fin. Marcheſ. de Commiſs. dilat. morat. c. 1. ſub n. 24. circa finem in 1. editione Galganet. poſt Galleſ. hic ad ſtatut. Vrbis c. 155. de fideiuſſ. nu. 50. verſ. Limita decimo. Surd. deciſ. 94. nu. 5.
2 Vinc. de Franch. deciſ. 414. n. 2. par. 2. † Sed verior, & æquior videtur opinio cõtraria quam firmat Galleſ. hic verſ. ſed ego

ſemper

ſemper, Vidi contrarium iudicare, quia tempore factæ obli-
gationis (vt ipſe dicit) certus fuit fideiuſſor, quod poterat cō-
tra eum ab executione incipi &; hanc opinionem ſequitur
Rota in Romana, ſeù Bononien. vigintiquinque millium
7. Maij 1601. coram bo.me. Epiſcopo Pacen. quæ eſt dec. 101.
n. 18. & in Romana Cambiorum 17. Decembris 1584. coram
bo.me. Gipſio, quæ eſt deciſ. 20. n. 11. poſt Galleſ. hic Marcheſ.
vbi prox. ſub n. 24. circa finem.

b *Non facta excuſsione principalis*. Notandum eſt hic, quod
3 obligatus † in forma Cam. non habet beneficium excuſſionis.
Carocc. poſt alios de excuſſione bonor. q. 5. n. 1. part. 2. Carol.
de Graſſ. de except. 10. except. n. 46. Pacif. de Salu. Interd. in-
ſpect. 2. c. 2. n. 16. poſt alios, quos allegat & inſpect. 3. c. 3. n. 46
in fin. Card. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 16. tit. 16.
n. 8. circa finem verſ. quod tamen eſt intelligendum & tit. 17.
n. 9. Mareſc. variar. reſolut. lib. 2. c. 130. n. 7. & 8. Rota in Ro-
mana triummillium 18. aprilis 1588. coram bo.me. Cardin.
Blanchetto, quæ eſt deciſ. 143. n. 2. & ſeqq. Mediolanen affi-
ctus 29. Martij 1596. coram bo.me. Orano, quæ eſt deciſ. 118.
n. 7. Romana mutui 16. Nouembris coram Illuſtriſ. Lance-
lotto, quæ eſt deciſ. 22. n. 3. Romana fideiuſſionis 18. Aprilis
1608. coram eodem, & in Romana cenſus 18. Iunij 1601. co
4 ram Illuſtriſ. Mellino, quæ eſt deciſ. 55. n. 4. Sicut etiam † ob
ligatus medio iuramento, non poteſt opponere hoc excuſſio
nis beneficium vt per plurimos, quos refert Mācin. de iuram.
par. 4. effect. 32. n. 1. Vbi pro contraria parte plures refert ibi
5 n. 2. quæ videtur ſequenda † quando iuramentum fuit ſimpli-
citer præſtitum, vt late ibi per eum. Sed licet non poſſit fide-
iuſſor aſtrictus vinculo huius obligationis iuuari beneficio
6 excuſſionis poteſt nihilominus petere, † quod fiat excuſsio pe-
riculo ſuo contra correos, nō obſtante renunciatione, quæ fit
in noſtra obligatione, quoniam illa continet renunciationem
omnium exceptionum competentium obligato de tempore
factæ obligationis. Sed hæc exceptio, non competebat obli-

gato de tempore obligationis;ſed poſtea,'quando fuit decreta executio contra omnes correos inſolidum obligatos, & generalis ademptio beneficiorum non extenditur ad ea, quæ
7 poſtea habiturus eſt,vt latè per *Boccacc.*de ſociet.offic.n.56. & 57. & tradit Caſtrac. eodem tractat.c.64. n.10.Sed † contrarium,ſcilicet,quod hac forma obligatus non poſſit petere, quod excutiantur alij confideiuſſores, tenuit Rota in cauſa Mediolanen.affictus 29.Martij 1596.coram bo. me. Orano, quæ eſt deciſ.118.n.7. Quod non habet difficultatem vbi ſunt duo rei debendi æqualiter obligati atque coniuncti Verall. deciſ.275. par.2. Verum tamen eſt quod quando duo ſunt inſolidum ſub hac forma obligati pro eodem debito, etiam quod contra vnum tantum poſſit deueniri ad executionem realem,& perſonalem cõtra alterum, contra quem non poteſt fieri executio realis, nec perſonalis non poſſunt ad inſtantiã creditoris in ſubſidium relaxari cenſuræ, vt reſoluit Sacra Congregatio Conc.Trident. interpr. quam reſolutionem ſequuta eſt Rota in d.Mediolanen.affictus 29.Martij 1596.coram Orano.

N*on ſolum opus eſt mandato*. Adde poſt Galleſ.hic Cæſ. de Graſ.deciſ.2.n.7.de ſenten.excommunicationis.

GALLESIVS.

QVÆSTIO XXXIII.

QVintæ etiam conſiderationis effectus videtur colligi poſſe ex ijs,quæ dicta ſunt in prima,& ſecunda quæſt. primæ particulæ,& 2.q.ſecundæ particulæ, ſecundæ partis principalis, & in tertia quæſt.primæ partis.Quibus addo,quòd vbicunq. mutatur perſona,ſiue ex parte creditoris,ſiue ex parte obligati,non poteſt ad executionem procedi, niſi prius legitima intercedente citatione eiuſmodi perſonæ qualitas antea verificetur, vt ſi ex parte creditoris agere velit eius ceſſionarius,ſeu ex defuncto eius hæres, & ex parte debitoris,ſi eo defuncto agendum ſit contra illius hæredem,loca ſunt(ne tranſcribendo aliena dicta librum augeamus)citata

Digitized by Google

tata per Boherium deciſ. 10. ceſſionarius contra poſſeſſorem, & deciſ. 52 inſuper in audientia. in prima parte, quibus in locis etiam comprobat, quod hæres debitoris (exceptis quibuſdam caſibus) nõ poteſt conueniri intra tempus conficiendi inuentarij, licet bene cogatur reaſſumere, vel repudiare proceſſum inchoatum contra defunctum: ipſe tamen poſt finitum tempus deliberationis, etiam nondum lapſo tempore ad inuentarium conficiendum ſtatuto, poteſt hæreditarios debitores conuenire, & ſi præterea aliquid deeſt videtur poſſe ex infradicendis ſuppleri.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *In primis inſtrumentum publicum diligenter à patrono inſpiciendum eſt.*
2 *Si inſtrumentum obligationem Cameralem extenſam non habet quæ nam citatio præmittenda ſit.*
3 *Quam ob rem extenſio forma obligationis Cam. facienda ſit.*
4 *Iudex debet eſſe certus de ſua iuriſdictione, & procurator de ſuo mandato.*
5 *Translatio penſionis per executorem facta non intimatis ei literis translationis, non valet.*
6 *Qui ignorant clauſulas, qualitates & tenorem rei, rem ipſam ignorare potius videntur, quàm cognoſcere.*
7 *Quædam ſciri poſſunt ab aliquo, vt à quolibet homine, & vt à iudice, & a procuratore, vel vt ab alia huiuſmodi perſona.*
8 *Cameralis obligatio in protbocollo, vel apocha, non extenſa, extendi debet in proceſſu, vel executione.*
9 *Notarius actuarius iudicis, coram quo petitur executio obligationis Cameralis, poteſt ex ſuo officio ſine iudicis decreto illam explicare, & extendere.*
10 *Ante executionem ſi quid liquidatione indiget, liquidandum eſt.*
11 *Qualiter fiat perſonarum liquidatio.*
12 *Liquidatio rerum quæ intelligatur.*

QVAESTIO XXXIV.

Aggrediendo ſecundam huius tertiæ principalis partis particulam, in qua quæ ipſum proceſſum concernunt, deſcribere

 polli-

Digitized by Google

1 polliciti ſumus, † Dico ante omnia ad cauſæ futuri patroni officiũ
ſpectare, vt inſpiciat ſcripturam ad ſe delatam, cuius petenda ſit
executio. Nam ſi ſit inſtrumentum publicum habens extenſam
obligationis formulam, poterit illico eo producto proceſſus in-
2 choari. † Si vero eſſet publicum quidem inſtrumentum, non ta-
men habens obligationem extenſam, ſed duntaxat (quod ſæpe fa-
ciunt notarij) habeat quòd partes obligauerunt ſe in forma Cam.
&c. tunc præmittenda eſt citatio ad dicendum contra inſtrumen-
tum productum *a* videndumq; iurare teſtes ſuper illius recogni-
tione, ac etiam videndum per iudicem mandari extendi obligatio-
nem in forma Cameræ *b* in ipſo inſtrumento contentam, & poſt-
quam recognito inſtrumento iudicis mandato fuerit extenſa obli-
3 gatio, tamẽ deinde petitur executio. † Quærat fortaſſe hic aliquis,
quamobrem facienda ſit ea extenſio, cum videatur is eſſe labor ſu-
perfluus, quandò manifeſta, atque adeo notoria eſt ea forma, vt ne-
dum iudicibus, ſed ruſticis etiam & mulieribus ſit cognita? Hæc
quæſtio & ſi videri poteſt à curioſitate procedere, cum indifferen-
ter ſeruetur, tamquam neceſſaria dicta extenſio in Romana Curia,
nec vnquam, cur id fiat, requiſitum eſſe audiuerim: tamen quia po-
teſt occurrere caſus etiam extra ipſam Curiam; vbi vſus idem non
ita inualuerit, & omnino delectat cauſas rerum cognoſcere, nolui
quid ſentiam reticere. Puto autem vſus prædicti rationẽ ab initio
fuiſſe, quia non facta eiuſmodi obligationis extenſione, non poſſent
iudex de ſua iuriſdictione, & procurator per quem facienda con-
4 feſſio debiti, de ſuo mandato certi eſſe, † quæ certitudo in vtroque
requiritur alias non poſſent eorum officium exercere, vt habetur
per Io. Andr. in clem. 1. in ver. receptis de procurator. ponit elegan-
ter Socin. in l. multum intereſt, col. 3. ff. de condit. & demonſtrat. &
quoad iudicem executorem ſunt elegantiſſimæ, doctiſſimæq. deciſ.
Rotæ 458. circa tertium. in nouis, & altera 242. ſi vnus ex tribus,
quod etiam in arbitro locũ habere probat Aret. conſ. 68. excellen.
domine, & quoad procuratorem eſt exemplare conſilium Bart. 73.
Quæritur vtrum procurator, quod citatur per addit. deciſ. Rotæ
145. ſi procurator. in nouis, & multa congerit Boher. quæſt. 274. An
valeat procuratorium. in princip. Neque obſtat ſi dicatur, quòd ex
quo forma eſt nota, ſatis videntur eſſe certi iudex & procurator
cum viderint in inſtrumento eſſe ſcriptum, quòd facta eſt obligatio
in forma Cam. cuius extenſio fit ſemper eodem modo, ſicque pro
iudicis, & procuratoris certioratione in caſu noſtro neceſſaria non
ſit dicta extenſio. regula iuris, cum qui certus, lib. 6. prout ſimile ar-

gumen-

gumentum facit Beſignetus,de conceſs.præb.deciſ.4. Quia illa deciſio fuit ſemper exploſa,vt(vltra ſuperius allegatas deciſiones) habetur in antiquis deciſ.794.Pronunciatio facta,& per Rom. conſil. 35.incip.quo ad primum.verſ.quoad tertium.Fel.in c.eam te §.tẽpus,in 4.fallen.& in c.ſciſcitatus, ad finem de reſcript. & Milis , in
5 ver.gratia,in princ.† per quæ Rota noſtro tempore pluries,alijque Rom.Curiæ iudices paſſim iudicarunt non valere translationem penſionis factam per executorem non pręſentatis ei in actu trãslationis literis,in quibus extenſa eſſet facultas transferendi,quamuis ea notoria ſit,& ſemper vniformiter in literis extendatur,ſicut notoria eſt forma tam gratiæ expectatiuæ(quantum attinet ad deputionem executorum)quam etiã proceſſus pro iuriſdictione ſubexecutorum fieri ſoliti, de quibus habetur in deciſionibus ſupra citatis Et ad rationem Beſigneti reſpondeo primo negando eam,quia & ſi contingat hanc formam notam eſſe aliquibus,tamen negari nõ poteſt, quin multis ſit incognita. imò multi etiam iuris periti habentes in confuſo eius cognitionem, ignorant clauſulas , & quali-
6 tates eius particulares,† & tales qui ignorant qualitates , clauſulas,& tenorem , non dicuntur ſcire, ſed potius ignorare, vt probat Areti.in conſil.ſuperius citato 68.paulo poſt principium. imò etiã ſi quis omnia prædicta ſciret.tamen nõ ſufficeret in propoſito,quia ea eſſet ſciẽtia contingens, & particularis,non autem vniuerſaliter
7 neceſſaria † ſciret enim vt homo quilibet, nõ autẽ vt iudex futurus huius obligationis executor,neque vt procurator huius in hac obligatione obligati,& cuius nomine facturus eſt debiti confeſſionẽ, quo argumento vtitur Io. And.in glo.d.c.cum qui certus.ibi;Nam qui certus eſt vt homo,certioratur vt iudex.2.q.1.multi.Vbertinus Zuccard.in rep.l.fin.C.de edict.diui Adr.n.74. format ſimilẽ quæſtionem,quam dicit eſſe nouam . Nunquid in terminis illius legis ſufficiat hæredi iudicem certum facere de tenore & qualitate teſtamenti,abſque eo quod illud oſtendat?& determinat negatiue.
8 † Et quod proxime dictum eſt de inſtrumento publico habente quidem obligationis mentionem, ſed non ipſam obligationem extenſam,locum habet in nota ſeu prothocollo non extenſo,in cedula ſeu apocha priuata,& in alijs ſcripturis, quarum vigore dictum eſt ſupra in prima conſideratione præcedẽtis particulæ peti poſſe executionem . Itaque in illis quoque ſimilis erit præmittenda citatio ad dicendum contra, & videndum iurare teſtes ſuper recognitione,ac mandari extendi obligationem c hoc autem ita intelligendum eſt,niſi(quemadmodum ibi dixi)conuentum eſſet poſſe talem

talem extēſionem fieri per quemcunque ipſo etiam debitore aliter
9 non citato. Et † quemadmodum habet Rom. Cur. vſus (niſi prothocollum ſit alicuius ex notarijs actuarijs, aut alterius iudicis, coram quo executio petitur: tunc enim ſufficit, illud repetere, & notarius ex ſuo officio facit extēſionem, ſine alio iudicis decreto, quod etiā eſt iuri conſonum, vt notarius de inſtrumentis per eum rogatis li-
10 bere poſſit extendere inſtrumenta † dato vel in eſſe poſito inſtrumento exequibili, videndum erit, ſi quid oporteat liquidare, id eſt docere, & liquidum facere pro parte actoris, antequam poſſit executio inchoari. Eiuſmodi autem liquidatio conſiſtit, partim in perſonarum legitimatione, partim in ipſarum rerum probatione.
11 Perſonarum inquam, vt † ſi alieno quis nomine compareat, ante omnia doceat de ſuo mandato, & ſi proprio, qui habeat cauſam a principali creditore, vt hæres nominatus, ceſſionarius, & ſimiles, ante omnia verificet ſe eſſe talem. & ſi procurator agat nomine alicuius ex proxime dictis ſucceſſoribus, verificet vtrumque, ideſt, & ſe procuratorem, & principalem ſuum eſſe talem, qualis per eum
12 eſſe proponetur. † Rerum autē, vt quod actor adimpleuerit, quę pro eius parte ſunt adimplenda, quòd euenerit conditio tacite vel expreſſe in contractu comprehenſa, & certa alia, de quibus quoniā videtur abunde dictum eſſe in expoſitione verborum quartę particulę obligationis, & in ſecunda conſideratione pręcedentis particulę, non videtur opus eſſe, vt ibi dicta hic repetam, ſed tantummodo videntur ea dicenda eſſe, quæ ad practicā (id quod hoc loco agimus) pertineat.

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cam. ad hoc quod poſsit exequi requiritur quod producatur inſtrumentum. Intellige vt n. 2.*

3 *Executiue non poteſt agi vigore Cam. obligationis niſi illa ſit extenſa. Amplia vt n. 7.*

4 *Extenſio obligationis Cam. eſt neceſſaria ad hoc vt Iudex ſit certus de ſua iuriſdictione.*

5 *Mandatum relaxatum vigore huius obligationis non extenſa eſt nullum.*

6 Nul-

6 *Nullitas prædicta non attenditur in Rota ſtante Commiſſione ſanatoria arbitrio Rotæ.*
8 *Decretum Iudicis de extendenda obligatione Cam. non ſufficit ſed requiritur quod cum effectu extendatur. Fallit vt n.9.*
10 *Extenſio obligationis Cam. non eſt neceſſaria quando conſenſum fuit in relaxationem mandati vt hic.*
11 *A. C. procedit executiue etiam vbi non adeſt obligatio Cam. quando conſenſum fuit in relaxationem mandati vt hic.*
12 *Obligationis Cam. extenſio non eſt neceſſaria quando notarij A. C. ſunt rogati.*
13 *Obligatio Cam. quomodo ſit extendenda in caſu de quo hic remiſsiue.*

1 C*Ontra inſtrumentum productum.* Ad hoc enim vt † obligatio poſsit executioni mandari requiritur, quod producatur inſtrumentum, ſeu apoca, ad hoc vt de illa conſtet alias mandatum vigore illius relaxatum eſt nullum Rota in Romana cenſus 4. Decembris 1595. coram bo.me. Card. Pamphilio quæ eſt deciſ. 136.nu.3. Et in alia Romana cenſus 21. Aprilis 1597. coram bo.me. Epiſcopo Pacen. & in Romana nullitatis executionis 25. Iunij 1607. coram Reuerendiſs. Archiepiſc. Bononien. quæ eſt deciſ. 128. n. 3. Et eſt de ſty-
2 lo † Tribunalis A. C. non procedere niſi præuia probatione crediti, de quo teſtatur Rota in Ferentina Ferreriæ 1. Iulij 1605. coram bo.me. Penia, quæ eſt deciſ. 62. n. 2.

Mandari extendi obligationem in forma Cameræ. Et merito
3 nam † ſine hac extenſione vigore Cam. obligationis non poteſt agi executiue Marc. Ant. de Amatis deciſ. 91. n. 23. Borgnin. deciſ. 19. n. 53. part. 3. Marcheſ. de commiſſ. appellat. à
4 Cam. oblig. c. 16. n. 74. Eſt † enim neceſſaria hæc extenſio, ad hoc, vt iudex poſſit eſſe certus de ſua iuriſdictione Gratian. diſcep. forenſ. c. 68. n. 41. vbi plures deciſiones allegat, & poſt plures deciſiones Tiber. in prax. lib. 1. c. 29. verſ. cuius formæ. Rota in cauſa Lauretana prędij ſeu pecuniaria 5. April. 1593.

coram

Digitized by Google

coram bo.me.Gipſio, quæ eſt deciſ.39. nu. 2. Romana de Pinellis 20. Februarij 1598. coram bo.me.Orano, quæ eſt deciſ. 102. nu.3. & in Romana releuationis à moleſtijs 12. Ianuarij 1601. coram Illuſtriſs. Lancellotto, quæ eſt deciſ. 24. nu. 1. & multo magis vbi eſſet in apoca priuata Cæſ. Barz. deciſ. Bononien. 108. n. 28. & poteſt mandari extendi per iudicem, etiam ſi non ſit data facultas a partibus extendendi vt fuit deciſum in Romana Pecuniaria de Saſſettis 14. Maij 1576.
5 coram Illuſtriſs. Blanchetto, quæ eſt dediſ. 91. Adeo vt † nõ extenſa huiuſmodi obligatione mandatum illius vigore relaxatum eſt nullum Marcheſ. de Commiſſ. ſuper nullitat. c. 1. n. 25. par. 2. in 1. editione, & de Commiſſ. appell. ab hac obligatione c. 16. n. 74. par. 1. in 2. editione. Gratian. diſceptat. forenſ. c. 68. n. 41. & plures deciſiones ad hoc allegat Tiber. in prax. lib. 1. c. 6. n. 3. & c. 29. verſ. cuius formæ, & fuit dictum in vna Romana Palatij campifloræ 16. Decembris 1588. coram bo.me. Penia, quæ eſt deciſ 56. n. 6. & in d. Romana rele-
6 uationis a Moleſtijs n. 1. Iſta † tamen nullitas non attenditur ſtante Commiſsione Sanatoria arbitrio Rotæ vt fuit reſolutum in Romana vineæ 1. Februarij 1602. coram Illuſtriſs. Mel
7 lino, quæ eſt deciſ. 51. n. 4. Alias † autẽ nõ ſufficit ſi inter eaſdem partes fuiſſet ſemel extenſa, nam huiuſmodi extenſio debet reproduci in officio Notarij cauſæ, cum Notarij A. C. habeãt acta ſeparata, vt fuit reſolutum in d. Romana releua-
8 tionis a moleſtijs n. 2. Nec † ſufficit decretum Iudicis de extendendo, ſed requiritur ipſa extenſio, & ita fuiſſe deciſum in Rota dicit Tiber. in prax. lib. 1. c. 6. n. 2. verſ. licet Rota Tamẽ
9 hoc † intellige procedere de iure; ſecus autem de ſtylo Tribunalis A.C. nam ſufficit decretum Iudicis de extẽdendo abſq; alia extenſione Tiber. d. lib. 1. c. 29. in fin. Rota in Romana de Coſciaris 13. Ianuarij 1599. coram bo.me. Orano, quæ eſt
10 deciſ. 111. nu. 23. Verum † iſta extenſio non eſt neceſſaria quando conſenſum fuit in relaxationem mandati vnica tantum præuia citatione, vt fuit deciſum in cauſa Venetiarum

dona-

donationis 9. Decembris 1605. coram bo. me. Penia, quæ eſt deciſ. 63. n. 1. & in Romana pecuniaria 16. Ianuarij 1609. co-
11 ram *R.P.D.* Caualerio, quæ eſt deciſ. 35. n. 2. Tunc † enim vigore iſtius conſenſus in mandatum executiuum, vnica, vel ſine citatione poteſt A.C. procedere executiue etiam quod nõ adeſſet obligatio Cam. Rota in d. Venetiarũ donationis n. 2.
12 Secundo neceſſaria † non eſt hæc extenſio, quando Notarij A.C. ſunt rogati, illi enim habent ſemper in Pulpitis extenſam formam Cam. Rota in d. *R*omana de Cõſciaris nu. 27. & in Ferrẽtina Ferreriæ 1. Iulij 1605. coram bo. me. Penia, quæ
13 eſt deciſ. 62. n. 3. Quomodo † autem extendenda ſit hæc obligatio, quando agitur de ſuccedendo alicui mediante perſona alterius. Vide Gratian. poſt Rotam, quam allegat diſcept. forenſ. c. 363. n. 30.

c *Ac mandari extendi obligationem.* Adde Gratian. diſcept. forenſ. c. 391. n. 49. part. 2.

CALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *Verbi huius liquidum, quæ vis, & ſignificatio ſit.*
2 *Liquidatio facienda eſt parte citata.*
3 *Liquidatio non habet priuilegium executiuum.*
4 *Liquidatio per omne probationis genus fieri poteſt.*
5 *In facienda liquidatione ſummarius eſt proceſſus.*
6 *Quando liquidatio facienda ſit.*
7 *Obligatio Cam. niſi fuerit cum cenſurarum, & mandati executiui ſuſceptione, non habet viam executiuam ante debiti confeſſionem.*
8 *Confeſſio debiti antequam id ipſum liquidetur, per procuratorem fieri non poteſt.*
9 *De commiſſione, qua præfigatur terminus actori ad faciendam liquidationem impetranda per cautum procuratorem.*
10 *Liquidatione etiam non facta, ſi ita conuentum ſit, ad executionem procedi poteſt.*
11 *Cum in obligatione conditio ineſt, tacita vel expreſſa ante execu-*

Digitized by Google

cutionem neceßaria eſt liquidatio.
12 *Obligatione cenſurarum ſuſceptione continente, quomodo procedi ſoleat circa liquidationem.*
13 *An vt dicatur facta liquidatio, ſententia iudicis ſit neceſſaria.*
14 *Contra confeſſum de iure ſententia non promulgatur.*
15 *Quæ ratio ſit vſus illius, quo nulla opus eſt iudicis interlocutione ſuper liquidatione facta, vbi obligatio eſt cum cenſurarum ſuſceptione.*
16 *In executione obligationis Cam. nulla iuris ſolemnitas eſt neceſſaria, ſed proceditur de facto.*
17 *Pronunciatio, ſiue iudicis interlocutio eſt de iure ciuili.*
18 *An ex tacita iudicis pronunciatione, quæ ex proceſſu ad vlteriora naſcitur, appellare liceat.*
19 *Appellans a præcepto ſibi poſt confesſionem ſuã facto, auditur.*
20 *A præcepto non mere iudiciali, ſed conuentionali non admittitur appellatio.*

QVÆSTIO XXXV.

QVinque potiſsimum ad hoc propoſitum facientia circa liquidationem à Doctoribus quęſita eſſe animaduerti. Primum quo pacto intelligatur inſtrumentum eſſe liquidum. Secundum quomodo. Tertium quando facienda ſit liquidatio, & intra quantum tempus. Quartum ſi ſuper liquidatione proferenda ſit iudicis ſententia, antequam inſtrumenti vt liquidi executio peti poſſit, an non? & an ſit locus appellationi, an non? Quintum ſi contingat eſſe proceſſum ad executionem liquidatione prius nõ
1 facta, an ex eo reddatur proceſſus nullus. † Liquidum (quamquam fortaſſe aliter Latini ſermonis proprietas habeat) ſecundum ius noſtrum accipitur pro claro, & certo a ita probat tex. C. ſi ſecun. nupſe.mul.l.1. ibi, omnia, & cum competentibus fructibus ad liquidum deducta ratione reſtituat: & in prima conſtit. ff. §. nos vero tantum.ibi. inſtitutiones ab omnibus turbidis fontibus in vnum liquidum ſtagnum corriuatas. Et pluribus alijs locis, quibus dicuntur probationes liquidæ; quemadmodum, & apud Latinos impersonali verbo dicebatur de cauſa liquere, vel non liquere. itaque liquidum inſtrumentum intelligendum eſt clarum, & certum: liquidatio vero, & liquidare intelligimus eſſe actus, & probationes, quibus mediantibus de incerto, & obſcuro, fiat certum, & clarum.
2 † Ad ſecundam modo quæſtionem de faciendo liquidationem, bre-

uis

nis reſponſio, quod facienda eſt omnino parte (contra quam ſit) citata, & fieri poteſt per quodcunque legitimum probationis genus. quòd neceſſaria ſit citatio *b* vltra id quod vniuerſale eſt per l. de vnoquoque. ff. de re iud. & l. nam ita Diuus. de adoption. tenent expreſſe Bal. in dict. l. ſi cauſam vel ex his apparet. C. de execu. rei iudic. Qua in re vidi errare nõnullos, qui producto vel repetito inſtrumento, & probata vel iurata abſentia debitoris, illo aliter non citato procedunt ad liquidationem, & faciunt ſuper illa probationes, ſicut ſit ſuper ipſo inſtrumento liquido (vt inferius dicetur) &
3 male faciunt: † quia negotium liquidationis eſt diuerſum, & non habet priuilegium executiuum, ſed recipit omnes legitimas ordinarij iudicij exceptiones *c* vt probatum eſt ſupra in ſecunda con-
4 ſideratione præcedentis particulæ. † Quod autem fieri poſſit per omne genus probationis, & ſic per confeſſiones, teſtes, iuſiurandũ inſtrumenta, & cætera, quæ faciunt rem eſſe legitime certam, habetur per Bar. in l. 3. C. de ſent quæ ſine cer. quan. profer. & Bald. in l. fin. C. de fal. cau adiect. leg. & in repet. l. petens. C. de pact. & in d.
5 l. 2. C. de rei vxor. actio. verſ. pone dicit. † Non tamen requiritur libellus, litis conteſtatio *d* aut alius ordo iudiciarius, ſed proceditur ſummarie ſecundum formam l. à Diuo Pio. §. ſi ſuper rebus. ff. de re iud. Bart. in d. l. 2. C. de ſent. quę ſine. cer. quanti. & in l. ſi cum ex-
6 ceptionem. §. hæc autem actio ff. quod met. cau. † Tertia quæſtio, quando facienda ſit liquidatio *e* licet habeat varias opiniones diſſentientibus inter ſe Bartolo, & Baldo, eorumque imitatoribus, quos vtrinque oppoſitos ponit Iaſon in l. 1. col. 4. verſ. 3. concluſio. ff. de eden. & quos reducunt ad concordiam Roma. in ſuperius citato conſ. 211. ad fin. & Imola in l. 1. ff. de lega. 2. & bonus practicus Ang. Aret. Inſtitut. quibus mod. re contrahi. oblig. quos latius citaui in dicta ſecunda conſideratione præcedentis particulę, & habetur etiam in materia iudicij poſſeſſorij adipiſcendæ per Doct. in l. fin. C. de edict. diui. Adria. tollen. Et apud Barzium in tract. guarantigiæ in ſecunda quęſt. primæ partis, verſ. ſed tamen in hoc, qui concludit, peti quidem poſſe executionem etiam non facta liquidatione, ſed quòd iudex non debeat dare illam, niſi prius fiat liquidatio, & ſic liquidatio præcedere debeat conceſſionem executionis *f* non autem quod ſit opus ab initio liquidare, imo ipſa liquidatio ſuperueniens trahatur retro, & operetur, ac ſi ab initio ante petitam executionem fuiſſet facta, tamen hac in re nobis non eſt la-
7 borandum. † Quia noſtra hæc obligatio (niſi ſit cum cenſurarum, & mandati executiui ſuſceptione) ante quam facta ſit confeſſio debiti

8 non habet vim executiuam *g* † cum autem confeſſio per procuratorem fieri nequeat, non liquidato prius negotio, ſuper quo facienda eſt confeſſio remanet indubitabile, quod ante omnia, & ſeparatim per ſe facienda eſt liquidatio *h* ad quam faciendam eadem ratione non eſt tempus determinatum etiam de iure ciuili, ſecundum Bald.
9 in d.l.1.C.de exec.rei.iud.col.2.verſ.Modo quæro. † Sed cauti procuratores ſi putant ita expedire reo quem defendunt, faciunt quòd iudex, vel ſua auctoritate; vel (quod magis frequentatur & eſt tutius) vigore ſpecialis commiſſionis, præfigat actori terminum ad perficiendum inceptam liquidationem, & ſi intra terminum non ſit facta, inſtant vt reus abſoluatur.
10 † Hæc autem ita intelligenda ſunt, niſi obligatio haberet expreſſe conuentum, quòd poſſit procedi ad executionem liquidatione non facta *i* quod tenet Bartolus in l.creditores in tertia q. ver. ſed an poſſit adhiberi. C.de pign.quamobrem in nouella forma addidi talem clauſulam. Pro cuius tamen clauſulæ vſu eſt aduertendum, quod illa poteſt habere locum in obligatione pura, & adeſſe tempore contractus deducta, licèt non liquida, vt in promiſſione damnorum, & intereſſe, & ſimilibus, in quibus conſtat eſſe debitum, licet velatum, & quantitatis incertæ, quæ certificatur poſtea per
11 liquidationem. † Quòd ſi obligatio non ſit pura, ſed habeat conditionem tacitam vel expreſſam, vt dictum eſt in ſecunda conſideratione præcedentis particulæ, verſ.primo, vel non ſit ad eſſe deducta, ſed deducenda omnino per liquidationem, veluti ſi promiſiſti non facere aliquid ſub pœna mille, *l* ita quòd mille deberi non poſſunt niſi præcedente facto contrario: his caſibus neceſſarium videtur eſſe quòd præcedat liquidatio, ſine qua nō conſtaret iudici aliquid eſſe debitum, & ſic dicta clauſula addita nihil poteſt operari; quia repugnat quodammodo naturę, quòd det iudex executionem
12 eius, quod deberi non apparet. † Vbi autem obligatio eſt cum cenſurarum ſuſceptione, vſus habet quòd producto vel repetito inſtrumento adducuntur probationes ſuper liquidatione, & ea perfecta petitur relaxari cenſuras, & mandatum executiuum *m* iuxta doctr. Bart. & ſequacium ſuorum in d. l. 1. ff. de eden. & Barz. loco ſupradicto.
13 † De quarta etiam quæſtione variæ ſunt ſententiæ Doctorum, quorum aliqui principe Bartolo volunt non poſſe dici factam eſſe liquidationem per ſolas partis probationes, ſed quòd neceſſaria ſit etiam iudicis ſententia, ſaltim interlocutoria *n* quæ dicat rem eſſe liquidam: aliqui oppoſitum, & quòd ſatis ſit factis probationibus

iudi-

Digitized by Google

iudicem procedere ad executionem, quia tunc tacite cenſetur interloqui factam eſſe liquidationē: quos omnes, & eorum rationes, late recenſet Iaſ in l. ſtipulatio. §. habet ff de nou. ope. nunc. qui tādē confirmat priorem cum Bart. tanquā magis cōmunē magisq. iuri conſonam, cuius etiam ſententiæ fuit Barzius in d. ſecunda q. primæ partis. ver. deſcendo igitur ad quartum, adhibita tamen diſtictione, videlicet, quòd ſi probationes factæ ſint ſuper eo, quod cadat ſub ſenſum corporeum, tunc illæ ſufficiant abſque alia iudicis ſententia, quoniam non ſolum ipſæ probationes, ſed etiam quod infertur ex eis patet ex actis, ſecus autem ſentit, ſi quod ex probationibus factis infertur, requirat præterea iudicium intellectus, vt tunc requiratur iudicis pronunciatio, veluti vbi ad probandum quem eſſe furioſum, vel prodigum, probati ſunt certi actus, ex quibus debet ſignificari furor, aut prodigalitas. ſed hæc quoque diſputatio nobis (præſertim vbi ſimplex eſt noſtra obligatio) non facit difficultatem, excluditur enim per myſterium antedicti in obligatione inſerti mandati ad confitendum debitum, quo ſtante, cum vſus habeat, quòd factis ſuper liquidatione probationibus, ſi iudici videtur ſufficienter eſſe probatum, deuenitur per organum procuratoris ad confeſſionem debiti, vel liquidati, ea cōfeſſione data inepte quęreretur, an ſuper liquidatione per partem, ideſt per procuratorem ipſius debitoris confeſſata, accedere debeat iudicis ſentē-
14 tia, † cum contra confeſſum de iure non promulgetur ſententia, ſed fiat ei pręceptum de ſoluendo, iuxta not. in c. dubium ſecundo. de elect. & 2. q. 1. nos in quemquam & l. 1. C. de confeſſ. & in l. ſi debitori ff. de iudic. cuius præcepti formulam ponit Specul. tit. de ſententia §. 2. verſ. eſt quoq; tertia ſpecies. & Angel. in d. l. ſi debitori. Poſſet fortaſſe ea difficultas poni, vbi obligatio eſt cum ſuſceptione cenſurarum, ſuper qua non ſolet exigi procuratoris confeſſio, ſed ſtatim facta liquidatione relaxantur cenſurę cum mandato execu-
15 tiuo, quemadmodum inferius dicetur, † & tamen hic quoque vſus habet, quòd non ſit neceſſaria iudicis expreſſa interlocutio, *o* cuius vſus ratio ſumpta eſſe poteſt, non ſolum ex dictis doctorum, qui (vt ſuperius dictum eſt) tenent non eſſe neceſſariam iudicis pronunciationem, ſed etiam exemplo eius, quod dixit Soc. conſ. 69. conſiderato contingentia. verſ. Nec obſtat ſi dicatur, lib. 3. quia conſuetudo
16 habet, † quòd in huiuſmodi executionibus procedatur de facto ſine ſtrepitu, & figura iudicij *p* quo caſu cenſetur ſublata omnis ſolemnitas iuris ciuilis, & ſeruari debent ſolummodo ſolemnitates iuris gentium, vt declarat Bart. in extrauagan. ad reprimendum.

verſ.

Digitized by Google

verſ. ſine figura iudicij. & Canoniſtæ in clementin. ſæpe. de verbo-
17 rum ſignification. † Sed talis ſolemnitas pronunciationis inuenta
eſt de iure ciuili, & eſt etiam in ipſo iure ciuili ſatis dubium, ſi re-
quiratur, necne, vt ſupra dixi, & tenet etiam Roynus conſ. 64. ſu-
per primo in fin. libro primo. Igitur dicendum eſt (attenta con-
ſuetudine prędicta) quòd non requiratur; prout etiam ad eam dif-
ficultatem tollendam in ſtatutis Vrbis (quę alias iubent, ſecundum
ius ciuile iudicari) poſitum eſt cap. 26. in nouis reformatio. vbi
expreſſe cauetur non eſſe opus in tali caſu per iudicem ſuper fa-
cienda executione pronunciari, ſed tamtummodo, quod executio-
18 nem concedat. † Sed an ſaltim à tali tacita pronũciatione, quæ
reſultat ex proceſſu ad vlteriora, liceat appellare. Si reſpondendum
eſſet abſolute attenta iuris communis diſpoſitione, videretur affir-
matiue eſſe reſpondendum argum. eius quod communiter dicunt
Doct. in c. ex parte 2. de appel. vbi tenent, quod etiam à tacita re-
iectione exceptionis, quæ reſultat ex proceſſu ad vlteriora, licitum
ſit appellare, non minus quam ab expreſſa interlocutoria, quæ ſuper
ipſa reiectione fieret. Neque obſtaret, ſi diceretur, ꝙ in caſu noſtro
19 interueniat confeſſio procuratoris, † quia etiam ea communis
eſt concluſio Doct. quòd confeſſus a præcepto poſt confeſſionem ſibi
facto auditur appellans, ſi alleget confeſſionem fuiſſe erroneam.
Bart. in l. creditor. §. iuſſus ff. de appellat. & Angel. in d. l. ſi debi-
tori. Sed huius noſtrę obligationis circunſtantia facit ius oppoſi-
20 tum: † nam vltra quòd vniuerſaliter, vbi pręceptum non eſt mere
iudiciale, ſed etiam conuentionale, prout in caſu noſtro, non ad-
mittitur ab eo appellatio, vt dixit Bald. in addition. Specul. tit. de
appell. paulo poſt principium ſuarum additionum. Præterea in hac
ſpecie tollitur omnis difficultas; quia principalis promittit habere
ſemper ratum quicquid per procuratores conſtitutos, & eorum
quemlibet geſtum fuerit, & numquam contradicere, neque con-
trafacere de iure, & de facto, &c. Dicet aliquis, quo ergo remedio
ſuccuri poterit, ſi quis forte fuerit malitia, vel errore iudicis iniu-
ſta executione oppreſſus? Reſpondeo duo in vſu eſſe remedia, de
quibus dicendum erit inferius commodiori loco: Ad quem locum
referuanda eſſe videtur etiam quinta illa quæſtio, quam propoſui,
ſi executio facta non præcedente conuenienti liquidatione ſit nul-
la, necne?

ZAC-

Digitized by Google

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1 *Citatio requiritur in liquidatione in terminis de quibus loquimur. amplia vt n.2.*

3 *Obligatio Camer. vbi eſt liquida proceditur per affixionem.* *amplia vt n.4.*

5 *Obligationis Cam. vigore proceditur omiſsis omnibus iuris ſolemnitatibus.*

a PRo *claro,& certo.* Adde M. Ant. de Amatis, deciſ. 88. n. 28

b *Et quod neceſſaria ſit citatio.* Adde ad omnia Scacc.

1 de † appell. lib. 3. c. 2. q. 17. limi. 9. n. 40. & 41. & de citatione, quod requiratur in iſta liquidatione Scacc. d. limit. 9. nu. 4. Rota in Ceſenaten. ſpolij 22. Iunij 1592. coram Illuſtriſs. Mātica, quæ eſt deciſio 142. n. 4. Quæ † citatio requiritur perſo-

2 tica, quæ eſt deciſio 142. n. 4. Quæ † citatio requiritur perſo-

3 nalis Put. deciſ. 32. lib. 2. in manuſcript. Quicquid ſecus ſit, † quando eſſet liquida, tunc enim procedi poteſt per affixionē idem Put. deciſ. 182. lib. 1. in manuſcrip. & 172. lib. 2. in nouiſ.

4 impreſ. Etiam † abſque eo quod principalis, ſemel perſonaliter, vel domi ad iudicium vocetur. Rota in Romana, ſeu Braccaren. pecuniaria 2. Decembris 1594. coram bo. me. Orano, quæ eſt deciſ. 115. n. 8. Theſaur. deciſ. 26. ſub n. 72. verſ. nam quando agitur.

c *Omnes legitimas ordinarij iudicij exceptiones.* Adde poſt Galleſ. hic Scacc. de appell. lib. 3. c. 2. q. 17. limit. 9. n. 34. Carol. de Graſſ. de except. 36. except. n. 9. Menoch. poſt Galleſ. hic de adipiſc. poſſeſſ. remed. 5. n. 71.

d *Non tamen requiritur libellus nec litis conteſtatio.* Vt poſt Galleſ. hic tradunt Scacc. d. limit. 9. n. 35. Menoch. d. remed. 5. n. 71. Carol. de Graſſ. d. except. 36. n. 11.

e *Quando facienda ſit liquidatio.* Vide Scacc. d. limit. 9. n. 24. & per totam.

Præ-

f *Præcedere debeat conceſsionem executionis*. Adde Scacc.d.limit.9.n.24.&.25.Ruginell.de appell. §.2. c.3.verbo Camer. obligatio nu. 145. & de inſtrumento executiuo dicit Surd. conſ.248.ſub n.12.lib.2.& Guarantigiato quod non mandetur executioni niſi ſit liquidum Zuccard.cõſ.2.n. 101. vol.1. & poſt Galleſ.hic Surd. d.conſ.248.ſub n.12.verſ.alij vero.

g *Non habet viam executiuam*. Scacc.d.limit.9.n.27.Cæſ.de Graſſ.deciſ.2.n.10.de ſenten.excomm.

h *Per ſe facienda eſt liquidatio*. Vt poſt Galleſ.hic dixit Rota in Fauentina hæreditatis 10.Iunij 1609.coram R.P.D.Manzanedo.

i *Liquidatione non facta*. Adde Scacc.d.limit.9.n.31.

l *Sub pœna mille*. Idem tradit Scacc.vbi prox.n.32.

m *Et mandatum executiuum*. Vide Scacc.poſt Galleſ.hic d.limit.9.n.27.verſ.aut obligatio Cam.

n *Sententia ſaltim interloquutoria*. Latè poſt Galleſ.diſputat Scacc.d.limit.9.n.42.Menoch.de adipiſc. remed.5.

o *Expreſſa interloquutio*. Et Galleſ.hic reiecta diſtinctione Barzij ſequitur Scacc.vbi prox.n.42. verſ. mihi enim. Rota in cauſa Parmen.datij 4.Iunij 1612.coram eu e rendiſs.Coccino Decano, quæ eſt deciſ.1. nu. 14.& ſeq. Vbi dictum fuit; quod quando agitur vigore obligationis Cam. iudex non condemnat;ſed præcipit debitori vt ſoluat, & ratio eſt quia quando inſtrumentum habet executionem paratam debitor habetur pro condemnato & poſt Caſtr. ibi allegat. ſubiungit quod in iudicijs ordinarijs pręcedit cognitio & ſequitur executio; in executiuis autem è conuerſo & ita ſe habet ſtylus Curiæ.

p *Sine ſtrepitu,& figura iudicij*. Et quod vigore huius obligationis † procedi poſsit omiſsis omnibus iuris ſolemnitatibus tradit Surd.deciſ.44.n.19.

5

q *Liceat appellare*. Pro affirmatiua quod iſto caſu licet appellare poſt Galleſ.hic tenuerunt Scacc.de appellat.lib.3.c.2. q.17.limit.47.membr.1.n.96.Menoch.de adipiſc. remed.3. n.fin.

n.fin. & remed.5. ſub n.71. Rota in cauſa Rauenaten. cenſus 16. Decembris 1605. coram Reuerendiſs.D.Archiepiſ.Bononien. & procedit etiam ſi illas reſeruaret in fine litis Scacc. vbi prox. n.47. Ruginell.de appellat.S.2.c.3. verbo exceptio num. 303.

f *Communis eſt concluſio.* De qua teſtatur etiam Scacc.de appell.lib.3.c.2.q.17.limit.4.ſub n.47. verſ.& quod ſit communis,& limit.9.ſub n.5.verſ. vnde licet confeſſus.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *Publicato inſtrumento obligationis* Cam. *per aliũ, quàm per notarium iudicis, coram quo petitur executio, qui terminus ſeruandus ſit.*

2 *Contra obligatum in forma* Cam. *ſi is præſens ſit, omnino procedendum eſt præuia citatione.*

3 *Contra abſentem obligatum in forma* Cam. *ſine citatione procedi poteſt.*

4 *Ratio, quamobrem contra præſentes neceſſaria ſit citatio, licet obligatos in forma Cameræ.*

5 *A citatione proceſſus ordo ad debiti confeſſionem.*

6 *A confeſſione proceſſus ordo ad excommunicationem.*

7 *Poſt confeſſionem nihil neceſſe eſt medio condemnationis ad procedendum excommunicationem.*

8 *An excommunicari poſſit is, quem non conſtat notitiam habere obligationis ſuæ per procuratorem factæ.*

6 *Vbi graue præiudicium alicuius verſatur, requiritur eiuſdem certa, & indubitata notitia.*

10 *Non eſt probabilis ingnorantia principalis de re geſta per ipſius procuratorem.*

11 *Inter obligationem factam, & executionem faciendam tantum temporis intercedat neceſſe eſt, vt obligatus de obligatione certiorari, & ſatisfacere poſſit.*

12 *Excommunicandus debet perſonaliter citari.*

13 *Obligatus per procuratorem ſpeciale mandatum habentem, non poteſt obligationis ignorantiam prætendere.*

14 *Quàm iuſtum, vel iniquum ſit aliquem non poſſe excommunicari,*

vel priuari ob non ſolutionẽ penſionis,niſi intimatis illi literis.

15 *Quàm difficilis ſit* Rota *in declarando aliquem in cenſuras eccleſiaſticas, vel priuationem incidiſſe.*

16 Reſp. *duab. in primis rebus continetur præmio, & pœna.*

17 *Quantum homines inuitet ad delinquendum impunitas.*

18 *Vrbane dictum de aſylo* Rotæ.

19 *Vis verbi huius, niſi infra tres dies parueris qua nam ſit.*

20 *Prælati maiores excommunicari non ſolent.*

21 *Præcellentes laici cur excommunicari non ſoleant.*

22 *Vniuerſitas non excommunicatur, & quando collegium excommunicetur.*

23 *Pupilli quando excommunicari poſſint.*

24 *An contra inopem, vel alium non pariturum lata excommunicatio valeat.*

25 *An legitime impeditus, quo minus pareat, excommunicari debeat, vel declarari.*

26 *Quo remedio quis ſe contra iniuſtam executionem obligationis* Cam. *tueatur.*

27 *Iudex executor obligationis* Cam. *ſolet reponere excommunicatum appellantem.*

28 *Cur per iudicem executorem obligationis* Cam. *ſoleat idem grauamen ſæpe ac ſæpius reuocari*

29 *Iudices* Rom. *Curiæ reponere ſolent ſemper ab interlocutoria appellantes.*

30 *Iudex ſuam interlocutoriam poteſt ſæpe, ac ſæpius reuocare.*

31 *Quando commiſſio impetretur ſuper appellatione à grauamine, licet iudex appellantem, & impetrantem repoſuerit.*

32 *Cur reo obligationis* Cam. *præſtituatur terminus trium dierum ad ſatisfaciendum.*

33 *Iure cautum eſt, vt trina monitio excommunicationem præcedat.*

34 *De quadrimeſtri dilatione.*

35 *Quo pacto ingenue debitum agnoſcentibus in forma* Cam. *obligatis honeſta dilatio conceditur 30. dierum.*

36 *De moderatione termini 30. dierum.*

37 *Quando literæ decernantur, & quomodo.*

38 *Forma declarationis.*

39 *Publicatio declatoriarum.*

40 *Cur proferatur declaratoria ſententia.*

41 *Non vitandus eſt neceſſario excommunicatus,donec declaratus ſit.*

42 *Declaratio ex obligatione Camerali proficiſcens etiam non citata parte valet.*

43 Appel-

Digitized by Google

43 *Appellatio a declaratoria ab obligatione Cam. proficiſcente non ſuſpendit nec impedit executionem.*

44 *Decclaratoria obligationis Cam. potius publicatoria & denunciatoria eſt incurſus excommunicationis, quàm declaratoria.*

45 *Quomodo procedatur poſt declarationem factam non ſatisfaciente debitore.*

46 *Quis auctor fuerit, & quæ cauſa rationis huiuſmodi proceſſus grauandi, reagrauandi, interdicendi, & brachium ſæculare inuocandi ac numeri decem dierum.*

47 *Forma pr ocedendi ad ſuſpenſionem, vel priuationem perpetuam officij, vel beneficij.*

48 *Iudex eccleſiaſticus, ſi habet facultatem exequendi de facto per ſeipſum, non cogitur in aggrauatione procedere via cenſurarũ.*

49 *Quot modis ſæcularis poteſtas inuocetur.*

50 *Quando quis dicatur trahi poteſtati ſæculari.*

51 *Quando proprie dicatur inuocari auxilium brachÿ ſæcularis.*

52 *Non eſt facienda inuocatio brachij ſæcularis, vbi nõ eſt neceſſaria.*

53 *Practica inuocandi brachium ſæculare.*

54 *Iudex eccleſiaſticus ſi poſſet per ſe ipſum facere executionem, deberet immediate decernere mandatum executiuum.*

55 *Poſt publicationem decem diebus elapſis, vno, & eodem contextu conceduntur literæ aggrauatoriæ, reaggrauatoriæ, et brachium ſæculare, & quare.*

56 *Si obligatio ſit facta cum ſuſceptione cenſurarum, & mandati executiui, quid faciendum ſit.*

57 *Creditori debent relaxari quandocunque cenſuræ, & mandatum executiuum cum ab initio a debitore ſuſcepta ſunt quamuis poſtea oblito creditore prioris ſuſceptionis, iterum debitor in ſe ſuſceperit cenſuras, & mandatum.*

QVÆSTIO XXXVI.

1 DAto igitur *a* inſtrumento vel per ſe puro, & exequibili, vel (vbi ſit neceſſaria) illius etiam liquidatione facta † ſi inſtrumentum aliunde adferatur, hoc eſt ſi publicatum ſit per alium quam per notarium Iudicis, coram quo fuerit procedendum, ſeruato termino ad dicendum contra ipſum inſtrumentum, & illius recognitione præmiſſa, deueniendum eſt ad executionem, cuius principium à debiti confeſſione ſumendum eſt: Ad quam confeſſionem antequam procedatur in Rom. Curia, inſpiciendum ſi debitor,

2 contra quem eſt procedendum, ſit præſens, an abſens; † nam ſi ſit præſens, citandus erit ad ſatisfaciendum, aliàs ad confitendum, ſeu videndum per aliquem ex procuratoribus per eum conſtitutis con-
3 fiteri debitum, & ſe excommunicari; † Si vero abſit, probata, vel ſaltim iurata illius abſentia, eo aliter non citato procedi poteſt. Et quamuis etiam contra præſentes iuris communis diſpoſitione, ac mandati in obligatione inſerti tenore conſideratis, abſque alia ipſius principalis citatione procedi poſſet, attamen ex conſuetudine
4 facta eſt eiuſmodi citatio contra præſentes neceſſaria, † quæ conſuetudo iam antiqua originem habuit à ſpeciali conſtitutione deſuper facta per Greg. Papam eius nominis XI. iterata etiam per Nicolaum V. his verbis. Si debitores occaſione quorundam debitorum ſe ſubmiſerint diſtrictioni Cam. Apoſt. cauſarum Audit. & confitendum debitum coram eo certos conſtituerint procuratores, ſi debitores ipſi in Curia præſentes fuerint, & ipſis non vocatis ijdẽ procuratores coram eodem debitum confiteantur, confeſſiones huiuſmodi, quas ſic fieri contigerit, nullius ſint roboris, vel momenti. Huius autem conſtitutionis ratio ſi reddenda eſt, videtur fuiſſe fauor conſuetus præſtari præſentibus in Curia, prout in ſimili ſpecie habetur ſtylus Curiæ relatus per glo. l. obſeruandum, ff. de iudic. & per alios citatos à Felyn. in c. cum olim, col. 5. ver. 3. declaratio, de
5 re iudi. † Igitur citato debitore, ſi ſit præſens, in termino citationis, aut abſente aliter non citato comparens creditor, vel eius procurator, & (ſi contra citatum ſit procedendum) accuſata illius contumacia petit, & obtinet per vnum quemlibet ex procuratoribus in mandato comprehenſis confiteri debitum, & ipſum principalem debitorem ob talem cauſam iuriſdictioni, & compulſioni, ac mero examini eiuſdem Iudicis, & ſuæ Curiæ ſubmitti per eundem Iudicẽ mandari, & cum procurator eiuſmodi mandato obediẽdo, inſpecto inſtrumento debitum confeſſus fuerit, ipſumq; debitorem iuriſdictioni, compulſioni, & coertioni eiuſdem Iudicis ſubmiſerit, & ſup-
6 poſuerit, † Iudex deinde, creditore ita petente, in ſumma, vel in re alia confeſſata debitorem excommunicat, atque vt excommunicatum publicari mãdat, niſi intra tres proximos dies cum effectu ſa-
7 tisfecerit. † Sunt qui ponant, quòd debito confeſſato iudex in ſumma confeſſata debitorem prius condemnat postea excommunicat: ſed mihi videtur, quod ſtante confeſſione condemnatio non ſolum eſt ſuperflua, ſed quæ etiam poſſet debitori præſtare occaſionem appellandi, niſi adeſſet promiſſio ſupradicta de non contraueniendo
8 geſtis per procuratores. † Hic quæri probabiliter poteſt, quod ex

facto

Digitized by Google

facto acciſſe vidi in tali ſpecie. Conſtituerat quis abſens procuratorem ad contrahendum, & pro obſeruando contractu ſe ſub hac forma obligandum: itaque facta erat obligatio, & cum præterijſſet ſatisfactioni præfixum tempus, dubitabatur, An procedi poſſet ad excommunicandum eum, quem non conſtabat habuiſſe vnquam notitiam obligationis de ſe per procuratorem factæ *b* Ratio dubitandi ſumebatur ex duabus deciſ. Caſsadori, vna de reſcript. 12. altera de penſionibus. ſecunda, vbi vult indifferenter, quòd is qui conſenſit aſſignationi penſionis non per ſe ipſum, ſed mediante procuratore, non poſſit ob non ſolutionem eiuſdem penſionis excommunicari, & priuari beneficio, niſi antea fuerint ei intimatæ li-
9 teræ. Ratio ſua eſt, † quia propter grauitatem præiudicij requiritur certa & indubitata notitia: ad quod citat dictum Innocen. in cap. fin. de eo qui mit. in poſſ. cau. rei ſeruan. Et quia vidit, quòd poterat ei obijci, quòd habebat, vel debebat habere notitiam eius rei per ſuum procuratorem geſtæ, huic tacitæ obiectioni reſpondet, quòd & ſi habebat aliquam ipſius rei geſtæ notitiam, habet tamen probabilem ignorantiam de forma ſuppoſitionis, & contentorum in ea, l. 1. cum glo. verſ. alieno nomine, ff. pro ſuo, & c. ab excommunicato, de reſcript. & dicit ita ſeruare palatium. Sed his Caſſad. deciſ. non attentis, in illo iudicio reſolutum deciſumq. fuit obligatum illum iure excommunicari poſſe, rationes decidendi ſumptę fuerunt ex conſilijs Raph. Cum. 162. Viſa copia, col. 2. verſ. Nec in hoc poteſt
10 prætendi ignorantia, & Romani 480. præſentis dubitationis. † qui præclariſs. Doct. concludunt non eſſe probabilem ignorantiam rei geſtæ per procuratorem, præſertim ſpecialiter ad id conſtitutum, quia vtrinque culpa in ipſum principalem recidit, ſiue fuerit ipſe negligens in requirendo quid eius procurator geſſerit, ſiue malam fecerit electionem, dum conſtituit procuratorem hominem negligentem, qui non curauerit ſibi rem geſtam ſignificare, vt latius patet ex conſilijs prædictis, & ita in executione huius obligationis
11 quotidie ſeruatur, † habita duntaxat ratione, quod inter obligationem factam, & executionem illius vigore faciendam, tantum temporis interceſſerit quod veriſimiliter obligationis factæ notitia ad obligatum peruenire, & poſt habitam notitiam obligatus ipſe conuenta adimpleta potuerit, quod etiam ex ipſius Romani dictis colligitur. Ad rationes Caſſadori fuit reſponſum, quòd cum verba Innoc. ſint huiuſmodi. Non ſufficit citatio ad domum, vt procedatur ad diffinitiuam ſententiam, vel vt etiam excommunicetur, cum eam præcedere debeat monitio. c. ſacro. de ſenten. excommunica.

& hæc

Digitized by Google

& hæc intellige vera, niſi quis fraude, vel malitia ſe abſentaſſet, hæc in effectu ſunt Innocen. verba, explicata clarius ibid. per Hoſtien.
12 ſecundum quæ factæ ſunt plures aliæ deciſ. Rotæ dicentes, quod regulariter is, qui excõicandus eſt, antea debet perſonaliter citari vt in antiq. 314.338. & in no. 271. Caſſad. de cauſ. poſſeſſ. & propr. 6. cum alijs pleriſque. Reſponſum(inquam fuit, quod illa Innoc. doctrina non excuſat obligatum in propoſita ſpecie, quãdo per rationes Cumani, & Romani ipſe præſumitur habere notitiam, quam exigit Innoc. itaque vel illam habet, vel ſi non habet, cũ ipſe ſit ſibi in culpa, non eſt probabilis ignorantia, ſed craſſa, vel potius affectata. Ex quo tollitur etiam reſponſio data per Caſſadorum tacitæ illi obiectioni, dum dicit quòd ſi ille debitor penſionis non pænitus ignoret rem geſtam, probabilem tamen habet ignorantiam formæ ſuppoſitionis & contentorum in ea. Nam ſi iuxta deducta per Cuman. & Roman. tenetur & præſumitur habere notitiam geſtorum per procuratorem, ſimul etiam verum eſt, quod tenetur & præſumitur eam notitiam habere exquiſitam cum omnibus ſuis qualitatibus, & in hoc etiam concurrunt not. in d. c. ab excommunicato in ver. de facto ſuo vbi habetur quòd craſſa & ſuppina ignorantia, etiã facti alieni, non excuſat. Et vltra ſuperius dicta pro iuſtitia huius ſtyli, quem dixi ſeruari, vt procedatur contra eum, cuius obligatio facta fuit per procuratorem, ipſo principali aliter non citato, inueni Philip. Francum in reg. iuris, poſſeſſor. col. 3. ver. tertio limita, lib.
13 6. vbi dicens ita ante eum tenuiſſe Butrium, & Imolã, tenet † quòd obligatus per procuratorem habentem ſpeciale mandatum non poteſt prætendere ignorantiam, & in propria noſtræ huic ſimili ſpecie
14 ponitur in Neapolitanis collectis per Capic. deciſ. 4. n. 23. 24. † Quibus ſic ſe habentibus fortaſſe nõ improbe dubitari poteſt de iuſtitia deciſ. Caſſad. & prædictæ obſeruantię Palatij ne excommunicetur, neq; priuetur is, qui non ſoluit penſionem non intimatis ſibi literis, quamuis illius aſſignationi per ſpecialem procuratorem conſenſerit. Ego quia ſemper fui, & ſum illius Tribunalis obſeruantiſſimus, & quia non tanti me facio, rem aliter nõ determino, ſatis fuerint, vt deſuper cogitent, ac veritatem diſcernant: Nam ego certe & ſi non auſim dicere, vereor tamen ne d. Rotę obſeruantia inoluerit magis ex appropriato ſibi nimio quodã benignitatis affectu, quàm
15 ex iuris debito, † ſi quidem niſi vi quodammodo coacti, nunquam volunt declarare quemquam ob inobſeruantiam contractus, aut alterius debiti priuationẽ, cenſuras, aut aliàs pœnas incidiſſe; quod

quam

quam ſibi conueniat, ipſi viderint, iuſtum certe non eſt, & repugnat in primis non ſolum iuris noſtri, ſed omniũ legum principijs, ſecundum quę poſt Solonem boni omnes legum latores ſemper exiſtimauerunt.

18 † Rempublicam duabus rebus contineri, pręmio, & pœna. Quòd ſi mali ciues fidei fractæ nullam, etiam ex pacto conuentam, ſentiant pœnam, neceſſe eſt, vt ciuitatis ordo conturbetur: quod quia in libris principiorum latius eſt explicatum, hic vlterius non diſputabo.

19 † Non ab re autem concepta eſt formula antedicta excommunicandi debitorem, niſi infrà tres dies ſatisfecerit: ne ſcilicet interim ſit excommunicatus, cum ea ſit eius dictionis, niſi, natura, vt in ſententia iudicis poſita ſignificet conditionem ſuſpenſiuam, c. prętereà ſecundo, de appell. & ibi Doct. Bald. in l. quibus diebus, §. quidam Titio, ff. de condit. & demonſt. & ibid. Socin. col. fin. ver. & prædicta. Quòd ſi iudex diceret; excommunico eum donec ſatisfecerit, cenſeretur ex tunc eſſe excommunicatus. Clem. 1. de decim. Felyn. in c. 1. col. 1. ver. excommunicatio. fac. de iudicijs.

20 † Aduertendum eſt, quod Epiſcopi, Archiepiſcopi, Patriarchæ, & Cardinales de ſtylo Curiæ, prout etiam habemus in c. ſane cum ſecundo. de offic. deleg. & in c. veritatis, de dolo, & contum. non excommunicantur, ſed vel ſuſpenduntur à diuinorum adminiſtratione, vel interdicitur eis ingreſſus Eccleſiæ, de quarum ſententiarum natura, & quid inter ſe conueniant, quidque differant, habetur in d. Clem. 1. de decimis. & in c. ad hæc, tertio. & ibi gloſſ. & Doct. potiſſimum Francus, de appellat. & habetur in c. ſacro, de ſenten. excomm. & ea omnia comprehenduntur appellatione cenſurę eccle-

21 ſiaſticæ, c. quærenti. de verb. ſignif. † Eundem reſpectum habendum eſſe excellentibus laicis, eo quod dignitati ſit ſemper deferendum, dixit Goffred. quem refert Hoſtien. in ſumm. de dolo. & contum. §. fin. verſ. ſic & faciendum eſt. quod tamen non ita ſeruatur in executione noſtrę obligationis, neque eis, eorumue dignitati ſit iniuria, ſi per eos in obligatione ſit conſtitutus procurator ad conſentiendũ quòd poſſint excommunicari, & ita fieri contingat.

22 † Vniuerſitas quoque ne excommunicetur pęnitus eſt prohibitum c in c. Romana, §. fin. de ſenten. excomm. lib. 6. ita quòd ſi de facto proferatur in vniuerſitatem ſenten. excomm. ſit ipſo iure nulla & cum gloſſ. tenẽt ibi comuniter Doct. Canoniſtæ, & Rota apud Biſignetum, de dolo, & contum. deciſ. 1. refert, & ſequitur Felyn.

in

in c.dilectio.col.5.ver.an autem excõmunicæ,de except. & hoc ita locum habet,niſi cõſtaret totam vniuerſitatem eſſe negotij, de quo agitur,participem: quo caſu(ſecundum Hoſtien.vbi ſup.in ſumma tit. de contumacia.§.fin.verſ.Ergo ſi conſtat)ferri poteſt ſententia, dicendo;excommunico Priores,& omnes de tali collegio,qui parere noluerunt,vel in caſu noſtræ obligationis;dicẽdo: excommunico præpoſitum,& omnes de capitulo,qui ſunt obligati.Quæ practica vtcunque procedere poſſint in collegijs ſiue eccleſiaſticis,ſiue ſęcularibus,in quibus omnes de collegio interueniunt in facienda obligatione:ſecus tamen eſt in vniuerſitatibus populorum & alijs , in quibus ſunt mulieres, pueri, infirmi, & alij non interuenientes in conſilio publico:& ideo proferenda eſt in vniuerſitatem ſententia interdicti,quæ etiam pro alterius delicto proferri poteſt,vt ſubiungit ibid.Hoſtien.& habetur in c.ſi ſentetia,de ſenten.excomm.lib.6.

23 † De pupillis,furioſis,& alijs ſimilibus,fruſtra hic quæritur , an excommunicari poſſint:Nam & ſi aliàs pupilli doli capaces poſſint excommunicari,vt voluit Ang.in l.neque.ff. de in ius voc.poſt Speculatorem de contumace. §. fin. in fin. tamen in caſu noſtro vix id poteſt contingere,cum neceſſe ſit, quòd procedat obligatio ſub hac forma,quam pupillus, & ſimiles facere nequeunt : ſed non diſputo vlterius,quia non eſt huius loci,hoc tantum concludo, quòd ſi detur validitas obligationis perſonæ propriæ per tales factæ, eo caſu poterunt etiam ipſi excommunicari,& non aliter .

24 † An autem proferenda ſit excommunicatio, & an valeat prolata in eum , de quo certum ſit non eſſe pariturum?puta quia ſit notorie inops,aut aliàs prauæ naturæ.Ant.de Butr.in c.Odoard.in 1. quæſt. de ſolu. quo ad inopiam concordando opiniones antiquorũ dicit,quod ſi inopia ſit notoria,ſenten.excõicationis in eum lata eſt nulla,velut lata contra notorium, poteſt poni exemplum eius à qui fuerit ad ceſſionem bonorum admiſſus:& ratio eſt, quia ceſſat contumacia, quæ eſt cauſa excõicationis Mil. in verſ. excommunicari non poteſt. Si autem inopia non ſit notoria tunc ſententia quidem valeat,ſed probata inopia, tanquam iniuſta ſit retractanda , & excommunic.ſine difficultate relaxanda,not.in reg.peccatum,de reg. iur.lib.6.& in c.à nobis,de ſent.excomm.& Card.poſt glo.in clem. 2.§.1.de hæret.Quo vero ad alios veluti tyrannos, ſeu aliàs obſtinatos,communis Doct. ſententia videtur eſſe, vt diſtinguatur ſi ſit ſpes quod excommunicandus quamlibet obſtinatus, quandoque emendetur,vt tũc,ne ille efficiatur deterior, & ne excommunicatio ſit inutilis,& vilipendio,non excommunicetur,imo excommunicatus

tus

tus etiam non petens,& inuitus abſoluatur:ſi autem pro certo ſit illum ſemper fore obſtinatum,& impœnitentem, dimittatur in poteſtate ſui peccati. ea videtur fuiſſe ſententia Hoſt. & Io.And.in d.c. Romana.§.ſed nec.de ſenten.excom.lib.6.& Io.And.in c. conſtitut. eod.tit.in vtroque loco;Domin. refert,& ſeq. Fely.in c.Apoſtolicæ,
25 col.1.de excep. † Quid autem dicendum ſit,ſi taliter excommunicatus legitimo impedimento coactus intra ſtatutum terminum ſatisfacere non poſſit, an incurrat excommunicationem, & debeat excommunicatus declarari,& denunciari? determinatur per Oldr. conſ.277. Quod Abbas Monaſterij, & Ant. de Butr. in c.2. de teſt.
26 cog. † Diximus duobus remedijs poſſe aduerſus iniuſtam executionem huius obligationis prouideri. Vnum eſt, vt excommunicatus appellet;poteſt enim iudex non ſolum ſic ſub conditione, ſed etiam ſimpliciter promulgatam excommunicationem contrario imperio reuocare.c.ſacro,& ibi no.de ſen. excomm. itaq. vſus Ro-
27 manæ Curiæ habet, † ꝙ vſque quo pendet proceſſus,ante quam ſit inuocatum auxilium brachij ſecularis,iudex appellantem reponit, ſicq. reuocat grauamen,ſi quod eſt,vt poſſit,ſi quid habeat ipſe debitor pro ſuæ iuſtitiæ demonſtratione deducere. Verum quia plerumque litigatores ex affectu differendæ executionis, magis quàm quòd iuſte poſſint de grauamine conqueri,ſimiles appellationes interponũt.Prudenter vſu receptum eſt,vt ſi altera pars ab huiuſmodi repoſitione appellet, iudex, ſi viderit reum nihil quod releuet adduxiſſe in acta, ſic appellantem itidem reponat,procedatq. in executionis negotio ad vlteriora. Quòd ſi iterum reus à poſtrema repoſitione huiuſmodi appellet, adhuc reuocando grauamen iterum reponitur, ſicque viciſsim appellantes reponuntur, donec inter talium repoſitionum viciſsitudines executio ad finem perducitur.
28 † & ſi quis quærat conſuetudinis huius toties vnum, idemq. grauamen reuocandi rationem duplex ea mihi ſe offert; vna videlicet, quam dixit, vt ſi reus vere habeat iuſtam impediendæ executionis cauſam, poſſit illam deducere ac probare. altera,ne ſi expreſſe, vel tacite denegaret reponere,daretur ipſi reo occaſio proſequendi appellationem, & eo prætextu cauſam talis grauaminis alteri iudici committi faciendi,ſicq. de vna plures lites deriuandi, & executio-
29 nis effectum in longum tempus protrahendi. † Qua ratione similiter introductum eſt,vt omnes huius Curię Iudices,dum ab interlocutorijs appellatur, litigatores eodem quo dictum eſt modo reponant,donec vel vere probetur eſſe grauamen, vel per earum repoſitionum vices ad finem cauſa perducatur. Quę ratio finiendarum

Digitized by Google

litium facit, vt reiecta Bart. poſt Dyn. in l.quod iuſſit.col.penult.
ff.de re iudic & aliorum tam anteceſſorum, quàm qui poſt eum in
d.l quod iuſſit.& in c.cum ceſſante. de appellat. ſcripſerunt, Doct.
opinione,qui voluerunt vnum,& idem grauamen non poſſe niſi ſe-
mel aut ad ſummum bis reuocari, potior viſa fuerit opinio Rayn.
Foroliu.quem refert,& ſequitur Cuma. in ea. l. quod iuſſit. defen-
30 dēs,† quòd Iudex poſſit ſæpius,& quandocunq; ſuam interlocuto-
riam reuocare per reg.generalem l.vbicunque.ff.de interrog.actio.
& per d.l.quod iuſſit.in verbo poſsit. quod eſt extenſiuum in futu-
31 rum l.ſi ita quis ff de leg. 2. † Illud tamen prætereundum eſſe non
videtur, Quòd ſi iudex in cauſis non executiuis, vero exiſtente
grauamine,procedat nihilominus per repoſitiones antedictas,quã-
docunq; interponit ſe Principis auctoritas, & ab eius ſignatura,
(quam ita appellant) obtinetur commiſsio cauſæ talis appellatio-
nis,adiecto;quòd valeat commiſſio,non obſtante quòd iudex (ani-
mo forſan magis grauandi) ipſum appellantem repoſuerit: in exe-
cutiuis autem non committitur cauſa appellationis,niſi cum clau-
32 ſula, ſine præiudicio legitimæ executionis. † Cur autem vſus ha-
beat, vt reo, per quem ſeu eius procuratorem facta eſt confeſsio
debiti, Iudex ad ſatisfaciendum ſtatuat terminum trium duntaxat
dierum (vt eſt ſupradictum) cum iure detur quadrimeſtre tempus
ad ſoluendum.l certum.§.fin.ff.de confeſſ. nec debeat melioris eſ-
ſe conditionis pertinax litigator, quàm ſponte confeſſus, ternarij
quidem numeri ratio ducta eſſe videtur ex eo quòd iure cautum
33 eſt,† vt ſententiam excommunicationis præcedat trina monitio,
vel vna pro tribus.c.contingit.ſecundo,& c.ſacro de ſenten.excom
mun. in antiq. & c. ſtatuimus. & c. conſtitutionem eod. tit. lib. 6.
Quantitatis autem dierum videtur pro ratione ſufficere allegatio
conſuetudinis:quod comprobat Abb.in c.quod ad conſultationem.
col. 5. ver. Quæro an hoc tempus de re iudi. Et quamuis Abb. ibi
poſt glo.& Doct.in ſuperius allegata.l.ſi debitori.ff.de iudic. & idē
Abb.in c.quærenti.de offi. deleg. dicat conſuetudinem inualuiſſe,
quòd detur confeſſo tempus 10.dierum,in effectu noſtra conſuetu-
do non repugnat illi, quia etiam poſt illos tres dies requiritur de-
claratoria,quæ ſecum trahit terminum 10. dierum,vt inf. dicetur.
34 † De quadrimeſtri autem dilatione, quibus tum iudicatis, tum
confeſsis,& in quibus cauſis concedatur,& in quibus non,& quan-
do incipiat currere,& an prorogari,arctariue poſſit,plenam doctr.
ponit Innocent.in d.c.quærenti.in gloſſ.ſua.ver.quadrimeſtre. de
offic. deleg. vbi etiam Fel. more ſuo ponit regulam cũ fallentijs.

† Sed

Digitized by Google

35 † Sed ijs,qui vere volunt agnoſcere debitum adinuenta eſt practica,per quam ſuppletur etiam vltra 10. dies honeſta dilatio. Nam ſi debitor,non ſolum infra triduum,ſed etiam poſt factam declarationem(de qua proxime dicetur)accedens ad Iudicem ſuſcipiat in ſe omnes cenſuras, & mandatum executiuum indulgetur ei ex vſu terminus 30. dierum e intra quos debeat ſatisfacere: (Quarum cenſurarum , & mandati executiui ſuſcipiendi forma inferius deſcribetur)ita quòd ſi deficiat,præteritis 30. diebus illico vnica tantum facta citatione relaxentur contra eum cenſuræ, & mandatum
36 executiuum. † Eſt verum quòd 30. dierum terminus antedictus , quandoque ſi ſumma eſt parua , aut alia ſubſit cauſa rationabilis, abbreuiari ſolet,atque ad minorem numerum reduci : raro tamen ad minus quàm 20. & nunquam ad minus,quàm 10. dierum nume-
37 rum reducitur. † Præteritis ergo tribus illis diebus, ſi non ſit appellatum illico immediate ; ſi vero appellatum ſit factaque appellantis repoſitio,mediante appellatione ab ipſa repoſitione,ipſorum actore repoſito,ac citato debitore, ad videndum, & audiendum ſe declarari eſſe excommunicatum, & literas declaratorias decerni , Iudex pronunciat ſentẽtiam declaratoriam,& decernit literas, niſi per totam illam , vel interdum niſi per totam primam diem ſatiſ-
38 fecerit. † Forma declarationis habet , illum ob non ſolutionem illius ſummæ,ſeu ob alterius rei non factum implementum , eſſe excommunicatum,ſeu à diuinis ſuſpenſum, vel interdictum, & excõmunicatum,ſeu ſuſpenſum,vel interdictum publice denunciandum,
39 & ab omnibus Chriſticolis vitandum fore . † Huius autem declaratoriæ inſtrumentum (quas literas appellant declaratorias) per actuarium extenſum parti actrici traditum, per Curſorem in albo conſueto publicatur, cuius publicationis formula eſt apud Spec. in tit. de ſententia . §. de diuerſis ſententiarum formis. nu. 14. verſ. ſed & And. D Papæ , & ab ea publicatione computantur dies 10. (de quibus eſt ſupradictum) intra quos ad alios actus non proceditur,habetque reus honeſtam (ſi velit) ſatisfaciendi commoditatem . Quæ ſit huius decendialis moræ cauſa patere poteſt ex an-
40 tedictis , dicetur etiam inferius . † Proferendæ autem dictæ declaratoriæ ratio vnde ſumpta ſit habere poteſt intellectum difficiliorem : videtur enim eſſe ſuperflua,quandoquidem antea pronunciata eſt excommunicatio, niſi debitor infra tres ſatisfecerit, ita quòd lapſo trium dierum,non facta ſatiſfactione , excommunicatio ſuum habet effectum:& eſt patens ex actis. Sed omiſſa diſputatione,ratio eſt quia cum excommunicatio multos habeat effectus,

Digitized by Google

de quibus non eſt hic tractandi locus,& inter alios, quia ille qui eſt
ea irretitus debet à Chriſtifidelibus vitari, tractariq; vt excommu-
catus,& aliàs dubitaretur, an vtcunq; etiam occulti excõmunicati
eſſent vitandi,qua de re conſuluit Petr.de Anch.conſ.189.tribus de
41 cauſis.col.2.facta eſt poſtea in Concil.Conſtantienſi conſtitutio.† Ad
euitandum ſcandala,& multa pericula,ſubueniendumq; cõſcientijs
timoratis ſtatuit(ſcilicet ſancta ſynodus)quòd nemo deinceps à cõ-
municatione alicuius in ſacramentorum adminiſtratione, vel rece-
ptione, aut alijs quibuſcunq; diuinis,vel extra prætextu cuiuſcunq;
ſententiæ,aut cenſuræ eccleſiaſticæ,ſeu ſuſpẽſionis, aut prohibitio-
nis,ab homine,vel à iure generaliter promulgatæ teneatur abſtinè-
re,vel interdictũ eccleſiaſticum obſeruare:niſi ſententia,prohibitio,
ſuſpenſio,vel cenſura huiuſmodi fuerit in vel contra perſonam, col-
legium, vniuerſitatem , Eccleſiam, aut locum certum aut certam à
Iudice publicata,& denunciata ſpecialiter,& expreſſe:aut ita noto-
rie in excommunicationis ſententiam conſtiterit incidiſſe,quod nul
la poſſit tergiuerſatione celari, aut aliquo iuris ſuffragio excuſari:
nam à communicatione illius,licet denunciatus nõ fuerit,abſtineri
vult,iuxta canonicas ſanctiones;de qua etiam atteſtatur Abba. in
clem.2.de ſentent. excommunicat.Quod autem edita ſit à Martino
Papa in Concil.Conſtantienſi,teſtantur Antonius Archiepiſ. in tra-
ctatũ cenſurarum c.38.& in 2.parte,tertiæ partis ſuæ ſummæ.titul.
26.c.vlt.& frater Nicolaus qui ſuppleuit ſummam Piſanellam . §.
Cleric. 3. in fin.& quòd hac de cauſa vſu introductum ſit declara-
torias huiuſmodi proferri, demonſtrant ipſius formulæ verba ſupe-
rius deſcripta conformia verbis dictæ conſtitutionis. Ex dictis etiã
patet hanc declarationem eſſe diuerſam ab illa, de qua in c. cum
ſecundum.de hereti. lib. 6. & in alijs locis cumulatis per Felyn. in
c.Rodulfus.carta penul.verſ.ſed declaratoria.de reſcrip. quia fiunt
ad diuerſos effectus,vt colligitur ex dictis ipſius Felyn ibidem in
verſ.limit.4.vbi etiam facit mentionem ſupraſcriptæ conſtitutionis.
42 † Et puto,quòd hæc noſtra declaratio valeret, etiam ſi fieret ſine
citatione partis, per ea quæ ſubdit ibidem ipſe Fel. in verſ citatur
43 etiam pars. † Illud vero eſt certum,quòd licet diſputetur de appel
latione interpoſita à declaratione,incurſus excommunicationis, &
ſimilium pœnarum,an ſit licita ? & an ſuſpendat illius effectum,
quod ponit ibidem,Fel.in verſ.Et appellari de hac noſtra ceſſat om
44 nis difficultas, † quia non eſt vere declaratoria excommunicatio-
nis,aut alterius cenſuræ incurſæ; ſed eſt ſolummodo illius publica-
toria,& denunciatoria,quæ nõ ſolum per appellationem(ſi propter

eam

eam appelletur) non ſuſpenditur: ſed nec impeditur per appellatio-nem præcedentem ab ipſa excommunicationis ſententia interpoſi-tam. c. paſtoralis. §. fin. de appell. & ibi no. Doct. In cauſis alijs, in quibus ad executionem proceditur via cēſurarum, & poſtremo in-
45 uocationis auxilij brachij ſecularis, proceditur tali modo,† quòd ſi declaratus infra 10. dies ſequentes non paruerit, deinde cum in-teruallo aliorum 10. dierum ab vniuſcuiuſque ſequentium actuum publicatione proceditur citato ipſo reo declarato ad aggrauatio-nem, reaggrauationem, interdictum, & brachij ſæcularis inuocatio-nem. Quæ forma procedendi, quam cauſam habeat, conſiderare poſ ſumus ex antedictis in verſ. Præteritis ergo, &c. Videlicet, vt creſcē-
47 te contumacia creſcat & pœna:† Sed eius initij tempus, & aucto-rem, & cur potiſſimum 10. dierum numerus inſtitutus fuerit, non memini legiſſe, niſi quoniam is procedendi modus (quantum ego meminiſſime queam) non ponitur à Speculatore, ſed habet eius men-tionem Pau. Caſtr. credi poteſt illo intermedio tempore fuiſſe per vſum Rom. Curiæ ita inſtitutum: Verba Pauli in conſ. 41. antiquæ impreſſionis, quod eſt ſecundum nouam impreſsionem in prima parte 321. incip. Viſis actis, & actitatis. ver. in quantum vero dicta captura fundatur ſuper litera Pantaleonis, in quātum inuocat bra-chium ſæculare, adhuc clarius videtur debere ruere, quia præpoſte-re facta fuit, & non ſeruata forma dictæ literæ in duobus: Primo enim dicta litera dirigitur perſonis eccleſiaſticis mandans eis, quòd debeant præfatum Thomaſium denunciare excommunicatū, grauare, & reaggrauare iuxta ſolitum ſtylum: Poſtea ſubditur in li-tera. Demum vero ſi d. Thomaſius ad huc animo indurato, & ſuę ſa-lutis immemor, &c. Et ſubijcitur in d. caſum inuocatio brachij ſæ-cularis, vt ex tenore literæ patet: Non ergo potuit recurri ad ſæcu-larem Iudicem, niſi poſtquam eccleſia non habebat quid vltra face-ret, quia tunc præfatus Thomaſius deductus fuiſſet in profundum malorum, iuxta no. in c. cum non ab homine. de iudi. & ſic, poſtquā dicta aggrauatio, & reaggrauatio per Iudices eccleſiaſticos facta fuiſſet: quia ſic poſtulat ordo tam d. literæ, quàm etiam iuris. Ha-ctenus, Paulus. Ipſius autem aggrauationis, quæ ſuo tempore erat in vſu, cauſam ſimul, & formulam ponit Spec. in tit. de ſententia. §. de diuerſis ſententiarum formis n. 31. per hęc verba. Verum quia excommunicato in ſua contumacia perdurante Iudices volunt, quandoque ſuam ſententiam aggrauare, ut contumacia creſcente creſcat, & pœna. c. quoniam. de offic. ordin & quinquageſima diſt. quia. extra. de cohabitat. cler. & mulierum, clericos in fin. C. de ſer. fug. quicunque in prin. ff. de pen. l. relegati. 2. q. 5. ad fin. poterunt tūc

pro-

procedere ad ſuſpenſionem, vel priuationem perpetuam officij, & beneficij, vt extra de ætat & qual. cum bonæ. de teſt. cog. cum ſuper cauſa. 32. diſt. præter hæc. de appel. paſtoralis. de cohabit. cler. & mulie. clericos & c. ſeq. vel etiam ad depoſitionem, vt extra de dol.
47 & contu. c. veritatis. Cuius ſententiæ forma talis erit. † CVM Nos P. Dei miſeratione Epiſ. talis Eccleſiæ talem ſui exigente contumacia olim excommunicationis vinculo duxerimus innodandũ, ipſeq. contemptis clauibus Eccleſiæ, velut filius inobedientiæ adhuc in graue animæ ſuæ præiudicium, & ſcandalum fidelium pertinaciter in ſua contumacia perſeueret, & excommunicationis ſententiã, qua ligatus eſt, animo ſuſtineat indurato. idcirco, ne de ſua contumacia valeat gloriari, & ne facti ſui peruerſitas tranſeat præſumptoribus in exemplum, ſed potius pœna eius ſit aliorum metus, noſtram ſententiam aggrauantes iuxta meritum culpa illius, eum ab officio, & beneficio duximus ſuſpendendũ: vt in prædictis concor. & extra de vit. & hon. cler. c. vt clericorũ. §. ſi quis igitur. & de iud. at ſi cler. de
48 exceſ. prӕl. tanta. de homic. pro humani. lib. 6. † Ex quibus colligi poteſt, quòd vbi iudex eccleſiaſticus habet facultatem exequẽdi de facto per ſeipſum non cogitur in aggrauatione procedere via cenſurarum, ſed poteſt procedere via facti ad ſuſpenſionem, ſeu priuationem officij, ſeu beneficij. Et idem dicendum eſt de inuocatione auxilij brachij ſæcularis: Quod vt clarius liqueat, videtur paulo al-
49 tius eſſe repetendum. † Sęcularis poteſtas quãdoq. inuocatur, vt puniat degradatum, aut incorrigibilem clericum, ſeu alium corporali pœna afficiendum, cui pœnæ non decet eccleſiã apponere ma-
50 num, † & dicitur tunc reus tradi curiæ ſęculari, qua de re tractant Doc. in d. c. cum non ab homine. de iud. Quæ quoniam nõ eſt noſtri ſubiecti, de illa non videtur hic amplius eſſe dicendum. Neq; tunc proprie dici poteſt inuocari auxilium, ſed dicitur reus tradi pote-
51 ſtati ſæculari. † Quandoque vero inuocatur auxilium ad adiuuandum, auxiliandumq. iudicem Eccleſiaſticum, ſi forte timet de rei potentia, vel ne fugiat, aut quid ſimile. Et tunc proprie eſt inuocatio auxilij, vt declarat Abb. in d. c. quoniam. in fin. de offic. ordin. al-
52 leg. c. vt famæ, de ſent. excomm. & c. 1. eod. tit. de offic. ord. † & hæc inuocatio cadit interdum in obligationis noſtræ executionem, interdum non eſt neceſſaria; & vbi non eſt neceſſaria, non eſſet facienda, quoniam iura de ea loquentia ſemper vtuntur verbis, ſi neceſſe fuerit, ſi opus erit, & ſimilibus: vt declarat Oldrad. in conſ. 89. in fin. & practicam eius inuocationis faciendæ ponit Hoſt. in c. poſtulaſti. de homic. in gloſ. verbi, ſimpliciter. vt ſi iuxta terminos illius cap. dicat clericus poteſtati ſæculari.

53 † Ta

53 † Tales parochiani mei ſunt mihi rebelles, excommunicaui eos,
ſententiam contemnunt, non habeo vltra quid faciam, recurro ad
54 vos, vt ipſos diſtringatis, & mihi ſatisfacere compellatis. † Ex qui-
bus) redeūdo illuc, vnde digreſsi ſumus) vbi iudex eccleſiaſticus po
teſt per ſeipſum facere executionem in beneficijs, ſeu alijs bonis,
vel in perſona, & non indiget auxilio ſæcularis poteſtatis, non eſt
neceſſaria aggrauatio excommunicationis, & improprie dicitur
brachium ſæculare inuocari: cum magis conueniat, propriumq. ſit
55 immediate decernere mandatum executiuum. † Verumtamen, vt
vniformis eſſet procedendi modus, ad euitandamque veritatis con
fuſionem (vt ego quidem exiſtimo) in huius obligationis executio-
ne media quadam via fuit electa: nam præteritis à publicatione
ſupradicta decem diebus, vno eodemq. contextu reus citatur ad
videndum excommunicationem contra ſe fulminatam aggrauari,
& reaggrauari, literaſq; aggrauatorias, & reaggrauatorias, vſq; ad
inuocationē auxilij brachij ſæcularis incluſiue, decerni, & cōcedi; &
ita in termino citationis omnia ſimul decernuntur, & conceduntur
reproducta prius publicatione literarū declaratoriarū: & ſuper tali
decreto cōficitur inſtrumētum, cuius virtute poſtea proceditur ad
realem executionem. Quæ omnia ex peruulgato ipſorum inſtru-
56 mentorum contextu facile intelligi, & cognoſci poſſunt. † Si obli-
gatio facta ſit cum ſuſceptione cenſurarum, & mandati executiui,
de qua ſæpe ſuperius locuti ſumus & quo iure illius vſus poſſit
ſuſtineri, vt puto docuimus tunc dato eius inſtrumento autentico,
& liquido, & (ſi per alium notarium, quam per illum, qui futurus eſt
actuarius, ſit rogatum) recognito, non requiritur alia citatio, niſi
ipſa obligatione (prout multi cautius agentes, dum ſe obligant, po-
ni volunt) dictum fuerit, quód debeat procedi citatione præmiſſa,
ſed immediate creditor petit, obtinetq. extrahi, & ſibi dari inſtru-
mentum cenſurarum, & mandati executiui. Attamen ex vrbanita-
tem interdum pro rerum perſonarum qualitate iudex mandat ci-
tari debitorem ad ſatisfaciendum, aliàs videndum extrahi, & con-
57 cedi cenſuras, & mandatum executiuum. † Circa hanc formam
contingit aliás hoc dubium. Creditor non recordatus ab initio
clauſulæ ſuſceptionis cenſurarum, & mandati executiui, tamquam
ſi fuiſſet ſimplex obligatio, proceſsit per viam confeſsionis debiti,
& obtinuit literas declaratorias, ſed antequam decretum eſſet bra-
chium ſęculare, debitor vt frueretur dilatione 30. dierū ſuſcepit in
ſe cenſuras, & mandatum executiuum, ſecundum ea, quæ dicta
ſunt ſuperius, §. ſed ijs qui vere. Quod videns creditor, & animad-
uertens

Digitized by Google

uertens cenſuras eſſe ſuſceptas in obligatione, inſtabat illas cum mandato executiuo ſimul extrahi,& ſibi concedi,nō expectato lapſu termini triginta dierum.Diſputabatur quid eſſet agendum, fuit reſolutum,quòd cenſuræ,& mandatum executiuum extrahi,& concedi debeant,per ea quæ dicit Bar.in l.conſentaneum. C.quomodo, & quando iud. & Iaſ. in l. nulli. C.de iud. col.pen.& facit Roman. conſ.133.& quędam apoſtilla ad Alex.in l.reſcriptum §. ſi pacto. in verſ. liberaſſe. ff. de pact.& quod dicit Bal.in l. qui legati.C.vt in poſſ.leg. Præſertim quia hic non mutatur forma procedendi, ſed intentatur remedium, per quod iudicio perfecto reus cogi poſsit ſoluere: quo caſu vno remedio electo, aliud quoque intentari poteſt per iura præallegat.

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1 *Obligationis Cam. vigore agi non poteſt non obſeruata practica de qua hic per Galleſ.*

2 *Mandatum non poteſt relaxari vnica citatione vbi illud non fuit ſuſceptum in obligatione.*

3 *Cenſuræ relaxari non poſſunt contra principalem non habentem notitiam obligationis factæ per Procuratorem.*

4 *Excommunicari non poſſunt vniuerſitates vigore huius obligationis.*

5 *Excommunicationis ſententia lata contra illum qui fuit admiſſus ad beneficium c.Odoardus eſt ipſo iure nulla.*

6 *Terminus triginta dierum datur ab A. C. non ſolum ſub hac forma obligato, ſed etiam alijs debitoribus.*

7 *Appellatio non admittitur à declaratoria incurſus excommunicationis contra obligatum in forma Cameræ.*

DAto igitur. Vigore Cameralis obligationis agi non
1 poteſt † non obſeruata practica, de qua hic per Galleſ. Marc.Ant.de Amatis deciſ.91.n.24.
2 Aduertendum tamen eſt, quod † niſi debitor ſuſcepiſſet man-

mandatum in obligatione, non poteſt illud vnica citatione relaxari, ſed debet præcedere citatio ad ſoluendum cum decreto niſi infra tres, & deinde alia citatio ad videndum relaxari mandatum; cum decreto niſi ad primam, alias non ſeruata hac forma mandatum eſſet nullum Rota in Romana de Pinellis 8. Aprilis 1598. coram bo.me. Orano, quę eſt deciſ. 103. nu. 3. Narnien. frumenti 14. Ianuarij 1605. coram Illuſtriſs. Lancellotto, Et in Peruſina dotis 2. Aprilis 1606. coram Reuerendiſs. D. Atrebaten. quæ eſt deciſ. 19. nu. 4. Et ita ſeruari poſt reformationem Pij V. fęl. rec. teſtatur Tiber. in prax. c. 26. & 27. n. 6. & 7.

b *Obligationis de ſe per procuratorem factæ*. & quod quando
3 non † eſt notificata obligatio procuratoris principali, nec facta perſonalis citatio ad effectum cenſurarum mandatum, & cenſuræ inde emanatæ ſint nullæ poſt Caſſad. hic allegat. per Galleſ. decidit Rota in cauſa Salamantin. cenſurarum 14. Ianuarij 1594. coram bo.me. Epiſcopo Pacen. quæ eſt deciſ. 40. Et in Romana ſocietatis Officij 14. Februarij 1601. coram Reuerendiſs. D. Atrebaten. quæ eſt deciſ. 37. n. 1. & licet Galleſ. inf. n. 11. teſtetur ſtylum eſſe in contrarium, & poſt eum Cæſ. de Graſſ. deciſ. 2. ſub n. 25. de ſenten. excomm. Vnde debet intimari, & notificari obligatio, vt per Rotam in d. Romana ſocietatis officij.

c *Poenitus eſt probibitum*. Et in ſpecie quod vigore huius
4 obligationis † non poſſit excommunicari Prouincia, Ciuitas, Caſtrum, Villa, Locus, Territorium, vel diſtrictus decernendo tales excommunicationes irritas, & inanes prohibent plures Summorum Pontificum Conſtitutiones, vt latè proſequitur Io. Franc. Leo in Prax. Archiepiſcopali, ſeu Theſ. fori Eccleſiaſtici parte 3. tit. de ſuſpenſion. & interdict. c. 39. nu. 48. & ſequen. Adeo vt non valeat cõſuetudo in contrarium Io. Frãc. Leo vbi prox. n. 101. vbi etiam firmat, quod nec A. C. poteſt procedere ad cenſuras contra Communitates.

5 d *Poteſt poni exemplum eius*. Ideoque ſententia excommu-

E e nica-

nicationis lata contra eum,qui fuit admiſſus ad beneficium. c Odoardus de ſolut.etiã ſi ageretur vigore huius obligationis, eſt ipſo iure nulla, nec tunc intrant facultates A. C. vt fuit reſolutum in vna Salamantina cenſurarum 14. Ianuarij 1594.coram bo.me.Epiſcopo Pacen.quæ eſt deciſ.40.n.6.

e *Terminus triginta dierum*. Iſte autem terminus,ſeù hæc
6 dilatio † non datur ſolum obligato in forma Cam. ſed etiam alijs debitoribus Rota in Romana Vineæ, & Saluiani de Ruſconibus 17.Februarij 1612.coram Reuerendiſs.D. Damaſceno,quæ eſt deciſ.3.n.13.

f *An ſit licita*. Pro negatiua ſcilicet quod à declarato-
7 ria † incurſus excommunicationis,aliarumq.cenſurarũ contra obligatũ in forma Cam. Appellatio non ſit admittenda,& admiſſa non ſuſpendat poſt Galleſ. hic tradunt Scacc.de appell. lib.3.c.2.q.17.limit.22.n.45.Galganett.ad Stat.Vrbis c.167. ſub nu.50. verſ. appellatio à ſententia declaratoria; ſed ratio hic aſſignata per Galleſ.non placet Lancell.de Attent. appell. pendent.limit.21.n.26.quem refert Scacc.vbi proxime n. 46. vbi aliam aſſignat rationem.

g *Non eſt facienda*. Vide Ant.Corn. poſt Galleſ. hic de abſolut.à iuram.parte 3. q.13. n. 60.

GALLESIVS.

SVMMARIVM.

1 *Si obligatio non habeat ſolutioni faciendæ diem adiectum, & proceſſum ſit contra obligatum,aliter non monitum,cõfeſſato debito per procuratorẽ,ita obligatus non tenetur actori ſoluere expẽſas.*

2 *Proceſſus contra abſentem debitorem vigore inſtrumenti obligationis aliunde allati,& non recogniti, inualidus eſt.*

3 *Metus iniuſta excommunicationis ſoluentem excuſat, vt repetere poſſit,iuſta non excuſat.*

4 *Sponte ſoluenti, cui competebat releuans exceptio, non admiſsibilis tamen contra obligationis Cameralis executionem datur repetitio.*

5 *Diſtin-*

5 *Diſtinctio ſoluentis ante latam ſententiam excommunicationis, vel poſt, vt repetere poſſit.*

6 *Proteſtatio, quod ſoluatur metu excommunicationis, & periurij, & animo repetendi caute adhiberi ſolet.*

7 *Appellatio ab executione obligationis* Camer. *in vniuerſum non admittitur.*

8 *Appellatio etiam à mero executore interpoſita tenet, ad finem, vt cauſa appellat. deuoluatur, & deferatur ad ſuperiorem.*

9 *Executor non tenetur probationes admittere.*

10 *Quando detur commiſſio cum clauſula ſine praiudicio legitima executionis.*

11 Reme*dium contra iniuſtam executionem inuentum.*

12 *Appellatio ab exceſſu in exequendo alias licita, in executione oblig.* Cam. *non conceditur, & qua ratione.*

13 *Qua ratione appellatio non impedit executionem.*

14 Excommunicatus *poteſt opponere exceptionem nullitatis proceſſus etiam ad impediendam executionem per viam exceptionis qua notoria ſit, non per viam actionis.*

15 *Abſolutus ab excommunicatione dato illi termino ad ſatisfaciendum, quando reincidat, vel denuo excommunicandus ſit, elapſo termino, & non ſatisfacto.*

16 Auditor *Camera ante feſta Paſchalia abſoluit excommunicatos, vt poſſint ſumere Euchariſtiam.*

17 *Abſolutio ab excommunicatione quomodo concedatur, vt reductio in priſtinam excommunicationem neceſſaria non ſit.*

18 Excommunicatus *quamuis poſtea ſatisfaciat elapſo termino dato, indiget formali abſolutione.*

19 Remedium *ne quis habens exceptionem certam, abſens excommunicari poſſit.*

20 *Agere quis poteſt contra inuitum, vt per iudicem declaretur illum non teneri.*

21 *An recuperare poſſit poſſeſſionem debitor, in quam ad exequendam obligationem* Cam. *immiſſus fuerit creditor.*

22 In *pignore pratorio, immiſſione facta ex primo decreto quando recuperari poſſit poſſeſſio.*

23 In *pignore iudiciali an, & quando poſſeſſio recuperetur.*

24 *Immiſſio in poſſeſſionem virtute obligationis* Camer. *cui pignori æquiparetur pratorio ne, an in iudiciali.*

25 *Quando immiſſus in poſſeſſionem efficiatur poſſeſſor, vt lucretur fructus, & ei competant interdicta poſſeſſoria.*

Ee 2 26 Poſt

Digitized by Google

26 *Poſt immisſionem curandum eſt, ut quam primum pignora capta per ſubhaſtationem uendantur, & ſatisfiat creditori.*
27 *Vigore obligationis hypothecariæ fieri poteſt immisſio etiã in omnibus bonis hypothecatis quantumcunq. debitæ ſummæ ualorem excedentibus: alias pro menſura tantum debiti declarati.*
28 *Uſus Curiæ in facienda ſubhaſtatione bonorum.*
29 *Iudicialia pignora ſine ſolẽnitate ſubhaſtationis uendi nõ poſſunt.*
30 *Quando creditor ad licitandum pignus admittatur, & quando eidem met adiudicetur.*
31 *Quo pacto, & ordine ſubhaſtationes in curia fiant.*
32 *Immiſſus nulliter ob minus ſolemnem immisſionem in bonis debitoris, poteſt uti iure retentionis.*
33 *Executio facta non præcedente conuenienti liquidatione, eſt nulla, & quare.*
34 *De triplici incertitudine circa obligationem.*
35 *Proceſſus factus pro maiori ſumma quàm deberetur per uiam confesſionis per procuratorem, redditur nullus.*
36 *Excommunicationis ſententia eſt indiuiſibilis, ita quòd pro parte non poteſt ſuſtineri, & pro parte irrita eſſe.*
37 *Qui nulliter procesſit ad publicationem excommunicationis cõtra debitorem, is tenetur actione iniuriarum debitori.*
38 *Quid ſi pro minori ſumma proceſſum ſit, quam debeatur.*
39 *Si quis obtinuit ſequeſtrum poſtea egit pro executione obligationis Cam. etiam cautione præſtita non relaxatur ſequeſtrum, donec ei ſatisfactum non ſit alias ſecus.*
40 *Excommunicatus per confesſionem debiti factam ab aliquo ex procuratoribus generaliter conſtitutis in obligat. Cam. licet ignorans eſt inhabilis ad beneficia.*
41 *Ratio et modus quo uti debet quis, ad obtinendam executionem immediate ſuper bonis, uel iuribus hypothecatis iuxta pactum pignoris, et precarij in obligatione appoſiti.*
42 *Remedium, ne creditor indebite poſſesſionem bonorum debitoris obligatorum iure pignoris ingrediatur.*

QVÆSTIO XXXVII.

1 EX prædictis, proceſſu ad finem perducto, conſequenter ponentur nonnullæ quæſtiones, quæ poſtea poſſunt occurrere, veluti, ſi obligatio non habeat ſolutioni faciendæ diem adiectum, & proceſſum ſit contra obligatum aliter non monitum a confeſſato debito per

per proc.vt moris eſt, An ita obligatus teneatur actori ſoluere expenſas? Cenſerem negatiue reſpondendum eſſe, auctore Abb. in c. licet,col.2.ver.& inquantum Bal. extra de ſimon. & ibid. Feli. col.
2 3. ver. in gl. verbi inſcriptio. † Item ſi fuerit contra debitorem abſente proceſſum vigore inſtrumenti obligationis aliunde allati, & non recogniti *b* an propterea proceſſus dici poſſit eſſe inualidus? Et alias in facti contingentia reſolutum fuit affirmatiue, per ea quæ adducta ſunt in præcedenti partic. ꝟ. quærat fortaſſe hic aliquis. vbi locuti ſumus de extenſione facienda obligationis, quibus addi poteſt etiam Staphil. in tractatu literarum, vbi loquitur de illarum durabilitate. fol. 108. primæ impreſſionis. ver. ideo autem dixi. nam hic quoque dici poteſt iudex ante recognitionem inſtrumenti facultatem ſuam ignorare. Item pone, quòd obligatus habens aliquam releuantem exceptionem, quæ tamen contra huius obligationis executionem (ſecundum ſuperius dicta) non ſit admiſſibilis, ſponte ſoluat. an detur ei poſtea repetitio; tanquam indebite ſoluti, iuxta vulgare dictum, ſolue, & repete, de quo in c. debitores, de iur. iur. cum huic obſtare videatur ſpontanea ſolutio. ff. de re iu. Cuius per errorem, & de condic. indeb. l. 1. & C. eod. tit. in l. indebitum, & ponit late Iaſ. in l 1. ff. de cond. ind. vbi facit duas regulas, vnam quòd ſoluens per errorem indebitum repetit per cond. indeb. Alteram quòd ſoluens ſcienter indebitum, non poteſt repetere, quia cenſetur donare, & vtrique addit plures limitationes. Sed quantum attinet ad propoſitum noſtrum, puto eſſe attendendum, quod duplex eſt hic metus debitori non ſoluenti imminens, periurij videlicet, ſi obligatio ſit iurata, & excommunicationis contra eum proferendæ, ſi non ſoluat. De metu periurij habetur per glo. & Doct. in d. c. ſi debitores, quod ponit Iaſ. vbi ſupra in ſecunda limit. ſecundę regulæ: & de metu excommunicationis per Io. Andr. & alios poſt eum in c. cum dilectus. quod met. cau. & in c. olim, de reſtit. ſpol.
3 † qui diſtinguunt inter iniuſtam & iuſtam excommunicationem,
4 ita vt iniuſta excuſet, vt ibi videri poteſt. † Et ſecundum eam diſtinctionem curia ſeruat, quod ſi vere competebat exceptio, ſicque in effectu erat indebitum, & excommunicationis, & periurij per ſe metus excuſent, ne ſpontanea ſolutio poſtea repetenti obſtet. Ratio eſt illa, quia hic videtur ſoluens facere neceſſitate adactus, in neceſſitatibus aũt nemo cenſetur eſſe liberalis, l. rem legatam, in fi. de adm. leg. & vbi poteſt ſumi alia præſumptio, nunquam præſumitur donatio, l. ſi cum aurum, & ibi notat Bart. ff de ſolut. l. eleganter, ꝟ. qui reprobos, vbi Bart. ff. de pig. act. Iaſ. in 4. limit.

dictæ

Digitized by Google

dictæ 2. regulæ. Et in hanc ſententiam conuenit etiam Canarius in
34. q. ſui tractatus, qui videri poterit, quia loquitur docte, & ele-
5 ganter. † Multum aũt intereſſe videtur, an ſolutio fiat ante latam
ſententiam excommunicationis, vel poſtea, nam ſi fiat antea, tunc
eſt omnino locus diſtinctioni ſupraſcriptæ, poſſet necne ſoluens iu-
ſte excommunicari, & potuiſſet necne audiri diſputando eſſet ne
debitum an non? Si vero præcedat excommunicatio ſolutionem,
tunc ſi ſit rite lata, & valida ſicque iuſta ſit ex ordine, & animo
proferentis, licet iniuſta ex cauſa, videlicet, quia debitum non
eſſet iure ſoluendum, vel factum implendum, inducit iuſtum
metum, vt late probat Roman. conſil. 369. circa primum pro-
6 poſitæ. verſ. Quoad ſecundum quo quæritur, &c. † Si autem
eſſet nulliter lata, id quod Roman. dicit ex ordine, & animo profe-
rentis eſſe iniuſtam, tunc quia in effectu non eſſet excommunicatio,
7 non excuſaret. † Cauti tamen procuratores ad vitandum difficul-
tates curant eiuſmodi ſolutiones fieri cum expreſſa proteſtatione
quod ſoluitur metu periurij, vel excommunicationis, aut etiam
vtriuſque, & animo repetendi. De cuius & ſimilium proteſtationum
validitate nonnulli dixerunt eſſe tex. in c. cumana. de elect. & quæ
ponit Bar. in l. non ſolum, §. morte, vbi tractat. de proteſtatione
declaratoria voluntatis proteſtantis. verſi. Circa ſecundum, prope
fin. dicẽs, quod vbi obligatio re contrahitur, ſufficit, quod proteſta-
tio fiat parti, non tamen requiritur illius conſenſus expreſſus, ſed
ſatis eſt ſi non contradicendo taceat, videtur enim eo modo actus
celebrari, all. l. 1. & 2. ff. de ſolut. & diſcutit firmatq. late, & elegan-
ter Io. Ant. Rub. in rep. d. §. morte, carta. 15. verſ. Sexta colligitur
concl. Mihi tamen viſum eſt magis conuenire caſui præſenti ſequẽs
ibi immediate poſitum membrum diſtinctionis Bart. dũ vult, quòd
quãdo eiuſmodi proteſtatio fit ſuper aliquo actu ex quo nõ induci
tur proprie obligatio, ſed aliud præiudiciũ generatur, debeat qui-
dem proteſtatio fieri parti, ſed eius conſenſus non requiritur, per
tex. l. codicillis, §. 1. de leg. 2. & l. debitor, §. 1. ff. quib. mod. pignor.
vel hyp. ſol. quod dictum eleganter ibi explicat, & ad obiectis de-
fendit Ormannot. in ſua repet. ver. vlt. concl. An ab huius obliga-
tionis executione interpoſita appellatio aliquid operetur, & quid?
Articulus eſt ſatis diſputatus per glo. & Doct. in l. ab executore,
C. quo. app. non rec. & in l. ab executore, ff. de appellat. quorum di-
8 ſputationem non recito. † quia in ſpecie noſtræ obligationis, abſo-
lute loquẽdo, non admittitur appellatio c per ea quæ adducta ſunt
ſuperius in præcedenti particula, §. de quarta etiam quæſtione,

uerſ.

Digitized by Google

verſ. Sed an ſaltim à tali, & c. quod tamen declaro in hunc modum, videlicet, quod non liceat appellare ad finem, & effectum impediē-
8 di executionem, & ipſius executoris proceſſum, † ſed quo ad effectum, & finem, vt ſine impedimento, & præiudicio excommunicationis ipſa cauſa appellationis deuoluatur, deferaturque ad ſuperiorē, tenet appellatio, etiam a mero executore interpoſita, vt not. Specul. in tit. de act. ſeu petit. §. ſuper petitionibus. verſic. Sed quid
9 ſi ante. † vbi etiam concludit non ſuſpendi, nec reuocari executionē ex eo quòd appellans obtulerit exceptionem incontinenti probare, quia executor non tenetur probationes admittere, & ſic non impeditur, nec reuocatur executio, niſi demum corā iudice appellationis probata veritate exceptionum, & iniuſtitia executionis: quod etiam not. Innoc. de elect. c. cum inter canonicos, & Ant. de Butr. in c. dilecto, de appell. col. 2. & ibi Phil. Franc. in vlt. nota.
10 † Et ſecundum hæc inoleuit ſtylus Signaturæ, quod vbicunque petitur commiſſio cauſæ ſimilis appellationis, additur clauſula
11 ſine præiudicio legitimæ executionis. † Hoc ergo eſt vnum ex remedijs contra iniuſtam executionem inuentis, vt interpoſita appellatio coram iudice appellationis verificetur, & ſubinde per eum iudicem executio facta reuocetur. Limitari etiam ſolet vniuerſale pronunciatum prædictum, quòd ab executione non recipiatur appellatio, niſi in ipſa executione modus excedatur, quia tunc ratione exceſſus licita eſt appellatio, ſecundum omnes Doct. in locis ſu-
12 perius citatis: quæ limitatio, quamquam de iure ſit vera, † tamen in facto huius executionis noſtræ nō habet locū, nec Signatura dat eiuſmodi appellationum commiſſiones, niſi cum dicta limitatione ſine præiudicio legitimæ executionis, quod quidem iudicio meo habet eandem rationem, quam ipſius principalis appellationis reiectio. Nam iuxta ſuperius dicta ſi non proceditur (prout nō proceditur) ad confeſſionem debiti, & ad executionem, niſi prius facta liquidatione, & liquidatione præcedente ſubſequitur debiti confeſsio, quæ pręcedit executionem, dici vere non poteſt quòd iudex excedat modum, cum det executionem dumtaxat pro ſumma, per partem, ſeu eius procuratorem confeſſata. Libet hic addere aurea verba Gem. cōſ. 99. paulo poſt principium, qui melius quàm alius,
13 quem ego viderim, docet rationem, † quamobrem appellatio non ſuſpendit executionem; inquit enim Appellans ab excommunicatione directe, vel indirecte nihil agit regulariter, quia non ſuſpendit id à quo originatur executio: dat enim talis appellans liberum antecedens à quo dependet executio, & negat conſequens ex illo

ſcili-

ſcilicet executionem iudicati:hoc caſu appellatio non prodeſt, & iſte eſt caſus de appell.conſtitutus, vbi non fuit appellatum à confirmatione,ſed ab executione confirmationis,propter quod ibi fuit appellatio repulſa:nec admittitur per viã exceptionis,licet poſtea agere poſſit.Et iſta eſt concl.Io.Mon.& Io.And.in c.cum venerabilibus.§.porro.de ſent.excomm.lib.6.vt ibi ponit Io. And. ſuper gl. 1.diffinitiuam.& idem repetit Io.Mo. eod.tit. is cui, §.fin. dicens, quòd dum erat Vicecancellarius, multas literas caſſauit,in quibus narrabatur eſſe appellatum non a prouiſione, ſed ab executione
14 prouiſionis.† Excommunicatus ob non implementum huius obligationis,an audiatur opponens nullitatem excommunicationis, & proceſſus? Ex ijs quæ Doct. tractant potiſſimum in c.ſignificarunt. de excep. ſumpta eſt obſeruantia curiæ,quod ſi velit agendo intentare iudicium nullitatis,antequam ſit facta executio,non audiatur, prout non auditur quacunque actione volens reconuenire actorem:ſed ſi velit opponere nullitatem per viam exceptionis,quæ quidem exceptio ſit notoria, tunc audiatur etiam ad impediendum executionem *&* ita poſt Io.And.But.& Imol. tenent ibi Abb.& cum eo Barbat. allegans Bar. in l. de pupillo,§.fi.ff.de no.op. nunc. & Fel.col. pen.ver. inquantum Io.And. reprobatis Hoſtien.& Bal.qui contrarium ſenſerãt,& pro dicta opin.communi, & ſtylo curiæ facit Rota in deciſ. 453. fuit dubitatum, vtrum in cauſa,quæ eſt ſub titulo de except. 7. & ſic poterit eſſe tertium remedium, vt ſi proceſſus ſit nullus,opponatur nullitas per viam exceptionis ad impe-
15 diendum executionem. † Titius præuia confeſſione debiti excommunicatus niſi infra tres, aut etiam poſteaquam non facta infra tres dies ſolutione declaratus fuerat, comparens obtinuit abſolui ab ea excommunicatione, quia promiſit omni exceptione remota ſatisfacere creditori infra certum terminum, puta 20. dierum, quod tamen non fecit; quæſitum eſt ſi per ſolum lapſum temporis reincidat in excommunicatiouem priſtinam;an vero de nouo ſit excommunicandus? Quæſtio hæc non eſt huius noſtri tractatus propria,magis quàm omnium ſpecierum, quibus ſint aliqui excommunicati. Attamen quia, & in hac ſpecie facile poteſt contingere: viſum eſt operæ pretium fore,ne prætermitteretur;formata eſt autẽ in deciſ.*399.* & 490.in nouis. & deciditur diſtinctim,ita videlicet, vt reincidat ipſo iure, ſi erat excommunicatus à canone.c.eos de ſent. excom. lib.*6.* ſed ſi erat excommunicatus ab homine, debeat per eundem iudicem in eandem ſententiam reintrudi; quod not. Io.Mo.in d.c.eos.& glo.cle.1.in ver.donec.de decim.Sed hoc quoq.

ſecun-

Digitized by Google

ſecundum huius diſt.membrum intelligendũ eſt,vbi abſolutio facta eſt pure cũ promiſſione,vel iniunctione ſatisfactionis,ſecus vbi abſoluentis intentio apparet fuiſſe limitata ad tempus,ſiue tacitũ, vt ſi quis abſoluatur,vt poſsit teſtificari in certa cauſa,vt poſſit cano-
16 nicus intereſſe electioni;ſiue expreſsũ, † vt ſæpiſſime facit A.C.qui ante feſta paſchalia abſoluit excommunic. vt poſſint ſumere ſacrã Euchariſtiam,vſq;ad octauam Paſchatis,quod bene probatur ex ijs quæ ponit Fel.in c.reprimendum.verſ.reducere non omittas.de off.
17 ord.† Qui autem cautius agere, atq; has difficultates faciendæ nouæ in priſtinam excommunicat.reductionis vitare volunt, curãt vt aduerſario excommunic.detur abſolutio per hæc,vel ſimilia verba, videlicet; Abſoluimus te,dũmodo intra 20.dies ꝓximos ſatiſfacias alioqui lapſis 20. diebus in eand.excommunic. ſiue(ſi vlterius erat proceſſum in eaſdem cenſuras reincidas ipſo iure,& facto.
18 † Excommunic. autem poſt lapſum termini adiecti ſatiſfactioni veluti cũ dicitur; niſi infra tres,etiãq; poſtea ſatiſfaciat,indiget formali abſolut.nec per ſolam ſatiſfactionẽ cenſetur abſolutus, not.gl. in clem.1.in ver.donec.de decim.& in clem.1.ver.obtinere.de conſang.& affin.Fel.in c.1.col.1.de iudic. Conſultus fui ab amico, qui erat ſub hac forma obligatus,ſed defendi poterat exceptione certa receſſurus autẽ ab vrbe verbatur ne abſens non citatus, & ignorãs facta per procurat.cõfeſſione debiti excõicaretur,cupiebatq;occur
19 rere,ne poſſet abſens propterea excõicari.† conſului quòd antequã diſcedere imploraret officium ipſius A.C.vt declararet ne poſſet ab illo aduerſario inquietari:& ita factum eſt,ſecundum doctr.Bart.in l.1.§.1.col.2.verſ.item aduerte.ff.quod vi aut clam.& in l. ſi ſocietatẽ.§.arbitrorum.col.3.verſ. Quæro quo iure.ff.pro ſoc.ponit poſt alios Fel.in c.vt autẽ.in fi.de reſcr.vbi reprobata ſẽten.Imol.& Sal.
20 firmat comm.eſſe opin.† ꝙ licet nõ poſſit quis inuitus compelli ad agendum,tñ ob exceptionẽ,quam habeo,poſſum agere cõtra te inuitũ Iudicis officio implorato,vt declaret me tibi non teneri. In fi. 2.q.1.par.inter alios effectus reſultãtes ex differentia,quæ eſt inter noſtram formulã,ac guarantigiã,confeſsionatiũue inſtrum.diximus eſſe illum,ꝙ hypotheca vigore huius ſimpliciter factæ obligat.conſtituta non habet vim pignoris iudicialis, ſicut habet contracta vigore guarantigiæ,confeſſionatiue inſtrum.aut etiam huius obligat. cum cenſurarum, & mãdati executiui ſuſceptione ſtipulatæ,ſed remanet vt ſimplex conuentionale pignus propter clauſulã obligat. omnium bonorũ,de qua ſuperius dictũ eſt.Ex illa concluſ.deciditur
21 alia not.quæſt.huiuſmodi. † Facta eſt in executionẽ huius obligat.

Digitized by Google

immiſſio creditoris in poſſeſsionem bonorum debitoris abſentis, deinde comparet debitor, & petit reſtitui ſibi tenutam, reficiendo
22 expenſas,& cauẽdo de iudicio ſiſti,an ſit audiendus? † Et quidẽ in pignore prætorio,quando eſt facta immiſſio ex primo decreto non præcedente re iudicata, debitor intra annum in reali, & intra 30. annos in perſonali poteſt recuperare tenuta,reficiendo expenſas,& cauendo de iudicio ſiſti.iuxta auctoritatẽ ei qui iurat. C. de bonis auct.iud.poſsi declarando ſecundum Bar. in l. ſi finita.§.Iulianus, col.4.verſ.Procedo vlterius.& ibid.Alex.col.16.verſ.Item adde in-
23 quantum Bar.hic tangit inf.quantũ tempus.ff.de dam.infect.† Sed in pignore iudiciali,videlicet quando facta eſt immiſsio pro executione ſententiæ,non auditur reus volens recuperare tenutam, licet offerat expenſam,& cautionem prædictam:Sed oportet ſi vult recuperare pignus,vt ſoluat illud,in quo eſt condemnatus ita not.Bart. in l.properandum.§.fin.autem.C.de iud.& ibi Bal & Sal.& Alex.& Iaſ.Itaq; ſolutio propoſitæ quæſtionis dependet ab eo,vt dignoſcatur cui ex d.pignoribus æquiparetur hæc noſtra immiſſio prętorio,
24 an iudiciali; & determinatio eſt facilis, † quia antequam facta ſit confeſſio debiti nihil aliud eſt quàm pignus conuentionale, nõ traditum,ſed conſtitutũ ex clauſula illa generali obligat. & hypotecæ omnium bonorũ,&c. cum autẽ facta confeſſione proceditur ad immiſſionẽ, proculdubio pignus vigore talis immiſſionis captũ æquiparatur pignori iudiciali,vt not.in Bar.l cum vnus. in fin. princ. ff. de bon.auct.iudic.poſſid.confirmat Neguſ.in tract.pignorum.nu.3.
25 membro tertiæ partis principalis. † Ex qua dec.ſequitur declaratio aliorum effectuum prouenientium ex dicta immiſsione,veluti ſi quęratur an ita immiſſus efficiatur poſſeſſor vt lucretur fructus,& ei competant interdicta poſſeſſoria,vti poſſidetis, & vnde vi.an nõ? in qua quæſtione diſtinguẽdum eſt,prout faciunt Doct.in l.5.§.fin. ff d.acq.poſſ.in c.cõtingit. de dolo,& contu.& in alijs locis,vbi tractant materiã primi,& ſecũdi decreti. quibus in locis & Neguſ. in dicto tract.in ſecũdo membro tertiæ partis præſertim in 5.& 6.q.in ſũmã recolligẽdo triformẽ faciũt huius immiſsionis ex primo decreto effectũ,vt in pſonali immiſſus non efficiatur vnquã poſſeſſor, et ſi ꝓ executione rei iudicatę,aut vigore inſtrumenti guarẽtigiati ſine hypotheca fiat immiſſio:Sed dũ taxat efficiatur detentator,cui tamẽ cõpetat officiũ iudicis pro illius ſuæ tenutæ recuperatione,in reali efficiatur poſſeſſor intra annũ reuocabiliter,poſt annũ inreuocabiliter,ita quòd in vere reali poſt annũ lucretur et fructus à die factę immiſsionis,in hypothecaria nõ lucretur fructus,ſed in vtraq.

compe-

Digitized by Google

cōpetant præter dictum iudicis officiū ēt poſſeſſoria interdicta. Cū
autem noſtra hęc obligatio habet generalē illam hypothecā,& im-
miſsio fiat in executionem debiti confeſſati tenendum eſt quòd in
actione perſonali,facta immiſsione in bonis debitoris hypotheca-
tis,immiſſus efficiatur quidem poſſeſſor,ſed nō faciat fructus ſuos.
† Et ideo cauti actores poſt factam immiſsionem,cum mora nō poſ
ſit creditori afferre fructum,curant vt quam primum pignora cap-
ta per ſubhaſtationem vendātur,& de pretio ſibi ſatisfiat:vbi autē
eſt actio realis,immiſsio facta in ipſa re dubia, illico parit oēs præ-
dictos eff. ct.Ille quoq. præcipuus eſt dictæ clauſulæ generalis hypo
thecæ effectus, ꝙ licet regulariter in perſonalibus actionibus im-
miſsio nō poſsit hodie fieri in bonis debitoris,niſi pro mēſura debi
ti declarati,vt C. de bon auct.iud.poſſid.auth. & qui iurat,& ff. ex
27 quibus ca.in poſſ.ea l. 1.†Huius tamen noſtræ obligationis vigore,
quemadmodū in qualibet hypothecaria fieri poteſt miſsio indiſcre
ta ēt in omnibus bonis hypothecatis quantūcunque debitæ ſummę
valorem excedentibus,vt not. gloſ pen in l. eum qui. C.de procur.
28 † Itaq habet Curiæ vſus,ꝙ pro qualibet parua sūma fiat immiſsio:
& deinde ſubhaſtatio bonorū quālibet magni pretij ſub d. hypote-
ca comprehenſorū,& ex pretio ſatisfiat creditori, relicto reſiduo ꝑ
ipſo debitore:quod tū humaniter intelligēdum eſt, vt ſic cū minori
quā fieri poſsit,debitoris iactura;ſi.n.exiſtat vnū(puta)prędiū ruſti
cū,eo cuius ſubhaſtatione poſſit sūma debita,vel aliqd amplius re
29 digi nō patitur Iudex alia per ſubhaſtationē diſtrahi.†Dixi aūt per
ſubaſtationē;quia iudicialia huiuſmodi pignora vendi aliter nō poſ
ſunt,niſi interueniat ſolēnitas ſubhaſtationis, quæ ſolēnitas cuiuſ-
medi ſit,habetur in l.ordo C.de exec.rei iud.& in l. 1.& fi. C.de fid.
inſtr.& iure haſtæ fiſcal.Et ponit magiſtraliter Fabi.in tract.empt.&
30 vend.in 5.par.q.5.verſ.ſequitur de ſolēnitate ſubhaſtationis,† Qui-
bus locis etiā determinatur, ꝙ ſi per ſubhaſtationē non inuenitur
emptor,aut inuenitur, ſed non offert preciū iuſtū pōt ipſe creditor
aut licitandū admitti,eoq;iuſtū preciū offerente,pōt ei,tanquā ex-
traneo pignus vendi.tex.eſt,& ibi Bal.& Sal.in l.2. C.ſi in cau.iudi.
pig.ca.ſit.Quòd ſi nec ipſe creditor licitari velit(inuit.n.nō cogitur)
pōt ei pignus ꝑ iudicē adiudicari l.fi.C.eo.tit.& ibi DD.prænomi-
31 nati.†Curiæ vſus circa ſubhaſtationē ita ſe habet. Poſtquā creditor
vigore mādati executiui ꝑ executorē immiſſus pignus accepit,cita
tur debitorē ad videndū ꝑ Iudicem mādari conſignari pignus Cur
ſori ad effectū illud ſubaſtādi,quo peractoCurſor inquirit pro inue-
niēdis emptorib.& facta aliquod diebus conuenięti diligentia,de-

ſcriptiſq. per ordinem temporis nominibus,illorũ, qui obtulerunt ſe empturos,& quantum preciũ vnuſquiſq. illorum obtulerit, tandẽ omnia Iudici in actis cauſæ refert. Qua relatione facta iterũ citatur debitor ad videndũ deliberari rem ſubhaſtatã plus offerenti, & recipiendũ ſi quid reliqui erit ex precio, faciendumq. debitã quietantiã, alioqui vidẽdũ illud deponi penes notariũ, vt ſtet periculo ſuo: cuius poſtremæ citationis relatione facta, iudex deliberat, ideſt adiudicat rẽ plus offerenti, cũ termino 30. dierum ad releuandum illud. i. vt ſi debitor intra illos 30. dies ſoluat, res ſit inempta, perin-
32 de ac ſi non eſſet, ſubhaſtatio facta. † Erat facta immiſſio *f* creditoris in tenutam prædij debitoris, quòd continebatur generali huius formulæ hypoteca, ſed fuerat inordinate, ac minus ſolẽniter proceſſum, ita quòd immiſsio erat nulla, ſeu annullanda, & creditor nihilominus volebat vti iure retẽtionis, nec dimittere prædiũ; fuit determinatum poſſe retinere: per doct. Bald. in l. fundus qui L. Titij, in lect. ant. ff. de reſcind. vend. per tex. & gl. ibi, quã doctr. refert & com
33 probat Neguſ. in d. tract. in d. 2. mẽb. 3. par. q. 10. † Superius vbi de liquidat. tract. eſt, ad hunc locũ reſeruata fuit illa quæſtio. An executio facta non præcedente conuenienti liquidat. ſit nulla, nec ne? ſuper qua indifferenter dicendũ eſſe arbitror nullam eſſe executionem *g* nã cum triplex incertitudo ſit, quã liquidari debere contin-
34 git, vt diximus, ibi, ver. Tertia q. videlicet, † ſi obligatio ſit quidem pura *b* & ad eſſet tempore contractus deducta, vt in promiſsione dãnorum, & intereſſe, & ſimilibus, vel habeat in ſe cõditionẽ tacitã, ſiue expreſsã, vel non ſit obligat. in eſſe deducta, ſed per liquidationẽ deducenda, veluti ſi promiſſum eſt aliquid non facere ſub pœna mille, ita quòd ipſa mille deberi non poſſunt, niſi præcedat factum contrarium, in vnaquaq; ſpecie non facta ante confeſsionẽ debiti liquidationẽ concurrunt, & mandati, & iuriſdictionis defectus: non poteſt .n. procur. confiteri aliquid certũ de ea re, ſuper qua nihil ſit probatum, & nõ præcedendi valida, & certa confeſsione, iudex non
35 poteſt ſuper illa fundare præceptum, & executionem ſuam. † Si detegatur fuiſſe cõfeſſatum debitum, & proceſſum ad excõnem, & executionem pro maiori ſumma, quã re vera deberetur vltra pęnas de iure contra plus petentes ordinatas, Inſt. de act. §. plus petit. pręterea etiam proceſſus redditur nullus, quia deficit mandatum procuratoris confitentis non debitum, cum ſit conſtitutus ad confitendũ
36 ſolummodo id quod debetur. † & quia excomm. ſenten. eſt indiuiſibilis *i* ita quòd non poteſt ſuſtineri pro parte, & irrita eſſe pro par. l. in hoc iudicio, & ibi no. ff. fam. erciſc. Cyn. & Bal. in l. 1. C. de erro-

re

Digitized by Google

re calc. Bar. in l. 2. C. de re iu. in l. fi. ff. de iuriſd. omn. iud. Abb. & Fel. in c. cum inter de re iud. Et ſi proceſſum ſit pro debito iam ſoluto, punitur amplius talis aſſertus creditor crimine ſtellionatus. l. ſi fi-
37 deiuſſor. §. in omnibus. iuncta ibid. gl. ff. mandati. † Quod ſi proceſſum in prox. d. caſibus contra debitorē ad publicationis excommunicat. tenebitur ei creditor etiam actione iniuriarum, quam ſæpius
38 agitari vidimus. † Si autem proceſſum ſit pro minori ſumma, quā eſſet debita, proceſſus valet, poteritq. creditor nihilominus reſiduū petere, etiam nulla de petendo reſiduo præmiſſa proteſtatione, niſi forte petierit nomine reſidui, vel cum dictione taxatiua §. ſi minus. Inſt. de act. & ibi Io. Fab. & Aret. & Guid. Pap. deciſ. 177. fuit etiam
39 concluſio, † Communis, notaq; eſt iuris diſpoſitio quòd ſequeſtrum cum ſit contra regulas iuris remedium extraordinarium, etiā licite factum tollitur contrario ſatisdationis remedio. l. fin. C. de ordin. cog. notant omnes Doct. in l. 1. C. de prohibit. ſequeſt. contigit aut quòd habēs debitorem hac formula obligatum, ſuſpicatus ne certæ illius pecuniç, aut alia bona diſſiparentur, aut abſconderentur, obtinuit illa ſequeſtrari, & deinde producto inſtrumento inſtabat pro executione obligationis, debitor autem offerendo cautionem petebat ſequeſtrum relaxari: deciſum fuit ſequeſtrum non eſſe relaxandum: ratio deciſionis fuit, quia ſequeſtrum non erat ſimpliciter narrato debito, aut ob litem agitandam factum, ſed pro effectu faciēdæ executionis: quo caſu non releuatur ſequeſtrum: ſed opus eſt ſolutione / l. ſi pecuniç. §. fin. & ibi Bar. ff. vt in poſ. leg. & idem Bar. in l. conſentaneum. C. quomodo, & quando iud ponit, & comprobat
40 Curt. in tract. ſequeſt. q. 14. in 2. limit. † Ignorans excommunicatus mediante confeſsione debiti per vnum ex procuratoribus generaliter in hac formula conſtitutis, nihilominus eſt inhabilis, vt ei cōferri poſſit beneficium, in aliquibus tamen pœnis talis ignorans differt ab eo qui ſcit ſe excommunicari: qua de re videndus eſt Caſſad. de
41 preb. deciſ. 1. & Ægid. deciſ. 66. ver. Et hinc eſt. † Super vt ponamus practicam obtinendi executionem immediate ſuper bonis, vel iuribus hypotecatis, iuxta pactum pignoris, & prçcarij per nos in noua formula additum ibi. Cum pacto nihilominus appoſito & ſolemni ſtipulatione vallato, &c. quç via plerunq. eſt magis expedita, nempe ſine diſpendio morç procedendi ſupraſcripta via cēſurarum. Poteſt autem eius pacti vigore procedi, vel ſine nullo iudicis miniſterio, & tunc ſatis eſt vt creditor volens ingredi rem obligatam, coram notario, & teſtibus reuocet prçcarium, & declaret ſe velle ingredi, & poſsidere vigore dicti pacti, & deinde ingrediatur. Et ſi vult occurrere

currere ne deinceps debitor eandem poſſeſſionem recuperet, aut ſe ſuper illius continuatione moleſtet, adeat competentem iudicem, & ab illo obtineat inhibitionem, cum clauſula, ſi ſenſerit, &c. ſecundum doctr. Innocen. in c. præſentia. de prob. & Bald. in c. ad hoc. ad fin. tit. de Allodijs in vſibus feu. & in l. fin. col. 2. ver eſt notandum. C. de edict. diui Adr. & quæ cumulat Felyn. in dict. c. in præſentia, col. fin. verſ. Poſtremò ſuper hac, & in rub. de tregua, & pace col. fin. ver. nona declaratio. Vel etiam, ſi ſit formido rixæ, & ſcandalorum, ad illa vitandum procedi poteſt adhibito iudicis miniſterio, quod etiam dupliciter implorari poteſt: vno modo ſi quis petat ſe induci, & immitti in poſſeſſionem. qui tamen non eſt bonus modus, quia requirit petitionem in ſcriptis redactam cum citatione partis, & aliquali cauſæ cognitione: altero modo, ſi duntaxat petatur, vt Iudex det ſibi ex ſua familia, qui eum aſſocient, dum ingreditur propria auctoritate ad euitandum rixam: & hic modus eſt melior, quia non requirit citationem partis, neque aliam cauſæ cognitionem, niſi tantummodo, vt oſtendatur Iudici inſtrumentum cum pacto huiuſmodi. Et eſt mirabilis virtus dicti pacti quia exerceri poteſt, quantumcunque res tranſierint ad tertios poſſeſſores etiam illis nõ citatis, & non facta aliqua crediti liquidatione. Suſtinetur autem ſingulæ ipſius pacti clauſulæ, ac etiam triplex à me hic poſita practica, per dicta Bar. & Doct. ſed potiſſimum Saliceti in l. creditores. C. de pign. redacta breuiter, & docte ad quindecim concluſiones per Neguſant. in ſæpius allegato ſuo elegantiſſimo tractatu pignorum,
42 par. 4. n. 8. cum multis ſeqq. † Et ſi debitor habens aliquam exceptionem releuantem, puta quia iam ſatisfeciſſet debito, vel nondum veniſſet dies, ſeu non extitiſſet, aut defeciſſet conditio, ſub qua facta eſt obligatio, aut quid ſimile, formidaret nec creditor iniuſte, atque indebite poſſeſſionem ingrederetur, velletque occurrere, poſſet ipſe præueniens adeundo Iudicem allegare prædicta, & petere, atque obtinere ſupraſcriptæ ſimilem inhibitionem, iuxta dict. Innocen. & aliorum ſuperius citatorum. Hoc enim pacto non poſſet creditor ingredi poſſeſsionem, niſi prius citato debitore, & dicta inhibitione reuocata, ſeu ad viam iuris reducta: & diſcuſſo, competat ne ſibi executio.

ZAC-

ZACCHIAS.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cam. non concedit procedi ex abrupto abſque partis citatione.*

2 *Appellatio non admittitur quando fuit actum vigore obligationis Cam.*

3 *Conductor obligatus in forma Cam. reſtituendi conductam finita locatione, non poteſt appellare.*

4 *Inhibitio emanata vigore Commiſsionis appellationis ab hac obligatione eſt calumnioſa, & non afficit.*

5 *Attentatorum abſque vitio Iudex in caſu prædicto cauſa procedit.*

6 *Attentatis cenſetur renunciatum per obligationem in forma Cameræ.*

7 *Appellare non poteſt ratificans ſimpliciter inſtrumentum in quo aderat obligatio Cam. Intellige vt n* 8.

9 *Appellatio non denegatur ſtante hac obligatione etiam hæredi.*

10 *Appellatio non admittitur etiam ab interlocutoria ſtante hac obligatione.*

11 *Appellatio admittitur, quando obligatio Cam. probatur per teſtes. declara vt n.* 12.

13 *Appellatio admittitur vbi fuit proceſſum non extenſa obligatione Camer.*

14 *Appellatio admittitur à decreto de extenden. hanc obligationem iuxta dicta teſtium.*

15 *Appellatio admittitur à reiectione exceptionis admiſsibilis contra hanc obligationem.*

16 *Appellatio admittitur, quando iſta obligatio fuit per ſententiam vulnerata.*

17 *Executiuè non poteſt procedi, quando hæc obligatio fuit vulnerata per ſententiam. amplia vt n.*25. *limita n.* 29.

18 *Exe-*

18 *Executiue non proceditur, quando obligatio Cam. vulnerata fuit per compromiſſum & laudum. intellige vt n. 19.*

20 *Appellare ſicut licet actore à decreto vulnerãte, ita licet reo à ſententia contraria reuocatoria.*

21 *Clauſula ſine praeiudicio legitimae executionis apponitur quando appellatur ſtante hac obligatione. Fallit vt n. 22.*

23 *Obligationis Cam. mentio neceſſaria non eſt in commiſſione, quando illa fuit vulnerata.*

24 *A. C. exequi non poteſt inſtrumentum per ſententiam vulneratum.*

26 *Sententia nulla, vel notorie iniuſta non vulnerat obligationẽ Camer. contrarium n. 27. Intellige vt n. 28.*

30 *Sententia lata ad effectum graduandi & aſſignandi locum creditoribus, ut hic an vulneret obligationem Cam.*

31 *Sententia lata in alio iudicio non vulnerat obligationem Cam.*

32 *Obligatio Cam. non vulneratur ex peremptione inſtantiae.*

33 *Signatura Sanctiſs. aliquando reſcribit quòd non obſtante vulneratione procedatur ad executionem obligationis Cam.*

34 *Tertius bonorum poſſeſſor executiue conuentus vigore huius obligationis poteſt appellare.*

35 *Mandatum relaxatum vigore obligationis Cam. vbi infert notorium grauamen ab eo appellatur.*

36 *Appellatio admittitur vbi quis vigore huius obligationis declaratur capiendus pro ſuſpecto & fugitiuo. Contrarium num. 37.*

38 *Appellatio admittitur quando iudicium fuit inſtructum & terminatum via ordinaria.*

39 *Reductio ad arbitrium boni viri non impeditur per hanc obligationem in compromiſſo appoſitam.*

40 *Appellatio in terminis de quibus loquimur admittitur ſi iudex modum in executione excedat contrarium. nu. 41. reprobatur n. 42.*

43 *Arbitrio eſt locus ſtante Commiſſione ſanatoria arbitrio Rotae pro ſanatione nullitatis prouenientis ab exceſſiuitate.*

Appel-

Digitized by Google

44 *Appellatio admittitur vbi aliquis declaratur obligatus ad reſtituen. vel ſoluen. vel dandum.*

45 *Appellatio admittitur, vbi facien. eſt liquidatio & ſuper illa recipien. ſunt probationes. intellige vt ibi.*

46 *Appellatio admittitur non obſtante hac obligatione ad effectum deuolutiuum.*

Amplia vt n.47. limita vt n.48.

49 *Appellatio admittitur non obſtante obligatione Camerali ad vtrunq; effectum vbi iudex appellationis condemnat actorem ad reſtitutionem. Intellige vt n.50.*

51 *Executiue proceditur etiam in iudicio repetitionis ſtante clauſula ſi quid exequendum.*

52 *Appellare non poteſt obligatus ſub hac forma de reſtituen. prioribus & potioribus etiam ſi non adſit clauſula ad omne mandatum Domini. & n.54. & 55.*

53 *Emptor fundi deponens precium, quod ſolutum fuit creditoribus data cautione de reſtituendo prioribus, & potioribus licet non liberetur ab hypoteca aliorum agit executiuè, vt fideiuſſores ſoluant anterioribus.*

56 *Cenſus venditor poteſt executiue conueniri ad reſtitutionem precij ſi aſſeruit rem eſſe liberam & ſciebat non eſſe.*

57 *Reſtitutio in integrum non datur contra hanc obligationem.*

58 *Reſtitutio in integrum conceſſa non retardat executionem huius obligationis. Intellige vt ibi.*

59 *Nullitatis exceptio apponitur non obſtante ſtatuto reijciente omnes exceptiones.*

60 *Fructus ſuos non facit immiſſus vigore huius obligationis in Saluiano.*

61 *Executio huius obligationis eſt nulla facta non præcedente liquidatione.*

62 *Cenſuræ emanatæ vigore obligationis Camer. non præcedente liquidatione ſunt nullæ.*

63 *Excommunicationis ſententia eſt indiuiſibilis.*

64 *Sequeſtrum obtentum contra debitorem ſub hac forma obliga-*

tum non remouetur cautione, ſed ſolutione. contrarium de ſtylo, quod intellige vt ibi.

65 *Iurare de calumnia tenetur agens vigore obligationis Camer. intellige vt n. 66.*

1 C*Ontra obligatum aliter nō monitum.* Hæc † obligatio non concedit procedi ex abrupto abſque partis citatione. *Et non recogniti.* Vnde propterea mandatum eſſet nullum, poſt Galleſ. hic Rota in Romana cenſus 21. Aprilis 1597. coram bo. me. Epiſcopo Pacen.

2 *Non admittitur appellatio.* † Ab hac obligatione, ſiuè ab eius executione regulariter non admittitur appellatio, vt hic per Galleſ. & poſt eum tradiderunt Veſtr. in prax. lib. 7. c. 3. n. 7. & ibi Grauat. n. 48. litera L. Marcheſ. de commiſſ. appell. ab hac obligat. c. 16. n. 21. & ſeq. part. 1. in 2. editione Mar. Anton. Variar. reſolut. lib. 2. reſolut. 60. & vlt. caſu 18. verſ. ſecundo Theſ. deciſ. 26. n. 11. Scacc. de appell. lib. 3. c. 2. q. 17. lim. 9. n. 7. & ſeq. Ruginell. eod. tract. de appell. §. 2. c. 3. verb. Cameralis obligatio n. 127. Galgan. ad ſtat. Vrb. c. 179. lib. 1. ſub n. 40. verſ. ſeu mandati relaxati in vim obligationis Cam. Rota diuerſ. deciſ. 626. n. 2. par. 1. & in Romana Attentatorū 4. Iulij 1601. coram bo. me. Penia, quæ eſt deciſ. 120. n. 1. Vbi
3 etiam de guarantigia, & de † conductore, qui ſe ſub hac forma obligauit finita locatione reſtituere rem conductam, quod nō poſſit appellare dicit Rota in Romana domus 4. Iulij 1600. coram Card. Pamphil. Et rationem aſsignat Scacc. d. limit. 9.
4 n. 5. & 10. Et propterea † inhibitio emanata vigore Commiſſionis appellationis ab hac obligatione habetur pro calum-
5 nioſa, & non afficit Put. deciſ. 18. vt lite pend. Et ob id † iudex non obſtante tali appellatione, poteſt abſq; metu attentatorū in cauſa procedere Lancel. de atten. appell. pēdent. c. 12. limit. 25. n. 1. par. 2. fol. mihi 282. Seraph. deciſ. 385. n. 1. vbi propter priuilegium A. C. & de guarātigia fuit dictum in d. cauſa Romana attentatorum 4. Iulij 1601. coram Penia.

Per

6 Per hanc † enim obligat. cenſetur renunciatū attētatis Mandoſ. de inhib. q. 93. ſub n. 5. verſic. & ſic virtualiter. Lancel. vbi ſupra de attent. lit. pend. par. 2. c. 4. lim. 15. n. 7. Amplia dictā regulam de non admittenda appellat. in terminis, de quibus
7 loquimur † vt procedat, non ſolùm in obligato in inſtrumēto cui hæc obligatio cohæret; ſed etiam in ratificāte ſimpliciter illud, vt deſtinguendo tradit Scacc. d. limit. 9. nu. 13. Mohed.
8 deciſ. 8. de procurat. Sed † hoc intelligas procedere, quando actus fuit à principio geſtus nomine ratificantis ſecus aliàs, Scac. d. limit. 9. n. 13. Quod declara non procedere quando vltra ratificationem diceret obligationem, quam ratificat fuiſſe factam de ſuo ordine, & mandato, vt latiſſimè Scac. d. limit. 9. n. 20. verſ. limita eādem, de quibus dixi latius ſup. in q. 5. Am-
9 plia ſecundo regulam principalem, vt † hęc appellatio non ſolum denegetur obligato in forma Cam. verum & illius hæredi Veſtr. in prax. lib. 7. c. 3. n. 17. verſ. & quia, quod intellige vt ibi
10 per eum. Amplia tertio † vt in tantum ab hac obligatione denegetur appellatio vt procedat etiā ab interlocutoria Scac. d. lim. 9. n. 43. quā regulam ſic, & multis alijs modis ampliatā de quibus ſparſim dixi, limit. 1. vt non procedat, quādo † hæc obligatio probaretur non per ſcripturā, ſed per teſtes; tunc. n. licita erit appellatio Scac. d. lim. 9. n. 63. Caſtrac. de ſoc. offi.
12 c. 11. n. 11. & 12. Declara hāc limitationē vt nō ꝓcedat in caſibus, in quibus conteſtatio litis nō eſt neceſſaria Scac. d. lim. 9. n. 65. Indeq; non procedit vbi cōtingerit examinare teſtes, qui poſſunt examinari ante litem conteſtatā, vt de ſenibus, ab futuris, & ſimilibus Scac. d. lim. 9. n. 67. Caſtrac. de ſoc. offic. c. 11. n. 10. ſub verſ. contrarium tamen. Declara ſecundo iſtam limitat. vt non procedat quando fuit productum inſtrumentū corroſum, vel ruptum in aliqua parte ſubſtantiali, quæ pars probetur per teſtes. Scac. d. lim. 9. n. 73. Limita ſecundo regulam principalem de non admittenda appellat. vt non proce-
63 dat, quando † fuiſſet proceſſum non extenſa hac obligatione Marcheſ. de Commiſſ. appell. ab hac obligatione c. 16. n. 74.

Digitized by Google

21 eſt deciſ.95.n.1.Et propterea licet † quando appellatur à ſen
tentia,vel decreto vigore huius obligat.ſoleat apponi clauſu-
la ſine præiudicio legitimæ executionis Tiber.in prax.lib.1.c.
27.n.4.Gonzal.ſuper reg. 8. gloſ.6.n.203.& ſeq.Marcheſ de
Commiſ.appel.c.4.n.59.part.2.in 1.editione Scacc. lim.9.n.
51.Galganet.ad Statut.Vrb. c. 179. n. 50. verſ. ſeù mandati
22 relaxati in vim obligationis Cam.col.406.Tamen † quando
fuit vulnerata hæc obligatio ſignatur ſimpliciter commiſſio
abſque prædicta clauſula Marcheſ.de Commiſ. d.c.4.nu.59.
*Gonzal.*d.gloſ.6.n.203.& ſeq.Immo tunc licet alias facienda
23 eſſet mentio huius obligationis in commiſsione,illa † neceſ-
ſaria non eſt quia vulnerata iam obligatione, cauſaq. effecta
ordinaria & appellabilis abſque difficultate Commiſſ.appell.
conceditur vt poſt Rotam teſtatur Marcheſ. de appell. ab hac
obligat.c.16.n.19.par.1.in 2.editione, & prædicta procedũt
24 etiam ſi cõmiſſa eſſet cauſa cum facultatibus A.C.quia † neq;
ipſe valet exequi inſtrumentum per ſententiam vulneratum
Rota in Beneuentana Pecuniaria 25.Iunij 1599.corã bo. me.
25 Epiſc.Paten.quæ eſt deciſ.45.n.4 Secundo procedunt † etiã
ſi pro validitate contractus cui cohæret hæc obligatio plures
latæ eſſent ſententiæ,& feratur alia in qua d. ſententiæ reuo-
centur,& contractus ipſe nullus declaretur.Illæ enim ſentẽtiæ
non ſanant vulnus per iſtam illatũ, vt fuit deciſum in Roma-
na cenſus 5.Iunij 1600.coram bo.me.Litta, quæ eſt deciſ.76.
nu.2.vbi fuit firmatum non obſtante quod in Commiſſione
adeſſet clauſula quod procederetur ad executionem obliga-
tionis Cameralis pro fructibus cenſus decurſis, quia illa ni-
hil facit vbi ſubſequuntur verba quatenus de iure exequen-
dum eſſet quæ illam reſtringunt ad terminos iuris ſecundum
quos exequi non debet.

26 Sublimita vero iſtam quintam limitationem, quando †
ſententia fuiſſet nulla, vel notoriè iniuſta, talis enim
ſententia non vulneraret, vt fuit reſolutum in cauſa Elboren.
pẽſionis 9.Iunij milleſimo quingẽteſimo nonageſimo quinto

coram

27 coram bo.me.Epiſc.Pacen.quę eſt deciſ. 106.n.2.Sed † contrarium tenuitRota in cauſa Anconitana aſsecurationis 1.Iulij 1602.coram RR.D.Decano,quæ eſt deciſ.95.n.2. In qua dictum fuit deciſ.in cauſa Elboren. non poſſe ſubſiſtere. Ad-
28 uertendum † tñ eſt,quod nullitas in d.Elboren.deducebatur ex notoria iniuſtitia,de qua conſtare non poterat cum ſentẽtia non referret ſe ad acta.Verũ d.deciſ.in cauſa Anconitana non procedit qñ ſententia lata eſſet in contumaciam & ſine indicijs ad inquirendũ puta ſuper falſitate inſtrumenti, vt reſpondet Rota in Venetiarum donationis 7.Nouembr.1614. coram R.P.D.Buratto, quæ eſt deciſ.4.n.8.& in eadem corã eodem 30.Ianuarij 1615.quæ eſt deciſ.159.n.7.& 8.Retentis igitur terminis ſublimit. quæ eſt vera, neceſſe erit ꝙ de nullitate cõſtet ad iſtum effectum per rem iudicatã. Gonzal. d.gl. 6.n.236. Quod credo ꝓcedere vbi de nullitate non conſtaret ex ijſdem actis, ſecus alias, vt in caſibus prædictarum deciſ.
29 Sublimita ſecundo iſtam limitat.qñ † non fuit vulnerata obligatio; ſed decretum vt putà qñ ex alia cauſa, vel ratione non concernente vires inſtrumenti contra executionem pronunciata fuerit ſententia, ex eo quod legitimata nõ fuerit perſona,ſeù proceſſus bene fulminatus,quia talis ſententia, ſeù decretum non vulnerat obligat.Gonz.d.gl.6.n.236.verſ. ſed eſt intelligendum Scac.de appel.lib.3.c.2.q.17.lim.9.n.58.verſ. intellige eandẽ *Rota* diuerſ.deciſ. 132.ſub n.11.& 12. par.2. *& in Reatina* depoſiti 18.Decemb.1600.corã bo. me. Penia, quæ eſt deciſ.59.nu.3. *Romana* pecuniaria de Columbis 10.
30 Nouemb.1595.coram bo.me.Card.Pamph. Inde non † dicitur vulnerata per ſententiam latam ad effectum graduandi & aſſignandi locum creditoribus iux.eorum prioritatem præſertim vbi lata fuit non ad inſtantiam debitoris, ſed alterius creditoris, quo caſu debitor nõ poteſt ſe illa iuuare etiam quod fuerit impoſitum perpetuum ſilentium, quia regulatur, & intelligitur iuxta terminos in quibus loquitur ſentẽtia *Rota* in
31 d.*Romana* Pecuniaria. Sublimita tertio quando † ſententia lata

lata fuit in alio iudicio Rota in Romana dotis 17. Decembr. 1607. coram bo. me. Penia, quæ eſt deciſ. 65. n. 9. Sicut quoq;
32 nec † per inſtantiā peremptam poteſt dici vulnerata hæc obligatio, vt in d. Romana dotis n. 10. Stante præſertim diſpoſitione Stat. Vrb. quod perempta inſtantia refectis expenſis poſſit alia inchoari Rota in d. Romana dotis n. 11. Solet tamen
33 Sanctiſs. † aliquando reſcribere, quod non obſtan. prætenſa vulneratione procedatur ad executionē, vt in cauſa Reatina depoſiti 25. Maij 1601. coram bo. me. Penia, quæ eſt deci. 60. n. 1. Limita ſexto regulam principalē, quod ab hac obligat. nō
34 liceat appellare, vt † non procedat quo ad tertium bonorum poſſeſſ. contra quem vigore huius obligat. fuiſſet executiue proceſſum; ille. n. appellare poterit, vt fuit reſolutum in Romana inuentarij 19. Ianuar. 1604. coram RR. D. Decano, quæ eſt
35 deciſ. 96. n. 1. & 2. Limita ſeptimo quando † mandatum vigore huius obligat. relaxatum inferret notorium grauamen vt fuit deciſum in Mediolanen. affictus 8. Martij 1586. corā bo. me. Orano, quæ eſt deciſ. 117. n. 2. Limita octauo † qñ quis declaratur capiendus pro ſuſpecto & fugitiuo vigore huius obligat. Ruginel. de appel. §. 2. c. 3. verbo Cam. obligat. n. 165. cir-
37 ca fin. verſ. non erit appellatio, ſed † contrarium tenuit Rota in cauſa Mediolanen. affictus 29. Martij 1596. coram bo. me.
38 Orano, quæ eſt deciſ. 118. n. 2. Limita nono qñ † iudiciū fuit inſtructū, & terminatū via ordinaria. Contard. in l. vnica lim. 14. n. 5. C. ſi de momen. poſſeſ. fuerit appel. Vbi dicit ita ſe in his terminis obtinuiſſe, & poſt eū tradit Sca. in ſępè alleg. lim. 9. n. 44 Rota in Ceſenaten. de Cacciaguerris 9. Martij 1598.
39 coram Peregrino. Limita 10. vt † nō impediatur reductio ad arbitrium boni viri non obſtante hac obligat. appoſita in cōpromiſſo; ſed illa cauſa reductionis cōmittitur cum clauſula ſine præiudicio legitimæ executionis, vt latè dixi ſup. in q. 19. quod repugnare videtur deductis per Galleſ. in d. q. 19. Limi-
40 ta 11. † vt non procedat ſtante exceſsiuitate, vt ſi iudex, vel executor modum in executione excederet, tunc. r. ratione exceſ-

exceſſus licita eſt appell. Ruginel.de appel.§.6.gl.7.c.2.n.12. verſ.niſi ab exceſſu. Scac.de appel.lib.3.c.2.q.17.lim.10.n.28 Galganet.ad Stat. Vrb.c. 167.ſub n.50. verſ. in cauſis execu-
41 tiuis col.343.Sed † contrarium dicit verius Galleſ.inſ.in ter minis obligationis noſtræ,rationibus,de quibus per eũ n. 12. ſequitur Galganet.d.c. 167.de offic.Capit. Appell. ſub n.50. verſ.appellatio ab exceſſu,& c.179. ſub n. 10. verſ.& ideo Si-
42 gnatura. Verũ † hæc Gall.opinio nõ eſt vera iſta .n.debiti cõfeſſio, in qua ſe fundat Gall. receſſit ab aula,vt ſup. notaui,& dato quod reſeruaretur eſſet quædã confeſsio imaginaria, & in omnem euentum etiam confeſſus appellare poteſt ſi exprimat iuſtam cauſam vt latius proſequitur Scacc.d.lim.9.n.38.
43 Sed † bene verũ eſt,quod iſta nullitas propter exceſsiuitatem non attenditur.quando adeſt Commiſſ.Sanator.arbitrio Rotæ,vt fuit deciſum in Romana Vineæ 1. Februarij 1602. corã
44 Illuſtriſs. Mellino. Limita 12.† qñ nõ fuit relaxata executio, ſed fuit declaratum aliquem obligatum eſſe ad reſtituendũ, vel ſoluendum,vel dandum,quo caſu admittitur appell. quia infertur præiudicium alias irreparabile,& propterea geſta pẽdente tali appellat. ſunt attentata fuit deciſum in Ceſenaten. de Cacciaguerris 9.Martij 1598.coram Peregrino. Limita 13
45 vbi † eſſet facienda liquidatio vtpatà valoris frumenti, quæ facta non ſit in inſtrumento, & ſuper ea fieri debeat, tunc.n. datur appel. & locus nõ eſt executioni,vt fuit deciſum in Narnien.frumenti 4.Ianuarij 1605. coram Illuſtriſs. Lancellotto, ſed cõtrarium videtur firmare Gall.ſuper tit.de liquidat.n.20 quem ſequitur Grat.deciſ.Marchiæ 212.n.19.Et merito,quia in iudicio executiuo iudex non condẽnat;ſed præcipit vt ſoluat, & ratio eſt,quia qñ inſtrumen. habet executionẽ paratã debitor habetur pro condẽnato vt bene fuit dictum in cauſa Parmen.datij 4.Iunij 1612.coram R.D.Decano,quæ eſt dec. 1.n.15.Declara regulam principalẽ,quod ab hac obligat.nõ
46 detur appell.vt procedat † quoad effectum ſuſpenſiuum tñ, ſecus quoad deuolutiuum Scac.d.lim.9.ſub n.4.vbi alios allegat

legat Galgan.ad Stat.Vrb.c.179.lib.1.ſub n.4.verſ.ſeu mādati in vim obligationis Cam.col.406.Rota diuerſ.deciſ. 626.n.2. part.1.& ita diſponit Stat.Vrb.c.177. lib.1.

47 Amplia iſtā declarationē,† vt procedat etiā ſi in inſtrumen. fuiſſet renunciatum appell.& iuri appell.Scac.vbi prox.n.56.

Limita iſtā declarationē,de admittenda appell. ad effectum
48 deuolutiuū vt † non habeat locum quando debitor confitēdo debitum ſuſcepit terminum;Tunc. n.denegabitur appel. etiam quo ad effectū deuolutiuū Scacc.d.limit.9.n.59.verſ.reſtringe nunc, Quod amplia vt procedat etiam ſi cauſa fuiſſet iam cōmiſſa cum ſolita clauſula ſine præiudicio legitimæ executionis quia ſi poſtea reus ſuſcipiat terminū renunciat tali appellat. Scac.d.n.59.verſ.quinto amplia hanc.Declara ſecundo regulā principalē quod ab hac obligat. non ſit admittenda appell. vt
49 non † procedat,quando reus condemnatus ſoluit, & appellat & Iudex appellat.reuocat ſententiam condemnando actorē ad reſtitut.tunc.n.actor poterit appellare ad vtrumq; effectum,& ratio differentiæ eſt,quia ſententia qua condemnatus fuit reus nitebatur inſtrumento.Iſta autem qua condemnatur actor,non ſolum non nititur inſtrum.ſed vulnerat obligat.Scac.d. limit.9.
50 n.58.Quod intellige † niſi in Cōmiſſ. adeſſet clauſula ſi quid
51 exequen.cuius † vigore poteſt executiuè procedi etiam in iudicio repetitionis Rota in Anconitana pecuniaria 10.decemb 1601.corā Card.Seraphino quę eſt deciſ.156.n.2.Intellige 2.
52 vt † non procedat data cautione de reſtituendo prioribus, & potioribus,docto de prioritate,& potioritate,etiam ſi non adſit clauſula ad omne mandatum Domini, quæ apponitur ad faciliorem executionem, vt etiam ſine citatione poſſit Iudex mandare,vt ſoluat fuit deciſum in Rom.pec.ſeu vineæ,2.Aprilis,& 15.Iunij.1601.coram bo.me.Card.Seraph.quæ eſt deciſ. 158.n.1.& 2.& in Rom.pec. 23.Nouembris 1607. corā Reu.
53 Attebaten. Inde † emptor fundi deponens precium, quod ſolutum fuit creditoribus data cautione de reſtituendo prioribus,& potioribus, licet non liberetur ab hypotheca aliorū cre-

Ff h dito-

ditorũ anteriorũ,poteſt agere contrà fideiuſſores executiuè, vt ſoluant anterioribus Rota in Romana ſubhaſtationis 20.Iunij 1597.coram bo.me.Card.Seraph.quæ eſt deciſ.157.n.3.Et nõ
54 habet † difficultatẽ adiecta clauſula ad omne mandatũ Dñi,vt fuit reſolutum in Romana Pratorum 26.Nouemb. 1607. corã
55 bo.me.Scotto,quæ eſt deciſ.160.Sed † contrarium.ſ.quod in iſto iudicio repetitionis etiam ſtante cautione de reſtituendo prioribus,& potioribus liceat appellare,firmant Marcheſ. de Commiſ.appel.ab hac oblig.c.16.Scacc.de appel. d.q.17.lim. 2.n.73.circa fi.Quod declara vt ibi per eos. Intellige ſecundo
56 iſtam ſecundam declarationem vt † nõ procedat in vẽditore vt puta cenſus promittente ſub hac obligat. rem eſſe liberã, & ſciebat non eſſe liberam;talem.n.cogi poſſe ad reſtitut. ex hac obligat.fuit deciſum in vna Romana cenſus 15. Martij 1577. coram bo.me.Card.Seraph.quæ eſt deciſ.161. n.19.Limitabis tandem,ampliabis,& declarabis hanc regulam principalem de non admittenda appellat.ab hac obligat.multis alijs modis,de quibus ſparſim dixi,& latiſsimè tradunt March.de Cõmiſ.appel.ab hac oblig.c.16. in 2.edit.Scac.d.lim.9. per totam. Sed retẽtis terminis regulæ,,quod ab hac obligat.nõ detur appel.
57 idem † dicendũ erit in reſtitutione in integrũ Surd.deciſ.44. ſub n.19.poſt Boccac.ſup.conſtit.Marchiæ gl.8.n.155.Rota in Bononien.executionis inſtrum.27.Iunij 1603.coram RR.Atrebaten.quæ eſt deciſ.32.n.1.& in Romana cenſus 23. Februarij 1609.corã Reuerendiſs.Bononien.quæ eſt deciſ.134.n.1.& 4.
58 Et conceſſa non retardat executionem huius obligat. faciunt tradita in terminis guarantigiæ per Petr.Nunn. de Auendãno ad l.4.& 5.tit.de las exceptiones n.45.verſ.illa doctrina in fi. vbi loquitur quod petitio reſtitut.non impediat executionem; Sed qũ fuit petita,& obtenta ante execut. videtur tenere ꝙ illã retardet ibi in verſ.ſi tñ,& per Odd.de reſtit.in integ.q.42. art.6.n.16 licet ipſe contrariũ defendat, & fuit in terminis deciſum in Bononien.Pecuniaria 9. Iunij 1603. coram Reuerendiſs.Bononien.quæ eſt deciſ.121.n.18.

d Etiam

Etiam ad impediendum executionẽ. Adde in ſuis terminis Ca-
59 rol.de Graſ.de excep.excep.20.n.6.Iſta †.n.nullitatis exceptio opponitur non obſtante Statuto reijciente omnes except. Suarez.recep.ſenten.litera E.n.167.Carol.deGraſ.d.excep.20.n.1.

e *Lucretur fructus.* Et quod immiſſus vigore huius obligat.
60 ex †Saluiano nõ faciat fructus ſuos,poſt Galleſ.& alios tradit Pacif.de Saluian.interd.inſpect.4. c.1. n.35.

f *Erat facta immiſsio.* Adde Grat.diſc.for.c.16.ſub n.35.verſ.ideo etiã immiſsio,& numeris ſeqq.vbi teſtatur de cõmu.& veriori.

g *Arbitror nullã eſſe executionẽ.* & de execut.huius obligat.quod
61 ſit nulla ſi facta ſit non præcedente liquidat.M.Ant.de Amat. dec.80.n.28.Car.de Graſ.de excep.36.excep.ſub n.1.poſt Turret.cõſ.57.n.17.lib.2.Rota in Romana,ſeù Bracaren.pecuniaria 2.Decemb.1594.coram bo.mem.Orano,quæ eſt deciſ.115.
62 n.10.vbi propterea & † cenſuræ inde emanatæ ſunt nullæ.

h *Si obligatio ſit quidẽ pura.* Adde ad omnia in iſto num.cõtenta Scac.de appell.lib.3.c.2.q.17.lim.9.n.27.Rota in Romana de Pinellis 20.Febr.1598.cor.bo.me.Orano,quæ eſt dec.102.n.1

i *Et quia excõicationis ſententia eſt indiuiſibilis.* Vt poſt Gall.hic
63 Cæſ.de Graſ.dec.2.n.7.in fi.de ſẽt.excom.& fuit d.in Salamãt. cenſurarũ 14.Ian.1594.cor.bo.me.Epiſ.Pacen. quæ eſt dec.40 n.5.Et plures deciſ.ad hoc allegat Tib.in prax.lib. 1.c.37.n.3.

l *Sed opus eſt ſolutione.* Qñ ſequeſtrũ obtentũ fuit contra debi-
64 torẽ † hac forma obligatum nõ remouetur cautione,ſed ſolut. tantum.Caroc.de ſeq.q.19. 2.par.prin.n.4. poſt Galleſ. & alios quos allegat,& in addit.ad eund.tract.pag.mihi 54.ad q.2. 3. par.n.9.& nõ habet difficultatẽ, qñ ſequeſtrum fuit relaxatum pro execut.mandati Rota in cauſa Mediolan.affictus 29.Mart. 1596.cor.Orano, quæ eſt dec.118.n.11.Tñ de ſtylo remedio ſatisdationis remouetur Tib.in prax.lib.2.c.23.ſub n.2.verſ.tñ ð ſtylo,allegat autẽ Galleſ.hic, q hoc nõ dicit, & iſte ſtylus qũo ſe habeat ipſe videat.Ego vidi cõtrariũ ſeruare.Nolo omittere notare in fin.iſtarum qq.quæ poſt proceſſum occurrere ſolẽt,ꝙ
65 agẽs †vigore huius obligat.tenetur altera parte inſtãte iurare

Hh 2 de

de calumnia aliàs mandatum erit nullum, cum in hoc obligatio iſta, non ſit priuilegiata vt fuit deciſum in Romana domorũ de Valentinis 16. Iunij 1604. coram bo. me. *Litta*, quæ eſt deciſ.
66 79. n. 2. Licet contrarium † ſcilicet quod creditor in executiuis non teneatur iurare de calumnia elapſo termino dato ad probandum exceptiones conatur defendere Petr. Nunn. de Auendanno reſpon. 8. n. 1. & per tot.

Nouella obligationis Formula, per Galleſium in fine ſui operis appoſita.

PRo quibus, omnibus & ſingulis tenendis, complendis, & inuiolabiliter obſeruandis, idem A. debitor ſeipſum, & ſuos in poſterum hæredes, & ſucceſſores, ac omnia, & ſingula ſua, & ſuorum prædictorum bona mobilia, & immobilia, præſentia, & futura (actioneſq. & iura quæcunq. vbicunq. exiſtentia) dicto B. præſenti, & pro ſe, ſuiſq. hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcunq. ſtipulanti, & recipienti obligauit, & hypotecauit, ac (tam R.P.D. Epiſ. huius Ciuitatis N. & ſui Vicarij, ſeu Officialis) quàm etiam Curiæ cauſarum Cameræ Domini N. Papæ, eiuſque Auditoris, & illius Locumtenentis, ac omnium, & ſingularium aliarum curiarum eccleſiaſticarum, & ſecularium (quarumcunq. aliarum Ciuitatum, & locorum) vbilibet exiſtentium, (etiã ab ipſa Romana Curia diſtantiorum) iuriſdictionibus, coertionibus, compulſionibus, iuribus, rigoribus, ſolis, & meris examinibus ſubpoſuit, & ſubmiſit, (promiſitque dictam ſummam ſoluere temporibus, & modis ſupraſcriptis, & ſi ceſſauerit, ſeu defecerit, voluit contra eum, ſuaq. bona, iura, hæredes, & ſucceſſores poſſe procedi, tam in hac ciuitate N. quàm Venetijs, Romæ, & vbiq. locorum, etiam, vt præfertur, diſtantiorum, ſiue ibidem ipſe A. aut ſui hæredes, & ſucceſſores reperiantur, etiam ſi reperiãtur itinerantes, aut nauigantes, vel quid ſimiles facentes, & etiam ſi poſſent allegare formidinem loci non tuti propter potentiam aduerſarij, ſeu alicuius alterius inimici, aut alicuius Iudicis auctoritatem, ſiue ibidem non reperiantur. Et renunciauit omnibus, & ſingulis legibus, exceptionibus, & ſpeciali priuilegio fori, & reuocandi domum, alijſq. prouiſionibus, priuilegijs, ſaluis conductibus, & gratijs, tam factis quam faciendis. Et promittit in contrarium aliquam moratoriam, ſaluum conductum, inhibitionem ſignificationem, priuilegium, vel gratiam quamcunq. non impetrare, neq. illis, aut illorum aliqua, ſeu aliquo, etiam Motu proprio Principis, ſeu aliàs quomodolibet conceſsis vti, & propterea) per curias prædictas, & earum quamlibet in ſolidum,

tam

tam coniunctim, quã diuiſim voluit, & expreſſe conſenſit ſe, & ſuos prædictos poſſe, & debere cogi, compelli, cõſtringi, moneri, excommunicari, aggrauari, reaggrauari, & ad brachium ſæculare deponi, arreſtari, capi, incarcerari, & detineri vno, & eodẽ tempore, vel diuerſis temporibus, & per diuerſorum temporum interualla, vſq. ad plenariam, & integram dictorum tot ducatorum, ac damnorum, intereſſe, & expẽſarum occaſione præmiſſorum, forſan, vt ſupra dictum eſt faciendorum, patiendorum, & ſubſtinendorum ſatisfactionem. Ita tamẽ (quòd proceſſus etiã ordinaria via ſeu executiue, in vna ex curijs prædictis inchoatus, quo minus in eadem, vel altera ex dictis curijs, etiam executiue, & ſimili, vel diuerſa, aut diuerſis vijs executiuis procedi poſſit) non impediat nec retardet, iure dicente, quòd vbi Iudicium inceptum eſt, ibi finem accipere debet (& quòd cauſarum continentiæ non diuidantur. Et quòd quis teneatur in ea actione, quam intentauit vſque ad finem litis perſiſtere, & qualibet alia iuris, & facti exceptione in contrarium faciente non obſtante) cum pacto nihilominus appoſito & ſolemni ſtipulatione vallato: quòd adueniente tempore faciendæ ſolutionis prædictæ, & per ipſum A. debitorem ex parte ſua promisſis non adimpletis, liceat eidem B. creditori, ſuiſq. hæredibus, & ſucceſſoribus, & quibus ipſe dederit, vel illi dederint, & prout eis, eorum cuilibet placuerit, dicta bona, iura, & actiones, vt ſupra obligata, & hypothecata, & quælibet illorum ſua propria auctoritate, & ſine alicuius curiæ, vel Iudicis licentia, ſeu decreto, & ſine citatione, ſeu vocatione, etiam ſi ſibi aliquam reſiſtentiam per dictum A. debitorem, & ſuos prædictos, aut alios quocunq. fieri contingeret atq. etiam ante factam liquidationem, ſeu declarationem ſummæ occaſione præmiſſorum, tunc debendæ, & poſtea liquidandæ, etiam ſi opus erit manu armata ingredi, capere, tenere, poſſidere, & vſufructuare, ac quicquid ſibi, & ſuis prædictis deinceps placuerit facere, donec eidem B. de dicta ſumma tot ducatorum, damniſq., expenſis, & intereſſe prædictis fuerit integraliter ſatisfactum, cui B. creditori, & ſuis prædictis, idem A. debitor etiã ex nunc, prout ex tunc, & è contra conceſſit, vt bona, iura, & actiones huiuſmodi, vſq; ad concurrentẽ quantitatem ſummæ debitæ, ac dãnorum, expenſarum, & intereſſe prædictorum poſſint, ſi eis placuerit, habere inſolutum, cum pactis, & clauſulis in ſimilibus dationibus in ſolutum apponi conſuetis. Volens etiam quòd eo caſu poſſit B. creditor, & ſui prædicti, bona, iura, & actiones huiuſmodi, vſq. ad cõcurrentẽ quantitatẽ prędictã, ſeu penes ſe tãquã in ſolutũ data retinere, ſeu alijs perſonis vẽdere, donare

donare, & alienare ac de illis, tãquã de rebus ſuis ꝓprijs pro libito ſuę volũtatis diſponere, etiã ſi interim bona, iura, & actiones p̄dictę in toto vel in parte ad alienas manus & ipſius A. debitoris vniuerſales, aut particulares, etiã ex cauſa oneroſa ſucceſſores, & tertios poſſeſſores quoſcunq; trãſierint, lege, canone, iure, vſu, cõſuetudine, ſtatuto quocunque in contrarium faciente non obſtante, quia ſic fuit conuentum inter dictas partes, renunciado expreſſe omnibus, & ſingulis obſtantibus prædictis, & interim idem A. debitor conſtituit ſe, & ſuos predictos omnia, & ſingula, bona, iura, & actiones prędictas precario nomine dicti B. creditoris, & ſuorum prædictorum tenere, & poſſidere, quod precarium liceat ipſi B. creditori, & ſuis prędictis quandocunque voluerint propria eorum auctoritate, & pro ſuæ libito voluntatis, per ſe vel aliũ, ſeu alios reuocare. Promiſitq; inſuper dictus A. debitor bona, iura, & actiones prædictas non alienare, neque de illis aliquem contractum, diſtractũ, ſeu alium actum facere, ex quo poſſit huic obligationi, & contentis in ea præiudicium aliquod generari. Et ſi aliquid tale fieri contingat, id ſit omnino irritum, & nullum. Renunciauit inſuper idem A. debitor exceptioni doli mali, vis, metus, fraudis, læſionis, & machinationis, & ſummæ per eum, vt præfertur, non habitæ, non receptæ, & non numeratę, ſpeiq; futurę habitionis, receptionis, & numerationis illius, præſentis contractus, non ſic, vt præmittitur facti, celebrati, & initi, & aliter, aut plus, vel minus fuiſſe actum, vel dictum, quàm recitatum, & ſcriptum: & e contra omnibuſq. & ſingulis alijs exceptionibus, & cautelis, quibus mediantibus A. debitor, & ſui prædicti contra pręmiſſa, vel corũ aliqua dicere, facere, venire, aut ſe tueri, quouis modo poſſent, & ſpecialiter iuri dicenti generalem renunciationẽ non valere, niſi pręceſſerit ſpecialis, & expreſſa. Et ibidem ſtatim, & in cõtinenti dictus A. debitor pro maiori cautela, & ſecuritate dicti B. creditoris gratis, & ſponte omnibus melioribus, modo, via, iure, cauſa, & forma, quibus melius, & efficacius potuit & debuit, fecit, conſtituit, creauit, & ſolemniter ordinauit ſuos veros, certos, legitimos, & indubitatos procuratores factores, negotiorumq ſuorum infraſcriptorum geſtores, ac nuncios ſpeciales, & generales, ita tamẽ, quòd ſpecialitas generalitati non deroget, neq. e contra (etiam irreuocabiles, & firmiter, etiam poſt ipſius Domini conſtituentis mortem duraturos, quos per aliquam aliam procuratorum conſtitutionem, aut ſtatus proprij ipſius domini conſtituentis, & ſuorum prædictorum mutationem, aut alium quemcunque actum, vel modum qui aliàs forſan de iure tacitam, vel expreſſam reuocationem importaret

portaret,reuocari poſſe noluit, neque ſuſpendi) videlicet prouidos viros N.& N. Ciues, & notarios huius ciuitatis N. & N. Roman. Curiæ cauſarum procuratores, ac N. & N. dictæ Curiæ cauſarum Cam.Apoſtolicæ Notarios,omneſq. alios, & ſingulos procuratores, & notarios,qui nunc ſunt,& pro tẽpore futuro erunt,tam in hac ciuitate N. quàm in Rom. Curia, quorum nomina,& cognomina haberi voluit pro expreſſis abſentes, tantam præſentes, & quemlibet eorum inſolidum, ita tamen,quòd non ſit melior conditio primitus occupãtis, nec deterior ſubſequentis,ſed quòd vnus incæperit,alter eorum id proſequi terminare,mediare valeat,& finire,ac ad effectũ, finemque debitum perducere (etiam poſt mortem ipſius A. conſtituentis, & tam eius hæreditate adita, quàm illa non adita, ſed iacente,aut etiam ab omnibus repudiata)ſcilicet ſpetialiter,& expreſſe ad ipſius Domini A. conſtituent s (ſuæue iacentis aut repudiatæ hæreditat's,aut hæredum futurorum reſpectiue) nominibus,& pro eis omni tempore,& ſingulis diebus feriatis,non feriatis,in termino ſolutionis prædictorum tot ducatorum auri, & poſt ipſum terminum,& quotiens prędicto B creditori,ac ſuis videbitur,& placuerit, coram prędicto Auditore,& eius locumtenen.& aliarum curiarum prædictarum officialibus,iudicibus,ſeu eorum locumtenen.comparendum,Ac ipſum debitum ducatorum auri,ad partem, & ex parte ipſius, ſemel,& pluries confitendum, & recognoſcendum, & ad petendum,audiendum,& recipiendum dicti Domini conſtituentis nomine omne præceptum,omnemq. monitionem, condemnationem, ſententiam,atque mandatum,quæ,quod,& quas præfati domini N. & alij iudices,& officiales,ſeu ipſorum locumtenen.& eorum quilibet contra prædictum dominum conſtituentem, eiuſq. hæredes, & ſucceſſores,ac bona prædicta facere,ferre,& promulgare voluerint, ſeu voluerit, & eis ſponte acquieſcendum,& reſubmittendum, propterea ipſum dominum conſtituentem,pro præmiſſis firmiter obſeruandis iuriſdictioni curiarum prædictarum,& cuilibet earum,& ad volendum,& conſentiendum, quòd ipſi domini, Auditor,& locumtenens,& alij iudices,& officiales prædicti in ipſum A.debitorẽ conſtitutum excommunicationis ſententiam ferant,proferant,promulgent, aggrauent, reaggrauent aliosq. proceſſus reales, perſonales gerant,& faciant, quos voluerint,& dicto B.creditori placuerit, & viſum fuerit expedire, quouſq. de dicto debito tot ducatorum, & expẽſarum prædictarum ſibi fuerit plenarie, & integre, ac realiter ſatisfactum,iuxta præſentis publici inſtrumenti ſeriem,& tenorem: & generaliter omnia & ſingula faciendum,dicendum,gerendũ,exercendum

Digitized by Google

cendum, & procurandum, quæ in præmiſſis, & circa ea neceſſaria fuerint, ſeu etiam quomodolibet opportuna Promittens mihi notario publico infraſcripto, vt communi, & publicæ perſonæ præſenti, ſtipulanti, & recipienti, vice, & nomine omnium & ſingulorũ, quorũ intereſt, intererit, aut intereſſe poterit, quomodolibet in futurum, ſe (ſuoſque hæredes, & ſucceſſores quoſcunque) omni tempore ratum, gratum, & firmum perpetuo habituros totum id, & quicquid per dictos procuratores ſuos, & eorum quemlibet actum, dictum, factum, geſtumue fuerit, & alias quomodolibet procuratum in pręmiſsis. Releuans nihilominus, & releuare volens procuratores prædictos, & quemlibet ipſorum ab omni onere ſatiſdandi, iudicio ſiſti, & iudicatũ ſolui cum ſuis clauſulis neceſſarijs, & opportunis, ſub expreſſa hypotheca, & obligatione omnium & ſingulorum bonorum mobilium, immobilium, actionumq. & iurium ſuorũ quorumcunq. præſentium, & futurorum, ac ſub omni iuris, & facti renunciatione ad hæc neceſſaria pariter & cautela. Et præmiſſa omnia, & ſingula in præſenti inſtrumento contenta (quæ partes prædictæ, & ipſarum quælibet reſpectiue vera fuiſſe, & eſſe medio iuramento tactis in manibus mei notarij ſcriptis ſacroſanctis affirmauerunt) tenere, attendere, complere, ac inuiolabiliter obſeruare, & contra ea, ſeu eorum aliqua nõ dicere, facere, vel venire, de iure, vel de facto, quouis quæſito colore: dictoſq. procuratores per eum, vt præmittitur, conſtitutos, aut eorum aliquem, quouſq. præfato B. creditori de dicta ſumma tot ducatorum auri, vna cum damnis, expenſis, & intereſſe prædictis realiter, plenarie, & integre ſatisfactum fuerit, & præmiſſa omnia, & ſingula obſeruata, & adimpleta fuerint (neque per ſe, neque hæredes, & ſucceſſores ſuos prædictos) eſſe reuocandos promiſit, & conuenit: Ac ad & ſuper ſancta Dei Euangelia tactis ſimiliter ſacroſanctis ſcripturis, iurauit. De, & ſuper quibus omnibus, & ſingulis, &c.

Attendatur quòd hęc formula compoſita eſt, vt inſeruiat omnium locorum notarijs: & propterea Notarij Romanæ Curiæ, qui ea vti volent in inſtrumentis contractuum qui fient in ipſa Curia, vt in eadem Curia ſint adimplẽdi, poterunt omnes illas clauſulas prętermittere, quæ de alijs locis faciunt mentionem. Pręterea ſi obligatio recipietur in Curia per notarios aliorum tribunalium, de quibus dictum eſt in prima q. ad ſecundam obligationis particulam, in eadem ſecunda obligationis particula poterit poni ſubmiſſio etiam illi tribunali facta.

F I N I S.

Digitized by Google

DECISIONES DIVERSORVM

Sacræ Rotæ Romanæ Auditorum.

Ad materiam

CAMERALIS OBLIGATIONIS.

Quæ in hoc opere ſunt citatæ, & ſigno ☞ in margine ſignatæ & ad maiorem omnium commoditatem ſimul collectæ, & impreſſæ.

Cum Indice tam Deciſionum, quam Materiarum.

Romæ, Apud Aegydium Spadam. M. D C. X V.

SVPERIORVM PERMISSV.

Digitized by Google

Per Illuſtri, & Reuerendiſsimo D.

D. IO. BAPTISTAE COCCINO

Sacræ Rotæ Romanæ Decano.

SYLVESTER ZACCHIAS I. C. ROMANVS F.

REDEVNT ad te abs te profecta (Reuerēdiſs. COCCINE) Hęc, quæ vides Romanorum Patrum grauiſsimis in controuerſijs, Delphicis illis oraculis longe veriora Reſponſa. Ne non Tibi gratiſsima accidat, vereri nõ poſſum, qui ſciam ſuum eſſe cuiq; pulchrum: vt apud cęteros perinde omnes ſummum authoritatis pondus habitura eſſe mihi perſuadeam tua collegarumque tuorum excellens ſapientia facit. quid enim grauius exiſtimari queat Romanæ Rotæ, hoc eſt ſapientiſsimi totius Chriſtiani Orbis Areopagi authoritate? quis porrò improbare audeat quod ſenſerit probari tibi, hoc eſt Viro cum omni doctrinarum laude, tum vero Iuris prudentiæ ſcientia adeo exculto, vt iſtum ampliſſimi Senatus Principatũ merito adeptus eſſe videaris? ſecurus ergo obtrectatorum, & Patrocinio tutus tuo vnum ſupereſt, vt abs te petam, ne, qui lucubrationes haſce tot tibi nominibus debitas aſpernari non potes, me ipſum iſta qua polles ope authoritatis & gratiæ deſertum eſſe patiaris. Vale.

Digitized by Google

INDEX

Deciſionum, quæ in hoc opere continentur.

27 A*VXIMAN.* Grani 20. *Aprilis* 1592. Blanchetto 309
38 *Anconitan.pecun.* 27.Iunij 1614. Buratto 330
95 *Anconitan.aſſecurat.* 1.Iulij 1602. Coccino 343
14 *Aſculan.ſeu* Ripan.*pecuniaria.* 15. *Martij* 1606. Coccino 283
28 *Aretin. commenda.* 1.*Iunij* 1587. Orano 307
29 *Aretin. commenda.* 19.Iunij 1587. Orano 311
153 *Arriminen.laudi.* 4. Iunij 1604. Pamphilio 607
25 *Albanen.pratenſa donationis.* 28.*Aprilis* 1572. Robuſterio 303
156 Anconitan.*pecuniaria.* 10. *Decembris* 1601. Seraphino 616
30 *Auximan.bonorum.* 7.Iunij 1591. Seraphino 313

45 B*eneuentan.pecuniaria.* 15. Iunij 1599. Corduba 349
104 Bononien.*pecuniaria.* 22.Martij 1602. Lancellotto 461
121 Bononien.*pecuniaria.* 9.Iunij 1603. Ludouiſio 500
122 Bononien.*cēſus ſeu attētatorū.* 10.*Decēb.*1607. Ludouiſio 504
32 Bononien.*execution.inſtrumēti* 27.Iunij 1603. Ortembergo 317
31 Bononien.Spolij.15.*Decembris* 1600. Pamphilio 314
57 Bononien.*cenſus.* 24.*Aprilis* 1600. Penia 367
58 Bononien.*executionis* 16.Iunij 1600. Penia 369
61 Bononien. *cenſus.* 27.Iunij 1601. Penia 375
93 Bononien.*obligat.camer.de* Cāpegijs.12. *maij* 1594. Robuſt. 434
82 Bononien.*executionis apocarū.* 27.Iunij 1611. Vbaldo 412

15 C*Laramonten.penſionis.* 9. *Maij* 1575. Aldobrandino 285
112 Caputaquen. 481
69 Ciuitatis *Caſtelli bonorum.* 6.Iunij 1594. Litta 388
142 *Ceſenaten.*Spolij.22.Iunij 1592. Mantica 570
49 *Cremonen.aquarum.* 5. *Maij* 1599. Millino 354
33 *Ceſarauguſtan.de* Maella.15.Iunij 1600. Pamphilio 320

66 Ciui-

66 Ciuitatis Caſtelli pecuniaria, ſeu prætenſæ reſtitutionis dotis.12.Decembris 1608. Penia 384

106 Eboren.penſionis.9.Iunij 1595. Corduba 464

46 Firman.penſionis.14. Decẽbris 1592. Millino 350
62 Ferrentin.Ferreria. 1. Iulij 1605. Penia 373
67 Ferrarien. affictus.28.Ianuarij 1611. Penia 386

100 Interamnen.mercium. 4. Iunij 1597. Penia 452

39 Lauretan.predij,ſeu pecuniaria.5.Aprilis 1593. Gyptio 334
80 Legionen.penſionis. 5. Iunij 1609. Marcomontio 408
138 Lucan.penſionis.17.Februarij 1592. Orano 557

27 Maceraten.bonorum.1. Februarij 1602. Iuſto 290
130 Macerteen. Saluiaui,ſeu Spolij,ſeu interuſuriorum. 12. Maij 1608. Manzanedo 536
131 Marſicani affictus.7. Maij 1612. Manzanedo. 538
48 Maceraten. dotis. 10. Iunij 1594. Millino 353
139 Maceraten. grani.9.Iunij 1593. Orano 560
117 Mediolanen. affictus. 8. Martij 1596. Orano 493
118 Mediolanen.affictus. 29.Martij 1596. Orano 494

115 Nepeſin.vſusfructus 3.Decembris 1607. Caualerio 522
41 Nepeſin.affictus.4.Februarij 1601. Corduba 339
36 Neapolitan.nullitatis inſtrumentorũ.4.Iulij 1579. Cotta 327

1 Parmen. datij. 4.Iunij 1612. Coccino 241
113 Parmen.datij.27.Iunij 1612. Coccino 483.
84 Peruſin. pecuniaria.3.Decembris 1599. Iuſto 410
87 Peruſin. attentatorum.25.Maij 1609. Manzanedo 426
132 Peruſin. pecuniaria.28.Nouembris 1612. Manzanedo 540
19 Peruſin.dotis 2.Aprilis 1606. Ortembergo 292
144 Pacen.penſionis 20.Nouembris 1609. Marquemontio 573

94 Roman.pecun.ſeu executionis 22.Martij 1596.Blãchetto 443
92 Roman.trium millium.27.Februarij 1587.Blanchetto 433
143 Roman.trium millium.18.Aprilis 1588. Blanchetto 578
88 Roman.cenſus 9.Maij 1594. Blanchetto 428

91 Ro-

91 *Roman.pecuniaria de Iaſſettis* 14. Maij 1576. Blanchetto 433
35 Roman.*pecuniaria* 16.*Ianuarij* 1609. Cauallerio 323
131 *Roman.conſignationis depoſiti* 3. *Iulij 1600.* Coccino 541
96 *Roman.inuentarij* 19. *Ianuarij* 1607. Coccino 445
97 Roman.*dotis* 29.*Martij* 1610. Coccino 448
99 *Roman.dotis* 18.Maij *1611.* Coccino 450
107 Recanaten.*prædij* 29. *Maij 1600.* Corduba 346
42 *Roman.reſponſionis Caſalis* 11.*Ianuarij* 1597. Corduba 341
44 *Roman.fideiuſſionis de repræſentãdo* 17.May *1595.*Corduba 346
101 *Roman.ſeu* Bononien.*cenſus* 25000. *7.Maÿ 1601.* Corduba 455
9 *Roman.pretÿ ferratÿ 4.* Iunÿ *1597.* Gyptio 270
20 *Roman.cambiorum* 17. Decembris 1584. Gyptio 294
21 Roman.*cambiorum* 14.*Iunÿ* 1585. Gyptio 297
151 Roman.*affictus* 8.February 1593. Gyptio 600
8 *Recanaten.tranſactionis* 27.Nouemb.*1591.* Gyptio 269
16 *Roman.donat.*30000.de Luragbis 14. Nouemb.*1605.* Iuſto 286
18 *Roman.*de Luragbis & *Pallauicinis* 30.*Octobris* 1600.Iuſto 291
83 *Roman.donationis* 30000 *de* Luragbis 3.*Decemb.1599.*Iuſto 414
85 *Roman.fructuum dotis de* Luragbis 19.Ianuarÿ 1600. Iuſto 422
7 Roman *conſignat.ſequeſtri* 86. Ianuarÿ 1598. Lancellotto 267
141 Roman *domorum in* Burgo 24.Maÿ 1602. Lancellotto 564
22 Roman.Mutui 16. Nouembris 1601. Lancellotto 299
155 Roman.*de Incoronatis 17.Iunÿ 1607.* Lancellotto 610
24 Roman *releuationis a moleſtijs* 12.Ianu.1601. Lancellotto 302
68 Roman.*pecuniaria* 28.Iunÿ *1593.* Litta 387
70 Roman *prætenſæ executionis cõtractus 27. Maÿ 1594.* Litta 389
71 Roman. *cenſus ſeu donat. propter nuptias* 16. Nouembris *1594.* Litta 392
72 Roman.*domus* 7. *Nouembris* 1597. Litta 394
73 Roman.*prætenſorum fructuum dotis* 24.Maij 1599. Litta 395
74 Roman.*cenſus* 28.Iunij 1599. Litta 396
75 Roman.*fructuum dotis* 31. Ianuarij 1600. Litta 397
76 Roman.*cenſus* 5.*Iunÿ* 1600. Litta 398
77 Roman. *pretij domus* 16.Iunij 1600. Litta 400
78 Roman.*ſeu Caſenaten.fructuum dotis* 13.Iunij *1603.* Litta 403
79 Roman.*domorum de Valentinis* 16.Iunÿ *1604.* Litta 407
6 Roman.*pecuniaria* 20. Maij 1601. Ludouiſio 266
108 Roman. *cenſuum* 30. *Ianuarij 1606.* Ludouiſio 468
127 Roman.*cenſuum* 16.*Februarij* 1607. Ludouiſio 532

Index Deciſionum.

128 Roman.nullitatis executionis 25.Iunij 1607. Ludouiſio 533
134 Roman.cenſus 23.Februarij 1609. Ludouiſio 545
150 Roman.cenſus 26.nouembris 1604. Ludouiſio 597
146 Roman affictus ſeu damnorum 2.Aprilis 1593. Mantica 585
145 Roman.precij Fundaci 1.Iulij 1607. Manzanedo 575
81 Roman.precij Vineæ 1.Iulij 1611. Marquemontio 409
47 Roman.computorum 18 Maij 1598. Millino 352
50 Roman.pecuniaria 15.Martij 1596. Millino 355
51 Romana Vineæ 1. Februarij 1602. Millino 357
54 Roman.Vineæ de Pannolinis 26. Februarij 1603. Millino 361
55 Roman.Cenſus 18.Iunij 1601. Millino 363
102 Roman.de Pinellis 20.Februarij 1598. Orano 458
103 Roman.pecuniaria de Pinellis 8. Aprilis 1598. Orano 460
110 Roman.cenſus de Prouanis 8. Aprilis 1598. Orano 473
111 Roman.de Cenſuaris 13. Ianuarij 1599. Orano 476
114 Roman.executionis de Anguillaria 6.Martij 1592. Orano 487
115 Roman.ſeu Bracaren.pecuniaria 2.Decembris 1594. Orano 489
116 Roman.de Gabriellis 19. Iunij 1595. Orano 491
148 Roman.executionis oblig.Camer.21.Aprilis 1593. Orano 591
37 Roman.ſocietatis officij 12. Februarij 1601. Ortembergo 328
5 Rom.Palatij S.Mariæ Maioris 15.Martij 1604. Pamphilio 262
135 Roman. anterioritatis 23. Iunij 1603. Pamphilio 549
136 Roman.Cenſus 4.Decembris 1595. Pamphilio 552
152 Roman.executionis laudi 26. Octobris 1584. Pamphilio 605
12 Roman.pecuniaria de Creſcentijs 4.Iulij 1612. Pamphilio 277
13 Roman.Vineæ 14.Iunij 1613. Pamphilio 279
126 Roman.uſurariæ prauitatis 4. Iulij 1597. Peregrino 525
34 Roman.affictuum 16. Maij 1612. Penia 313
56 Roman.Palatij Campifloræ 16.Decembris 1588. Penia 364
59 Reatin.depoſiti 18. Decembris 1600. Penia 370
60 Reatin. depoſiti 25.Maij 1601. Penia 372
64 Roman.pecuniaria 18.Iunij 1607. Penia 378
65 Roman.dotis 17. Decembris 1607. Penia 381
120 Roman.attentatorum 4. Iulij 1601. Penia 499
11 Roman.affictus 30.Martij 1612. Pirouano 274
86 Roman.ſeu Colonien.pecuniaria 16. Nouembris 1611. Pirouano 425
109 Roman.Vineæ 12. Decembris 1614. Pirouano 469
23 Roman.Caſalis Palazzetti 16.Decembris 1587. Robuſterio 300
105 Roman.remiſsionis affictus 19.Octobris 1589. Robuſterio 463

123 Ro-

123 Roman.*fideiuſſionis Nauarræ.* Robuſterio 505
124 Roman.*fideiuſſionis* Nauarræ 28.*Ianuarij* 1577. Robuſterio 518
2 Roman. *Vineæ & Saluiani de* Ruſconibus 28. *Nouembris* 1611. Sacrato 248
3 Roman.*Vineæ & Saluiani de* Ruſconibus 17. *Februarij* 1612. Sacrato 251
89 Roman.Palatij 12.*Nouembris* 1610. Sacrato 428
90 Roman.*penſionis domus* 24. Nouembris 1608. Sacrato 431
160 Roman.*pratorum* 29. *Nouembris* 1607. Scotto 612
26 Roman.*tutelæ* 13.*Februarij* 1603. Seraphino 305
137 Roman.*releuationis indemnitatis* 27.*Octob.*1603. Seraphino 554
140 Roman.*damnorũ & intereſſe* 11.*Februarij* 1591. Seraphino 563
149 Roman.*pecuniaria* 28.*Aprilis* 1586. Seraphino 596
157 Roman.*ſubhaſtationis* 20.*Iunij* 1597. Seraphino 617
158 Roman.*pecuniaria ſeu* Vineæ 2.*Aprilis &* 15. *Iunij* 1601. Seraphino 619
161 Roman. *cenſus* 15.Martij 1577. Seraphino 624

40 S*Alamantin.cenſurarum* 14.Ianuarij 1594. Corduba 337
10 *Senogallien.dotis* 26.Iunij 1606. Pamphilio 272

119 T*Erracinen.* Molendini 2.Maij 1608. Caualerio 497
43 *Taruiſin. ſimonia* 10.Martij 1595. Corduba 344
147 Tiburtin.*Caſtri S.Poli* 17.Martij 1564. Cotta 588
98 Terracinen.*executionis* 18. *Aprilis* 1601. Coccino 449
154 *Tiburtin.domus* 17. Maij 1595. Gyptio 608
129 *Terracinen.domus* 28. Nouembris 1605. Manzanedo 534

14 V*Eneta donationis* 7.Nouembris 1614. Buratto 255
159 *Veneta donationis* 30. Ianuarij 1615. Buratto 620
52 *Venetiarum pecuniaria* 11.Decembris 1602. Millino 359
53 *Venetiarum pecuniaria* 27.Ianuarij 1603. Millino 360
63 *Venetiarum donationis* 9. *Decembris* 1605. Penia 375

F I N I S.

Digitized by Google

DECISIONES DIVERSORVM SACRAE ROTAE ROMANAE AVDITORVM

Ad Materiam Obligationis Cameralis.

R. P. D. COCCINO.

Parmen. Datij. Lunæ 4. Iunij 1612.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentũ facit fidẽ de his, quæ inter cõtrahentes geruntur.*
2 *Obligatio Camer. exequitur pro obſeruatione promiſſorum in inſtrumento in quo eſt appoſita.*
3 *Contractus nominatus non reſcinditur ob non implementum. Limitatur n.4.*
5 *Contractus ex conuentione legem accipiunt, etiam quod fuerit conuentum vltra, vel præter naturam contractus. n.6.*
7 *Feudum de ſui natura non tranſit ad extraneos, nec ad fœminas, nec poteſt diuidi, niſi in inueſtitura aliud ſit cõuentum.*
8 *Ceſsio abdicat omne ius à cedente in fauorem ceſſionarij.*
9 *Agere ex contractu non poteſt, qui pro parte ſua non impleuit.*
10 *Exceptio non implementi opponi non poteſt, quando tempus præfixum lapſum non eſt.*
11 *Obligatio Cam. non admittit exceptiones extrinſecas a contractu, & requirentes altiorem indaginem.*

Digitized by Google

12 *Obligatio Cam. de ſoluendo nũ impletur cautione, ſed ſolutione.*

13 *Mons Domicellorum non fuit erectus in perpetuum, ſed redimilis ad fauorem Montiſtarum.*

14 *Mandatum executiuum quoties eſt ſuſceptum in obligatione interlocutio iudicis ſuper liquidatione non requiritur.*

15 *Iudex in iudicio executiuo non condemnat, ſed præcipit debitori vt ſoluat.*

16 *Debitor habetur pro condemnato quoties inſtrumentum habet executionem paratam.*

17 *Cognitio cauſæ præcedit in iudicijs ordinarijs & ſequitur executio, in executiuis vero è conuerſo.*

18 *Declaratio quæ fit ex proſecutis eſt ſufficiens.*

19 *A. C. vigore ſuarum facultatum eſt executor obligationum Cameralium priuatiuè quo ad alios.*

20 *Iudex cui committitur cauſa cum facultatibus A. C. poteſt illis vti quoad contenta in Commiſsione.*

21 *Reus in ſuis exceptionibus dicitur actor, & poteſt obtinere non ſolum ad actorem repellen. ſed etiam vt adiudicatio ſibi fiat & n. 22. & 23.*

24 *Commiſſa cauſa, cenſetur etiam cõmiſſus articulus connexus.*

25 *Commiſsio vnica ſufficit in Rota & illius vigore Auditor poteſt cognoſcere cũ omnibus & ſingulis dependen. & emerg.*

DECISIO PRIMA.

POST reſolutiones factas, quod Datium venditum per Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. Cardinalem Illuſtriſs. D. Marchioni precio ſcutorum octoginta mille, erat ſubiectum fideicõmiſſo, & quod dicto Illuſtriſs. D. Cardinali non ſuffragabantur detractiones, Dubitaui An Illuſtriſs. D. Marchioni competeret via exequutiua ad precium Datij, & contra quos, & quomodò, & Rota cauſa bis propoſita, & maturè

diſcuſſa

Digitized by Google

diſcuſſa cenſuit ei competere talem viam exequutiuam contra Illuſtriſs. D.Cardinalem pro ſcutis octoginta mille, Nempè pro liberatione ab obligatione Montis pro ſcutis quinquagintaquinque mille,& pro ſolutione reſidui pro ſcutis vigintiquinquemille. Ac pro clariori oſtenſione iuſtitiæ huius reſolutionis Domini dicebant illam habere tres inſpectiones principales,quarum prima eſt, An adſit obligatio Cam. ſecunda quatenus adſit;An intret, tertia quatenus adſit,& intret, An Rota habeat facultatem procedendi ad illius exequutionem.

Et quantum attinet ad primam: viſa fuit habere modicam difficultatem,Quia expreſsis verbis in inſtrumento legitur, quod
1 Dominus Cardinalis ſe obligauit in forma Cameræ † inſtrumentum autem facit fidem de his, quæ inter contrahentes geruntur.Federic.de Senis conſ.199.n.3.verſ ſed dices.

Quantũ attinet ad ſecundam inſpectionem,An obligatio intret, ſatis etiam res videbatur clara, quia Illuſtriſs. D. Cardinalis vendidit Datium D. Marchioni pretio ſcutorum octogintamille,& in d.precij computum, & diminutionem D.Marchio pro ſumma quinquagintaquinque mille ſcutorũ ſuſcepit onus ſoluendi ratam, & portionem Montis Baronum, & pro alijs ſcutis octomille extinxit quendam cenſum per D. Cardinalẽ ſibi debitum, reſiduum verò ſcutorum ſeptendecim mille cõputauit in parte dotis,& D.Cardinalis attentis præmiſſis ſe de integro pretio d.Datij contentum,& ſatisfactum vocauit, & Dominum Marchionẽ quietauit,& affirmauit, & promiſit, ipſum Datium ad ſe pleno iure Dominij ſpectare, & eſſe liberum ab omni fideicõmiſſo purificato,& purificando &c. aliàs in omnibus caſibus contrarijs, ſeù contrauentionis &c. teneri voluit D.Marchioni emptori ad omnia damna,& reſtitutionem integri precij &c. Pro quibus ſe in forma Cam. obligauit:Vnde cum Datium fuerit repertum ſubiectum fideicommiſſo Comitis S. Floræ, nec Illuſtriſs.D.Cardinali ſuff agẽtur
2 detractiones,vt in deciſionibus in cauſa factis, † intrat obli-

gatio prædicti D. Cardinalis, qui ſe obligauit ad reſtitutionẽ pretij in euentum, quod præmiſſa non ſuſtinerétur. Galleſ. de obligat.Cam.par.3.tit.de vi inſtrum.obliga.Camer. nu.15.ad quam reſtitutionem poteſt agere D. Marchio, vt dicetur in tertia inſpectione.

Neque obſtat, quod cum verſemur in contractu nominato pro-
3 pter non adimplementum † contractus non reſcinditur, ſed D.Marchio debet agere ad implementum l.venditi actio. C. de act.empt.Bart.in l.2.n.7.C.de condict.ob cauſ.& in l.inciuile.in principio.C.de rei vendicat.Socin.in l. qui Romæ. §. Sæia.in quinto not.n.6.ff.de verbor.obligat.Quia fuit reſponſum hanc concluſionem hic non applicari,cum fuerit promiſ-
4 ſum,Datium eſſe liberum à fideicommiſſo, † & in caſu contrario Cardinalis ſe obligauerit ad reſtitutionem precij, vt expreſsè dicit textus in d. l. venditi actio; ibi ſi non ab initio
5 aliud conuenit.Contractus † enim ex conuentione legem ac-
6 cipiunt,c.contractus.de reg.iur.in 6.etiam † quod fuerit conuentum vltrà,vel præter naturam contractus. Caſtrenſ. conſ. 219.col.2.poſt principium.verſ.cõtractus autem.lib.2. Cald. conſ.11.ante medium. verſ.ad cuius declarationem. & conſ. 12. & 13.de feud. vbi quod licet feudum de ſui natura non tranſeat ad extraneos,neque ad fœminas, nec poſſit diuidi,
7 ſecus † eſt ſi in inueſtitura aliud fuit conuentum, & in puncto fuit reſolutum in cauſa Aſculana Bonorum 11. Martij. ſuperioris anni coram R.P.D.meo Pyrouano,& dicitur in prima deciſione in hac cauſa facta.

Minus etiam releuat,quod cum fideicommiſſum ſit ad fauorem Ducis, in venditione facta Cardinali Dux ceſſit iura ſua ad
8 fauorem eiuſdem Cardinalis, † & ideò cum ſtante ceſsione, nihil remaneat penes Ducem, nulla poteſt inferri moleſtia D.Marchioni emptori.ad l.quæritur.§.ſi venditor. ff.de ædil. edic.Nam fuit reſponſum non adeſſe talem ceſsionem, vt patet ex inſpectione inſtrumenti venditionis Datij, & ſi adeſſet non releuaret,Quia nedum vocatur Dux ad fideicommiſſum,

ſed

Digitized by Google

ſed etiam eius ſucceſſores,& adeſt expreſſa prohibitio alienationis,& in caſu alienationis non alienantes vocantur ad fideicommiſſum,vt abunde fuit dictum in prima deciſione.

Neque facit,quod D.Marchio non poſsit agere cum non adim-
9 pleuerit pro parte ſua l.Iulianus.§.offerri.ff.de act. empt. Non enim ſatisfecit Monti.Nam reſpondebatur,quòd ſatis adimpleuit pro parte ſua,cum in ſe ſuceperit d.ratam Montis, illã
10 autem extinguere non tenebatur,niſi poſt decennium,† quod cum lapſum non ſit,non dicitur nõ adimpleuiſſe.l.1.ff.de pen. lega.& eleganter not.Bald.in conſ.434. verſ.item quoniam ante terminum.vſq; ad fin. lib.2. Et dum dicebatur,quod pro reſiduo non poteſt agere contra Cardinalem,Quia eſt debitor dotis,fuit reſponſum, hanc eſſe prætenſionem poſteà ſubortã ex diſſolutione Matrimonij ipſius Marchionis, contrà quam ipſe aſſerit habere ſuas exceptiones, & propterea D.Cardin. ſuper ea conueniſſe D.Marchionem Mediolani,& litem inde-
11 ciſam pendere;ideoq; hoc obiectum non obſtat. Quia † obligatio Cameralis non admittit exceptiones extrinſecas à contractu,& requirentes altiorem indaginem, ſed omninò debet exequi.Caſſad.deciſ.1.de mut.petit. & fuit reſolutum in cauſa Tyburtina Caſtri S.Poli 17.Martij 1564.coram Cotta.

Nec etiam releuat,quod D.Marchio ſit tutus,cum in extinctione d.Montis ſit conſecuturus iura ipſius Montis,in cuius erectione fuit derogatum omnibus fideicommiſſis. Quia fuit re-
12 ſponſum; † quod obligatio Cameralis D. Cardinalis de reſtituendo precium nõ adimpletur cautione, ſed ſolutione;
13 quodque Greg. XIV.non erexit dictum † Montem Domicellorum in perpetuum, ſed redimibilem,& ad effectum d. erectionis tantum,& Montiſtarum fauorem ſuſpendit effectum fideicommiſſorum, & prohibitionem alienandi d.Monte durante,eiſdemque fideicommiſſis,& alienãdi prohibitionibus, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ea vice dumtaxat derogauit; Vndè Monte extincto ceſſabit ſuſpenſio, & derogatio, & nil remanebit,quod poſsit cedi. Et inſuper ex lectura lite-

rarum

rarum dictæ erectionis Montis, apparet ſuſpenſionem,& derogationem fuiſſe reſtrictas ad Caſtra, & bona à quolibet Barone d.Monti ſuppoſita,dictumque D.Cardinalem pro ſcutis quadragintamille Caſtrum Rocchæ Albēghæ,& Marchionatum Varſij,& D.Paulum Sfortiam pro ſcutis quidecim mille Caſale Cerueretri,& quoſdam cenſus d.Monti ſuppoſuiſſe.

Neque eſt verum, quod requiratur ſententia declaratoria ſuper liquidatione promiſſionis d.reſtitutionis pretij, factæ in caſibus contrarijs,& nullitatis venditionis, Quia Cardinalis in
14 d.obligatione ſuſcepit mandatum,† quo caſu non requiritur interlocutio Iudicis ſuper liquidatione Galleſ.dicta par.3.tit. de liquidatione.n.25.Et cum vigore dictæ obligationis Cam.
15 verſemur in iudicio exequutiuo,Iudex † nō condemnat, ſed
16 præcipit debitori,vt ſoluat;& ratio eſt, quia † quando inſtrumentum habet exequutionem paratam debitor habetur pro condemnato.Caſtren. conſ.319. col.2.poſt principium,verſ.
17 & hoc ideò lib. 1. vbi quod in iudicijs † ordinarijs præcedit cognitio,& ſequitur exequutio, in exequutiuis autem è conuerſo,& ita ſe habet ſtylus Curiæ,vt notum eſt.

Denique non officit,quod D.Marchio non declarauit quid petat,vt Illuſtriſ.D.Cardinalis poſsit determinare An velit cedere,vel contēdere.Quia ex proſequutis ſatis D.Marchio declarauit,& hodie declarat, quod ipſe D. Cardinalis reſtituat pretium ſcutorum octoginta mille, & recipiat ſuum Datium, ac ex ſcutis quinquaginta quinque mille d. pretij extingua-
18 tur debitum d.Montis Baronum.† & hoc ſufficit,vt per Bart. in l.ſi in rem.la prima.nu.1.ff.de rei vendica.

Quantum attinet ad tertiam inſpectionem, quæ cōtinet iuriſdictionem Rotæ, fuit reſolutum adeſſe iuriſdictionem ſufficientem;Nam conuentus Marchio à Cardinale, & Montiſtis pro conſecutione fructuum, excepit de non adimplemento dicti Cardinalis,& contra ipſum Marchionem fuit relaxatum mandatum pro d. fructibus à quo decreto Marchio appellauit, & in commiſsione dixit de iniuſtitia mandati, attento maximè

quod

Digitized by Google

quod obſtat exceptio non adimplementi pro parte D. Cardinalis,& petijt committi cauſam appellationis,& quod de nouo audiretur ſuper eo An obſtet exceptio non adimplementi,& obtinuit committi in Rota cauſam cum facultatibus Auditoris Cameræ, ſinè tamen præiudicio legitimæ exequutionis. Vnde dubitari non poteſt, quin ex prædictis adſit iuriſdi-
19 ctio ſufficiens, Quia † etſi Auditor Cameræ vigore ſuarum facultatum eſt exequutor obligationis Cam. priuatiuè quoad alios iudices, tamen in caſu iſto Auditori Rotæ fuerunt con-
20 ceſſæ facultates Auditoris Cameræ,† ideoque illis vti poteſt quoad contenta in commiſsione iuxtà not. in c. cum dilecti, de donat.& in c. ſi propter de reſcript. in 6. Quod autem articulus ſuper reſciſsione, & nullitate contractus venditionis ſit commiſſus in Rota, non poteſt dubitari; quod probatur ex eo, quia D. Marchio excepit de non adimplemento, in qua
21 exceptione eſt actor, licet in principali iudicio eſſet reus.
22 Alex. conſ. 70. nu. 3. vbi de communi. lib. 7.& in hac † exceptione poteſt obtinere nedum ad actorem repellendum, vt per Bald. in conſ. 187. n. 5. lib. 1. ſed etiam vt adiudicatio ſibi fiat, quicquid dixerit idem Bald. vbi ſup. cum concurrant petitio, quam hodie facit Marchio, & probatio intentionis, cum ex alijs deciſionibus,& ex prædictis conſtet de fideicommiſſo,&
23 obligatione Cardinalis, Quibus duobus † concurrentibus ferri poſſe adiudicatoriam ad fauorem Rei excipientis dicũt Hoſtien. in c. ex conqueſtione. n. 10. verſ. item quæro. de reſtitutione ſpol. Cyn. in l. 1. nu. 12. C. vti poſside. quos refert & ſequitur Caſtr. in conſ. 311. n. 1. col. 2. in princ. verſ. ſed cum non valuiſſet. vol. 2. Vndè cum ſit commiſſus in Rota articulus non adimplementi, per neceſſe dicendum eſt commiſſum quoque articulum ſuper reſciſſione, & nullitate contractus, cum Marchio excipiendo, ſi petat, & probet intentionem ſuam, poſsit obtinere adiudicatoriam, quæ in caſu iſto nihil aliud eſt, quam agere exequutiuè ad reſtitutionem precij, vt
24 ſupra dictum eſt. Vltra † quod etiam ex capite connexitatis iſte

iſte articulus cenſetur commiſſus, vt per Hoſtien. vbi ſupra n.3.verſ.dicas quod ſi quæſtio mulieris. & alios Doctores ibidem,& adeſt Conſtitutio fęl.rec.Pij IV. 63. in ordine ſuper reformatione Tribunalis in §.& idcircò.in qua ſummus Pon-
25 tifex ſtatuit,† quod vnica Commiſsio in qualibet inſtantia in Rota ſufficiat, & vigore illius Auditor poſſit cognoſcere cum omnibus,& ſingulis dependentibus,& emergentibus, ac aliàs quomodolibet incidentibus, ex quo Auditor poteſt cognoſcere ſuper negotio principali, vt per Mandoſ.commiſsione ſecunda,verſ.incidentibus, & ſic ſuper dicta reſciſsione, & nullitate contractus.

Ex quibus cum adſit obligatio Cameralis, quæ intrat cum Marchio ex fideicommiſſo, & obligatione Illuſtriſs. Cardinalis probauerit intentionem ſuam, & adſit iuriſdictio exequendi, fuit prædicto modo reſolutum,procedendum eſſe exequutiuè contra eundem D. Cardinalem.

R. P. D. SACRATO.

Romana vineæ & Saluiani de Ruſconibus.
Lunæ 28. Nouembtis 1611.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum adeptæ poſſeſsionis non docto de alterius præcedenti poſſeſsione probat poſſeſsionem etiam ad effectum manutentionis n. 2.*

3 *Mandatum iudicis priuat ciuili,& naturali poſſeſsione, ſi rite & rectè proceſsit n. 4.*

5 *Executio non poteſt fieri pendente termino.*

6 *Dilatione data a Iudice eſt ſuperſedendum.*

7 *Terminus quādo fuit petitus cenſetur a Iudice datus ſi Iudex illum dare debuiſſet.*

8 *Apoſtoli ſi fuerint petiti in caſu in quo dari debuiſſent habentur pro datis.*

9 *Culpa*

9 *Culpa iudicis in deneganda dilatione quam dare debebat non operatur validitatẽ actus,qui alias ea conceſſa eſſet nullus.*
10 *Verbum videtur importat arbitrium boni viri.*
11 *Terminus ad ſoluen. de ſtylo A. C. nemini denegatur.*
12 *Mulieribus iura fauent propter earum imbecillitatem.*
13 *Exceſſus licet in modico vitiat totam executionem.*

DECISIO SECVNDA.

FVit reſolutum pro manutentione D.Angelæ de Ricchis, nam de eius poſſeſsione tempore motæ litis non contro-
1 uertitur,& probatur per inſtrumentum captæ poſſeſſionis, † quod non docto de alterius præcedenti poſſeſsione probat poſſeſsionem l.non idcirco.C.de fid.inſtrum. Abb.in c.cum nobis.n.5.ver.Item per inſtrumenta.de præſcript. cũ alijs per
2 Natt.conſ.572.n.15.& † ad effectum manutentionis.Caſ. de Graſſ.deciſ.5.num.1. de cauſ.poſſeſ. & propriet.Rot.in cauſa Ceruien.bonorum.20.Septembris 1578. coram Brauo relat. inter diuer.impreſſ.deciſ.506.n.1.par.1.diuer. & in Illerden. beneficij S.Lazari,5.Julij 1608.coram me.
Non obſtat,quod fuerit expulſa ab Aud.Cam. cuius mandatum
3 potuit † illam priuare ciuili & naturali poſſeſsione, Angel. in l.qui vniuerſas.§.Item cum prætor.in fin.ff.de acquir.poſſeſſ. Dec.conſ.103. n.1. verſ. ſed tunc inſurgit. Mohed. deciſ. 4.
4 n.4.de reſtitut.ſpoliat.† Quia hoc procedit quando Iudex ritè,ac rectè procedit,alias non priuat poſsidentem ſua poſſeſſione,quia habetur loco priuati,Corn. conſ.193. nu.4. lib.3. Rot. in cauſ. Pennen. & Adrien. beneficiorum 4. Iulij 1584. corã bo.me.Card.Seraphino relat.inter diuer. impreſſ. deciſ. 802.nu.7. verſ.quia pro reſponſione par.1.& in cauſa Sancti Seuerini bonorum 20.Decembris 1610.coram me.
Ritè autem, & rectè non viſus fuit proceſsiſſe Aud.Cam. in hoc caſu quandoquidem ante immiſſionem Angela confeſſa fuit debitum,& ſuſcepit terminum triginta dierum, & nihilomi-

5 nus pendente huiuſmodi termino data fuit immiſsio,† quod
6 fieri minime potuit, tam de iure communi, quia † data dilatione eſt ſuperſeden. l. ſiue pars. C. de dilat. Anchar. conſ. 36. n. 6. late Gabr. de dilat. cõcluſ. 1. n. 1. cum pluribus ſeqq. Quã ex forma conſtitut. Pij Papæ V. ſuper Tribunal. Aud. Cam. in bullar. impreſſ. 117. ver. quod ſi parti petenti. Nec ſuffragari viſa fuit reſponſio, quod huiuſmodi terminus minime fuerit
7 datus à Iudice, † quia cum fuerit ab Angela petitus, & debuiſſet dari, habetur pro dato; paria enim ſunt feciſſe, vel facere debuiſſe. l. ſi finita. §. eleganter. ff. de damn. infect. l. ſi creditoris. C. de fideicommiſſ. l. 1. & ibi gloſ. verb. manifeſtum. C. de inſtit. & ſubſtitut. Caſtr. conſ. 80. n. 1. verſ. & ideo. lib. 1. & conſ. 338. in fin. lib. 2. Alex. conſ. 102. n. 1. lib. 1. Et in ſimili
8 de Apoſtolis, † qui ſi in caſu in quo debuiſſent dari fuerint petiti habeantur pro datis. Clem. quamuis. §. quod ſi Iudex. de appell. c. ab eo. eodem tit. in 6. Federic. de Sen. conſ. 192. n. 1. ver. ſecundo membro principali. Bald. conſ. 44. n. 8. lib. 3. Nec debet culpa Iudicis in deneganda dilatione, quam da-
9 re † debebat, operare validitatem actus, qui alias data dilatione ſine dubio fuiſſet nullus. per tex. in d. l. ſi finita. §. eleganter. cum ibi not. per Caſtr. in princ. ver. habetur erga. ff. de damn. infect. gloſ. in c. ex ratione. verb. impotentiam. de appellat. Dec. conſ. 356. n. 1. Affl. deciſ. 50. n. 5. cum alijs per Vrſill. ibi n. 1.

Quod autem Aud. Cam. debuiſſet dare huiuſmodi dilationem non obſtan. quod conſtit. Pij V. in d. ver. quod ſi petenti, non vtatur verbis præceptiuis, ſed arbitrarijs ibi danda videbitur longior dilatio. dixerunt Domini poſſe firmari ex eo quod
10 verbum † videbitur importat arbitrium boni viri l. fideicommiſſaria libertas. la terza. ver. ſi tibi videbitur. ff. de fideicõm. libert. Bart. in extra. ad reprimendum verb. videbitur in princ. Rom. conſ. 467. n. 1. Alex. conſ. 163. n. 4. lib. 6. Dec. conſ. 493. n. 19. Ex pluribus autem ſaltem ſimul iunctis dicebatur ita
11 fuiſſe arbitran. nempè quia ex notorio ſtylo Aud. Cam. † iſte

ter-

terminus de ſoluen. nemini ſolet denegari, & quia ſumma crediti erat modica reſpectu bonorum in quibus petebatur immiſsio, & quia creditum non erat originarium iſtorum de Ruſconibus, ſed paulò ante procuratum per viam ceſſionis, &
12 quia agebatur cum muliere † quibus propter earum imbecillitatem iura fauent, & quia ex depoſito facto per D. Angelam eadem die, qua fuit data immiſsio, & alijs oblationibus de ſoluen. per eamdem factis durante lite, ſatis apparere viſum fuit quod immiſsio in eius Vineas nimis affectabatur. Vnde non viſa fuit poſſe excuſari pręcipitantiæ, & grauaminis.
Ex alio etiam dicebatur immiſsionẽ fuiſſe nullam, nempè quia fuit data pro ſumma petita ſcut. 110. bonon. 76. dempta tamẽ ſexta parte correſpondente ſcutis centum reſtitutis ab Helena. Et nihilominus pluſquam ſexta pars erat excomputan. ſtantibus ſcut. 25. quæ iſdem Ruſconi rehabuerunt ab eadem Helena ad computum pecuniæ per eos ſolutæ pro fructibus, vt latius deducitur per informantes pro D. Angela, & clarum
13 eſt in iure quod † exceſſus licet in modico propter indiuiduitatem vitiat totam exequutionem. Put. deciſ. 323. n. 2. lib. 1. Rom. conſ. 450. n. 3. ad fin. Caſtr. in l. ſi non ſortem. §. ſi certum. n. 2. Iaſ. n. 1. ff. de condit. indeb. Pariſ. conſ. 81. nu. 3. lib. 2. fuit dictum in vna Rom. ſpolij 2. Februarij 1600. coram bo. me. Iuſto.

R. P. D. SACRATO.

In eadem Roman. Vineæ. Veneris 17. Februarij 1612.

SVMMARIVM.

1 *Executio debet ſuſpendi pendente termino dato poſt confeſsionem debiti.*

2 *Verbum videtur quandoque importat neceſſitatem.*

3 *Dilatio modica ad ſoluen. debet dari debitori etiam de iure communi.*

4 *Iudex denegando dilationẽ modicã ad ſoluen. dicitur grauare.*

5 *Verbum videtur importat arbitrium boni viri, & arbitrium Iudicis ordinarij n.6.*

7 *Terminus ad ſoluen. debet dari de notorio ſtylo A. C. qui ſtylus facit ius.*

8 *Regulam quando quis pro ſe habet, reicit onus proban. limitationem in partem aduerſam.*

9 *Saluiano agens principaliter dirigit iudicium contra rem ex cuius fructibus petit ſatisfieri licet non debeantur illi principaliter, ſed creditum.*

10 *Poſſeſſor offerendo creditum liberatur a iudicio Saluiani.*

11 *Res in Saluiano debetur incidenter, ideſt quatenus creditum non offeratur.*

12 *Tertius poſſeſſor qui eſt in bona fide & non commiſit moram eſt dignus maiori priuilegio, & multo magis ei concedi debet dilatio quam principali debitori.*

13 *Terminus ab A.C. an detur pro debitis non habentibus obligationem Cameralem.*

14 *Obligatus in forma Cameræ dicitur obligatus ſtrictiori obligatione.*

15 *Appellari non poteſt in Saluiano.*

DECISIO TERTIA.

Domini perſtiterunt in deciſis coram me, in hac cauſa ſub die 28. Nouemb. proximi.

1 Et tutiſſimum viſum fuit fundamentũ,† quod poſt cõfeſsionẽ debiti, & terminum ſuſceptum per Angelam ad ſoluendum non debebat dari immiſſio.

2 Et vltra aliàs ponderata in deciſione ad oſtendendum †quod verbum videbitur, de quo in Conſtitutione Pij V. ſuper Tribunali A C. importet neceſsitatem, fuit conſideratum, quod

3 etiam de iure communi † debet concedi debitori ad ſoluendum modica dilatio, Io. de Anan. in c. quærenti, nu.3. Butr. n.11. Imol. n.7. de offic.deleg. Bar. in l. ſi cum exceptione, §. quatenus, n.5. Bald. num.5. Odoffred. col.2. verſ. ſed denuo, ff. quod

quod met. cauſ.idem Bar.in l.in fideicommiſſis.n.4. Bald.n.7. ff.de vſur.Iacob. de S.Georg.in l.ſi debitori,n.19. ff.de iud. &
4 Iudex † denegando huiuſmodi dilationem dicitur grauare, Rip.in l.2.nu.29.ff.de re iud.Rom.conſ.261.nu.6.verſ.modo
5 ſic. Et proinde † cum verbum videbitur importet arbitrium boni viri,Bart.in extrauag. ad reprimen.verb. videbitur,cum
6 alijs in prædicta deciſ. allcg. † immo arbitrium Iudicis ordinarij,l.vir bonus,ff.iudic.ſolui,concludebatur omnino debuiſ-
7 ſe dari prædictum terminum,ſtante † etiã notorio ſtylo A. C. in illo dando.qui ſtylus facit ius, Abb.in c.ex litteris, n.6.de conſtit.Dec.conſ.699.n.5.Theſaur.deciſ.1. n.9.late Euer. in loco à ſtylo Curiæ, n.1.& per totum.

Nec mouit Dominos fides aliquorum Notariorum aſſerentium non vidiſſe dari terminum,quando quis conuenitur in Saluiano, nam præter quod non concludit in verbis, quia poteſt eſ-
8 ſe,quod fuerit datus, & ipſi non viderint, & cum † Angela habeat regulam pro ſe, debet limitatio exaduerſo plene probari,Iaſ.in l.cętera,n.3.& 4.ff.de leg.1.Anchar. cõſ.368.n.3. Gemin.conſ.25.n 8.Rolan.conſ.81.n.5.& 6.lib.1. illi Notarij ſic aſſerentes conuincuntur de mala informatione, ex quo pro parte Angelæ fuerunt dati caſus particulares, in quibus etiam conuento ex Saluiano fuit datus terminus, & diceba-
9 tur militare eandem rationem in vtroque caſu, nam & † ſi agens Saluiano principaliter dirigat iudicium contra rem,ex cuius fructibus petit ſatisfieri, attamen non debetur illi principaliter res, ſed creditum,Rot.in cauſa Rauennaten. Saluia-
10 ni 20.Iunij 1607. coram R. P. D. Ludouiſio,vnde † poſſeſſor offerendo dictum creditum liberatur,l.Paulus in fin.ff.Quibus mod.pign.vel hippot.Rolan.conſ.14.n.9.& 10. lib.1.Menoc. de adipiſcen.remed.3.n.181.Rot.in cauſa Senogallien.prædij 1583.coram Bubalo,& in Bononien.Saluiani 21.Iunij 1599. coram Illuſtriſſ.Card.Lancellotto.Et proinde non applicatur
11 quæ dicuntur de actione reali,& de eo cui debetur res,† quia ſi debetur res in caſu Saluiani, ideſt ſecundario,& incidenter

ho-

12 hoc eſt quatenus creditum non offeratur, immo † iſte tertius poſſeſſor, qui eſt in bona fide, & non commiſit moram in ſoluendo debito à ſe contracto, ſicut fecit principalis debitor, eſt dignus maiori priuilegio, & ſic multo magis debet illi concedi dilatio, quam principali debitori, cum patiatur ob alienam culpam ad l. ſi fideiuſſor, §. ſi neceſſaria, & ibi Bar. in prin. ff. Qui ſatiſd. cog. Bal. in l. de die. §. tutor. ff. eod. tit. Gloſ. in l. fin. verbo generando, C. ſi tut. vel cur. interuen. Archid. in c. peruenit, in fin. 18. diſt. Innoc. in c. cum inter, nu. 1. Felin. nu. 11. de except.

13 Circa aliud, quod † terminus non datur, niſi pro debitis habentibus obligationem Cameralem, nec talis limitatio viſa fuit alicubi probari, & rationem eſſe potius in contrarium, quia ſi datur obligato ſtrictiori obligatione, prout eſt ille, qui
14 ſe obligauit in forma Cam. † & contra formã iuramẽti cõtẽti in dicta obligatione, per quod iurans videtur ſe obligaſſe præciſe ſoluere die conuento iuxta not. per Gloſ. in l. ſi pecuniam, verb. neceſſe, ff. de condit. cauſ. dat. Butr. in c. ſi. n. 4. Ne prælat. vices ſuas, Alex. conſ. 89. n. 5. lib. 7. Iaſ. conſ. 9. n. 10. lib. 1. Soc. conſ. 90. n. 10. lib. 4. Gozad. conſ. 24. nu. 9. Guidop. deciſ. 627. quanto magis debet dari tertio, qui taliter ſe non obligauit, nec iurauit, & quod replicatur, hoc ideo eſſe propter citam exequutionem, quam trahit ſecum obligatio Cameralis, vt ſcilicet debitor habeat tempus parandi pecunias, quod non eſt neceſſariũ in iudicijs ordinarijs, in quibus proceditur per tres, & aliquando per quatuor inſtantias, fuit dictum in omnem euentum non applicari conuento iudicio Saluiani, cui
15 non conceduntur iſtæ tres inſtantiæ, ſed denegatur appellatio, Bar. in l. 1. n. 4. ff. de Saluian. interd. Corn. conſ. 190. n. 2. lib. 1. Theſaur. deciſ. 175. nu. 3. Verall. deciſ. 106. par. 3. Rot. in cauſa Romana, ſeu Amerina domus, 8. Iunij 1576. coram Cantuccio relata inter diuerſ. impreſſ. deciſ. 34. nu. 3. par. 2. & in Rom. Saluiani Interd. 26. Nouembr. 1605. coram R. P. D. Manzanedo.

Ad

Ad aliud, quod Iudex non dederit terminum, ſed Angela illum ſponte ſuſceperit in actis Notarij confitendo debitum, placuit reſponſio ex notorio ſtylo, quod A.C. non ſolet interloqui ſuper iſtis terminis, ſuper quo etiam fuerunt dati actus particulares, in quibus ita fuit ſeruatum.

Et cum prædicta viderentur ſufficere Domini non aggreſſi fuerunt aliud caput deciſionis, an ſcilicet exequutio fuerit exceſſiua.

R. P. D. BVRATTO.

Veneta donationis. Veneris 7. Nouembris 1614.

SVMMARIVM.

1 *Falſitatis exceptio incontinenti probata impedit executionem.*

2 *Sententia ſine actis & proceſſu non facit fidem, etiam ſi producatur excipiendo n. 3.*

4 *Probationes in criminalibus ſunt de ſubſtantia iudicij.*

5 *Sentẽtia in criminalibus eſt nulla nõ cõſtito de corpore delicti, nec præcedentibus indicijs neceſſarijs ad forman. & tranſmitten. inquiſitionem.*

6 *Sententia lata non conſtito de corpore delicti & non præcedentibus indicijs non dicitur lata ob delictum, ſed in pœnam contumaciæ.*

7 *Confeſſio vera quando ad verifican. delictum non ſufficit, multo minus ficta ex contumacia.*

8 *Cameralis obligatio non dicitur vulnerata ex ſententia nulla.*

9 *Falſitatis ſuſpicio ceſſat quando veritas ex alio inſtrumento apparet.*

10 *Inſtrumenta probant contra producentem.*

11 *Inſinuationis defectus an ſuppleatur per iuramentum ſimpliciter præſtitum & n. 12.*

13 *Inſinuatio donationis eſt facienda in loco donationis, & quare nu. 14.*

15 Re-

15 *Renunciatio generalis verbis prægnantibus facta & particulari iuramento munita habet vim ſpecialis renunciationis.*

16 *Renunciatio non firmatur iuramento quando aliqua reſultat fraus in præiudicium tertij.*

17 *Iuramentum ad hoc vt non confirmet actum per ſtatutum probibitum, requiritur quod ſtatutum inducat præſumptionem fraudis & doli.*

18 *Iuramentum inter donatorem, & donatarium purgat omnem fraudis ſuſpicionem.*

19 *Diſpoſitio non conuenit vbi mens, ratio, et verba nō cōueniunt.*

20 *Exceptio iuris tertij quando non eſt excluſiua ipſo iure intentionis agentis non admittitur ipſo tertio non opponente.*

21 *Audiendus non eſt propriam turpitudinem allegans.*

22 *Litigioſi vitium ceſſat lite finita per relaxationem mandati.*

23 *Litigioſi vitium non conſideratur quando fuit actum actione perſonali etiam ſi bona petantur.*

24 *Litis pendentia non dicitur inducta quando acta ſunt nulla.*

DECISIO QVARTA.

DOmini reſoluerunt pro iuſtitia mandati executiui aliàs per me Locumtenen. A. C. ad fauorem Antonij de Domo contra hæreditatem, & iura hæreditaria olim D. Rodulphi Pij relaxati.

De donatione enim annuæ præſtationis per d. D. Rodulphum del 1598. ſolemniter, & inter viuos Venetijs facta Dominico d. Antonij fratri pro ſe, ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus ſtipulanti, & acceptanti conſtat ex publico inſtrumento cum obligatione Camerali, cuius vigore fuit aliàs per A. C. ad fauorē d. Dominici relaxatum mandatum contra D. Rodulphum viuentem, quod exequendum fuiſſe reſoluit Rota coram bo. me. Penia, 9. Decembr. 1605.

De ceſsione verò, & tranſlatione d. donationis per Dominicum facta Antonio conſtat ex publico inſtrumento. Venetijs celebrato

Digitized by Google

brato 7. Iunij 1612.cum ampliſſimis clauſulis ceſſionis iuriū, iuramento, & obligatione Camerali. Ex quibus duobus inſtrumentis Antonius habet plenè, & concludenter fundatam intentionem ex vulgar.

1 Oppoſitiones verò tolluntur.Prima † enim falſitatis donationis factæ Dominico, quæ incontinenti probata impedit executionem.Bald.in l.fin.§.ſi quādo,verſ.non obſtat. C.de ord. cognit.etiam obligationis Cam.Caſſad.deciſ.vnica.n.3.de mut.petit.Caputaq.deciſ.274.n.2.part.2.

2 Non probatur † ex ſententia criminali A.C.ſine proceſſu, & actis,quæ non facit fidem,l.ſi cum nulla.vbi gloſ.Bar.& Alex.

3 ff.de re iudic.Rot.deciſ.196.n.5.part.2.diuerſ.etiam † ſi producatur excipiendo, Mohed. deciſ.3. n.1. & 2. de teſtib.Nec attenditur de ſtylo Rotę,vt deciſ.704.n.2.part.1.diuerſ.Card. Seraph.deciſ.615.n.6.& 723.n.11.Et fuit in hac cauſa firma-

4 tum 5. Maij præteriti, Probationes † enim in criminalibus ſunt de ſubſtantia iudicij.Bart.in l.inter accuſatorem,n.3.vbi Angel.& Imol.ff.de publ.iud.Ruin.conſ.68.n.6.lib.5.Rota in Romana Notariatus 16.Decembris 1585.coram Cantuccio.

5 Ex † quarum defectu ſequitur,quòd non poteſt dici iuſtificata reſpectu corporis delicti,nec indiciorum ad formandam,& tranſmittendam inquiſitionem neceſſariò præcedere debentium,& conſequenter eſſe nullam iuxta communes criminaliſtarum traditiones,de quibus latè per Chart.in tract.de execut.ſent.c.fin.n.60.& 63.Farinac.de inquiſit.q.1.n.40.& 48. & q.11. ante n.17. verſ. aduerte ſecundo. Et remanet merè

6 contumacialis, † & lata non ob delictum,ſed in pœnam contumaciæ,Bald.in c.teſtimonium,n.12. verſ. quærit Innoc.de teſtib.& in l.confeſſis. n.44.C. de confeſſ.prout etiam in dubio præſumitur,l.Papinianus §.meminiſſe,ff. de inoff. teſtam. cum cumul.per Farinac. d. q. 11. n.92. quam opinionem ſequitur Rota, vt in quatuor deciſionibus impreſsis per Farinac.d.q.11.poſt n.92.quæ loquuntur etiam in terminis Bullarum SS.Põtificum,& eſt alia deciſio bo.m.e.Orani in Romana

 Nota-

Digitized by Google

Notariatus, 27. Nouembr. 1591. à quibus non diſſentit idem Farinac. quando nulla prout hic præcedunt legitima indicia ad inquirendum, vt ibi per eum poſt dd. deciſiones verſ. ex prænarratis.

7 Nec iſto caſu ad verificandum † delictum ſufficit confeſſio vera, tantò minus ficta ex contumacia latè idem Farinac. d. q. 12. n. 7. per tot.

8 Conſequenter † ex ea licet nulla non poteſt dici vulnerata obligatio Cam. iuxta deciſ. Reuerendiſs. D. mei Decani in Anconitana aſſecurationis 1. Iulij 1602. quæ procedit in ſententia abſolutoria à petitis, & ſic immediatè, & principaliter lata ſuper meritis cauſæ; non autem ſuper mera contumacia, prout iſta.

Immo non ſolum non conſtat de falſitate, ſed de veritate d. donationis ex mandato Procuræ D. Rodulphi facto ad plura in Antonium del 1600. 18. Martij, in quo illam confirmauit
9 etiam cum iuramento, & obligatione Cam. † falſitas enim ceſſat, quando veritas ex alio inſtrumento apparet Butr. in c. ex literis n. 8. verſ. vnde oportet, & ibi Abb. n. 4. verſ. ſecundò adduco, de fid. inſtru. Natt. conſ. 132. in princ. Vltra quod pro parte d. D. Rodulphi viuentis non fuit oppoſitum de falſitate contra mandatum executiuum petitum, & obtentum del 1601. coram A.C. & bo. me. Penia, & tandem executum, vt dicitur in quærela, monitorio contra Dominicum, & in d. ſententia pro D. Pia d. D. Rodulphi filia, & hærede productis,
10 quæ † contra eam probant ad not. in l. poſt legatum. ff. de ijs quib. vt indign. Affl. deciſ. 25. n. 5.

Secunda verò oppoſitio contra ceſſionem factam per Dominicū Antonio, videlicet defectus inſinuationis tollitur. Nam omiſ-
11 ſo † An ſuppleatur per iuramentum ſimpliciter præſtitum, vt tenuerunt Imol. in c. cum contingat. n. 90. de iur. iur. Alexan. conſ. 4. n. 10. lib. 1. Capic. deciſ. 159. n. 31. verſ. tamen quod ſufficiat, cum pluribus ex relatis per Clar. in §. donatio. q. 18. & per Menoch. conſ. 1. n. 377. qui dicit eam veriorem, & crebriorem,

briorem,& de magis communi, Socin. iun. conſ. 130. nu. 19. lib. 3. cui opinioni pluries etiam Rota viſa eſt adhærere, vt per Caputaq. deciſ. 286. vbi de cõmuni part. 1. & per Seraph. deciſ. 472. n. 14. & 746. n. 5. & 1184. n. 14. vbi quòd ita ſæpè per Rotam fuit deciſum, quam deciſionem ſecuta eſt etiam Rota in Romana donationis 29. Martij 1599. coram Orano.

12 Indubitanter ſuppletur, † quandò inſinuationi, & ſtridis ſtatutarijs (vim illius habentibus vt ex deciſ. corã bo. me. Penia) fuit prout hic in ſpecie renunciatum cum iuramento, Io. And. ad Specul. de inſtrum. edit. S. porrò rubr. de form. donat. cauſ. mort. & inter viuos in fi. in verb. minus ver. ſed quid ſi renuncians, Feder. de Sen. conſ. 281. circa med. verſ. ſi autem in inſtrumento. Bald. in d. c. cum contingat. n. 13. ver. & idem dico quod in donatione de iur. iur. & ibi Abb. nu. 17. Alex. in l. nemo poteſt. n. 12. verſ. tamen verior eſt. de leg. 1. Apoſtill. ad deciſ. Tholoſ. 371. verſ. ſed an donatio. Clar. d. q. 18. verſ. contrariam autem ſententiam. Tiraq. in l. ſi vnquam, in præfat. n. 143. in fin. C. de reuoc. donat. & hunc caſum carere dubitatione teſtatur Gabr. lib. 3. tit. de donat. concluſ. 1. n. 6. Guido Papa deciſ. 350. per tot. & latiſſimè deciſ. Florentina 64. n. 23. & in motiuis Rotæ Senen. nu. 41. vbi plures allegantur de communi, & magis communi atteſtantes, Menoch. conſil. 451. n. 27. in fin. & n. 28. Seraph. priuil. iuram. 73. n. 3. vbi dicit eſſe receptiſſimam. Laderch. conſ. 83. per tot.

Maximè quia hic non intrat ſtatutum Vrbis de donationibus in-
13 ſinuandis lib. 1. c. 150. inſinuatio † enim erat facienda in loco donatoris, & ſic Venetijs, vbi donatio fuit celebrata ad text. in l. lata, & l. in hac C. de donat. Rota deciſ. 7. de iudic.
14 in nou. ſub n. 3. ibi quia † agenti iſtis caſibus non recipienti autoritas impartitur. Bellam. qui loquitur in donatione deciſ. 732. verſ. ſi agatur.

Nec officiunt leges Venetæ annullantes donationes carentes ſubſcriptione duorum ex magiſtratu examinatorum, ne fraudes in illis interueniant.

rius ſtatuti 26.Septembris 1288. vt ex eorũ lectura apparet.
19 Et ideò, † cum illarum mens,ratio,& verba non conueniant præſenti ceſsioni annuæ præſtationis loco non circumſcriptæ, & nominis debitoris non ſubditi, nec etiam ratione bonorũ, quæ ſint ſub ditione Veneta, conſequenter non conuenit diſpoſitio.Immo ſicut ipſi Collateranei,& alij,ad quorum fauorem ſunt conditæ dd. leges non poſſent opponere de fraude,
20 ſeu nullitate huius ceſſionis, in qua nullum intereſſe prætendere poſſunt, ita multò minus hæres Rodulphi † cui non cõpetit exceptio iuris tertij non excluſiua ipſo iure iuris agentis,& ipſo tertio non opponente.Bart.in l.2.n.1.ff.de except. rei iudic.& ibi Soci.n.7.Salyc. in l.cum ſeruũ,n.4.verſ.ſolue. C.de ſeru.fugit.Gloſ.quam not.dicit Bart.in l.2.ff.ſi ager vectig.& eſt caſus in l.2.vbi etiam Gloſ.C.de iur.emphyt.

Nec de hac fraude ad præiudicium aliorum Dominicus dare
21 poteſt,† quia propriam allegaret turpitudinem, nec eſſet audiendus, l. cum profitearis,C.de reuoc.donat. l. ſi creditoribus,C.de ſeru.pig.dato.Mantic.de tacit.lib.13. tit.37. nu.5. verſ.hoc autem.

Et ideò D.Pia ex omni capite redditur tuta à periculo iterandæ ſolutionis.

Tertia oppoſitio nullitatis d. ceſsionis tanquam factæ de iuribus litigioſis,ad tot.tit.ff.C.& in Auth.de litig. tanto magis ſtãte inhibitione A. C. vt dicitur facta Dominico, ne lite criminali contra eum ſuper dicta falſitate inſtrumenti pendente innouaret ad tot.tit. nil nouari lit. pend.
22 Ceſſat; quia † lis Dominici cum D. Rodulpho fuit finita per relaxationem Mandati, & ſolutionem ſubſecutam, quæ probatur ex d.ſententia criminali,vnde ceſſat vitium litigioſi, ad tex.in Clem.ſicut de appell.l.1.ff. de re iudic.Biſignet.deciſ.1. de appell. Rot.eod.tit.deciſ.38.in antiq. Card.Seraph.deciſ. 597.nu.3. Vltrà quod actum fuit executiuè actione perſonali
23 pro d.annua præſtatione,† & ideò actio non potuit effici litigioſa,Guido Pap. q. 129. verſ. credo quod, quem ſequitur Aym.

Digitized by Google

Aym.conſ.279.n.1.verſ.quod autem. Ripa in c.cum M. Ferrarien. n.293. verſ. quid ergò, de conſtit. & ſentiunt Bart. & cæteri in l.2. C.de litig. dum dicunt actionem non effici litigioſam etiam ſi actione perſonali bona petantur.
Cauſa verò criminalis non potuit inducere litis pendentiam,
24 cum † omnia ſint nulla vt ſupra dictum eſt, Gabr.conſ.52. n.6.& 7.lib.1.& conſ.31.n.14.& 15.lib.2.Lancell.de attent. par.2.c.4.n.475.deciſ.Pedem.144.n.8.
Et ex his DD.dixerunt Mandatum A.C.eſſe exequendum.

ILLVSTRISSIMO PAMPHILIO.

Roman. Palatij S.Mariæ maioris. Lunæ 15.Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Beneplacitum apoſtolicum requiritur in permutatione bonorum eccleſiæ.limitatur tamen n.2.*
3 *Contractus licet claudicet poteſt ſtare fauore eccleſiæ.*
4 *Succeſſor in beneficio tenetur ſtare permutationi factæ ab anteceſſore.*
5 *Succeſſor qui poſſedit bona permutata ab anteceſſore, cenſetur ſe obligaſſe ad ſeruan. d. permutationem.*
6 *Acceptans beneficium penſione grauatum videtur ſe obligaſſe ad penſionem & alia onera ſuper beneficio impoſita.*
7 *Dictio vt ſupra repetit omnia expreſſa in narratiua inſtrum.*
8 *Enunciatiuæ prolatæ per modum cauſæ probant & obligant.*
9 *Enunciatiuæ etiam incidenter & propter aliud emiſſæ diſpoſitionem inducunt fauore piæ cauſæ.*
10 *Obligatio Cameralis pro omnibus & ſingulis refertur etiam ad enunciata.*

DECISIO QVINTA.

ORta controuerſia inter Illuſtriſſimum D. Archipresbyterum,& Capitulum Baſilicæ Sanctæ Mariæ Maioris,ſuper reſtau-

reſtauratione Palatij,ac conſtructione habitationis pro Can-
toribus,& Pueris dictæ Eccleſiæ, ac eorum Magiſtris,iuxta
formam cuiuſdam permutationis factæ,cum bon.mem.Cardi-
nali Sancti Sixti,eiuſdem Eccleſiæ tunc Archipresbytero, &
cauſa introducta coram A. C. propoſui in Rota ex ordine
Sanctiſſimi dubium, An permutatio fuiſſet valida, & ex ea,
an,& ad quid teneretur Illuſtriſsimus Cardinalis Archipre-
sbyter erga Capitulum.

Et quoad primam partem dubij, Domini cenſuerunt permuta-
tionem fuiſſe validam, non obſtante defectu beneplaciti Se-
1 dis Apoſtolicæ,quod † quamuis regulariter in permutatione
bonorum Eccleſiæ requiratur,iuxta c. ſinè exceptione 12. q.
2.c. 1. de reb. Eccleſ. non alien.in 6. in hoc tamen caſu eius
2 defectus non obſtat, † cum Capitulum, ſeu Eccleſia,cuius fa-
uore iſta ſolemnitas eſt introducta,velit ſtare contractui, qui
claudicat ad eius fauorem, Innoc.in c. 1. in princ. quem ibi
ſequuntur, Hoſtien. Io. And. in princ. Card. in 2. oppoſit.
Butr.n.5.Imol.ſub n.2. Abb.n.6.de his quæ fiunt à Prælat.ſi-
ne conſ.Capituli Abb.in c.diuerſis fallacijs n.5. de cler. con-
iug.Put. deciſ.310. lib.1.Creſc.deciſ.1. de locat.cum allega-
tis in cauſa Segobien.præſtimonij.coram bon. mem. Cantuc-
cio.ſub die 24.Octobris 1580.Et fuit latiſſimè deductum in
vna Romana Domus die 4. Decembris 1592. coram Cardi-
nali Mantica, vbi fuit reſponſum ad omnia, quæ in contra-
rium deduci poſſunt.

Præſertim concurrente vtilitate Eccleſiæ;cui fuit valde proficua
iſta permutatio,quia acquiſiuit caſale contiguum alijs bonis
Capituli pro Palatio,quod licet tunc eſſet maioris redditus,
minabatur tamen ruinam, & fuit datum Archipresbytero,
qui illud reſarciret, & redderet habitabile,ac in eo conſtrue-
ret habitationes pro Cantoribus, & Pueris Eccleſiæ, quod
cedebat in magnum decorem Eccleſiæ, & augmentum diuini
cultus, & ſic in eius euidentem vtilitatem, quo fit,vt eo faci-
3 lius intret priuilegium Eccleſiæ,† quod poſsit ſtare contra-
ctui,

ctui,& claudicet ad eius fauorem l.Iulianus, §.ſi quis à pupillo ff. de act.empt.inſtit.de auct.tut.in princ. Card.in d. c.1.in 2.oppoſit.verſ.tamen ſi eſt aliàs vtilis,& ibi Butr. n.5. in fin. de his,quæ fiunt à Prælat.Iaſ.& alij in l.cum ſi §.eã trãſactionem ſub n.2.ff.de tranſact. Put.deciſ.365.n.5.lib.2.

Dicebant etiam Domini, modernum Archipresbyterum teneri
4 ſtare huic permutationi,† quia fuit facta à bo.me.Card.Sancti Sixti eius prædeceſſore ſub nomine dignitatis cum acceptatione, & ſtipulatione pro ſe,dum vixerit, & poſt obitum ſuum pro Archipresbytero pro tempore exiſtente, & fuit vtilis dignitati Archipresbyterali, quæ nihil de ſuo dedit, ex quo caſale fuerat emptum à præfato Cardinali S. Sixti de ſuis proprijs pecunijs,& datum Eccleſiæ pro Palatio quod dignitati acquiſiuit,quo caſu ſucceſſor tenetur ex cõtractu prædeceſſoris iuxta not.in c.1.de ſolut.& in c. 1.ne Prælat. vices ſuas.Rot.deciſ.1.de locat.in nou. Abb. conſ. 62. col.1. verſ. his non obſtantibus lib.1.Abb.conſ. 337.n.5.Thom.de Tan. deciſ.33.cum alleg.

Et ceſſat difficultas,quia modernus Archipresbyter poſſedit Palatium per plures annos etiam cum perceptione fructuum,
5 quo fit vt cenſeatur illud acceptaſſe cum ſuis oneribus, † & conſequenter ſe obligaſſe ad ſeruandum permutationem factam cum ſuo prædeceſſore Bald.l.contra Iuris §. ſi filius n.4. & ibi Iaſ.n.11.ff.de pact.Put.deciſ.100.n.2.lib.2.de acceptã-
6 te beneficium penſione grauatum, † quòd videatur ſe obligaſſe ad penſionem, & alia onera impoſita ſuper dicto beneficio, adeſt deciſ.Verald.13.par.1.& 302.par.2. in impreſſ.

Dixerunt quoque Domini reſpondendo ad vltimam partem dubij, quod modernus Archipresbyter tenetur ad omnia contenta in Inſtrumento permutationis, nempè ad reſarciendum Palatium,& illud non modo habitabile,& etiam habitatum reddendum, & conſtruendum in ea habitationes pro cantoribus, & pueris Eccleſiæ inſeruientibus, & illorum magiſtris Grammaticæ, & Muſicæ, prout hæc omnia leguntur in d.Inſtrum.

Neque obſtare, quod iſta ſint ſolùm enunciatiuè narrata, & in diſpoſitiua Inſtrumenti nulla adſit expreſſa promiſſio Cardinalis, quia ſatis videtur ſe obligaſſe, quòd acceptat Palatium ad hunc effectum, & illud ſtipulatur pro ſe, & ſucceſſoribus, & pro ſcholis, & habitatione magiſtrorum, cantorum, & pue-
7 rorum, & cum dictione, † vt ſupra, per quam cenſentur repetita omnia ſuperius expreſſa in narratiua inſtrumenti, l. 1. §. deinde, & §. ex hoc edicto, vbi Bart. ff. de poſtul. Pariſ. conſ. 48. nu. 14. lib. 2. Dec. conſ. 227. nu. 3.

Præſertim quòd fuerant prolata per modum cauſæ ipſius permutationis, quia Palatium minabatur ruinam, & periculum erat, ne infructuoſum redderetur, & Cardinalis Sancti Sixti intendebat illud reſarcire, & reddere habitabile, & notiſsima
8 eſt Iuris concluſio quod enunciatiue † prolata per modum cauſæ probāt, & obligant, Bart. in l. ſi ſocer, §. latius n. 4. ff. ſolut. matrim. & in l. ex hac ſcriptura n. 5. ff. de donat. Iaſ. in l. ex his verbis colum. 2. in 9. limitat. C. de Teſtam. milit. Dec. conſ. 513. num. 8. Aym. de antiq. temp. par. 1. in ampliat. n. 44.
9 Vltra quod verſamur in pia cauſa, † cuius fauore verba enũciatiua etiam incidenter, & propter aliud emiſſa diſpoſitionem inducunt cap. fin. cum ibi not. de ſucceſſ. ab inteſt. Bart. in l. 1. nu. 76. C. de Sacroſan. Eccleſ. Iaſ. in dicta l. ex his verbis colum. 2. in 5. limit. & procedit etiam in contractibus Bartol. in l. tale pactum §. fin. nu. 4. ff. de pact. Alex. conſil. 190. num. 27. lib. 6. Tiraq. de priuileg. piæ cauſ. priuil. 86. verſ. nec quidem.

Accedit etiam obligatio Cameralis pro omnibus, & ſingulis,
10 † quæ refertur etiam ad enunciata, Alexand. conſ. 17. nu. 2. lib. 3. Ruin. conſ. 137. num. 6. lib. 1. & fuit reſolutum in vna Romana dotis 11. Februarij 1583. coram bon. mem. Cantuccio, & ſic comprehendit etiam reſtaurationem Palatij, & cōſtructionem habitationis pro cantoribus, & pueris inſeruientibus Eccleſiæ, & eorum Magiſtris Grammaticæ, & Muſicæ, iuxta expreſſionem ſuperius factam in Inſtrumento.

Et ita fuit concluſum per omnes Dominos,re maturè diſcuſſa, quamuis ſolum Capitulum informauerit, quia Illuſtriſsimus Archipresbyter citatus informare noluit,&c.

R. P. D. LVDOVISIO.

Roma Pecuniaria. 20. Maij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio prima ceſſat mutato modo, & qualitate adminiſtrationis.*

2 *Diſpoſitio noua celebratur quoties aliquid additur vel detrabitur.*

3 *Conuentio ſemper debet intelligi rebus in eodem ſtatu permanentibus.*

4 *Adminiſtrator quilibet tenetur reddere rationem.*

5 *Obligatione Cam. quis conueniri non poteſt quando fuit alterata,& mutata prima obligatio cui erat adiecta.*

6 *Obligatio Cam. non cenſetur repetita in noua obligatione.*

DECISIO SEXTA.

DOmini concluſerunt obligationem Cam.fuiſſe finitam tempore, quo per Comestabilem fuit datus Franciono Q̃rarius,quia † mutato modo,& qualitate adminiſtrationis ceſſauit prima obligatio & euaſit noua adminiſtratio à noua cauſa proueniens. Aret.conſ.17.col.2.verſ. ſecundo probatur
2 vbicunque † enim diſpoſitioni aliquid additur,vel detrahitur noua diſpoſitio celebratur l. ius ciuile. ff. de iuſt. & iur. l. ſi vnus. §. pactus verſ. quod ſi non in totum ff. de pact. Socin. conſ.82.ſub n.9.lib.4.Pariſ.conſ.43.ſub n.11.lib.1.& faciunt tradita per Socin.conſ.62.n.23.lib.4.

Non obſtat, quod terminus ſit præfixus ad beneplacitum in diſ-
3 dicta, † quia hoc intelligi debet rebus in eodem ſtatu permanen-

manentibus l.quæro §.interlocutorem.ff.locat. l. quod ſeruus ff.de condit.cauſ.dat. c.penul.vbi Abb.de cleric.non reſid. Minus releuat, quod poſt datum Cærarium Francionus adminiſtrauerit, & propterea teneatur de adminiſtratis rationem reddere, quia hoc non negatur, † cum quilibet adminiſtrator
4 reddere, quia hoc non negatur, † cum quilibet adminiſtrator ad eam teneatur l. 1.§.officio.vbi Bald.ff.de tutel. Aym.conſ. 218. nu. 1. ſed dicitur non poſſe conueniri obligatione Cam.
5 poſt † quàm per alterationem fuit mutata & nouata prima
6 obligatio cui erat adiecta, † & in iſta noua non cenſetur repetita Bald.in l.legem n. 2. C.locat.Iaſ.conſ.49.n.12. lib.3. Affl. deciſ.365.n.15.Galleſ.ad obligationem Camer. tit. de vi inſtrumen.obligationis Camer. n.18.

ILLVSTRISSIMO LANCELLOTTO.

Roman. conſignationis ſequeſtri. Veneris 16. Ianuarij 1598.

SVMMARIVM.

1 *Creditor habens obligationem Cam. poteſt agere etiam executiue contra debitorem ſui debitoris executiue obligatum.*

2 *Litteræ cambij inter mercatores habent vim inſtrumentorum & executionem paratam.*

3 *Pecuniæ in dubio præſumuntur ſoluentis.*

DECISIO SEPTIMA.

FVit reſolutum relaxandum mandatum ad fauorem D. Horatij Maluicini contra D. Annibalem Ceulum pro pecunijs penes ipſum ſequeſtratis DD. de Venturinis ſpectan. & hoc vigore Commiſſionis in actis vltimo loco præſentatæ, per quam datur mihi facultas proceden. in hac cauſa cum facultatibus A. C.

1 Nam † cum Maluicinus ſit creditor Venturinorum pro releuatione ſuæ indemnitatis vigore obligationis Camer. poteſt

agere etiam executiue contra D. Ceulum debitorem ſui debitoris via executiua etiam obligatum, not. DD. in l. etiam nomen C. de execut. rei iudic. Pariſ. conſ. 107. n. 88. lib. 3.

De debito Annibalis erga Venturinos non dubitatur, cum de eo
2 conſtet ex literis Cambij, † quæ inter mercatores habent vim inſtrumentorum, & executionem paratã Bald. conſ. 348. n. 3. lib. 1. Card. conſ. 133. n. 2.

De credito autem Maluicini erga Venturinos conſtabat ex dãno pro eis paſſo, quod probatur ex eo, quòd ipſe ſe obligauit pro releuatione indemnitatis Io. Baptiſtæ Catalani occaſione quarundam ſocietatum per Venturinos cum diuerſis perſonis initarum, & verſa vice, hac de cauſa Venturini eundem D. Maluicinum indemnem releuare promiſerunt.

Poſt aliquod tempus cum Catalani fuerint coacti prædictas ſocietates pro Venturinis ſoluere ad effectum, vt eis ſatisfacerent acceperunt ad ſocietatem à D. Barbarino ſcuta 700. & à D. Benotio ſcuta 750. ſub recognitione bonæ fidei, & fideiuſſione D. Mutij Ceuli, quem D. Maluicinus a d. fideiuſſione liberare, & indemnẽ conſeruare promiſit, ex quibus pecunijs fuerunt ſatisfacti Catalani.

Verum cum Catalani à D. Barberino, & Benotio moleſtarentur & Maluicinus vellet eos indemnes conſeruare ſoluit D. Barberino ſcut. 750. ƀ. 40. vt apparet ex partita Banchi Franciſci Benotij, in quo iſtæ pecuniæ fuerunt depoſitatæ.

Item ſoluit ſcuta 700. in vna partita: ſcut. 167. in alia D. Iacobo Catalano ad computum fructuum, & ſortis principalis dd. ſocietatum, vt apparet ex quietantia eiuſdem Catalani, qui licet dicat ſe recepiſſe à Mutio Ceulo per manus Maluicini, tamen ſtante hac ſerie facti dicendũ eſt ſolutionem eſſe de pe-
3 cunijs Maluicini, vltra quòd † pecuniæ in dubio præſumuntur ſoluentis l. 2. & ibi Bart. & Bald. C. pro ſocio id aperte colligitur tũ ex partita Banchi dd. de Venturinis, in quo fuerunt poſita ad creditum Catalani ſcut. 316. & ƀ. 70. habita in contanti à Maluicino, tum ex quietantia ſcut. 37. ƀ. 30.

cum

Digitized by Google

cum alijs 316.70. in banco Vbertinorum poſitis conſtituen. ſummam ſcut.750.à catalanis habitorum,& hoc etiam habet in ſe veriſimilitudinem, quia ſi d. Mutius ſoluiſſet ſecundas ſocietates de proprijs pecunijs curaſſet ceſſionem iurium, neque permiſiſſet quietantiam remanſiſſe penes Maluicinū.

Non obſtat, quod in quietantia Catalanus dicat Maluicinum ſoluiſſe nomine Mutij, nam hoc ideo fuit factum, quia Mutius erat obligatus Catalanis, contra quem ipſi mandatū obtinuerat, nec poterat fieri nomine Maluicini, cum ipſe non eſſet obligatus Catalanis, ſed ſolum tenebatur releuare indemnem Mutium,& tamen pecuniæ erant Maluicini, vt apparet ex ſupraſcriptis, & in ſpecie ex partitis Vbertini ad quas per quietantiam habetur relatio.

Non obſtat illa ceſſio iuriū facta à Catalanis d. Mutio, quia ideo voluit ceſſionem iurium, vt ipſe magis redderetur tutus occaſione fideiuſſionis per illum factæ in dd. ſocietatibus.

R. P. D. GYPTIO.

Recanaten. tranſactionis. 27. Nouembris 1592.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio quæ oritur ex ventre inſtrumenti etiam ſi requirat altiorem indaginem in quocunque iudicio admittitur etiā ad impedien. executionem obligationis Camer.*

DECISIO OCTAVA.

FVit reſolutum dandam eſſe executionem D. Martio, pro terminis decurſis,& decurren. demptis tamen ſcut. 14½. quæ conſtituunt medietatem eius, quòd per D. Barbaram Cameræ Apoſtolicæ occaſione compoſitionis factæ ſuper fructibus ancellariæ Aſculi ſolutum fuerat. Ratio DD. fuit, quia huiuſmodi exceptio oritur ex ventre inſtrumenti tranſactionis ini-

tæ

1 tæ per d. Martium, & Barbaram quo ſit † vt talis exceptio, etiam ſi requirat altiorem indaginem in quocunque iudicio admittatur, etiam ad impediendam executionem obligationis Cam. Caſſad. deciſ. 10. n. 2. de reſcrip. Sarnen. in compen. Signat. n. 34. & ſequitur ad verbum deciſ. 36. lib. 1. & voluerunt Domini in vna Portuen. de Columna 9. Decemb. 1579. coram Domino meo Decano.

R. P. D. GYPTIO.
Roman. precij Ferracij. 4. Iunij 1597.

SVMMARIVM.

1 *Ceſsionarius poteſt agere executiue ſicut poteſt cedens. & n. 3*
2 *Ratio eadem militat in ſubrogato & ceſsionario, quæ in ſubrogante & cedente.*
4 *Ceſsionarius cenſetur conſtitutus procurator in rem ſuam & ad commodum proprium.*
5 *Pluralitas cauſarum & debitorum non præſumitur.*
6 *Debitor alicuius rei non poteſt illam rem vendere.*
7 *Actio qualibet vendi & cedi poteſt.*

DECISIO NONA.

RVſpiglioſi vendiderunt certam quantitatem venæ ferreæ cum pacto expreſſo, quòd Vareſij emptores tenerentur cõſignare Florauãtibus tot millia ferracij, pro eodemmet precio, cum eiſdem pactis, & conuẽtionibus inter ipſos Ruſpiglioſos, & Florauantes conuentis, ita vt omne commodum, & incommodum pertineret ad Vareſios, qui in locum venditorum ſuccedebant. Facta conſignatione Ferracij coacti fuerunt Vareſij pro conſecutione precij agere contra Florauantes vigore promiſſionis de ſoluendo factæ Ruſpiglioſis cum iuramento, ac obligatione Camer. & pro ſumma petita A. C. decreuit manda-

mandatum executiuum. Sed cauſa mihi per appellationem commiſſa, cum clauſula ſi quid exequendum. Dubitaui. An huiuſmodi mandatum eſſet relaxandum ac dicta die vna tantum parte informante. DD. amplexi ſunt partem affirmatiuã, moti præcipue, ex eo, quod ſicut Ruſpiglioſi via executiua potuiſſent Florauantes conuenire, Ita etiam poſſe debẽt Va-
1 teſij in locum ipſorum ſubrogati † per reg. l. ſi cum qui §. iniuriarum ff. ſi quis caut. cum concordant.

Præſertim, quia hæc ceſſio, & ſubrogatio habet omnes qualitates, & conditiones, quas habet obligatio ad fauorem Ruſpi-
2 glioſorum ideo militat eadem ratio † Bald. in l. prolatam. C. de epiſc. & cleric. cum alijs congeſtis per Gabr. de reg. iur. concl. 2. nu. 58. & per totum. Et quod hoc caſu competat via
3 executiua ceſſionario † firmat Pariſ. conſ. 107. num. 89. lib. 7. Moder. ad formul. obligat. Cam. part. 2. q. 2. in princip. & in tit. de perſona petente executionẽ nu. 2. ſiquidem cenſetur conſtitutus procurator in rem ſuam, & ad commodum pro-
4 prium † l. plane vbi gloſ. & Bart. ff. famil. herciſcun. Iaſon in l. qui quadraginta n. 2. ad Trebell. de communi Pariſ. vbi ſup. num. 34.

Nec dicatur conſtare conſignationem Ferracij fuiſſe factam ex iſta cauſa; quoniam niſi de alia appareat, cenſetur ex illa
5 quæ eſt in inſtrumento expreſſa, cũ † pluralitas cauſarum, vel debitorum non præſumatur Put. deciſ. 448. n. 2. lib. 2. Aym. conſ. 158. n. 13.

Minuſque ad rem facit, quod Ruſpiglioſi debitores Ferracij non
6 poterant hanc venditionem facere † l. 2. C. de hæred. & actio. vend. quia ipſi non erant debitores Ferracij, ſed venditores illius precio mediante, Ideo illud ius, & obligatio conſignationis Ferracium Florauantibus cedere potuerunt; ſiquidem
7 omnis actio vendi, & cedi poteſt, † vt inſtit. de hæred. vel action. vendit. Tiraq. de retract. conſang. §. 26. gloſ. 3. n. 2.

R.P.D.

R. P. D. PAMPHILIO.
Senogallien. dotis. Lunæ 26. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cam. operatur vt executiuè agi poſſit.*
2 *Dos viro promiſſa dicitur ei debita licet matrimonium ſit ſolutum.*
3 *Actio pro dote ſicut conſtante matrimonio competit marito & non vxori, ita etiam ſoluto matrimonio n. 4.*
5 *Dos datur propter onera matrimonij.*
6 *Onera matrimonij dicuntur durare vxore mortua extantibus liberis.*
7 *Promiſsionis ſtatus non dicitur mutatus quando cauſa propter quam promiſsio facta fuit durat.*
8 *Exceptio dolo facis, non habet locum quando dotis reſtitutio eſt facienda alteri, quam ei à quo petitur.*
9 *Dos eſt reſtituen. liberis mortua muliere, non autem promittenti ex conſuetudine Martini. ampliatur n. 10.*
11 *Pater propter vſumfructum quem habet in bonis filij poteſt retinere dotem vxore mortua extantibus filijs.*
12 *Maritus poteſt exigere dotem etiam ſoluto matrimonio quando ex diſpoſitione ſtatuti maritus illam lucratur.*

DECISIO DECIMA.

FVit per Dominos reſolutum Colũnello Iulio agenti ad ſolutionem dotis competere viam exequutiuam, quia agit
1 vigore inſtrumenti obligatione Cam. vallati quæ † operatur vt exequutiuè agi poſſit, vt per Galleſ. de oblig. Cam. par. 1. q. 2. nu. 13. & 21.

Neq; viſum fuit poſſe dici mutatum ſtatum huius promiſsionis, ex eo quòd per mortem vxoris ſolutum fuit matrimonium, quia cum dos fuerit promiſſa ipſi Colũnello dicitur adhuc ei debita

debita;licet ſolutum ſit matrimoniũ l.ſi ſocer §. lucius ff. ſol. matr.& ibi not. Bart.in 2.not.& in l.ſi pater n.1. ff.eo.& quẽ-
3 admodum † conſtante matrimonio actio pro dote promiſſa, competebat marito & non vxori l.ſi pater marito, & ibi om-
4 nes C.de dot.promiſſ.ita † etiam competit ſoluto matrimonio d.§.lucius,& ibi Doct.& Corn.conſ.153.in ptinc.lib.4.Phanuc.de lucr.dot.in rubr.verſ.reſtituen. n.55.
5 Præſertim † quòd dos datur propter onera matrimonij. l.do-
6 tis fructus ff.de iur.dot.l.pro oneribus.C. eodem;quæ † durãt etiã mortua vxore præſertim, qñ(prout in caſu iſto)adſunt liberi, quorum onus remanet apud patrem Bart. in l. poſt dotem n.29.in princ.ff.ſol.matrim.Socin. Iun. conſ.135. poſt
7 n.16.lib.2.& per cõſequens cum adhuc † duret cauſa,propter quam fuit promiſſa dos, non poteſt dici mutatus ſtatus promiſſionis Gabr.conſ.156.n. 16.iux.med.lib.2.

Neque Columnello obſtare dixerunt exceptionem dolo facis de qua in l.dolo facit ff.de dol. mal. except. quia huiuſmodi
8 exceptio † non habet locum, quando dotis reſtitutio eſt facienda alteri,quam ei à quo petitur l.ſi ſocer §. lucius, & ibi Imol.Bald.not.7.& alij ff.ſol.matr.Dec.in l.in cõdemnatione §.fin.n.1.ff.de regul.iur. Ruin.conſ.133.col.fin. lib.4.Socin.
9 Iun.conſ.35.n.16.ad fi.lib.1.prout in caſu iſto † dos eſt reſtituenda liberis mulieris,ad quos,& non ad promittentem ſpectat ex conſuetudine Martini, vt per Gloſ.in l.dos à patre C.ſolut.matrim & in l.poſt dotem,& ibi Bart.& alij ff. eodẽ, cum alijs per Capic.deciſ.176.nu.18.& Theſ. deciſ. 190. & fuit reſolutum in cauſa Cluſina dotis coram Peregrino 12. Ianuarij 1598.in qua etiam fuit dictum hanc conſuetudinem eſſe generalem, & ab omnibus vſu receptam, ita vt dicenti contrarium ſeruari in loco particulari incumbat onus pro-
10 bandi & inſuper habere locum † etiam in dote promiſſa & non ſoluta iux. conſ. Socc. Iun. 35. lib.2. reprobato conſ. 114. num.3.

Et hinc etiam reſultat, quod cum Dos ex d.conſuetudine Mar-

Digitized by Google

11 tini pertineat ad liberos mulieris defunctæ † poteſt illam penes ſe retinere Columnellus propter vſumfructum in ea, vt patri ac legitimo adminiſtratori ſibi debitum l.1.C. de bon. matern. vt tanto magis ei cõpetat actio pro exigenda dote, & ceſſet diſpoſitio d. §. lucius, pro vt in ſimili ceſſat quando
12 ex † diſpoſitione ſtatuti maritus lucratur dotẽ Ruin. conſ. 133.col.fi. lib.4. Phanuc. de luc.dot. rub. vir. reſtit.n.55.& ita fuit cõclusũ per DD. re mature diſcuſſa licet ſolus Colũnellus informaret propter contumaciam alterius partis, quæ ſæpe citata, & expectata noluit informare.

R. P. D. PIROVANO.
Roman. Affictus. Veneris. 30. Martij 1612.

SVMMARIVM.

1 *Locator dicitur adimpleuiſſe contractum pro parte ſua quando bona conductori tradidit.*

2 *Locationis contractus dicitur habere executionem per ſucceſſiuam patientiam conductoribus præſtitam.*

3 *Conductor dicens ſe impeditum fuiſſe, & patientiam non duraſſe debet id probare.*

4 *Exceptio impedimenti non obſtat ad effectum impedien. exercitium actionis in locatore quando locator docet ſe impleuiſſe pro parte ſua.*

5 *Obligationis Cameralis effectus non retardatur ſub prætextu impedimenti à conductore allegati, ſi probatum non ſit.*

6 *Conductores præſumuntur voluiſſe ea omnia, quæ pro executione pacti fuiſſent neceſſaria.*

7 *Negatiua ad hoc vt probetur debet coarctari loco & tempore remouendo actum à ſenſu quod aliter eſſe non poſſit.*

8 *Obligationis Cameralis effectus non impeditur per exceptionem remiſſionis affictus quando cauſa non eſt concludenter probata.*

DE-

DECISIO XI.

EGit D. Franciottus Vrſinus contra D. Iulium Maſſam, & Fabium Groſſum ex contractu locationis obligatione Camerali vallato pro exactione terminorum decurſorum in menſibus Octobris, & Februarij præteriti; cui ſe oppoſuerunt prædicti conductores excipiens de non implemento: cuius vigore exiſtimauerunt, ne dum ipſis competere actionem ad damna, & intereſſe, ſed poſſe agere ad reſciſſionem contractus; ita vt contra eos deueniri non poſſit ad executionem & relaxationem mandati executiui pro memoratis terminis.

Propoſui dubium. An pro terminis Octobris & Februarij fuerit, & ſit reſpectiuè relaxan. mand.

1 Et Domini reſoluen. affirmatiue: † Adimpleuerat. n. locator ab initio pro parte ſua bona conductoribus traden. quod eſt adimplementi ſignum, vt tradit Felin. in c. peruenit el 2. num. 5. verſ. tertius caſus de Iure Iur. quod etiam fuit firmatum in cauſa Imolen. bonorum 8. Iunij 1592. coram Orano. Natt.

2 conſ. 219. n. 5. Becc. conſ. 45. n. 36. contractusq; habuit † ſuã executionem per ſucceſsiuam patientiam conductoribus præſtitam, vt re locata, vti, & frui poſſint iux. diſpoſitionem l. ſi quis domum, vbi Bart. & l. ex conducto in princ. ff. de locat.

3 Vnde ſi poſtea † conduct. dicant ſe impeditos fuiſſe vel patiẽtiam toto tempore conuento nõ duraſſe ad eos pertinet onus probandi impedimentum, quia eſt fundamentum eorum exceptionis, vt diſtinguunt Oſaſch. deciſ. 51. n. 9. & ſeqq. Illuſtr. Mantica de cõtract. lib. 5. tit. 1. n. 17. adeo quid ſtatim per ſo-

4 lam exceptionem † impedimenti dari non poſsit de nõ adimplemento ad effectum impediendi exercitium actionis in locatore, nec ad impediendam ſubſiſtentiam contractus locationis, quatenus per locatorem probatum non fuerit pro parte ſua totum contractum adimpleuiſſe iux. tex. l. Iulianus. §. offerri vbi Bart. not. ff. de act. empt.

Huiuſmodi autem impedimenta viſa ſunt Dñis non eſſe con-

5 cludēter probata,† quæ propterea interim impedire nō poſſunt effectum obligationis Cameralis. Dec. in c. præterea col. penul. de off. deleg. Felin. in Rubr. de except. col. 1. & in c. ex parte il 2. de off. deleg. Galleſ. de oblig. Camer. par. 1. q. 3. n. 4.

Nam deducunt ex eo, quod locator intra fines bonorum locatorum fabricauerit domum ad vſum molendini, & eleuauerit Paratam de lapidibus & cœmento constructam longitudinis cannarum 80. & altitudinis cannæ vnius, cuius contrauentionis occaſione duo inferuntur, Primo, quòd ſolitus aquarum decurſus per cauum nuncupatum della Parata, fuit impeditus & ex inde ſecutæ ſunt inundationes vehementes ex quibus fuerunt cōductores impediti vti re locata facto, & opere ipſiuſmet locatoris. Secundo quia ex diuerſione aquarum, & constructione domus ad vſum molendini alias inutilis, & nūc macinantis alia duo molendina locata eiſdem conductoribus decreuerunt in affictu Rubra 41. quolibet anno.

Quo ad primum impedimentum reſpectu facti non eſt controuerſia quia ex planta, & deſignatione nouitates colliguntur, & teſtes dati in ſum. conductorum bene probāt; ſed effectus inundationis cōtrouertitur quippe ex antiquo argine terraneo, in cuius locū hodie murus fuit ſubrogatus, ſiue additus, ſolitæ eſſent tēpore pluuiarū cauſari inundationes nō tñ maiores moderni temporis, vel maiores tanquā conſecutiue ex actu licito, & in locationis cōtractu practicato pro conducendis aquis ad vſum irrigationis pratorum non videntur ſufficientes pro reſciſsione contractus, cum conductores voluiſſe
6 præſumantur ea omnia, quæ pro executione pacti fuerunt neceſſaria l. ad rem mobilem ff. de procur. l. illud ff. de acquiren. hæred. l. 2. §. inſpectio ff. quemadmodum teſtament. aperian. Euerardus in ſua Cent. legali in loco à conceſſione conſequētis per totum Surd. loquens de contract. deciſ. 69. n. 5.

Non obſtant teſtes dati in ſummario conductorum ſub n. 4. qui deponunt nunquam vidiſſe inundationes ante constructionē
7 paratæ, quia non coarctant † negatiuam loco, & tempore, remouen-

mouendo actũ à ſenſu, quod aliter eſſe non poſſit, quam ipſi viderint, & conſequenter non reddunt probationem concludentem Pariſ.conſ.19n.23.vol.3.Ruin.conſ.145.n.2.vol.5. quod enim ipſi non viderunt, alij potuerunt videre, prout viderunt teſtes dati in ſumm. locatoris ſub n.3.dum deponunt de iterata inũdatione in eiſdẽ locis ante cõſtructionẽ paratę quinnimo 6.teſtis in ſumm. conductorum non excludit quin etiam antea ſuperuenirent inundationes.

Nec teſtes in ſumm. eorumdem conductorum n. 5. concludunt impoſſibilitatem deriuationis aquarum ex opere conſtructo pro irrigatione terrarum nũcupatarum le Sacchettelle, quãuis commodius aſſerant per aliam viam aquam poſſe irrigationi deſeruire. Teſtes autem locatoris in ſum.n. 2. aſſeueranter deponunt paratam fuiſſe conſtructam pro commodo irrigationis pratorum, atq; ita vel probatio conductorum non eſt concludens, vel ſaltem oſcuratur ex depoſitione Teſtium locatoris per quam factum redditur dubium, & quæſtio efficitur altioris indaginis Contard. de moment. poſſeſ. lim.7. n.25.Surd.conſ.99.n.10.lib.1.nec apta eſt impedire effectum Oblig. Cam. vtſup. fuit dictum.

Quo vero ad ſecundũ principale impedimentum circa decreſcentiam reddituum duorum molendinorum aduerterunt Domini non eſſe iuſtificatum, nec probatum quod ante conſtructionem paratæ molendina præfata tanti locarentur.

Et ita reſolutum.

R. P. D. PAMPHILIO.

Romana pecuniaria de Creſcentijs. Mercurij 4.Iulij 1612.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis habet executionem paratam.*

2 *Statutum Vrbis c.178. lib.1. habet locum non ſolum in ſententijs diffinitiuis, ſed etiam vim diffinitiuæ habentibus.*

3 De

3 *Decretum in quo mandatur exequi inſtrumentum obligationis Cameralis babet vim diffinitiuæ.*

4 *Clauſula ſi quid exequendum ſtante in Commiſsione conſtito de iuſtitia mandati ex ijſdem actis proceditur executiue.*

5 *Clauſula cum facultatibus A.C. poſita in vna Commiſsione cenſetur in alia repetita.*

6 *Hypotheca generalis comprebendit non ſolum bona præſentia, ſed etiam futura, & nomina quæcunq; creditorum.*

DECISIO XII.

CReditoribus tantum informantibus dixerunt DD. mandatum R.P.D. mei Manzanedi eſſe exequendum, quia de illius Iuſtitia clarè conſtat ex deciſionibus eiuſdem D. mei Manzanedi in hac cauſa factis: de validitate verò non dubitatur; quia fuit relaxatũ.ſer.ſer. pro credito liquido, & in vim obligationis Cameralis, quæ propterea habet executio-
1 nem paratam † Galleſ.ad 4.partic.oblig.Cam.q.1.num.1. & ſeq. Mohed. deciſ.2.& 3. de except. Caſſad.deciſ.1.nu.2.de mut.petit.vltra quod reſpectu ſummæ ſcutorum duorum millium adeſt res iudicata ex decreto A. C. in Rota confirmato
2 vigore Stat.Vrbis lib.1. c.178. quod † (vt expreſsè in eo diſponitur) habet locum,non ſolum in ſententijs deffinitiuis; ſed etiam vim diffinitinæ haben. prout ſunt huiuſmodi decreta, quibus mandatur exequi Inſtrumentum obligationis
3 Cam. † Angel.in l.qui reſtituere nu.6. ff.de rei vendic. Surd. deciſ.231. n.22.

Nec obſtare quod inCommiſſione mihi directa adſit clauſula ſi quid exequendum quia conſtito de Iuſtitia mandati ex eiſ-
4 dem actis (prout requiritur, † ex deductis in cauſa Romana cenſus 4.Decembris 1595.coram bon. mem. Card.Pamphilio,& ſæpius in alijs) poteſt abſq; difficultate procedi ad illius vlteriorem executionem maximè ſtante clauſula, cum facultatibus A. C. appoſita in Commiſſione directa R. P. D. Manza-

Manzanedo, quæ in alia ſequenti commiſſione mihi directa
5 tacite repetita cenſetur † Io.Paul.deciſ.29.incip.dicunt nonnulli Egid.deciſ.126. Put.dec.426.n.2. Caſſad. deciſ.8.de reſcript.& fuit dictum in cauſa Rom.Societatis 3.Iunij 1577. coram bo.me. Card. Blanchetto relata inter impreſſas deciſ. diuerſ.221.n.1.part.1.& in Cartaginen.penſionis 13.Martij 1600.coram Illuſtriſs.Lancellotto.

Minus obſt. quod iſta annua ſcuta 2000. de quibus agitur fuerint acquiſita Dominis de Creſcentijs poſt hypothecas creditorum; quia placuit reſponſio,quod in generali hypotheca cōpræhenduntur,nō ſolum preſentia; ſed etiam bona futura,
6 & nomina quæcunq; creditorum † per tex. in l. fin. C. quæ res.pignor.oblig.poſſ.Neguſan.de pignor. in 2.memb.2.part. principalis n.1.& fuit dicitum in dictis deciſionibus *R. P. D.* Manzanedi, quæ Dominis placuerunt, & bene ex eis remanent ſublata omnia ea,quæ in contrarium adduci poſſunt.

Et ita deciſum &c.

R. P. D. PAMPHILIO.
Roman. Vineæ. Veneris 14. Iunij 1613.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenti exhibitio non eſt neceſſaria, quoties pars declarat ſe velle ſtare indicationi.*

2 *Executio habetur pro facta cum omnibus requiſitis ad effectum ſubhaſtan. quando Iudex parte citata pronunciauit conſenſum haberi pro præſtito.*

3 *Conſequens cui conceditur, dicitur etiam conceſſum omne ſuum neceſſarium antecedens.*

4 *Subhaſtationi dicitur præſtitus conſenſus, quando bona ſunt indicata.*

5 *Subhaſtationis ſolemnitates ſupplentur per conſenſum.*

6 *Clauſula ſine præiudicio obligationis Cameralis proceſſus executiui;*

cutiui, & mandatorum relaxatorum & quorumcunque iurium ambarum partium præſeruat ius quoad ſubhaſtationem perinde ac ſi electio non fuiſſet facta.

7 *Exceptio præſumptæ ſatisfactionis obſtat ei, qui non reddidit rationem de adminiſtratis.*

8 *Exceptio præſumptæ ſatisfactionis ceſſat, vbi ex relatione periti de conſenſu partium electi conſtat illum remanere debitorem in certa ſumma, quam offert ſoluere.*

9 *Aequalitas eſt ſeruanda in Iudicijs & præcipue in probationibus faciendis.*

DECISIO XIII.

CVm D. Valperga eſſet creditor Zerli in diuerſis pecuniarum ſummis poſt plura inſtetit deueniri ad vlteriorem ſubhaſtationem cuiuſdam Vineæ, ad quam euitandam Zerlus oppoſuit de compenſatione cum quodam eius credito, de quo dicebatur conſtare ex poſitionibus habitis pro cõfeſſatis, & ex partito, ſeu iuramento litis deciſiuo. Ideo ſub die 1. Februarij prædicti dubitaui An huiuſmodi poſitiones, & partitũ obſtarent, quod fuit negatiuè reſolutum, niſi aliundè creditum iuſtificaretur, vt apparet ex deciſione tunc extenſa. Verum quia Zerlus contra dictam ſubhaſtationem plures alias exceptiones opponebat; ſupradicta die propoſui dubium generale: An ſcilicet deueniendum ſit ad vlteriorem ſubhaſtationem, quod per Dominos fuit affirmatiuè reſolutum, quia de credito Valpergæ ſatis conſtat ex publicis Inſtrumentis ſolutionum diuerſarum ſocietatum officiorum, quarum Zerlus tanquam recognitor bonæ fidei Valpergam fideiuſſorem indemnem releuare promiſit; nec non ex ceſſionibus earundem ſocietatum per eundem Valpergam obtentis in actu ſolutionis: Itaut propterea de credito Valpergæ dubitari non poſſit.

Non obſtat, quod ſubhaſtatio fuerit cœpta non præcedente exhibitione

hibitione Inſtrumentorum, & executione, ac alijs ante deliberationẽ requiſitis per Stat. Vrbis lib. 1. c. 192. Quia quo ad exhibitionem Inſtrumentorum fuit dictum, quod Zerlus ad euitandas expenſas, declarauit medio iuramento velle ſtare illorum indicationi per Valpergam faciendæ. Quo vero ad executionem, & alia requiſita per Statutum placuit reſpõſio, quod Iudex citato dicto Zerlo ad præſtandum conſenſum deliberationi, & ſubhaſtationi bonorum per ipſum in actis indicatorum, pronunciauit partibus præſentibus conſenſum haberi pro præſtito pro vero, & reali credito: quo caſu ſtante
2 veritate † crediti, executio habetur pro facta cum omnibus requiſitis ad effectum, vt deueniri poſſit ad actum ſubhaſta-
3 tionis per regulam, quod cui conceditur † conſequens, dicitur etiam conceſſum omne ſuum neceſſarium antecedens l. ad legatũ l. ad rem mobilem, & ibi gloſ. & Doct. ff. de procur.

Et ex his ceſſat, quod conſenſus fuerit præſtitus ſubhaſtationi ritè, & rectè faciendæ ſecundum formam ſupradicti ſtatuti,
4 quia cum bona † ſubhaſtanda iam fuiſſent per Zerlum in actis indicata, conſenſus cenſeri debet præſtitus in ſpecie ad effectum, vt bona iam indicata ſubhaſtarentur; nulla alia præcedente executione, pro vero tamen, & reali credito, quo ca-
5 ſu certũ eſt conſenſum † ſupplere ſolemnitates requiſitas in ſubhaſtatione ex adduct. in cauſa Romana ſpolij 14. Iunij 1604. coram bo. me. Iuſto. & faciunt etiam deducta in cauſa Aſculana prædij 22. Iunij coram Reuerendiſſimo Domino meo Damaſceno.

Nec obſtat, quod dictus conſenſus ſit reſtrictus ad creditum, pro quo Zerlus reperiebatur carceratus, quia immo dictus conſenſus legitur præſtitus ſubhaſtationi, ſeù deliberationi pro vero, & reali credito, quæ verba fuiſſent ſuperflua, niſi poſſent etiam referri ad credita, de quibus adhuc non conſtabat in actis, nec fuiſſet neceſſaria declaratio de ſtando indicationi Inſtrumentorum: Credita enim, pro quibus ſeruatis de iure ſeruandis fuerant relaxata mandata, & Zerlus repe-

riebatur carceratus non indigebant alia indicatione.

Præterea omnis difficultas in caſu iſto viſa fuit Dominis ceſſare ex commiſsione per Valpergam obtenta, in qua fuit reſcriptum procedendum eſſe ad vlteriora in ſubhaſtatione, prout de Iure, reiectis nullitatibus, & conſtito prius de bono iure, de quo ſatis viſum fuit conſtare ex Inſtrumentis, & alijs ſupra deductis.

Non refert, quod poſt cœptum Iudicium ſubhaſtationis Valperga elegerit calculatores pro liquidandis tam creditis ipſius, quam etiam Zerli, & obtinuerat mandari referri, & ſtari illorum relationi; ita ut videatur receſſiſſe à iudicio ſubhaſtationis. Placuit etiam, quod prædicta electio fuit facta cum clauſula præſeruatiua; ſine præiudicio obligationis Cameralis, proceſſus executiui, & mandatorum relaxatorum, & quorum-
6 cunq; iurium ambarum partium, per quam † cenſetur præſeruatum etiam ius, quo ad ſubhaſtationem, perinde ac ſi electio fuiſſet facta l. teſtamento centurio §. 1. ff. de manumiſſ. teſtam. Caſtr. conſ. 312. nu. 4. lib. 1. & conſ. 70. n. 18. lib. 3. Put. deciſ. 32. lib. 2. & fuit pluries deciſum.

Minus refragatur, quod vinea, de qua agitur, fuit per Iudicem conſignata Valpergæ, vt de fructibus ſibi ſatisfieret, & ipſe promiſerit de illis reddere fidele computum; quod tamen ad-
7 huc nō reddidit, & propterea obſtat † ei exceptio ſolutionis, ſeù ſatisfactionis, quæ admittitur etiam, vbi agitur vigore obligationis Cameralis. Quia fuit reſponſum, quod Valperga (deductis expenſis pro cultura Vineæ) remanet tantum debitor pro dictis fructibus in ſcutis 126. vt patet ex relatione periti de conſenſu partium electi, † cui ſtandum eſt Abb. in c. propoſuiſti n. 10. & ibi Felin. nu. 6. de probat. Corn. conſ. 43. col. 3. lib. 1. Pariſ. conſ. 96. n. 32. lib. 1. Neuiz. conſ. 94. n. 18. & fuit dictum coram me in cauſa Romana Tutelæ 11. Maij 1612. & alias ſæpè, & hoc debitum Valperga offert ſe paratum compenſare cum hoc credito.

Ad id quod dicebatur, Valpergam debere ſtare indicationi faciendæ

ciendæ per Zerlum: fuit reſponſum, adhuc pro parte Zerli non dari fumum, quòd habeat aliqua iura releuantia, quæ ſi verè adeſſent, placuit ſtandum eſſe indicationi, vt ſeruetur
9 æqualitas, † quæ in iudicijs ſeruari debet, & præcipuè in probationibus faciendis Dec. in reg. fauorabiliores n.4. verſ. & in medio, vbi etiam Cagnol. n.8. de reg. iur.

Quo verò ad poſitiones habitas pro confeſſatis: Domini noluerunt denuo partes audire, & ideo fuit deciſum, deueniendum eſſe ad vlteriorem ſubhaſtationem, niſi obſtent ſupradictæ poſitiones, de quibus videbitur, & dato competenti termino Zerlo ad indicandum, & facta compenſatione fructuum perceptorum iuxta relationem periti, de qua ſupra.

R. P. D. COCCINO.

Aſculañ. ſeu Ripañ. pecuniaria. Lunæ 15. Martij. 1606.

SVMMARIVM.

1 *Soluere emptor non tenetur, nec precium, nec vſuras, quando venditor pro parte ſua non impleuit.*
2 *Exceptio oriens ex ventre inſtrumenti impedit executionem obligationis Cameralis.*
3 *Implere per æquipollens an, & quando quis poſſit. & n.4.*
5 *Fideiuſſor de euictione tenetur litem in ſe ſuſcipere, & iudicatũ, ac expenſas litis ſoluere, & emptorem indemnẽ conſeruare.*
6 *Inueſtimentum non eſt adeo vtile, ſicut fideiuſſor de euictione.*
7 *Emptor qui preciũ non ſoluit, tenetur ſoluere fructus compenſatiuos etiam non datis fideiuſſoribus promiſſis.*
8 *Fideiuſſor emptoris, pro precio non ſoluto, non tenetur ſoluere vſuras compenſatiuas quando pro precio tantum fideiuſſit.*

DECISIO XIV.

1 FVit reſolutum, Theodorum † non teneri ſoluere ratam pretij non ſoluti, nec fructus cenſus, quem ſoluendum

Digitized by Google

ſuſcepit ad computum precij, ſtante conuentione, quod paghæ nõ currerẽt,& fructus cẽſus nõ teneretur ſoluere, donec fuerint dati fideiuſſores de euictione, qui huc vſq; nõ fuerũt dati l.Iulianus §. offerri. ff.de act.empt.& not.in l.cũ proponas la 2. C.de pact.& in l.quæro §.inter locatorẽ ff.loc.& in
2 l.qui fidem.ff.de tranſact.& infortioribus† hæc exceptio oriens ex vẽtre Inſtrumenti impedit executionem obligationis Cameralis Galleſ. de oblig.Cam.4 p.q.1.num.8.Canar. de exeq.Inſtr.q.26. Caſſad.deciſ.10.n.6.de reſcript.

Neq; obſtat, quod Mucciarelli hodie loco fideiuſſorum volunt
3 inueſtire pecunias, † & ſic adimplere per æquipollens iuxta
4 theoricam gloſ.& Bart.in l.1. ff.qui ſatiſd. cog. Quia † hæc procedunt quando melius, & ſecurius ſuccurritur creditori per pignora, quam per fideiuſſores, vt declarant idem Bart. ibidẽ,& benè facit Iaſ.n.12. & fuit reſolutũ in cauſa Lauretana pecuniaria 5. Aprilis 1593. coram bon.mem.Gypſio; ſed in caſu iſto emptores per inueſtimentum non ita redderentur tuti, ſicuti per fideiuſſoriam cautionem, quia cum fuerit pro-
5 miſſum dare fideiuſſores de euictione, non adeſt difficultas, † quod dicti fideiuſſores tenerentur litem in ſe ſuſcipere, vel iudicatum, atq; damna, & expenſas omnes litis ſoluere, & indemnem conſeruare emptorem l. ſi plus §. mora ff. de euict. Bart. in l.pater n.1.& 3.ff.de dot.præleg.Ruin.conſ.187. n.2. & 3.vol.1.Pariſ.conſ.16.n.124.vol.2. Cum. conſ.29. num. 2.
6 & † hæc omnia præſtari non poſſunt per inueſtimentum, vt dicitur in dicta Lauretana.

7 Neq; obſtat, quod in omnem euentum Theodorus † tenetur ſoluere fructus compẽſatiuos ex æquitate l.curabit C.de act. empt.etiam non datis fideiuſſoribus promiſſis, vt per Couar.
8 var.reſolut.lib.3.c.4.n.6.verſ.12 hinc deducitur, quia † quicquid dicẽdum eſſet reſpectu principalium debitorum, Theodorus hic eſt fideiuſſor precij,& non ſe obligauit ad fructus, & ideo non tenetur l.fideioſſores magiſtratuum §. pro Aurelio ff. de fideiuſſor.

ALDO-

ALDOBRANDINO.

Claramontañ. penſionis. 9. Maij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Penſionarius tenetur ad reſtitutionem terminorum ſolutorum per viam condictionis indebiti, quando penſio eſt declarata nulla.*

2 *Condictio indebiti datur ex quadam æquitate naturali.*

3 *Repetitionis indebiti tacita conditio ſemper videtur ineſſe in ſolutionibus.*

4 *Repetitio in contractibus oritur ex falſa cauſa.*

5 *Soluens ſponte indebitum an repetere poſſit.*

6 *Solutio ſpontanea non dicitur ſtante obligatione Camerali cum ſuſceptione cenſurarum.*

DECISIO XV.

1 Declarata penſione nulla, † penſionarius tenetur ad reſtitutionem terminorum ſibi ſolutorum per viam con-
2 dictionis indebiti, † quæ datur ex quadam æquitate naturali l. indebiti §. nã hoc natura ff. de condict. indebit. & quia
3 in actu ſolutionis † ſemper videtur ineſſe tacita conditio repetitionis per condictionem indebiti l. fin. §. ideo. quæ ſciuit ff. eod. & quia † falſa cauſa in contractibus parit repetitionem Dec. conſ. 350. n. 5. & ita dictum fuit in vna repetitionis penſionis 28. Aprilis 1572. coram Binarino, vbi reſpondetur ad
5 illud, quod dicebatur de † ſpontanea ſolutione iuxta trad. per Caſſad. deciſ. 3. nu. 7. de penſ. Gig. de penſ. q. 36. quod in
6 caſu iſto † non poterat conſiderari ſolutio ſpontanea ſtante obligatione Camerali cum ſuſceptione cenſurarum. Ancar. conſ. 159. vol. 2. verſ. 4. hoc probo. Bart. in l. 2. in 1. lect. nu. 8. & 9. in 2. lect. in fin. C. de ijs quæ vi metuſuè cauſa fiunt, &c.

R.P.D.

R. P. D. IVSTO.
Romañ. donationis 30000. de Luraghis.
Lunæ 14. Nouembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula &c. habet in ſe ſolum ea, quæ deficiunt in ſermone, & in ea parte, vbi apponitur.*
2 *Clauſula &c. habet in ſe omnia, quæ ſolent ſequi ſecundum conſuetudinem.*
3 *Clauſulæ &c. virtus eſt complere orationem.*
4 *Clauſula &c. poſita poſt relationem partis alicuius diſpoſitionis, comprehendit ſequentia in illo relato.*
5 *Omiſſa non poſſunt extendi per clauſulam &c.*
6 *Donans nõ eſt veriſimile quod voluerit obligare bona hæredum ſi non expreſſit.*
7 *Donatio non prodeſt hæredi, ſed nocet.*
8 *Notarij quoties habent mentem, & intentionem contrahentium poſſunt extendere inſtrumentum cæteratum.*
9 *Notarius incontinenti, vel parum ante rogatus præſumitur habere notam mentem contrahentium.*
10 *Obligatio Cam. comprehendit bona hæredum in ſua formula.*
11 *Obligatio Cameralis diuiditur in duas partes, & in quas.*
12 *Obligatio Cameralis in prima parte recipit variationem ex voluntate partium.*
13 *Obligatio Cameralis in ſecunda parte continet clauſulas, & cautelas ſolitas.*
14 *Clauſulæ, & cautelæ quæ continentur in ſecunda parte obligationis Cameralis poſſunt extendi.*

DECISIO XVI.

DOminis placuit deciſio, quæ fuit in hac cauſa facta die Veneris 3. Decembris 1599. ex rationibus tũc allegatis pro deciſio-

deciſione,non obſtantibus quæ denuo deducebantur ad eiuſdem deciſionis impugnationẽ, & quæ in effectu ad duo capita reducebantur.

Primum ad clauſulam cæteratam in obligatione in forma Cameræ in qua extendi ſolet hypotheca,& obligatio bonorum hæredis.

Secundum quia in notula dicitur ſe obligauit in forma cameræ cum ſolitis clauſulis,& cautelis, & ipſemet Campana Notarius,de cuius extenſione agitur addidit quandocunq; extendendis per nos Notarios, aut alterum noſtri, vel quemuis alium quæ verba denotant nondum eſſe plene extenſam formulam obligationis in forma cameræ.

Quoad primum Dominis placuit quod dictum fuit in alia deciſione videlicet quod clauſula cæterata non fuit poſita in parte obligationis vbi habeat in ventre tanquam materiam præ exiſtentem obligationem bonorum hæredis, & tamen eſt verum in iure quod clauſula &c. habet in ſe ſolum ea, quæ defi-
1 ciunt in ſermone, & in ea parte vbi apponitur † Bart.in l.gallus.§.idem credendum n.3.ff.de lib.& poſthum.& habet om-
2 nia quæ ſolent ſequi ſecundum conſuetudinem † Corn. conſ. 225. in fin.lib.3.quia virtus iſtius clauſulæ eſt complere ora-
3 tionem † Aym.conſ.34.n.7. & propterea dicit Felyn.in c.cũ P.tabellio.n.10.in fin.de fid.Inſtrum.quod vbi refertur aliqua diſpoſitio pro parte, & poſtea dicitur &c. comprehenduntur
4 ſequentia in illo relato, † in caſu autem noſtro in ea parte vbi ſolet extendi obligatio bonorum hæredum nullum adeſt verbum cæterarum,ſed oratio perfecta,quæ non poteſt ampliari, & adeſt & c. poſt illud verbum bona &c. vbi extenditur mobilia,& immobilia, vt dictum fuit,quapropter reſpectu clauſulæ cæteratæ nihil adeſt quod extendi poſſit,quia obligatio hæredum potius videtur omiſſa, quam deficiat, & dicit Bart. in d.§.idem credendum.n.3.in fine. quod ea quæ omittuntur
5 non extenduntur † & iſta videbantur dominis multum coadiuuari ex alia deciſione facta coram me in hac eadem cauſa

die

die 28.Maij.1604.vbi fuit dictum quod hæc donatio eſt expreſſe reſtricta ad bona donantis, vnde videtur veriſimile quod ſtante hac reſtrictione nec etiam donans voluerit pro
6 donatione obligare bona hæredum, † & oſtenſum eſt quod Campana Notarius in contractu donationis ſub forma cameræ nunquam extendit obligationem hæredum,& ratio poteſt eſſe, quia in alijs contractibus vltro citroq; obligatorijs apponitur hæc hypotheca in bonis hæredis quia cum actio & commodũ ex illo contractu in hæredem tranſeant videtur æquum, ꝙ pro obſeruatione ſint ẽt hypothecata bona ipſius
7 hæredis, non ſic eſt † in donatione quæ non prodeſt hæredi, ſed nocet,cum demat bona donata ex hęreditate,& patrimonium defuncti diminuat.

Non obſtant exempla quæ oſtenduntur:quia in maiori parte horum exemplorum clauſula cæterata eſt in loco,vbi habet in ventre ea quæ deficiunt vt videri poteſt:& ſic bene eſt facta extenſio, ſed non ſequitur quod extenſio facta à Campana non ſit bona, in alijs autem exemplis dico quod Notarij, qui extenderunt,habuerunt pro materia præexiſtenti mentem, &
8 intentionem contrahentium quæ ſufficiebat ad † extenſionẽ vt not.communiter.Doct.in c.cũ P.Tabellio. de fid. inſtrum. latè Iaſ.qui alios allegat in d.§.idem credendum n.18. Socc. conſ.94.n.4.lib.1.quod in caſu noſtro non accidit Campanæ Notario quia clauſula cæterata in loco oportuno fuit omiſſa, & nulla mentalis intentio apparet ex qua potuerit extendere obligationem bonorum hæredum.Ideo non poteſt eius extenſio impugnari, ſed debet attendi ex præſumpta notitia quàm habuit Notarius rogatus incontinenti, vel parum an-
9 te, † vt dixit Rota coram bon. mem. Robuſterio in cauſa Romana Caſalis Iuliani 16.Ianuarij 1579.

Quoad ſecundum dicebatur quod etſi in relatione potius attenditur relatum quam referens, & referatur obligatio in forma Cameræ cuius formula eſt certa, & in ea continetur obligatio bonorum hæredum,& ſic ea videtur attẽdenda,quicquid

deficiat

deficiat in referente, vt per Informantes pro D. Maccarano, quia q̄ hoc multū ſtringere videbatur, tollitur aduertendo, q̄
11 obligatio in forma Cam. habet primam, & ſecūdā partē, † vt in ea diſtinguit Gall. in prima exprimitur quid, & quantum partes velint obligare pro obſeruatione contractus ſuper quo apponitur, & ſubditur in forma cameræ ſolemniter obliga-
12 uit, quæ prima pars recipit variationem ex voluntate partiū quæ modo plus, modo minus; quandoq; vnam volunt obligare perſonam videlicet hæredis, quandoq; non, vt in multis exemplis exhibitis, quæ omnia à principio conſiſtunt ex voluntate contrahentium, & hoc habemus extenſum per No-
13 tarium. In ſecunda vero † parte ſunt clauſulæ, & cautelæ obligationis in forma camerę, vt in Commentario Galeſij ad ipſam ſecundam partem, & ſunt multæ, & hæc ſunt clauſulæ ſolitæ, & conſuetæ de quibus intelligit Campana, & ad quas
14 ſe refert pro extenſione † & iſtę ſi libet poſſunt extendi, in quibus diſputantur multæ quæſtiones per Galeſ. non autem continetur aliquid de prima parte obligationis ſub qua cadere poteſt obligatio bonorum hæredum, & hæc colligitur ex verbis ſuper quibus fit fundamentum, ſcilicet cum ſolitis, & conſuetis clauſulis, & cautelis, ſubdit, citra tamen, & præter cōſtitutionē procuratorum quandocunq; extēdēdis, quæ verba, citra tamen, ſunt in ſecunda parte obligationis, non in prima, & ad ſecundam ſe refert, & in hoc plus debet attendi relatum, quam referens, vt per Informantes pro D. Maccarano, ſed nō propterea dicendum eſt, quod in relato adſit obligatio bonorum hæredis quæ veniat extendenda, vltra obligationem extenſam à Campana, preſertim, quia ita extenſam donator inſinuauit, & poſtea producta fuit.

Ex quibus per DD. iterum hoc modo fuit deciſum.

Qq R.P.D.

R. P. D. IVSTO.

Maceratẽ. bonorum. Lunæ 1. Februarij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula quod aliquo caſu eueniente inſtrumentum habeatur pro non facto nõ inducit nouam obligationem, vel promiſsionẽ.*
2 *Obligatio Cameralis non habet locum niſi pro expreſsis in inſtrumento.*
3 *Executiue procedi non poteſt quoties actio non venit ab obligatione in forma Cam. ſed ab extra, & a iurium reſeruatione.*
4 *Clauſula de obſeruando omnia, & ſingula eſt executiua quæ nõ ampliat obligationem.*
5 *Obligatio Cameralis non auget, ſed ſtringit obligationem.*

DECISIO XVII.

IN obligatione erga Antonium facta per Capitaneum Franciſcum non legitur promiſſio reſtituendi immo potius contrarium, quia dicitur quod eueniente caſu remaneat in eo iure, ac ſi Inſtrumentum factum non fuiſſet, quod ius competebat caſu quo illi quorum fauore facta erat renunciatio decederent
1 ſine liberis, † & ita nihil de nouo promittitur, vel acquiritur Oldrad. conſ. 214. n. 2. Ruin. cõſ. 99. n. 10. lib. 1. & idẽ dicit Bero. in contrarium allegatus conſ. 293. lib. 2. Aym. cõſ. 301. col. 2. verſ. 2. reſpondeo. Ruin. conſ. 41. n. 8. lib. 1. ſed lim. tantum, & moderatur generalem remiſsionem ab ipſa Antonia factam. Vnde ſequitur neceſſario non poſſe procedi ad mandatum executiuum vigore obligationis in forma Came-
2 ræ † quæ non intrat niſi pro expræſsis in inſtrumento Rota coram bon. mem. Lauretano in Romana pecuniaria de Zabre
3 rijs 20. Maij 1580. † & quando actio non prouenit ab obligatione in forma Cameræ, ſed ab extra, vt in caſu noſtro ex iurium reſeruatione, via executiua non proceditur vt ſæpe

dixit

dixit Rota, & vltimo loco coram Domino meo Litta in Romana pecuniaria de Monoribus 16.Iunij 1600.

4 Non obſtat Clauſula de obſeruando omnia,& ſingula † quoniam eſt clauſula executiua quæ non ampliat obligationem Clem.1.in fin.de præb.Card.conſ.25.infin.& ita ſæpe dictum

5 eſt † de obligatione in forma Cameræ, quæ non auget, ſed ſtringit vt corã me in vna Romana 30000. 3.Decẽbris.1599.

Et ex his capta fuit reſolutio contra informantem.

R. P. D. IVSTO.
Romañ. de Luraghis, & Pallauicinis.
Lunæ 30.Octobris 1600.

SVMMARIVM.

1 *Conditione non purificata non eſt locus executioni obligationis Cameralis.*

2 *Ablatiui abſoluti important conditionem.*

3 *Dictio caſu quo, denotat euentum futuri temporis, & facit conditionem.*

4 *Dictio prætenſus, non importat veritatem.*

DECISIO XVIII.

VIſum fuit locum non eſſe obligationi in forma Cameræ in fauorem Pallauicini cõtra Io.Baptiſtam Luraghum, ſiuè

1 eius Creditores; quia † conditio promiſſionis Io. Baptiſtæ non eſt purificata, & conſequenter adhuc incertum eſt an ex ſtipulatione deberi poſſit l.pecuniam quam ff.ſi cert.petat. l. cedere diem de verbor.ſignif. Cum enim Luragus, & Pallauicini elegerint Vincentium Caſtronum in Calculatorem ad videndum, & calculandum, & ſolidandum omnia computa Io.Baptiſta promiſit his verbis, caſu quo in aliquo facto calculo per Vincentium Caſtronum debitor remaneret ſtatim

Qq 2 facto

facto dicto calculo abſq; aliqua exceptione ſoluere, & ſe
2 obligauit in forma Cameræ † quæ formula verborum conti-
net duas conditiones, vnam faciendi calculi per ablatiuum
abſolutũ facto calculo l.facto §.reſcripto ff.ad trebell. alterã
3 caſu quo ex calculo remaneret debitor, † quæ verba denotãt
euentum futuri temporis,& faciunt conditionem Bart.in l.1.
n.17.ff.de cond.& demonſtrat.ità vt non habeat locum obli-
gatio,niſi caſus expreſſus verificetur Dec.conſ.63.n.2. Aym.
conſ.98.n.6. maximè quia elegerunt calculatorem non ſolũ
ad calculandum, ſed ad ſolidandum omnia computa, ita vt
vtriq; & calculo,& ſolidationi debet eſſe ſatisfactum l. ſi hæ-
di plures ff.de condit.& demonſtr.l.ſi quis ff.de verb. oblig.

Verum licet per Caſtronum fuerit facta quædam calculatio ra-
tionum,& prætenſionum,nihil tamen firmatum eſt pro debito
Luraghi. Quinimmo partitæ Pallauicinorum tanquam præ-
tenſiones leguntur in calculo,quæ non important veritatem
4 debiti,ſicut † qui dicit prætenſum matrimonium non fatetur
verum matrimonium Rota coram Cæſare de Graſſ. deciſ. 1.
num. 13. qui fil. ſint legit.

Nec obſtat quod dicitur ſufficere quod ex Calculo appareat debitor Io. Baptiſta, quia hoc eſt falſum,licet ex partitis appoſitis (calculatis omnibus) poſſit fortaſſe verificari, quod etiã negatur,ſed illæ partitæ prætenſionum ſunt appoſitæ, vt verificandæ,ergo non ſunt verificatæ, quia denotant tempus futurum quod nondum eſt.

Et multis ex DD. placuit ipſiuſmet Calculatoris declaratio, quod non intellexit firmare debitum Io.Baptiſtæ,ſed proponere prætenſiones,vt declarentur, quæ adhuc Pallauicino remanent intactæ. Et ita deciſum.

R. P. D. ORTEMBERGO.

Peruſin. dotis. Veneris 2. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum procuræ non eſt neceſſe producere in principio iudicij*

iudicij dummodo re vera adſit.

2 *Procuratori nulla acquiritur poteſtas, niſi à die mandati.*

3 *Sententia lata ratificari non poteſt deficiente mandato procuratoris.*

4 *Mandatum executiuum quando in obligatione Camerali non eſt ſuſceptum quomodo procedendum ſit.*

5 *Mandatum executiuum an comprehendatur in extenſione obligationis Cameralis.*

DECISIO XIX.

Domini cenſuerunt reuocandum eſſe mandatum executiuum de quo agitur propter nullitates circa illud commiſſas: quarum prima eſt ex defectu mandati, nam id quod exhibitum fuit erat datum poſt relaxatum mandatum execu-
1 tiuum, licet autem † non ſit neceſſe mandatum producere in principio cum ſufficiat illud poſtea quandocunq. appare-
2 re † tamen requiritur quod vere antea extiterit: cum nulla acquiratur poteſtas procuratori niſi à die mandati Felin. in c.ſciſcitatus.n.15. de reſcript. Rot.deciſ.19. de procurat. in
3 antiq. Ideoq. † Rota admittit quidem quod poſſit doceri de mandato præcedenti ſi re vera illud præceſſit, non autem quod ſententia ratificetur & quod pendeat à mera voluntate ratificantis. Put.deciſ.383.n.11.lib.2.

4 Secunda nullitas oriebatur ex eo † quod in Inſtrumento obligationis per Modeſtam & Balthaſſarem promiſſores dotis non fuerat ſuſceptum mandatum, quo caſu poſt conſtitutionem reformationis Pij Quinti ex ſtylo tribunalis A.C. debuit relaxatio mandati fieri præmiſſo decreto in citatione ad ſoluendum niſi infra tres & poſtmodum citari debitor ad vidēdum relaxari mandatum alias decretum, eoq; peracto per Iudicem interponi decretum niſi ad primam: quia hoc non obſeruato A.C. reuocare ſolet mandata tanquam nulla condēnando actorem in expenſis; vt fuit dictum in Romana pecuniaria

niaria de Pinellis Mercurij 8. Aprilis 1598. coram bon. mem. Orano.

5 Nec videbatur releuare reſponſio † quod in extenſione obligationis cameralis comprehenditur ſuſceptio mandati quia, ſi hoc generaliter verum eſſet ſuperuacanea fuiſset conſtitutio Pij Quinti & nunquam locus eſſet huic nullitati.

R. P. D. GYPTIO.

Roman. Cambiorum. Lunæ 17. Decembris 1584.

SVMMARIVM.

1 *Interpellatio requiritur ad conſtituendum in mora. & n.4.*
2 *Intereſſe, ſeu damna abſq; mora non debentur.*
3 *Pactum quod intereſſe debeatur ſine mora non valet.*
5 *Mora non conſideratur niſi in eo, qui eſt in dolo ſaltim præſumpto ſeu lata culpa.*
6 *Obligatus ad certam diem non poteſt prætendere ignorantiam.*
7 *Ignorantia præſumitur in* Muliere.
8 *Ignorantia præſumitur in facto alieno.*
9 *Soluere interpellatus, ſi illico paratus eſt non debet ad intereſſe aſtringi.*
10 *Obligari, & in mora conſtitui vno & eodem tempore iniquũ eſt.*
11 *Fideiuſſor ante ſolutionem contra principalem debitorem experiri nequit.*
12 *Fideiuſſor poteſt pecunias ſub vſuris accipere & creditori ſatisfacere. limitatur. n. 13.*
14 *Iuramentum abſq; interpellatione conſtituit in mora.*
15 *Iuramentum aſſumit naturam actus ſuper quo interponitur.*
16 *Interpellatio an de iure præſumatur.*

DECISIO XX.

MAndatum ab A. C. relaxatum fuerat tam coram Illuſt. Dominam Herſiliam de Monte, quam Dominum Petrũ Anto-

Antonium Bandinum, qui vti principalis in quadam officij ſocietate pro ipſa ſe obligauerat metuq; dicti mandati ſortẽ, & fructus habita iurium ceſsione ſoluerat, & ſummam poſtmodum ſimilem, vt ſibi ſatisfaceret ad cambium acceperat, & in ſuis libris dictam Illuſtrem Dominam Herſiliam, vt dicitur, per conto aparte debitricem creauerat, & ſuper cambijs tenuerat quæ ſucceſsiue in pluribus, ac diuerſis partitis intra quinquennium, vel paulò amplius pecunias creditori ex cauſa ſocietatis ſolutas dicto Bandino reſtituerat, ſed ad damna occaſione dictorum Cambiorum prouenientia ſe teneri per negabat, ideo cauſa pluries propoſita Domini poſtremo ad duo præcipuè difficultatem reſtrinxerunt videlicet an iſto caſu fuiſſet opus Illuſtrem Dominam Herſiliam prius certiorare, aut interpellare, & ſi ſic an ea ſufficienter ex deductis conſtaret.

1 Quantum ad primam difficultatem attinet concluſum † fuit interpellationem requiri: ſi quidem negari non poſſe dicebatur
2 tur † intereſſe, ſeu damna abſq; mora, non deberi, ad not. in l. quod te. ff. ſi cert. pet. gloſ. in c. conqueſtus. de vſur. Gabr. de ſolut. cõcl. 10. n. 4. Nauar. in cõpend. de vſur. n. 6. & hoc adeo
3 verum eſt vt † pactum non valeat quod mora ceſſante illud debeatur Aret. de communi teſtando conſ. 151. col. fin. verſ.
4 ad ſecundum dubium Aym. conſ. 320. n. 2. ſed mora † præſertim regularis abſq; ſcientia, vel interpellatione non committitur l. mora de vſur. l. Titia. §. ſi vſuras. de leg. 2. & vtrobiq; DD. & Caſtr. in l. ſi duo §. hæc aũt verba de cõſtit. pec. Scrib. in d. l. quod te. ff. ſi cert. pet. Bero. conſ. 205. n. 7. lib. 3. quoniã
5 mora † non habet locum niſi aduerſus eum qui eſt in dolo præſumpto ſeu lata culpa l. fin. §. idem Iuris erit. ad l. Rod. de iact. Alex. in l. ſi mora ſol. matr. Alciat. conſ. 104. tom. 3. lib. 8.
Non obſtat quod Mohed. deciſ. 102. in fin. contrarium tenuerit
6 quoniam † ibi agebatur aduerſus eum qui ad certam diem præciſe reſtituere debebat alias ad omnia damna, & intereſſe deuinctus erat, & ſic ignorantiam nullo pacto prætendere

poterat

poterat iuxta doctrinam Innoc. quam ipſe allegat in c. 1. de vſur. qui in iſtis terminis loquitur, & eam multi ſequuntur quos referunt addentes poſt Rom. conſ. 94. & 101. Rol. conſ. 35. nu. 2. lib. 1. ſed in hac facti ſpecie hoc ſibi locum vendicare non poteſt cum Illuſt. Domina Herſilia aliquid Bandino reſtituere, niſi in euentũ ſolutionis nõ deberet, quam quidem ſolutionem factam extitiſſe affirmat ignorantẽ, & videtur ſibi
7 credendum maximè cum † in muliere præſumatur ignorantia Iaſ. in l. ſi quis id quod de iuriſd. om. iud. Mohed. deciſ. 157.
8 eoq; magis in facto alieno l. fin. & ibi Bart. pro ſuo. Bero. vbi ſupra n. 3. vnde dictam Mohed. deciſionem caſui noſtro minime adaptari poſſe ſatis clare perſpicitur.

Præterea eſto, quod veriſimiliter d. ſocietatis extinctionem ſci-
9 uerit, † non ideo in tali mala fide, & mora conſtituta debuit cenſeri, vt ſub cambiorum vſuris tenenda eſſet; præſertim ſi interpellata ſoluere illico parata erat ſecundum Corn. conſ. 206. n. 7. lib. 2. vbi ponderat d. l. quod te. ff. ſi cert. pet.
10 Et interpellationem neceſſario † deſiderari tum ex illa ratione Dominis ſuadere poſſe videbatur: quod valde iniquum eſſet vno atq; eodem tempore quem obligari, & in mora cõſtitui ad doctrinam Bart. in l. eum qui §. ſi iuramento. n. 3. & ibi Caſtr. de iure iur. Cagnol. qui alios citat in l. 2. q. 41. num. 160. C. de pact. inter empt. & vendit. & nonnulla in hoc ſenſu congerit Gramat. deciſ. 103. n. 165. Bero. d. conſ. 205. n. 11. lib. 3. & ante eum Dec. conſ. 2. n. 5. verſic. nam quando: tum etiam quia hodie præualit opin. Angel. & Caſtr. in l. fideiuſſor pro vẽditore de fideiuſſ. vt animaduertit Galleſ. ad 3. partem
11 obligat. Cameralis de perſon. petent. execut. nu. 5. † nempe quod fideiuſſor ante ſolutionem aduerſus generalem debitorem experiri nequeat.
12 Nec quicquam facere videtur obiectum de fideiuſſore † qui pecunias etiam ſub vſuris accipere, & creditori ſatisfacere poteſt l. ſi vero non remunerandi §. ſi mihi l. ſi §. ſi fideiuſſor.
13 mand. quia † ad effectum ſatisfaciendi ipſi met fideiuſſori niſi

niſi præcedente notitia, vel debitoris interpellatione iſtud non procedit per ea quæ ſupra dicta ſunt.

14 Non obſtat † quod iuramentum abſq; interpellatione in mora conſtituat. Crau.conſ.64. n.2. Rim.Iun.conſ.67.nu.2. lib. 1.latè Gabr.de iure iur.concluſ.2. quoniam poteſt procedere ſi Illuſt. Domina Herſilia omnino ſe Bandino reſtituere certa die explicite ſciuiſſet, prout incontrarium adducta lo-

15 quuntur maximè cum † iuramētum aſſumat naturam actus ſuper quo interponitur Gabr.vbi ſupra concluſ.10.

Circa ſecundam partem de ſcientia, & interpellatione Ill.Dñæ Herſiliæ ex dictis teſtium ac tota ſerie facti Dominis potius

16 conſtare videbatur contrarium præſertim † cum etiam de iure interpellatio præſumatur l.in fideicommiſsis.in princ.de vſur.Roman.ſingul.402. quis debet probare Dec. in c.nouit. in fin. de Iudic.

Placeret tamen Dominis quod D. P. Antonius interpellationē huiuſmodi aliquantulum coadiuuaret.An vero cambia ſint realia,& bene liquidata poterit particulariter videri.

R. P. D. GYPTIO.

Roman. Cambiorum. Veneris 14.Iunij 1585.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes ſingulares non probant.*

2 *Scientia probatur per teſtes ſingulares, maxime ſi de facto proprio deponant n.3.& concurrentibus adminiculis n.4.*

5 *Argui licet ab his;quæ communiter fieri ſolent.*

6 *Interpellatio eſt facienda ab habente mandatum.*

7 *Interpellatio iudicialis non eſt neceſſaria in principali.*

DECISIO XXI.

QVod Illuſt. Domina Herſilia interpellata fuerit atq; ſciuerit pecunias pro ipſa ſolutas ad cambium poſtea per

Digitized by Google

d. P. Antonium Bandinum receptas fuiſſe tum ex tota facti ſerie tum etiam ex dictis teſtium ſatis conſtare Dominis vi-
1 debatur. Nec dicatur teſtes † vti ſingulares non probare ad ad trad. in c. nihilominus vbi gloſ. 3. q. 9. c. tam literis, & ibi gloſ. in verbo ſoli de teſtibus cum alijs cumulatis per Gabr.
2 de teſtibus concluſ. 2. Quoniam ad † probandam ſcientiam teſtes quamuis ſingulares ſufficiunt Curt. Iun. conſ. 64. nu. 8.
3 Natt. conſ. 331. n. 2. maxime † quādo de facto proprio deponunt. Tiraq. de retract. con ſag. §. 1. gloſ. 14. n. 48. eoq; magis concurrentibus adminiculis ab informantibus in medium allatis. P. de Caſtr. conſ. 94 n. 2. & conſ. 250. n. 8. verſ. & licet videatur lib. 2. Aym. conſ 73. n. 36. & conſ. 178. n. 8.

Et quod Illuſt. D. Herſilia prius quam dictæ pecuniæ ad cambiū acciperentur certiorata, & extraiudicialiter ad reſtituendum interpellata extiterit ex legis præſumptione multum veriſimi-
5 le † eſt arguendo ab his quæ communiter fieri ſolent; vt ad hoc propoſitum facit l. in fideicommiſſ. in princ. ibi tamen & ſi non facile de vſur. Rom. ſirg. 402. & hoc pacto bene probatur ſcientia. Dec. conſ. 303. n. 3. Bero. conſ. 130. n. 19. vol. 2. Aym. conſil. 173. num. 5.
6 Nec prædictis refragatur quod † de mandato illorum qui Illuſt. D. Herſiliam interpellaſſe affirmant non doceatur vt requiri volunt ſcrib. in l. quod te. ff. ſi cert. pet. vbi Rip num. 56.
7 quoniam † cum ipſa ſit principalis, & ad omnia damna, & intereſſe etiam ſub obligatione Camerali, ac iuramento obligata; iudicialis interpellatio non requirebatur. Idcirco non fuit opus alio mandato, & ſufficere videtur quod prædicti erant Agentes d. Domini P. Antonij Bandini.

Fuit tamen dictum quod particulariter videatur an huiuſmodi ſcientia, & interpellatio ſufficiat ad effectum vt præfata Domina Herſilia ad cambia de quibus agitur teneatur.

ILLV-

ILLVSTRISS. LANCELLOTTO.
Roman. mutui. Veneris 16. Nouembris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula inſolidum facit vt quilibet ad totum teneatur.*
2 *Dictio quilibet eſt diſtributiua, & attribuit cuilibet actum inſolidum.*
3 *Excuſsio non eſt neceſſaria, quando omnes ſunt vti principales obligati.*
4 *Obligatio Cameralis tollit beneficium excuſsionis.*
5 *Obligatio Cameralis non tollit beneficium cedendarum.*

DECISIO XXII.

CVm in Apocha quilibet in ſimul, & in ſolidum ſe obligauerit in forma Cameræ nulla fuit difficultas apud Dominos circa primam partem dubij quod Dominus Gundiſaluus te-
1 neatur in ſolidum † tum propter clauſulam inſolidum tum
2 quia † ea circumſcripta ſufficeret illa dictio quilibet quæ tãquam diſtributiua attribuit cuilibet actum inſolidum l. ſi pluribus, & ibi gloſ. in verbo, ſed omnes de leg. 2. Bart. ibidem n. 3. & alij DD. communiter: Tiraq. de retract. lignag. §. 31. gloſ. vn. nu. 11. cum alijs adductis per informantes; fuit allegata deciſio in cauſa Romana caſalis Palazzetti coram Oriolen.
Circa ſecundam partem dubij an eſſet neceſſaria excuſſio con-
3 tra Alexandrum Quintilium fuit dictum † non eſſe neceſſariam tũ quia omnes ſunt principaliter obligati. Caputaquen. deciſ. 273. nu. 8. part. 2. tum quia adeſt obligatio in forma
4 Cameræ † quæ tollit beneficium excuſſionis. Grat. conſil. 87. num. 25. lib. 1. & fuit dictum in cauſa Romana trium millium 18. Aprilis 1586. coram Illuſtriſs. Blanchetto.
Circa tertiam partem dubij ſuper ceſſione actionum placuit Dominis illas eſſe cedendas dempta rata Domini Gundiſalui,

Rr 2 nam

nam dempta hac rata Dominus Gundiſaluus non ſoluit de-
5 bitum proprium † & obligatio Cameralis non tollit beneficium cedendarum vt in cauſa Romana ſocietatis 19. Martij 1575. coram Oriolen.

R. P. D. ROBVSTERIO.
Roman. Caſalis Palazzetti. 16. Decembris 1587.

SVMMARIVM.

1 *Obligati inſolidum non cenſentur venditores, ſed vnuſquiſq; pro rata ſua.*
2 *Contractus ex conuentione legem accipiunt.*
3 *Clauſula quilibet eorum importat ac ſi dictum eſſet inſolidū.*
4 *Clauſula generaliter, & indiſtinctè appoſita in fine inſtrumēti & in parte obligatoria reſpicit omnes contrahentes, & refertur ad omnia in contractu expreſſa.*
5 *Clauſula quæ nō eſt omnino clara poteſt declarari, & interpretari.*
6 *Procurator an & qn̄ poſſit obligare ſuos principales inſolidū.*
7 *Clauſula cum promiſſionibus renunciationibus, & alijs ſolitis & conſuetis appoſita in mādato procuræ tribuit procuratori facultatem iurandi.*
8 *Obligatio Cameralis continet in ſe renunciationem omni legum, & iuris auxilio.*
9 *Obligatus in forma Cam. dicitur renūciaſſe beneficio diuiſionis*
10 *Clauſula cum promiſſionibus &c. in mandato appoſita operatur rati promiſſionem.*

DECISIO XXIII.

Reſoluerunt Domini quod Domina Margarita Mater Dominorum de Theophilis fuit in caſu iſto obligata in ſolidum de euictione in fauorem fideiuſſoris ex verbis inſtrumēti ex clauſula præſertim quilibet eorum &c. & pro quibus omnibus

omnibus cum obligatione, & hypotheca &c. iuramento &c. & clauſula q̃ poſſit extendi ad conſiliũ ſapientis quæ ſunt in venditione,& ex clauſula omni meliori modo quæ eſt in mandato,& ex clauſula cũ promiſſionibus renũciationibus,&alijs ſolitis, & conſuetis;quæ pariter ſunt in eodem mandato vt bene per informantes Dominorum de Bubalis, nam licet re-
1 gula ſit † pro Theophilis quod facta venditione à pluribus contrahentibus vnuſquiſque cenſeatur obligatus de euictione non inſolidum, ſed tantum pro rata etiam in rebus communibus venditis *Bald.* in l. fin. n. 14. C. de edit. Diu. Adr. toll. Socc. conſ. 161. n. 4. Dec. conſ. 287. & 289. n. 1. cum alijs
2 allegatis per informantes: tamen † cum contractus ex conuentione legem accipiant Dec. in reg. non procedit de reg. iur. vbi vnuſquiſq; ſeu quilibet ex contrahentibus ſe obligauit inſolidum; prout in hoc caſu Domini conuenerunt quod in illo vnuſquiſq. voluerit obligari inſolidum ſtante dicta
3 clauſula † & quilibet eorum, quod idem importat, ac ſi dictũ eſſet inſolidum,& ſunt ſinonima ad hunc effectum Dec. conſil. 326. num. 1.

Non obſtat dum dicitur per Theophilos quod dictio & quilibet eorum referatur in ipſo caſu ad ipſos contrahentes, & non ad ipſas omnes partes: præſertim cum Attilius Curator & procurator contrahat ſolus nomine omnium filiorum. Quoniã hoc non placuit Dominis attẽtis iſtis verbis Inſtrumẽti
4 cũ clauſula ſit † generaliter & indiſtincte appoſita in fine Inſtrumenti,& in clauſula obligatoria pro quibus,&c. quod reſpiciat omnes contrahentes & illas de quibus ſupra eſt facta mentio in contractu, & referatur ad omnes eſt tex. in l. talis ſcriptura de leg. 1.

Nec poteſt dici quod ſit appoſita in parte executiua: quia eſt poſita in parte obligatoria & principali diſpoſitione & bene
5 † declaratur & interpretatur quando non eſt omnino clara Bald. in l. eam quæ. n. 36. de fideic. Felin. in c. cum in exercendis de offic. ordin.

6 Non

Digitized by Google

6 Non obſtat quod procurator † non poſſit obligare contrahentes inſolidum niſi concurrente iuramento & renunciatione beneficij diuiſionis & promiſsione rati in mandato procuræ.Caſtr.conſ.409.lib.1.quia Caſtr.loquitur in procuratore conſtituto in commodum ipſius procuratoris,& in minore in quo interuenit decretum Iudicis & in alijs diuerſis terminis vt apparet ex eius lectura.

Nihilominus hic omnia videntur concurrere nam ſtante clauſu-
7 la cum promiſſionibus, renũciationibus, & alijs ſolitis,& cõ-
ſuetis;eſt data procuratori facultas iurãdi,& eſt perinde ac ſi
principalis iuraſſet vt bene per Informãtes hic,& ſtante obli-
8 gatione Camerali † in qua adeſt renunciatio omni legum &
9 Iuris auxilio † dicitur renunciatũ beneficio diuiſionis Guid.
Pap.deciſ.67.Aret.conſ.33.col.pen.Rol.conſ.13.n.16.lib.1.
10 & clauſula † promiſſionis rati eſt appoſita virtualiter in mã-
dato:quia adeſt clauſula cum promiſsionibus &c. & ſic ſaltẽ
tanquam ſolita dicitur appoſita vt apparet in formulario, &
fuit dictũ in cauſa Eſina bonorũ; coram R.P.D. Blanchetto.

Non obſtat quod dicitur de verſione quia ſi probãda eſt verſio ad effectum validitatis actus;Domini de menſe Maij proximi præteriti iam dixerunt quod illa probatur ex decreto iudicis,& antiquitate temporis,& non reclamatione tam diuturna,& ex alijs circunſtantijs.

ILLVSTRISSIMO LANCELLOTTO.

Romana releuationis a moleſtijs. Veneris 12. Ianuarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum dicitur nulliter relaxatum non extenſa obligatione Camerali.*

2 *Obligatio Cameralis extenſa eſt reproducenda in actis Notarij actuarij.*

3 *Apocæ priuatæ vigore Statuti Vrbis lib.1.c.83.habent executionem paratam.*

DE-

DECISIO XXIV.

1 Domini omiſſa pro nunc iuſtitia mandati relaxati ab A. C. dixerunt non eſſe locum illius executioni: quia † fuerat nulliter relaxatum vigore apocæ non extenſa obligatione Cam. itaut iudex non eſſet certus de ſua iuriſdictione Galleſ. tit. de proceſſ. ipſo n. 3. & 4. & fuit dictum in cauſa Lauretana pecuniaria 5. Aprilis 1593. coram bo. me. Gypſio, & in cauſa Rom. de Pinellis 20. Februarij 1598. coram bon. me. Orano, & aliàs ſæpe.

2 Nõ obſtat quod aliàs forma Cameræ fuerat extenſa inter eaſdẽ partes in alio officio A. C. † quia ſaltem huiuſmodi extenſio erat reproducenda in officio Notarij cauſæ, nam Notarij A. C. habent acta ſeparata, neque vnus intromittit ſe negocijs alterius, & ideo opus erat quod extenſio produceretur in officio illius, qui erat actuarius cauſæ ex latè deductis in cauſa Romana cenſus 4. Decembris 1595. coram R. P. D. Pãmphilio.

3 Neque obſtat quòd † vigore ſtatuti c. 83. lib. 1. Apocæ priuatæ habeant executionem paratam. Nam quicquid dicendum ſit, an huiuſmodi ſtatutum ſit ordinatorium, vel deciſorium, eo non fuit vſus D. Marchio qui non egit vigore ſtatuti, ſed vigore obligationis Cameralis.

R. P. D. ROBVSTERIO.
Albanen. prætenſæ donationis. 28. Aprilis 1572.

SVMMARIVM.

1 *Pactum de non petendo impedit quamcumque obligationem, & conuentionem.*

2 *Simulatio etiam præſumptiue ex actis probata impedit executionem.*

DE-

DECISIO XXV.

QVo ad vota DD. Bindarini & Aldobrandini ſtatuerunt Domini vt non obſtan. hinc inde deductis debeat in hac cauſa vterq; dare votum ſuum. Quo ad difficultatem propoſitam, non potui in aliqua illius parte aliquid firmare: nam quo ad pactum de non petendo; putabant aliqui illud non eſſe ſatis explicitè, & clare deductum: nam aliqui articuli ſunt conditionales; aliqui videntur concernere quaſdam confeſsiones adminiculantes ipſam allegatam ſimulationem; aliqui vero reddebant dictum pactum ſatis formaliter aut virtualiter fuiſſe in eo articulo deductum: non de confeſſione, de qua in eo ſatis inferatur ad talem liberationem, & ſi aliquam difficultatem haberet; poſſet ſtatim D. Chriſtophorus ſuper hoc alios articulos additionales dare, qui fuiſſent omnino admittendi, & in eo magis conſultè ageret reus, ſi illos concernentes iſtud pactum non impediret, vt dicebant iſti Domini: ordinauerunt tamē Domini quod ſi agentes pro Illuſtriſs. D. Cardinali non acquieſcerent huic opinioni darē dubium. An ſatis explicitè & clare ſit deductum, in articulis pactum de non petendo, vt tales articuli ſint admitten. Nam Domini non dubitabant quòd ſi tale pactum eſt deductum
1 in articulis, illi ſunt admitten. cum † tale pactum impediat quācunque obligationē & conuentionem, vt hic per informātes. Quo vero ad exceptionem ſimulationis, & confidentiæ, credebant aliqui articulos eſſe admittendos, ſaltim cum ſolita clauſula ſaluo iure impertinentium & non admitten. nā putabant iſti Domini ex lapſu decennii, poſſeſsione bonorum & conſanguinitate, ac literis Illuſtriſs. Cardinalis præſumptiuè conſtare de hac prætenſa confidentia ſeù ſimulatione accedentibus etiam quibuſdam alijs adminiculis de quibus hic per informantes: & ſi ſaltim præſumptiuè ex actis conſtabat de iſta ſimulatione, intrabant adducta pro parte Domini
2 Chriſtophori, quod ſimulatio ſaltim præſumptiuè ex actis pro-

Digitized by Google

probata impediebat executionē. Aliqui verò Domini credebant eſſe particulariter videndum; An ex deductis conſtet de confidentia, vel ſimulatione, quoniam lapſus decennij cum illius poſſeſsione, & cōſanguinitatis cōiunctione regulariter non ſufficit ad detegendam ſimulationem, vt hic per informantes. Quoad literas dicebant eſſe animaduertendum. An Illuſtriſs. D. Cardinalis in illarum productione reclamauerit, vel acquieuerit ita quod ſibi præiudicauerit in iſta expreſſione, quoniam ſæpè fuit proteſtatum, & appellatum, & repoſitum ità quod hoc eſſet videndum particulariter. Item dicebant, quod ſi non conſtabat de acceptatione vel notitia donationis in Illuſtriſ. Cardinali, literæ non faciebant ad cauſam, ſed explicabant aliqui, quod ex inſinuatione donationis factæ tollitur omnis difficultas de notitia, & acceptatione donationis. Quo ad ſtatutum credebant aliqui non eſſe multum conſiderabile, quia latius patet, quam executio cameralis: nam admittit plures exceptiones, quæ poſſunt explicari in articulis Domini Chriſtophori. Quo ad alia de cauſa finali, & alijs placebant reſponſiones Illuſtriſs. Cardinalis.

ILLVSTRISS. SERAPHINO.
Romana Tutelæ. Lunæ 13. Februarij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Dotis reſtitutio non poteſt impediri per exceptionem adminiſtrationis tutelæ.*

2 *Exceptio requirens altiorem indaginem non admittitur contra obligationem Cameralem.*

3 *Exceptio compenſationis poteſt opponi contra mulierem repetentem dotem.*

4 *Compenſatio non admittitur de liquido ad non liquidum.*

5 *Compenſatio non admittitur de ſpecie ad quantitatem.*

6 *Tutor præſumitur ſatisfactus quando conſtat tot pecunias ad eius manus perueniſſe, vt ex eis ſatisfieri potuerit.*

Digitized by Google

DECISIO XXVI.

FVit reſolutum exceptionem adminiſtrationis tutelæ non impedire reſtitutionē dotis quam petit Illuſt. D. Victoria
1 ex pluribus. † Primo quia hæc eſt communis ſententia DD. quos citat Neguſ.de pign.1.memb.5.partis principalis n.36. reprobato conſil. Soccin. 180. lib.2. Dec. conſil. 552. Viui. Deciſ.317. nu.1. lib.2. & hanc ſententiam tenuit Rot. vt per Sarnen.deciſ.64.licet in deciſ.Put.146.iſte articulus non fuerit deciſus, ſed & hoc idem fuit à Rota reſolutū in cauſa Saluiani interdicti de Columna 15. Nouembris 1599.coram R. P.D.meo Lancellotto;maximè cum concurrat obligatio Ca-
2 meralis ad fauorē D. Victoriç † contra quam non admittitur exceptio requirens altiorem indaginem.
3 Secūdo quia licet exceptio † cōpēſationis poſſit opponi cōtra mulierem repetētem dotem l.rei iudicatç §.1.ſolut. matr. tamen hoc procedit quando opponitur compenſatio liqui-
4 da,cum de † illiquido ad liquidum talis cōpenſatio non admittatur: liquidatum vero non eſt tot bona perueniſſe ad manus Dominæ Victoriæ, vt ex eis potuerit ſibi ſatisfacere, & rem illiquidam faciunt contrariæ relationes in actis productæ cum etiam petatur fieri compenſatio ſpecierum cum
5 quātitate †quæ regulariter non admittitur l.ſi conuenerit de pign.action.& ita euitantur deciſiones in contrarium allegatæ in cauſa Romana de Beuilacqua coram bo. me. D. Orano, & Romana Tutelæ coram R.P.D.meo Penia in illis enim cō-
6 ſtabat † tot pecunias perueniſſe ad manus adminiſtratorū vt ex illis præſumeretur eos ſibi ſatisfeciſſe.

Non obſtat quod dicitur D. Victoriā declaraſſe ſe velle retinere Caſtrū Hormę,& alia bona pro ſatisfactione ſuæ dotis. quia non apparet,quod talis proteſtatio habuerit effectum.

Quare concluſum exceptionem propoſitam non obſtare.

ILLV-

ILLVSTRISS. BLANCHETTO.
Auximañ. Grani. Lunæ 20. Aprilis 1592.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis non admittit niſi exceptiones ſolutionis, falſitatis, & quietationis.*
2 *Nullitatis exceptio quando eſt talis quod nihil probandum ſit impedit executionem obligationis Cameralis.*

DECISIO XXVII.

FVit reſolutum motum proprium fœl. rec. Gregorij XIII. & edicta de quibus in præſuppoſitis nõ obſtare Seuerinis, quo minus poſſint agere ad executionem obligationis Cameralis factæ ad ſui fauorem per D. Pompilium Rotũdum. Obligatio enim Cameralis exceptiones falſitatis ſolutionis, & quieta-
1 tionis tantum admittit † Galleſ. de obligat. Camer. part. 4. q. 1. vel nullitatis, quę tamen ſit talis, vt nihil probãdũ ſit, vel
2 incontinenti probari poſſit † Ant. de Canar. de execut. inſtrum. quæſt. 11.

R. P. D. ORANO.
Aretiñ. Commendæ. Lunæ 1. Iunij 1587.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula ſublata impedit ne poſſit allegari nullitas gratiæ.*
2 *Tertius admiſſus ad cauſam pro ſuo intereſſe poteſt dare de nullitate ſententiæ latæ.*
3 *Diuiſio bonorum eſt damnoſa.*
4 *Clauſulæ ſublata poteſt renunciari, quando eſt inducta ad fauorem partis.*
5 *Obligatio Cameralis continet in ſe etiam iuramentum de*

Sſ 2 non

non petendo abſolutionem.

6 *Abſolutio à iuramento contento in inſtrumento Camerali includit etiam iuramentum de non petendo abſolutionem.*

7 *Remota diſpoſitione intelligitur etiam remotum Iuramentum ſuper illa appoſitum.*

8 *Prælatus poteſt venire contra proprium Iuramentum, quando præiudicium eccleſiæ eſt inreparabile.*

10 *Sententia quæ concernit fauorem plurium, licet vnus tantum inſtet, ſubſtinetur quo ad omnes, quando vnica eſt cauſa defenſionis, & illius qui inſtetit principaliter intereſt.*

11 *Signatura Iuſtitiæ non poteſt aperire os aduerſus decreta ſignata manu Papæ.*

DECISIO XXVIII.

DVbitatum fuit (præſuppoſitis nonnullis) An clauſula, ſublata, ſuffragetur in caſu, & ad effectum de quo agitur. Effectus autẽ quæſtionis eſt; vt videatur † An D. Eq. Rondinello alleganti nullitatẽ gratiæ, & motus proprij ad fauorẽ Equitis Guccij, & R. P. D. Sangalletti facti obſtet clauſula ſublata. DD. concorditer affirmatiuè reſponderunt; Nam quantum ad Equitem Guccium, negari non poteſt, quin ſuffragetur, cũ agat nomine Eccleſiæ ad recuperationem membri, quod fuit à Magno Magiſtro Militiæ ſeparatum; ità quod Eccleſia ſua ad commendam, quæ olim vnita fuerat reintegretur. Quo vero ad R. D. Sangallettum idem dicendum eſt quia dicta clauſula fuit in ſua gratia reſeruationis penſionis appoſita; ità quod pro ſuo intereſſe poſſit in cauſa admitti, prout ad recuperationem dictæ commendæ diſmembratæ admiſſus fuit,
2 vt † poſsit etiam dare de nullitate ſententiæ latæ ad fauorem D. Equitis Rondinelli iuxta deciſ. Caſſad. 12. nu. 6. ſuper reg. Pariſ. conſ. 11. n. 8. cum ſeq. & conſ. 38. n. 7. lib. 4. Nec dicatur: nullum præiudicium ex huiuſmodi diſmembratione R. D. Sangalletto pẽſionario obueniſſe, & decretum ac clauſulã in eius gratiã appoſitã tantũmodo hęc operari vt in eius diſpendium remoueatur occaſio alicuius fraudolentæ reſignationis

gnationis. Nam praiuditium in eo clarum eſt; quod minus
3 ſibi expediat penſionẽ ſuam diuidi: †ſolet enim diuiſio bonorum minus eſſe vtilis, vt not. in authen. de trien. & ſemiſ. in princ. tradit Bal. in c. cũ omnes n. 8. de conſt. & in ipſius gratia adeſt decretum irritans abſolutũ, & ſimplex: cuius etiam conſenſus eſt pro forma requiſitus. Non obſtat priuilegium Religionis cõfirmatum per Pium V. cum clauſula ſublata, quę eſt poſterior gratia Sangalletti, quia licet priuilegium det facultatem magno Magiſtro admittendi ceſſiones non obſtãtibus quibuſcunq; reſeruationibus; tamen nõ tollit reſeruationes ſpeciales, & decreta ſuper illis appoſita: in gratia vero D. Sangalletti adeſt ſpecialis diſpoſitio ſuper commenda controuerſa, vt non poſſit cedi, niſi de conſenſu eiuſdem D. Sangalletti. Vltra quòd fuit alias reſolutum priuilegium non tribuere facultatem diſmembrandi beneficia plena, ſed vacãtia tantum, nec repugnat ceſſio Guccij iuramento vallata per
4 quam videtur renunciaſſe clauſulæ ſublatæ, † quod fieri poteſt, quãdo eſt inducta ad fauorem partis ex alleg. per Gabr. de clauſ. concluſ. 3. n. 23. Nam à iuramento fuit impetrata abſolutio ad effectum agendi: aliud verò præſtitum de non
5 petendo abſolutionem à iuramento non eſt explicitum, † ſed
6 includitur in formula obligationis Cameralis, quo † fit, vt abſolutio à iuramento contento in inſtrumento Camerali inclu
7 dat etiam d. iuramentum quia † remota diſpoſitione intelligitur remotũ iuramentum vt in his term. per Gemin. conſ. 83. n. 10. & ſequen. Non poteſt verò ex ceſſione Equitis Guccij argui renunciatio clauſulæ inductæ ad fauorem partis, niſi pars expreſsè, & ſpecialiter conſentiat, vt per Gomez. in c. 1. n. 59. de reſcript. in 6. Et nihilominus venire poteſt nomine eccleſiæ quamuis ipſe ceſſerit: Nam ſtante nullitate ceſſionis propter decretum irritans, poteſt nomine eccleſiæ recuperare commendam diſmembratam c. ſi quis presbyterorũ vbi gloſ. in verbo alienata de reb. eccleſ. non alien. Aret. conſ 114. n. 3.
8 vbi quod † quando præiudicium eccleſiæ eſt inreparabile,

tunc

tunc prælatus alienans, poteſt venire contra proprium iuramentum. Non obſtant D. Sangalletto quo minus clauſulæ beneficio vti poſſit. Primo allegatum compromiſſum iuratum. Secundo quod in ſententia R.P.D. Seraphini non ſit cōprehenſus. Nam primum facile tollitur, quia compromiſſum nihil habuit commune cum recuperatione commendæ de qua agitur, ex quo concernebat validitatē penſionis, in ſententia verò R.P.D. Sangallettum comprehenſum fuiſſe fatendum eſt ex quo ius implicitum cum Guccio habet. Nam cum ſimus in materia inſeparabili, quia omnes tendunt ad recupe-
9 rationem cōmendæ, intrat regula, † quod geſta per vnum proſunt alteri ſicut è contra l. loci corpus §. ſi fundus ff. ſi ſerui. vendi. l. ſi quis ſeparatim in princ. & §. ſequen. verſ. ſi aduerſus ff. de appell. Alex. conſ. 186. in fin. lib. 2. Aym. cōſ. 747.
10 nu. 37. Præterea † quando ſententia concernit fauorem plurium, licet vnus tantum inſtet; tamen ſubſtinetur, quo ad omnes quando vnica tantum eſt cauſa defenſionis, & illius qui inſiſtit principaliter intereſt iuxta text. in l. poſthumus §. ſi qs ex his vbi DD. de inoff. teſtam. Alex. in l. ſępĕ n. 31. de re iud. Felin. in c. quamuis nu. 9. de re iud. Curt. Iun. conſ. 247. n. 16. Et hoc tanto magis quia omnes cōmiſerunt cauſam ſuper recuperatione commendæ, & ſententia lata fuit in fauorē D. Eq. *Guccij* nominibus de quibus in actis, & ità in fauorem D. Sangalletti, qui erat litis conſors. Minus faciunt cōmiſiones à D. *Sangalletto*, & *Guiccio* impetratæ, quia per illas non cenſetur renunciatū clauſulæ ſublata, quinimmo tantū abeſt, vt potius vigore d. clauſulæ impetratæ dicantur ad effectum recuperandi diſmembratam cōmendam. Et ex his ceſſant deciſiones in contrarium adductæ, quia procedunt eo caſu, quo commiſſiones impetrantur ſuper validitate, & inualiditate gratiæ. Et tollitur omnis difficultas ſtante quod commiſſio-
11 nes iſtæ fuerint expeditæ per Signaturam Iuſtitiæ, † quæ non poteſt aperire os aduerſus decreta ſignata manu Papæ, vt fuit reſolutum in vna Mediolanen. Bonorum coram *R. P.* D. meo Seraphino. R.P.

R. P. D. ORANO.

Aretin. Commendæ. Veneris 19. Iunij 1587.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula ſublata, & decretum irritans de ſtylo Cancellariæ non ſolent apponi in literis prouiſionum.*

2 *Abſolutio a iuramento non ſufficit quando quis iurauit non impetrare, & impetratis non vti, ſed eſt etiam neceſſaria abſolutio a ſecundo iuramento.*

3 *Obligatio Cameralis continet duplex iuramentum.*

4 *Abſolutio à iuramento ſufficit quando eſt facta relatio ad inſtrumentum.*

5 *Dictio prout eſt relatiua.*

DECISIO XXIX.

IN Cauſa Aretina Commendæ propoſitis memorialibus loco cauſæ pro parte D. Eq. Rondinelli plures fuerunt excitatę difficultates. Quarum prima fuit ſuper clauſulis decreti irritantis, & ſublata ſupplicationi D. Eq. Guccij, in qua penſio R.D. Sangalletto fuit reſeruata geminate appoſitis, quas prætendebat reſpicere tantummodo gratiam penſionarij; Atque
1 ideo D. Equiti Guccio non ſuffragari, tum † quia ex ſtylo Cãcellariæ in literis prouiſionum apponi non ſolent; tum etiam quod ſi ſecus eſſet, cum in literis d. Equitis nõ fuerint adiectæ neceſſariũ ſaltẽ erat, aut illas corrigendas ad Parcum remittere, aut alias reiecto ſupplicationis tenore iuxta S. D. N. regulam, & literarum ſerie iudicandum. DD. his non obſtantibus tenuerunt clauſulas decreti irritantis, & ſublata ad gratiam vtriuſq; referri, vt potè, quæ ſint appoſitæ immediatè poſt vtriuſq; gratiæ conceſſionem, in qua tàm D. Eques Guccius, quam D. Sangallettus ſunt oratores, & hoc tãto magis, quod certũ eſt, illas fuiſſe plus ſatis neceſſarias D. Guccio,

quam

quam penſionario: propterea quod Papa, quando de iſtis cõmẽdis prouidet propter ampla Religionis priuilegia per huiuſmodi clauſulas ſuis prouiſionalibus proſpicit, nec habita fuit ratio, quod in literis *Guccij* non fuerint prædictę clauſulę extenſæ, quia ſufficit quod fuerint in ſupplicatione, & quod in eiſdem appoſitum fuerit decretum paruum. Nam magni cũ clauſula ſublata appoſitio ſolet negligi propter ſolutionem taxæ, neq; propterea concluditur ad illarum correctionem, aut ad iudicium ferẽdum iuxta earum tenore, quia hic nulla cadit correctionis materia, cum literæ à ſupplicatione in ſubſtãtialibus nõ diſſentiant, & ſatis eſt literas fuiſſe expeditas ſuper quibus iudicetur, vt aliàs in hac cauſa fuit dictum. Altera difficultas oriebatur propter exceptionem periurij, quod D. Guccium incurriſſe dicebatur, ex quo iurauerat non
2 impetrare, & impetratis non vti. Nam † eo caſu non ſufficit obtinuiſſe abſolutionem à primo iuramento, ſed etiam debet obtinuiſſe abſolutionem à ſecundo Fel. in c. conſtitutus n. 14. de reſcrip. Pariſ. conſ. 99. n. 18. lib. 1. Rolan. conſ. 34. n. 5. lib. 1. Sed etiam huic obiectioni fuit reſponſum, quod etiam ſi obli-
3 gatio D. *Guccij* contineat dupplex iuramentum; illud † tamẽ
4 implicitè continetur in obligatione Camerali; ideo † ſufficit abſolutio, facta relatione ad inſtrumentum iuxta conſ. Gem. 83. n. 11. prout expreſsè habetur relatio ad inſtrumentum in
5 quo continetur obligatio in forma Cameræ ibi, & alias prout habetur in inſtrumento deſuper confecto iuxta deciſ. Acchill. 1. de clauſ. nam vnum cenſetur in aliud transfuſum Caputaq. dec. 350. lib. 1. Tertia difficultas fuit quod cum *Rota* reſoluerat Religionem non tribuere facultatem diſmembrãdi beneficia plena, ſed tantummodo vacantia: An per illam clauſulam, ſublata, impediatur probatio contrarij vſus, & obſeruantiæ Magni Magiſtri in illis diſmembrationibus, ſuper quo ordinauerunt DD. vt dubitarem.

ILLV-

ILLVSTRISSIMO SERAPHINO.
Auximan. bonorum. Veneris 7.Iunij 1591.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis non comprehendit niſi expreſſa.*
2 *Depoſitarius non facit fructus ſuos.*
3 *Obligatus reſtituere bona tenetur in neceſſariam conſequentiam reſtituere fructus.*
4 *Liquidatio probatur etiam per coniecturas, & leuiores probationes.*
5 *Valor bonorum probatur ex redditibus, & ex valore bonorum vicinorum.*
6 *Liquidationis materia reſidet in arbitrio* Iudicis.

DECISIO XXX.

QVantum ad ea quæ alias fuerunt diſcuſſa DD. ſtant in reſolutis, & tantum dixerunt eſſe animaduertendum circa iuriſdictionem: quia commiſsio vltimo loco obtenta videtur tantum ratione fructuum non autem bonorum depoſitatorum. Item contra fideiuſſores datos ex ordine Rotæ,& illorum hæredes inter quos non poteſt numerari Angelellus.Id verò quod dicitur obligationem Cameralem non
1 capere † niſi expreſſa,& ideo non poſſe agi ad fructus anima-
2 lium, & aliorum bonorum non placuit DD. † quia verſamur
3 in depoſitario,qui non facit fructus ſuos, & † in obligatione reſtitutionis bonorum venit in neceſſariam conſequentiam reſtitutio fructum, quibus ſtantibus teſtes ſatis viſi ſunt probare valorem bonorum, & fructuum, quia in hac materia li-
4 quidationis † ſufficit leuior probatio etiam per coniecturas
5 proximas,veluti † ex redditibus,vel valore locorum vicinorũ Bald.l.1.n.22.C.de fruct.lit.expen.Corn.conſ.301. in fine lib.2.& quod ſolito vt per Acchill. deciſ.5.de fruct.& in ſum-

Tt ma

Digitized by Google

6 ma † tota hęc res remittitur Iudicis arbitrio vt per Natt.cõſ. 510. n.17.lib.3. Ideo cenſuerunt Domini fieri debere liquidationem iuxta depoſitionem Teſtium adhibita aliqua moderatione.

ILLVSTRISS. PAMPHILIO.

Bononien. ſpolij. Veneris 15. Decembris 1600.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur ex perceptione fructuum.*
2 *Precarium extenditur cum clauſula conſtituti.*
3 *Clauſula conſtituti transfert poſſeſſionem.*
4 *Teſtes dicentes ſe audiuiſſe publice aliquem poſsidere probant detentionem de facto.*
5 *Confeſsio facta in iudicio criminali non probat in ciuili etiam inter eaſdem partes.*
6 *Extremum ſecundum probatur per litis ſubſtentationem.*
7 *Precarium dat facultatem capiendi poſſeſsionem propria auctoritate.*
8 *Debitor qui ad certam diem non promisſit ſoluere, ſed ad voluntatem, & beneplacitum creditoris non dicitur in mora ante interpellationem, quod etiam procedit quando locus eſt in electione creditoris, n.9.*
10 *Obligatio Cameralis non operatur vt creditor quãtitatis poſſit propria auctoritate ingredi poſſeſsionem bonorum debitoris.*
11 *Cãbia debẽt liquidari aliter quam per annotationẽ partitarũ.*

DECISIO XXXI.

Domini reſoluerunt de vtroq; extremo conſtare, & Azzanĩ eſſe reſtituendum ad poſſeſſionem prędij de foſſula, in qua erat antequam Baccoſius ſe intruderet Abb.in c.cum ad ſedem n.17.de reſt.ſpol.Alex.conſ.6.n.5.lib.3.Ruin.conſ.12. n.10.

n.10.lib.4.Caputaq.deciſ.69.lib.2.

Quantum enim ad primum extremum multa concurrunt ex quibus viſum fuit illud ſufficienter probari. Adeſt enim in primis confeſſio ipſius Baccoſij, qui reſpondendo ad poſitiones aſſerit ſe ante ſex annos reddidiſſe Azzano rationem de fructibus ex dicto prædio ſibi tranſmiſsis: quod concludit ipſius
1 Azzani poſſeſſionem quæ † ex fructuum perceptione probatur l.titia,& ibi Bart. ff.de ſolut.l.litibus.C.de agricol.& cenſit. lib.11.Pariſ.conſ.107.n.22.lib.1.Aym.conſ.107.n.2.

Præterea adeſt pactum præcarij per Azzanum poſitum in inſtru-
2 mẽto ſuæ obligationis ad fauorem Baccoſij, quod † extenditur cum clauſula conſtituti, qua conſtitutarius tacitè fatetur cõſtituentem antea poſſidere Angel. in l.quædam mulier,ſub n.2.verſ.item attende ff.de rei vend. Brun. conſil.169. in fin. lib.1. Tiraq.de conſtit.in prima limit.n.20.

Concurrit etiam inſtrumentum venditionis eiuſdem prædij Azzano factæ à quodam Laurentio,qui conſtituit ſe illud poſsi-
3 dere nomine Azzani,† in quem ideo dicitur tranſlata omnis poſſeſſio l.quod meo vbi Bart.ff.de acq. poſſ. gloſ.in d.l.quædam mulier.Et hoc etiam ad effectum primi extremi Bald. in rub.C.de contrah.empt.quæſt.16. Aym.d. conſ.107. n. 1. in fine Tiraquell.de conſtit.in 11.ampliat.

Accedunt Teſtes,qui dicunt ſcire,quod Azzanus habebat prædium in loco foſſulæ: quorum primus addit ſe audiuiſſe publicè dici illud hodie per Baccoſium poſſideri,† & ſic probãt ſaltem detentionem de facto Bart. in l. ſtipulatio iſta §. hæc quoq; n.1.cum ſeq.ff.de verb.oblig.Butr.in c.ad ſedem n.29. de reſt. ſpol. & in c.licet cauſam n.52. de probat. Abb. in c. cauſam ſub n.6. de teſtib.

Non obſtat,quod confeſsio Baccoſij fuerit facta in iudicio cri-
5 minali,† & nõ probet in ciuili, etiã inter eaſdem partes:quia Azzanus non nititur ſola confeſsione, vt ſupra dictum eſt: Vltra quod iſta confeſsio valet, ſaltem in vim ſolemnis confeſſionis extraiudicialis Aegid. deciſ.3. quæ plenè probat de

æquitate Canonica Felin.in cap. ſi cautio n.27. de fid. inſtr. Socc.Iun.conſ.32.n.18.lib.2.cum alijs per Gabr. concl.1. de confeſſ.nu.46.& tenuit Rota in vna Romana Societatis prima Iunij 1591.coram D.Comitulo.

6 De ſecundo extremo non ambigitur: probatur † enim ex litis ſubſtentatione iuxta deciſ. Caputaq. 369. part. 2. cum ſit adminiculata ex confeſſione ipſius Baccoſij, qui fatetur ſe duobus ab hinc annis eſſe in poſſeſſione prædij, & illius fructus percepiſſe, quod etiam in poſterum ſe facturum dicit, cũ prætendatur ſe dominum ex quo eſt in poſſeſsione: vltra quod adeſt etiã vnus teſtis, qui de auditu publico probat prædium Azzano fuiſſe oblatum à Baccoſio.

Neque ab hoc ſpolio excuſatur Baccoſius ex pacto præcarij ad eius fauorem poſito in inſtrumento obligationis Azza-
7 ni, † cuius vigore cenſetur creditori data facultas capiendi bona debitoris propria auctoritate, iuxta illius extenſionem, de qua in Statuto Bonon. quia vt tradit Monter. in gloſ. d. ſtat. ad pactum precarij in verbo ſolutio, illud non operatur ante moram debitoris Bart. in l. creditoris n. 17. & ibi Salic. n.28.C. de pign. Ruin.conſ.152.n.4.lib.4. & conſ. 119. nu. 1. lib.5. Neguſ.de pign.4.part.principali n.15.& cum obligatio Azzani non ſit pura, nec habeat certam diem; ſed ſit de ſoluendo ad omne beneplacitum, & voluntatem Baccoſij; ante
8 interpellationem non dicitur ſtetiſſe per eum quo minus ſolueret l.1.§.non exigit Prætor ff. vt in poſſ.legat.nomine Oldr. conſ.242.ſub n.4.& conſequenter ceſſat mora, niſi oſtendatur interpellatio, quæ hic non adeſt l.ſi ex legati cauſa ff.de verb. oblig.l.magnam vbi not.C.de contrah.& committ.ſtipul.Be-
9 ro.conſ.139.n.39.lib.3.& † de loco incerto poſito in arbitriũ & electionem creditoris tradit Alex.conſ.48.ſub nu.5. lib.5. Cagnol.in l.2.n.119.C.de reſcin. vend. Pariſ.conſ.5. nu.47. lib.4.latè Tiber.Decian.conſ.11. lib.2.

Et ita etiam ceſſant quæ dicuntur de obligatione Cam. cuius
10 vigore in formula, † ſeu extenſione, quæ eſt in vſu non reperitur

peritur ſtatutum, quod creditor quantitatis poſsit propria auctoritate ingredi poſſeſsionẽ bonorũ debitoris: vltra quod ceſſat eius virtus, vbi non adeſt mora, vt tradit Gall. in tit. de quæſt. poſt proc. inciden. nu. 1.

Nec aliquid facit facultas ab Azzano data Baccoſio ponen. & retinen. lib. 50000. ſup Cãbijs inſcio, & irrequiſito Azzano qui d. Cambia in ſingulis nundinis ſoluere promiſit: quia intelligitur donec fuerit ſatisfactus de ſuo credito, & ſic in caſum
11 moræ reſpectu principalis debiti, & maxime quod etiam † cãbia egebant liquidatione aliter quam per annotationem partitarum, quæ dantur, cum ſint incerta, ita vt modo plus, modo minus, nonnunquam nihil lucri, quandoq; etiã dãnum afferat Roman. conſ. 236. n. 9. & habetur in deciſione Sanctiſs. in cauſa Mediolanen. vſurarum 20. Iunij 1569. vbi n. 6. dicit, quod proban. etiam ſunt requiſita Paul. de Caſtr. in l. 3. §. penult. ff. de eo quod certo loco, quem ſæpiſsimè Rota ſecuta eſt Put. deciſ. 232. lib. 1. Mohed. deciſ. 2. & 3. de vſur. cum alijs quam plurimis quæ allegari poſſent.

R. P. D. ORTEMBERGO.

Bonon. executionis inſtrumenti. Ven. 27. Iunij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum an impediat executionem obligationis Camer. & n. 15.*

2 *Læſio non dicitur reſultare ex conſilio, niſi illud probetur doloſum & fraudolentum.*

3 *Negociatio dicitur durare iudicio teſtatoris, quando illam remiſit arbitrio commiſſariorum.*

4 *Suſpicio omnis tollitur etiam ſi tutor aliquid ad ſui commodũ faciat, quando id iudicio teſtatoris ſit.*

5 *Reſtitutio in integrum non competit pupillis quando vſi ſunt eodem inſtitore, quo vtebatur pater.*

6 *Læſio vnde prouenerit eſt probanda.*

7 *Nego-*

7 *Negociatio æqualiter ſe habet ad lucrum, & damnum.*

8 *Hæres qui vult proſequi negociationem defuncti non poteſt adire hæreditatem cum beneſ.leg.& inuentarij.*

9 *Hæreditatem non eſſe ſoluendo non probatur propter non exiſtentiam bonorum ſtabilium, cum poſsint adeſſe alia bona, credita, & pecuniæ.*

10 *Læſio proueniens aliunde quam à contractu obligationis non prodeſt ad conſequendam reſtitutionem in integrum.*

11 *Reſtitutio non datur pupillis ſuper negocio cum eorum patre finito.*

12 *Mutua petitio non admittitur ad impedien.executionem.*

13 *Depoſitum impedit executionem obligationis Cam. & n.14.*

DECISIO XXXII.

PRopoſito dubio 26.Iunij 1602. An ſit danda reſtitutio ad impediendam obligationem Camer. Domini inclinarunt in
1 partem † negatiuam. nunc iterum propoſito eodem dubio, eamdem partem ſimpliciter firmarunt, reſeruatis tamen quibuſdā ſummis, de quibus in fine. Quod enim primo loco opponebatur de læſione ob proſecutionem negociationis poſt
2 obitum Marij, conſilio Vincentij Lucbini viſum fuit † non ſufficere, etiam ſi probaretur conſilium, niſi oſtenderetur illud fuiſſe doloſum, & fraudolentum c.nullus de reg.iur.in 6.l.con cilij ff.eod.tit.præſertim, quia præceptum teſtatoris erat, vt arbitrio commiſſariorum continuaretur, vel finiretur nego-
3 ciatio, quare cum non fuerit finita † durauit iudicio teſtato-
4 ris Dec.conſ.108.n.5. quo præcepto † teſtatoris dicitur purgata omnis ſuſpicio, quæ etiam contra tutorem argui poſſet, occaſione auctoritatis in facto proprio interpoſitæ Dec. conſ. 441.n.6.Socin. conſ.87. n.1. Aldobr.in §.fin.inſtit.de auctor. tutor. Rot.Flor.deciſ.1.n.4.fuerunt etiam exhibitæ literæ ſcriptæ 6.Aprilis 1592.à dd. Scappijs ad ſuos correſpondentes, quibus declarabant ſe velle proſequi rationem bancariam,

quo

quo tempore Vincentius Lucchinus non erat Bononiæ, ſed
5 Romæ.Immo proſequendo † negotium patris,& eodem inſtitore vtendo, quem pater propoſuerat nec pupilli quidem reſtituuntur l.ſed & ſi pupillus ff.de inſtitoria actione l. nam, & ſeruius §. ſi viuo ff.de negot. geſt. Menoch. præſumpt. 56. n.19.lib.3.

Sed neque conſtat in facto conditionem Scappiorum propter
6 negociationẽ fuiſſe deterioratam poſt obitum Marij, † quod omnino erat proban.l.nam poſtea §.ſi minor.de iur. iur. Bald. in l.penult.n.6.ff.cõm. diuidun.Alex.conſ.21.n.6.vol.1.Gui
7 doPap.deciſ.141.neq; † ex deterioratione probaretur læſio, cum negociatio æqualiter ſe habeat ad lucrum, & damnum, eoq; minus videbatur attendenda læſio ex negociatione prouueniens,cum ipſam approbauerint tranſigendo.

Secunda exceptio de læſione ob aditionem hæreditatis paternæ, in qua erat magnus numerus debitorum in concordia contentorum ſine beneficio legis & inuentarij pendet ex præ-
8 cedenti,quia † ſi volebãt proſequi negociationẽ nõ poterant adire hæreditatem cum benef.leg.& inuentar.vltra quod non
9 probatur malus ſtatus hæreditatis paternæ:nam ex eo † quod bona ſtabilia fortaſſe non ſufficiebant pro diſſolutione ęris alieni paterni, non infertur hæreditatem non eſſe ſoluendo; poterant enim adeſſe alia bona, vt nomina debitorum, pecuniæ,gemmæ præcioſæ,&c.

Circa læſionem ex ceſsione lucri negociationis per Marium,ea quidem pro ſui magnitudine viſa eſt grauis, ſed non huius tẽ-
10 poris, † eo quod nihil habet commune cum obligatione de
11 qua agitur, nec competere † reſtitutionem ſuper negocio cũ eorum patre finito l. Emilius in fin. de minor. Odd. de reſtit. in integr. par. 1. q. 2. num.8. & quod illa quantitas eſt illiquida, nec conſtat An ceſſio ſit nulla, vel annullanda, quo
12 caſu † nõ admittitur mutua petitio ad impedien.exequt.Caſſad.deciſ.1.de mut.pet.Gall.ad form.oblig.Cam.q.2.n.10.& 11.ad 4.partem.

Et

Et non eſt nuda ceſſio lucri, ſed ceſſio comodorum, & incomodorum; quæ quantum importet, non eſt clarum, ſed poterunt cum videbitur DD. ſcapij ſua iura deducere.

Poſtremò opponebatur Lucchinos habuiſſe, ac etiã nunc habere in manibus bona ſtabilia valoris ſcut. 25000. cum fructibus
13 decurſis per ſpatium ſex annorum. Vnde † impedire debet executionẽ obligationis Cameralis propter depoſitum iux-
14 ta deciſionem Ptolomei 821. part. 3. diuerſ. verũ † in præfata deciſione præter qualitates perſonarum, & abſolutionem à iuramento, & alias circumſtantias, duo concurrunt videlicet actuale depoſitum, & probatio exceptionis incontinenti, in præſenti autem caſu bona ſtabilia fuerunt deducta ex tota maſſa bonorum per Scappios conſignatorum, & Vicelegatus Bononiæ de conſenſu partium illorum poſſeſſionem ad ſe auocauit, dum cognoſceretur; an Vniuerſitati Creditorũ, qui acceptauerant oblationem per Scappios factam, vel an certis quibuſdam Creditoribus quorum nomina prætendebantur non eſſe legitima, vel an pro eis DD. de Scappijs in totum, vel pro aliqua parte relaxari, & reſtitui debeant, de quo hucuſq; nihil fuit declaratum. interea verò non obſtante iſta auocatione DD. de Scappijs promiſerunt ſoluere reliquam quartam partem debitorum.

Exceptiones circa prouiſiones Cambiorum, & circa ſummam quinque millium ratione cuiuſdam computi ad partem; & aliam ſummam duorum millium DD. in aliud tempus como-
15 dius reſeruarunt, concludendo non eſſe † locum reſtitutioni ad effectum impediendi exequutionem: eſſe tamen ſuperſedendum, quoad ſummam ſeptendecim millium, donec de prouiſionibus, & ſũmis proximè dictis aliqd certi cõſtituatur.

ILLVSTRISS. PAMPHILIO.

Cæſarauguſtan. pecuniaria de Maella. Veneris 15. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Executio dicitur attentata, quando cauſa nullitatis eſt commiſſa*

miſſa in Rota,& inhibitum.

2 *Cauſa, quæ trahit originem ab eodem inſtrumento, non dicitur diuerſa.*

3 *Attentatum dicitur mandatum relaxatum pro ſecundo termino quando fuit commiſſa cauſa reuiſionis mandati relaxati pro primo termino,& inhibitum.*

4 *Executio obligationis non debet fieri quando aliquid eſt verificandum.*

5 *A.C. poteſt procedere ad executionem obligationis Cameralis quando illa eſt clara, & liquida, ſecus quando adeſt probabilis dubitatio.*

6 *Executiuè procedi non poteſt niſi adſit obligatio Cameralis, vel alia via executiua.*

DECISIO XXXIII.

1 FVit reſolutum adeſſe attentata: † non enim licuit Ludouico pro ſolutione ſecundi termini adire A. C. poſtquam cauſa ſuper nullitate executionis laudi fuerat comiſſa in Rota, quæ inhibuerat c.romana.& cap.non ſolum in fin.de appell. in 6.Rot. deciſ.20. & 31. de appell. in nou. Put. deciſ.395.lib.1.

Nec placuit, quod dicebatur hanc cauſam vltimi mandati pro ſcut. 600. eſſe diuersã ab illa pro ſolutione primi termini ſuper qua fuerat interpoſita appellatio: quia ex lectura commiſſionis apparet, quod cauſa fuerat commiſſa, etiam ſuper
2 indebita exequutione laudi, † à qua originem trahit executio ſecundi mandati maxime ſtante clauſula vna cum toto negocio principali. Franc. in c. vt debitus n.45.de appellat. Aeg.deciſ.629.Caſſad.deciſ.9.num.23.de cauſ. poſſ.& prop. Sarnen.in reg.de infirm.quæſt.34.n.4.

Et licet terminus ſoluendus ſecundo loco ſit diuerſus à primo
3 termino,& pro eò requiratur nouum mandatum; tamen † ad effectum attentatorum ſatis eſt, quod comprehendatur ſub commiſsione negocij principalis quod in ea per modum

cauſæ fuerat explicatum ſuper obſeruãtia laudi, quod ſi vna cum obligatione eius vigore contracta non erat exequenda, nec etiam poterat deueniri ad relaxationem mandati pro ſecundo termino cum ſuper hoc iure eſſet iam lis introducta in Rota, & A.C. inhibitus.

Præſertim quod DD. viſum fuit in hoc caſu poſſe ſatis probabiliter dubitari an obligatio Ioannis mereretur exequutionem ex quo fuit facta ſub reſeruatione beneplaciti Apoſtolici q erat neceſſarium, & cum haberet conditionem extrinſecus verificandã, quod expenſæ factæ per Ludouicum, & fructus decurſi verè aſcenderent ad ſummam ſcut. 1200. de ea ſaltem

4 ſummariè † erat cognoſcẽdum antequã ad obligationis executionem procederetur iuxta l. cedere diem ff. de verb. ſign. quod factum non fuit, & vbi non eſt expeditum: An obligatio liget, nec ne, attenditur illa regula, quod inhitio Rotalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda, de qua per Acchil. deciſ. 7. de attent. & maximè vbi, facilis eſt additus ad Principem vt fuit conſideratum in cauſa Hiſpalen. penſionis, ſeu attentatorum die 24 Maij 1565. coram R.P.D. Seraphino.

5 Ex qua deciſione tollitur, † quod dicebatur in commiſsione non fuiſſe factam mentionem obligationis Cameralis, & potuiſſe A.C. in vim facultatum procedere ad illius executionem non obſtante quauis commiſsione: quia facultates procedunt, quando obligatio Cameralis eſt clara, & liquida, ſecus verò, quando (prout hic) adeſt probabilis dubitatio, an ei locus ſit, quia hoc caſu non intrant facultates A. C. vt dicitur in dicta deciſione Hiſpalen. & trad. Lancell. de attent. poſt inhib. lim. 26. n. 7. & ſeq. vbi dicit hoc maximè procedere, quãdo obligatio Cameralis eſt adiecta compromiſso pro exequutione laudi ferendi, vt eſt in caſu propoſito.

Et ceſſat difficultas quia in commiſsione dicitur quod fuerat proceſſum ad exequutionẽ obligationis Cameralis factæ pro obſeruantia laudi, & relaxatum mandatũ executiuũ quod neceſſariò includit obligationem fuiſſe Cameralem, vel alias

6 exe-

6 exequutiuam, cum aliter † executiuè per viam relaxationis mandati procedi non potuiſſet, maximè quod in commiſsione datur particularis facultas inhibendi A. C. & adſunt aliæ clauſulæ ampliſsimæ, quæ ſaltem virtualiter hanc expreſſionem important.

Et ex his Domini dixerunt geſta coram A.C.pro ſecundo mandato fuiſſe attentata, omiſſis pro nunc, quæ dicuntur quoad nullitatem tam primi, quam ſecundi mandati quæ non pertinent ad negocium attentatorum.

R. P. D. PENIA.
Boman.affictuum. Veneris 16.Maij 1612.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura priuata ſi ſit recognita probat contra ſcribentem.*
2 *Obliuio non præſumitur de facto notabili, & de recenti.*

DECISIO XXXIV.

PRopoſui dubium iu Rota: An mandatum executiuum pro termino ſolutionis menſis Auguſti relaxatum contra Tancredum Petruccium eſſet exequen.& Rota Dominis de Biſcia ſolum informantibus exequendum cenſuit, vigore locationis obligatione Camer. munitæ,& maxime cum terminus ad ſoluendum, eſſet tranſactus,& quantitas eſſet liquida, & certa, nec eius executio videretur impedienda vel retardanda ex prætenſione Tancredi, quod de anno 1607.ſoluerit partitam ſcu. 1800. vltra debitum; tum quia Tancredus poſtea plures terminos decurſos, ſoluit ſine iſta oppoſitione; licet ſemper coactè, & de mandato Iudicis, quin & aſſumpto termino ad ſoluendum,& ſic fatendo debitum. Tum quia iſta partita ſcu. 1800.& alia mutui ſcutorum 515.erant eiuſdem quantitatis cum illa ſcu.2315.quæ propterea videbatur ex prædictis duabus partitis conflata.

Digitized by Google

Et hinc ceſſabat potiſſima prætenſio Tancredi in eo conſiſtens, quod duæ quietantiæ particulares ſcut. 1800. & ſcut. 515. nō comprehenderent octo partitas diuerſarum ſolutionum, quæ dabātur in ſummario Dominorū de Biſcia n. 1. ſed eſſent om nino diuerſæ, hæc .n. prætenſio excludi videbatur ex multis.

Primo, quia ex folio confecto manu Tancredi, in quo fiebat ſolidatio computorum cum DD. de Biſcia apparebat ipſum re-
1 manere debitorem in ſcut. 295. quod † cum foret recognitum probat contra ſcribentem l. Publia. §. fin. ff. depoſiti Rota Genuenſis deciſ. 77. n. 13. & 16.

Secundo, quia vtraque quietantia eſt de recepto, & ideo facilius præſumi debet comprehenſas partitas ſupradictas quarum, vel ſaltem maioris partis Tancredus non habebat aliquam quietantiam.

Tertio, quia d. partita ſcu. 1800. non erat ſcripta in libro Tancredi, in quo tamen reperiebantur deſcriptæ cæteræ omnes partitæ. Hinc enim oriebatur ſignum, quod talis ſumma non fuerat vere ſoluta: ſed quod illa (detractis prædictis ſcut. 515.) fuerat creata ex prædictis partitis, quia cum eſſet ſumma notabilis, non omiſiſſet Tancredus illam in ſuo libro notare,
2 præſertim † cum de facto notabili, & recenti non præſumatur obliuio Gloſ. in l. furtum §. fin. ff. de vſucapion. Crauet. conſil. 134. n. 31.

Denique quia, ſi duplicarentur ſummæ prædictæ Tancredus anticipate ſoluiſſet ſcu. 2652. vt deducebatur in informatione facti, quod non erat veriſimile; cum Tancredus potius egeret pecunijs, & difficulter ſolueret, vt oſtendebat terminus ad ſoluendum, quem frequenter ſuſcipiebat.

Et ex his vna tantum parte informante fuit concluſum mandatum relaxatum executioni demandandum.

R. P.

R. P. D. CAVALERIO.
Romana pecuniaria. Veneris 16. Ianuarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Obligatione Camerali non extenſa ad executionem deueniri non poteſt.*
2 *Extenſio Camer. obligationis non eſt neceſſaria quando fuit conſenſum in relaxatione mandati executiui.*
3 *Compenſatio non poteſt fieri de debito particulari ad debitum ſociale.*
4 *Geſtum nomine proprio non debet referri ad ſocietatem.*
5 *Delegans ad hoc vt per delegationẽ liberetur quæ requirãtur.*

DECISIO XXXV.

DOmini Io. Baptiſta Sacchettus, Aloyſius Altoitus, & ſocij nomine rationis banchariæ ipſorum nomine cãtantis in Vrbe creditores D. Philippi Guicciardini in ſumma ſcut. 9000. & vltra egerunt pro eorum reſtitutione coram A. C. & obtinuerunt mandatum executiuum relaxari contra D. Guicciardinum; cauſa mihi commiſſa in Rota cum clauſula ſi quid exequen. Dubitaui an mãdatum relaxatum per D. A. C. eſſet exequendum in caſu, & ad effectum de quo agitur.

Et DD. dixerunt eſſe exequendum ſtante obligatione Camerali, Galleſ. ad form. Cam. obligat. tit. de quęſtione poſt proceſſum n. 7. & ad quartam par. q. 1. Caſſad. deciſ. vnic. n. 2. de mutuis petition. non obſtan. exceptionibus D. Guicciardini, quæ nõ viſæ fuerunt releuantes, tam quo ad nullitatem, quam quo ad iniuſtitiam.

Et ſingulis reſpondendo excipiebat D. Guicciardinus de nulli-
1 tate ob non † extenſam obligationem Camer. contentam in apocis, quarum vigore actum fuit Galleſ. ad d. formã Camer. tit. de proceſſ. ipſo n. 4. & tenuit Rota, in vna Romana de Pinellis 20. Februarij 1598. coram Orano.

Verum

2 Verum hæc exceptio non viſa fuit releuans, quia † cum in apocis fuiſſet conſenſum relaxationi mandati exequutiui, vnica tantũ citatione præcedente, non erat neceſſaria aliqua extenſio; vt Rota reſoluit in vna Veneta donationis 9. Decẽbris 1608. coram D. Decano. Excipiebatũr etiam pro parte D. Guicciardini de iniuſtitia, & primo, quia A.C. noluerat excomputare ſocietatem officij ſcut. 1500. initam cum quodam Ludouico Bonello ad eius fauorem ſub periculo tamen vitæ D. Sacchetti, quam ipſe Guicciardinus poſtea declarauit ſpectare ad D. Aloyſium Altouitum.

Neque hæc exceptio viſa fuit obſtare, quia iſta declaratio quod ſocietas ſpectabat ad Altouitum, cenſetur facta in fauorem Altouiti nomine proprio, & ſic nihil commune habet cum ratione bancaria, quæ eſt quid diuerſum à ſocijs conſideratis

3 tanquam particularibus perſonis; & de debito † particulari non fit compenſatio ad debitum ſociale, Rota Ianuen. deciſ. 26. n. 3. Salic. in l. eius n. 3. C. de compenſat. Soc. Sen. conſ. 65 in fin. verſ. poſtremò lib. 4. & conſ. 73. n. 9. in fin. & n. 10. lib. 1. Altouitus enim duplicem perſonam repræſentat diuerſis re-

4 ſpectibus, nempe propriam, & ſocij, & ſic † quod nomine proprio geſſit, non debet ad ſocietatem referri. Soc. in l. cum filio n. 28. poſt med. verſ. ſecunda ratio ff. de leg. 1. Surd. conſ. 183. n. 42. & deciſ. 153. n. 16.

Tandem excipiebat D. Guicciardinus non fuiſſe compenſatam apocam ſcu. 2000. quam fecerat Baccius Angelicus Miniſter Abundantiæ pro precio frumenti ex cuius apocæ conſignatione prætendebatur facta delegatio.

Sed hæc exceptio neque viſa fuit bona, quia ad hoc vt per de-

5 legationem † liberetur delegans, duo requiruntur. Primo, quod ille, cui mandatur, vt ſoluat, ſit verus debitor, ex cumul. per Gabr. de nouat. concl. 1. n. 2. vbi de communi, Secundo requiritur quod debitor delegatus promittat ſoluere ei, cui fit delegatio l. 1. C. de nouat. Gabr. d. concl. 1. nu. 8. & 22. & fuit dictum in vna Veneta literarum 23. Maij 1583. corã Gypſio.

Hic

Hic autem non conſtabat, neque quod abundantia eſſet debitrix D. Guicciardini, & quatenus fuiſſet debitrix, vt prętenditur fuiſſe probatum ex d. Apoca Miniſtri Abundantiæ non conſtat d. Miniſtrum, aut alium pro abundantia promiſiſſe ſoluere DD. de Sacchettis Altouitis aut alijs ſocijs.

Et ex his fuit concluſum mandatum A.C. eſſe exequendum.

R. P. D. COTTA.

Neapolitana Nullitatis inſtrumenti. 4. Iulij 1579.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Camer. non admittit niſi exceptiones ſolutionis, falſitatis, & pacti de non petendo.*

2 *Exceptio quæ oritur ex ventre inſtrumenti impedit executionem obligationis Cameralis.*

3 *Nullitas inſtrumenti reddit probationem nullam, & probatione ſublata non conſtat de obligatione.*

4 *Locus celebrati inſtrumenti ſi deficit, inſtrumentum dicitur nullum.*

5 *Inſtrumenta de Conſuetudine Neapolitana ſubſcribuntur à Iudice & teſtibus.*

6 *Vulnerato inſtrumento per ſententiam, non poteſt exequi obligatio Cameralis.*

DECISIO XXXVI.

1 OBligatio in forma Cameræ, licet non admittat niſi exceptionem falſitatis,† ſolutionis, & pacti de non petendo vt not. Caſſad. deciſ. vnic. de mut. petit. tamen fallit etiam
2 quando † ex ventre inſtrumenti oritur defenſio, & exceptio nullitatis, quia tunc impeditur executio Bart. in l. 1. §. & pauci n. 3. ff. quod vi aut clam. Alex. conſ. 20. n. 2. & 3. vol. 6. Sarnen. in compend. n. 84. Achil. deciſ. 3. Felin. in rubr. de excep. nu. 2.

nu.2. Socin.conſ.27.n.3.verſ.2.cōpulſus lib.4. Iaſ.conſ.170.
3 verſ.& ſi diceretur lib.2.Caſſad.deciſ.10.de reſcript. qa † nullitas inſtrumēti reddit probationē nullā,qua ſublata non poteſt dici conſtare de obligat.Aſſlict.deciſ.285.n.1.Rom.conſ.42.& ita tentum fuit in vna Romana Domus,& nullitatis coram Paleotto del 61. quia in inſtrumento cuius exequutio
4 petebatur apparebat de nullitate, quia non aderat locus † ad
5 Rotam dec.5.& 6.de fid.inſtrum.in antiq.& † inſtrumentum ſecundum conſuetudinem Neapolitanam non erat ſubſcriptū à Iudice & teſtibus Affl.deciſ.160.Capic.deciſ.29.nu.2.& ſic tentum,quod obligatio in forma Cameræ impediebatur.

Secundo fallit,quando d. Inſtrumentum obligationis in forma
6 Cameræ iam fuiſſet † vulneratum per ſententiam , etiā quod aliter nullitas opponi non potuiſſet Felin. in cap.inter Monaſterium. limit. 8. de re iud. Rip. in l. naturaliter §.nihil commune num.72. de acquiren. poſſeſſ. Ruin.conſil.384. verſic. quo ad tertium .

R. P. D. ORTEMBERGO.
Roman. Societatis officij . 12. Februarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum executiuum non poteſt relaxari , niſi debitori ſit notificata obligatio facta per ſuum procuratorem .*
2 *Citatio perſonalis requiritur ad effectum cenſurarum .*
3 *Procurator conſtitutus ad contrahendas ſocietates officij ſuper aliquo officio pro quacunq; ſumma,non poteſt excedere valorem officij,& n.6.*
4 *Verba vniuerſalia,& prægnantia reſtringuntur ad id quod verius eſt,& probabile .*
5 *Societas non poteſt contrahi vltra valorem officij.*
7 *Contrahens cum alio , tenetur inquirere conditiones, & qualitates eius cum quo contrahit .*

8 *Socie-*

8 *Societas contracta vltra valorem officij ſubſtinetur pro ea ſumma, in qua officium eſt capax.*

DECISIO XXXVII.

FVit reſolutum mandatum A.C. eſſe reuocandum: idquè ex duplici capite nullitatis videlicet, & iniuſtitiæ. Nullitas
1 ex † eo deducitur quod Comiti nõ fuit notificata obligatio
2 procuratoris, neque † facta perſonalis citatio ad effectum cenſurarum Caſſad. deciſ. 12. num. 2. de reſcript. & deciſ. 2. de penſion. n. 4.

Atteſtatur quidem Galleſ. tit. reliqua de proceſ. nu. 5. quod ſtylus ſit in contrarium: verum debebat ſaltem intimari, & notificari ceſsio. Bald. in l. per diuerſas quæſt. 10. C. mand. Boer. deciſ. 10. Hyppol. de Marſil. ſingul. 26. & hoc capite ceſſat fundamentum Galleſ. quod Dominus præſumitur certioratus, quia ceſsio non eſt facta per procuratorem: neq; poterat dominus ab eo certiorari, cum eſſet mortuus.

Iniuſtitia ex eo reſultat: quia licet in mandato data ſit facultas
3 accipiendi quaſcunque quantitates, † tamen illud eſt reſtringendum ad valorem officij, cum ſuper illo tantum ſocietates erant contrahendæ; ita vt procurator ſuũ principalem in plus obligare non poſſet. l. quidam teſtator. ff. de legat. 2. l. cum ſi
4 §. modus ff. de tranſact. Pariſ. conſ. 93. n. 31. lib. 1. verba † enim vniuerſalia, & prægnantia reſtringũtur ad id quod verius eſt, & probabile. Gabr. de reg. iur. concl. 12. Crauett. conſ. 3. nu. 12. & 23. de iure autem communi ex Bulla Pij IV. ſocietates
5 vltra † valorem officij contrahi non poſſunt, & in præſenti mandato verba expreſſa referuntur ad officium, cum dicitur ſuper eius officio.

Nõ obſtat quod ſecundum ſtylum Romanæ Curiæ officia longe vltra valorem ipſorum grauari ſoleant, & quod conſtituens mandatum dederit ad capiendum omnem pecuniarum quantitatem iuxtà ſtylum Rom. Curiæ. Quia talis ſtylus ſolum tolleratur cõtrahentibus ipſis officialibus propter ignorantiam

Xx contra-

Digitized by Google

contrahentium, ideo huic caſui aplicari non poteſt, in quo non ipſe officialis, ſed procurator contrahit.

Deinde relatio ad ſtylum Rom. Curiæ poteſt intelligi de modo contrahendi ſocietates, & non facultate accipiendi quantitatem vltra valorem, eademq; ratione non intrare dicitur diſtinctio, an cũ vno vel pluribus ſocietates ſint cõtractę.

Non obſtat ignorãtia D. Flaminiæ quod aliæ ſocietates fuiſſent
6 contractæ quia hoc non poteſt obijci Comiti, qui † non cenſetur dediſſe mandatum contrahendi vltra valorem officij, &
7 ſic vlterius non tenetur l. diligenter. ff. mandati, & qui † cum alio contrahit, tenetur inquirere conditiones, & qualitates eius cum quo contrahit l. qui cum alio ff. de reg. iur. vbi Dec. & alij Alex. in l. ſi procurator n. 4. & 5. de condit. indebit.

Deniq; non obſtat quod ſocietas contracta cum flaminia non excedit valorem officij. quia ſufficit. quod in 300. ſcutis pro
8 quibus antea contracta fuerat alia ſocietas † mandatum procuratoris erat conſumptum, vnde ſocietas flaminiæ ſubſiſtit tantum à 300. ſcutis vſq; ad concurrentem quantitatem valoris officij.

R. P. D. BVRATTO.

Anconitan. pecuniaria. Veneris 27. Iunij 1614.

SVMMARIVM.

1 *Promiſsio facti alieni reſoluitur in promiſſionem facti proprij ſcilicet adhibere diligẽtiam, & curã, vt promiſſa ſequãtur.*

2 *Promittens factum alienum liberatur ſi adhibuit omnem diligentiam, & non tenetur, nec ad poenam, nec ad intereſſe etiam quod promiſſioni acceſſerit iuramẽtũ. ampliatur n. 3.*

4 *Obligatio Cameralis non continet clauſulam quod faciendo poſſibilia non excuſetur nec clauſulam cum effectu &c.*

5 *Obligatio Cameralis natura eſt confirmare actum, nõ augere.*

6 *Poena promiſsio intelligitur conditionalis ſi fuerit in mora.*

7 *Diffi-*

7 *Difficultas excuſat à mora,& poena etiam in facto iurato.*
8 *Diligentia de faciendo ratificare quomodo probetur.*
9 *Bona fides præſumitur potius quam colluſio.*
10 *Mandatum poteſt reuocari non obſtante iuramento.*
11 *Prommittens factum alienum excuſatur ab intereſſe, ſi ille qui ratificare debet renuit conſentire ex capite enormiſſimæ læſionis: cum iuſta cauſa in hoc ſufficiat. n.12.*
13 *Intereſſe debet probari ab actore.*

DECISIO XXXVIII.

Mandatum A.C. ad fauorem Mineruæ, & litis conſortum contra Equitem Scalamentem exequendum non eſſe DD.dixerunt: Illius enim promiſſio in apoca concordiæ initæ cum Eq.Racano, quod Nepotes illam confirmabunt,&per
1 inſtrumentum obſeruantiam capitulorum promittent † reſoluitur in promiſsionem facti proprij, adhibendi ſcilicet diligentiam,& curam pro confirmatione, & promiſsione obtinēda iux. gloſ. communiter receptam in c. ex literis il ſecondo in verſ. tam patres vbi Abb. nu.1. & 6. Alex.de Neu. n.12.& 13. & in c.ſicut in verſ.iurantis vbi Butr. n.9. verſ.vnde dicit gl.de ſponſal.cum alijs per Couarr.qui de communi in rel.c. quamuis de pact. par.2. §.5. n.1. & dixit Rota in Peruſina dotis. 5.Decembris.1607. coram Reuer. Attrebaten. & ideo
2 omnem † adhibendo diligentiam ſatisfecit ſuæ obligationi, nec tenetur ad pœnam vel intereſſe ſi factum alterius non ſequatur, quamuis iuramentum promiſſioni acceſſerit Butr. in d.c.ex litteris n.9.verſ.ideo dicunt ibiq; Anchar.n.4.idem Butr. in c.gemma nu.8. ad fin. verſ. ſed eſt dubium vbi Abb. n.9.verſ.ad vnum,& verſ. & nota hoc.de ſponſ. Felin.in c.ex reſcripto n.18. verſ.& nota quod promittens de iureiur.Bart. conſ.236. in quo caſu alij antiqui conſuluerunt inter conſil. Feder.de Sen.conſ.122. Crot. in l.4. §.cato in 1 lect. n.97.ff. de verb. oblig. & ibi de communi teſtantur idem Crot. in 2.

lect. nu.50. Alciat. n.151. & 152. Galiaul. n.76. Hormano&.
n.375. Bologn.n.343. dicens iuxta hanc ſententiam in Nea-
polit.Cōc.determinari vidiſſe Dec.cōſ.313. per tot. de com-
muni,& ſequenda in practica Pariſ.conſ.110.nu.25.& 26. in
princ.Decian.reſp.59.n.2.3.4.& 5.vol.4.fusè Couar.vbi ſu-
pra n.4.verſ.2.3.4.& 5. de communi Card.Mantic. de tacit.
3 lib.14.tit.34. n.11.quæ oppoſitio procedit etiam vbi directè
factum alienum promittitur illa eadem ratione quod promiſ-
ſio reſoluitur in promiſſionem facti proprij, & in his terminis
loquuntur Canoniſtæ præſertim Abb.d.c.gemma,& Fel.dicto
c.ex reſcripto Galiaul. in d.§.cato n.76.Couar.proximè rela
tus verſ.3.& verſ.4.vbi de communi Gabr.cōſ.131.n.5. in 2.
vbi quod eſt ſeruāda in terris Eccleſiæ Card.Mant. vbi ſupra
in fin. Et in propoſito facilius eſt recipienda,cum verſemur in
ſimplici promiſſione abſq; clauſula aliqua oſtendente mentē
ſe obligandi vbi factum non ſequeretur,non obſtante difficul-
tate, & diligentia adhibita. Dec. Pariſ. & Gabr. in conſilijs
proxime citatis Gomes.in §.in perſonam n.27. uer.nō obſtat
inſt.de act.Card.Mant.d.lib.14. tit.35. n.1.& 29. & probauit
Rota ſi benè cōſideretur in d.Peruſina dotis corāReuerēdiſs.
4 Attrebaten. † neq; enim legitur clauſula ita quod faciendo
poſsibilia non excuſetur,vel æquipollens, minusq; clauſula
cum effectu;in qua tamen magna eſt controuerſia,an ſola ſuf-
5 ficiat † quæ in obligatione camerali,cuius natura eſt cōfirma
re non augere,non continentur,ſed à promittentium volunta-
te dependent. Et vbi de mente repugnante non conſtat pro-
6 miſſio penæ vel intereſſe intelligitur conditionalis ſi fuerit in-
mora Bart.in l.ſi duo §.hæc autem verba ff.de conſt.pec. Pa-
7 riſ.d.conſ.110.n.25.Gabr.d.conſ.131.n.5. à qua † mora, &
conſequenter pœna vel intereſſe in promiſſionibus facti etiā
iuratis difficultas excuſat Bart.in l.continuus §.illud n.6.& 7.
ff.de verb.oblig.& in l.quod te n.14.ſi cert.pet.vbi præ cæte-
ris Alex. n.9.Socc.n.30.Butigell.n.54.& 55.Dec.n.51.&52.
Sadolet.n.100.de communi Cur.Iun.n.36. Rip. nu.39.& 40.
Couar.

Digitized by Google

8 Couar. vbi ſup. n. 4. ver. deinde. De diligẽtijs autẽ per D. Equ. Scalamontem adhibitis viſum fuit DD. ſufficienter conſtare ex epiſtolis reſponſiuis eidem directis Nepotum quos ad ratificandam concordiam diuerſimodè rogauerat, & ſuaſerat, & amicorum quorum opera adhoc vſus fuerat, & ex interpellatione iudiciali Anconæ eiſdem Nepotibus facta, & eorumdem reſponſionibus; De quorum etiam enixa volunrate non acceptandæ concordiæ conſtare videtur ex reuocatione mãdati procutæ in Equitem Scalamontem antea facti ad tranſigendum, & ex iudicio per eos proſecuto coram Congregatione ſuper bono regimine, à qua obtinuerunt eligi peritos ſuper computis inter partes faciendis, & deinde electum pro ipſorum parte referre in contumaciam aduerſariorum non curantium referri à ſuo, qui retulit ipſos de Scalamontibus eſſe creditores, non debitores, ex quibus infertur diligentias
9 non fuiſſe colluſiuas, ſed bona fide factas † quod etiam præſumitur Dec. d. conſ. 313. n. 5. Pariſ. d. conſ. 110. n. 3. Mantic. d. tit. 35. n. 25.

Non obſtat quod Eques haberet à nepotibus mandatum irreuocabile & iuratum ad tranſigendum, ideoq; potuiſſet illos cogere ad acceptationem concordiæ actione mandati. Nam vltra quod non conſtat illum acceptaſſe mandatum neque
10 habuiſſe de eo notitiam fuit reuocatum vt dictum eſt, † & reuocari potuit non obſtante iuramento gl. in c. fin. de procur. in 6. Ang. in l. & in perpetuum ff. de procur. Imol. in c. cum contingat n. 35. verſ. facit quod not. de iur. iur. Alex. conſ. 29. n. 18. lib. 5. Socin. conſ. 58. n. 6. lib. 3. Cur. Iun. in auth. ſacramẽta puberum n. 181. C. ſi adu. vend. Felin. in c. ſi diligenti n. 32. ad fi. verſ. amplia etiam. de foro compet. Couar. in Epit. ad 4. lib. Decret. par. 2. c. 4. n. 10. uerſ. procedit uero & in d. c. quamuis par. 2. §. 2. n. 3.

11 Præterea † excuſãdus erat Eques à ꝓmiſſione & præſtatione intereſse, ex quo nepotes ex capite enormiſſimæ læſionis renuerunt conſentire Gramm. deciſ. 102. n. 105. & 106. Ceph.

conſ.

conſ.115.n.3.& 4.in 1.Gabr.qui de cõmuni concl.2. de pact. in princ. & in fin. & ſicuti illi non tenebantur acceptare concordiam,nec illi ſtare, ita nec ipſe ex promiſſione ſua ſed eiſdem exceptionibus vti poterat iuxta Anchar. conſ. 330. nu. 11.verſ.ex quibus Socin.conſ.215. n.7. in 2. Iaſ. in l. ſi pacto quo pœnam in ſi.C.de Pact.& conſ.133.n.17.ver. poſtremò cum ſeq.lib.4.benè Viſill.ad Affl. deciſ.295.n.3. Gabr.conſ. 131.n.9.& 15.in 2.Eugen.conſ.12. n.104. & ſufficere iuſtam

12 cauſam † contraueniendi à nepotibus allegatam fuiſse ad effectum ne Eques teneatur Chaſs. in conſuet. Burgun.rubr.4. §.5.n.51. verſ. ſed quæro.fol.mihi 566. Viſill. vbi ſupra verſ. idem etiam.Immo d.promiſſio ſubſiſtente prædicta læſione eſset fundata in erronea cauſa, vel reduceretur ad non cauſam,nec eſſet obligatoria, vt per Anchar.vbi ſup. & alios cũ ſequentes; Et etiam ceſsaret creditum Mineruæ, & litis conſortum de quo non docetur aliunde,quam ex apoca, de qua agitur, & conſequenter prætenſum intereſse ob non ratifica-

13 tionem quod† tamen,cum non ſit appoſita certa pœna probari debet ab Actore §.non ſolum,vbi Aret.in princ. inſtit.de verb.oblig.l.fin.ff. de præt. ſtipul. & de quo clarè conſtabat in allegat.Peruſina dotis coram Reuerendiſs.Attrebaten.immò conſtaret de contrario ex d. relatione, contra quam nihil releuans deducebatur, & conſequenter abſq; liquidatione crediti,& intereſſe non potuit relaxari mandatum.

Et ex his præcipuè reſolutum fuit mandatum non eſſe exequen.

R. P. D. GYPTIO.

Lauretan. prædij, ſeu pecuniaria. Lunæ 5.Aprilis.1593.

SVMMARIVM.

1 *Executiuè procedi non poteſt non extenſa obligatione Camer.*

2 *Obligatione Camerali non extenſa Iudex non eſt certus de ſua iuriſdictione.*

3 *Emptor*

3 *Emptor non poteſt conueniri à venditore, niſi prius docto de adimplemento pro eius parte.*

4 *Exceptio quæ oritur ex natura actus admittitur in omni iudicio.*

5 *Inueſtimentum non eſt adeo vtile, ſicut fideiuſſores.*

6 *Fideiuſſores dare obligatus, liberatur dando pignora. Limitatur nu. 7.*

8 *Emptor poteſt de iure communi retinere precium quando imminet euictio.*

DECISIO XXXIX.

IN emptione prædij de quo agitur inter cętera conuentum fuerat, quod venditor teneretur dare defenſores idoneos, & facultoſos, vt verbis contrahentium vtar, nec non prædium liberare ab omni cenſu, & onere, quæ ſuper eo extarent, & donec defenſores dati non fuiſſent emptor cogi non poſſet ad aliquam precij ſolutionem: adueniente poſtea termino tertiæ paghæ, emptor facto depoſito interpellauit venditorem ad recipiendum depoſitum, & implen. reſpectiuè pro eius parte in contractu d. venditionis promiſſa, ſed ipſe executiue proceden. vigore obligationis Camer. obtinuit per decretum A. C. pecunias depoſitatas inueſtiri in tot cenſibus, qui ſtarent loco euictionis poſſeſsionis venditæ, qua propter cauſa mihi per appellationē commiſsa, dubitaui an decretum A.C. eſset confirman. vel reuocan. & concluſum fuit ex duabus rationi-
1 bus reuocandũ eſſe: quarũ prima in eo reſidet quòd executiuè procedi non poterat, non extenſa prius obligatione Cam.
2 cum antea † Iudex de ſua iuriſdictione certus non ſit Rom. conſ. 133. n. 6. verſ. quo ad tertiũ Rot. deciſ. 6. de offic. deleg. in nou. Creſcen. deciſ. 197. aliàs 13. de cōceſs. preben. Moder. ad formā obligationis Camer. de proceſsu ipſo n. 4. Io. Paul. deciſ. 8. & dictum fuit coram Reuerendiſs. Oriolen. in vna Aquilana releuationis indemnitatis 7. Nouembris 1576. & alia

Digitized by Google

alia Rom. Palatij Campifloræ 16. Decembris 1588. coram R. P. D. Penia.

3 Altera reſpicit iniuſtitiam decreti, quoniã non poterat† emptor à venditore conueniri, niſi prius docto de adimplemento pro eius parte iux. terminos l. Iulianus §. offerri de act. empt.
4 l. cum proponas, la ſeconda C. de tranſact. ſiquidem † in omni iudicio ſemper admittitur illa exceptio, quæ venit ex natura actus, & vbi petitio, & exceptio oriuntur ex eodem contractu Bald. in auth. præſenti. C. de fideiuſſ. Felin. in c. ex parte el ſecondo, in 10. limit. & ibi Dec. n. 57. de off. Iud. deleg. Nec releuat quod pecuniæ depoſitatæ inueſtiri deberẽt modo & for-
5 ma vt ſupra dictum fuit, † quia per huiuſmodi inueſtimentum non ita redderetur certus, & ſecurus emptor ſicut per dationẽ fideiuſſorum, & defenſorum, qui nedum pro ſorte principali, ſed etiam pro damnis, & intereſſe promittere deberent, & in euentum moleſtiarum eundem venditorem liberare tenerẽtur. propterea non applicatur quod dicit Bar. poſt gloſ. in
6 l. 1. in verb. dotis, ff. qui ſatisdar. cog. n. 2. videlicet † quod obligatus dare fideiuſſores liberatur dando pignora ad l. plus
7 cautionis vbi ſcribentes de reg. iur. † quia id procedit, quando melius & pinguius ſuccurritur creditori per pignora, quã per fideiuſſores, vt declarat Iaſ. in d. l. 1. n. 12.

Non obſtat quod fuerunt dati fideiuſſores, & illorum approbatores, quia approbatio non eſt niſi quatenus fideiuſſores idonei non eſſent, idcircò hoc caſu eſſet neceſſaria diſcuſſio ad quam emptor non tenetur.

His accedit quod emptor moleſtatur ab aliquibus creditoribus
8 hypothecarijs d. venditoris, † ideò cum de præſenti imminerét euictio poteſt ipſe tum de iure communi retinere precium l. ſi poſt perfectam de euict. tum etiam vigore pacti ad l. iuris gentium §. prætor ait de pactis cum concordan.

R. P.

R. P. D. CORDVBA.

Salamantina Cenſurarum. Veneris 14. Ianuarij 1594.

SVMMARIVM.

1 *Debitum quoties eſt contractum per procuratorem debet intimari, antequam ad cenſuras deueniatur.*
2 *Debitor ceſſus conueniri non poteſt, non intimata ceſſione.*
3 *Mandatũ nõ probatur per aſſertionẽ Notarij, niſi exhibeatur.*
4 *Ceſsionarius non poteſt vti actione ſibi ceſſa, quãdo eſt inutilis.*
5 *Mandatum executiuum relaxatum pro maiori ſumma debita, non ſubſtinetur etiam pro minori.*
6 *Excommunicari non poteſt ille, qui eſt admiſſus ad beneficium c. Odoardus.*
7 *Cenſuræ non feruntur, niſi adſit contumacia.*
8 *Actus iudiciarius non citata parte non valet.*
9 *Verba enunciatiua ſententiæ nõ probant in præiudiciũ tertij.*
10 *Notarij error in dubio non præſumitur.*

DECISIO XXXX.

DVbitaui an cenſuræ latæ per Reuerendiſs. D. A.C. contra D.Franciſcum Porras aſſertum debitorem ad inſtantiam D.Rocchi de Vergas fideiuſſoris, & ceſſionarij D.Hieronymi de Fonſeca principalis creditoris ſint nullæ, & DD. tenuerunt affirmatiuè eſſe reſoluendum ex multis.

Primo quia debitum, pro quo lata erat declaratoria fuit contractum per procuratorem, & non per ipſum principalem, quare
1 ante † omnia eidẽ debuit intimari, propter graue præiudiciũ etiam ſi fuiſſet actum de neceſsitate; hoc eſt pro releuatione
2 indemnitatis, vt not. Caſſad. deciſ. 2. n. 2. de reſcript. † & contra debitorem ceſſum non eſſe procedendum, niſi facta intimatione ceſſionis tenet Bald. in l. per diuerſa nu. 21. verſ. 1. aduerte C. mandat. Boer. q. 10. n. 5.

Secundo, quia dicta declaratoria fuit obtenta per aſſertum procuratorem D. Vergas de cuius mandato non conſtat, nec

Digitized by Google

3 ſufficit † aſſertio Notarij dicentis, procuratorem habuiſſe mandatum, niſi exhibeatur in actis Rot. diuerſ. deciſ. 21. in fin. lib. 3. par. 3. Cagn. in auth. ſi quis in aliquo n. 86. C. de edend. Card. conſ. 72. n. 56. Gabr. conſ. 40. n. 2. & 3. lib. 1. Angel. in l. ſi donationis C. de donat. Alex. conſ. 6. n. 8. lib. 4. Auiles in cap. Prætorum c. 15. nu. 23. Gundiſal. Suarez de Paz. in prax. in prin. 4. adnot. de procurat. n. 13.

Tertio quia ceſſio, cuius vigore emanauit dicta declaratoria, nihil tribuere potuit, cum præceſſiſſet alia facta per eumdem Hieronymum eidem Roccho, per quam abdicatæ fuerunt ab eo omnes actiones vtiles, & remanſerunt ſolæ directæ inu-
4 tiles, quæ propterea dicto † Roccho non magis, quam ipſi cedenti vſui eſſe non poterant Aym. conſ. 191. n. 3. & conſ. 166. in fin. Ronchegall. qui de communi teſtatur in l. 3. num. 66. de duob. re.

Quarto, quoniam fuit relaxata declaratoria pro ſcutis 555. &
5 prætenſum debitum erat tantum ſcut. 550. † Ideo, nec in minori quidem ſumma ſubſtinetur Put. deciſ. 323. lib. 1. & Rot. diuerſ. deciſ. 221. 2. par. & de cenſuris tradit Galleſ. de oblig. in form. Cam. tit. quæſtiones poſt proceſſ. n. 36.

6 Quinto etiam facit, † quia cum d. Franciſcus admiſſus fuiſſet ad beneficium cap. Odoardus, & c. peruenit per ſpeciale reſcriptum, non potuit excõmunicari Galleſ. de oblig. in form. Cam. tit. reliqua de proceſſ. n. 24. qui cum loquatur quando agitur de obligatione Camerali tollit nobis occaſionem dubitandi, an vigore facultatum A. C. potuerit relaxari hęc declaratoria, nam ibi non intrant facultates illius, vt ipſe inuit
7 vbi ſupra quia hoc caſu ceſſat † contumacia, cuius ratione peruenitur ad cenſuras. Sexto, & vltimo omnem tollit difficultatem, cum declaratoria fuerit lata nulla præcedẽte citatione, nam dictus Franciſcus fuit citatus per contradictas, ad videndum ſe declarari die 30. Iu. 1591. & declaratoria reperi-
8 tur lata ſub die 8. eiuſdem menſis, & anni: clariſſimi † enim iuris eſt, non valere actum iudiciarium non citata parte c. licet Epi-

Epiſcopus de præben.lib.6. c.1. de cauſ. poſſ.l. fin. C. de rei vendic. Bart. in l. hæc autem §. non defendi n. 2. ex quibus cauſ. in poſſ. eat. Roland. qui alios refert conſ.47. n.63. nec
9 ſatisfacit †conſtare de intimatione ex verbis enunciatiuis ipſius declaratoriæ,quia nõ probant in pręiudiciũ tertij l.nudis l.non epiſtolis C. de probat.nec placuit,quod de errore No-
10 tarij dicebatur † cum in dubio error notarij non ſit præſumendus l. ſi poſt diuiſionem C. de iur. & fact. ignor. Alciat. de præſumpt.reg. 3.præſumpt.21.in principio.

R. P. D. CORDVBA.

Nepeſin. aſſidus. Lunæ 4.Februarij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Executioni non eſt locus, quando à ſententia datur appellatio ſuſpenſiua.*

2 *Laudum non eſt exequendum quando fuit latum non adhibitis ſolemnitatibus ſtatutarijs.*

3 *Laudum non eſt exequendum, quando non eſt latum ſub die citationis.*

4 *Appellationi eſt locus, quando ſententia non eſt iuſtificata ex actis.*

5 *Executio obligationis Cameralis non impeditur per reductionem laudi ad arbitrium boni viri.*

6 *Clauſula ſine præiuditio obligationis Cameralis in commiſſione appoſita præſeruat iuriſdictionem Iudicis à quo.*

7 *Statutum Vrbis lib.1.c.87.eſt ordinatorium,& ſic non debet ſeruari niſi in foro Capitolino.*

8 *Statutum prohibens appellationem à laudo intelligitur de laudo valido.*

DECISIO XLI.

PRopoſito dubio,an mandatum relaxatum in ſententia Rotali eſſet exequendum. Pro parte negatiua multæ fuerunt
1 excitatæ difficultates, prima † quod cum ab huiuſmodi ſen-

tentia detur appellatio ſuſpenſiua ſecundum magis communem ſententiam Doctorum Benintend.deciſ.15.latè per Couar. lib.2.c.12.nu.4. maximè cum contra laudum opponeretur,tum † quod non fuerunt adhibitæ ſolemnitates ſtatuti
2 ex Put.deciſ.162. lib.1. Menoch. de arbitr. lib. 2. caſ. 171.
3 n.43. tum etiam quod † non fuerit latum ſub die citationis l.cum non eo die ff.quando prouoc.non ſit nec. Bart. in l.fin. §.fin.ff.quod vi,aut clam.Gabr.de cit.concluſ.1. n.111. non videbatur exequendum.

Secundo prætendebant informantes pro Dominis de M. d. ſententiam continere nouum grauamen, non ſolum declarando quod Ioannes teneretur per viam ſubconductionis, ſed etiã aliquam ſummam certam abſque eo,quod appareret illum
4 participaſſe de fructibus Caſalis, quo † caſu eſt locus appellationi ſuſpenſiuæ l. vnica verſ. ſuper eiſdem articulis C. ne lic. in vna eademque cauſa. Fuit dictum in vna Regien. S. Thomæ Lunæ 10.Decembris 1576.coram bon. me. Oriolen. diuerſorum 100. par. 1. & in alia Anconitana pecuniaria 11. Decembris 1600. coram R.P.D. Sacrato.

Tertio,quia licet in compromiſſo adeſſet obligatio Cameralis,
5 cuius executio † non impediebatur per reductionem ad arbitrium boni viri Anan. conſ.50. n.3. Marſil. ſing. 452. & fuit dictum in cauſa Roſanen. bonorum 1552. coram Verallo; tamen cauſa appellationis fuit commiſſa in Rota ſinè præiu-
6 ditio obligationis Cameralis,† cuius exequutio ſpectabat ad A.C.& in Rota fuit proceſſum dumtaxat in cauſa appellationis, & lata ſententia confirmatoria laudi.

7 Quarto,quod ſtatuta,quæ incontrarium allegabantur † nempe cap.87. lib.1. quod dat facultatem Iudici relaxandi mandatum pro executione laudi à ſe confirmati non habebat locum extra curiam Capitolinam, cum ſit ordinatorium ad Senatorem directum, & alterum 178. in quo à ſententia
8 confirmatoria † laudi non datur appellatio,procedere,quando laudum, eſt validum, & inter illud, ac ſententiam nulla

adeſt

adeſt diſparitas Dec. conſil. 8. num. 9. Socc. conſ. 34. n. 14. lib. 4. Aym. conſil. 187. num. 1. Couar. pract. quæſt. cap. 25. num. 7. in propoſito tamen laudum fuerat nullum, & difforme à ſententia.

Ex quibus relictis alijs, quæ deducebãtur contra negociũ principale, & fuerũt ſublata iam in deciſione facta corã D. meo Iuſto fuit reſolutũ procedendũ fore per viã confirmationis.

R. P. D. CORDVBA.

Romana reſponſionis Caſalis. Mercurij 11. Ianuarij 1597.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio remiſsionis mercedis non impedit executionem obligationis Cameralis.*

2 *Obligatio Cam. continet renunciationem omni legum & iuris auxilio.*

3 *Remiſsio mercedis eſt facienda ob ſterilitatem.*

4 *Obligatio Camer. non admittit aliàs exceptiones niſi falſitatis quietationis, & ſolutionis.*

5 *Remiſsioni mercedis ob ſterilitatem ad hoc vt locus ſit, quæ ſint probanda.*

6 *Affictus dicitur vnicus, licet ſolutio ſit per annos diuiſa.*

7 *Exceptio quæ reſultat ex ventre inſtrumenti impedit executionem obligationis Cameralis.*

8 *Exceptio quæ non eſt liquida non impedit executionem obligationis Cameralis.*

9 *Obligatio Cameralis non admittit exceptiones requirentes altiorem indaginem.*

10 *Remiſsioni affictus non eſt locus quoties ſterilitas prouenit ex mala cultura.*

DECISIO XLII.

FVit reſolutum mandatum relaxatum per A. C. ad fauorem D. Cinthiæ Caſtellanæ contra DD. de Tricimañis eſſe exequendum, non obſtan. exceptione remiſsionis mercedis ob ſteri-

1 ſterilitatem per illos oppoſita,quæ † non impedit exequutio-
2 nem obligationis Camer.quia in ea † renunciatur omni iuris,
& legum auxilio,& conſequenter huic exceptioni remiſſionis
Galleſ.ad form.Cam.oblig.3.par.tit.de inſtrum.q.9.n.2.Hier.
Gabr.conſ.173.n.2.lib.2.Capic.deciſ.87.n.10.& deciſ.88.n.
4.Iaſ.in l.1.C.de iur.emphit. Gozad. conſ.87. n.13. Roland.
conſ.13.n.8.lib.1.& conſ.86.n.10.lib.3.latè Hippol.conſ.40.
n.19.lib.1.fuit reſolutum in cauſa Romana remiſſionis merce-
dis coram R.P.D.meo Millino.

3 Non obſtat,† quod ob ſterilitatem ſit facienda remiſſio mer-
cedis c.propter ſterilitatem cum ibi not.de locat. & cond.l.ſi
merces §.vis maior l.ſi vno l.ex conducto §.ſed & ſi.locat. nã
vltra quòd hæc exceptio non impedit exequutionem Came-
4 ralem,† cum non ſit falſitatis,quietationis, & ſolutionis Gal-
leſ.ad form.oblig. Camer.2.par.q.3.n.1.Caſſad.deciſ.1.n.2.
de mut.petit.& deciſ.10. n. 6. de reſcript. d.exceptio non eſt
5 concludenter probata debet † enim probari ſterilitas,& dam-
num conſideratis fructibus totius locationis, & ſic duorum
annorum,& facta in ſimul compenſatione vnius anni cũ alio
Calcan.conſ.24.n.6.Roland.d.conſ.86.n.6.lib.3.Bellon.cõſ.
45.in fin.Cephal.conſ.557.n.66.Bero.conſ.143.n.11. lib.1.
6 quia † eſt vna res, vnus contractus, & vna obligatio tam re-
ſpectu conductionis,quam locationis;licèt ſolutio affictus ſit
diuiſa per annos d. c. propter ſterilitatem ibi magno incom-
modo d.l.ex conducto §.ſi vis,quæ verba expendit Fulgoſ.ibi
Paul.n.5.gloſ.in l.licet C.locati vbi Bart.Ant.Gomez.2.tom.
c.3.n.19.Capic. deciſ.87. n.1. Couar.pract.quæſt. c.30.n.1.
Pin.in l.2.C.de reſcind.vendit.par.1.c.3.n.21.Menoch.de
arbitr. lib. 2. caſ. 77. & his non relatis Modern. de probat.
concluſ.1379.

Probatio autem in hoc caſu nòn eſt clara, neque concludens:
nam eſto,quòd Teſtes eſſent validè examinati, non obſtante
allegato defectu citationis,nihil concludunt;deponunt enim
ſolum, quod de anno noualium vltra portionem Dominicam
iſtis

Digitized by Google

iſtis ſub conductoribus non remanſit dimidia portio recollectæ;non tamen exprimunt quantitatem,vt Primus nu. 8. Secundus n. 9. Tertius,qui eſt famulus n.9.& quod de anno culturæ granum recollectum non ſatisfuit pro ſoluenda portione Dominica,ſed non dicunt quantum defecerit, nec exprimũt quantitatem grani,quod erat neceſſarium,vt colligi poſſit,an graue damnum colonus paſſus fuerit, vt dimidiam penſionem ſoluere non poſſet,vt ei veniat remiſſio facienda:ex hac ergo depoſitione non poteſt haberi certa quantitas damni ſtante maxime quod primus teſtis D.Cinthiæ iuxta 19.dicit, quod primo anno vltra portionem dominicam conductor habuit rubra 400.ex quibus redditur turbida iſta prætenſio,quæ in omnem euentum eſſet diſcutienda via ordinaria & non intrat obiectum, quod cum penſio eſſet ſoluenda ex grano colligendo in d. caſali, dum excipitur de tali ſterilitate hac ex-
7 ceptione impeditur exequutio obligationis Cameralis,† cum reſultet ex ventre ipſius inſtrumenti Fel. in c. ex parte el ſecondo,fallent. 19.de offic.deleg.Tiraq.de retract.lignag.§.4. gloſ. 1.n.4.Caſſad.deciſ.10.n.6.de reſcrip.& fuit dictum corã Illuſtriſs. Paleotto in cauſa Caputaquen. penſionis, quæ eſt
8 diuerſ.deciſ.649.n.3.lib.3.par.3. nam † cum non ſit liquida,
9 non debet impedire d.exequutionem,† quæ non admittit exceptionem requirentem altiorem indaginem Ant.de Canario in tract.de execut.inſtr.q.51.Ant.Aug. in epit.tit. de iur.iur. §.de oblig.in form.Camer.n.4.

Conſiderabant etiam Domini iſtud damnum potuiſſe prouenire culpa ipſorum, quamuis Teſtes de Tricimannis deponant de bona,& diligenti cultura,tamen Secundus n.4.& 6.&Tertius n.2.& 4.fatentur, quod pars cultorum non fuit refreſcata, & quod caſale non fuit in cultis totum ſeminatum prout in noualibus licèt dicant id fuiſſe in certis partibus,in quibus tempore noualium granum non habuerat bonum euentum, in quo tam primus teſtis Cinthiæ n.11.contradicit, quia deponit maiorem partem non fuiſſe ſeminatam, alij etiam teſtes

eiuſdem

eiuſdem Cinthiæ probant Caſale non fuiſſe combuſtum poſt meſſes noualium, & quod ſub conductores ſero ſeminarunt, Immo coacti ab ipſa Cinthia vigore citationis, & monitorij,
10 quo † caſu non eſt locus remiſſioni Salic. in l. ſi vno n. 1. verſ. multa ff. locat, Neuiz. conſ. 90. n. 16. ſtante maxime, quod alij ſubconductores aliarum partium ipſius caſalis huic parti cõtiguarum, qui diligentes in cultura fuerant, nullum damnum paſſi ſunt, & mercedem conuentam perſoluerunt.

Non obſtat ꝙ teſtes Tricimañorũ videlicet. Primus n. 11. & duodecimus n. 12. & 13. & Quintus n. 13. aſſerãt ꝙ tam de anno nualiũ quam de anno cultorum nebulæ, & manna vt vulgo dicitur interuenerint, ex quibus meſſis fuit valde damnificata, quia non probant quantitatem.

R. P. D. CORDVBA.

Taruiſina Simoniæ. 10. Martij 1595.

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtrum factum à Iudice pendẽte lite in Rota eſt attẽtatũ.*
2 *Sequeſtrum non fit pendente appellatione. & n. 7.*
3 *Attentatum id dicitur quod factum eſt poſt inhibitionem Rotalem, ſiue iuſta ſiue iniuſta ſit inhibitio.*
4 *Iudex confidentiarum non habet iuriſdictionem, vbi non adeſt confidentia.*
5 *Pẽſio poteſt peti, licet ſit lis ſuper nullitate collationis beneficij.*
6 *Attentare non dicitur, qui ſuam poſſeſſionem continuat.*
8 *A. C. poteſt procedere ad ſolutionem penſionis quando adeſt obligatio Camer. licet pendeat lis ſuper nullitate penſionis.*

DECISIO XLIII.

D. Proſper reſignauerat canonicatum Eccleſiæ Taruiſinæ ad fauorem Bernardi cum reſeruatione annuæ penſionis duc. 200. ſed D. Io. Franciſcus eundem canonicatum impetrauit à Sede Apoſtolica ſub prætextu certæ Simoniæ, quã per numerationem certæ quantitatis pecuniæ aſſeruit interueniſſe in d. reſignatione & cum duas ſententias ad ſuum fa-

uorem

Digitized by Google

uorem reportaſſet, alterã per ordinarium Taruiſinum, alteram per Nuncium Venetiarum. cauſa coram me commiſſa. Proſper coram A.C. obtinuit manuteneri in poſſeſſione exigendi præfatam penſionem Io. verò Franciſcus ad impediendam exequutionem dicti mandati, habuit recurſum cum fiſco ad Iudicem confidentiarum qui ſequeſtrum relaxauit.

Et cum dubitarem an mandatum A.C. nec non ſequeſtrum Iudicis confidentiarum ſint confirmanda, vel reuocanda in caſu, & ad effectum, de quo agitur fuit reſolutum per Dominos dictum ſequeſtrum eſſe reuocandum; mandatum verò de manutenendo debere remanere, nam pendente lite in Rota
1 ſequeſtrum † factum per d. Iudicem eſt attentatum, & nullum,
2 quia † pendente appellatione non fit ſequeſtrum Card. in Clem. 1. quæſt. 22. verſ. ſi vero proceditur de ſequeſtr. poſſ. quo fit vt prædicta omnia vitio attentatorum ſubijciantur c.
3 non ſolum de appell. Dec. conſ. 107. n. 1. ſiue † inhibitio ſit iuſta, ſiue iniuſta, vt fuit dictum coram R. P. D. meo Blanchetto 25. Iunij 1593. in vna Aſten. Bonorum, & 10. Maij eiuſdem in altera Calaguritana Canonicatus, & maximè ha-
4 bet locũ in præſenti † cum dictus Iudex proceſerit ſinè iuriſdictione; cũ eius iuriſdictio non intret, vbi nõ adeſt cõfidẽtia.
5 Mandatum verò A.C. † non poteſt dici attentatum, quia iudicium quod pendet in Rota eſt ſuper nullitate collationis factæ Bernardo non ſuper nullitate penſionis, & inde nihil prohibet, quo minus Proſper potuerit adire ſuum Iudicẽ pro ſua pẽſione tàm in petitorio, quam in poſſeſſorio, vt eſt doct. Innoc. in c. quia in cunctis in fin. gloſ. mag. de conceſſ. præbend. quem alleg. & ſequit. Iaſ. in §. præiudiciales n. 9. de act. quibus accedit quod Proſper eſt in poſſeſſione exigendi d. penſionem, & adeundo † A. C. non dicitur attentare, ſed cõtin are ſuam poſſeſſionem c. 1. vbi Abb. n. 1. & 4. vt lit. pẽd. Caſſad. deciſ. fin. n. 14. de cauſ. poſſ. Achil. dec. 36. de præben.

Neq; obſtat quod ſi circa penſionem eſt aliud iudicium, aliud eſt etiam circa ſequeſtrum, & ſic illud Rota reuocare non debet Reſpondetur enim ſequeſtrum venire reuocandum, nàm ſunt

ſequeſtrati fructus ratione beneficij, ſuper quo pendet lis in
7 Rota,in quibus dicta † ſequeſtratio eſt prohibita ex ſupradi-
ctis, & quia Bernardus obligauit ſe in forma Cameræ ad
ſoluen. d. penſionem, quo caſu etiam, quod lis ſuper penſio-
8 ne fuiſſet introducta in Rota; Tamen ſtante † dicta obligatio-
ne Camerali potuit adiri A. C. abſq; aliquo incurſu attenta-
torũ Modern.de attent.p.2.c.4.de attent.lit.pen.lim.15.n.8.

R. P. D. CORDVBA.

Romañ. fideiuſsionis de repreſentando. 17.Maij 1595.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor de repræſentando infra certum tempus, illo elapſo, dicitur in mora ſtante obligatione Camerali, & tenetur ad damna,& intereſſe num.2.*

3 *Mandatum perſonale tantum relaxatur quando quis ad factum ſolum tenetur.*

4 *Condemnatio ad intereſſe nũ poteſt fieri niſi facta liquidatione.*

5 *Executiuè agitur quando adeſt obligatio Cameralis.*

6 *Fideiuſſor de repreſentando ſub poena debiti, ſi non repreſentabit non poteſt condemnari niſi ad ipſum debitum, & ad damna,& intereſſe num.7.*

8 *Fideiuſſor poteſt teneri executiue etiam quod principalis non teneatur.*

9 *Inſtrumenta rogata per Notarium dicuntur eſſe in actis etiam quod non repetantur.*

10 *Pars citata debet opponere alias ſibi præiudicat.*

11 *Calculatio ſemper fieri poteſt etiam poſt mandatum.*

DECISIO XLIV.

DVbitaui an A. C. potuiſſet relaxare mandatum contra Bartholomæum Queſadam pro ſcutis 2000. & fructibus ob non repræſentationem Georgij, & cum hæc cauſſa fuiſſet propoſita coram R.P.D.Arigonio 22.Iunij 1594. & propter diuerſas Dominorum ſententias non potuiſſet capi reſolutio, tandem me in eius locum ſubrogato iterum proponente 17.

præſentis

præſentis menſis fuit pro maiori parte reſolutũ d. mandatum potuiſſe relaxari: non enim fuit relaxatum vigore ſententiæ, & rei iudicatę de eximendo Radium à fideiuſſione, vel dando idoneum releuatorem; ſed vigore propriæ obligationis Queſadæ, in qua duo continentur. Primum obligatio de repreſentando poſt duos menſes ſub pœna debiti, pro quo detinetur. Alterũ obligatio ad factũ videlicet ad damna, ex quibus &c. cuius vigore d. mandatum potuit executioni demãdari pro damnis, & intereſſe quæ nihil aliud ſunt, quam extinctio cenſus, vt ab illo fideiuſſores liberentur; cum igitur dicto tempore non repræſentauerit, lapſo illo ſtante obligatione

1 Camerali † commiſſa eſt mora in non repręſentando l. magna C. de contrah. & comm. ſtipulat. vbi Doct. communiter dec.

2 Pedem. 48. ver. 6. vnde ſucceſsit † obligatio expraſſa ad dicta damna, & intereſſe, atq; ipſo citato fuit decretum, & re-

3 laxatum mandatum, quod fieri potuit, quia † quando ſolum teneretur ad factum intraret mandatum perſonale Alex. in l. 2. §. in fideiuſsorem vbi omnes alij, qui ſatisdar. cog. ſed

4 quia † non facta liquidatione non poterat fieri condemna-

5 tio ad intereſſe ſucceſsit obligatio Cameralis ex qua † executiuè potuit agere, & loco illius petere ſortem principalem, vt probauit Rota diuerſ. deciſ. 741. n. 1. par. 1. trad. Galleſ. de oblig. Cam. 3. par. de vi inſtr. n. 11. Bald. in l. ſi traditio C. de action. empt. Ruin. conſ. 141. n. 9. lib. 1.

6 Ex his tollitur obiectum, quod cum † obligatio Queſadæ eſſet de repreſentando Georgium non ſub pœna 2000. ſed ſub pœna debiti, non potuit condemnari niſi pro debito, pro quo ipſe Georgius tenebatur, vel condemnari potuiſſet, quod erat de eximẽdo Radium à fideiuſsione, vel de dando fideiuſſores idoneos de conſeruando indemnem ex ſtatuto Vrbis lib. 1. cap. 155. nam licet obligatio Georgij eſſet huiuſmodi, Que-

7 ſada † tamen tenebatur repræſentare, & ad damna, & intereſſe per obligationem Cameralem per ipſum factam, & difficultas videtur ceſſare ſtante declaratione per ipſum facta,

qua allegauit ſe velle ſoluere debitum, & declarari, & calculari quid,& quantum: nec appellauit poſt relaxationem mãdati A. C. ſed petijt admitti ad beneficium c.Odoardus.
Non obſtat,quod principalis non tenebatur niſi alternatiuè, & inde fideiuſſor non poterat in plus obligari l. pupillus cum vulg. de verb.oblig. nàm vt hoc ſit verum ſtatuti vigore poſt mandatum tamen ſuſpicionis fugæ, Georgius principalis tenebatur aſſecurare iudicium,ſi volebat excarcerari,vt fuit factum mediante cautione præſtita de repræſentando, & ad damna: vnde hæc obligatio non dependet ab illa ipſius
8 principalis vigore ſtatuti,ſed à carceratione:fideiuſſor † autẽ teneri potuit executiuè licet non teneatur principalis vt fuit dictum coram R. P. D. meo Penia 26. Maij 1594. in illa Romana Saluiani interdicti.
Neque etiam obſtant nullitates, quæ opponuntur. Prima quod nihil conſtabat in actis,quoniam inſtrumenta non fuerunt re-
9 petita, quia † cum ſint rogata coram eodem notario dicuntur eſſe in actis, quæ Iudex ſæpè vidit in contradictorio ad relaxandum mandatum, nec oſtenditur aliqua partis prote-
10 ſtatio nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis: pars † enim citata debet opponere Veral.deciſ.99. p.2.
Secunda nullitas quod Queſada non fuerit citatus ad calculan-
11 dum(vt fuit proteſtatus) minus obſtat:ſemper † enim poteſt fieri calculatio etiam poſt mandatum: præterquam quod illa oppoſitio facta 20. Auguſti 1589. videtur calumnioſa, cum ſumma eſſet liquida, & mandatum poſtea 27. eiuſdem fuerit relaxatum quibuſcunque non obſtantibus cum intimatione quæ fuit exequuta 30. eiuſdem, & poſtea ſecunda Septembris fuit facta alia intimatio qualiter Dominus quibuſcunque non obſtantibus relaxauit mandatum exequutiuũ & ſic illa petitio calculi nil facit,cum non ſub priore termino, ſed ſub ſecundo citationis diei ſecundæ Septembris fuerit facta dicta relaxatio.
Nec dicendum eſt quod intereſſe non erat pro ſcutis 2000.
quia
Digitized by Google

quia fuit extinctum debitum ſcut. 500. pro quo idem fideiuſſor erat obligatus, nàm non per hoc, non tenebatur ipſum liberare à noua obligatione cenſus.

R. P. D. CORDVBA.

Beneuentañ. pecuniaria. Veneris 15. Iunij 1599.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum per Iudicis ſententiam nullum declaratum non debet exequi.*

2 *Appellare licet ab hac ſententia reo, & actori.*

3 *Cauſa ſemel effecta appellabilis, ſemper remanet appellabilis.*

4 *Non debet exequutioni demandari inſtrumentum per ſententiam vulneratũ, licet cauſa ſit cõmiſſa cũ facultatibus A.C.*

5 *Non vulneratur inſtrumentũ conſtito euidenter de iniuſtitia.*

6 *Ad hoc vt dicatur tranſactum ſuper errore calculi requiritur ante tranſactionem fuiſſe motam quæſtionem ſuper dicto errore.*

DECISIO XLV.

1 ROta cenſuit inſtrumentum nõ eſſe exequendũ, quia cum Iudex declarauerit nullũ fuit per ſententiam vulnera-
2 tum. A qua † cũ liceat actori appellare, reo etiam à contraria reuocaria priorìs permiſſa eſt appellatio inde cauſa ſe-
3 mel † effecta appellabilis, ſemper remanet appellabilis, vt fuit reſolutum coram bo. me. Cantuccio 27. Iunij 1580. in vna Romana Cenſus.

4 Nec obſtat, † quod eſſet commiſſa cum facultatibus Aud.C. quia ex deductis ſatis liquebat ipſum quoque non valere exequutioni demandare inſtrumentum per ſententiam vulneratum.

5 Minus obſtat, † quod cum ſententia ſit euidenter iniuſta; detecta iniuſtitia procedendum ſit exequutiue, quia tunc non vulneratur inſtrumentum ex deciſionibus allegatis: nam dixerunt Domini de tali iniuſtitia non conſtare, quatenus enim ad illam oſtenden. opponebatur non potuiſſe dari de errore

calculi

calculi,ſuper quo fuerat tranſactum,& renunciatum ex l. prima,C.de error. calculi cum ibi notat. Vltra, quod exaduerſo prætenditur dictas rationes non fuiſſe legitime redditas cum exhibitione librorũ neq; examinatis partitis,ſed in cõfuſo & cõtra bilantiũ tranſmiſsũ.Huius difficultatis reſolutio pende-
6 bat ab eo,An ante tranſactionem† fuerat mota quæſtio ſuper d.errore,& illa poſtmodum ſubſecuta, prout requirebatur ad effectum,vt diceretur trãſactũ ſuper errore calculi, ſecũdũ gl. in d.l.1.& plures alleg. in Rom.Bibliothecæ 4. Martij 1589. coram R.P.D.Decano,de quo cum non appareat non poteſt dici ſententia notorie iniuſta, ita vt inſtrumentũ non cẽſeatur vulneratum per dictam ſententiam, prout fuerat alias tentum coram me in illa Elboren.penſionis 9. Iunij 1595. & ita concluſum.

ILLVSTRISSIMO MILLINO.

Firmañ. Penſionis. Lunæ 14. Decembris 1592.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio in forma Cam. tanquam acceſſoria recipit omnes conditiones contractus cui adijcitur.*

2 *Clauſula ſi preces veritate nitantur ſubintelligitur in obligatione Cam.quando eſt adiecta literis reſeruationis pẽſionis.*

3 *Obligatio Camer. adiecta literis expeditionis penſionis pendet à validitate dd. literarum.*

4 *Penſio de ſtylo Curiæ per promotionem ad Epiſcopatum extinguitur.*

5 *Gratia eſt iuſtificanda ante executionem.*

6 *Nullitas propoſita per viam exceptionis de qua Iudici conſtat impedit executionem obligationis Camer.*

7 *Appellatione pendente ſententia non habet præſumptionem pro ſe iuris & de iure, ſed præſumptionem iuris tantum.*

DE-

DECISIO XLVI.

EPiſcopo Sibinicien. ante promotionem ad Epiſcopatum fuerat reſeruata annua penſio ſcut. 50. ſuper fructibus, & diſtributionibus quotidianis canonicatus, & præbendæ in Eccleſia Cathedrali, de quibus fuit prouiſus Leander Bonioannes, qni ad ſolutionem huius penſionis ſe obligauit in forma Cameræ, & ſoluit aliquos terminos relaxato prius cõtra eum mandato, ſed poſtea cum Epiſcopus inſtaret coram A.C. pro ſolutione aliorum terminorum decurſorum; Leander obtenta abſolutione à iuramento ad effectum agen. & excipiendi oppoſuit de nullitate pẽſionis ſub prætextu quo d. fructus & diſtributiones propter exiguitatẽ non eſſent capaces penſionis: & Locumtenens A. C. pronunciauit non eſſe locum executioni literarum reſeruationis penſionis & à ſolutione Leandrum abſoluit; cauſa per appellationem coram me intro ducta; dubitaui præſuppoſita ſententia A. C. an eſſet locus executioni obligationis Camer. & fuit reſolutum, non eſſe locum exequtioni, quia forma Cam. eſt acceſſoria ad formam
1 literarum reſeruationis penſionis, † & recipit omnes conditiones literarum Sarmien. ſelect. interpr. lib. 1. c. 11. n. 2. & fuit reſolutum in vna Aſculana Penſionis 7. Februarij 1586. corã
2 R.P.D. Pamphilio, † & ſubintelligitur in ea clauſula ſi præces veritate nitantur, vt fuit reſolutum in vna Compoſtellan. penſionis 20. Maij 1585. coram R. P. D. Seraphino. Vnde cum
3 iſta † obligatio pendeat ex validitate literarum apoſtolicarum, & A. C. pronunciauerit eas non eſſe exequendas: & Leandrum abſoluerit; antequam conſtet de iniuſtitia huius ſententiæ, non poteſt eſſe locus executioni vigore obligationis in forma Cameræ.

4 Addebant aliqui, quod penſio † de ſtylo curiæ per promotionem ad Epiſcopatum extinguatur, retentionem eſſe nouã gratiam, cui cum Leander non conſenſerit, & Epiſcopus antea
5 non eſſet in quaſi poſſeſſione exigendi, iſtam † gratiam ante exequtionem ab Epiſcopo eſſe iuſtificandam.

Non

Non obſtat quod litis pendentia ſuper nullitate literarum non impedit exequtionem obligationis in forma Cameræ, quia nullitas fuit propoſita à Leandro per viam exceptionis, cum
6 Epiſcopus peteret exequtionẽ obligationis;& † nullitas propoſita per viam exceptionis de qua Iudici conſtat impedit exequtionem obligationis Franc. in c. de luto col. 18. verſ. circa ſecundum & col. 23. verſ. ſed aduerte de appellat. præſertim cum per ſententiam eſt vulnerata obligatio.

Non obſtat quod non præſumitur pro ſententia, quia licet non præſumatur pro ſententia à qua fuit appellatum præſumptione iuris & de iure, ſicut præſumitur pro re iudicata: ta-
7 men † præſumptione iuris ſimpliciter præſumitur pro ſententia, pendente appellatione c. in præſentia, & ibi Imol. de renunc. c. boni il primo de elect. Bald. & Paul. in l. ſi inſtituta §. de inofficioſo ff. de inoffic. teſtam. Imol. in clem. 1. n. 11. de ſeq. poſſeſſ. & Deci. in Rubr. de appell. n. 8.

Cætera quæ concernunt iniuſtitiam d. ſententiæ A.C. domini dixerunt eſſe particulariter diſcutienda.

ILLVSTRISSIMO MILLINO.

Romañ. computorum. Veneris 18. Maij 1598.

SVMMARIVM.

1 *Actione perſonali non poteſt agi contra tertium poſſeſſorem.*

2 *Executio fieri non poteſt contra eum, cuius iura in iudicio deducta non ſint.*

3 *Obligationis Cameralis virtute agi non poteſt contra tertium poſſeſſorem.*

DECISIO XLVII.

FVit reſolutum mandatum executiuum non eſſe relaxan. contra bona poſſeſſa per Pomponium, quia fuit actũ actio-
1 ne perſonali; Ideò † exequutio fieri non poteſt contra Pomponium tertium poſſeſſorem Ruin. conſ. 87. n. 1. & ſeqq. lib. 4. Bero. conſ. 47. n. 6. lib. 1.

Non obſtat quod Pomponius fuit citatus, ideo ſententia lata con-

contra Franciſcum ei præiudicat, quia hoc procederet, ſi ius
2 ipſius fuiſset deductum in iudicio, ſed cum † non fuerit deductum in iudicio, non poteſt contra eum fieri exequutio Alex. in l. ſæpè n. 6. ff. de re iud. Gozzad. conſ. 103. n. 12.

Non obſtat quod fuit actum in vim obligationis Camer. quia
3 non † poteſt agi obligatione Cam. cōtra tertium poſseſsorē & licèt Galleſ. det nouam formam, quæ comprehendit tertiū poſseſsorem; tamen illa non ſeruatur, ſed antiqua.

ILLVSTRISSIMO MILLINO.

Maceratēn. dotis. Veneris 10. Iunij 1594.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio neceſſaria non comprehenditur ſub ſtatuto de minoribus loquente.*

2 *Exceptio requirens altiorem indaginem non poteſt retardare executionem obligationis Cameralis.*

DECISIO XLVIII.

Domini reſoluerunt eſse locum exequutioni Apocæ, moti fuerunt, quia iſti minores tenebantur dotare ſorores, &
1 iſtud † ſtatutum non comprehendit obligationem neceſſariā pro dote Caputaq. deciſ. 199. par. 3. Put. deciſ. 105. lib. 1. Et licet pro parte minorum replicetur, quod hoc non procedit, quando Dos eſt exceſsiua; tamen de hoc non conſtat, & datur fumus in contrarium, quod dos non ſit exceſsiua, quia aliæ ſorores habuerunt tantam quantitatem, & Procurator conſtitutus à tutrice articulauit, & probauit per teſtes, quod dos non erat exceſsiua; Vnde cum iſta exceptio ſit turbida,
2 & requirat altiorem † indaginem nō poteſt interim retardare exequtionem obligationis in forma Cameræ; vt fuit reſolutū in cauſa Romana reſciſsionis tranſactionis, & in Romana executionis obligationis Cameralis 29. Martij. & 2. Aprilis de anno prædicto coram R. P. D. Orano.

ILLVSTRISSIMO MILLINO.

Cremoneñ. Aquarum. Mercurij 5. Maij 1599.

SVMMARIVM.

1 *Executio obligationis Camer. non retardatur per exceptionem turbidam.*

2 *Excipi non poteſt de defectu conſenſus, quando ille, qui conſentire debebat eſt certificatus, & non repugnauit.*

DECISIO XLIX.

FVit reſolutum mandatum relaxatum per A.C. eſſe iuſtum, & exequendum. Fundamentum reſolutionis fuit, quia promiſſio reſtitutionis aquarum eſt pura, & liquida, & exceptio, quã
1 proponunt Oprandi, vel non eſt releuans, aut ſaltim eſt † turbida, & ideo ex ea non poteſt retardari executio obligationis in forma Cameræ; licet enim conſenſus communitatis Brixię, qui fuit reſeruatus non fuerit adhibitus, tamẽ fuit reſeruatus, quatenus opus ſit, & reſpectu Oprandorum non fuit neceſſarius, cum ipſi nihil promiſerint communitati circa requiſitionem faciendam, vel alienationem in perſonas prohibitas; ſed iſta promiſsio fuit facta ſolum à Comite alienañ. in Oprandos remanente ſua obligatione de ſoluendo integrum liuellum in totum, & de affrancando, & ideo cum conſenſus communitatis qui debebat ſolùm interuenire in alienatione Comitis Nicolai fuerit adhibitus, & Oprandi ſint obligati ad illum obtinendum, non poſſunt vigore pacti ſe excuſare à reſtitutione aquarum, & quia conſenſus communitatis cum Oprandi ſint obligati affrancare has aquas, & non curauerint eas liberare à dominio communitatis: pro vt poterant & tenebantur; iſta exceptio, quod conſenſus communitatis non fuit adhibitus eis non ſuffragatur cum per eos ſtet, quominus iuxta conuentionem factam reſtituant aquas.

Addebant etiam Domini, quod conſenſus requirebatur ad fauo-
2 rem communitatis & cum communitas certificata † nõ repugnet huic venditioni, non poſſunt Oprandi ad effectum impediendi reſtitutionem opponere, quod nõ interuenit conſenſus com-

communitatis Creſc.deciſ.122.A.A.in epit.tit.de loc.§.6.& in his terminis fuit ſæpè reſolutum : Tanto magis cum attendatur promiſſio conſenſus, quem hodie impugnant Oprandi, quæ impugnatio arguit eos non adhibuiſſe eam diligentiam, quam debebant pro obtinenda licentia communitatis.

ILLVSTRISSIMO MILLINO.

Roman. Pecuniaria. Veneris 15. Martij 1596.

SVMMARIVM.

1 *Cedula priuata non probat in præiudicium tertij, niſi habeat requiſita in l.ſcripturas C. qui potior. in pignor. habe. Limitatur n. 2.*

3 *Obligatio Camer. poteſt apponi ab habente mãdatum amplum ad obligandum.*

4 *Solutio facta poſteriori creditori non retractatur ab anteriori.*

5 *Negligentia non poteſt imputari creditoribus, quando decoctio debitoris latet.*

6 *Creditor qui non habet animum nocendi alijs creditoribus poteſt facere meliorem ſuam conditionem etiam in præiudicium aliorum.*

DECISIO L.

DVbium fuit diſtinctum in duas difficultates,quarum prima fuit,an conſtet de veritate cedulæ.Secunda difficultas fuit, an iſta cedula cum obligatione Camerali potuerit fieri à Bonſio in præiudicium aliorum creditorum.

Quantum ad primam viſa eſt Dominis res clara ad fauorẽ D.Io. Baptiſtæ,quod conſtet de veritate cedulæ,quia licet non con
1 currãt requiſita l.ſcripturas C.qui pot.in pig. hab.quæ † ſunt neceſſaria ad effectum probationis in præiudicium creditorũ, vel alterius tertij, vt fuit reſolutum in cauſa Aqueñ. Simoniæ 10.Decembris 1593.coram R. P. D. Blanchetto,& in cauſa Comeñ. iuris patronatus 6. Martij de anno prædicto coram me:tamẽ veritas probatur ex teſtibus,qui fuerunt præſentes, ex libro rationis bancariæ, & ex literis D. Io. Baptiſtæ: Ideo

2 non † habet locum diſpoſitio d. l. ſcripturas Bald. conſ. 198. n. 5. lib. 1. Caputaq. deciſ. 112. lib. 3. & fuit reſolutum in cauſa Romana pecuniaria 3. Decembris 1593. coram R. P. D. Pamphilio.

Quantum ad ſecundam Domini reſoluerunt, quod iſta cedula cum obligatione Camer. potuit fieri à Bonſio, etiã quod præiudicet alijs creditoribus. Potiſſimum fundamentum iſtius reſolutionis fuit, quia quãdo fuit facta iſta cedula, ratio bancaria manebat incolumis in ſuo antiquo ſtatu, & decoctio, quæ illinc ad duos menſes fuit ſecuta ignorabatur ideo potuit Bonſius, qui erat complementarius, & habebat ampliſſimum
3 mandatum facere † iſtam cedulam cum obligatione Camer. licèt præiudicet alijs creditoribus, qui non inſtabant pro conſecutione ſui crediti gloſ. in l. 1. in verbo proponatur ff. de his quæ in fraud. credit. & ſicut ſi iſta ſumma fuiſſet ſoluta D. Io.
4 Baptiſtæ, ſolutio † non poſſet retractari ab alijs creditoribus, quia ratio bancaria ſoluebat omnibus, & ipſi non inſtabãt pro conſecutione ſui crediti Afflict deciſ. 190. Pariſ. conſ. 69. lib. 4. Paleot. deciſ. 195. vel ſi iſta ſumma fuiſſet tunc depoſitata, quando fuit facta cedula Bonſius potuiſſet eam facere cũ obligat. Cam. & præiudicaret alijs creditoribus D. Io. Baptiſtæ, ex ſufficienti facultate Bonſij, & quod ratio bancaria erat ſoluendo, Domini non vident rationem diuerſitatis, propter quã non potuerit eã facere, quamuis præiudicet alijs creditoribus, quibus ſinè difficultate tunc fuiſſet ſolutum, ſi feciſſent inſtãtiam pro conſecutione ſui crediti.

Nec placuit Dominis, quod non poterat fieri ſolutio D. Io. Baptiſtæ in præiudicium aliorum creditorum, quia latens erat
5 decoctio rationis *Bancariæ*; Ideo † alijs creditoribus non poteſt imputari negligentia, vt dicit Ang. in l. pupillus ſub n. 3. ff. de his quæ in fraud. credit. quoniam vt benè deducit Cuman. ibi ſub n. 3. iſtud dictum non habet fundamentum, cum non poſſit imputari aliqua culpa neque creditori, qui ſuum creditum conſecutus eſt, neque debitori, qui tenebatur ſoluere,

quando

quando tempore factæ ſolutionis erat ſoluendo.

Non obſtat,quod Bonſius ſciebat decoctionem, & ideo non potuit gratificare:quia iſta ſcientia non probatur concludenter, cum non conſtet, quod bilancium fuerit factum ante iſtam cedulam, & licet ipſe deponat, quod D. Ioan.Baptiſta erat creditor, quia ipſe vti miniſter ſciebat omnia negocia;tamen ex ſcientia negociorum non infertur neceſſario ad ſcientiam decoctionis, quæ à principalibus ſolet teneri occulta: præterea, etiam ſi Bonſius habuiſſet iſtam ſcientiam ſtatus rationis bancariæ, tamen in Vrbe communiter ignorabatur & ſufficit ad iſtum effectum quòd non probetur ſcientia D. Io.
6 Baptiſtæ quia; non probata ſcientia, † ceſſat in eo animus nocendi alijs creditoribus,& ceſſante iſto animo, potuit meliorem facere ſuam conditionem l. 1. in princ. & ibi Ang. & Cuman.in l.qui autem §.hoc edictum ff. de his quæ in fraud. creditor.

Non obſtat text.in d.l.pupillus.quia procedit, quando eſt facta extorſio per modos illicitos Paul. conſ. 446. ſub n. 3. lib. 1. Ideo non applicatur.

ILLVSTRISS. MILLINO.

Roman. Vineæ. Veneris 1.Februarij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Spolio agi poteſt quando mandatũ eſt nullũ,& notoriè iniuſtũ.*
2 *Mandatum relaxatum vigore obligationis Cameralis illa non extenſa eſt nullum.*
3 *Mandatum eſt nullum quando eſt relaxatũ pro maiori ſumma debiti.*
4 *Commiſsione ſanatoria nullitatum arbitrio Rotæ ſtante ſolum inſpicitur iuſtitia mandati,& n.5.*
6 *Mandatum dicitur iuſtum quando creditum eſt liquidum,& non probatur ſolutio ante mandatum.*
7 *Aſſertioni partis non creditur.*
8 *Exceptio turbida non impedit executionem obligationis.*

DE

DECISIO LI.

DVbitaui an ſententia A. C. lata in ſpolio eſſet confirmanda, vel reuocanda.

Deducebatur autem ſpolium ex eo capite, quod mandatum cuius vigore fuit ſecuta ſubhaſtatio, & capta poſſeſſio Vineæ
1 fuit nullum, & notoriè iniuſtum, † & ideo intrat actio ſpolij vt fuit reſolutum in cauſa Tiburtina Caſtri Sambuci coram S.D.N. & ſæpius tentum in alijs. Et quantum ad nullitates
2 ex eo, quod fuit actum † vigore obligationis Cameralis ea
3 non extenſa, & quod mandatum † fuit relaxatum pro maiori
4 ſumma verè debita; Domini non habuerunt illas † in conſideratione propter commiſſionem ſanatoriam iſtarum nullitatum arbitrio Rotæ, & tanto magis, quia ſi adeſt exceſſus,
5 ſumma eſt modica, & licet † in commiſſione ad ſit clauſula conſtito de bono iure, tamen ſi mandatum in reliquis eſt iuſtum, iſtæ nullitates non ſunt attendendæ, & ideo reſolutio dubij pendet à iuſtitia, vel iniuſtitia mandati. Circa quam
6 Domini dixerunt, † quod creditum Dorotheæ pro fructibus cenſus eſt liquidum, & ideo niſi Archiconfraternitas probet, quod fuerit ſatisfacta ante relaxationē mandati ex fructibus Vineæ, mandatum eſt iuſtum.

Hoc autem non probatur ſaltim concludenter, quia calculus 11. doliorum vini ad rationem ſcut. 13. non iuſtificatur aliunde,
7 quā ex aſſertione partis, † cui non creditur, & ideo decretum, excomputationis, quod eſt fundatum ſolum in hoc calculo non eſt attendendum. Et tanto magis quia in contrariū concurrit mala conditio Vineæ, propter quam fuerunt collecta ſolum quinque dolia vini, quod vt deponit primus Teſtis Era cattiuo, & ſapeua d'vua marcia, che non ſi poteua bere, & ideo poteſt eſſe, quod (detractis expenſis) nihil fuerit perceptum à Dorotea, & iſta benè comprobantur ex obſeruantia ſubſecuta, quia poſt factum calculum in contumaciam Dorotheæ, ipſa fuit citata ad cultiuandum, & laborandum vineam, & ad dandam cautionem de faciendo illam cultiuare, & ipſa conſenſit

Digitized by Google

conſenſit q̃ Archiconfraternitas (ſinè præiuditio ſui cenſus) poſſet facere cultiuare, & poſtea pro ſuo credito obtinuit relaxari mãdatum,& exequi ſuper hac vinea ſinè aliqua oppoſitione Confraternitatis ſolutionis ſui crediti, & iſta omnia oſtendunt,quod vinea erat in malo ſtatu, † & ſaltim reddunt prætenſionem turbidam Archiconfraternitatis, quod Dorothea eſſet ſatisfacta de ſuo credito, & ideo fuit concluſum non conſtare de iniuſtitia mandati.

ILLVSTRISS. MILLINO.

Venetiarum pecuniaria. Mercurij 11. Decembris 1602.

1 *Obligatio Cameralis eſt exequenda quãdo ſumma eſt liquida.*

2 *Mandati procuræ reuocatio nihil operatur niſi ſit intimata.*

DECISIO LII.

Domini reſoluerunt mandatum relaxatum per A.C. contra Illuſtriſs.D.Rodulphum pro ſumma ſcutorum 11386.eſſe exequendum:quia pro quantitate ſcut. 8223. concurrit explicita eius confeſſio in inſtrumento, & tàm pro hac ſumma, quàm pro quauis alia, in qua in futurum remanebit debitor adeſt obligatio Cameralis, & propterea cum tota iſta ſumma fuerit liquidata cum procuratore ipſius d.Rodulphi, qui habebat ſpecialem facultatem ſolidandi iſta computa, & & poſtea iſta ſolidatio fuerit ratificata,& acceptata ab ipſo D. Rodulpho cum promiſsione ſoluendi totam ſummam;
1 ſecũdum Dominos non poteſt denegari †executio obligationis Cameralis pro hac ſumma liquidata cum procuratore ſpeciali,& poſtea acceptata ab ipſo debitore,vt per Galleſ.de oblig.Cam.in tit.de proceſ.in fin.& in tit. de liquidat.

Non obſtat, quod in manibus DD. de domo remanſerunt folia alba ab eo ſubſcripta,quia hoc non iuſtificatur.

Non obſtat, quod iſta ſolidatio fuit facta ſine iuſtificatione crediti,quia neq; hoc probatur,& in contrarium concurrit aſſertio ipſius procuratoris,qui dicit, quod inuenit computum iuſtum, & legalem, & iſta aſſertio habet concomitantiam

magnæ

magnæ veriſimilitudinis quia iuxta ſolitum cōmune ſimilium ſolidationum ſolet prius præcedere diuiſio partitarum, & totius negocij,& ſi creditum non fuiſſet iuſtificatum, D. Rodulphus non agnouiſſet bonam fidem approbando creditum in ſumma tàm notabili,& promitteñ. ſoluere.

Non obſtat,quod redditio rationis fuit doloſa, quia iſtæ dolus non deducitur aliunde,quam ex partita ſcut. 1710. quæ non continetur in computis.

Non obſtat,quod in ſolidatione non continetur obligatio Cam. quia ſufficit, quod contineatur in inſtrumento pro ſumma ſcut. 8223. & pro alia ſumma, in qua in futurum remanebit debitor,& quod poſtea fuerit liquidata iſta ſumma illiquida, cum legitima perſona,& acceptata à D.Rodulpho.

Non obſtat, quod computa non fuerunt ſolidata cum legitima perſona,quia fuit facta ſolidatio cum Dominico nomine ſuo, & fratris,à quo habebat mandatum.

Non obſtat nullitas,quæ deducitur ex defectu mandati D. Caroli Ghetti,quia conſtat de mandato, & reuocatio habet ex-
2 ceptiuam,præter quam ad lites:vltra quod † non docetur de intimatione huius reuocationis,prout requiritur.

ILLVSTRISSIMO MILLINO.

Venetiarum pecuniaria. Lunæ 27.Ianuarij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatio Camer.exequitur quando ſumma eſt liquida.*

2 *Atteſtatio facta lite pendente & parte nō citata nihil probat.*

D E C I S I O L I I I.

Propoſui iterum idem dubium alias propoſitum, & reſolutum,& Domini cenſuerunt nō eſſe receden.à deciſis, quod mandatum A.C.ſit exequen.quia ſumma fuit liquidata cum Nauarcſio procuratore D.Rodulphi, qui fuit ab eo tranſmiſſus ad iſtum effectum ſolidandi computa,& poſtea iſta ſolida-
1 tio fuit ab eo acceptata,& ratificata, † & propterea ſtante obligat.Camer.mandatum fuit iuſtè relaxatum ab A. C.

Non

Non obſtat quod D.Rodulphus ſolebat relinquere DD. de Domo folia alba ab eo ſubſcripta, quia hoc nõ deducitur aliun-
2 de,quam ex ſimplici atteſtatione † facta lite pendente,& ſine citatione partis,& propterea iſtud factum non iuſtificatur; & tanto magis, quia videbatur Dominis inuerisimile, quod ſi dd. de domo fatebantur habere iſta folia alba, & noluerunt illa reſtituere Cabano, D.Rodulphus nõ procurauerit ſaltim poſt litem motam illa rehabere. Præterea ex hoc non reſultat probatio concludens,prout requiritur,quod dd.de domo vſi fuerint iſtis folijs albis ad effectum oſtendendi ratificationem D. Rodulphi, & tanto magis, quia excluditur omnis ſuſpicio, cum eadem ratificatio probetur etiam ex literis Nouareſij.

Non obſtat atteſtatio Nouareſij, quia non fuit habita in conſideratione, cum in contrarium dentur literæ ipſius, & tanto magis,cum ſit facta lite pendente, & ſine citatione partis.

Non obſtat quod D.Rodulphus erat creditor iſtorum de domo in ſcut.4481.quia iſta ſumma fuit deducta in computis; creditum enim erat ſcut.4481. remanet creditum in ſumma liquidata ſcut.1186.

ILLVSTRISSIMO MILLINO.

Romana Vineæ de Pannolinis. Mercurij 26. Februarij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Executiue agi poteſt vigore obligationis Camer. quando obligatio eſt clara.*

2 *Executiuè agi non poteſt quoties cauſa eſt effecta appellabilis.*

3 *Clauſula ſi quid exequendum præſeruat viam executiuam, & impedit effectum ſuſpenſiuum appellationis, ſi de iure eſt locus executioni.*

4 *Citationis omiſsio non vitiat actum,quando ſi citatus eſſet defenſionem nullam haberet.*

D E C I S I O L I V.

FVit per Dominos reſolutũ eſſe relaxañ.mandatũ contra bona hæreditaria D.Iacobi Matthæucci pro ſumma ſcu.1400.

quam Collegiũ ſoluit Octauio Morſeo ſub eius fideiuſsione.

1 Fundamentum reſolutionis fuit, quia † eorum obligatio eſt clara de releuando indemnem Collegium ab omni moleſtia, & de reſtituendo præfatam ſummam ſcut. 1400. prioribus, & potioribus creditoribus dd. de Pannolinis ad omne mandatum Domini, & propterea cũ Collegium poſt intimatas moleſtias Morſio, & cauſam acerrimè defenſam coactum fuerit ſoluere maiorem ſummam Petro Lucæ creditori anteriori, & cauſa ſit commiſſa in Rota cum facultatibus A.C. ei competit via exequutiua pro reſtitutione contra Iacobum obligatum in forma Cameræ.

Non obſtat, quod à Decreto ad fauorem Collegij fuit appellatum, & per commiſsionem cauſa fuerit effecta appellabilis,
2 & propterea † non eſt amplius locus viæ exequutiuæ, quia per iſtud decretum non vulneratur obligatio Cameralis, ſed illi datur executio, & commiſſio cauſæ appellationis continet
3 ſolitam clauſulam, ſi quid exequendum, † quæ clauſula præſeruat viam exequutiuam, & impedit effectum ſuſpenſiuum appellationis, ſi de iure eſt locus exequutioni, & hoc maxime ſecundũ Dominos dicendum eſt, quia poſtea per alias commiſſiones obtentas ad inſtantiam Collegij, quarum vigore actum fuit, cauſa fuit commiſſa cum facultatibus A.C.

Non obſtat, quod Morſius fuit admiſſus ad cauſam, & quod poſtea neq; ipſe, neq; collegium fuit citatum, quando fuit factũ
4 decretum ad fauorẽ Gradi, † quia ſufficit ad iſtum effectum, quod cauſa fuerit defenſa per Collegium, & ꝙ ei nõ poterat competere alia defenſio, ſi fuiſſet citatus, vt fuit reſolutum in cauſa Romana emphiteuſis 25. Februarij 1579. coram Illuſtriſs. Card. Blanchetto. Præterea cum præceſſerit intimatio moleſtiarum Morſio ad inſtantiam Collegij competit actio pro releuatione indemnitatis, etiam quod moleſtiæ fuerint ei illatæ de facto, vt fuit reſolutum in cauſa Anconitana aſſecurationis 27. Ianuarij 1595. coram bo. mem. Gyptio.

ILLV.

ILLVSTRISS. MILLINO.

Romañ. Cenſus. 18. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Indemnitatis promiſſio habet in ſe conditionem dummodo de damno conſtet.*

2 *Clauſula promiſit indemnes releuare, & penitus ſine damno conſeruare quid importet.*

3 *Excuſſio non eſt neceſſaria, quando fideiuſſor eſt obligatus ad liberandum à moleſtijs.*

4 *Excuſsionis beneficium ceſſat vbi adeſt obligatio Cameralis.*

5 *Excuſsionis exceptio ceſſat quoties debitum eſt confeſſatum.*

6 *Proteſtatio clandeſtina non releuat.*

DECISIO LV.

FVit per DD. reſolutum D. Alexandrum potuiſſe conueniri
non excuſſis DD.de Cuppis principalibus debitoribus;quia
1 licet regulariter ſimplex † promiſſio indemnitatis hoc ex na-
tura ſua habeat vt debeat apparere de damno,& quod credi-
tori à principali debitore ſatisfieri non poſsit, & ideò eſt ne-
ceſſaria excuſsio Bart.in l. 1.C.de conuen. fiſc. debit. lib. 10.
& in l.quæro n.4.ff.locat. Rom.conſ.211.n.2.Corn.cõſ.109.
in fin.lib.1.Marſ.in rubr. de fideiuſ.n.23. & fuit latè deductũ
in cauſa Romana Dohanæ ſalis 10. Decembris 1582. coram
R.P. D.Seraphino, tamen in hoc caſu propter prægnantiam
2 clauſulæ † promiſit indemnes releuare, & penitus ſinè dam-
no conſeruare, ita quod &c. obligatio D. Alexandri exce-
dit terminos ſimplicis fideiuſſoris de indemnitate, & conti-
net promiſſionem defenſionis,ſuſceptionis litis, & liberatio-
nis à moleſtijs Bart.in l.pater n.1.ff.de dot.præleg.Ruin.cõſ.
187.n.2.lib.1.Pariſ.conſ.109.n.37.lib.1. Socc. Iun.conſ.42.
n.1.lib.4.& Ideò,cum D.Alexander ſit obligatus in ſpecie ad
3 liberandũ à moleſtijs,potuit † conueniri ſine excuſſione prin
cipaliũ debitorum iuxta formã ſuæ obligationis pro libera-
tione à moleſtijs illatis ſibi ab Abbate Mariſcello, licet non
conſtet,quod fuerint paſſi damnum, & tantò magis, quia ad

Bbb 2 omnia

omnia iſta eſt obligatus vti principalis,principaliter,& inſoli-
4 dum in forma Cameræ, † & ideo ceſſat beneficium excuſſio-
nis, vt fuit reſolutum in cauſa Romana trium millium 18.
Aprilis 1586. coram Illuſtriſs. Blanchetto, & hoc eo magis
dicendum eſt,ſtante ſuſceptione termini facta per D.Alexan-
5 drum cum confeſſione debiti, † quæ impedit, vt non poſsit
amplius opponi iſta exceptio excuſsionis;neq; ei ſuffragatur
6 proteſtatio, † quia eſt clandeſtina, & facta per acta alterius
notarij,vt per Doct.in c.cum M. de conſtit.& ibi Rip. n.74.&
inter recentiores benè deducit D. Silueſter Aldobrand. in
conſ.23. n.39.40.41.& fuit reſolutum in cauſis,quæ referun-
tur per informantes.

R. P. D. PENIA.

Romañ.Palatij Campi Floræ. Veneris 16.Decembris 1588.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo debet dari ei qui poſſidebat de tempore motæ litis ampliatur.n.2.*
3 *Spoliator manutenetur pendente iudicio ſpolij.*
4 *Manutentionis iudicium habet naturam interdicti retinendæ.*
5 *Inſtrumentum debet in actis produci.*
6 *Obligatione Camer. non extenſa decretum eſt nullum.*
7 *Sententia ex actis,non aliunde iuſtificari debet.*
8 *Iudex mutari non poteſt,quando cauſa eſt commiſſa à Papa.*
9 *A. C. eſt Iudex priuatiuè quo ad omnes alios in obligationibus Cameralibus.*
10 *Variare an, & quando actor poſsit.*
11 *Depoſito non eſt locus,quando citatus comparet, & recipere ſe offert.*
12 *Mandatum præſumitur in exburſante notabilem quãtitatem pecuniarum.*

DECISIO LVI.

A Decreto A.C.per quod D.Fabricius Rebiba compelleba-
tur retrouendere Palatium Campi Floræ Excellentiſsimo
D.Vir-

D. Virginio Vrſino fuit appellatum, & cauſa appellationis de conſenſu partium mihi commiſſa & quoniam penſiones d. Palatij à tempore interpoſiti d. decreti D. Fabricio non ſoluebantur dedi dubium, An D. Fabricio ad prædictum effectum eſſet dan. mandatum de manuteneñ. & vtraq; parte informãte fuit dictũ, quod cum D. Fabricius fuerit in poſſeſſione exi-
1 gendi penſiones, & ab eo peteretur retrouenditio † interim lite, & appellatione pendente erat manutenendus, neque priuandus commodo ſuæ poſſeſsionis c. cum teneamur, & ibi cõmuniter Doct. de appellat. c. 1. vt lit. pend. vbi Abb. n. 4. notab. 3. per text. in c. cum perſonæ de priuil. lib. 6. ait procedere
2 etiam † ſi d. poſſeſsio eſſet contra ius, quod etiam voluerunt Dec. in d. c. cum perſonæ §. quod ſi tales not. 4. Philip. Franc. notab. 2. idem Franc. in c. cum teneamur. de appell. & Dec. in c. ſignificante notab. 3. de appell. Gabr. tit. de acq. vel omitten. poſſeſſ. concluſ. 6. confert Dec. conſ. 97. incip. in caſu pro-
3 poſito præſertim † cum nec etiam ſpoliatori in iudicio ſpolij ſoleat negari manutentio Doct. in l. attilius Regulus ff. de donat. cum etiam ſit manuteneñ. l. fin. C. ſi per vim c. licet, & ibi Doct. de præben. lib. 6. Neuiz. conſ. 80. incip. Benedictus es Domine. Paleot. deciſ. 129. incip. Spoletana Parochialis, & cũ reuocaretur in dubium D. Fabricium ante litem motam fuiſſe in poſſeſſione exigendi penſiones, orta lite, & appellatione pendente, non potuit mandatum de manutenendo denegari,
4 quod † habet naturam interdicti retinendæ, & locum quãdo rei poſſeſſio ante litem motam probatur Bart. in l. ait prætor §. quod ait n. 2. & 14. ff. vti poſſidet. Veral. deciſ. 198. incipi. manutentionis par. 2. & maximè ad effectum conſequendi fructus Guido Pap. deciſ. 356. verſ. quintus eſt.

His præterea accedebat notoria iniuſtitia decreti A. C. cum non iuſtificaretur ex actis: nam inſtrumeñ. ex quo Dominus Fabricius aſſerebatur obligatus in forma Cameræ ad retrouenden. d. Palatium non fuit rogatum per Notarium actuarium eiuſd. Tribunalis A. C. ſed per D. Proſperum Campanum Notarium

Archi-

Digitized by Google

5 Archiuij, cuius inſtrumenti † cum nõ fuerit facta in actis pro-
6 ductio, nec extenſa formula obligationis Camer. quod erat neceſſarium Galleſ.tract.de obligat.Camer.par.3. tit.de proceſ.ipſo;decretum erat nullum, nec Fabriciũ afficere poterat.
Quod procedit. ſine difficultate ex tritiſſimo, & vſitato ſtylo; quamuis aſſeratur A.C.ſæpè d. inſtrumentum oſtenſum fuiſ-
7 ſe,quod non ſufficit,cum vulgo iure proditum ſit,† ſententiã ex actis non aliunde iuſtificari debere.
Decreti etiam eiuſdem nullitas, & iniuſtitia ex eo videbatur perſuadere, quod factum fuerit poſtquam cauſa ad inſtantiã partis per ſpeciale Papæ reſcriptum fuerat commiſſa in Rota.
8 Vnde non potuit † Procurator Excellentiſs.D.Virginij,mutãdo iudicem variare,& A.C.adire;quamuis Fabricius eſſet obligatus in forma Cameræ, cuius priuilegiũ eſt,vt poſſit omit-
9 ti primus Iudex,& A.C.adiri,qui † in obligationibus Camer. habet facultatem priuatiuam ad alios Iudices quacunq; com
10 miſſione & inhibitione non obſtante, quia † tunc demum in exequutiuis poteſt actor variare,& Iudices diuerſos adire, quando reus conuentus eſt contumax Galleſ.de obligat. Camer.par.3. q.2. n.7. verſ.non tamen omittere;Fabricius vero non fuit talis, cum citatus in Rota ad retrouendendum, reſponderit ſe eſſe paratum retrouendere iuxta formam inſtrumenti: Vnde ſuperuacaneum fuit alium Iudicem adire ſtante præſertim illa Fabricij proteſtatione,quod erat paratus retro
11 uendere iuxta formam inſtrumenti, † non erat locus depoſito,facta præſertim reuocatione ſequeſtri l.2.vbi Salic.&Bald. C.de vſuris.latè Tiraq.de retract.lignag.§.9.gloſ.3.n.3. & 5. nec ſuffragatur decretum A. C. cũ(vt dictum eſt) fuerit nullũ.
Quod fuerat pro parte Domini Fabricij propoſitum de defectu mandati in Procuratore D.Virginij, cum mandatum eſſet ad lites tantum, non autem ad faciendam præfatam retrouenditionẽ non placebat aliquibus ex Dominis ex eo,quod d. Procurator nomine D. Virginij apud Montem Pietatis Vrbis fecerat verum reale,& actuale depoſitum 10. milliũ ſcut.& amplius,

12 plius,† quæ maximæ pecuniarum ſummæ mandati defectum in hac parte,& ſupplere,& tollere videbantur.

Quare cum à die facti depoſiti non videretur liquido conſtare de bono iure D. Virginij reſpectu penſionum,nec eas ſoluere teneretur,meritò pronunciatum fuit,Fabricium manutenen.

Cœterũ,quia reſpectu retrouenditionis nõ dubitabatur de bono iure D. Virginij,cum reuera Fabricius retrouendere teneatur. Ideo DD.ordinauerunt,vt Fabricius admoneretur ad omnino facien.præfatam retrouẽditionẽ,& Procurator D. Virginij ad producen.neceſſaria,vt retrouenditio iure,& legitime fieret.

R. P. D. PENIA.

Bononieñ. Cenſus. Lunæ 24. Aprilis 1600.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cam. non cenſetur appoſita, niſi exprimatur in inſtrumento.*

2 *Executiua via non competit niſi pro expreſſis, & n. 3.*

4 *Obligatio Camer. eſt digna ſpeciali nota, & expreſsione.*

5 *Ea quæ ſunt digna ſpeciali nota, ſi non exprimuntur, cenſentur neglecta.*

6 *Debitor non cogitur facere inſtrumentum cum obligatione Camerali.*

7 *Obligatio Camer. non poteſt apponi à Procuratore quando in mandato non habet ſpecialem facultatem illam apponendi.*

8 *Executiue agi non poteſt vigore iuramenti in inſtrumento appoſiti.*

DECISIO LVII.

IN hac cauſa, quam propoſui vtraq; parte informante ſuper dubio,an potuerit exequutiuè procedi contra DD. Vgonẽ, & Riccardum de Pepulis, quos in inſtrumento cenſus in forma Cameræ obligauerat ſuus Procurator; ipſi tamen in mandato procuratorio non dederant Procuratori talem facultatem: difficultas fuit reſtricta ad ratificationem Dominorum de Pepulis: ſi enim ipſi Procuratoris factum ratificauerunt; contra

ipſos

ipſos poſſet procedi exequutione,& ex hoc capite tollebatur difficultas: ceſſante enim ratificatione Domini ſignificabant non potuiſſe exequutiuè procedi ex ſequenti.

Primò,quia obligatio Cam.non ſolet apponi in Ciuitate Bono-
1 nienſi,† & ideo,niſi exprimatur in inſtrumentis,non cenſetur appoſita, & de conſuetudine non apponendi præfatam obligationem Cam.in Ciuitate Bononienſi in inſtrumentis, niſi expreſsè de ea apponenda eſſet actum, teſtificabantur plures inſignes Notarij,& Cauſidici Bononienſes.

Secundo quia, nec alio modo ſolet competere hæc via exequu-
2 tiua;niſi pro expreſsis † Bald. in l.ab Anaſtaſio n. 4. verſ. ſed hic occurrit dubium C.mandati Corn.conſ.141.n.6. verſ.tamen quatenus lib.3. Ruin.conſ.74.n.5.verſ.ita in ſimili,& fere interminis lib.4.Tobias Noni. cōſ.70.n.1.& propterea via exequutiua obligationis non datur,niſi pro illis,quæ expreſ-
3 ſe leguntur in inſtrumento † Galleſ.tract.de oblig.Cam.n.14. verſ.ſed non propterea,& n.15.in princ.Rot.deciſ.742.n.11. in princ. part. prima.

Tertio,quia iſta qualitas obligationis Cameralis per quam da-
4 tur via exequutiua digna erat ſpeciali nota, & ideo iuxta regulam vulgarem: ſi ea,quæ ſunt digna ſpeciali nota,non ex-
5 primantur,neglecta, & omiſſa cenſentur † Gabr. concluſ. 3. num.27. de conſuet.

Quarto,non cogitur debitor facere inſtrumentum cum additio-
6 ne talis obligationis, † quia alteraretur eius obligatio,& grauaretur cum tollatur proceſſus per tres inſtantias: Tiraquell. qui plures cōgerit in terminis de retract.lignag.§.29.glo.vlt. n.2.verſ.quoniam ex hoc,licet n.3. ſe referat ad conſuetudinem Galliæ,declarat Felin.in cap. ſignificauit n.8. verſ. & ad de Angel. de teſtam.

7 Et conſequenter † cum iſta qualitas non eſſet expreſſa in mandato non poterat apponi obligatio Cameralis.

Non obſtabat, quod propter Iuramentum appoſitum poſſet agi
8 executiue quia contrarium † fuit deciſum in cauſa Romana

tru-

fructuum de Vellis coram D.Litta,& nuper die 21. præſentis menſis in cauſa Bononien. bonorum de Tuſignanis coram D.Lancellotto.

Poſtremo non obſtabat ſtatutũ Bononiæ, quia vt fuit conſideratum in dicta cauſa Bononiẽſis de Tiſiguanis, eſt ordinatoriũ.

R. P. D. PENIA.

Bononien. executionis. Veneris 16. Iunij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Sententia in quâ pronunciatur non eſſe locum executioni vulnerat obligationem Cameralem.*

2 *Obligatione Cam. vulnerata non eſt locus illius executioni.*

3 *Executiuè non agitur contra tertium poſſeſſorem.*

4 *Iudex poteſt reuocare executionem iam conceſſam.*

DECISIO LVIII.

Exequutionem factam auctoritate generalis Auditoris Bononienſis ſuper apotheca poſſeſſa per D. Camillum Boccaferrum ad inſtantiam R. P. D. Ioannis Ludouici ab Armis vigore obligationis Cameralis, idem Auditor inſtan. eodem Camillo reuocauit, & Rota vtraq; parte informante, me cauſam extra Rotam proponente d. reuocationem, ſiuè ſententiam vltimo loco latam ad fauorem Camilli confirmandam cenſuit; pronuncians non fuiſſe locum executioni oblig. Cam. ad fauorem D. Armij; quamque de iuſtitia particulariter videri voluerint: Tum quia, cum lata fuiſſet ſententia contra
1 Dominum Armium; vulnerata † remanſit obligatio in for-
2 ma Cameræ, & ideo non potuit † ad illius exequutionem procedi; vt ſæpe fuit reſolutum, & nouiſsimè in cauſa Romana de Perbenedictis coram D. meo Litta.
3 Tùm præterea, quia † contra tertium poſſeſſorem, qualis erat D.Camillus, non poterat agi iudicio exequutiuo *Bald.* in l. 1. n. 6. verſ. ſecus ſi agitur C. com. de legat. Iaſ. in l. quædam §. 1. n. 7. verſ. hinc eſt ff. de eden. *Galleſ.* de oblig. Cam. ad 2. part. 1. part. q. 3. n. 3. verſ. ſed contra particularem.

Digitized by Google

Nec dubitabatur de validitate reuocationis factæ per eumdem Iudicem, qui prius decreuerat immiſſionem in apothecam contra D. Camillum; quia cum Camillus coram Iudice de
4 iure ſuo docuerit; potuit † Iudex declarare executionem reuocandam l. à Diuo Pio §.ſi ſuper rebus,& ibi Gloſ. in verb. fratri vbi not. Bart.n.7.verſ.ego dico Imol.n.15.Alex.n.1.& Iaſ.n.19.verſ.3.in quantum ff.de reſcind. Couar. in pract. q. c.16.n.3.verſ.quartus caſus.

R. P. D. PENIA.

Reatiñ. depoſiti. 18. Decembris 1600.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum publicum continet probationem probatam.*

2 *Executiuè agi non poteſt quando obligatio Cam. eſt vulnerata.*

3 *Decreto tantum vulnerato, non dicitur vulnerata obligatio Cameralis.*

4 *Creditor non eſt veriſimile vt per longum tempus differat petere ſuum depoſitum, & n.5.*

DECISIO LIX.

ANno 1581. Petrus Vincentius de Sanctis depoſuerat penès Agamemnonem Dilectum de Reate ducatos mille auri in auro, reſtituendos ad eius beneplacitum, & deſuper fuerat etiã confectum publicum inſtrumentum rogatum per Laertium Prancranum Notarium Reatinum, cum iuramento, & obligatione Camerali.

Petro Vincentio vita functo; Marcellus de Sanctis Nepos, & hæres illius depoſitum ab hæredibus Agamemnonis, tunc etiam defuncti repetebat: quos reſtitutionem, aut recuſantes, aut differentes, conuenit coram A.C. exequutiuè agendo cõtra ipſos vigore obligationis Cameralis. A.C. mandatum executiuum relaxauit, quod R. P. D. Marcheſanus reuocauit in gradu appellationis. Dubitaui, an inſtrumentum depoſiti publicatum ab eodem Notario, qui de eo fuerat rogatus releuaret ad effectum, de quo agebatur.

Et

Et Rota vtraq; parte informante releuare cenſuit. Primo quia erat in forma probãti, & habebat omnia requiſita ad publicũ
1 inſtrumentum, † & conſequenter dicebatur continere probationem probatam Bald. in l. intereſt notab. vlt. C. de ſolut. Dec. conſ. 36. n.2. verſ.nàm inſtrumentum, & dicitur facere rẽ certã Bart.in l.1.n.8. verſ.reſpõde 1.ff.de nou.oper.nũciat.

Secundo, quia ceſſabat illa grauis oppoſitio, quæ fiebat coram A.C. vbi non fuerat productum inſtrumentum depoſiti publicatum ab eodem Notario rogato, ſed ſolum quoddã ſumptum ex notis originalibus præfati Notarij defuncti extractũ & publicatũ per Archiuiſtam, cui ſumpto licet A.C. adhibuerit fidem, & mandatum exequutiuum eius vigore relaxauerit iuſtius proceſſiſſe videbatur D. Marcheſanus Iudex ab eodem A. C. poſtea deputatus, qui d. exequutionem reuocauit: iſta enim difficultas ſatis coram me videbatur ſublata, ex quo non aderat defectus ſubſcriptionis Notarij, cum foret productum inſtrumentum publicatum, & ſubſcriptum ab eodem Notario rogato.

Atque ex his fuit concluſum inſtrumentum releuare: cęterum quia informantes pro D. Marcello inſiſtebant viæ exequutiuæ; ex aduerſo autem informantes pro Paulo, & Aegidio de
2 Dilectis prætendebant viam exequutiuam ceſſare, † ex eo, quod obligatio Cameralis fuerat vulnerata per ſententiam D. Marcheſani: Ideo de hoc videbatur particulariter agendum, & videndum, an per d. ſententiam eſſet vulnerata obligatio Cameralis, vel ſolum decretum, ſeù mandatum exequu-
3 tionum A.C. nam † regula eſt, quod ſolo decreto vulnerato, nõ dicitur vulnerata obligatio Cameralis: ad effectum enim, vt obligatio Cameralis cenſeatur vulnerata, non ſufficit vulnerari decretum, ſiuè mandatum exequutiuum quod ſi ſolum vulneratum ſit, non extenditur ad vulnerandam obligationem; vt fuit deciſum in cauſa Romana cenſus die 27. Iunij 1580. coram bon.me. Canruccio.

Rurſus, ſi vulnerata fuit obligatio Cameralis, & negocium redu-

ctum ad viam ordinariam; licet inſtrumentum releuaret; adhuc tamen remanebant aliquot primariæ difficultates diluendæ deſumptæ ex coniecturis relatis per informantes pro Dilectis, in quibus ſequentes mihi videbantur vrgentiores.

Primo, quia aderat taciturnitas 16. annorum, quo toto tempo-
4 re non videbatur † veriſimile Petrum Vincentium diſtuliſſe petere ſuum depoſitum ad Pariſ. conſ. 137. n. 12. verſ. aduertendum in ſuper lib. 4. Afflict. deciſ. 13. n. 12.

Altera, quia Agamẽnones ſuperuixerat vſque ad annum 1591. decem, videlicet annis poſt receptum depoſitum: Vnde ſi Petrus Vincentius, non rehabuiſſet illud viuente Agamẽnone,
5 non erat veriſimile † poſt obitum Agamẽnonis dilaturum petere ab ipſius hæredibus Soccin. Sen. conſ. 89. n. 5. verſ. item adſunt lib. 3. Afflict. deciſ. 13. n. 21.

Tertia, deſumebatur ex veriſimilitudine tantæ quantitatis; habito præſertim reſpectu ad perſonam Petri Vincentij non admodum diuitis, & Ciuitatis videlicet Reatinæ, vbi non facile haberi ſolent tot ſcuta aurea.

Poſtrema difficultas oriebatur ex præſcriptione 16. annorum, quam contra ſimilia depoſitorum inſtrumenta inducit ſtatutum Reatinum, & ſimiliter ſtatutũ Vrbis. Itaq; licet præfatum inſtrumentum releuaret; ego non auederem illi dare executionem ante habita conſilia DD. ſuper iſtis difficultatibus.

R. P. D. PENIA.

Reatiñ. depoſiti. Veneris 25. Maij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Obligatione Camerali per ſententiam vulnerata, illius vulneratio tollitur ſi Papa dat, vt ea non obſtante, ad executionem procedatur.*

2 *Taciturnitas longi temporis non ſufficit ad præſumendam ſolutionem.*

3 *Impoſſibilitas excluditur, quando vir prouidus, & diligens id facere poſſet.*

4 *In*

4 *Inueriſimilitudo tollitur ex facto ſubſequenti.*
5 *Præſcriptio non inducitur contra mortuum ante completam præſcriptionem.*
6 *Reſtitutio datur hæredi ex capite iuſtæ ignorantiæ.*
7 *Ignorantia præſumitur in hærede.*
8 *Inſtrumentum publicum cum ſolemnitatibus requiſitis non indiget matrice.*

DECISIO LX.

DIe 18. Decembris 1600. fuit in hac cauſa deciſum inſtrumentum, de quo agebatur releuare, quia in forma probanti, & habebat omnia requiſita ad publicum inſtrumentum neceſſaria. Sed quia, tunc ego excitaueram aliquot difficultates, Ideo iux. deciſionē tunc factam, non fuerat ad vlteriora proceſſum. Cauſa autem nunc iterum propoſita, vtraque parte informante. Rota non obſtan. difficultatibus in deciſis perſiſtendum cenſuit.

Neque etiam obſtat prima difficultas deducta ex vulneratione
1 obligationis Camer. per ſententiam D. Marcheſani: ea † enim fuerat ſublata, ex quo Sanctiſsimus per ſpeciale reſcriptum ordinauerat, vt prætenſa vulneratione non obſtante, ad exequutionem obligationis Camer. procederetur.

Rurſus non obſtabat ſecunda difficultas de taciturnitate 16. annorum, quia tanto tempore non videbatur veriſimile Petrum Vincentium diſtuliſſe petere ſuum depoſitum notabilis præſertim quantitatis ducat. 1000. auri in auro, ſed reſpondeba-
2 tur. Primo iſtam coniecturam † petitā ex taciturnitate longi temporis in non petendo credito, non ſufficere ad præſumendam ſolutionem Rota in vna Romana extinctionis cenſus ſub die 17. Maij 1584. & conſequenter in eam propoſitionem excludere probationem reſultantem ex publico inſtrumento cum tunc debeant plures concurrere.

Secundo reſpondebatur. Ideo Petrum Vincentium diſtuliſſe petere ſuum depoſitum, quia ſciebat eſſe tutum pœnes Agamenonem Dilectum depoſitarium, qui fuerat etiam à deponen-

te

Digitized by Google

te hæres inſtitutus in primo teſtamento reuocato parum ante obitum.

Ad tertiam difficultatem deductam ex inueriſimilitudine ex eo, quod non videatur veriſimile Petrum Vincentium non admodum diuitem depoſitaturum ducatos mille auri in auro in Ciuitate Reatina, vbi non facile reperiri ſolent.

Reſpondebatur primo potuiſſe virum diligentem, & prouidum
3 decurſu temporis † colligere tot ducatos aureos, quot penes Agamenonem depoſuerat, & conſequenter excludi difficultatem quæ impoſſibilitati æquiparatur Gloſ. in §. fere in verb. difficilis inſtit. de rer. diuiſ. Bero. conſ. 88. n. 35. verſ. præterea lib. 1.

Secundo reſpondebatur ex teſtamento Petri Vincentij liquere
4 ipſum fuiſſe ſatis diuitem, ex quo † ceſſabat propoſita difficultas, & inueriſimilitudo Alex. conſ. 183. n. 17. verſ. & hanc partem lib. 6.

Ad quartam difficultatem deſumptam ex præſcriptione 16. annorum, quam contra ſimilia depoſitorum inſtrumēta dicebatur inducere ſtatutum Reatinum. Reſpondebatur primo re-
5 ſpectu deponentis † nullam adfuiſſe præſcriptionem, quia deponens obierat ante lapſum 16. annorum.

Secundo reſpondebatur quod licet reſpectu hæredis eſſet com-
6 pleta; illi tamen † competebat reſtitutio ex capite ignorantiæ Alex. conſ. 71. n. 2. & 3. verſ. quod autem & conſ. 84. n. 2. & 3. verſ. præterea lib. 1. Bero. conſ. 56. n. 41. verſ. & quod, & conſ. 121. n. 2. verſ. & ratione lib. 3. Veral. deciſ. 207. circa fin. par. 3. & fuit deciſum in vna Romana redditionis rationis die 15. Martij 1599. coram bo. me. Orano, & in cauſa Romana legati die 29. Martij 1599. coram R. P. D. Litta, in quibus fuit dictum
7 ignorantiam † probari iuris præſumptione eo ipſo, quod ſumus in hærede, qualis in caſu propoſito erat Marcellus de Sanctis, pœnes quem non erat inſtr mentum originale depoſiti quod paulo ante depoſuerat l. qui in alterius vbi Dec. ff. de reg. iur. Surd. deciſ. 246. n. 8. in princ.

Ad

Ad vltimam difficultatem deductam ex matrice, quæ non videbatur eſſe eiuſdem caracteris cum publico inſtrumento inde
8 ſumpto. Reſpondebatur primo,† quod habens publicũ inſtrumentum cum ſolemnitatibus requiſitis recognitum, & publicatum non indiget matrice.
Secundo reſpondebatur. infirmã ſatis, & debilẽ fuiſſe iudicatã eã coniecturam quæ ex diuerſitate characteris proponebatur, quia Peritus, quem ego extraiudicialiter cõſulueram diligenter perpenſis vtriuſque inſtrumentis reſponderat manum fuiſſe eandem; licèt extemperatione calami craſſiores eſſent caracteres, quibus matrix cernebatur ſcripta.
Atque ex his iure Rota cenſuit indeciſis perſiſtendum.

R. P. D. PENIA.

Bononien. Cenſus. Mercurij 27. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Producens inſtrumen. cenſetur illud approbaſſe, & ratificaſſe.*
2 *Obligatio Camer. qualificat omnia in inſtrumento contenta, virtute clauſulæ pro quibus omnibus in fine poſitæ & n. 3.*
4 *Obligatio Cameralis eſt indiuidua.*
5 *Iuramentum appoſitum ſuper contractu plura capita continẽte totum qualificat, & æqualiter omnia reſpicit.*
6 *Qualitas executiua tranſit in ratificantem.*
7 *Proteſtatio contraria facto nihil operatur.*
8 *Ratificatio Camer. obligationis poteſt induci etiam abſente creditore.*
9 *Proteſtatio non præiudicat abſenti.*
10 *Proteſtatio præſeruat ius alicui competens, ſed non tollit ius alteri acquiſitum n. 11.*

DECISIO LXI.

DIe 7. Februarij proximè præteriti fuerat in hac cauſa deciſum conſtare de ratificatione DD. Vgonis, & Riccardi de Pepulis ex eo, quod ipſi inſtrumẽtũ cenſus, in quo per Procuratorem fuerant in forma Cam. obligati, produxerant coram

A. C.

A.C.& virtute obligationis Camer.egerant contra Comitem Alexandrum principalem obligatum,& alios confideiuſſores: Cæterum quia rurſus cauſa propoſita die 7. Maij, aliqui ex Dominis dubitabant de deciſione ex eo, quia pro parte Dominorum de Pepulis dicebatur inſtrumentum prædictum fuiſſe productum per compulſum, & in ea parte in qua confideiuſſores ſibi inuicem promiſerant releuationem indemnitatis: Vnde cum inſtrumentum contineat plura,& diuerſa capitula, & præſertim illud de releuatione,& obligatione conſequenter illud capitulum approbando, & illo vtendo non videbantur alia capitula eiuſdem inſtrumenti approbaſſe. Et in primis illud,quod contra ipſos faciebat de ratifican.obligatione Cam. ideo cauſa denuo propoſita vtraque parte informante: Rota in deciſis perſiſtendum cenſuit, & eodem fundamento quo
1 deciſio nitebatur,quoniam Domini de Pepulis † per productionem,& vſum prædicti inſtrumenti cenſebatur illud approbaſſe, & ratificaſſe c. cum venerabilis de exceptionibus vbi Aba.n.4.verſ.nota quod Alex.conſ.112.n.5.in fin.lib.1.Bald. conſ.14.n.1. lib.5.

Neque obſtabat argumentum paulo antea relatum ex eo, quod inſtrumentum côtineret plura capita,& quod per vſum vnius capituli non induceretur acceptatio aliorum, quia reſpondebatur,
2 † id non habere locum in obligatione in forma Cam. quæ qualificat contractum, & omnia in contractu contenta virtute clauſulę,pro quibus omnibus,& ſingulis,
3 † & ea obligatio apponitur in fine contractus,tum ad qualificandum omnia capitula contractus; tum ad efficacius,& maiori vinculo obligan.Galleſ.ad form.obligat.Camer.par.3.tit. de præambulis ipſ.proceſſ.§.poteſt n.2.in princ.Bened.de Batz.tract.de guarantig. q.5. verſ. nam per appoſitionem Gabr. conſ. 173. n.2.verſ.nec refert lib. 2.

Vnde quamuis obligatio Camer.ſic appoſita in inſtrumẽto plura
4 Capitula continente;ex quo † qualitas obligationis Cam. eſt indiuidua; per approbationem qualitatis ipſius in vno capitulo

pitulo inducitur ratificatio reſpectu cæterorum capitulorum eodem tempore in eodem inſtrumentorum appoſitorum; ita vt in parte acceptari,& in parte poſſit non acceptari.
5 Et placuit ſimile de iuramento † ſuper pluribus capitulis in eodem contractu contentis appoſito, quod æqualiter omnia reſpicit,& totum inſtrumentum qualificat Zabarel. in c. peruenit il ſecōdo,vbi Felin.n.5.verſ.ſed iſta intellige de iur.iur. Boer. q.243. n.5. verſ. in contrarium videtur & n.6.Seraph. tract.de priuileg.iuram.priuil.107.n.29.verſ. quia iuramentū Put.dec.310.n.3.in prin.lib.3.Moh.de procur.dec.8.vbi n.1.
6 recte dicitur † qualitatem exequutiuā tranſire in ratificantē. Non obſtat proteſtatio interpoſita à Procuratore dd. de Pepulis quia reſpondebatur. Primo proteſtationem fuiſſe contrariam
7 facto,& conſequenter † ea vitiata, factum ſortiri effectumPut. deciſ.380.n.1.in prin.lib.1. Secundo reſpondebatur quod li-
8 cet abſente D.Saluio Scarlatto potuerit induci ratificatio ob ligationis in forma Cam.ad ipſius fauorem Ang. in §. ſi vero expreſſim n.45.verſ.& hoc patet in Auth.de hæred. & falcid. Crauett.tract.de antiq.temp.par.1. §.viſo de verbis enuncia-
9 tiuis n.43.verſ.contrarium; eo tamen abſente † non potuit ei nocere proteſtatio,cum de eius præiuditio ageretur c.ex parte decani de reſcript.Rip.in c.cum M.Ferrarien. n.68.& 108. verſ.ſecunda concluſio de conſtit.Clem. fin.de renunciat.l.ſi mandaſſem ff. mandati, & fuit deciſum in cauſa Romana ceſſionis iurium die 7. Februarij 1601. coram D. meo Sacrato.
10 Et cum proteſtatio † ſolum præſeruet ius,quod alicui compe-
11 tit,vel competere poteſt;non potuit in hoc caſu † auferre ius vigore ratificationis acquiſitum Saluio propter qualitatem obligationis in forma Cameræ indiuiduam, & inhærentem vniuerſo contractui,& ſingulis ipſius capitulis.

R. P. D. PENIA.

Ferrentina Ferreriæ. Veñ. 1. Iulij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumento debiti non exhibito,executio concedi non poteſt.*

2 *A. C. ex inueterato ſtylo non procedit niſi probato credito.*
3 *Notarij A. C. habent extenſam formam obligationis Camer. in eorum pluteolis.*

DECISIO LXII.

CVm Abbas, & Clerici Eccleſiæ S. Hyppoliti ab A.C.obtinuiſſent mandatum exequutiuum contra D.Lælium Ceuolum pro ſolutione canonum vigore eiuſdem conceſsionis ſibi factæ ab eodem Abbate de vna Ferreria ad tertiam generationem ad prædictam Eccleſiam S. Hyppoliti ſpectan.. & Lelius ſub prætextu nullitatis,& iniuſtitiæ d. mandati appellaſſet, & de partium conſenſu cauſa fuiſſet commiſſa in Rota,cũ clauſula ſi quid exequen.vtraq; parte informante,Dubitaui An prædictum mandatum eſſet exequen. & die 30. Maij 1604. cauſa fuit dilata,& die 22. Iunij proxime præteriti, cum cauſa iterum proponeretur placuit DD.inter partes niſi concordiã, quæ,cum non fuiſſet concluſa, iterum cauſa propoſita ſub die 1.Iulij Rota cenſuit decretum A.C.nõ fuiſſe nullum: de illius autem iuſtitia particulariter videndum.

Validitas deducebatur ex eo,quod ſeruatis ſeruandis fuerat decretum, & relaxatum.

Neque obſtat defectus productionis inſtrumenti locationis factæ D.Lelio,de quo ipſe opponebat.

Quia fuit reſponsũ de productione conſtare ex citationibus originalibus ſub die 27.Ianuarij 1601.ad diceñ.contra iura producta,& repetita contra D. Lelium, videñ. iurare teſtes ſuper illorum recognitione & extendi formam obligationis Camer. iuxta ſtylum Curiæ,& contra hęredes Capitanei Horatij Ioannelli fideiuſſoris eiuſdem Lelij, licet autem curſor exequutus fuerit citationem ſolum contra Procuratorem hæredum fideiuſſoris nihilominus ſub die 23.eiuſdẽ menſis in termino citationis fuit productũ inſtrumentũ locationis rogatum per Martiũ Maſium ſub die 10. Octob. anno 1588.& ſeruatus terminus in forma, & deinde per tres dies citato etiam ipſo D. Lælio ad dicendum contra iura,fuit ſub die 30.eiuſdem menſis

ſis Ianuarij facta repetitio iurium in forma,& ſeruatus terminus:ex his enim dicebant Domini conſtare de ſufficienti productione inſtrumenti contra Lælium,quam clarius arguebant proteſtationes ab eo interpoſitæ, & teſtium examina ad eius inſtantiam facta, tam coram A. C. quàm in Rota ad euitan. exequutionem illius inſtrumenti,quæ omnia D.Lælius facile omittere potuiſſet, & debuiſſet ſi inſtrumentum non fuiſſet
1 contra ipſum productum † nam non exhibito inſtrumento, nihil potuiſſet Abbas contra ipſum obtinere,prȩſertim coram
2 A. C. † qui ex inueterato,& iuſto ſtylo ſui tribunalis non ſolet procedere, niſi præuia probatione crediti per teſtes legitimè examinatos,vel per authenticas ſcripturas & inſtrumēta

Rurſus non obſtabat,quod obligatio in forma Camerȩ non fuerat extenſa, & quod non ſufficiat decretum, quod Dominus mandat illam extendi.

3 Quia fuit reſponſum,† quod cum verſemur in Notarijs A.C. ſufficit decretum de obligatione extendenda, ex quo illius Tribunalis Notarij in eorum puteolis ſolent illam extenſam habere,vt in proceſſibus poni poſſit, ſicut fuit reſolutum in Romana pecuniaria de Conſciaris coram bo. me. Orano die 13.Ianuarij 1599. vbi amplius fuit dictũ ita de ſtylo ſeruari.

R. P. D. PENIA.

Venetiarum donationis. Veneris 9. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis non indiget extenſione quando fuit conſenſum in relaxatione mandati.*

2 *A. C. poteſt exequi omnia inſtrumenta etiam quod non adſit obligatio Cameralis quando fuit conſenſum in relaxationē mandati.*

3 *Donatio de Iure communi non requirit ſubſcriptionem.*

4 *Inſinuatio nil aliud eſt, niſi legere donationem coram Iudice ordinario,vt publice ad notitiam deueniat.*

Digitized by Google

DECISIO LXIII.

DOminus Rodulphus Pius præmiſſa narratiua fidei, & integritatis Dominici de domo in regenda, & gubernanda eius perſona,& familia,& in alijs eius negocijs pertractandis, vt mutuæ beneuolentiæ aliquod ſignum exhiberet, Venetijs anno 1598. ſub die 19. Decembris titulo donationis irreuocabilis inter viuos eidem Dominico præſenti, & acceptanti pro ſe,& eius hæredibus,& ſucceſſoribus annua ſcuta 300.auri, ex quibus vis eius bonis extrahenda; cum onere tamen cibaria præſtãdi cuidã Donnæ Iacobæ,& vni eius pediſſequæ vita dictæ Iacobæ durante donauit; itaut præfata ſcuta 300. liberè ad eundem Dominicum pertinerent.

Die 5. Nouembris anni 1601. Antonius de Domo præfati Dominici frater,& Procurator,Rodulphi procuratorẽ ad dicẽdũ contra iura, & ad ſoluendum,alias ad videndũ decerni, & relaxari mandatum in obligatione ſuſceptum citauit, & adueniente termino præfatæ donationis inſtrumentum produxit, & die 6. eiuſdem menſis productione facta iterumq; procuratore Rodulphi citato ad ſoluendam præfatam ſummã iuxta formam iurium ab A.C.parte præſente decerni, & relaxari mandatum infra menſem obtinuit: ab eo decreto idem Rodulphus intra legitima tempora appellauit,& cauſa commiſſa in Rota. Dubitaui,an præfatum A. C. mandatum eſſet exequendum, & Rota Dominico de Domo tantum informante: (nàm procurator Pij ſæpè citatus non comparuit.) mandatũ exequendum cenſuit; quia de validitate mandati non dubitabatur,cum de iuriſdictione,& citatione conſtaret Veral.deciſ.462.part.2. nam reſpectu Rodulphi res erat clara;nè dum enim ratione originis,ſed etiam bonorum,quæ omnia ferè cõſiſtunt in ſtatu Eccleſiaſtico ſubiectus erat Tribunali A. C. in cuius etiam iuriſdictionem ipſe conſenſerat: reſpectu DD. de domo non aderat dubium, ex quo ipſi venerunt ad hoc forum,tanquam forum rei,quem ſequi tenebantur.

Iuſtitia vero patebat ex publico donationis inſtrumento Venetijs

tijs

tijs confecto obligatione Camerali vallato, & coram A. C. citata parte producto.

Non obſtabat, quod ex quo inſtrumentum erat rogatum extra Tribunal A. C. & Statum Eccleſiaſticum requirebatur extenſio obligationis Cameralis, qua non extenſa iudicium fuit nullum.

1 Quia reſpondebatur † nullitatem ceſſare ex clauſula inſtrumenti, per quam fuit conſenſum in mandatum exequutiuum, vnica, vel ſine citatione iuxta quā clauſulam inoleuit ſtylus quod detur exequutio inſtrumentis extra Tribunal rogatis, nullo etiam Iudicis decreto circa extenſionem præcedente, vt teſtabantur practici, & Notarij eiuſdem Tribunalis, quod videbatur de Summorum Pontificum mente deſcendere in facultatibus conceſsis A.C. vt in Bulla Gregorij XIII. in Bullario conſtit. verſ. itaut tu, & Sixti V. in eius Bullario lib. 2. conſtit. 28. n. 28. & Gregorij XIV. n. 4. eod. verſ. itaut tu. Vn-
2 de patebat † A.C. poſſe exequi omnia inſtrumenta, in quibus debitores etiam abſq; obligatione in forma Cameræ conſentiunt in mandatum exequutiuum, vnica, vel ſine citatione, & quarum obligationum, vel conſenſuum vigore in alijs Tribunalibus executiuè pro relaxatione mandatorū proceditur.

Dicebatur etiam quod quatenus hoc mandatum non ſuſtineretur vigore obligationis Cameralis: ſuſtinebatur tamen vigore conſenſus in mandatum executiuum cuius via fuit actum; cum citatio, cuius vigore fuit relaxatum mandatum, eſſet facta ad ſoluen. alias viden. decerni, & relaxari mandatum in obligatione ſuſceptum.

Rurſus non obſtabat, quod donatio nō eſſet à partibus ſubſcrip-
3 ta: † quia de iure communi id non eſt neceſſariū Ioan. Andr. in addit. ad ſpecul. tit. de inſtrum. editione §. porro verſ. donatio autem: in verbo ſubſcripta Ant. de Canar. tract. de inſinuatione q. 20. n. 38. vbi addit nec eſſe neceſſariam ſubſcriptionem teſtiū, quando donatio eſt facta per publicā perſonā.

Similiter dicebatur non reddi inualidam donationem ex defe-

ctu

Digitized by Google

4 ctu inſinuationis,quia cum † inſinuatio nihil aliud ſit, quam donationem corã Iudice ordinario publicè legere, vt ad notitiam publicè deueniat,ex ritu Venetiarum inſinuationi reſpondente,fuerat ſufficienter ſatisfactum cum coram Magiſtratu officium Curiæ examinatorum,ſeu procuratorum nuncupato producta fuerit hæc donatio, mandataq; per præconem ſtridari ideſt præconizari, & per menſem affigi,expectãdũq; an aliquis ei contradicere vellet. Hæc enim formula,& praxis Veneta pleniſſimè inſinuationis ſubſtantiam continere dicebatur Ant.de Canar.tract.de inſinuat.q.1.2.& 9.n.8. Atq; ex his fuit concluſum præfatum mandatũ fuiſſe exequẽdũ.

R. P. D. PENIA.

Romañ. pecuniaria. Lunæ 18.Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis non admittit alias exceptiones, niſi ſolutionis falſitatis,& nouæ conuentionis.*

2 *Clauſula conſtituti transfert poſſeſſionem in conſtitutarium.*

3 *Impletum ſemel fuiſſe ſufficit,licet implementum non duret.*

4 *Dictio iuxta relata ad facultatem datam ſtat limitatiue.*

5 *Limitata obligatio limitatum producit effectum.*

6 *Clauſula non alias,aliter,nec alio modo importat conditionem, & formam.*

7 *Executio obligationis Cameralis non retardatur per exceptionem requirentem altiorem indaginem.*

DECISIO LXIV.

ROta vtraq; parte informante cenſuit mandatum à R. P.D. Macchiauello relaxatum contra Mangilios fuiſſe exe-
1 quendũ;quia erat firmatum obligatione Camerali; † contra quam non poteſt opponi alia exceptio,quam ſolutionis, falſitatis,& nouæ conuentionis Bart.in l.1.§.& parui n.3.ff.quod ui aut clam.Caſſad.deciſ.vnic.n.2.de mut. petit. Galleſ.tract. de oblig.cam.ad 4.part.q. 1.in princ.& præſertim, quia concordia fuit confirmata à Clemente P.VIII.& cauſa fuit commiſſa

miſſa cum clauſula appellatione remota.

Ad exceptionem autem non adimplementi, qua potiſſimum nitebantur informantes pro Mangilijs ad impediendam vlteriorem mandati relaxati exequutionem ex eo deductã, quod licet adepti fuerint bona Romæ exiſtentia, non potuerunt tamen conſequi bona Bergomi ſita, quæ creditores pro parte ſua in concordia liberè tradere promiſerant, & Mangilij prætendebant ab alijs creditoribus in concordia non comprehenſis fuiſſe euicta, multis modis fuit reſponſum, & Primo deputatos à Creditoribus non promiſiſſe aliquid, ſed tantum ceſſiſſe Io. Petro Mangilio omnia bona tam Romæ, quam Bergomi exiſtentia, & omnia quæcunq; iura, & actiones cum clauſula conſtituti, ipſum Io. Petrum Procuratorem irreuocabilem in rem propriam, adiecta iura, & credita quæcunque exigen. conſtituentes, & conſequenter non fuiſſe locum exceptioni non adimplemẽti, quia nihil adimplendũ remãſerat.

Secundo fuit reſponſum de adimplemento conſtare ex eo, quod deputati à creditoribus in ipſa concordia aſſignauerunt bona, conſtituendo ſe nomine illorum poſſidere: vnde vigore

1 clauſulæ † conſtituti in ipſos fuit translata dd. bonorum poſſeſſio l. certe §. ibi propriè poſſidere ff. de præcario Iaſ. in §. actionum n. 158. & ſeq. inſtit. de act. Tiraq. tract. de iure conſtit. p. 2. ampliat. 1. n. 2. & ſæpè fuit deciſum.

Tertiò fuit reſponſum exceptionem non adimplementi reſpectu bonorũ Bergomi conſiſtentiũ (nàm de adimplemento bonorũ Romæ ſitorum conſtabat) ne dum non verificari in facto verum de contrario conſtare; tum ex inſtrumento impoſitionis cenſus; vnde apparebat bona fuiſſe à Mangilijs alienata, & onere cenſuum grauata, tum ex eorundum Mangiliorum confeſſione in reſponſione ad poſitiones, vbi dicentes ſe non fuiſſe manutentos in poſſeſſione bonorum, fatebantur fuiſſe in illorum poſſeſſione, cum manutentio non competat, niſi ei, qui aliquando poſſedit.

Quarto fuit reſponſum, quod licet prædicta bona ab alijs creditoribus

ditoribus poſtea prætenderentur,& probarētur euicta;adhuc poterat opponi exceptio non adimplementi: quia licet quis vno modo dicatur non ſatisfeciſſe, niſi ſatisfactio duret; tamen modo ad effectum euitandæ exceptionis non adimple-
3 menti † ſatis eſt ſemel fuiſſe adimpletum, licet impletum non duret l.in ſubſtitutione ff.de vulg.& pupil.Surd.cõſ.36.n.77. lib.1. & fuit reſolutum in cauſa Roman. affictus Caſalis Ruuæ die 14.Martij 1603.coram R.P.D.Coccino.

Præterea non obſtabat euictio ſubſecuta, ad quam tenebantur creditores etiam pro alijs creditoribus non nominatis; quia fuit reſponſum, quod licet fuerit promiſſum de euictione pro dato,& facto creditorum etiam nominatorum: tamen cum promiſſio eſſet reſtricta iuxta facultatē deputatis datam, quæ non aderat pro non nominatis,non poterat dici pro illis pro-
4 miſſum: nàm † dictio iuxtà relata ad facultatem datam, ſtat limitatiuè Grat.conſ.105.incip.caſus his rarus eſt n.2. lib.2. vnde quo ad creditores, qui non dederunt facultatem deputatis,nec interuenerunt in concordia ceſſabat promiſſio: nàm
5 obligatio † limitata ad certas perſonas, limitatum producit effectum l.in agris ff. de acq. rer. domin.Dec.conſ.63.incip. pro tenui facultate n.3. verſ.& quia conditio Pariſ.85.n.45. lib.2.& maxime ſtante clauſula non alias, aliter,nec alio mo-
6 do, † quæ importat conditionem,& formam Cephal. conſil. 440. incip. Magnificus, & Reuer.nu.80.lib.3. & conſil.610. num.36.lib.4.

Demum ex eo videbatur ceſſare difficultas, quia licet fuiſſet lo-
7 cus obligationi euictionis, † donec in maximo numero cretorum fieret liquidatio, non poterat retardari executio obligationis Cameralis, cum iſta altiorem requirat indaginem; vt ſæpè reſponſum fuit in hoc Tribunali,& ſignanter in cauſa Romana exequutionis obligationis Cameralis die 2. Aprilis 1593.coram bo.me.Orano,& in cauſa Bonon. pecuniaria die 9.Iunij 1603.coram D.meo Ludouiſio.

R.P.D.

R. P. D: PENIA.

Romaſi. dotis. 17. Decembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca eſt mater Saluiani.*

2 *Poſſeſſio probatur ex perceptione fructuum.*

3 *Extremum ſecundum in Saluiano probatur ex litis ſubſtentatione cum adminiculis.*

4 *Filiatio probatur ex inſtrumentis in quibus pater nominat aliquem vti filium, & maxime quando illum hæredem inſtituit. num. 5.*

6 *Bona fideicōmiſſo ſubiecta poſſūt alienari pro reſtitutione dotis.*

7 *Exceptio requirens altiorem indaginem non admittitur in Saluiano.*

8 *Inſtrumentum per ſententiam vulneratum non poteſt executioni demandari.*

9 *Sententia lata in vno iudicio non vulnerat inſtrumentum reſpectu alterius iudicij, & diuerſarum perſonarum n. 12.*

10 *Inſtrumentum non remanet vulueratum quando Iudex pronunciat inſtantiam deſertam.*

11 *Inſtātia perempta vigore ſtatuti Vrbis, poteſt de nouo incohari.*

13 *Præſcribitur ſpacio decem annorum contra hypotecam.*

14 *Præſcriptio non currit contra non valentem agere.*

DECISIO LXV.

ROta vtraq; parte informante cenſuit votum Aſſettamenti confirmandum, quia requiſita in Saluiano videbantur
1 concurrere; cum de hypotheca,† quæ eſt mater Saluiani cōſtaret ex inſtrumento dotali anni 1516. in quo Paulus de Caprolo pro reſtitutione dotis Fauſtinæ della Ceraſa hypothecauit omnia ſua bona, & domos.

Extrema etiam requiſita in Saluiano erant probata: nàm primū quod Domus, de quibus agebatur, poſſederit Paulus, probabant Teſtes deponentes Paulum ante, & poſt matrimonium has domos poſſediſſe; inter quos aderant teſtes affirmantes
2 ſe † Paulo penſiones perſoluiſſe Cæſar de Graſſ. dec. 14. incip.

Eee conclu-

cõcluſũ tres teſtes de teſtib. Affliđ.dec.325.incip. facto verb.

Neq;obſtabat quod domus vigore fidecõmiſſi ſpectarent etiam ad fratres Pauli; qa quidquid eſſet de tali fidecõmiſſo nõ inde excludebatur clara Pauli poſſeſſio,de qua deponebãt Teſtes.

3 De ſecundo extremo † conſtabat ex litis ſuſtentatione cum adminiculis,vt ſæpè Rota reſoluit.

Difficultas reducebatur ad deſcendentiam Angelæ, cuius erat donataria,& ceſsionaria Lucida,videlicet an eſſet filia Sextiliæ,& Sextilia eſſet filia Fauſtinæ, quæ erat creditrix dotis.

Et reſpectu primi gradus,videlicet quod Sextilia eſſet filia Fau-
4 ſtinæ ſatis videbatur probatus ex † ipſo inſtrumento dotali, in quo dicebatur, quod decedente Fauſtina ſinè filijs, reſiduum dotis eſſet Sextiliæ filiæ dictæ Fauſtinæ,& ſic tam Paulus,quam Fauſtina fatebantur Sextiliam fuiſſe Fauſtinæ filiã: concurrebat etiam teſtamentum Fauſtinæ, in quo Sextiliam nominando filiam,eam hæredem inſtituerat.

5 Notum eſt autem † nominationem Patris, vel matris iuncta cum actu proportionabili, qualis eſt hæredis inſtitutio probare filiationem c.tranſmiſiſſe vbi Ant.de Butr. n.10. qui fil. ſint legit.Teſtes præterea de auditu à Fauſtina,& ab alijs deponebant,quod Sextilia erat eius filia.

Non obſtabat differentia cognominis, ex quo inſtrumentum appellabat Fauſtinam della Ceraſa, & vnus ex teſtibus appellabat Sextiliam de Triuultijs filiam Fauſtinæ:quia cognomen della Ceraſa erat Patris Fauſtinæ, vt in præfato inſtrumento ibi Fauſtina q.Hieronimi della Ceraſa:cognomen vero de Triuultijs Sextiliæ attributum ex eo prouenerat; quia Fauſtina alicui de illa familia prius nupta fuerat.

Super ſecundo gradu, ꝙ ſilicet Angela fuerat filia Sextiliæ aderat vnus teſtis ſuper 4. articulo, qui dicebat hò conoſciuto la Sig. Angela figlia della Sig.Seſtilia Triuultij, & sò che fù herede vniuerſale dellaSig.Seſtilia,& queſto lo sò,perche nõ haueua altri figli. D.ẽt Card.Plattus teſtificabatur ſe cognouiſſe D. Seſtiliam Triuultiam, quæ Angelam nominabat filiã ſuam

ſuam;adebatq; ſe fuiſſe præſentem inſtrumento dotali,in quo Sextilia,tanqua mater aſſignauit dotē Angelæ, tanquā filiæ.
Non obſtabāt incontrarium adducta, & Primum exceptio antiqui fideicommiſsi:quia fuit reſponſum,quod præterquā quod
6 bona † fideicommiſſo ſubiecta poſſunt alienari pro reſtitutio-
7 ne dotis : cum iſta exceptio † requirat altiorem indaginem, non admittitur in hoc iudicio Saluiani Rota in cauſa Romana , ſiuè Amerina dotis die 8. Iunij 1576. incip. concluſum fuit à ſententia num.25.
Rurſus opponebatur quod cum inſtrumentum fuiſſet per ſenten-
8 tias † vulneratum ; non poterat exequutioni demandari. ſed
9 fuit reſponſum † non fuiſſe vulneratum à ſententia lata anno 1519.à Caſſadoro tunc Rotæ Auditore qui confirmauit ſententiam Gubernatoris Vrbis,quia tunc agebatur de aſſecuratione dotis,quam petebat Fauſtina ob vergentiam Pauli mariti ad inopiam : quia cum hoc fuiſſet diuerſum iudicium,ſententia in eo lata non vulnerauit inſtrumentum.
Rurſus nō fuit vulneratum per aliud iudicium motū anno 1548.
10 pro parte Fauſtinæ coram ſecundo Collaterali : quia † licet illius inſtantia fuerit pronunciata deſerta;nō ideo dici potuit
11 vulneratū inſtrumentum,præſertim † cum circa deſertionē,& peremptionem inſtantiæ proponatur ſtatutum Vrbis, cuius vigore,ſi inſtantia perimatur poteſt de nouo (refectis expēſis) alia inſtantia inchoari ; & acta facta in illa inſtantia probant in alia de nouo inchoata.
12 Demum dicebatur † primum iudicium fuiſſe inter perſonas diuerſas,& ſuper rebus diuerſis,& numq̃ fuiſſe nominatā Fauſtinam,nec cōſtare,ꝙ in eo fuerit actum de iſtis domibus,cum ſolum fuiſſet lis ſuper vna domo, quæ neq; fuit ſpecificata.
13 Non obſtabat præſcriptionis exceptio , † quæ contra hypotecarias habet locum ſpatio 10. annorum inter præſentes, & 20.inter abſentes;quia fuit reſponſum,quod donec vixit Paulus,qui deceſsit anno 1548.non potuit agi ad repetitionem
14 dotis:cum † contra nō valentē agere, non currat præſcriptio

à præfato vero anno 1548. incohatum iudicium impediuit curſum legitimæ præſcriptionis. Atq; ex his fuit concluſum votum Aſſettamenti, quatenus de illo conſtaret fuiſſe confirmandum.

R. P. D. PENIA.

Ciuitatis Caſtelli pecuniaria, ſiue prætenſæ reſtitutionis dotis.
Veñ. 12. Decembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur ex confeſsione partis aduerſæ.*
2 *Poſſeſsio ſemel probata præſumitur continuata.*
3 *Sententia iniuſta non priuat poſſeſsione.*
4 *Terminorum ſubſtantialiũ omiſſio reddit ſententiam nullam.*
5 *Executiue agi non poteſt contra tertios poſſeſſores.*
6 *Mandatum relaxatum pro maiori ſumma eſt nullum in totũ.*

DECISIO LXVI.

CVm Bernardina filia q. Horatij de Bichinis, & Timbria eius mater, ac legitima adminiſtratrix eſſent in poſſeſſione quorundam bonorum immobilium, quæ aliàs fuerant q. Bernardinæ Senioris Auiæ paternæ Bernardinæ Iunioris D.Thomaſia ex Marchionibus Petrellæ vxor q. Andreæ de Biccheris occaſione reſtitutionis ſuæ dotis anno 1606. Bernardinam,&Timbriam ſuper eiſdem bonis corã Gubernatore Ciuitatis Caſtelli moleſtare cœpit; ſed Gubernator eodem anno ad fauorem earum mãdatum de manuteneñ. relaxauit, cuius vigore in reali prædictorum bonorum poſſeſſione manutentæ fuerunt.

Interim Thomaſia relicto iudicio in partibus cœpto, coram A. C.ſub die 16. Aprilis 1608. producto quodam inſtrumento, in quo continebatur ſolutio dotis,eandem Bernardinam, & Tibriam conuenit,& tandem contra eas ab eodem Auditore, ſeù à R. P. D. Caſtaneo ab eo deputato die 14. Iunij 1608. mandatum de aſſociando extorſit:cauſa introducta in Rota dubitaui,cui eſſet dandum mandatum de manuteneñ.Et Rota Tibriæ,& Bernardinæ ſolum informantibus dandum cenſuit,

quia

1 quia de earum poſſeſſione ſufficienter conſtabat † ex confeſsione Thomaſiæ in citationibus in quibus Timbriam, & Bernardinam indebitas prædictorum bonorum occupatrices vocabat. Quibus accedebat decretum Gubernatoris Ciuitatis Caſtelli, qui eas manuteneri decreuerat, quarũ propterea
2 poſſeſſio † vſque in præſens præſumebatur continuata Veral. deciſ. 198. incip. manutentionis mandatum n. 2. par. 2.

Nec refragabatur quod Thomaſia fuerat immiſſa in poſſeſsione vigore mãdati de aſſociando per D. Caſtaneum decreti, quia
3 cum nulliter & iniuſtè proceſſerit, † non priuauerat eas ſua poſſeſſione Put. deciſ. 419. incip. in vna Paduana lib. 2. & fuit ſæpè in Rota deciſum. Nullitas vero proceſſus deducebatur
4 ex eo, quod non fuerant † ſeruati termini ſubſtantiales, nec
5 ordo iudiciarius; ſed fuerat executiuè proceſſum, † quod nec debuit, nec potuit fieri contra tertios poſſeſſores non habentes cauſam ab Andrea, cui facta fuerat prætenſæ dotis ſolutio de florenis 900. monetæ Caſtellanæ per q. Lancellottum Patrem Thomaſiæ Fel. in c. cum ſuper n. 8. verſ. amplius dixit de ſent. & re iud. Galleſ. tract. de oblig. Cam. q. 2. ad primam partem n. 3. & fuit in ſpecie dictum in vna Romana computorũ die 18. Martij 1594. coram Illuſtriſs. Millino tunc Rotæ Auditore vbi inſuper fuit etiam dictum quod formula adinuenta per Galleſ. ad hoc vt tertij poſſeſſores teneantur nõ eſt in vſu.

Præterea cum fuiſſet actum vigore conſtituti Andreæ, debuiſſet probari, quod Andreas tempore, quo conſtituit ſe poſſidere fuiſſet in poſſeſſione iſtorum bonorum, quod tamen non fuit probatum.

Demum, quia cum Hyppotheca cum clauſula conſtituti fuiſſet
6 ſolum pro florenis 407. mandatũ † relaxatũ pro florenis 900. in totum fuit nullum Bart. in l. ſi in ſortem §. ſi centum n. 6. ff. de condit. indebit. Iaſ. in l. certi conditio §. quoniam n. 3. ff. ſi cert. pet. Affl. deciſ. 218. incip. petita fuit aſſiſtentia n. 3. & 4. & deciſ. 358. incip. in cauſa inter nobilem Antonium Carazolum n. 7. Ruin. conſ. 136. incip. primo viden. eſt n. 5. lib. 1. latè Tiraq. de vtroque retract. par. 1. §. 23. gloſ. 1. n. 23.

Digitized by Google

R. P. D. PENIA.

Ferrarieñ. affictus. Veneris 28. Ianuarij 1611.

SVMMARIVM.

1 *Appellationis remedium cenſetur ſublatum quoties quis ſe obligauit in forma Cam. vel conſenſit vt contra eum executiuè agi poſſet.*

2 *Executiuè agi poteſt contra obligatum in forma Cameræ etiam quod debitum non ſit cum Cam. nec fiſco, ſed cum perſona priuata.*

3 *Clauſula vt inſtrumentum habeatur perinde ac ſi iuratum eſſet, operatur vt quo ad executionem inſtrumentum habeat vim iuramenti.*

4 *Renunciatio appellationis eſt valida & ſeruanda.*

DECISIO LXVII.

A Decreto A. C. cuius vigore fuerat relaxatum mandatum ad fauorem Illuſtriſs. D. Card. Eſteñ. contra Communitatē Bagna Caballi pro corbis 2000. frumenti Communitas appellauerat, & Sanctiſsimus in ſua Signatura reſcripſerat cum clauſula ſi quid exequen.

Cauſa commiſſa in Rota. dubitaui an eſſet locus prædictæ clauſulæ, & Rota (ſolo Cardinali informante, nam communitas ſæpius citata non informauit) locum fuiſſe cenſuit.

Quia in iſto inſtrumento affictus celebrato cum Comite aderat clauſula cum omni rigore more Cameræ, & in ratificatione aderat pariter clauſula, quod poſſit cogi, & adſtringi quibuſcunque remedijs exequutiuis etiam in ampliori forma Ducalis Cameræ cuius rigori, & compulſioni ſe contrahentes ſubmiſerunt: Iſtæ enim clauſulæ, ex propria ſignificatione importabant vt Communitas tanquam debitrix pro debito liquido
1 conueniri poſſet ſublato appellationis refugio † l. abſtinendū, & l. & publicauerunt C. quor. appell. non recip. Specul. tit. de appell. §. in quibus n. 4. verſ. quarto non appellat.
2 Rurſus, quia inter obligatos † cum clauſula more Cameræ Ducalis proceditur executiuè tam contra perſonas, quàm

contra

contra bona, etiam ſi non ſe obligent cum Camera, nec pro debito fiſcali,ſed erga priuatas perſonas Guido Pap.deciſ.208. incip.iux.materiam in fin.verſ.niſi debitores,vbi ſic obſeruari teſtatur.

Accedebat clauſula, quod inſtrumentum quo ad exequutionem perinde haberetur ac ſi fuiſſet iuratum: nam iſta clauſula,
3 quo ad exequutionem habet vim iuramenti † Surd. tract. de alim.tit.9. q.24.n.1.

Demum contra communitatem opponebatur eius renunciatio, quoniam ipſa quibuſcunq;appellationibus renunciauerat;iſta
4 enim renunciatio & valida eſt,& ſeruanda † Ang. conſ. 187. incip. A.& B.contraxerunt n.2. verſ.finaliter.

Nec refragabatur quod obligatio Camer.nõ eſſet extenſa,quia in inſtrumento,cuius copia fuit data iuxta formam illarum partium ſufficienter videbatur extenſa:Allegata vero in contrarium intelliguntur quando quis in forma Cameræ obligat ſe principaliter.

Ad duo,quæ opponebantur pro parte communitatis. Primum, quod Molendina locata effecta fuerint infructuoſa, & quod locatores interpellati non ſubſtulerant impedimenta, & quod fuerit inita noua conuentio cum Illuſtriſs. D. Cardinali breuiter fuit reſponſum oppoſitiones quidem eſſe releuantes,ſed in facto non probari.

R. P. D. LITTA.

Romañ. pecuniaria. Lunæ 28.Iunij 1593.

SVMMARIVM.

1 *Agens via ordinaria, non poteſt illa relicta conuolare ad executiuam. Limitatur n.2.*

DECISIO LXVIII.

DVbitaui An D.Euangeliſta Recchia potuerit pro ſcut.500. mutuatis executiuè conueniri in vim obligationis Cam. in caſu,& ad effectum de quo agitur.

Et Domini tenuerunt,quod non,ex eo,quod D. Franciſcus Cincius

cius mediante monitorio occaſione ſchedulæ mutui, & non inſtrumenti ſolidationis habentis obligationem Cameralem in curia Capitolina pro d. ſumma aduerſus D. Euangeliſtam
1 mouerat iudicium de anno 1581. † Vnde ex poſt non potuit conuolare ad viam exequutiuam, cum per talem electionem ſibi præiudicauerit ad Galleſ.de oblig.Cam.3.par.q.2.notat Gloſ.vltima in l.perinde la ſeconda ff.ad l.aquil.Bald.in l.diffamari 2.col.C.de ingen.& manumiſſ.Arct.in §. omnium 13. col.inſtit. de act. Maranta de ordin.iudic.6.par.n.24.& ita alias fuit deciſum in vna Romana donationis 4. Maij 1558. coram bo.me.Alexandro Iunio;in vna Romana pecuniaria 9.Octobris 1562.coram Caputaq. vt referunt Moderni de attentatis in 2. par.c.4.tit.de attent.lit.pend. declarat. 1.limit.vlt.qui licet dicant articulum eſſe dubium,& Rot. in alia Romana obſeruationis concordiæ 23.Iunij 1567.coram bo. me.Oradino tenuiſſe contrarium;tamen re vera d.deciſio non
2 repugnat,cum tamen in ea dicatur † quod lite ordinaria pēdente ſuper contrauentione alicuius inſtrumenti, non prohibetur Rector vigore eiuſdem inſtrumenti exequutiue agere de illius obſeruantia; ex quo agendo ad obſeruantiam contrauentionis intentatæ videtur renunciaſſe, & ita non loquitur in terminis quæſtionis propoſitæ.Cœtera autem,quæ pro D.Cincio adducebatur per informantes pro D.Euangeliſta optime tolli cenſuerunt DD.

R. P. D. LITTA.

Ciuitatis Caſtelli bonorum. Lunæ 6. Iunij 1594.

SVMMARIVM.

1 *Executiue agi poteſt ſtante obligatione Camerali.*
2 *Obligatio Cameralis competit etiam pro damnis & intereſſe.*
3 *Narrās mēdaciū in inſtrum.tenetur ad oīa dāna et intereſſe.*
4 *Obligatio Camer. extenditur ad omnia etiam narrata & enunciata in inſtrumento.*

DECISIO LXIX.

RESoluerūt DD.Hęredes Horatij poſſe agere executiuè aduerſus

uerſus Mercatores vt conſeruentur indemnes reſpectu exequutionis factæ ad inſtantiam hæredum Nicolae in bonis obuentis Horatio mediante diuiſione facta inter ipſum, & Mer-
1 catores,&† hoc vigore obligationis Cam. de qua in d.inſtrumento diuiſionis ad Galleſ.de oblig.Cam.par.1.q.1.n.18.

Nec illud obſtare dixerunt Domini quod obligatio videatur reſtricta, ad datum & factum tantũ ipſorum diuidentium:ſiquidem, quia negari non poteſt, quod damnum, quod ſentiunt hæredes prædicti Horatij occaſione d. exequutionis proueniat culpa,& facto ipſorum mercatorum propriè,& verè,cum ante d. diuiſionem ipſi ſoli ſpoliaſſent prædictos hæredes d. bonis;vt aliàs per Rotam reſolutum fuit, & diuiſio fuerit facta cum Horatio ſub eo prætextu, quod bona illa eſſent bona Meliorutij eorum debitoris,& quod per eos legitimè poſſiderentur cuius contrarium verius eſſe compertum fuit : quo fit, vt iure merito dicendum ſit, in præiudicium ipſorum merca-
2 torum intrare d.obligationem Cam.† ad tex. in l. pluribus §. cum autem in fin. ff. vi bon. rapt. in l.nihil ff.ad l. Corneliam de ſicar.in c.ad audientiã de homicid.not.gloſ.in c. ſi egreſſus ignis de iniurijs , & eo facilius in hanc ſententiam venerunt Domini,quia Mercatores diuidendo,falſo aſſeruerunt ſe
3 legitimos poſſeſſores † dd.bonorum ad not.per Aym. conſil. 374.n.14.& ſeq.& ſubnectitur clauſula iſta,pro quibus omnibus & ſingulis &c. quæ clauſula operatur ,vt d. obligatio extendi debeat ad omnia etiam narrata , & enunciata in d. in-
4 ſtrumento , † & non ſit reſtringenda ad nudum factum ipſorũ mercatorũ Alex.conſ.17.n.2.lib.3.Ruin.conſ.137. n.6. lib.1. Rot. deciſ.246.n.2. & deciſ.741. n. 2. & deciſ. 797. nu. 11. par.1.diuerſ.

R. P. D. LITTA.

Romañ.prætenſæ executionis contractus. Ven.27.Maij 1594.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis habet executionem paratam.*

2 *Obligatio Cam. non admittit niſi exceptiones ſolutionis, falſitatis, & pacti de non petendo.*

3 *Camerarius habet generale mandatum à Papa, & poteſt etiã exercere ea quæ requirunt mandatum ſpeciale, & maxime ſi dicat ſibi commiſſum à Papa viuæ vocis oraculo n. 4.*

5 *Decretum Iudicis facit præſumi omnia rite, & recte facta.*

6 *Statutum Vrbis tam admittit agnatos, quam cognatos ad conſentiendum inſtrumentis minorum.*

7 *Statutum Vrbis de alienationibus minorum procedit tantum in ſtabilibus.*

8 *Annui redditus reputantur inter immobilia.*

9 *Probibitus alienare rẽ non cẽſetur probibitus alienare fructus*

10 *Annua præſtatio non comprebenditur inter immobilia.*

11 *Statutorum verba ſunt proprie intelligenda.*

12 *Caſus à ſtatuto nõ expreſſus regulari debet ſecũdũ ius cõmune.*

13 *Læſio non præſumitur, ſed ab allegante debet probari. n. 14.*

15 *Læſio debet probari de tempore celebrati contractus.*

16 *Exceptio enormiſſimæ læſionis non impedit executionem obligationis Cameralis.*

17 *Exceptio implemẽti nõ põt opponi ab eo qui primo cõtrauenit.*

DECISIO LXX.

DOmini reſoluerunt pro vlteriori exequutione cõtractus,
1 ea ratione, quia proprium † obligat. Cam. eſt habere exequutionem paratam, & non admittit (regulariter loquen-
2 do) † niſi exceptionẽ ſolutionis, falſitatis, & pacti de nõ peten do Caſſad. deciſ. vnic. n. 2. de mut. petit. Galleſ. in 4. par. oblig. Cam. q. 1. n. 2. Rot. in illa Romana executionis de Anguillaria 6. Martij 1592. & in illa Illuſtriſsimorum de Sfortia 12. Aprilis 1593. coram R. P. D. Decano quarum exceptionum cum nulla nunc proponatur. Ideo, &c.

Nec obſtare exceptiones propoſitas nullitatis ipſius contractus dixerunt Domini: non illam motus proprij Gregorij fœl. rec. prohibentis, emptionem frumenti vltra proprium vſum; quia
3 adeſt licentia Illuſtriſs. Camerarij, † qui habet generale mandatum

datum à Papa,& poteſt circa huiuſmodi exercere,etiam ea, quæ requirunt mandatum ſpeciale Caputaq. deciſ.9. lib.3.in
4 manuſcript. & ceſſat omnis difficultas ex eo † quod ipſe atteſtatur id ſibi commiſſum à Papa viuæ vocis oraculo Alcia. reſp.136.n.7.to.2.lib.5. & fuit dictum in illa Auximana grani 20.Aprilis 1595,coram R.P.D.Blanchetto:non illam,quod non fuerit ſeruata forma ſtatuti Vrbis c. 113. de alienat. rer. minor.quia ex lectura inſtrumenti omnes interueniſſe ſolem-
5 nitates apparet,cum decreto Iudicis quod † facit omnia præſumi rite, & recte facta, & omnem de medio tollit ſiniſtram ſuſpicionem damni ſcilicet,doli,& fraudis Bald.conſ.399.n.4. lib.5.Iaſ.conſ.119.n.1.lib.1.Marſil.ſingul.438. n.1.latè Rol. conſ.39.n.43.lib.1. Nec ex eo,quod non agnatorum,vel cognatorum conſenſus interuenerit poteſt talis contractus im-
6 pugnari,ſtãte quod † ſtatutum illud tàm in Cognatis, quàm in Agnatis habet locum Creſc. dec.4.n.6.de conſt.in impreſſ. & fuit reſolutum in illa Rom. de Scappucijs 15. Iunij 1576. coram R.P.D.Blanchetto vlterius omnem ex eo ceſſare diffi-
7 cultatẽ dixerunt Domini ; † quod ſtatutum procedit in alienatione rerum immobilium : Vnde non ſibi vendicat locum
8 in caſu,de quo agitur,quia licet † annui redditus reputentur inter immobilia ad effectum,vt poſsint alienari ſinè ſolemnitate : tamen hic non fit alienatio annui redditus, ſed ſolum promittitur tradi, & conſignari certa quædam pars fructuum
9 obueniendorum ex annuis redditibus : & † prohibitus alienare rem,non cenſetur prohibitus alienare fructus l. codicillis §.inſtituto ff.de leg.2. l.pater in princ. ff.de leg.3. Iaſ. in l. filius fam.§.dixi in ſecunda lect.n.82.verſ.12.limit. ff.de leg. 1.Tiraq.de retract.lignag.§.1.gloſ.7.n.47. & cum in obligatione non ſint deducti annui redditus,ſed certa quædã quantitas fructuum, non propria auctoritate percipienda per Viſanos : Ideo ſtatuti diſpoſitio non applicatur cum verè hoc
10 in caſu † annua præſtatio de qua loquitur contractus, non comprehendatur inter immobilia Bart. in l. ſciendum n. 10.

Fff 2 verſ.

verſ. quero quid ſi iſte ff. qui ſatis dar. cogan. Ruin. conſ. 82. n.3.verſ.quandoq; & 3.lib.2.quod præſertim videtur dicen-
11 dum ſtante,quod † verba in ſtatutis ſunt propriæ intelligen.
12 & non in propriè l. 3. §. hæc verba ff. de neg. geſt. † & caſus in ſtat.non expreſſus eſt regulandus ſecundum diſpoſitionem iuris communis vulg.l.commodiſsime ff. de lib.& poſth.& in l.fin.C.de pact.conuent.

Et ad illud, quod pro Illuſtriſs. Vrſino deducebatur de maxima
13 læſione reſpondebant Domini † eam nō præſumi l.3.§.ſi minor ff.de iur.iur.Pariſ.conſ.49.n.29.lib.1.Alex.conſ.92.n.15.
14 & 35.lib.6.& ideo † ab allegāte probari debet Gab.de empt.
15 & vendit.& in tali † prpbatione attendi ſolum tempus cele-
16 brati contractus Gabr. vbi ſopra n. 44. † & interim obligationem Cameralem non impediri Mohedan.deciſ.31.& 39. Io.Paul.deciſ.46.incip.Romana obligationis Ant.Aug.deciſ. 72. lib.3. & fuit dictum in Tiburtina Caſtri Sancti Poli 17. Martij 1564.coram Cotta.

Ad illud autem,quod pro eodem Illuſtriſs. deducebatur de non implemēto ex parte DD. Viſſani,& ſociorum fuit per Dominos reſponſum; ex deductis per informantes pro eis, & ex ſcripturis exhibitis ſatis apparere de integrali implemento, vſq; ad menſem Septembris 1590. licet pro parte Illuſtriſs. Vrſini fuiſſet ceſſatum in adimplemento, vſq; de menſe Augusti eiuſdem anni,& ſic per menſem ante: quo fit, vt intra-
17 re videatur abſq; controuerſia not. Attheſ.50. † ꝙ ſcilicet, qui primo contrauenit non poteſt Aduerſario opponere exceptionem non adimplementi; quod comprobat Dec. conſil. 452.n.10.verſ.præterea,& ſecundo Roman. conſ.155.n.7.& Doct. paſsim in l.cum proponas la 2.C.de pact.Ideo Domini pro vlteriori exequutione dicti contractus concorditer reſoluerunt.

R. P. D. LITTA.

Romañ. Cenſus,ſeù donationis propter nuptias.
Mercurij 16.Nouemb.1594.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Exceptiones ſolutionis, quietationis, & ſalſitatis tantum impediunt executionem obligationis Cameralis.*

2 *Donatio propter nuptias an, & quando cedat comodo vxoris.*

3 *Vſusfructus morte vſufructuarÿ extinguitur.*

4 *Exceptio requirens altiorem indaginem non impedit executionem obligationis Cameralis.*

5 *Bona fides non patitur vt bis idem exigatur.*

DECISIO LXXI.

REſoluerunt Domini mandatum A.C. non eſſe exequẽdum; nam licet exceptio, quæ primo loco proponebatur ex par-
1 te Domini Maximiliani non ſit de illis tribus, † quæ regulariter ſolent impedire exequutionem; ſolutionis ſcilicet, quietationis, & falſitatis; cum pretendere, quod impoſitio dicti cenſus fuerit facta occaſione donationis propter nuptias quæ
2 (ſuperſtitibus filijs, & marito mortuo) † lucro Vxoris cedere non poſsit, niſi reſpectu vſusfructus ſtante ſtatuto Vrbis lib. 1.
3 c.77. in antiq. & quod, ex quo vſusfructus † ſtatim mortua D. Sulpitia matre D. Virginiæ vſusfructuariæ expirauit ad text. in §. finitur inſtit. de vſufruct. Ideo dicti cenſus nulla ratio ſit habenda argumento l. magis ff. de aquir. rer. dom. & l. cancellauerat ff. de his quæ in teſtam. delen. ſit opponere excep-
4 tionem altiorem indaginem requirentem † quæ obligationem Cameralem impedire non ſolet: Caſſad. deciſ. 1. de mut. per. Mohed. dec. 31. 39. & 285. Galleſ. de oblig. Cam. p. 4. q. 1. n. 17. attamen DD. placuit denegare executionẽ; moti ſecunda exceptione propoſita ex parte d. D. Maximiliani, quòd ſcilicet D. Bernardinus poſt d. impoſitionem cẽſus fecit teſtamẽtũ in quo inter cætera reliquit D. Virginiæ duc. 6000. de carlenis pro ſua dote, & acconcio computatis in eiſdem duc. ſex millibus omnibus ijs, quę Domina Sulpitia mater d. D. Virginiæ pro donatione propter nuptias cauſa mortis q. Antonij ſui mariti filij d. D. Bernardini ſuperlucrata fuit, & quod tale relictum agnouit ipſa D. Virginia tàm petendo vigore cuiu dã

Com-

Commiſsionis coram bo.me.Card.Vrſino ſibi dari d. dotem ſecundum Bernardini Aui ſui diſpoſitionem: tùm illam actu ipſo recipiendo, etiam in maiori quantitate: tum denique de ea quietantiam faciendo. Ex quibus ſimul iunctis dixerunt Domini reſultare, non tantum exceptionem ſolutionis, ſed
5 etiam quietationis: cum † bona fides non patiatur, vt bis idē exigatur vulgata l.bona fides ff.de reg. iur.

R. P. D. LITTA.

Romana domus. Veneris 7. Nouembris 1597.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio datur non ſolum ad poſſeſsionem, ſed ēt ad ſtatum.*

2 *Saluianum Interdictum præſtat iuſtam cauſam poſsidendi.*

3 *Spoliatus dicitur, qui vigore mandati iniuſti de euacuando fuit priuatus poſſeſsione.*

4 *Recognoſcens in dominum, non ſibi præiudicat, quādo fecit ſine præiuditio ſui crediti.*

5 *Clauſula, non alias aliter, nec alio modo, importat conditionem ſuſpenſiuam.*

6 *Inquilinus non poteſt expelli, quando locator pro manutentione, obligauit ſe, & ſua bona in ampliori forma Cameræ.*

7 *Iuramentum obligat præciſe ad factum.*

DECISIO LXXII.

PRo informante, quia potiſſimum eſt dare remedium reſti-
1 tutionis, ne dum ad poſſeſſionem, † ſed etiam ad ſtatū, c.querelam vbi Butr.Abb.n.12.& alij de elect.Caſſad. dec.4. n.8.ſuper regulis Cancellariæ, Mohed. deciſ.127. alias 8. de reſt.ſpoliat.& ideo reſtituendum eſſe Lucam ad eius ſtatum,
2 vtendi domo, conſtat ex inſtrumento† immiſſionis auctore Prætore, in vim Saluiani interdicti, quod iuſtam cauſam poſsidendi præſtat, vt per Bart.& Salic. in l.1.C. de Salui.interd. Aret.in §.item Seruiana n.9.& ibi Iaſ.n.95.Inſtit.de act.Neguſ.de pign.1.membro 8.partis n.2. Bald.conſ.14.n.2.lib.1. maxime ſtante illius conſtitutione cū fructuum perceptione, vſque

Digitized by Google

vſque ad annum 1593. quo fuit ab Antonio ſpoliatus vigore
3 mandati de euacuando, quod tanquam notorie iniuſtum non excludit actionem ſpolij,iuxta notata in l.iuſte poſſidet, ff.de acq.poſſ.& in c.conquerente de reſt.ſpoliat. Non enim poterat Lucas expelli,antequam eſſet ſatisfactus de ſuo credito, cum non recognouerit Antonium in dominum ſimpliciter, cum clauſula,ſine præiudicio ſui crediti,& nõ aliter,nec alio modo,quæ operatur,vt interim,donec ſit ſatisfactus non cenſeatur recognouiſſe, & de clauſula ſine præiudicio per textũ in l.teſtamento centurio §.1.de manu.teſt.& tradit Put.deciſ. 32. lib. 2. & de clauſula non alias , aliter, nec alio modo,
5 quod † importat conditionem ſuſpenſiuam, vt tradit Bald. in Auth.ingreſsi nu. 7. C. de ſacroſanct. Eccleſ. Iaſ. in l.fin. n.142.de iur.emphit.Caputaq.deciſ.84.n.10. p.3.præſertim ſtãte obligatione Antonij,qui in forma Cameræ promiſit manutere Lucam in poſſeſsione domus,& ipſum non expellere, donec ex penſionibus fuerit ei de ſuo credito ſatisfactum cũ
6 iuramento,& hypotheca ſuorum bonorum, † cuius ratione etiam merus Inquilinus durante locatione, expelli nõ poteſt, Barrt.in l.1.§.quod ante ff.de ſuperfici.Rol.conſ.6. lib.1. qui
7 dicit hoc abſque dubio procedere ſtante iuramento, † quod obligat præciſe ad factum,quod etiam fuit reſolutum in cauſa retractus die 8.Iunij 1588. coram Illuſtriſs.Mantica.

R. P. D. LITTA.

Romañ. prætenſorum fructuum dotis. Lunæ 24.Maij 1599.

SVMMARIVM.

1 *Iudex delegatus non poteſt excedere fines ſuæ commiſsionis.*
2 *Executiue procedi non poteſt quando oblig.Cam.eſt vulnerata.*

DECISIO LXXIII.

MAndatum relaxatum per R. P. D. Oranum non eſſe exequen. tenuerunt Domini; ea ratione moti, quod in commiſsione eidem directa,non adeſt facultas exequutiue
1 proceden.cuius † commiſsiones fines excedere non potuit Iudex

dex ipſe delegatus;niſi nulliter procedendo ad text. in c. cum dilecta de reſcript.vbi Fel.n.42. Rota deciſ. 8.de dol.& cont. in nou.Caput.deciſ.250.n.4.par.3. Gabr. conſ.43.n.38.verſ. quod vero nullitas lib.1.vltra quod cum oblig.Cam. prætenſa per Dominos de Vellis reſpectu fructuum, de quibus agitur fuerit in omnem caſum vulnerata per ſententiam abſolu-
2 toriam A.C.latam ad fauorem Dominorum de Cincijs,† non potuit amplius exequutiuè procedi,vt tenuit Rota in vna Romana cenſus 27.Iunij 1580.coram bo.me. Cantuccio in Firmana penſionis 14.Decembris 1592.coram R.P.D. meo Millino,& in alijs pluribus cauſis.

R. P. D. LITTA.

Romañ. Cenſus. Lunæ 28.Iunij 1599.

SVMMARIVM.

1 *Sententia declarans contractum nullum vulnerat obligationem Cameralem.*

2 *Mandatum relaxatum ad fauorem defuncti non poteſt exequi ad fauorẽ hæredis,niſi prius verificato quod ſit hæres.*

3 *Citatum quem non eſſe probatur ex lectura proceſſus.*

4 *Executio facta lite pendente dicitur attentata.*

DECISIO LXXIV.

DOmini(informantibus ſolum hæredibus q.Equitis de Perbenedictis)tenuerunt pro nullitate exequutionis, de qua in dubio,& quamuis plures nullitates adducerentur per informantes attamẽ infraſcriptas tres tantũ, tãquã magis claras delegerunt Domini pro fundamento deciſionis.Prima eſt quia fuit actum exequutiuè, cum tamen non poſſet, ſtante
1 quod per ſententiam Brauelli fuerat declaratus cẽſus nullus, & ita per conſequens fuerat vulnerata ipſa oblig. Cam. cuius vigore agebatur,vt tenuit Rota in vna Romana cenſus 27. Iunij 1580. coram bo.me.Cantuccio, in Firmana penſionis 14.Decembris 1592. coram R. P. D.meo Millino,& in alijs pluribus cauſis.Secunda eſt,quia cum mandatum fuiſſet rela-

xatum

Digitized by Google

2 xatum ad fauorem Iſabellæ, ea mortua non † potuit exequi ad inſtantiam Lapani hæredis prætenſi; niſi prius eo verificato, quod eſſet verus illius hæres l. non ignorat vbi Bart. C. qui accuſ. Idem Bart. in l. falſus tutor ff. quod falſ. tut. cum alijs per Menoch. de adipiſc. poſſeſ. remed. 3. n. 164. maximè ſtan. eo quod Iulia vti hæres dictæ Iſabellæ fuerat admiſſa ad cauſam, & vti talis prætendebat teſtamentũ primũ d. Iſabellæ, in quo Lapanus erat inſtitutus hęres, fuiſſe reuocatũ per ſecũdũ in quo ipſa hæres inſtituta erat, & propterea proteſtata fuerat nihil fieri in dicto iudicio ad inſtantiam Lapani, niſi ipſa ci-
3 tata; & tamen ex † reuolutione proceſſus conſtat, quod dicta executio, ſubhaſtatio, & deliberatio fuit facta dicta Iulia non citata ad deciſ. Put. 242. lib. 2. & Afflict. 358.

Tertia eſt, quia fuit facta pendente lite inter pręfatas partes, quo
4 fit, vt non tantum nulla iudicari debeat, † ſed etiam attentata c. non ſolum de appellat. cum alijs hic alleg. per informantes.

R. P. D. LITTA.

Romañ. fructuum dotis. Lunæ 31. Ianuarij. 1600.

SVMMARIVM.

1 *A.C. ſolus eſt Iudex etiam priuatiuè quo ad alios ſuper executione obligationis Cameralis.*

2 *Iuramentum an, & quando habeat executionem paratam, & num. 3. & 4.*

DECISIO LXXV.

Domini ſteterunt in deciſis ſub die 24. Maij anni præteriti amplectendo præcipuè fundamentum illud, quod cum R. P. D. Orano bo. me. non fuiſſet commiſſa cauſa, cum facultatibus A.C. non potuit ipſe exequutiuè procedere, non vigore
1 obligationis Cameralis, cum † illius ſolus exequutor, etiam priuatiuè, quoad alios ſit A.C. vt habetur in ſuis facultatibus:
2 non etiam vigore iuramenti † quod prętenditur habere executionem paratam ex deductis hic per informantes pro DD.
3 de Vellis, quia vltra quod prædicta intelligi debẽt † de iura-

Digitized by Google

mento quod defertur à parte parti, & ſic litis deciſiuo, nõ autem de iuramento ſimpliciter appoſito in inſtrumento, vt patet ex deductis per Moder. de Priuil. iuram. priuil. 78. n. 32.
4 poteſt † reſponderi; tale priuilegium non eſſe vſu receptum vt inquit Bart. in l. 2. in fin. ff. de iur. iur. & docet nos experientia, quæ eſt rerum magiſtra.

R. P. D. LITTA.

Romañ. Cenſus. Lunæ 5. Iunij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Executiue nõ poteſt procedi quãdo oblig. Cam. fuit vulnerata.*
2 *Obligatio Camer. quomodo dicatur vulnerata.*
3 *Sententia qua tranſitum fecit in iudicatum dicitur facere de albo nigrum.*
4 *Cauſa ſemel effecta appellabilis, ſemper durat appellabilis.*
5 *Appellatione pendente nihil eſt innouandum.*
6 *Legitimatio perſonarum eſt etiam neceſſaria in executiuis.*
7 *Hæres ſi quis ſit alicuius, & ceſsionarius alterius non prohibetur vti iure vtriuſque.*
8 *Procurator poteſt facere meliorem conditionem domini, non deteriorem.*
9 *Renunciatio requirit ſpeciale mandatum cum expreſſione iuris renunciandi.*

DECISIO LXXVI.

DOmini ſteterunt in reſolutis ſub die 28. Iunij anni præteriti eo præcipue fundamento quod non potuerit exequutiuè
1 procedi ſtante quod obligatio Camer. fuit vulnerata per ſententiam Bracelli vt latius dicitur in d. deciſ.

Nec Dominis placuerunt deducta per informantes pro Rentijs
2 quod ſcilicet obligatio Camer. † non dicitur vulnerata, vbi pro validitate contractus cui cohæret obligatio ipſa, plures ſententiæ latæ ſint, & tandem vna feratur a qua d. ſententiæ reuocentur, & contractus ipſe nullus declaretur, ſed ſolùm vbi per primam ſententiam contractus cui cohæret obligatio Ca-
meralis

meralis declaratur nullus; ſiquidem, quia hæc diſtinctio iure non probatur, & negari cum veritate non poteſt d. vulnus, quia aut iſta ſententia Bracelli reuocatoria præcedentium & quæ contractum ipſum nullum, & inexequibilem declarat fecit tranſitum in iudicatum: & hoc caſu, vulnus lætale remanet; cum talis ſententia poſterior contractum perimat, & ſententias canonizatorias illius, per prius latas; faciatq; vt dici
3 ſolet † de nigro album. Aut fuit ſuſpenſa per appellationem (prout verè ſuſpenſa fuit) & vulnus remanet, ſed in pendenti; donec tollatur per contrariam ſententiam, vel lætale efficiatur confirmatione poſterioris ſententiæ. Vnde interim non
4 potuit exequutiue procedi cum † cauſa ſemel effecta appel-
5 labilis, duret appellabilis: & appellatione † pendente nihil ſit innouandum iuribus vulgat.

Nec clauſula illa, de qua in Commiſsione d. Appellationis (quod procederet ad exequutionē obligationis Cam. pro fructibus cenſus decurſis, & non ſolutis) quicquam facit ſtante illis verbis ſubſequentibus, quatenus de iure exequen. eſſet, quæ illam reſtringūt ad terminos iuris, ſecundum quos exequi non debet ex ſupradictis.

Placuit etiam Dominis aliud fundamentum deciſionis deductū ex non legitimatione perſonæ Lapani, & ex defectu citationis Iuliæ Capocephalæ, quia cum Lapanus ſe faceret hæredem Iſabellæ, & peteret exequi mandatum aliàs relaxatum ad fauorem d. Iſabellæ, & Iulia vera hæres illius vigore ſecundi teſtamenti, & admiſſa in d. iudicio ſe oppoſuerit, negando illū talem eſſe, qualem ſe faciebat, & proteſtando; tenebatur Lapanus in primis, & ante omnia iuſtificare d. qualitatem hæredis; nec adulteriora procedere poterat, maxime non citata ipſa Iulia ex deductis in d. deciſione.

Quibus non obſtat; quod exequutiuè procederetur quia (vt dictum eſt) non poterat procedi exequutiuè: vltra quod etiam
6 in † exequutiuis eſt neceſſaria legitimatio perſonarum, & partis citatio, vt reſpectu d. legitimationis poſt alios de com-

muni teſtando tenet Dec.in l.fin. n. 47. C.de edict.diu.Adr. toll. & reſpectu d. citationis probat tex. in l. 1. ibi ſi cœperit ex ſententia conueniri C.de iur. & fact. ignor. & ex pluribus tenet Aſin.in ſua prax. par.1. §.31.c.4.

Nec obſtat quod Eques Perbenedictus fuerit in quolibet actu d.iudicij citatus; quia, cum hodie Perbenedicti non tantum veniant vti hæredes illius Equitis, ſed etiam vti ceſsionarij
7 d.Iuliæ non † prohibentur vti iure vtriuſque, & ſic etiam exceptione,qua ipſamet Iulia vti poſſet:Aym. conſ.166. in fin. conſ.298.n.8.Dec.conſ.247.in fin.& Pariſ.conſ.17.n.22.li.4

Et ad deducta circa cautionem petitam per Procuratorē Equitis Perbenedicti fuit reſponſum, ex ea non poſſe inferri ad renunciationem nullitatis ſubhaſtationis, de qua agitur & quæ ipſam petitionem longe præceſſerat: tùm defectu poteſtatis ip-
8 ſius Procuratoris, † qui facto ſuo conditionem Domini meliorem, ſed non deteriorem facere poteſt l. ſi quis mihi §. ſi mandauerit ff.de acq.hæred.cum alijs per Creſc.deciſ.8.&9
9 de renunc.in impreſ. Tùm quia † ad renunciādum requiritur ſpeciale mandatum cum expreſſione iuris renunciādi Rolan. conſ.11.n.18.lib.1.Put.deciſ.100.n.1. lib.2. Tum etiam quia deducta circa huiuſmodi cautionem, nō applicantur reſpectu Iuliæ,quæ illam non petijt,nec ei aliquo modo conſenſit.Vnde cum hodie Domini de Perbenedictis,non tantum veniant, vti hæredes d.Equitis;ſed etiam vti ceſſionarij d.Iuliæ:iure merito non prohibentur dare de nullitate d. ſubhaſtationis eorum,quæ ſubſequuta ſunt ex ſupradictis, & alijs hic latius deductis per informantes.

R. P. D. LITTA.

Roman. pretij domus Veneris 16. Iunij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Executiuè agi non poteſt, niſi pro expreſſis in inſtrumento.*
2 *Obligatio Cameralis ſtrictius ligat, ſed non in plus.*
3 *Emptor poteſt retinere precium donec venditor obſeruet promiſſa.*

4 Ex-

4 *Exceptio non implementi opponi poteſt etiam in caſu vbi exceptiones opponi prohibentur.*

5 *Exceptio nõ implemẽti ſi non ſit oppſita Iudex illã ſupplere debet.*

DECISIO LXXVII.

CVm D.Sudęa Matucia relicta q.Aſcanij Matucij,& vti tutrix Lauiniæ, Iuliæ, & Iuſtinianæ filiarum ſuarum, dictæ Iuliæ ex cauſa parafreni aſſignauerit apothecam quãdam ſutus domũ magnam hæreditariã d. q.Aſcanij pro ſcutis 500. & deinde ſuper d.domo magna, & apotheca eadem Sudæua impoſuerit annuum cenſum ſcutorum 60. pro precio ſcutorũ 1000.ad fauorẽ D.Cæſaris Cincij,& ſupraſcriptæ Iuſtinianæ cõiugum,& dictæ impoſitioni inter alios acceſſerit,etiam vti principalis, ſeruatis ſeruandis dicta Iulia renuncian. pro maiori cautela dd.cõiugum prioritati hypothecæ,& aſsignationis alias ad ſui fauorẽ factæ ex dicta cauſa Parafreni.cumque ob nõ renouationem aliquorum fideiuſſorum, qui acceſſerãt dictæ impoſitioni, & mox deceſſerant dd.Cæſar,& Iuſtiniana coniuges obtinuerint contra hæredes d. q. Aſcanij mandatũ exequutiuum Illudq; exequi fecerint ſuper domo prædicta cum apotheca pro dd.ſcut.mille,fueritq. deuẽtum ad ſubhaſtationem dictæ domus, & illa tandem fuerit pro pretio ſcuquatuormilliũ deliberata,& vendita, reſpectiue d.Iuliæ, quæ tunc tẽporis eã inhabitabat ſoluen.hoc modo videlicet quod dicta Iulia aſſumeret in ſe onus;prout aſsũpſit.Pro ſoluen.dd. Cęſari, & Iuſtinianæ coniugibus d. annuum cenſum ſcut. 60. pretio ſcutorũ mille eis debitorũ occaſione dotis d. Iuſtinianæ. Secundò ſibiipſi ſummam ſcutorum 500. debitam occaſione ſupradicti Parafreni. Tertio annuum cenſum cutorum 50. pro capitale ſcutorum mille D.Liuiæ Naræ.Quartò hęredibus capitanei Nicolai annuum cenſum ſcutorum 32.pro capitali ſcuti 400. Quintò d.Victoriæ de Gerardis annuum cenſum ſcutorum 60. pro capitali ſcutorum mille,quibus oneribus eadem domus grauata reperiebatur, & reſiduum precij ſupraſcriptæ venditionis,& deliberationis quod erat ſc. 100.

hære-

hæredibus d. q. Aſcanij in contanti: quod adimpletum fuit, mediante conſignatione Iudici facta cuiuſdam cedulæ dictæ ſummæ qui Iudex d.domum Iuliæ deliberauit,& vendidit nomine dd. hęredum in forma. His peractis dicti coniuges videlicet Cæſar & Iuſtiniana, necnon hæredes q.Victoriæ de Gerardis, omnes vti cohæredes eiuſdem Iuliæ reſpectu hæreditatis d. q. Aſcanij cæperunt prætendere ſe poſſe dictam Iuliam conuenire exequutiuè vigore d.Inſtrumenti venditionis,& deliberationis pro pluribus; Et primo reſtitutione dd. ſcut. 500. ſibi ſolutorum occaſione Parafreni ſub prætextu, quod de illis aliàs fuiſſet ſatisfacta mediante aſſignatione ſupradictæ apothecæ, & quod propria bona fides non patitur, vt bis idem exigatur. Secundò pro reſtitutione medietatis illius cenſus ſcutorum mille D.Victoriæ de Gerardis,quem in ſe Iulia ipſa aſſumpſit, ſtante quod verum non eſt,quod eo eſſet grauata d. domus, ſed dumtaxat medietatem illius: alia vero medietas eſſet translata de dicta domo in quandam vineam hæreditariam prædictorũ. Tertiò pro effectuali ſolutione illorũ ſcut. 100. reſidui precij d. domus iuxta promiſſionem per d.Iuliam factam in actu acquiſitionis illius.cumq.occaſione prædictorũ fuiſſet intẽtata lis coram A.C. & tandem contra Iuliam fuiſſet pronunciatum, cauſa per viam appellationis fuit mihi cõmiſſa cum clauſula ſi quid exequẽdũ: Vnde innitendo d.cõmiſsioni dubitaui,an aliquid veniret exequen. in caſu de quo agitur.Et Domini negatiuã amplexi ſunt:moti quia in inſtrum.d.acquiſitionis Iulia nõ reperitur obligata reſtituere illa ſc.500. Parafreni ſibimetipſi ſoluta,vbi de illis apparet ſatisfacta, & minus obligata legitur in d. inſtrumento reſtituere medietatem illius cenſus ſcut. mille Victoræ de Gerardis,quẽ in ſe aſſumpſit vigore d.inſtrumenti, vbi ille re-
1 periatur ſolum pro medietate impoſitus ſuper ipſa domo,† & via exequutiua non datur,niſi pro his,quæ leguntur,& expreſſe promiſſa ſunt in inſtrumento ipſo Cam.obligatione vallato: Rolan.conſ.8. n.4.lib.1.Galleſ.de oblig.Cam. p.3.tit. de

vi

vi inſtr. oblig.Cam.n.14. & ſeq. Corn. conſ. 141. n.6. & ſeq. lib.3. & fuit dictum in vna Romana dotis 11.Febr.1583. corã R.p.d.meo Seraphino,& in alijs pluribus cauſis,quas bre-
2 uitatis cauſa non refero.& ratio eſt in promptu, quia † obligatioCamer.ſtrictius quidem obligat promittentem,ſed non extendit ipſam promiſſionem, quæ ſui natura ſtricti iuris eſt vulg.l.quicquid aſtringendæ ff.de verb. obligat.

Nec etiam venit exequeñ. inſtrumeñ. de quo agitur pro ſcutis illis 100.quæ Iulia incontinenti promittit ſoluere pro reſiduo precij d. acquiſitionis, quia cum vice verſa ſibi promiſſa fuerit d.domum liberam tradere & hodie reperiatur grauata annuo canone ſcutorum trium ad fauorem Eccleſiæ S. Valentini; fueritq; coacta d. Iulia Rectori illius pro canone iam decurſo,ad effugiendam, imminentem caducitatẽ ſoluere ſcuta
3 duodecim † potuit de iure illa penes ſe retinere, donec ſibi promiſſa pro parte actorum impleantur.l.Iulianus.§.offerri ff. de act.empt.Iaſ.in §.actionum n.139.inſtit. de act. & vbi ex diſpoſitione legis,vel ſtatuti nulla poteſt contra inſtrumentũ
4 vel contractum opponi exceptio; † poteſt nihilominus illa non adimplemẽti opponi Corn.conſ.291.col.fin.& conſ.297. col.2.lib. 3.Tiber.Dec.conſ.1.n.67.lib. 3.latè Menoch. conſ. 1.n.364.& ſeq.lib.1.qui ſubdit per huiuſmodi exceptionem impediri exequutionem inſtrumenti,quę alias non impediretur idem tenet Aym.conſ.151.n.10.qui ſubdit,quod adeo fa-
5 uorabilis eſt iſta exceptio, vt † ſuper ea ſuppleat iudex ex officio parte ipſa non opponere.Ex quibus & alijs hic per informantes latius deductis fuit reſolutum nihil fore exequeñ.

R. P. D. LITTA.

Romañ.ſeu Ceſenateñ. fructuum dotis. Veneris 13.Iunij 1603

SVMMARIVM.

1 *Dos eſt reſtituen. iuxta formam ſtatutorum, ſeu conſuetudinis loci domicilij ipſius viri.*

2 *Statutum quod viget in loco iudicij attendi debet in ijs quæ veniunt*

veniunt poſt contractum. Limitatur n. 3. & 4.

5 *Dotis reſtitutio cenſetur deſtinata in loco domicilij viri.*

6 *Obligatio Cam. licet operetur vt quis vbique conueniri poſſit, non tamen operatur vt ſolutio vnò loco deſtinata, alibi fiat.*

7 *Solutionis locus vbi eſt certus lex & conſuetudo vigens in eo loco, & non in loco iudicij attendi debet.*

8 *Alimenta ſeu fructus dotis an, & quando debeantur Viduæ.*

9 *Ex facto ius oritur.*

10 *Domus non ſemper locatæ manent.*

11 *Alimenta viduæ non debentur ex dote quando durat dilatio data ad ſoluendum.*

12 *Solutum non dicitur, quando res inſolutum data fuit euicta.*

13 *Mobilia non ſunt apta producere fructus.*

DECISIO LXXVIII.

FVit reſolutum D. Liſæ non deberi ex diſpoſitione ſtatuti Vrbis alimenta, ſeù fructus dotis non reſtitutæ per hæredes q. Mariti ſui poſt annũ luctus, & poſt iudiciales interpellatio-
1 nes ab eo factas, eo quia, quoad † ipſam reſtitutionem dotis ſpectari debet ſtatutum ſeu lex, & conſuetudo, quæ viget in loco domicilij q. Mariti, & ſic Cæſenæ. vulg. l. exigere dotem ff. de iudic.

Nec obſtat quod in his, quæ poſt contractum veniunt, & ex mo-
2 ra debitoris, attendi debeat ſtatutum, † quod viget in loco petitionis, & iudicij, vt poſt Bar. in § l. cunctos populos. C. de ſum. Trin. & fid. Catth. not. Iaſ. n. 29. verſ. 2. limita & alij hic allegati per Infor. pro D. Liſa, quod alias etiam fuit tentum in vna Ianuen. de Nigronibus coram bon. me. Car. Lancellotto.

Quia fuit reſponſum, quod quamuis ſuprad. doct. Bart. ſit communiter recepta non tamen uidetur poſſe huic caſui applica-
3 ri † cum procedat (vt ipſe met Bart. ibi ſub n. 18. declarat) quãdo ſcilicet ſolutio non eſt deſtinata in certo loco, vel quã
4 do eſt deſtinata in pluribus locis alternatiuè; ita quod electio ſit ipſius creditoris; quod hic non applicatur, cum minime dici poſſit, quod reſtitutio dotis non ſit deſtinata in certo loco

ex

ex diſpoſitione legis, & ex tacito conſenſu partium videlicet
5 in † loco domicilij q. viri d.l.exigere dotē.ff.de iudic.vbi Bald.
in fin.& alij doct. hoc not. cōmuniter. Idem Bald.conſ.471.
lib.1.Rolan. de lucro dotis q.15.n.3.& 4.& q.19.n.4.& 5.
& Io. Campeg. de dot.q.20.n.2. in fin. & n.3.

Nec facit, quod in inſtrumento dotis adſit obligatio Camera-
lis; quia licet illius vigore poſſit quis vbique conueniri: non
6 tamen † huiuſmodi obligatio operatur, vt ſolutio certo in lo
co deſtinata tacite, vel expreſſe, vbiq. locorum ſit facienda,
7 vt quotidie nos experientia docet: Et vbi † certus eſt locus
deſtinatæ ſolutionis lex,& cōſuetudo vigens eo in loco,& nō
in loco iudicij attendi debeat tenet Bart. in l. cunctos popu-
los n.18.& Salic.n.5.Phanuc. de Phanu. tract. de dot. gloſ.
9.n.10. qui alios alleg. & poſt Caccialup. in d.l.exigere do-
tem n.107. verſ. ex prædictis idem concludit Plot. conſ. 18.
n. 13.& 14. ex quibus, & alijs hic latius deductis per infor-
mantes conſtat hanc eſſe ſolidiſsimam concluſionem.

An autem ex diſpoſitione iuris communis d. Liſæ debeantur d.
8 alimenta, ſeu fructus dotis † DD. pro affirmatiua tenuerunt,
duobus tamen concurrentibus, & pro parte illius verificatis,
videlicet diligētia facta pro d. dote rehabēda, & quod aliun
de nō habuerit, vnde viuere potuerit, vt ex pluribus tenet Af-
flict. deciſ.284. Theſaur.deciſ.43.n.2.& fuit dictum in Spole-
tañ.vſusfructus 13.Maij 1589. coram nunc Illuſtriſsimo Car-
dinali Mantica.

Et licet DD. circa probationē primi requiſiti nō habuerint ali-
quam difficultatem, cum illud ſatis ſuperq. verificetur ex plu
ribus petitionibus iudicialiter per eam factis pro d. dote re-
haben. coram A.C. nec non ex proſecutione d. iudicij vſque
ad relaxationem mandati executiui incluſiuè, de quibus in
ſummario iurium num. 1. 2.& ſeq. attamen circa verificatio-
nem ſecundi requiſiti non fuerunt cōcordes; nec mirum, cum
9 informantes in facto non conueniāt, † & ex facto, ſeu veritate
illius ius oriatur l. ſi ex plagis S. in diuo ff. ad l. aquil.

Hhh Nam

Nam informantes pro Hoſpitale prætendunt, quod ex dote, quæ fuit ſcutorum 5500. ſtatim defuncto marito D. Liſa recuperauerit ſcuta 2500. conſiſtentia in tot domibus, quarum redditus prætenduntur eſſe ſcut. 130. Vlterius prætendunt, quod in manibus eiuſdem eſſent ſcuta 950. quæ ipſi marito numquam fuerunt ſoluta.

Præterea quod pro ſumma ſc. 550. immiſſa fuerit ab A.C. in poſſeſsionẽ quorundã cenſuum redditus ſc. 44. Item quod rehabuerit quædam mobilia in dotem data pro ſc. 800. ex quibus omnibus prætendũt quod interim cõmodè potuerit ſe alere.

Informantes verò pro D. Liſa admittunt recuperationem ſupradictarum domorũ, ſed negãt ex eis tot annuos redditus perceptos fuiſſe, quod multum veriſimile redditur: ex quo non
10 ſemper † locatæ manent domus, & in dies pro manutentione earum domini coguntur plures impenſas facere. Quo vero ad ſc. 950. d. dotis q. Viro ſuo non ſoluto reſpondent, quod qui promiſerat dotem, nõ tenebatur illam ſummam ſoluere, niſi poſt ſeptem annos, vt ex inſtrumento d. dotis cõſtat quæ
11 dilatio cum tunc temporis duraret, † non potuit ex eis interim quicquam percipi pro alimentis.

Quantum ad cenſus, in quorum poſſeſſionem immiſſa fuit per A.
12 C. reſpondent dd. cenſus † intra breue tempus euictos fuiſſe. Vnde pariter pro Hoſpitale ſuper eorum redditu non poteſt fieri aliquod iuridicum fundamentum arg. eorum quæ habeatur in l. qui ſic voluit ff. de ſolut. & liber.

Quo vero ad mobilia, quæ poſt mortem viri habuit; reſpondent ea non eſſe tanti valoris, vt prætenduntur; & quod non ſunt
13 apta producere fructus † de quibus alimentari debet mulier, & non de proprietate ſuæ dotis, vt inquit Abb. in c. ſalubriter in prim. not. de vſur. & fuit dictum in vna Taurinen. liquidationis dotis 17. nouembris 1595. coram eodem Illuſtriſſ. Cardinali Mantica.. Quibus auditis DD. mandarunt particulariter videri, An D. Liſa non habuerit aliunde, vnde viuere potuerit, & ſic de iuſtificatione d. ſecundi requiſiti ad effectũ de quo ſupra. R. P. D.

Digitized by Google

R. P. D. LITTA.

Roman. domorum de Valentinis Mercurij. 16. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Mandatũ relaxatũ non præſtito iuramento calumniæ eſt nullũ ſi petitum fuit.*
2 *Iuram. calũniæ eſt præſtan. etiã ſi agatur vigore obligat. camer.*
3 *Iuramentum calumniæ ad quid inuentum fuit.*
4 *Obligatio Cameralis, ad quid fuit inuenta.*
5 *Iuramentum calumniæ debet præſtari, etiam ſi ſummariè & manu regia procedatur.*
6 *Gubernator Vrbis procedit leuato velo, & manu regia.*
7 *Iuramentum calumniæ debet præſtari in cauſis etiam vertentibus coràm Gubernatore Vrbis.*
8 *Iuramentum prædictum debet præſtari ante ſententiam.*
9 *Iuramentũ calumniæ reſpicit præſentia & futura, non præterita.*

DECISIO LXXIX.

FVit reſolutum pro nullitate decreti A.C. ob non præſtitum
1 calumniæ † iuramentum, quod prius petitum fuerat præſtari, & non alias procedi, & proteſtando ſemper de nullitate ad text. in l. 2. §. quod ſi actor C. de iur. iur. propter calumn. dan. in c. 1. de iura. calum. lib. 6. Rot. deciſ. 2. eod. tit. in antiq. & fuit ſæpe reſolutum.

Nec facit quod ageretur vigore obligationis Cam. quia exaduerſo non docetur, quod obligatio Camer. ſit in hoc priuile-
2 giata, † vt agentes ex contractu tali obligatione vallato non teneantur iurare de calumnia, ſi petitum fuerit; Immo ratio, propter quam fuit introductum iuramentum calumniæ, vt ſci-
3 licet via præcludatur calumnijs† c. 1. in fin. de iur. calum. in 6. & ne veritas occultetur, vt dicit Put. deciſ. 398. in fin. lib. 2.
3 magis militare videtur in obligat. Camer. inuenta, † vt parata eſſet exequutio ſine mora faciẽdi proceſſum ordinarium, & quod præſtãdum ſit etiam ſi ſummariè, & manu regia pro-
5 cedatur † tradit Cott. in memor. in verb. iuramẽtum calumniæ. Hinc coram Gubernatore, coram quo proceditur velo

6 leuato,& manu regia † præſtan. eſſe ſi petatur.† tradit Put.d.
7 deciſ.398. & Ant.Aug. in repert. tit.de iur.iur. n.15.
Nec placuit, quod fuerit præſtitum per 8.dies poſt decretum,& relaxatum mandatum, quia tale iuramentum debet præſtari
8 ante ſententiam † reſpicit.n. præſentia,& futura, non autem
9 prçterita † Cyn. in l.2.n.11.C.de iur.iur.propter calum.dan.
Aliæ vero nullitates,tanquam turbidæ, & reſpectiuè irreleuantes, non fuerunt per Dominos habitæ in conſideratione.

R. P. D. MARQVEMONTIO.

Legioneñ Penſionis. 5. Iunj 1609.

SVMMARIVM.

1 *Obligationis cauſa ceſſante,ceſſat obligatio,etiã ſi adſit obligatio Cameralis,n.2.*

3 *Fideiuſſoris obligatio corruit corruẽte obligatione principalis.*

4 *Penſio debetur ex fructibus.*

5 *Penſionis reſpectu numquam cenſetur eſſe plus in promiſſione quam ſit in literis, & reſſeruatione.*

DECISIO LXXX.

DVbio extra Rotam cum quibuſdam præſuppoſitis firmato & per me in Rota propoſito, Domini reſponderunt negatiuè videlicet D.Coſidã non teneri ad ſolutionem terminorum penſionis decurſorum,de quibus agitur. Ratio fuit, quia promiſſio, & fideiuſſio Coſidæ de ſoluenda penſione fuit facta contemplatione futuræ prouiſionis faciendæ de Canonicatu,& præbenda ad fauorẽ Alphonſi Gregorij: prouiſio autem non habuit effectum in perſona Alphonſi, ſed
1 in perſona alterius videlicet Dominici de Parrega;ſicq;†cum ceſſauerit cauſa promiſſionis,etiam ipſa promiſſio,& obligatio Coſidæ euanuit Butr. in c.2.not. 1 de cõſuet.Rom.conſ.
2 417.n.1.& 4.Soc.conſ.31.n.19.lib.1.† quod procedere etiã in obligatione Camerali pluribus comprobat, Galleſ.p.4.q. 1.n.12.& in terminis ſolutionis penſionis,Burſat.conſ.361. n.35.lib.4.facit quia ꝓmiſſio,& obligatio Coſidæ eſt fideiuſ-

ſoria

3 ſoria, † quæ corruit corruente principali obligatione l. cum lex.ff.de fideiuſ.Alex.conſ.109.n.8.li.4.Alphonſus autẽ,pro quo Coſida fideiuſſit non poteſt dici in hoc caſu debitor pẽſionis,quia ipſe neq;titulũ habuit,nec fructus vnquã poſſedit
4 † ex quibus debetur penſio Achil. deciſ.12.n.2.de prob.Gig. de penſ.q.47.n.7.
5 Nec faciunt ea,quæ dicuntur de cõſenſu Alphonſi† nã in iſtis promiſſionibus ſoluẽ penſiones receptum eſt, vt non cenſeatur plus eſſe in promiſſione,quam ſit in literis, & reſeruatione Sarmient.Select.interpræt.li.1.c.11.n.2.quem retulit, & ſecuta eſt Rota in vna Aſculana penſionis. 7.febr. 1586.coram Illuſtriſſ.Card.Pamphilio.

Et iſta penſio antiqua reſeruata olim de conſenſu Ferdinandi Mirandæ,vt ſolueretur per eum,& eius ſucceſſores,ita quod licet ſub ſpe prouiſionis ſibi faciendæ eiuſdem penſionis ſolutioni conſenſit Alphonſus: tamen cũ prouiſio non habuit effectum in eius perſona non poteſt ille debitor eſſe penſionis qui neq;iuris neq;poſſeſſionis ſucceſſor eſt Ferdinandi ad deciſ. Acchil. prim. de penſ.

Non obſtat quod dicitur per Alphonsũ ſtetiſſe, quo minus fieret prouiſio;pro nunc enim ſufficit reſpondere, hoc non probari.Deniq; nõ obſtant deciſiones allegatæ circa clauſulam habita,vel non habita poſſeſſione,quia deciſiones non dicũt quod debeatur penſio etiam non ſecuta prouiſione,immo,& alteri facta.

R. P. D. MARQVEMONTIO.

Romana Prætij Vineæ. Ven. 1. Iulij 1611.

S V M M A R I V M.

1 *Executiue agi non poteſt cum eo,qui non contraxit. limitatur. nu. 1.*

3 *Ratificatio inducitur ex perceptione fructuum.*

4 *Iudex ex officio eligit quando pars eſt contumax.*

5 *Exceptio non implementi non poteſt opponi contra eum, qui nõ tenetur implere niſi ſibi promiſſa fuerint adimpleta.*

DE·

DECISIO LXXXI.

DOmini dixerunt mandatum R.P.D.Celleſij eſſe iuſtum nõ obſtantibus exceptionibus pro parte M.Angeli deductis
1 Prima enim oppoſitio eſt, quod exequutiue † non potuerit agi contra M.Angelum,qui neq; cum Hieronymo,neq;cum eius creditoribus contraxerat l.ſi vnus §. ante omnia ff.de pact.Surd.alios referens deciſ.266. n. 11.Sed reſpondetur,quod fuit facta cum obligatione Camerali conuentio inter Hieronymum,& Aloyſium ementem pro ſe,& perſona nominanda atq; hanc emptionem poſtea ratificauit, & in ſe ſuſcepit M.
2 Angelus:Ideoq; † omne ius, & actiones paſſiuæ, & actiuæ fuerunt in eum translatæ,perinde, ac ſi ipſe ab initio fuiſſet cum Hieronymo ſtipulatus,Anchar.conſ.128.n.1.Ceſal.cõſ. 325.n. 15.lib.3.Rot.Ianueñ.deciſ.127. n.8. & in ſpecie de obligatione exequutiua Mohed. deciſ. vlt. de procur.

De ratificatione autem ſubſecuta,non poteſt dubitari, non ſolũ quia habetur expreſſa apoca M.Angeli,per quam in ſe ſuſce
3 pit d.emptionem,ſed etiam multo magis,quia accepit † Vineæ à Hieronymo venditæ poſſeſſionem,illiuſq;fructus, etiã per aliquot annos recollegit,& ſoluit Laudemium,& annuas præſtationes,ſeu canones, atq;cenſuarijs Hieronymi venditoris creditoribus annuos fructus ſuorum cenſuum, eo modo,quo inter Hieronymũ,& Aloyſium fuerat in inſtrumento conuentũ.Alex.conſ.127.n.2.lib.5.Fel.in c. nonne. n.10.de præſumpt.Surd.deciſ.229.n.5.& 6.Creſc.deciſ.1.de procur. Vnde non obſt.quod dicitur apocam M.Angeli habere relationem ad Inſtrumentum ſtipulatum inter Hieronymum, & Aloyſium, quæ tamen relatio verificari non poteſt, quia d. inſtrumentum fuit factum quinq; diebus poſt apocam. Nam vltra quod ante ſupradictam apocam erant ſtabilita inter *H*ieronymum, & Aloyſium capitula, ſuper quibus fuit poſtea extenſum inſtrumentum.Pręterea reſpondetur *H*ieronymum non agere preciſe in vim apocæ, ſed fundare præcipuè ſuam intentionem in ratificatione inſtrumenti,quæ ſequitur

ex

ex actibus ſupradictis, qui omnes facti fuerunt poſt inſtrũm.

Non obſtat ſecunda oppoſitio, quod mandatum fuerit exceſſiuum: reſpondetur enim quod ex lectura contractus facti inter *H*ieronymum, & Aloyſium, & à M. Angelo, vt dictum eſt ratificati tenebatur M. Angelus, non ſolum ſoluere creditoribus *H*ieronymi annuos fructus ſuorum cenſuum; ſed etiam in extinctionem ſortis principalis eorumdẽ cenſuum debeat exburſare ſcu. 100. ſingulis annis, & cũ iam anni quinq: fuiſſent elapſi, nec in eam cauſam ſortis principalis vlla ſolutio facta fuiſſet, remanebat ſine dubio ex illo capite debitor M. Angelus in ſcu. 500.

Præterea cum pretium Vineæ eſſet ſcu. 100. pro qualibet petia, & facta menſuratione, Vinea fuiſſet reperta petiarum 19. cenſus autem ad ſoluendum aſſignati non excederent ſcut. 1440. remanebant ſoluenda Hieronymo pro reſiduo pretij ſcu. 510. ex quibus ſi demantur ſcu. 55. quæ erant ſoluenda Aloyſio & ſcu. 74. ſoluta de ordine *H*ieronymi per M. Angelum in tribus partitis videlicet ſcu. 24. pro Laudemio, & ſcu. 35. ſoluta Vniuerſitati Barbitonſorum ſcu. 15. cuidam Valentinæ: ſuperſunt ſcu. 381 debita *H*ieronymo, quæ ſi addantur ſcu. 500. exburſañ (vt dictum eſt) pro extinctione cenſuum, debitum M. Angel. erit liquidum in ſcu. 881. & per cõſequens immerito datur de exceſſu, cum mandatum fuerit relaxatum dumtaxat pro ſcu. 820. itaq; nec iuuaret M. Ang. ſi forſan doceret de aliqua exigua ſumma peripſum ſoluta vltra prædicta, quia iuſtitia mandati eſt adhuc capax ſcu. 61 Nec agen. eſt de pecunijs, quæ cenſuarijs creditoribus *H*ieronymi numeratæ fuerunt: erat enim (vt dictum eſt) M. Angelus obligatus ad ſolutionem annuam fructuum, & propterea in ea cauſa reputandæ ſunt ſolutiones, ſi quas fecit.

Non obſtat, quod menſuratio Vineæ fuerit nulla, quia duo Periti hinc inde electi non fuerint. Nam in capitulis non fuit reſtricta hæc facultas menſurandi ad præſentiam duorũ Peritorum, ſed dictum fuit. Da doi Periti, o da vno da elegerſi

com-

communem.Et licet in inſtrumento agatur de duobus Peritis;tamen ibi non agitur de Agrimenſoribus ad menſurandũ vineã, ſed de extimatoribus prætij vineæ ad effectum ſolutionis Laudemij. Deinde illa conuentio benè procedit, quãdo partes comparent & eligunt,ſecus vero,quando vna pars
4 eſt contumax;tunc enim conuentio † non habet locum, ſed iudex eligit ex officio et factum iudicis eſt factum partis, Bart. in l.ſi ob cauſam C.de euict.latiſſin è Surd. conſ.49. n. 11.vol.1.Aym.conſ.5.n.1. Plot.conſ.13.nu.3. hic autem M. Angelus fuit citatus ad eligendum, & cum illo non comparente iudex deputaſſet menſorem,fuit ei intimata deputatio, &poſtea fuit eidem pariter intimata dies,qua mensura erat facienda;fuit etiam citatus ad videndum mandari referri,& intimatus,qualiter D.mãdauit referri;demumq; qualiter per menſuratorem fuit facta relatio, quæ fuit in actis vbi etiam hodie reperitur producta.

Quantum ad vltimam oppoſitionem de non adimplemento, fuit reſponſum, quod de tempore mandati conſenſus erat liber propter ſententiam latam ad fauorem Hieronymi, & conſenſus vxoris fuit deductus in conuentione ſub conditione moleſtiarum,quæ cum non ſuperuenerint vel de tempore mandati non durauerint, nihil refert,quod ille conſensus fuerit forſan præſtitus minus ſufficienter:præterea circa hunc articulum tranſibant Domini cum iſta responsione: non po-
5 tuiſſe † contra *H*ieronymum allegari non adimplementum, ex quo ipse non tenebatur,niſi adimpletis prius per emptorẽ adimplendis vt constare dicebant ex clauſula instrumenti, quæ in fine poſita cenſetur ad omnia referri.

R. P. D. VBALDO.

Bononien.executionis Apocarum. Lunæ 27.Iunij 1611.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Bononiæ rub. 22. debet ſeruari etiam inter non mercatores.*

2 *Obli-*

2 *Obligatio Camer. habet executionem paratam, & non admittit niſi exceptiones ſolutionis, falſitatis & pacti de nõ petẽdo*
3 *Executio obligationis Camer. non retardatur ex eo quod in obligatione non ſit expreſſa cauſa, quod etiam procedit in guarantigia n.4. & in Statuto Bononien. n.5.*

DECISIO LXXXII.

MArcellus Foſaninus ſe obligauerat etiam in forma Cam. per plures apocas de ſoluendis nonnullis pecuniarum ſummis Comiti Rodulpho Campegio, & alijs conſortibus, quarum partem etiam ſoluerat, ſed cum pro reſiduo conueniretur: fuit dubitatum An dictæ apocæ mererentur executionẽ & D. Campeggio tantum informante fuit reſolutum affirmatiuè: tum ex diſpoſitione ſtatuti Bonoñ. ſub rubr. 22. quod
1 inter † omnes etiam non mercatores ſeruandum eſſe aliàs reſoluit Rota in vna Bononieñ. bonorum 27. Nouembris 1598. corã D. meo Lancellotto, & in Bononien. dotis 1. Iunij 1609. coram D. meo Caualerio: tum ex virtute obligationis Camer.
2 quæ habet exequutionem paratam, reiecta quacunque exceptione, præterquam ſolutionis falſitatis, & pacti de non petẽdo Rot. apud Mohed. deciſ. 2. & 3. de except. Caſſad. deciſ. 1. n. 2. de mut. pet. Rot. diuerſ. deciſ. 1159. par. 3. & aliàs ſæpè Galleſ. ad 4. part. oblig. Cam. q. 1. n. 1.
3 Non obſtat, quod in obligatione non ſit expreſſa cauſa, † quia talis exceptio non poteſt retardare exequutionem obligationis Camer. cum non ſit de illis tribus, & in ſpecie not. Gal
4 leſ. loc. cit. n. 13. ſicut † non admittitur ſtante guarantigia Fel. in c. ſi cautio ſub n. 15. verſ. fallit decimo de fid. inſtrum. Dec. conſ. 682. n. 4. & 5. Bened. de Barz. de guarantig. 2. par. q. 10. per tot. Præterea adeſt ſtatutum Bononien. lib. 2. ſub rub. quod libris mercatorum, &c. quod fuit datum in ſummario n. 2. in quo expreſsè legitur priuatis ſcripturis ad fauorem alicuius confectis plenã eſſe adhibendã fidẽ, etiam ſi cauſa nõ
5 ſit appoſita, & ideò in terminis ſtatuti † iſta exceptio non eſt

 atten-

attendenda Alex.conſ.4.n.10.ad finem,& ſeq. lib.1.
Atque ita fuit deciſum.

R. P. D. IVSTO.

Roman. donat.30000. de Luraghis. Vener. 3. Decemb. 1599.

SVMMARIVM.

1 *Notarius poteſt declarare verba quæ propter dictionem &c. non ſunt omnino clara, quamuis præſumptiuè aliam recipere poſsint interpretationem n.2.*

3 *Notarius præſumitur incontinenti vel paulo poſt extendiſſe inſtrumentum.*

4 *Obligatio Cam. an comprehendat bona hæredum. & n.9.*

5 *Extenditur illud quod eſt.*

6 *Obligatio eadem eſt in referente, quæ in relato.*

7 *Obligationis Camer. formula variatur reſpectu rei obligandæ iuxta voluntatem contrahentium. n.8.*

10 *Forma Cam. firmat obligationem, non ampliat.*

11 *Extenſio facta per notarium præſumitur facta ſecundum partium intentionem de qua erat informatus.*

12 *Appoſitum in inſtrumento cenſetur appoſitum de voluntate contrahentium, & omiſſum remanet in diſpoſitione iuris.*

13 *Clauſula cæterata indiget extenſione.*

14 *Relatum non poteſt eſſe ſine referente.*

15 *Notarius non poteſt extendere quod non eſt in imbreuiatura.*

16 *Obligatio cauſatur ex conſenſu.*

17 *Subſtantia contractus non poteſt ſuppleri nec per notarium nec per Iudicem.*

DECISIO LXXXIII.

IN concurſu creditorum Io. Baptiſtæ Luraghi venit Paulus eius filius aſſerens ſe eſſe priorem, & potiorem creditorem ſcut.30000.& fundauit eius intentionem in donatione ſimilis ſummæ aliàs per q. Paulum Luragum ſeniorem ſub die 5.ianuar.1580. ad fauorem Io. Babtiſt.& eius filiorum facta: prætendens, quòd donator obligauerit ad fauorem donatariorum non ſolum bona propria, ſed etiam bona ſuorum hæredum,

redum, & ſucceſſorum quodq; bona Io. Bapt.qui etiam fuit hæres prædicti Pauli ſenioris de illo tempore fuerint hypothecata pro ſumma ſcu.30000.donatorum.

Verum quia alij creditores negarunt in d.donatione fuiſſe obligata bona hæredum donantis, & allegarunt inſtrumentum donationis à q.Proſpero Campana vno ex duobus notarijs de illa terra inſolidum rogatis publicatum, in quo non legitur talis obligatio bonorum hæredum. Paulus vero replicauit non eſſe attendendam extenſionem d. Campanæ, ſed obligationem deberi extendi iuxta ſtylum Curiæ Ideo die veneris. 4.decembr.1599. propoſui Dominis diſputandum infraſcriptum dubium.

Præſuppoſitis verbis inſtrumenti in actis producti per D. Paulum Luragum,quæ ſunt, Pro quibus omnibus & ſingulis ſemper,& perpetuo firmiter tenendis,& inuiolabiliter obſeruandis præfatus D. Paulus Luragus donator ſe ipſum,eiuſq;hæredes,& ſucceſſores quoſcunq;ac omnia, & ſingula mobilia, & immobilia ſeq;mouentia & iura & actiones, & debitorum nomina,& alia,quæcunq;bona præſentia, & futura obligauit & hypothecauit in forma Cameræ Apoſtolicæ cum ſolitis,& conſuetis clauſulis citra tamen,& præter conſtitutionem Procuratorum quandocunq; extendendis per nos notarios inſolidum rogatos, aut alterum noſtri, vel quemuis alium notariũ qui requiſit⁹fuerit abſq;alia citatione,& Iudicis decreto.

Et præſuppoſita extenſione obligationis Cameralis iuxta ſtylum A.C.quæ ita ſe habet, Proquibus omnibus,& ſingulis, vti præmittitur tenendis,complendis,& inuiolabiliter obſeruandis ſe ſuoſq;hæredes,ſua,& illorum bona mobilia,& immobilia,ac ſe mouentia debitorum nomina iuraq;& actiones & alia quæcunq; bona præſentia & futura vbicunq; locorum exiſtentia me notario publico, &c.in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ obligauit, & hypothecauit.

An extenſio facta per Notarium ſit attendenda in caſu, & ad effectum de quo agitur.

Et quod potius attendenda extenſio obligationis Cameralis iuxta ſtylum Curiæ in qua adeſt obligatio bonorum hæredum concludendum videbatur: quoniam Donator in obligatione non ſe reſtrinxit ad bona ſua; ſed dixit omnia, et ſingula bona, &c. & iura, &c. obligauit, & hipothecauit in forma Cameræ Apoſtolicæ quæ verba videntur poſſe intelligi tā de bonis ſuis quā de bonis hæredis, quæ cū expreſsè legantur in oblig.in forma Cam. ad quā ſe retulit donator: nulla ratio videtur eſſe,vt attendamus extenſionem præmiſſam notarij dimiſſa ſolita extenſione,quam attendere voluit donator,ex quo ſe retulit ad illā,nec propterea alteratur diſpoſitio,quia verba poſſunt reduci ad illam formulam,vt poſt Alex.trad.Neuiz.conſ.92.n.31.& 32.quod ſi donator voluiſſet excipere id feciſſet,ſicuti excepit cōſtitutionem Procura-
1 torum;vnde non intrant concluſiones, quod † notarius potuerit declarare verba,quæ propter dictionem, &c. non ſunt omnino clara,vt dictum fuit coram bo.me. Oriolen. in cauſa
2 Romana Caſalis Iuliani.4.Iulij.1584.quamuis† præſumptiue aliam recipere poſſint interpretationem Soc. conſ.94. n.30. in fin.lib.1.Alex.conſ.70.n.40.li.2.Aret.conſ.84.n.31.Aym.
3 conſ.201.n.11.quia † præſumitur notarius tunc feciſſe,vel in incontinenti poſt,Bart.in l.non ſolum §.ſed ff. de nou. oper. nunc.Caſſad.deciſ.3.n.2. & deciſ.4.n.5. ſuper regulis nam hoc caſu donator non dixit bona ſua ſed bona, &c. quę dictio,&c.cum requirat extenſionem, & donatot voluit extēdi cum clauſulis ſolitis,merito debet extendi, vt comprehēdat bona hæredum iuxta ſtylum, & communem conſuetudinem;quod etiam ſi nulla alia facienda eſſet extenſio: tamen deberemus hoc caſu videre ſolitum A. C. ad interpratationem clauſulæ dubiæ,quę cantant de bonis ſine illa expreſſione,de quibus bonis intellexit donator.

Verum his non obſtantibus pro maiori parte Dominorum diciſum fuit extenſionē Campani,reſpectu obligationis bonorum hæredis eſſe attendendam;quæ an ſit apta de per ſe cō-
prehen-

prehendere bona hæredum, vel ne attento iure communi eſt
4 alterius inſpectionis. Sed † quod reſpectu clauſularum obligationis in forma Cameræ ſit apta recipere extenſionem ſolitam, & conſuetam ſecundum ſtylum Curiæ moti fuerunt Domini tàm ex intentione,& mente donatoris,quam ex diſpoſitione iuris communis.

Quoad mentem in primis attendenda ſunt verba imbreuiaturæ, quæ ita iacent. Pro quibus omnibus, & ſingulis præmiſſis ſemper & perpetuò firmiter tenendis,& inuiolabiliter obſeruandis præfatus D.Paulus Luragus Donator ſe ipſum eiuſq; hæredes,& ſucceſſores quoſcunq. & omnia, & ſingula bona, &c.Iura,&c obligauit,& hypotecauit in forma Cameræ Apoſtolicę cum ſolitis clauſulis,& cautelis, quæ in imbreuiatura non poteſt recipere extenſionem, niſi ſecundum materiam
5 præexiſtentem † quia illud extenditur quod eſt Gloſ. fin.c.fine cler.vel monac.not.in c.ſignificaſti de for. compet.& in l. eius qui in prouincia ff.ſi cert.pet.Barbat.in term. conſ.9.n. 18.li. 4.ſed materia diceretur præexiſtere ſi obligatio in forma Cam. tota in imbreuiatura fuiſſet,ſcilicet Pro quibus omnibus, &c. ſe in forma Cameræ obligauit extendendo, &c. vel etiã ſi imbreuiatura fuiſſet in illis verbis ſe ipsũ ac ſuos hęredes ſucceſſores ac oĩa,&c.Ita imbreuiatura eſt apta côtinere in ventre ſua,& ſuorũ hæredum prædictorũ bona,& poſſet expectare, & recipere eamdem extenſionem, ſed in hac imbreuiatura,vbi dicitur ſe ipſum ſuos hæredes, & ſucceſſores quoſcunq;& omnia,& ſingula bona, &c.nihil aliud continetur,quam concernens qualitatem bonorum, videlicet omnia & ſingula bona mobilia & ſtabilia,ſeq;mouentia,vel alias vt in formulis,quæ exhibentur in quibus non comprehendũtur bona hæredum, & idcirco defuit materia extendenda
6 quia tanta † eſt obligatio in termino referente, qualis, & quanta in termino ad quem fit relatio l.certum ff.ſi cert.pet. l.vbi autẽ §.illud,& ibi not.Bar.& alij.ff. de ver.obl.l.aſſe toto ff.de haere.Inſt.Tira.de leg.cõnub.gloſ.7.n.182.cum ſeq.

7 Neq;

Digitized by Google

7 Neq; videtur dubium † quod reſpectu rei obligandae per cõtrahentes principium formulae obligationis in forma Cameræ eſt variabile: quia promittens, ſi vult poteſt excludere bona haeredis cum poſſit ſe reſtringere ad bona propria
8 † quod eſt voluntatis à principio l.ſicut. C. de act.& oblig. & hoc conceditur contrarijs argumentis, & benè deducitur per informantes pro creditoribus ex diuerſis formulis ſecundum diuerſas materias; ergo dicendum eſt idem eſſe ſi dimiſit obligationem bonorum haeredis, ſed alia diuertendo
9 & ſi bona haeredum non ſunt expreſsè obligata, vel non continentur ſub verbis cœteratis, nullo modo dicendum eſt voluiſſe obligare. Bald. in l. aſſiduis. nu. 13. C. qui pot. in pig. habean. vbi Ang. n. 8. Afflict. deciſ. 200. n. 1. et 2. facit Pariſ.
10 conſ. 48. n. 25. cum ſeq. vol. 1. quia † forma Camerae, non ampliat obligationem, vt Rot. tenuit coram R. P. D. meo Pamphilio in vna Aſculana penſionis 7. Decembris 1586. et Maſſ. ad form. Cam. p. 1. q. 3. n. 2. Franc. Sarmien. ſelect. interpraet. lib. 1. c. 11. n. 2. *Hieron.* Gabr. conſ. 173. n. 2 lib. 2.

Quæ tanto magis vera videbantur ſi donator in illis verbis ſummam ſcut. trigintamillia monetæ ad iul. 10. pro ſcuto extraheñ. ex bonis ipſius Pauli intelligatur ſe voluiſſe reſtringere ad bona propria iux. tex. in l. voluntatis n. 10. C. de fideicom. Salicet. in l. ſi quis argentum §. 1. n. 3. C. de donat. cum alijs alleg. cum enim hoc modo donatio non ſit, niſi reſpectu bonorum donatoris, videtur eſſe cõtra voluntatem donatoris cõcludere, quod pro bonis deficientibus teneatur heres ſupplere, & ita extendendam eſſe obligationem.

Sed ex diſpoſitione iuris, idem concluſerunt Domini; quoniam
11 extenſio † facta per Notarium præſumitur facta, ſecundũ partium intentionem, de qua erat informatus c. ad audientiam de præſcript. cum not. in l. ſi quis decurio. C. ad leg. Corn. de falſ. Bald, in l. errore C. de teſtam. tut. Rom. conſ. 179. num. 6. Dec. conſ. 450. n. 2. Alciat. de præſumpt. reg. 3. præſumpt. 13. cum alijs, qui allegantur.

Et

Et ita videbatur non obſtare, quæ in contrarium allegabantur.

Quibus etiã fuit particulariter reſponſum, verũ eſſe, quod in formula cõmuni ſolita obligationis in forma Cameræ adeſt obligatio bonorum hæredis: ſed non minus verum eſt, donatorẽ potuiſſe apponere obligationẽ in forma Cameræ, & non obligare hæredes, vt dictũ eſt, qua propter non ſequitur, non excluſit ab obligatione bona hæredis; ergo voluit obligare: quoniam apponendo obligationem in forma Cameræ extenſam in illis verbis, in quibus ſolet apponi obligatio bonorum hæredum, & omittedo obligationem bonorum hæredis; ſatis
12 excluſit, ſi non appoſuit: ſi quidem † quod eſt appoſitum, de voluntate partis dicitur appoſitum, & quod eſt omiſſum, debet remanere in diſpoſitione iuris communis l. cõmodiſſime ff. de lib. & poſth. & conſequenter, ſi omiſit obligationẽ bonorum hæredis, nullo modo diceñ. eſt voluiſſe obligare Bald. & Ang. in d. l. aſsiduis Afflict. d. deciſ. 200.

Non obſtat, quod extenſio notarij non ſit perfecta, quia retulit ad extenſionem faciẽdam, quoniam non denegatur extenſio clauſularũ circa partem referentem, ſed ampliatio obligationis præcedentis extenſæ, & ibi nulla adeſt relatio: & quem-
13 admodum † quando in inſtrumẽto adeſt clauſula cæterata, & alia non cæterata, illa cęterata indiget extenſione ſecundum ſtylum, & conſuetudinem Iaſ. in l. Gallus §. idem credendum n. 10. poſt alios Doct. ff. de lib. & poſth. non cæterata autem non ſuppletur, ita in caſu noſtro, obligatio in forma Cameræ recipit extenſionem in parte referente; non autem am-
14 pliationem in parte extenſa; quia † relatum non poteſt eſſe ſine referente, vt patet.

Non obſtat, quod poteſt extendi ab alio notario, qui in ſolidum
15 rogatus fuit de donatione † quoniam d. notarius illud exten
16 dere nõ poteſt, quod non eſt in imbreuiatura: cum † obligatio cauſetur ex conſenſu l. ex conſenſu, & l. obligationũ ſubſtãtiã ff. de action. & oblig. & ideo tantum adeſt, quãtum legitur in verbis neque expreſsè, neque ſub compendio, vt ſupra fuit oſten-

17 oſtenſum; qua propter deficit ſubſtantia † quæ non poteſt ſup pleri, neque per notarium, neque per iudicem, etiam ſi ſit data à partibus facultas extendeñ. Ferret. cum alleg. conſ. 254. n. 6. & 7. Barbat. in d. conſ. 9. n. 18. lib. 4.

Ex quibus in hoc caſu videntur ceſſare omnia quæ opponuntur in contrarium.

R. P. D. IVSTO.

Peruſiñ. pecuniaria Veneris 3. Decembris. 1599.

SVMMARIVM.

1 *Actio nulla oritur ex obligatione, quæ non legitur in inſtrumẽto.*
2 *Obligat. Camer. agi non poteſt, niſi pro expreſſis in inſtrumento.*
3 *Clauſula præfata omnia eſſe vera quid importet*
4 *Cedẽs nomẽ debitoris an teneatur facere bonũ nomẽ de iure et n. 5*
6 *Reſidui appellatione an totum contineatur. & n. 9.*
7 *Obligatio Camer. comprehendit etiam ea quæ ex iuris interpretatione veniunt. & num. 8.*

DECISIO LXXXIV.

Reſolutum fuit non eſſe locum exequutioni, quia obligatio de ſupplen. cenſus vſque ad ſummam expreſſam, non le-
1 gitur in inſtrumento; ergo † nulla eſt actio, quæ oritur ex obli gatione l. licet §. ea obligatio ff. de procur. & ſine actione, ne-
2 mo experitur l. ſi pupilli §. videamus ff. de neg. geſt. † præſertim via exequutiua virtute obligat. Cameralis; quæ nõ datur, niſi pro expreſſis in inſtrumento Corn. conſ. 141. nu. 6. cum ſeq. lib. 3. Maſſa de oblig. Cam. p. 3. tit. de vi inſtrum. oblig. Cam. n. 14. & 15. & ſæpè dixit Rota.

Nec facit narratiua concordiæ, vbi de quantitate cenſuũ ſit men tio, & adeſt clauſula in fine poſita, præfata omnia eſſe vera, &
3 promittitur obſeruantia: qua propter † conſequi videtur promiſſio exiſtentiæ omnium cenſuum iux. tex. in l. ſi nomen debitoris, & in l. cum hæredis ff. de heredit. & act. ven. Bald. in d. l. ſi nomen, vbi dicit quod promittẽs non tenetur facere bonũ nomen de iure, & idẽ Bald. cõſ. 72. lib. 3. Io. And. ad Specul. de

ceſſ.

Digitized by Google

ceſſ.act.§.1.& Doct.in l. pupilli §.ſoror per illũ tex.ff.de ſolut.
Quoniam reſponſum fuit Pompeium ſolummodo declaraſſe, vt conſtat ex inſtrumento Concordiæ dato in ſummario n.1. Capitaneũ Petrum reliquiſſe in morte ſua cenſus vſque ad quantitatem ſcut.trigintaſex millia,& creditum cum diuerſis perſonis ſcut. 969. vt patet ex libro per ipſum conſignato, aſſeruitq. cenſus non eſſe extinctos,nec reperiri aliam ſummam, quod ſi reperiretur, declarauit omnem ſummam ſpectare ad dictum Io.Andream,& ſi cenſus,vel creditum reperiretur extinctum;eo caſu faſſus fuit ſe teneri,& obligatum eſſe reſtitue
4 re Io.Andreæ. Vnde ſequitur,† quod licet cedens nomen debitoris teneatur facere bonum nomen de iure per ſupradicta, & tenuit Rota coram R.p.d.meo Penia in Romana hæredita-
5 tis 1. Aprilis 1596.*H*oc tamen † procedit in ceſſione nominis,quæ ſonat in ius,non autem in deſignatione nominis quæ ſonat in factũ,vt patet,& ideò in hoc caſu iuxta contenta in tertio capitulo,quod datur in ſummario n. 3. vel agi poterat ad conſignationem inſtrumenti,vel notæ,aut libri, ſi non fuiſſet adimpleta promiſſio velut in principio,ſiue primo capitulo ad precij cenſuum extinctorum reſtitutionem.
Nõ obſtat quod in 2.c. Pompeius promittat vſque ad ſummam ſcut.vigintiquatuor millia conſignare Io. Andreæ tot bona
6 pro reſiduo:& appellatione † reſidui totum contineatur gloſ. in l.2.vbi allegat concordantes C.de hæred.inſt. ergo ſaltem
7 interpretatione† iuris totũ eſt in obligatione : quod ſatis eſt, vt agi poſſit exequutiue in vim oblig.Cam.vt dictũ fuit corã R.p.d. meo Decano in Rom.dotis 11. Febr. 1583.& ſufficit
8 quod†cõprehendatur,ſi nõ cauſatiuè ſaltẽ effectiuè Rot.corã bo.me. Cãtucio in Rom. pecuniaria de Breuis 20.maij 1580.
Quoniã verius eſt interpretatione iuris appellatione reſidui to-
9 tum † non eſſe in obligatione l. inter fideiuſſores vbi gloſ.fin. & l. inter eos ff.de fideiuſſ.Bald. in l.fin.§. & cum antiquitas n.6.C. de vſur. re. iud. quia cum promittens non promittat, niſi reſiduum;ergo non omnem ſummam,argumẽto l.in agris

Digitized by Google

ff.de acq.rer.dom.& expreſſa ſumma in obligatione excludit non expreſſam l. ſi vnus §.ſi cum mihi ff.de pact. Rebuff. in l. poteſt reliquorum ff. de verb. ſignif. vbi declarat hæc verba propriè referri ad ſummam reſtantem in d. l.2. C. de hæred. inſtit. ſignificare totum ratione ſubiectæ materiæ, qua propter ceſſat obiectum præſertim in hoc caſu,vbi in 7.cap.ſolum reſeruãtur actiones ,caſu quo reperiãtur alia credita, vel cẽſus extincti, aut poſſeſſi à Põpeo:neq; reſpicitur effectus, niſi à ſumma 21508.vſq; ad ſummã 24250. quã ſummã debebat Pompeius vſq; ad duas tertias partes cenſuũ enũciatorum in concordia pro cenſibus à ſe extinctis. Et ita deciſum.

R. P. D. IVSTO.

Romañ. fructuum dotis de Luraghis. 19 Ianuarij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Obligationis Cam.executio datur etiam pro enunciatis.& n.2.*
3 *Statutum Vrbis concedit marito fructus dotis non ſolutæ.*
4 *Vidua non poteſt percipere fructus dotis ſoluto matrimonio ante interpellationem iudiciariam. & n. 7.*
5 *Vidua ex forma ſtatuti Vrbis poteſt percipere fructus pignoris dotalis.*
6 *Interpretatio debet fieri de caſu licito.*
8 *Dotis fructus poſſunt taxari ad certam ſummam.*
9 *Fructus dotis ſoluti viduæ an & quando debeant in ſortem imputari. & num. 10.*
11 *Dotis fructus debentur pro oneribus matrimonij. & n.13.*
12 *Cedens nomen debitoris dicitur cedere omnem actionem,& poſt ceſſionem nihil petere poteſt. n.14.*

DECISIO LXXXV.

IN hac cauſa viſum fuit DD. procedendum eſſe ad vlteriorẽ executionẽ,quia licitè fuerũt exacti fructus dotis, ſed reſpectu fructuum donationis propter nuptias nihil deciſum fuit.
Et in primis firmauerunt adeſſe ſufficientem obligationem, vt
1 procedi potuerit via exequutiua in vim obligat. Cam.† quoniam cum ſit enunciata reſtitutio dotis, & adſit obligatio pro
2 omnibus,& ſingulis † intelligitur etiam adeſſe pro reſtitutione

ne dotis, vt in his terminis dixit Rota coram bo. me. Laure-
tano in cauſa Romana dotis 11. Februarij 1583.

Poſtea tria tempora fuerunt conſiderata: primum viduitatis: ſecundum ſecundi matrimonij ante iudicialem interpellationem: tertium poſt iudicialem petitionem.

3 Circa primum, licet ſtatutum † vrbis c. 137. lib. 1. quo ad maritum poſt morã concedit fructus dotis promiſſæ, & non ſolutæ, & in vidua requirit iudicialem interpellationem: nihilominus alias DD. dixerunt coram bo. me. Orano in Romana fructuum dotis 15. Nouemb. 1596. & in eadem 19. Ianua-
4 rij 1598. † ſtatutum procedere quando mulier ſoluto matrimonio repetit dotẽ ab hæredibus viri; tunc. n. ante interpellationẽ iudicialẽ non veniunt fructus, nos ſumus in eo, qui ex propria obligatione tenetur ad reſtitutionẽ dotis, qui fructus ſoluit dũ eſſet in mora reſtituendi, & petit in ſortẽ computari.

Et quod in hoc caſu tollit omnem difficultatem ſecundum ſen-
5 tentiam vnius ex Dominis certum eſt, quod idem † ſtatutum admittit viduam habentem pignus dotale poſſe percipere fructus loco alimentorum, nec ſunt in ſortem computandi: qua propter cum Io. Baptiſta, qui tenebatur reſtituere dotem, non modo, non reſtituerit, ſed ex pignore dotali fructus perceperit, dicen. eſt breui manu à Io. Baptiſta ſolutos
6 eſſe fructus ex pignore dotali pro alimentis, vt † fiat interpretatio de caſu licito: Ruin. conſ. 224. nu. 14. lib. 1. cum alleg. per Modern. de aliment. quæſt. 42. n. 3.

Circa ſecundum tempus conſtãte matrimonio ante petitionem
7 Iudicialem † cum Io. Baptiſta teneretur dotem reſtituere, & reſpectiuè ſoluere, ab ipſo, quãuis extraneo, fructus dotis debebantur, vt in alleg. deciſ. coram bo. me. Orano, & corã eodem in Romana dotis. 5. Iulij. 1599. quæ poſt eius obitũ fuit
8 per me extenſa vbi oſtenditur † veriorem eſſe opinionem fructus dotis poſſe taxari ad certam ſummam, & præſertim publica auctoritate Bald. in l. fin. §. præterea ſub n. 10. C. de iur. dot. & conſ. 166. lib. 1. Couar. var. reſol. lib. 3. c. 1. n. 5. verſ. 7.

Nec aliqua mora deſiderari poteſt in hoc caſu vbi fructus ſoluti reperiuntur ex pacto expreſſo, de quo conſtat ex partitis Luraghi, vel ſaltem tacito, de quo conſtat ex ſolutionibus.

Neque obſtat dicere, quod hoc pacto fructus ſoluti nullo caſu computabuntur in ſortem, quia ſemper pactũ tacitum præſup
10 ponitur, † & tamen multi ſunt caſus, in quibus Doct. admittunt imputationē: nam † Doct. intelligen. ſunt in omnibns caſibus, quibus fructus fuerint indebitè, & illicitè exacti;
11 Nos verſamur in caſu licito, †quia pro oneribus matrimonij debētur fructus dotis c. ſalubriter vbi Doctor. de vſur. & habemus quantitatem taxatam à ſtatuto, vt diximus, & in omnem euentum minuit difficultatem in hoc caſu, quia cum Io. Baptiſta, teneretur dotē reſtituere, Illuſtriſſ. D. Ludouico Vicecomiti ſecũdo viro D. Lauræ Macharanæ fuerit datum in
12 ſolutum pro dote nomen Io. Baptiſtę †& conſeqnenter omnis actio contra Io. Baptiſt. transfuſa in D. Ludouicum l. 2. C.
13 de act. & oblig. vti D. Anton. † Macharanus pater D. Lauræ tenebatur ſoluere fructus pro oneribus matrimonij abſq; alia interpellatione l. pro oneribus C. de iur. dot. Gloſ. fin. in l. de diuiſione ff. ſolut. matr. cum alleg. per Moder. de alim. q. 42. n. 13. ita & Io. Baptiſtæ, vt dixit Ruin. cōſ. 53 in fin. lib. 2. Moder. d. q. 42. n. 7. qui dicunt, ꝙ ratio æquè militat pro marito cui eſt ceſſum nomen, ac ſi dos ei promiſſa fuiſſet, & in quãtum contradicit Gabr. conſ. 151. n. 7. & 8. lib. 1. forte procederet, ſi alio modo, quam per ceſſionē mutata eſſet perſona debitoris iuxta Ruin alleg. conſ. 221. li. 1. & Moder. vbi ſupra n. 64. vel ſaltem ſi debitor obligaretur ad quod prius non tenebatur quæ non militant in hoc caſu.
14 Nec obſtat, quod pars fructuum fuerit ſoluta Lauræ, † & quod mulier poſt ceſſionem nominis petere non poſſit, ſed vti Grat. conſ. 56. lib. 1. ſi quidem vir ratum habet, & mulier non petit, ſed agitur de pecunijs iam exactis.

Quoad tertium tempus ſcilicet poſt interpellationē iudicialem, & poſt obtentum decretum, & relaxatum mandatũ etiam de

ſubha-

ſubhaſtãdo ceſſant omnia ſumpradicta in contrarium, & creditores Luraghi non inſiſtunt, & idcirco tranſit ſine difficultate.

Et ita fuit decíſum, &c.

R. P. D. PIROVANO.

Romañ. ſeu Colonieñ. pecuniaria Merc. 16. Nouemb. 1611.

SVMMARIVM.

1 *Super caſu à lege deciſo non eſt diſputandum.*

2 *Forma Cameræ concernit fauorem vtriuſque partis.*

DECISIO LXXXVI.

Domini de Bonuiſijs vti creditores Caroli Nouaroli exegerunt à Monte Pietatis ſcuta mille, quæ fuerunt eo in loco depoſitata per Mercatores Alborghettos, & Bonettos, vti prætenſos debitores d. Nouaroli precij mercium, & ſe obligarunt cum cautione de reſtiuen. prioribus, & potioribus creditoribus, & in euentum, in quem non eſſent creditores, & ad omne mandatum domini.

Conuẽti exinde dd. Mercatores Alborghetti, & Bonetti à Nicolao Viuieno, vti domino mercium: Rota cenſuit precium ad Viuienum, nõ autem ad Nouarolum ſpectare; qua reſolutione ſtante, propoſui dubium an DD. de Bonuiſijs tenerentur ad reſtitutionem ſcutorum mille.

Et domini dixerũt teneri, quia euenit caſus indebiti comprehen
1 ſus in obligatione ſuper quo, provt † ſuper caſu à lege deciſo vlterius nõ eſt dubitand. l. Ancillæ C. de furt. Oſaſc. deciſ. 28. n. 13. Crauett. conſ. 317. n. 1. loquens de caſu inſtrumenti.

Conſtat. n. ex deciſ. in hac cauſa facta Nouarolo nullũ ius cõpetere in mercibus, nec in precio penes mercatores Alborghettos, & Bonettos exiſtẽte, ſed earum fuiſſe dominũ Nicolaum Viuienum, & propterea cum conditio purificetur, ſub qua pecunias depoſitatas releuarunt, tanquam non habẽtes intereſſe in pecunijs ad Nouarolũ ſpectan. locus eſſe debet viæ executiue, vigore obligat. Cameralis contra DD. de Bonuiſis,

etiam

etiam fauore Viuieni non nominati propter formam Came-
2 ræ concernentẽ fauorẽ cuiuslibet, † vt reſoluerunt Domini in vna Rom.vineæ.20.Iunij 1597.coram bo.me.Card. Seraph.

R. P. D. MANZANEDO.

Peruſina attentatorum. Lunæ 25. Maij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Attentata poſt inhibitionem veniunt reuocanda.*
2 *A.C. ſtante oblig. Camer. poteſt procedere etiam ſi cauſa ſit commiſſa alteri; quod intelligitur, vt n. 3. 4. & 5.*
6 *Diſputan. non eſt extra Rotam de vi inhibitionis Rotalis.*
7 *Inhibitiones Rotales ſiue iuſtæ, ſiue iniuſtæ non ſunt contemnen.*
8 *Aditus ad Principem in Curia eſt facilis.*

DECISIO LXXXVII.

DVbitaui an adſint attentata, quæ veniant reuocanda; & cũ inhibitio Rotalis fuiſſet intimata Marino de Podio perſonaliter 6. Auguſti 1607. Et poſtea Marinus corã Epiſcopo Peruſino inſtetit deliberari bona, & fieri aliqua bannimenta pro d. deliberatione neceſſaria, quin etiam inſtetit pro citatione contra Moniales ad videndũ fieri inſtrum. iudiciario nomine de bonis prædictis in tenutã captis, & 8. Octob. 1608. corã
1 A.C. obtinuit contra Moniales mandatũ de conſignando † viſa fuerunt prædicta omnia attentata, & ſic reuocan. ad text. in c. non ſolum in fine; & in c. Romana §. quod ſi obijciatur de appell. in ſexto Rota deciſ. 20. & 31. de appell. in nouis Oſaſc. deciſ. pedem. 5. num. 1. Lancell. de attent. poſt inhib. 2. par. cap. 20. num. 226.
2 Quibus non obſtat, † quod A. C. quando cauſa committitur contra aliquem, qui habet pro ſe obligationẽ in forma Cam.
3 poſsit in illa procedere virtute ſuarum facultatum, quia † hoc intelligitur: quoties in commiſsione nulla fuit facta mentio
4 obligationis Camer. † ſecus tamẽ eſt, quando illius facta fuit mentio in cõmiſſione, tunc namq; ſilet iuriſdictio A. C. prout
5 in ſuis facultatibus expreſsè legitur, † quod procedit etiam ſi in-

Digitized by Google

ſi incidenter prædicta mentio in commiſsione fuiſſet facta, & cauſa ſuper negotio principali commiſſa,prout videtur eue niſſe in noſtro caſu, in quo quamuis aliquo modo poſſet dubitari,nihilominus etiam iſta dubitatione ſtante,geſta per A.
6 C.poſt inhibitionẽ Rotalem ſunt attentata, † cum in curia de ſtylo Rotæ alij Iudices in dubio nõ ſe debeant intromittere, tum ne aperiatur via diſputandi de validitate inhibitionis, vel de illius vi comprehenſiua extra Rotam deciſ. 187. nu. 8.
7 par. 2. diuerſ. † tum quia inhibitiones Rotales non ſunt contemnendæ ſiue iuſtæ, ſiue iniuſtæ iuxta eundem ſtylum Rotæ deciſ. 26. in fin. de appell. in antiq. Lancell. vbi ſopra ampliat.
8 11. n. 1. & 2. cum ſeqq. † & in Curia ratio eſt huius ſtyli, quia facilis eſt aditus ad Principem pro remedio Achill. deciſ. 29. de appell. ex quibus DD. conſtare de prædictis attentatis reuocandis dixerunt.

ILLVSTRISSIMO BLANCHETTO.

Romana Cenſus. Lunæ 9. Maij 1594.

SVMMARIVM.

1 *Statutum de duabus conformibus intelligitur de diffinitiuis.*
2 *Verba debent intelligi in potiori ſignificatu.*
3 *Obligatio Cameralis non exequitur quando probatur per metum facta.*
4 *Numerus ſuplet defectum in teſtibus.*

DECISIO LXXXVIII.

Domini dixerunt non eſſe locum executioni; quia de duabus conformibus iuxta ſtatutum Vrbis non conſtat, cum
1 illud intelligatur de duabus ſentẽtijs definitiuis† verba enim
2 debent intelligi in potiori ſignificatu §. ſed ius inſt. de iure naturali gentium & ciuili, tum etiam, vt minus quam ſit poſſibile derogetur iuri communi.

Mãdatũ autẽ relaxatum per D. Rattã non habet vim diffinitiuæ ſed eſt merẽ interloquutoria: præterea à ſententia d. Thanaſij pendet appellatio.

3 Verum

3 Viſum eſt etiam Dominis non poſſe † procedi de executionē obligationis Cameralis propter probationem metus, qui excludit conſenſum Angelæ & metum ſentiebant probatum
4 ex dictis teſtium; quod ſibi inuicem adminiculantur, & † numerus ſupplet defectum Alex. conſ. 5. nu. 7. lib. 1. Neguſan. conſ. 47. n. 29. Dec. conſ. 163. n. 14.

Non obſtat quod Vinea fuerit empta ex his pecunijs, quia cōtrarium appart ex inſtrumento donationis & ex alijs cauſis narratis in alio inſtrumento cenſus.

Videri tamen Domini dixerint an metus Angeli pro ſuſceptione termini poſt mortem Germanici fuerit purgatus.

R. P. D. SACRATO.

Romana Palatij. Ven. 12. Decebr. 1610.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio quod cauſa eſt reducta ad non cauſam impedit executione oblig. Camer.*

2 *Hæres adeūdo hæreditatē videtur contrahere cum legatarijs.*

3 *Exceptio noua conuentionis admittitur contra oblig. Camer.*

4 *Executiua via ſicut competit creditori agenti vigore oblig. Camer. ita etiam reo excipienti & petenti compenſationē.*

5 *Ordinaria via eſt procedendum inter æqualiter priuilegiatos.*

6 *Sententia ob non appellationem tranſit in iudicatum.*

7 *Exceptio rei iudicatæ opponitur in quocunq; iudicio, & nu. 8.*

9 *Rota non exequitur ſententias extra eam latas, declara vt num. 10.*

11 *Hæres adeundo hæreditatem cum beneficio l. & inuentarij non liberatur à ſeruanda voluntate defuncti.*

12 *Hæres in parte non tenetur in totum ad ſolutionem legatorum limitatur. n. 13.*

DECISIO LXXXIX.

Cenſuerunt Domini non eſſe locum executioni, nam etiam ſi D. Federicus habeat inſtrumentum obligatione Camerali vallatum in quo D. Citarella creditor ſcut. 5000. occaſione

ſione dotis Lauræ recepit palatium valoris ſc. 10000. quorũ quinque excomputauit cum prædicto credito, & reſiduum ſoluere promiſit; attamen è conuerſo D. Citarella habet pro ſe teſtamentum dictæ Lauræ, in quo ipſa mandat palatium recipi per eundem Federicum, & fratres hæredes inſtitutos pro eorum pretio, pro quo fuit datum Citarellæ, & conſequẽter; cum fratres adiuerint hæreditatem, & Citarella illis palatium obtulerit, & iam pridem eius poſſeſſionem in actis dimiſerit, videtur quod cauſa obligationis Citarellæ ſit reducta
1 ad non cauſam; † quæ exceptio admittitur etiã aduerſus obligationem Cameralem Galleſ. ad form. Cam. oblig. p.4.q.1. n.12. Rota in cauſa Roman. Pecuniaria de Zabrerijs 4. Maij 1580. coram Cantuccio relata inter diuerſ. impreſſ. deciſ. 123 n.15. p.2. in Romana nullitatis obligationis 23. Ianu. 1602. coram bo. me. Card. Pamph. & in Camerineñ pecuniaria. 13. April. 1599. coram Illuſtriſſ. Millino.

Facit quia Federicus, & fratres adeundo hæreditatẽ Lauræ vi-
2 dêtur ſuper hoc palatio † quaſi contraxiſſe cum Citarella legatario l. apud Iulianum §. fin. & ibi gloſ. ver. contrahere, & Bart. n. 2. ff. quib. ex cauſ. in poſſ. eatur. §. hæres, et ibi gloſ. ver.
3 intelligitur inſtit. de oblig. quæ ex quaſi contract. quæ † noua conuentio ſine dubio admittitur contra obligationem Cameralem vt per Afflict. deciſ. 38. n. 3. verſ. ad hoc bene facit ex Capic. deciſ. 167. n. 4. verſ. mihi viſum eſt Galleſ. in d. p.4. q.1. n.2. fuit dictũ in cauſa Interamneñ mercium 4. Iunij 1593. coram R.P.D. meo Penia, et in Romana cenſus. 3. Decembris 1599. coram R.P.D. meo Lancellotto. Et concludẽdo, idẽ per diuerſa dicebatur; quod ſicut Federico competit via executiua pro ſuo credito obligatione Camerali vallato,
4 ita † competit Citarellæ pro ſuo legato: Guillelm. de Benedict. in c. Rainutius ver. ſi abſq. liberis n.193. de teſtam. Boer.
5 deciſ. 295. n.12. cum alijs per Becc. conſ. 17. n.7. Vnde † tanquam inter æqualiter priuilegiatos procedendum eſt via ordinaria ad l. ſed ſi milites §. coequalitas ff. de excuſ. tut. Bar.

LII in

in l.fin.n.21.verſ.aut comparet aliquis C.de edict. diu. Adr. toll.Mohed.deciſ.13.vt lit.pend.Put.deciſ.135.n.1.lib.1.Veral.deciſ.329.n.2.p.1.

Addebatur Citarellam ſuper ſuo legato iam diu ab A.C.repor
6 taſſe ſententiam fauorabilem, † quæ ob non proſequutam appellationem tranſitum fecit in rem iudicatam, & etiam coram R. P. D.Ludouiſio fuit dictum illam eſſe iuſtam.Hinc
7 inferebatur † prædictam rem iudicatam facere exceptionem Citarellæ claram,& liquidam iux.cumul.per Surd.conſ.189
8 n.5.& † conſequenter admiſſibilē in quocūq; iudicio. l.1.ff. de re iud.Bar.in l.1.n.6.C.de ord. iud.latè Abb. conſ.50.n. 2.& per tot.lib.1.
9 Licet enim † Rota non ſoleat multum attendere ſententias extra illam latas;attamen hoc eſt quandocumq;agitur de illarum executione, vt alias fuit dictū in cauſa Romana Grani 17. decembr. 1574. coram Robuſterio relata inter diuerſ. impreſ.deciſ.84.n.4.p.1.& in C amerineñ penſionis.22.iun.
10 1592. coram Giptio, † ſecus ad effectum ſuperſedendi & quando per deciſionem Rotalem eſt iam detecta iuſtitia illius,quia tunc ceſſat, quod poſſit impediri effectus rei iudicatæ ſub prætextu notoriæ iniuſtitiæ.

Non obſtat quod hæreditas Lauræ fuerit adita cum benef. l.
11 & inuentarij † quia non per hoc liberatur hæres à ſeruando voluntatem defuncti, quantum ſuppetunt vires hæreditariæ Molin.de primog.lib.4. c.1.n.25.Rom.conſ.18. in fin.Gab. conſ.125.nu.11.& 12.li.1. Surd poſt alios conſ.577. nu.15. & ſequen.li.4.
12 Non etiam facit quod D.Federicus minimè † ſit hæres in totum Laurę & conſequenter non teneatur pro legatis reli-
13 ctis per ipſā;niſi pro ſua portione:quia † reſpōdetur receptione palatij per hæredes facieñ eſſe indiuiduam,nec poſſe per D.Federicum pro parte improbari,vnde reſultat,quod reſtituto per Citarelam toto Palatio, non poſſit Federicus nec etiam partem pretij recipere,quia cauſa eſt reducta ad non cauſam ex ſupradictis.

Tandem

Tãdem nihil facere videtur quod hæreditas Lauræ exhauriatur à legatis: quia hoc nihil ad Citarellam;eo enim ipſo, quod Laura mandat recipi palatium loco ſuæ dotis, liberat Citarellam,& conſtituit ſuam hæreditatẽ in hoc palatio, quod ſi ſolutis legatis nihil ſupereſt de hæreditate non per hoc reſurgit obligatio facta per Citarellam occaſſione reſidui pretij d. Palatij,

R. P. D. SACRATO.

Romana Penſionis Domus Lun. 24. Nouem. 1608.

SVMMARIVM.

1 *Vtens iure ſuo non tenetur reſarcire damnum ex hoc alteri factum.*

2 *Damnum quod prouenit alicui ex ſuo malo iure non debet conſiderari.*

3 *Conductor qui promiſit finita locatione reddere rem conductam non dicitur renunciaſſe iuri inquilinatus.*

4 *Iuramentum non extendit obligationem ſed fortius ligat.*

5 *Conductor an & quando amittat priuilegium inquilinatus.*

6 *Conductor poteſt retinere expenſas factas in neceſſaria reparatione rei conductæ.*

7 *Diſpoſitio l. curabit* C. *de action. empt. habet locum in quolibet contractu.*

DECISIO XC.

FVit reſolutum Didacum non teneri pro anno, quo domus ſtetit illocata, ſi quidem ipſe habet fundatam intentionem in decreto Camerali, quod non potuerit expelli abſque eo, quod Bartolomæus locator per ſe ipsũ inhabitare vellet, vel
1 illam per annum illocatam habere, † vnde quamuis ipſe ſe oppoſuerit, ne infra d. annũ locaretur; vſus fuit iure ſuo, & cõ-
2 ſequen. ad nihil tenetur ad l. Graccus C. de adult. † nec eſt habenda ratio præiudicij locatoris, cum ex eius malo iure deſcendat l. ſi mulier. in princ. ff. quod met. cauſ. Natt. conſ. 509. num. 4.

3 Non obſtat quod Didacus medio iuramento † promiſerit finita locatione reſtituere domum vacuam, & expeditam; quia ex hoc nõ dicitur renunciaſſe decreto Camerali, vt latè in deciſ. Put. 166. lib. 1. quæ placuit Dominis quicquid
4 exaduerſo dicatur de iuramento, quia † iuramentũ non extendit obligationẽ licèt in ea fortius liget Ruin. conſ. 134. n. 9. lib. 1. Grat. conſ. 139. n. 6. lib. 2. & fuit ſæpè dictum. Minus
5 facit, quod Didacus malè vteretur † domo, vel fuerit moroſus in ſoluendo, quibus caſibus amittitur priuilegium conductionis, vt not. in l. æde C. locati: quia neutrum ſubſiſtit in facto, & quoad abuſum domus, res procedit de plano, quia nihil releuans allegatur, ne dum probatur, & tamen malus tractatus ad hunc effectum debet eſſe notabilis, vt per Bald. in d. l. æde n. 23.

Quantum vero ad moroſitatem non obſtat quod Didacus cõuentis tẽporibus non ſoluerit penſiones; quia eſt aduertẽdũ hoc proceſſiſſe culpa locatoris, qui illas pluries, & iudicialiter interpellatus negauit velle recipere, niſi integras, nec in-
6 tegras tenebatur Didacus offerre, quia † licitè potuit retinere expẽſas factas in expurganda domo ab inundatione Tyberis cum aliter vti non potuiſſet l. ex conducto ff. locat. l. ſi merces ff. eodem late Natt. conſ. 449. n. 9. cum plur. ſeqq. & vltra diſpoſitionem iuris adſunt ſuper hoc bandimenta Illuſtriſſ. Camerarij & duæ ſententiæ ad fauorem Didaci conformes, & licet ipſe Didacus poſtea ſoluerit Bartholomæo locatori eandem portionem quam ipſe ab initio volebat retinere pro dd. expenſis: non propterea dicitur ſuccubuiſſe in ſua prætenſione; quia ſoluit reſeruatis ſibi ſuis iuribus.

Aliqui etiam ex Dominis fecerunt fundamentum in eo, quod Bartholomæus locator per annũ (de cuius penſione agitur) retinuit penes ſe claues domus, & in dies ingrediebatur, & egrediebatur, & in illa induxit bonam quantitatem merciũ, & aliarum rerum, prout ex fide teſtium fidedignorum, quæ datur vnde iniquum videtur quod ipſe velit eodem tempore

gauiſus

Digitized by Google

gauiſus fuiſſe re, & pretio contra æquitatem l. curabit C. de
7 act. emp. † quæ habet locum in quolibet contractu tam nominato, quam innominato Cæſar. de Graſſ. deciſ. vnic. num. 8. de vſur.

ILLVSTRISSIMO BLANCHETTO.

Romañ. pecuniaria de Saſſettis. 14. Maij 1576.

SVMMARIVM.

1 *Cedula priuata de conſenſu partium habet viam executiuam.*

2 *Clauſula quod apoca babeat vim publici inſtrumenti quid importet.*

DECISIO XCI.

QVo ad primam difficultatem an pro ſumma ſcut. 500. de qua in apoca poſſit procedi executiuè, circumſcriptis
1 facultatibus A.C. † tenuerũt Domini, quod poſſit procedi, quia partes poſſunt facere, quod cedula priuata habeat vim inſtrumenti publici, & dare viam executiuam in omnibus provt in obligatione Camerali, & in his, quæ ſunt iuris, idem eſt eſſe tale, & haberi pro tali.
2 Non obſtat quod non ſit data facultas notario extendendi quia † ſat eſt, che la preſente habbia forza d'inſtrumẽto, & vaglia come ſe fuſſe obligatione in forma Camera: Nam etiam in ſententijs & contractibus, & alijs diſpoſitionibus ſtricti iuris, qui vult vnum, vult omne neceſſarium antecedens. Item iudex ſuccedit in locum partis, & dare potuit hanc facultatẽ extendendi: nã qui extẽdit & declarat, nihil de nouo inducit.

ILLVSTRISSIMO BLANCHETTO.

Roman. trium millium. 27. Februarij 1587.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio ſolutionis admittitur cõtra obligat. Cam. limitatur n. 2.*

3 *Solutio cenſetur facta potius ex cauſa proprij debiti, quam alieni.*

DECISIO XCII.

DOmini fuerunt concordes, ex allegatis à Saulis non conſtare fuiſſe ſatisfactum Gradis de ſumma, de qua agitur: habent

habent.n. Gradi intentionem fundatam ex inſtrumento cla-
1 ro,& liquido cum obligat. Camerali,†cōtra quod,licet admit
tatur exceptio ſolutionis Caſſad. deciſ.vnic. de mut. petit.ta
2 men † illa debet in continenti probari; ex partitis autem ta-
3 lis ſolutio non probatur; primò quia † ſolutio cenſetur facta
potius ex cauſa proprij debiti,quam alieni pro qua quis fide-
iuſsit tantū.l. & magis ff.de ſolut. Bart. in l.cum ex pluribus
eod. tit. Secūdo quia ex diſcordia peritorum apparet hanc
exceptionem non eſſe clarā,& in hac concordia dominis ma-
gis placuit relatio Domini Pauli Falconerij tanquam magis
conformis deciſioni factæ.21.Nouembris anni præteriti.

SIGNATVRA IVSTITIAE.
R. P. D. ROBVSTERIO.

Bononien. obligat. Camer. de Campegijs. 12. Maij 1594.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium l.vnic.C. quand. Imper. inter pup. & vid.cur ſit inductum.*

2 *Pupillus in forma Cam. obligatus poteſt conueniri coram A.C.*

3 *A.C.facultates comprehendunt etiam pupillos,& viduas.*

4 *Clauſulæ derogatoriæ generales an comprehendant priuilegium d. l. vnic. & num. 13.*

5 *Iuriſdictio alicui conceſſa an cenſeatur conceſſa priuatiuè vel cumulatiuè.*

6 *Iuriſdictio vniuerſaliter conceſſa laico in aliqua ſpecie cauſarū in illis comprehendit etiam perſonas Eccleſiaſticas.*

7 *Iudex laicus à ſtatuto deputatus ſuper inſinuatione teſtamētorum an comprehendat clericos.*

8 *Voluntas diſponentis ex quibus eliciatur.*

9 *Dictio quicunque eſt dictio collectiua.*

10 *Dictio alius reſtringit ad paria vel ſimilia.*

11 *Negatiua magis negat quam affirmet affirmatiua.*

12 *Verba recipiunt interpretationē à ſubiecta materia.*

14 *Clauſula quorū tenores habet vim ſpecificæ et indiuiduæ expreſ(ſionis.*

15 *Ver-*

Digitized by Google

15 *Verba vniuerſalia an & quando ſufficiant in materia ſtricta & odioſa.*
16 *Vniuerſitates æquiparantur per modum regulæ pupillis.*
17 *Exceptio firmat regulam in contrarium.*
18 *Papa poteſt fingere & habere pro expreſſo id quod in indiuiduo erat exprimendum, & habet vim indiuiduæ expreſſionis.*
19 *Papa cum clauſulis ampliſſimis derogat priuilegijs in corpore iuris clauſis.*
20 *Pupillus hæres patris an ſit cōueniēdus in foro patris, vel in ſuo.*
21 *Pupillus an & quando poſſit renunciare priuilegio l. vnicæ.*
22 *Hæredum bona & obligare & donare quis poteſt.*
23 *Obligationis Camer. virtus tranſit ad hæredes.*
24 *Oblig. Camer. trahit ad ſe perſonas priuilegiatas, non autem perſona trahit ad ſe contractum vel cauſas.*
25 *Iudex cauſæ præparatæ eſt Iudex cauſæ præparantis.*

DECISIO XCIII.

FVerat Romæ coram A.C. vigore oblig. Camer. vocatus pupillus extra ſuam Prouinciam, & quamuis forte eſſet diues nihilominus petebat in Signatura Iuſtitiæ ex priuilegio l. vnicæ C. quando Imperator inter pupillum, & viduã auocari cauſam d. obligion. Cameral. à Curia, & committi alicui Iudici
1 ſuæ Prouinciæ ex quo priuilegium d. l. vnicæ † competit ipſis pupillis nõ ratione paupertatis, ſed miſerationis gratia, propter illorum imbecillitatem: quicquid. n. vident, ignorant, & rebus ſuis præeſſe neſciunt, & gubernantur à tutoribus, & adminiſtratoribus, qui plerumque in eorum officio delinquunt, & ſiue ſint pauperes, ſiue diuites miſeri ſunt, & gaudent priuilegio d. l. vnicæ iuxta Azonis Alber. ibi, & aliorũ pluriũ ſententiã, quam cõmunem, & veram dicunt Couar. pract. queſt. c. 6. n. 2. verſ. obtinet tamen hoc priuilegium Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. caſ. 66. n. 3. Mar. Ant. Natt. conſ. 590. nu. 3. Rolan. à Vall. conſ. 76. n. 45. lib. 1. quicquid ille dixerit conſ. 20. lib. 2. & nihilominus etiam ſtante huiuſmodi præſuppoſito re mature diſcuſſa. 12. Maij 1594. præualuit ſententia,

vt

2 vt † cauſa executionis d. oblig. Camer. cognoſcatur in tribunali A. C. & non in partibus; moti ſunt Domini ex illius facultatibus in quibus habetur, vt de omnibus obligationibus in forma Cameræ, vbi vis locorum, & inter quaſcunque perſonas factis, & faciendis quibuſdam ibi exceptis, ſolus cognoſcat, & alij quicunque iudices in ſimilibus cauſis nullatenus, nulloq. modo procedere poſſint, inhiben. quibuſcunque iudicibus, ne in executionibus ac proceſsibus præfatarum obligationum de cætero ad inſtantiam cuiuſuis perſonæ, communitatis, capitulorũ, & quorumuis priuilegiatorum quouis modo directè, vel indirectè, ſe intromittere præſumant, ac inſuper derogando ampliſſime quibuſcunque conſtitutionibus, & regulæ de iure quæſito non tollendo, priuilegijs quoque quibuſuis Communitatibus, Vniuerſitatibus Baronibus, & alijs quibuſcunque ſedi Apoſtolicę mediate, vel immediate ſubiectis, & quibuſuis alijs, etiam Epiſcopali Patriarchali, & Cardinalatus honore fulgentibus perſonis, vbi vis locorum exiſtentibus, etiam pro quibuſcunque cauſis conceſſis etiam ſi de illis ſpecialis ſpecifica, & expreſſa mentio, &c. illorum tenores
3 pro expreſſis, &c. † ex quibus facultatibus & derogationibus viſum eſt pupillos fuiſſe comprehẽſos. & ſufficiẽter derogatũ dicto priuilegio l. vnic. C. quando Imperator inter pupill. & vid. Nam licet Cyn. Bald. Angel. Fulgoſ. Paul. de Caſtr. & Salic. in d. l. vnica, & Bart. in extrauag. ad reprimendum in ver-
4 bo non obſtañ, & plures alij teneant † Clauſulas derogatorias generales non ſufficere ad derogandũ priuilegio d. l. vnicæ in corpore iuris clauſo, ex quo illud cõceditur de iure cõmuni, & ſic coniunctim cõmoditati ipſorum pupillorũ Gloſ. Bald. Paul. de Caſtr. & alij in l. 2. §. communis de iudicijs cum alijs per Creſcent. deciſ. 16. de priuil. alias 223. Anton. Galleſ. de oblig. Camer. in 2. par. tractatus 2. par. formulæ oblig. Camer. q. 2. n. 6. pag. 54. tamen quando prout hic, conſtat de mente Papæ ex Clauſulis ampliſſimis cum clauſula quorum tenores, tunc intrat opinio Alber. in d. l. vnica in fin. vbi aſſerit

Digitized by Google

rit vidiſſe ſeruari cõtrariũ, quod ſufficiunt clauſulæ generales & plura cumulat. Rip.in term.d.l.vnic.in c.1.n.54.& 55.de reſcrip.Ant.Gab.de reg.iur.conc.9.n.6.poteſt.n. conſtare de mente diſpo nẽtis,tam ex clauſulis poſitis in parte executiua, quàm diſpoſitiua Bal.in l.eam quã n.36.C.de fideic.Fel.in c. licet in corrigendis col.pen.ff.de offic.ordin.Hic autẽ tam ex verbis diſpoſitiuis,quã executiuis cõſtat de mente Papæ,vt voluerit comprehendere in huiuſmodi ſpecie executionis oblig. Camer. perſonas de iure communi priuilegiatas. Nam licet Ang.in l.teſtamẽta omnia C.de teſt.Aret.conſ.102.col.1.circa med. Dec.conſ.3.n.3.& ſeq.& conſ. 550. poſt princ. & conſ. 664. col.2.Couar.in Clement.Alma Mater par.1.§. fin. n.3. de ſenten. excommunic. Rim.Iun. de donat.§.1.n.179. cum pluribus ſeqq. Rol.à Vall.conſ. 48.in 2.dub.lib. 2.multifariè
5 deſtinguãt † quando iuriſdictio conceditur alicui,an cenſeatur conceſſa priuatiuè, vel cumulatiuè præſertim reſpectu ordinariæ iuriſdictionis; in his tamen facultatibus expreſſe cõceditur A. C. hæc iuriſdictio quo ad executionem obligationum Cameral. priuatiuè, quo ad omnes alios iudices, & ſic ceſſat hæc difficultas,vt poſt Iacob. Butr. animaduertit Ruin. conſ.7. n.6.lib.4.ſolum ergo videndum eſt hic, an ſint comprehenſi pupilli,& derogatũ illorum priuilegio:& dicitur fuiſſe comprehenſos, & ſufficienter derogatum.

Primo ex eo,quod conceditur A.C.in iſta ſpecie cauſarum executionis oblig.Cam.propter illarum naturam,& qualitatem vniuerſalis iurisdictio priuatiue quo ad alios, & infortioribus terminis de iuriſdictione vniuerſaliter †conceſſa layco in
6 aliqua ſpecie cauſarum,quod in illis cauſis comprehendãtur perſonę priuilegiatæ etiam de iure diuino,& communi,prout ſunt perſonæ eccleſiaſticæ tenent Hoſtien.Bald.Zabarell. & Abb.in c.cæterum nu.6.verſ.vlt.induco iſtum textum,& poſt eum Butr.Aret. Barbat. & Dec.de iudic & præſertim Felin. col.2.n.3.verſ.dicit hic D.Andreas,& in c.eccleſia S.Mariæ in fin.1.q.col.29.n.67.& seq.verſ. vltimo non omitto de cõ-

ſtitut.& in layco Domino fœudi, vt cognoſcat de cauſa feudali actiuè, & paſiue inter Vaſſallos etiam eccleſiaſticos & quauis dignitate eccleſiaſtica fulgētes Felin. & alij in d.c. eccleſiæ S. Mariæ de coſtit. & in c. cæterum de iud. & late Iaſ. in præludijs feudorum col.3. q.1.n.5.& 6.verſ.an autem iſtæ
7 conſtitutiones,& in † ſtatuto de inſinuandis vel publicandis teſtamentis coram iudice layco, tenent Bald. Paul. Caſtr. Alex.Corn. Iaſ.& alij in l.teſtamenta omnia, & in l.conſulta diualia C.de teſtam.Iſern.in prælud.feud.q.1.num.6.verſ.ad prędictam. Secundo hoc itidem deducitur,ex quam plurimis clauſulis vniuerſalibus,& multipliciter geminatis,non ſolum reſpectu perſonarum,locorū, & quorumuis priuilegiorum, & priuilegiatorum,ſed etiam reſpectu cauſarum ipſorum priui-
8 legiatorum,quæ vniuerſalitas, & geminatio multum valet † ad detegendum voluntatem diſponentis in materia odioſa, & exorbitanti l. Baliſta,& ibi not.ad trebell.& in l.imperium de iuriſ. omnium Iud.cum alijs per Rim.conſ.271. viſis.Soc. conſ.266.n.14.& 15.vol.2.Ant.Gabr.de verb. ſignifi. concl. 4.Dec.in l.vnica in 1.not.C.de errore calculi Mandoſ. in reg. 33.de ſignatura per fiatq.11.n.4.etiam circa ea,quæ requirunt ſpecialem & expreſſam mentionem Fel.in tract. quando literæ apoſtolicæ noceant Patro. in 4. ampliatione,& in cap. poſtulaſti col. 4. verſ. declara prædicta de reſcript.cum alijs per Rot.diuerſ.deciſ.388.n.4.& ſeq.p.1.Creſcen.deciſ.32.ac
9 etiam circa priuilegia communia cum huiuſmodi dictiones† quorumcumq; & ſimiles ſint collectiuæ & comprehendant communia,& ſimultanea Bar.in l.hoc articulo n.3. & 6.de hæred.inſtit.& in l.ſi ex toto §.ſi ita ff.de legat.1. Felin.in c. in noſtra n.38.de reſcrip.cum alijs per Labert.de iure patronat.lib.2.p.3.q.9.art.7.& 34.f.369.& 374.Pariſ.conſ.97.n. 92.lib.1.Rot.diuerſorum deciſ.54.nu.17.& ſeq.p.2.vbi poſt Dec.Aym.& alios,Dec. ibi ampliat etiam ſi in vno ſit maior ratio, quam in alio præſertim vbi non adeſt reſtrictiua alijs,
10 quæ quandoque reſtringit ad paria vel ſimilia Roman.conſ.

31.

31.viſis vbi additio.Creſc.deciſ.32.Mandoſ.in reg.27.q.5. n.5.& tanto magis cum hic adſit non ſolum vniuerſalitas,&
11 geminatio affirmatiua,ſed etiam negatiua,† quæ magis negat, quam affirmatiua affirmet Gloſ. Oldrad. & alij per Dec. conſ.3.n.4.& ſeq.& conſ.640.n.9 Mand.in reg.27.q.4.n.3. cum ſeq.& in reg.34. q.88.n 2.& ſeq.& comprehendit maiora,& extraordinaria ac inſolita Paul. de Caſtr. conſ. 170. viſo proceſsu contraſcripto col.fin. lib.1. Aymon. conſ.308. n.6. & multo magis cum ſubiecta materia de qua agitur cōprehendat has perſonas de iure communi priuilegiatas,vt di
12 ctum fuit,& † verba recipiunt interprætationem, à ſubiecta materia l.ſi vno in principio vbi gloſ. locat. cū alijs per Dec. in l.non vult. hæres eſſe n. 8.ff. de regul. iur. & multo etiam magis cum hic ſit facta expreſſa mentio de quibus vis priuilegiatis & de priuilegijs ex quibus vis cauſis conceſſis,& ſic de re de qua agitur ſaltem in genere, quo casu Cyn. &
13 alij in d.l.vnica admittunt,† quod clauſula non obſtantibus derogat d. priuil. & hoc nullam habet difficultatem, ex quo
14 hic poſt præmiſſa ſequitur clausula † quorum tenores, quæ ex ſtylo curiæ habet vim ſpecificæ,& indiuiduæ expreſſionis, But.conſ.2.Caſſad.ſuper reg.deciſ. 38. & in terminis proximis eſt deciſ.Peregrini Fabij 27.incipit in vna Leodien̄ corā Puteo & plura cumulat Rip.in d.c.1.n.54. & 55.de reſcript.
15 Ant.Gabr.de reg.iur.concl.9.n.6. & quamuis † in materia ſtricta,& odioſa quandoque non ſufficiant verba vniuerſalia vt dicatur ſatis fuiſſe de aliquo in genere cogitatum l. ſi decem,& ibi not.C.de tranſact.Soc.conſ. 266.n.15.lib.2.tamē id non procedit vbi concurrunt tot & tanta de quibus ſupra nec procedit quando ſalua ratione recti ſermonis verba ſunt adeo clara, vt res de qua agitur probabiliter non poſſit effici dubia Bart. in d.l.ſi de certa. col. 2.in fin.& ibi Angel. Paul. de Caſtr. Alex. Iaſ.& cæteri C.de tranſact. Corn. conſ. 336. col.fin.verſ.nec obſtat lib.1.Afflict.deciſ.285.n.7.Rot.diuerſ. deciſ.54.n.21.& ſeq.in 2.p.cum alijs per Ant.Gabr. de reg.

 iur.

iur.concluſ.4.n.22.*H*oc etiam,& tertio oſtenditur, quia ne dum fuit cogitatum in genere de materia rei,de qua agitur, hoc eſt de quibus vis priuilegiatis,&priuilegijs,ex quibus uis cauſis cōceſſis,quorum tenores,&c.ſed etiam in ſpecie de pupillis viduis & miſerabilibus perſonis, quia expreſſe dicit de vniuerſitatibus & comunitatibus,in quibus ſunt pupilli & viduæ,pauperes & aliæ perſonæ miſerabiles,& reguntur,& gu-
16 bernantur per adminiſtratores, & plerumque annales, † & æquiparantur per modum regulæ ipſis pupillis l. reſpublica C.ex quibus cauſis maiores Bart.& alij per Corn.conſ.148. n.4.lib.1.Socc.conſ.66.n.3.&ſeq.lib.4.*A*lciat.conſ. 167.& 227.cum pluribus alijs per Rola.à Vall.conſ.68.n.20.& ſeq. lib.3.Sforz.Oddus de reſtit.in integrum. q. 90.art.7.nu.33. & ſeq.& vtuntur d.communitates priuilegijs pupillorum, & viduarum l.ſi communem ff. quemadm. ſeruit. amitt. cum alijs per *A*lex.conſ.122.n.5.16.&17.lib.4. vbi bona additio Felin.in c.1.de reſcript.Iaſ.in l.ſi emancipati n.5.cum pluribus ſeqq.C.de collat. Creſcen. deciſ.286. aliàs 9. de re iudic.& ſaltim ex varijs circumſtantijs iudex cuius iudicio hoc relinquitur Menoch.de arbitr.iud.caſ.66.lib.2.poterit arbitrari quod multæ ex ijs communitatibus & vniuerſitatibus ſunt miſerabiles aut illis ſimiles,& cum dd. comunitates, & vniuerſitates ſint expreſſe & vniuerſaliter comprehenſæ in his facultatibus,& ampliſſime derogatum eorum priuilegijs, ſatis ex hoc apparet,quod eſt facta mentio de ipſa miſerabilitate,& militat eadem,aut maior ratio ad effectum derogationis priuilegiorum pupillorum,vt intret opinio Cyn.& aliorum in d. l. vnica Calder. conſ. 11. circa med.de priuilegijs Rip.in d.c.1.n.55. de reſcript.ſunt etiam excepti dumtaxat duo caſus ab iſta vniuerſali iuriſdictione executionum obli-
17 gat.Cameralium,† quæ exceptio firmat regulam in contrarium:concurrunt præterea,tot & tanta, vt clare dicatur conſtare de mente Papæ ad effectum de quo agitur, late Rom. conſ.436.& 498.fere per totum Caſſad. deciſ.1. de procur.

& cum

18 & † cum Papa poſſit fingere & habere pro expreſſo id quod in indiuiduo erat exprimēdum, & illud habet vim ſingularis & indiuiduæ expreſſionis & derogationis But.conſ.2.Caſſad. ſuper reg.deciſ.38.cum alijs per Gabriel.de clauſul. concl.5.
19 eſſet nimis reſtringere poteſtatē Papæ,ſi cum his,† ampliſſi mis clauſulis non poſſet derogare priuilegijs in corpore iuris clauſis Feder.de Sen. conſ.47. & plures alij per Rip. in c.1.n.55.de reſcript.ex his igitur conſtat nihil obſtare Cyn. Bald.& alios & d.l.vnica Bart.et Caſtren. ſupra citatos, vltra quod Caſtren. loquitur in paupere, et in priuilegio dato magno magiſtro fauore publico,et ratione perſonæ.Hic vero eſt data vniuerſalis iuriſdictio in huiuſmodi ſpecie cauſarum ratione qualitatis,et naturæ cauſarum,qui caſus multum inter ſe differunt ex ſubiecta materia et alijs per Angel. in d. l. teſtamenta omnia C.de teſtamen.Aret.conſ.102.col.2.et alii ſupra citati, et non fuerat in genere nec in ſpecie cogitatum de huiuſmodi miſerabilitate perſonarū prout hic.Nō obſtat, quod in caſu iſto Pupillus nō obligauerit ſe in forma Cameræ nec contraxerit ipſe,ſed conuenitur tanquam hæres patris, qui contraxit et obligauit se,et ſuos hæredes in form. Cam.
20 et cum non fuerit cœptum iudicium viuente Patre,† pupillus hæres eſt conueniendus non in foro patris, ſed in ſuo l.hæres abſen. l.is qui Romæ et ibi not.de iudiciis cum aliis per Couar.pract.q.c.8.n.3.in fin.verſ.3.concluſ.et n.4 Galleſ.de oblig.Cameral.p.2.q.1.et 2.f.38. cum pluribus ſeqq.et d. q.2. n.3.4.et 5.f.54.Nec obſtat,quod pupillus iſte ſit hæres patris qui contraxit,et obligauit se et suos haeredes in form. Cam. nec poteſt pupillus renunciare d.priuileg.vt not. in d.l.vnica cum aliis per Natt.d.conſ.590.n.15.lib.3. Nam reſpondetur
21 quod licet pupillus † non posſit renunciare d. priuilegio l. vnicæ,quandoq; tamen auctoritate legis illud amittit,veluti quando lis eſt cœpta cum defuncto,Paul.de Caſtr.in l.hæres abſens & in d.l.is qui Romæ de iudicijs cum alijs per Couar. & Galleſ.vt ſup.citatos,& idem quando non eſt cœptum iu-

dicium

dicium cum defuncto, ſed ipſe defunctus expreſſe obligauit,
& ſubmiſit ſe, & ſuos hæredes iuriſdictioni A. C. quia iſti
duo caſus æquiparantur ad eff.ctum de quo agitur ſaltem in
pupillo layco, vt in terminis tenet Cagnol.in l.1.n.43. circa
med.de iuriſdict.omnium iud.Galleſ.d.p.2.q.2.n.5.in fi.f.54.
23 Nam † cum defunctus potuerit ne dum obligare, ſed etiam
expreſſe donare res hæredis, & de illis rebus diſponere & hæ
res teneatur habere ratum factum defuncti ſi vult eſſe il-
lius hæres l.cum à matre C.de rei vendicat. Alex.in l.ſi hære
dis ſeruus de legat.1.& cōſ.173.n.4. & ibi additio in 2.Ant.
23 Gabriel. de reg. iur. concluſ. 11. in princ. & † virtus d. con-
tractus ſit tranſitoria ad haeredes, vt poſt alios late comulat
24 Galleſ.d.f.38.natura † enim & qualitas d.obligationis tra-
hit ad ſe perſonas priuilegiatas non autem perſona trahit
ad ſe contractus vel cauſas, vt inquit Bald.in c.1.col.2.de
controuerſia feudi apud pares & in pupillo refert Aret.conſ.
83.n.7.ante fin.cum alijs per Iſer.in præludijs feudi q.1.n.6.
uerſ.ad praedicta adde, & ad idem faciunt, quae de natura
cauſae dicunt Paul.de Caſtr.Corn.& alij in d.l. teſtamenta
omnia & in d. l. conſulta diualia. C. de teſtam. quae tanto
magis procedunt in caſu iſto, in quo non tollitur priuilegiū
pupillo totaliter, ſed limitatur, & minuitur tantum in cauſa
executionis obligationis Cameralis, vt dicunt Rom. et alij
per Galleſ.in 2.p.form.q.1. num.5. pag. 51. quae limitatio,
ſeu diminutio priuilegii continet longe minus praeiudicium
quam illius abrogatio vel derogatio Frāc. et alii in c.ſi duo-
bus verſ.quod autē ſi laycus, et in c.vt debitor col.8. verſ.7.
quaeritur de appel.Felin.in c.quoniam n.12.de conſtit.Non
obſtat, quod non conſtat in actis huiuſmodi pupillum eſſe
25 haeredem patris, nam hæc pertinent ad A. C. qui, cum † ſit
iudex executionis obligationis Cameralis, et ſic cauſæ prae-
paratæ; eſt etiam iudex cauſae praeparantis, et debet in
primis videre an ſit haeres, vel ne, vt per Galleſſ. ſupra ci-
tatum fol. 40.

Illuſtriſ-

ILLVSTRISSIMO BLANCHETTO.

Romana Pecuniaria ſeu executionis. Ven. 22. Martij 1596.

SVMMARIVM.

1 *Creditor an poſsit agere executiue contra debitorem ſui debitoris executiue obligatum.*

DECISIO XCIV.

DOmini dixerunt eſſe locum relaxationi mandati executiui decreti per A.C. contra Bartholomaeum Morengham in fauorem Radii: cum enim ipſe ſit anterior Zabira, ſicut poſſet agere cõtra D. Io. Antonium Morengham debitorem
1 Bar. ſui debitoris † ita poteſt agere contra Battholomaeum vigore ſuae obligationis in qua ſuſcepit onus in ſe ſoluendi ſummam ſcutorum 500. pro fratre iuxta declarationem faciendam per Dominum. Sal. in l. nomen C. quae res pign. ob. Gabr. conſ. 46. nu. 32. lib. 1. etiam via executiua Pariſ. conſ. 107. n. 88. lib. tertio.

R. P. D. COCCINO.

Anconitañ. aſsecurationis. Lunæ 1. Iulij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Executiuè agi non poteſt, quando obligatio Camer. eſt vulnerata,*
2 *Sententia nulla non vulnerat obligat. Camer.*
3 *Iniuſtitia notoria æquiparatur nullitati.*
4 *Actori quoties licuit appellare, ita etiã reo à contraria reuocatoria.*
5 *Clauſula cum facultatibus A.C. quid importet.*
6 *Appellationis cauſa diuerſificat inſtantiam.*
7 *Obligatio Camer. an & quando dicatur per ſententiã vulnerata.*

DECISIO XCV.

IAm fuerat reſolutum coram me apocham aſſecurationis ſui ſe iuſtificatam, & cum peteretur vigore oblig. Camer. exe-
1 cutio; Domini dixerunt non eſſe concedendã, quia † obligatio Camer. fuerat vulnerata per decretum A. C. Vnde cum licuerit Santob actori appellare, ita licere debet Iudæ reo à contraria ſententia reuocatoria decreti vulnerantis appellare; & ſic cauſa ſemel effecta appellabilis, ſemper remanet appella-

pellabilis. c. non licet actori.de reg. iur.in 6. l. non debet.ff. eod. cum vulg.

2 Non obſt.quod † ſententia nulla non vulnerat obligat.Cameralem,vt fuit dictũ corã R.P.D. meo Corduba in cauſa Elboren. penſionis 9.Iunij 1595. & ideò cum decretũ A.C.ſit in-
3 iuſtũ.vt cõſtat ex deciſ.in hac cauſa facta,iniuſtitia † notoria, quæ nullitati æquiparatur.Fel. in c. inter cæteras n.10. de re iudic. Cæſar de Graſſ. deciſ. 2. num. 7. de ſol.non vulnerauit obligationem Cameralem.

Nam reſponderunt Domini,quod dato etiam,quod ſententia ex eiſdem actis appareret iniuſta,nihilominus non poteſt dici notoriè iniuſta ad effectum,quod ſit nulla,cum non referat ſe ad acta Put. deciſ. 401. lib. 1. quibus addebant aliqui ex DD. quod deciſio in cauſa Elboren. non ſubſiſtit: fundatur.n. in illa regula quod nullum eſt,&c. quæ non applicatur, quia ex
4 eo ſententia nulla vulnerat obligat. Cameralẽ, † quod ſicuti licuit actori appellare; ita licet reo à contraria ſententia:paritas.n. in iudicijs eſt ſeruanda.d.c. non licet, & c.in iudicijs de reg.iur.cum concord.per gloſ.vtrobiq;allegatis,& ſic non conſideratur falſitas ſententię,ſed illa æqualitas inter partes, quæ non reſultaret,ſi ſententia nulla non vulneraret.

Nec releuat, quod cauſa fuerit commiſſa in Rota cum facultatibus A. C. & ideò ſicuti idem Auditor Rotæ poteſt: quia
5 per † illa verba cum facultatibus intelligitur data facultas Aud. Rotæ procedendi executiuè non autem,quod in eadem inſtantia tanquam ſubrogatus A. C. procedat, quia cum ſit
6 commiſſa cauſa appellationis, † illa diuerſificat inſtantiam. Salic.in l. ita demum in fin. & l.inuitus n.15.C.de procur.

Minus efficit deciſio in cauſa Romana ſocietatis. 3. Iunij 1577. coram Illuſtriſs. D.meo Card. Blanchetto, & in alia Romana cenſus 27.Iunij 1580.coram Cantuccio,quia pro intelli-
7 gentia harum deciſionum DD. diſtinguebant, quod † aut eſt vulnerata obligatio Camer. puta quia iudex abſoluit ab impetitis,& hoc caſu intrãt prædicta,& iſte eſt caſus, de quo agitur:

Digitized by Google

tur : aut Iudex pronunciauit ſuper inualiditate decreti iam relaxati vigore dictę obligationis,& iſta pronunciatio nō vulnerat obligationem,ſed ſolum ipſum decretum,& ideo in hoc caſu executiuè procedi poteſt,& ita loquũtur deciſ. allegatę.

R. P. D. COCCINO.

Romañ. inuentarij. Lunæ 19. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio quoties à decreto datur, executioni non eſt locus.*
2 *Obligat. Camer. effectus non porrigitur contra tertium.*
3 *Inuentarij confectio præſeruat perſonam hæredis in eo ſtatu, in quo prius erat ante aditionem.& n.4.*
5 *Inuentarij nullitas non eſt diſcutien. in articulo executiuo.*
6 *Prius præſumitur quod eſt poſterius ad hoc vt actus valeat.*
7 *Creditor certus debet nominatim citari in confectione inuētarij.*
8 *Creditorem certum quem eſſe difficile eſt aſſerere. (aliorũ.*
9 *Inuentariũ reſpectu citatorũ eſt validum quicquid ſit reſpectu*
10 *Scripturas an ſufficiat deſcribere in inuentario in genere.*
11 *Bona in teſtam.deſcripta non eſt neceſſe deſcribere in inuētario.*
12 *Credita in teſtamento nominata occultari nō poſſunt ab hærede.*
13 *Iura & actiones an ſit neceſſe ſcribere in inuentario. & n.14.*
15 *Inuētariũ debet confici corā notario,& teſtibus.limitatur.n.16.*

DECISIO XCXVI.

DVbitaui an mandatum relaxatum contra propria bona Eleonoræ per A.C. eſſet exequend. & Domini negatiuè
1 reſoluerũt, quia ab huiuſmodi decreto datur appellatio†cum effectus obligationis non porrigatur contra tertium,& perſo-
2 nam extraneam. †Galleſ.de oblig.Camer.par.2.in 1.par.formul. q.2. num.3. Qualis erat Eleonora ſtante inuentario per
3 eam confecto, † cuius natura eſt,vt ponat conficientem in eo
4 ſtatu,in quo ante aditionem reperiebatur.† Bald. in l.debitori.col.1.verſ.ſed contra iſtud.C.de pact. & in l.fin. §. in comput.in prima oppoſitione,vbi etiam Iaſ. n.4. C. de iur.delib. & eſt tex.apertus in ead.l.fin.§.& ſi præfatã,vbi dicitur,quod hæres adeundo cum beneficio inuentarij hoc facit ſine peri-

Digitized by Google

culo,& nihil pœnitus ammittit, nec aliquod ſentit damnum
4 latè † Surd. poſt alios conſ.143. n.40. lib.1.

Nec obſtat,dum dicitur de nullitate inuentarij,quia huiuſmodi nullitas non eſt diſcutienda in articulo executiuo,ſed in peti-
5 torio,& negocio principali.† Achill. deciſ.15.num.2.de reſt. ſpol. Gabr. conſ.44. n.12. lib.1.

Sed ceſſat omnis difficultas,quia nullitates, quæ contra inuentarium opponuntur non ſubſiſtunt: defectus.n. citationis tollitur,quamuis.n. mādatarius referat affixiſſe citationem 18. pro prima die iuridica,& tamen inuentarium fuit confectum die 20. nihilominus ſtante quod commiſsio de citando eſt die 19. Nouembris, & tubicina retulit ſe publicaſſe dicta die 19. ex ſerie facti manifeſtè conuincitur error mandatarij referentis ſe citaſſe,& affixiſſe d.die 18.nec videtur veriſimile, quod mandatarius citet ante decretum iudicis,ideo in dubio
6 vt actus valeat,prius præſumitur, quod eſt poſterius † Aym. conſ.52.nu.2. Alex. conſ.112. n.4. lib.5. Dec.in c.quoniam Abbas.n.51.de off.deleg.& in l.ſi donationę n.12.C.de collat.

Nec releuat, quod Virginia, cum eſſet certa creditrix debebat
7 nominatim citari †Bart. in d.l. fin.§.cum igitur n.3.C.de iur. delib. Dec.conſ.251. n.4. & conſ.633. n.9. Aym.conſ.89. in fin. Nam fuit reſpōſum ipſam,vt ex eius ad poſitiones reſponſione conſtat poſt annum ab obitu patris receſſiſſe ab vrbe; nec conſtat fuiſſe reuerſam de tempore, quo inuentarium fuit confectum.

Vltra,quod aliqui ex Dominis dicebant difficile eſſe aſſerere ali
8 quem eſſe certum creditorem † Salic. in d.l. fin. §. ſin autem dubius.n.8. in fin.C. de iur.delib. & ideo quatenus probaretur D.Virginiam eo tempore fuiſſe in Vrbe negocium egere particulari diſcuſſione.

Minus etiam facit,quod alij creditores,qui erant certi tanquam nominati in teſtamēto,non fuerunt particulariter citati,quia quicquid dicendū eſſet reſpectu iſtorum, reſpectu citatorum
9 inuentarium fuit validum † Dec.d. conſ.251. n.4.

Non

Digitized by Google

Non officit, quod Eleonora nō deſcripſit nominatim ſcripturas, quæ erant in duobus ſacculis, ſed in genere deſcripſit duos ſacculos ſcripturarum, quia Rota pluries ſuſtulit hunc defectū,
10 vt † in cauſa Romana de Gaddis 23. Octobris 1578. coram Reuerēdiſs. D. meo Patriarcha Alexandrino, & meis temporib. in cauſa Ciuitatis Caſtelli pecuniaria. 2. Iunij. 1603. coram R.p.d. Iuſto eoq. amplius viſum fuit DD. hoc admittendū in præſenti caſu ſtāte mendicitate teſtatoris de qua deponunt teſtes, & quod alter ex illis ſacculis erat in manib. magiſtri domus Carcerum: alter verò in manib. cuiuſdā ædium locatoris, ex quib. omnibus de facili poteſt argui qualitas harum ſcripturarum.

Minus placuit Dominis, quod omnia bona nominata in teſtamēto non fuerint deſcripta in inuētario, quia cum inuentariū ha
11 beat relationem ad teſtamentum viſum fuit ſufficere † ex traditis per Rip. in l. ait prætor. §. ſi Iudex num. 4. ff. de iudic. Rot. deciſ. 5. de teſt. in antiq. & ſaltem iſta relatio excludit dolum, quia cum credita eſſent nominata in teſtamento, non poterant occultari, & hoc ſufficit ad effectum excuſandi à do-
12 lo † ad trad. per Bald. conſ. 147. num. 3. vol. 4. & Dec. conſ. 633. n. 11. & fuit dictum in allegata cauſa Ciuitatis Caſtelli coram D. meo Iuſto.

Tandem nō obſtat, quod non fuerint deſcripta iura, & actiones
13 Bald. in d. l. fin. § cum igitur n. 8. verſ. tu dic. C. de iur. delib. quia ſtante qualitate teſtatoris, & eius teſtamēto, in quo de-
14 ſcripſit certa credita, † viſum fuit huic requiſito perabundè fuiſſe ſatisfactum.

Et ad illud, quod dicebatur Notarium ſcripſiſſe ad relationem Eleonoræ, & tamen in deſcriptione debere interuenire nota-
15 rium, & deſcribere coram teſtib. † d. l. fin. §. ſin autem dubius C. de iur. delib. Reſponderunt Domini quod teſtator non habebat domum, obijt. n. in carcerib. nec habebat mobilia, vt ex eius teſtamēto patet, & ideò ſatis in deſcriptione interuenit notarius, & teſtes cum Eleonora habens relationem ad teſta-

mentum,quod erat in actis dederit notulam notario,nec nominata in teſtamento egebant particulari inſpectione notarij
16 cum exceptis duob. ſacculis,& certo enſe omnia †eſſent incorporalia, nempe credita,& debita.

R. P. D. COCCINO.

Romañ. dotis. Lunæ 29. Martij 1610.

SVMMARIVM.

1 *Stipulatio Notarij pro omnibus quorum intereſt continetur in Camer.oblig.*

2 *Ius creditorum quoties non eſt effectũ deterius depoſitarius abſq; iudicis decreto poteſt cõſignare bona hæredi. & n.3.*

4 *Ex ſtipulatione notarij non acquiritur ius abſenti ante acceptationem. limitatur. n.5.*

DECISIO XCVII.

VIta functo Io.Baptiſta Rena,Antonia,& Io. Coniuges,nec non & Iulius Cæſar de Abbatib. tanquam creditores dicti Renæ obtinuerunt die 6.Maij 1604.mobilia domus ipſius inuentariari,& penes Clariciam eius vxorem depoſitari,quę ſe obligauit in forma Cameræ de illa reſtituendo, ad omne mandatum Domini & illi,vel illis, cui Dominus mandabit,& poſtmodum ipſa reſtituerit dicta bona præfato Iulio Cæſari hæredi d.Renæ,cum benefitio legis,& inuẽtarij non expectato alio decreto iudicis,creditores poſteriores contra quos ipſa agebat pro reſiduo dotis ſuæ,oppoſuerunt de d. depoſito, & de prædicta cõſignatione,petentes rationem dictorum bonorum quam ipſam teneri reddere Domini cenſuerunt; malè n. conſignauit dicta bona,non expectato decreto iudicis. l. ſi debitorem ff.de nouat.& tenetur illa reddere dictis Creditorib. nam conſtat de eorum intereſſe cum hodie poſſint ſe reualere contra d.bona,vel oppōnere de cõpoſitione,& in obligatione Cam. adeſt ſtipulatio notarij pro omnib.quorum in-
1 tereſt,&c. † Grat.conſ.12.n.7. vol.1. & dixit Rot. in cauſa Rom.fideiuſſionis.28.Ianuarij 1577.coram Robuſterio.

Nõ obſtat,quod Claricia reſtituerit d.bona Iulio Cæſari,qui nedum

dum erat hæres,ſed etiam creditor anterior,& ſic non refert quod illa conſignaſſet abſque decreto iudicis,cum ius dicto-
2 rum creditorum non ſit effectum deterius,† vt colligitur ex l. diſtractis.C. de pignor. & conſiderat Put.deciſ.261 n.2.lib. 3.Nam fuit reſponſum hoc non releuare,quia non propterea eſt certum, quod ius creditorum non ſit effectũ deterius,cum non conſtet an hæres ſit ſoluendo , & quatenus eſſet ſoluendo, non propterea euitaretur circuitus, & dato etiam quod d. hæres eſſet anterior creditor,de quo tamen cõſtat,adhuc non liquet,quod ius creditorum non ſit effectum deterins, quia poteſt eſſe, quod hæres habuerit alia bona in manibus cum quib.potuerit ſibi ſatisfieri,& propterea æquius videtur quod ipſa Claricia agat contra hæredem,à quo, ſi non potuerit ſa-
3 tisfieri,quia vires hæreditariæ non ſufficiant,tunc † verè conſtabit ius creditorum non eſſe effectum deterius , & poſtmodum contra ipſos poterit agere.

Neque etiam obſtat,quod in omnẽ euentum notarius fuit ſtipulatus pro creditorib. abſentib. ex qua ſtipulatione ante acceptationem,& poſt cõſignationem factam d.hæredi,& ſic re nõ
4 integra,nullum ius fuit acquiſitum dictis creditorib. † ſecundum communem opinionem,de qua per Theſaur. deciſ. 70. nu.3. & 4. vbi ita concludit in verſ. mihi profecto quia fuit
5 reſponſum hanc † concluſionem non habere locum , quando adeſt iuramentum ex plurib. allegatis per Theſ. d. deciſ. 70. n.8. verſ. ſed contrarium ; nam ſtante iuramento per ſtipulationem notarij acquiritur ius irreuocabiliter abſenti.

R. P. D. COCCINO.

Terracineñ. executionis. Lunæ 18. Aprilis 1601.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Camer. habet executionem paratam.*
2 *Obligat. Camer.non admittit exceptiones extrinſecas à cõtractu.*
3 *Executio an poſſit fieri ſuper bonis fideicommiſſo ſubiectis,vel eorum fructibus.*

4 *Fidei-*

Digitized by Google

4 *Fideicommiſſum factum ſuper certis bonis dicitur particulare.*
5 *Traditio an et quando requiratur ad effectũ trãslationis dominij.*

DECISIO XCVIII.

DOmini (reſeruato, vt particulariter videatur, An obſiet poſſeſſio Flaminij à qua pendent attentata) cenſuerunt ad vlteriorem exequutionem eſſe procedẽdum, fuit.n. actũ vigore
1 obligat. Cameralis contra Alexandrum † quę habet exequu-
2 tionem paratam, † & non admittit exceptiones extrinſecas à contractu. Caſſad. deciſ. 1. de mut. pet. Galleſ. de oblig. Cam.
3 par. 4. q. 1. & fuit pluries reſolutum: † exceptio.n. fideicõmiſſi non videtur releuare, quia quicquid dicendũ ſit, An exequutio poſſit fieri ſuper bonis ſubiectis fideicommiſſo conditionali, cum adſit etiam particularis prohibitio alienationis, poteſt tamen fieri ſuper fructib. licet debeant dotari filiæ fœminæ, tamen non adſunt aliquæ filiæ quæ hodie petant, & conſequi debeant dotem, & ſuper melioramentis, ac ſuper legitima Alexandri, quia prohibitio detractionis legitimæ, de qua in teſtamento, non valuit. l. quoniam in priorib. C. de inoff. teſtam. & ſuper alijs bonis Alexandri, quia fideicõmiſſum nõ
4 fuit vniuerſale, ſed particulare, † ex quo fuit factum ſuper certis bonis iuxta not. in tit. de leg. & fideicom. 1. 2. & 3.
Non obſtat, quod non conſtat de conſignatione Bubularũ, quia contrarium eſt verius: nam Marcus Antonius locauerat Bubulas cuidã Carlino, qui eas ſublocauerat Americo, qui propterea emit Bubulas, quas ipſe vigore ſublocationis poſſide-
5 bat. † Vnde non requirebatur ad effectum translationis dominij aliqua traditio Abb. in conſ. 94. col. penult. verſ. vnde poteſt retineri dominium. lib. 2. Et idcirco parum faciunt teſtes qui deponunt bubulas fuiſſe demortuas, quia non deponunt ante venditionem, nec eſt veriſimile, quod tunc eſſent demortuæ, quia eas non emiſſet Americus, qui in earum poſſeſſione erat vigore dictæ ſublocationis.

R. P. D. COCCINO.

Romañ. dotis. Mercurij 18. Maij 1611.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Depoſitarius qui promiſit reddere ad mandatum iudicis, non poteſt hoc facere ſine decreto alias non remanet liberatus n.2*

3 *Creditores conqueri non poſſunt quoties eorum ius non eſt effectum deterius, & n. 5.*

4 *Creditor non præſumitur ſatisfactus.*

6 *Fideiuſſor poteſt petere liberationem antequam ſoluat.*

7 *Camer. obligat. continet ſtipulationem notarij pro omnibus quorum intereſt.*

DECISIO XCIX.

DOmini perſtiterunt in reſolutis, ſcilicet quòd Claricia teneatur reddere rationem de mobilibus penes ipſam depoſitatis, quia cum ſe obligaſſet de illa reſtituendo ad omne mandatũ A.C.& tamen abſque alio decreto reſtituerit, quod
1 facere non poterat † Caſtr.in l.acceptam n.3.verſ.& aduerte. C.de vſur.Rom.conſ.287.circa med. Depoſitum dicitur ad-
2 huc extare,ita vt ipſa non ſit liberata †Aym. conſ.428.n.21. Rom.d.conſ.287.& fuit reſolutum in cauſa Romana de Teodolis 25.Octobris 1593.coram Illuſtriſs.Blanchetto.

Neq; releuat,quod Claricia reſtituit depoſitum hæredi,qui etiã erat creditor anterior,& propterea cum ius aliorum creditorum non ſit effectum deterius, non eſt in quo conquerantur
3 de reſtitutione depoſiti,† vt in l.diſtractis C. de pignor. Quia fuit reſponſum,prout & in alia deciſione,quod adhuc non liquet,hæredem fuiſſe anteriorem creditorem,& quatenus cõſtaret,non releuat,quia hæres potuit habere alia bona, cum
4 quibus potuerit ſatisfieri †. Et quamuis dicatur non præſumi creditorem fuiſſe ſatisfactum, niſi hoc probetur maxime cum hæres adiuerit hæreditatem cum benef. leg. & inuent. tamen negari non poteſt, quin creditores teneantur agere contra
5 hæredem, & hæc probare. † Vnde æquius videtur,quod hæc faciat Claricia, quæ ſi ex proſequutis oſtendet certum eſſe ius creditorum non eſſe effectum deterius, poſtea poterit ſe releuare.

Minus

Minus etiam releuat, quod de tempore depoſiti Reuerendiſs. D. Ala non haberet intereſſe, quia contrarium eſt verius, quia cum eſſet fideiuſſor Renæ, poterat petere liberationem ante-
6 quam ſolueret † Franc. deciſ. 414. & ad hunc effectum ſufficit quomodolibet intereſſe Aym. conſ. 594. n. 8. vol. 4.

Cum tamen inuentarium bonorum fuerit factum ad inſtantiam Ioannis, & Antoniæ coniugum, & iudex mandauerit fieri inuentarium pro aſſecuratione & cautela eorundem Io. & Antoniæ quæ bona inuentariata recepit Claricia in depoſitum, & ſe obligauit in forma Cam. illa reſtituere illi, vel illis, cui, vel quibus Dominus mandabit, in qua obligatione adeſt ſti-
7 pulatio notarij pro omnibus quorum intereſt, &c. † Volo pro ſatisfactione mea particulariter conſulere Dominos ſuper hoc, An ex dicta ſtipulatione notarij prædicto modo facta fuerit taliter ius quæſitum Reuerendiſs. D. Alæ ita vt poſsit agere contra Clariciam pro dicto depoſito.

R. P. D. PENIA.

Interamnen. mercium. Mercurij 4. Iunij 1597.

SVMMARIVM.

1 *Vxor non poteſt fideiubere pro marito. Limitatur n. 2.*

3 *Leſio nõ cõſideratur in ijs, quæ pẽdent ab incerto futuro euẽtu.*

4 *Indotata non dicitur remanere mulier quæ habet conſeruatorem indemnitatis.*

5 *Leſa non dicitur mulier ex fideiuſsione niſi prius excuſsis conſeruatoribus indemnitatis, & eis repertis non ſoluendo.*

6 *Leſio in muliere fideiubente an debeat conſiderari de tempore ſolutionis, vel de tempore fideiuſsionis & n. 7.*

8 *Mulier cui remanet dimidia pars dotis non dicitur remanere indotata.*

DECISIO C.

HAeredes Pauli de Filijs anno 1586. vendiderunt quaſdam merces Paulo Filernæ, & Euſebio, & Riccio de Gregorijs pro precio ſcut. 4430. certis quibuſdam temporibus perſoluẽñ. pro quibus fideiuſſerunt Mutia Pauli vxor, & Arpalices

vxor

vxor Euſebij, & Thomas Iulianus, quos fideiuſſores Paulus; & Euſebius, & Riccius emptores mercium indemnes conſeruare promiſerunt, omneſq; in forma Cam. ſeſe obligauerunt.

Accedente vltimo termino ſolutionis precii remanentis ſcutorũ 2380. venditores coram A. C. egerunt contra Euſebium, & hæredes Riccij principales, & contra Thomam, & hæredes Mutiæ, & Arpalicis fideiuſſoris, & obtinuerunt ſubhaſtari illorum bona pro ſc. 1600. Laurentius hæres Mutiæ per appellationem cauſam in Rota introduxit & cum adhuc ſupereſſent ſc. 760. perſoluen. & Laurentius oppoſuerit de nullitate obligationis Mutiæ pro marito fideiubentis, ex eo quod remanſiſſet indotata: dubitaui, An mandatum relaxatum ab A. C. eſſet exequen. prædicta oppoſitione non obſtante.

1 **Et Rota cenſuit exequen.** quia licet regulariter † fideiuſsio **vxoris pro marito non** valeat toto tit. ff. & C. ad Velleian. **Auth. ſi** qua mulier vbi gloſ. in verbo nullatenus C. eod. tit. Id
2 **tamen †** non habet locum quando fideiuſsio (vt in caſu propoſito) fuit munita iuramento gloſ. communiter recepta in c. ex reſcripto de iur. iur. Curt. Iun. conſ. 47. n. 2. & 5. part. 1. Tiraq. in l. ſi vnquam in prin. n. 135. C. de reuocan. donat. Theſaur. deciſ. 223. n. 8. Afll. deciſ. 311. n. 4. vbi dicit gloſ. in auth. ſi qua mulier C. ad Velleian. contrarium aſſerentem communiter à Canoniſtis reprobari Ant. Gomez. tom. 2. var. reſolut. c. 13. n. 8. latè Barſat. conſ. 56. n. 15. lib. 1.

Et hanc ſententiam dicebant Domini procedere ſine difficultate inſpecto tempore fideiuſsionis, quo nulla potuit enormiſſima læſio, & indotatio conſiderari, quia vel maritus tunc habebat alia bona, vel ſaltim habebat ſortem principalem mercium emptarum ſuper qua mulier poterat eſſe tuta, quod ex-
3 cludebat læſionem, † quæ in his non conſideratur, quæ pendet ab incerto futuro euẽtu Crau. conſ. 142. n. 8. & conſ. 114. n. 16
4 Eandem etiam læſionem enormiſsimam † excludebant plures releuatores, qui promiſerunt fideiuſſores indemnes conſeruare, à quibus cum poſſet Mutia conſequi dotem ſuam, non po-

ſerat dici indotata remanſiſſe, ita vt eius fideiuſsio redderetur inuallida, cum ſufficiat adeſſe bona, ſuper quibus mulieris dos ſalua cōſiſtere poſsit Afflic. deciſ. 311. n. 2. Rom. conſ. 187. n. 2. Crauet. conſ. 77. n. 16.

5 Rurſus cum † excuſsio bonorum mariti, & releuatorum præcedere debuiſſet antequam exceptio læſionis præponeretur Roman. d. conſ. 187. n. 2. verſ. quod autem, ac nec de læſione prætcrea conſtaret, non erat executio Camer. obligationis retardan. quam ſolum impedit exceptio falſitatis ſolutionis, & nouæ conuentionis Caſſad. deciſ. 1. de mut. petit.

6 Quod ſi tempus ſolutionis eſſet inſpicien. † licet opinio Io. de Imol. in c. peruenit de empt. & vendit. quam ſequutum fuit Concilium Neapolitan. vt teſtatur Afflict. deciſ. 313. incip. re-

7 tentis terminis, fauore dotis ſit magis æqua, † nēpe ad effectū vt vxori ſit conſultū nō ſufficere maritū habere bona tempore obligationis factæ ab vxore; ſed requiri etiam quod habeat facultates tempore quo agitur ad ſolutionem: in propoſita facti ſpecie non videbatur habere locum, quia cum præſupponatur creditum ſoluendum fuiſſe ſcut. 760. & duas mulieres Mutiam, & Arpalicem fideiuſſiſſe, quarum altera habebat in dote ſcu. 800. altera autem ſcu. 900. & poſt ſolutum creditum pro ęquali portione vnicuique remaneret pluſquam di-

8 midia pars dotis † non aderat talis læſio, quæ inualidaret contractum fideiuſſionis religione iuramenti munitum Theſaur. deciſ. 223. num. 13.

Nec ſupradictis refragabatur deciſio in cauſa Romana fideiuſſ. coram Illuſtriſs. Arrigonio tunc Auditore die 5. Iulij 1593. vbi fuerat pronunciatum fideiuſſionem cuiuſdam Dorotheæ ad fauorem mariti fuiſſe inuallidam, tum quia conſtabat de enormiſsima læſione vxoris, ex quo præſupponebatur, quod ſecuta ſolutione remanebat pœnitus indotata; tum quia fideiuſſerat pro marito decocto, & pro debito iam antea contracto; tum quia nullus ibi pro Dorothæa acceſſerat releuator, quæ non concurrebant in hoc caſu.

Dixe-

Dixerunt tamen Domini tantiſper fuiſſe mandati executionem ſuſpendendam,vt clarius liqueret, An aliqua ſupereſſent bona ſuper quibus dotes tutæ conſiſterent.

R. P. D. CORDVBA.

Romañ. ſeu Bononieñ. Cenſus 25.millliũ. Lunæ 7.Maij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Sententia eſt nulla non præſtito iuramento calumniæ.*
2 *Iuramentum calumniæ præſtatur in terminis ſubſtantialibus.*
3 *Mandatum generale ad lites eſt ſufficiens ad iurandum de calumnia. & num.4.& 5.*
6 *Statutum Vrbis lib.1.c.94.& cap.157.eſt deciſorium.*
7 *Statutum Vrbis ligat forenſes quoties contractus eſt in Vrbe celebratus,& ibi ſolutio eſt deſtinata.*
8 *Forum ſortiri, & ſtatutis ligari à pari procedunt.*
9 *Contractus cenſus eſt perpetuus. declara vt n.10.*
11 *Fideiuſſor poteſt cogere venditorem ad redimẽdum cenſum,vel liberandum à fideiuſsione.*
12 *Fideiuſſor cenſus præſumitur ſe voluiſſe obligare perpetuo.*
13 *Actio dicitur nata ex obligatione etiam quod dies ſolutionis non venerit.*
14 *Fideiuſſor de euictione dicitur conditionalis,& non tenetur ante ſequutam euictionem.*
15 *Diu ſtetiſſe in obligatione an & quando quis dicatur.*
16 *Abſens cauſa Reipub. poteſt petere eximi à fideiuſsione.*
17 *Fideiuſſor quoties habet contra ſe executionem paratam an agere poſſit contra principalem. & n.18.*

DECISIO CI.

FVerant condemnati per A. C. Illuſtr. D. Comes Philippus de Pepulis, & D. Philippus de Felicinis ad liberañ. R.p.d. Io.Baptiſtam Voltam, & conſortes à fideiuſſione, in qua pro ipſis interceſſerant ab anno 1592. contra quam ſententiam
1 opponebatur primo de nullitate † ob nõn præſtitum iuramentum calumniæ c. 1.de iuram.calum.in ſexto vbi Franc.& ſcri-
2 ben.Put.deciſ.398.lib.2. ſed fuit reſponſum huiuſmodi † iu-

ramentum fuiſſe præſtitum in terminis ſubſtãtialibus ante, &
3 poſt proteſtationem per † Procuratorem habentem generale mãdatum ad lites, quod videbatur ſufficere, vt fuit reſolutum in cauſa Romana reſciſſionis cõtractus 16. Maij. 1590. coram R.p.d. Penia & in Præneſtiñ. contractus 4. Iunij 1599. coram
4 me. Nam talis procurator † poteſt iurare de calumnia Bart. in l. qui bona. §. qui alieno n. 17. de damn. infect. & ibi Alex.
5 n. 8. & † ita obſeruari de generali conſuetudine (quicquid de rigore iuris eſſet dicendum) teſtantur Mattheſil. ſingul. 149. incip. nota quod ſiue. Andr. Gail, obſerua. 83. verſ. tamen hoc tam ſtricti lib. 1. cum alijs, qui per informantes allegantur.

Secundò opponebatur de iniuſtitia, quia ſentẽtia eſt fundata in ſtatuto Vrbis. lib. 1. cap. 94. & cap. 157. quod prætendebant non poſſe intrare, tam reſpectu fori, cum ſit ordinatorium, quã perſonarum, quæ erant forenſes, quam etiam reſpectu qualitatis obligationis cenſus de ſui natura perpetui, & quia eſt etiam de euictione.

6 Hoc tamen primum oppoſitum DD. non placuit, quia † ſtatutum verè eſt deciſorium obſeruatum in omnibus tribunalibus, & fuit reſolutum in Romana liberationis à fideiuſſione pro Sfortijs 19. Decembris 1597. coram D. Millino.

Secundum reſpectu perſonarum, minus placuit; cum enim con-
7 tractus fuiſſet celebratus † in Vrbe, & ibi etiam deſtinata ſolutio, forenſes ligantur ſtatutis Bart. in l. quod licitum nu. 7. de verb. oblig. & in l. 1. n. 17. cum ſeq. C. de ſum. Trinit. & fid. cath. Alex. conſ. 2. n. 3. lib. 2. Soccin. conſ. 97. n. 1. lib. 1. verſ. alio, & modo Ruin. conſ. 201. n. 10. verſ. nec obſtat, quod
8 ſtatutum lib. 1. Cor. conſ. 64. in fin. vol. 3. Nam † ſortiri forum, & ligari ſtatutis à pari procedunt Dec. in c. quæ in Eccleſiarũ n. 15. de conſtit. Alex. conſ. 210. n. 2. & conſ. 211. n. 5. lib. 2. cum alijs allegat.

9 Quantum ad contractum cenſus, † qui eſt perpetuus nihil di-
10 xerunt DD. obſtare: iſta † enim perpetuitas cõſideratur reſpectu emptoris, qui non poteſt cogere venditorem ad vendendum;

dum; reſpectu autem venditoris; contractus eſt redimibilis, &
11 ſic † fideiuſſor poteſt cogere venditorem ad redimendum cenſum, vel ipſum à fidejuſſione liberandum.
12 Vnde ceſſabat etiam quod dicebatur† fideiuſſorem ab initio intellexiſſe ſe perpetuo obligari iux. not. per Caſtren. & Angel. in l. fideiuſſor ff. de fideiuſſor.

Minus etiam obſtabat, quod reſpectu fructuum decurſorum ſolutione facta per D. Comitem, D. Volca fuerat liberatus: quo vero ad fructus decurren. cauſa nondum erat nata. Nam fuit
13 reſponſum, quòd † licet dies ſolutionis nondum venerit, tamen cum ex inſtrumento ipſo ſit nata actio, ſatis erat ad dictum effectum, aliàs nunquam eſſet locus liberationi, niſi purificata obligatione, & poſtquam ei locus factus fuiſſet contra tradita per Afflict. deciſ. 241. n. 3. & ibidem Vrſill. n. 4.

Nec etiam placuit obiectum, quod obligatio fuit pro euictione
14 bonorũ ſuper quibus erat cẽſus impoſitus, † quo caſu, cum ſit cõditionalis ante ſequutã euictionẽ non produxit actionem. Nam dixerunt Domini ſtatutum non intrare quoad obligationem euictionis, ſed bene habere locũ, quo ad alias obligationes, nempe ſolutionis cenſus, quæ eſt continua, & pura.

Ad id vero, quod dicebatur actum fuiſſe in ſolidum contra D. Comitem, qui tantum ratificauit inſtrumentum pro rata dumtaxat ad eum ſpectãtem, facilis viſa fuit ſolutio ex lectura inſtrumẽti, ex quo apparebat obligationẽ releuationis fuiſſe in ſolidum vniuſcuiuſq. ad fauorem fideiuſſorum: illa autem diuiſionis pro rata tertij ſtabat inter ipſum Philippum, & Felicinum, qui pecunias receperant.

His accedebat, quod prædicta prætenſio liberationis à moleſtijs, ſatis æqua fuit Dominis viſa, tum ex ſtatutaria diſpoſitione
15 d. c. 157. Tum ex diſpoſitione iuris communis, cum ſatis† dicatur arbitrio iudicis diu ſtetiſſe in obligatione per ſpatium nouem annorum gloſ. verb. condemnetur in l. lucius titius ff. mand. vbi communiter ſcriben. Socc. reg. 148. Fallen. 3. Afflict. deciſ. 241. n. 30. verſ. 2. ſi diu ſtetit Menoch. de arbitr.

caſ.

caſ.41. præſertim ſtantibus moleſtijs partis ſuper ſolutione fructuum de quibus atteſtabãtur Notarij, vltra, quod D. Vol
16 ta ſolitus† erat abeſſe cauſa Reipublicæ, quo caſu intrant de deducta per Caſſan. in conſuet. Burgun. de ſent. rubr. 5. n. 25. Vrſill. ad Afflict. d. deciſ. 241. n. 4.
17 Quæ dicebantur pro parte fideiuſſorum, quod fideiuſſor† poteſt agere contra principalem, quando obligatio fideiuſſoris habet executionem paratam ad tradita per Bart. in l. fideiuſ-
18 ſor pro venditore n. 1. ff. de fideiuſſor. non † placuerunt DD. ex quo fideiuſſor ab initio, hoc potuit præuidere, & contrariã ſententiam tenent Ang. Paul. Rom. Imol. & Salic. in l. ſi pro ea C. mand. & in l. frater à fratre, vbi Iaſ. n. 14. & Gozzad. n. 82. ff. de condit. indebit. & hanc atteſtatur magis communem practicam Galleſ. de oblig. Cam. 3. part. tit. de perſona peten. execut. n. 5. & ſeq. & ex his DD. dixerunt ſententiam A.C. eſſe confirmandam.

R. P. D. ORANO.

Romañ. de Pinellis. Veneris 20. Februarij 1598.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum relaxatum ante quam venerit dies ſolutionis, eſt nullum. & n. 7.*

2 *Mandatum eſt nullum quando ſuper citatione ad ſoluendum non fuit interpoſitum decretum.*

3 *Mandatum eſt nullum non extenſa obligat. Cam. & quare.*

4 *Procedi poteſt ante diem ſolutionis contra eum qui deteriorauit conditionem ſuam. Declara vt n. 5.*

6 *Debitor conuentus ſi non opponit exceptionem pacti dilatorij Iudex poteſt eum condemnare ad ſoluen. tempore debito.*

8 *Tenuta nulla eſt confirmanda quando de nouo eſſet cõcedẽda.*

9 *Executio ſpoliatiua eſt reuocanda.*

DECISIO CII.

QVærebatur ſtantibus hinc inde deductis, an mandata per A.C. contra DD. de Rubeis, ad inſtan. DD. de Pinellis relaxata, veniant reuocan. vel potius confirman. & DD. reuocan.

reuocan. cenſuerunt nam in confeſſo fuit apud partes relaxata fuiſſe parte opponente, antequam dies ſolutionis adue-
1 niſſet. Ideoq. indubitata† ſequitur iuris concluſio, quod perperam dicantur relaxata l. quod ſi extra diem ff. de pet. hęred. Capic. deciſ. 51. Put. deciſ. 323. lib. 1. Galeſ. in terminis oblig. Camer. in quæſt. poſt proceſſum inciden. n. 35. late Surd. conſ. 39. lib. 1. multos cumulat Menoch. de retinen. remed. 1. n. 23. & tenuit Rota corā me in vna Aſſiſien. ſubhaſtationis 15. Nouembris 1596. Neque enim eorum iniuſtitia aliquo pacto relaxari potuit, vt nec nullitas: quoniam illa clara eſt mandati primi, quod fuit relaxatum pro ſcu. 2100. ſub die 12. Nouēb. 1593. in quo promiſſa fuerat dd. de Pinellis reſtitutio dd. ſcu. 2100. intra triēnium, & loco intereſſe lucri ceſſantis ſumma 300. ſcu. facta ſupputatione luitionis primi termini à menſe Martij 1593. adeo quod tempore relaxationis non potuit excurriſſe, niſi terminus primi anni. Idem de nullitate eiuſdem
2 dictum fuit, quia † ſuper citatione ad ſoluen. non fuerat interpoſitum iudicis decretum iuxt. trad. per Creſcen. deciſ. 1. n. 3. de arbitr. vtrum verò influat in ſecundum quod in vim inſtrumenti anni 1588. fuit relaxatum de anno 1595. 19. Aprilis pro ſc. 2089. nam tunc non venerat dies ſolutionis quantum ad vltimum terminum, & nullitas excuſari non potuit cū
3 neglecta† fuiſſet obligationis Cam. extenſio, de qua alius Notarius quam C. C. fuerat rogatus, ita quod iudex certam iuriſdictionis ſuæ ſcientiam, & Procurator agnoſcens debitum ſui mandati notitiam habere nō valuit Galleſ. de oblig. Cam. par. 3. ſub rubr. de proceſſ. ipſo n. 9. & ita frequenter decidit Palatium, vt in cauſa Roman. Vallis inferni, & in alia Roman. Palatij Campi Floræ, & nouiſſimè in vna Lauretan. pecuniaria 5. Aprilis 1593. corām R. P. D. Gyptio. Neque prædictis refragari videbatur quod tempore relaxationis mandatorum
4 Rubei effecti erant deterioris conditionis, & quod † propterea meritò potuerit ante diem contra eos procedi ex trad. per Iaſ. in l. pecuniam nu. 9. verſ. tertio ego ff. ſi cert pet. quoniam

niam

Digitized by Google

5 niam † hoc procedit ad effectum, vt ad cautionem creditori præſtan. debitor cogatur, non autem vt ex tunc ad ſolutionem compellatur etiam ratione temporis. Neque contrarium operari videbatur, quod licet in effectu ante diem non poſſet agi, potuerit tamen in iudicio deduci actio ex cõtractu nata, etiam quod agenti obſtaret exceptio, dummodo fuiſſet oppoſita Iaſ. in l. cum qui ita ſtipulatus n. 14. de verb. obligat. quia
6 verum † eſt quod quando conuentus non opponit exceptionem pacti dilatorij de quo in inſtrumento debiti, Iudex nihilominus poteſt eum condemnare ad ſoluen. tempore debito,
7 ſed non ſtatim; Vnde cum † relaxatio, & executio mandati fuerit facta antequam dies ſolutionis veniſſet A.C. decretum fuit nullum. Nihil etiam ad rem pertinet quod cum hodie conſtet de debito, etiam quod Tenutæ poſſeſſio fuerit nulliter
8 capta, † non eo minus debeat confirmari quando de nouo eſſet facienda Alex. conſ. 81. n. 7. lib. 1. Dec. conſ. 449. n. 18. & poſt alios tradit Lancell. de attent. c. 29. n. 66. quia non pro-
9 cedit quando fuit deuentum ad expulſionem. † Nam executio vti ſpoliatiua eſt reuocanda. Chiſan. deciſ. 172. Quę deducebantur reſpectu mandatorum relaxatorum ad inſtantiam Troncij non videbantur Dominis eſſe præſentis inſpectionis, & ſufficit quod adiudicatio fuit ſemel facta pro omnibus mãdatis, cum ſufficiat pro nullitate, quod aliqua eorũ fuerint inualida, & nulla vt fuit reſolutum in d. cauſa Aſſiſien. corã me.

R. P. D. ORANO.

Romañ. pecuniaria de Pinellis. Mercurij 8. Aprilis 1598.

SVMMARIVM.

1 *Executio dicitur nulla, quoties incertum eſſet cuius mandati vigore facta fuerit.*

2 *Executio facta pro maiori credito, non ſubſtinetur pro ſumma debita.*

3 *Decretum relaxationis mandati, niſi infra tres eſt neceſſarium, quando in obligat. Camer. non eſt ſuſceptum mandatum.*

DECI-

DECISIO CIII.

EX deductis pro parte dd. de Pinellis vti ceſſionariorũ DD. de Trocijs Rota tenuit non eſſe recedendum à reſolutis, quia conſtabat deuentum fuiſſe ad ſubhaſtationem, & deliberationem bonorum Roſati de Rubeis vigore mãdatorum ad inſtantiam DD. de Pinellis nulliter (vt fuit reſolutum) relaxatorum, & inſimul alterius de Trocijs; cum autem non poſſet dignoſci occaſione quorum bonorũ illa, & hoc fuiſſe relaxa-
1 ta ratione incertitudinis † executio à nullitate non poterat excuſari, non ſecus, ac ſi ad inſtantiam vnius fuiſſent relaxata plura mandata nulla, vt fuit dictum in hac cauſa, & in vna Aſſiſien. ſubhaſtationis me ponente. Addebat vnus ex Dominis quod etiam ſi mandatum ad inſtantiã DD. de Trocijs fuiſſet
2 validũ, quod nihilominus ex quo † fuerat executũ pro maiori ſumma, quam eſſet prætenſum eius creditum, non poterat pro parte veri crediti ſubſtineri, vt per Dec. conſ. 413. nu. 17. Pedem. deciſ. 170. n. 1. & omnem difficultatem tollebat, quod
3 in † inſtrumento obligationis non fuerat per Roſatum debitorem ſuſceptum mandatũ, quo caſu ex ſtylo Tribunalis A.C. debuit relaxatio mandati fieri præmiſſo decreto in citatione ad ſoluen. niſi infra tres, & poſtmodum citari debitor ad videndum relaxari mandatũ alias decretum, & eo peracto per iudicem interponi decretum, niſi ad primam, quia hoc aliàs non obſeruato A. C. reuocare ſolet mandata tanquam nulla condemnando actorem in expenſis.

ILLVSTRISSIMO LANCELLOTTO.

Bononien. pecuniaria. 22. Martij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor coactus ſoluere poteſt agere contra principalem pro releuatione indemnitatis, licet promiſſa non fuerit.*

2 *Sumptum factum parte non citata probat, quãdo fuit productum parte citata, & ipſa non oppoſuit.*

3 *Obligatio Camer. continet renunciationem exceptionis ſine cauſa.*

4 *Cauſæ defectus an poſſit opponi contra obligat. Camer. & n. 5.*

6 *Facultas extendendi cenſetur data quando fuit dictum, vt apoca habeat vim inſtrumenti in forma Cameræ.*

DECISIO CIV.

FVit dictum ſententiam A.C. eſſe confirmandam, & DD. de Grectis teneri ad releuañ. indemnem D. Hyacintum Diomedem Gratum pro ſumma librarum 2000. nam cum Diomedes Gratus, Hyacinti Diomedis pater ſe obligauerit, & fideiuſſerit pro Hieronymo Grecto ad fauorem Budrioli provt in apoca, & occaſione iſtius fideiuſſionis, Gratus damnũ paſſus fuerit, ex quo conuentus à Budriolo coram A.C. cõtra ipſum fuit relaxatum mãdatum, & illius vigore facta exequutio ſuper quodam credito quod cum Ruinis habebat, illudq.
1 Budriolo adiudicatum, vtique † poteſt agere pro releuatione ſuæ indemnitatis contra Grectum principalem debitorem, & ſi illi non fuerit promiſſa c. peruenit de fideiuſſ. l. lutius & ibi not. Bald. ff. mand. Neguſ. de pignor. 3. membr. 6. par. principalis n. 145. & quamuis exequutio contra Gratũ fuerit facta pro libris 6800. tamẽ id euenit quia pro alijs libris 4800. erat debitor vigore alterius apocæ.

Nec obſtat ꝙ apoca cuius vigore Gratus agit non ſit recognita, & extracta nõ citatis Grectis, quia cum fuerit à Budriolo co-
2 ram A.C. contra Grectos, & ipſis citatis producta, & † cum ipſi nihil oppoſuerint, ſatis contra eos probat, maximè cum vigore iſtius fuerit relaxatum mandatum cõtra Gratum, qui aliquid opponere non debebat, cum neque fuerit oppoſitum à principalibus debitoribus.

3 Neque etiã obſtat quod obligatio eſſet ſine cauſa, † quia cum in apoca Gratus, & Grectus obligauerint ſe in forma Cam.
4 fuit renunciatũ exceptioni cõdictionis ſine cauſa; † nam quãuis contra obligationem Cam. detur de defectu cauſæ, quia
5 ceſſat cauſa propter quam facta eſt obligatio, † tamen nõ datur de defectu cauſæ, & quia obligatio cauſam non continet, & hoc modo intelligit Galleſ. in 1. q. ad 4. par. tit. oblig. n. 13.

Nec dubium eſt, quin partes efficere potuerit, vt apoca priuata

habeat

habeat vim inſtrumenti publici etiam cum obligatione Cam. & hunc effectum etiam ſi in apoca non ſit data facultas exten
6 dendi † ſatis eſt quod fuerit dictum,quod habeat vim, & valeat, perinde ac ſi eſſet inſtrumentũ in forma Cameræ,vt fuit reſolutum in Romana pecuniaria de Saſſettis. 14. Maij 1576. coram bon. me. Oriolcſi.

Quod autem Budriolus eſſet abſens de tempore confectæ apocę non probatur à Gratis, qui id probare tenẽtur,quatenus dare velint de inualiditate apocæ propter abſentiam Budrioli.

R. P. D. ROBVSTERIO.

Romana remiſſionis affictus. 19. Octobris 1589.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum calumniæ petitum præſtari debet pro validitate decreti, & omiſſum reddit ſententiam nullam n. 2.*

3 *Remiſſio penſionis fit quãdo conductor paſſus fuit damnum ab incurſu bannitorum, & ob ſterilitatem. n. 4.*

5 *Conductor, qui promiſit non petere remiſſionem penſionis ex quauis cauſa, poteſt petere ſi damnum prouenit ex cauſa inſolita.*

6 *Exceptio requirens altiorem indaginem non impedit executionem obligat. Camer.*

7 *Exceptio quæ dicatur requirere altiorem indaginem.*

DECISIO CV.

Domini tenuerunt mãdatum executiuum A.C. tamquã nullum,& notorie iniuſtum eſſe reuocandũ: nullitas.n.deducebatur ex eo quia fuit petitum iurari de calumnia, & tale iu
1 ramentum non fuit præſtitum,† prout præſtare debuit ad validitatem decreti relaxationis mandati c. 1. de iuram. calum.
2 in 6. Rot. deciſ. 1. de iuram. calum. in antiq. Et quod † omiſſio iuramenti calumniæ, vbi tamen fuit petitum operetur nullitatem ſententiæ tenuit pluries Rota.

Iniuſtitia vero talis decreti ſatis deducebatur ex eo, quia fuit exceptũ de remiſſione penſionis propter maxima damna paſſa à conductoribus Caſalium per incurſus Bannitorum, vt deponit tertius teſtis, & alij concordantes,tam ſuper articu-

3 lis quam iuxta interrogatoria, † quo caſu abſque difficultate ſit remiſſio penſionis Alex. conſ. 28. n. 10. lib. 1. Caputaq. deciſ. 1. lib. 2. in manuſcr. ex cauſa enim Bannitorum in loco conductionis morãtium contingit ſterilitas fructuum, & prop
4 ter † ſterilitatem fieri penſionis remiſſionem Pontificio, & Cæſareo iure conſtitutum eſt c. propter ſterilitatem de locat. l. lite C. locat. l. merces §. ius maior. ff. locat.

Non obſtat renunciatio de nõ petenda remiſſione ex quauis cau
5 ſa, quia non procedit in cauſis inſolitis prout in caſu de quo agitur Bart. in l. ſed & ſi quis §. quæſitum n. 3. in fi. ff. ſi quis caut. Bald. conſil. 19. lib. 1. Corne. conſ. 23. n. 13. lib. 2. Purpur. conſ. 467. n. 17. Natt. conſ. 256. n. 5.

6 Neque obſtat quod exceptio † remiſſionis penſionis cum ſit altioris indaginis non impediat executionem obligat. Camer.
7 quia † dicitur altioris indaginis quando ante exequutionem petitam non fuit probatus dictus incurſus Bannitorum, & damna per eos illata, ſecus vero quãdo eſt probatus prout in hac cauſa quãdoquidẽ Domini cõductores ſatis probauerunt magnum numerum Bannitorum in dd. caſalibus damna paſſa in fructibus, & ideo cum huiuſmodi exceptio non dicatur altioris indaginis, & ſit probata nullo iure prohibetur quin faciat ceſſare omnem virtutem obligationis Camer. vt dicit in ſpecie Galleſ. de obligat. Camer. par. 2. in 1. q. 4. par. n. 12. quæ doctrina alias fuit a Rota appprobata, & ita dictum.

R. P. D. CORDVBA.

Elboren. penſionis. 9. Iunij 1595.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata parte non citata eſt nulla.*
2 *Sententia nulla non dicitur ſententia.*
3 *Geſta appellatione pendente ſunt nulla.*
4 *Verba an, & quando ſtent conditionaliter, vel cauſatiue.*
5 *Exceptio quæ oritur ex ventre inſtrumẽti impedit executionẽ.*

DECISIO CVI.

GRegorius XIII. fœl. rec. motu ſuo proprio, & ex certa ſcientia

tia ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, reſeruauerat penſionem annuam ſex millium cruciatorum, quæ ſingulis annis vſque ad decennium erant ſoluenda ſuper fructibus Archiepiſcop. Elboreñ. quem obtinebat Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. Theuſonius de Braganza præſtito conſenſu ad id per Io. Gomez. illius procuratorem ad hoc ſpecialiter conſtitutum, ad fauorem Collegij Societatis Ieſu Elboren. ac aliorum operum quæ clar. me. Henric. Card. Portugalliæ poſtea Rex; exiſtens Archiepiſc. illius Eccleſiæ, cœperat fabricare. Tranſacto d. decennio pendẽte iudicio ſuper exequutione literarum coram Vicario Vlixbonen. idem Vicarius declarauit non poſſe procedi virtute dictarum literarum: cauſa autẽ appellationis à d. decreto coram me pendente, Dubitaui an literæ reſeruationis penſionis eſſent exequendæ, vel potius obſtaret ſententia de partibus, in quo articulo duplex cadebat inſpectio, prima an literæ eſſent vulneratæ per ſententiam, & in hac Domini reſoluerunt non poſſe dici vulneratas cum conſtet de
1 nullitate ſententiæ. Nullitas † deducitur quia talis declaratio
2 fuit facta parte non citata l. de vnoquoq; de re iud. & † conſequenter non poteſt retardare executionem literarum Apoſtolicarum, cum ſententia nulla, non ſit ſentẽtia, nec aliquem producat effectum l. 4. §. condemnatus de re iud. Dec. conſil. 440. n. 14. *Rol.* conſ. 39. n. 13. lib. 1. Pariſ. conſ. 51. n. 49. lib. 4. & quicquid ſit de ſtylo illarum partium, reſpectu citationis ceſſat omnis difficultas, Nam poſtquam iudex admiſit exceptiones & pars nolens ſibi impediri proceſſum executiuum ap-
3 pellauit; quod † poſtea geſtum eſt, valere non poteſt. *Bald.* in l. certi cõditio §. quoniam n. 12. *Alex.* n. 7. poſt Imol. & Butr. ab eo allegatos, ſi cert. pet. & poſt eos *Galleſ.* ad formul. oblig. Cam. ad quartam particulam q. 4. n. 7.

Secunda inſpectio verſabatur an ex ventre ipſarum literarum oriatur aliqua exceptio, quæ illarum impediat executionem, & dubium faciebant illa verba literarũ (cuius ad id poſt obi-
4 tum regis expreſſus accedit aſſenſus) † quæ poſſunt intelligi,

vel

vel cauſatiuè, vel conditionaliter iux. tex. in c. Abbate ſanè de verb. ſignif. ſed fuit reſolutum in ſimilibus gratijs ſemper intelligenda eſſe conditionaliter quia PP. requirit aſſenſum habentis titulum in beneficio, & licet ſint concepta in tẽpore præſenti conſenſus poſtea præſtitus retrotrahitur ad illud tẽpus Caſſad. deciſ. 2. de renunc. in fin.

Cum ergo pro parte Illuſtriſ. Archiepiſcopi opponatur de defectu conſenſus præſtiti propter vim, & metum prætenſum per
5 eundem Regem ſibi illatum quæ † exceptio oritur ex ventre ipſarum literarum, Domini dixerunt ſuperſedẽdum eſſe ſuper illarum exequtione ad trad. per Caſſad. deciſ. 10. de reſcript. Rot. diuerſ. deciſ. 649. par. 3. lib. 3. Cæſar de Graſſ. qui alios al legat deciſ. 8. n. 13. de re iudic.

Nec prætenſus metus excluditur ex eo quod Papa in ſuis literis dixerit (cuius Archiepiſcopi poſt d. Henrici obitum expreſſus accedat aſſenſus) nam illa verba declarant intentionem Papæ volentis iſtum conſenſum habuiſſe non ſolum effectum ad ori ginem poſt mortem Regis, quæ origo maxime eſt attẽdenda in actibus hominum c. ſi eo tempore c. dudum de elect. l. ſed an vltro §. fin. de negoc. geſt. latè Aym. in conſ. pro genero n. 33. volebat enim Papa aufugere radicem illam infectam conſenſus Archiepiſcopi ante obitum Regis non tamen tollit quia de dicto metu, caſu quo fuerit illatus poſſit opponi.

Cæteræ exceptiones oppoſitæ non faciunt ad inſpectionem præſentis dubij.

R. P. D. CORDVBA.

Recanateñ. Prædij. 29. Maij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Emptor non tenetur ad ſolutionem precij, niſi adimpletis per venditorem adimplendis.*

2 *Depoſiti conſignationem petens, depoſitum acceptare dicitur.*

3 *Mandatum debet ex actis iuſtificari.*

4 *Emptor non debet frui re, & precio.*

DE-

DECISIO CVII.

1 FVit reſolutum mandata A. C. eſſe reuocanda, † quia emptor non tenetur ad ſolutionem precij niſi adimpletis promiſſis per venditorem iuxta vulgarem tex.in l. Iulianus S. offerri ff.de act. empt.conuentum autem fuerat, inter alia facere tatificare d.venditionẽ fratres,& nepotes omneſq; alios intereſſe prętẽdentes. cum ergo Alexander interpellatus ante relaxationẽm mandati non fecerit illos conſentire dictæ venditioni,& cum Doni litem mouiſſent ſuper prædio vendito,poterat iuſtè Sebaſtianus precium retinere donec ſibi idonea cautio præſtaretur l.ſi poſt perfectam C.de euict.Roman. conſ.8.n.3.Alex.conſ.235.n.9.lib.6.cum alijs allegatis, quæ omnia cum fuerint coram A.C.oppoſita non debuit mandatũ ipſum relaxari,ad Alex.conſ.157.n.2.lib.6. Ruin. conſ. 136. n.10.lib.5.Galleſ.de Oblig.Camer.2.pa.q.ad 4.partic.oblig. Camer.n.7.& hæc magis videbatur Dominis procedere ſtante depoſito facto per Sebaſtianum de reſiduo precij, cum non poſſet ſoluere Alex. propter moleſtias ſibi illatas per Donos in lite Bart.in l.ſi ſoluturus n.5.ff. de ſolution.Paul.in l. acceptam n.14.C.de vſur.fuit reſolutum in cauſa Romañ depoſiti 27.octob.1597.corã R.p.d.Millino.& quod ipſe Alexãder pe
2 tijt ſibi conſignari,ac†inde viſus cõſentire depoſito,quod debet proſequi Bart.in l.eũ qui certarũ S.1.n.4.ff.de verb.oblig. Caſtr.in l.ſi cum dotem S. eo autem n.6.ff.ſolut.matrim.

Nec obſtabat,quod hodie offeratur d.ratificatio, & idonea cautio:nam hæc oblatio nõ fuit viſa DD.releuãs ad effectũ execu
3 tionis mãdati,quod ex ipſis†actis debet iuſtificari Neuiz.cõſ. 52.Bero.conſ.9.lib.3. Minus obſtabat,quod Sebaſtianus re-
4 tineat reſiduum precij ſcut.500.& predium,& non † ſit æquũ quod emptor fruatur re empta,& precio ad l.curabit C. de act.empt.nam vltra quod exaduerſo prætendebatur Sebaſtianum non habere precium,cum illud depoſuerit, & per ipſum non ſteterit,quominus Alex. ſolueretur,hæc exceptio non eſt præſentis inſpectionis, cum ex deductis appareat de non iuſtificatione mandati.

Digitized by Google

R. P. D. LVDOVISIO.

Romań. cenſuum. 30. Ianuarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Altiorem indaginem dicitur requirere id quod eſt in controuerſiam deductum.*

2 *Exceptio requirens altiorem indaginẽ non retardat executionem oblig. Camer.*

DECISIO CVIII.

CVm D. Antonius Citarella eſſet creditnr ſcut. quinque millíũ pro reſiduo dotis ſcut. 13. milliũ ſibi promiſſæ à Marchione Montorio, D. Federicus qui onus ſoluendi hoc debitum aſſumpſerat dedit illi in ſolutum domum quadam ſeu palatium extimatum ſcut. 10331. & D. Antonius pro illo pluri in quo precium, & extimatio excedebat creditũ ſuum promiſit accollare ſibi quoſdã cẽſus illoſq. iuxta certam annuã ratam eſtinguere, & interim fructus ſoluere, cuius promiſſionis occeaſione fuit conuentus à Domino Federico coram A. C. qui decreuit mãdatum pro cenſibus vſque tunc extinguendis, & pro fructibus decurſis & non ſolutis. fuit pro parte Domini Antonij appellatum, & cauſa appellationis commiſſa in Rota, & quoniã contra mandatũ A. C. inter alia opponebatur quod Dominus Federicus non poſſet moleſtare D. Io. Antonium pro extinctione, & ſolutione, quã dicebatur D. Lauram cuius d. Federicus eſt hæres vnà cum alijs fratribus ita ordinaſſe in ſuo teſtamento.

Propterea dubitaui an D. Federico obſtet d. teſtamentum & in qua parte, & quo ad primam partem dubij fuit reſolutum negatiue, quia teſtatrix mandat tantum, quod in caſu reſtituendæ dotis, hæres deberet recipere palatium pro precio ſcu. 10070. & reſtituere D. Io. Ant. quicquid ſoluiſſet vſque in diem reſtitutionis. Sed D. Franciſcus non agit nec vti hæres D. Lauræ, nec pro reſtitutione dotis, ſed ex promiſsione facta in inſtrumento dationis in ſolutum, immo reſtitutionẽ ipſa n dotis prætendit ſibi cõpetere ex diſpoſitione ſtatuti non iure

hære-

hæreditario D. Lauræ cuius ſe etiam aſſerit hæredem cum be neſ.l.& inuen.ex quibus dicebat D. Federicus, vel non intrare, vel ſi intrat ſeruare non teneri præceptũ teſtatricis, vltra q ſuper hoc in ſpecie fuit lis inter partes introducta, quę adhuc indeciſa pendet in Rota, & propterea viſum fuit Dñis huiuſmodi exceptionem non conuenire inſtrumento de cuius exe-
1 cutione agitur, † & cũ ſit in cõtrouerſiã deducta & altiorem
2 indaginem requirat non † debere retardare executionẽ obligationis Camer. Caſſad.deciſ. vnic.n.2.de mut. petit.& fuit pluries dictum, & ſtante reſolutione iſta reſpectu primæ partis, non eſt agendum de ſecunda parte dubij.

R. P. D. PIROVANO.

Romañ. Vineæ. 12. Decembris 1614.

SVMMARIVM.

1 *Emptione facta pro perſona nominanda facta nominatione, & acceptatione, dominium rei emptæ in nominatum tranſit.*
2 *Actiones actiuæ, & paſſiuæ tranſeunt in eum, in quo translatum eſt dominium.*
3 *Executiue agi poteſt contra emptorem nominatum, ſicut poterat contra nominantem.*
4 *Ratificatio reſpicit præterita, non futura.*
5 *Poſſeſſio, & quilibet actus præſumitur factus titulo præambulo.*
6 *Teſtis vnici dictum æquiparatur dicto nullius.*
7 *Poſſeſſio non probatur ex actu ſolutionis operariorum.*
8 *Soluens abſque proteſtatione præſumitur ſoluiſſe pro implemento propriæ obligationis.*
9 *Agens vigore inſtrumenti dicitur illud approbare.*
10 *Exceptio deficientis menſuræ competit emptori conuento ad ſolutionem.*
11 *Promittens facere conſentire intereſſe habentes an & quando teneatur.*

DECISIO CIX.

RESolutum fuit ſtandũ eſſe in deciſis diei 1.Iulij 1611.corã RR. Lugduneñ vbi firmatum fuit mãdatũ R.p.d. Celleſij

Qqq eſſe

eſſe iuſtũ non obſtantibus exceptionibus de exceſſu defectus menſuræ, non adimplemẽti, & carentiæ actionis executiuè agendi, quas omnes, & hodie non obſtare DD. dixerunt quicquid ex aduerſo fuerit ponderatum. Nã certum eſt emptionẽ vineç factam fuiſſe ab Aloyſio Bardella pro ſe, & perſona
1 nominãda. † & nominatione facta, & per nominatum accepta ta trãſire in nominatum rei emptæ dominium Anch. cõſ. 127. Surd. deciſ. 226. n. 1. & dec. 325. n. 4. ideo cum inſtrumentum vẽditonis vineç celebratum fuerit die 27. ſeptem. 1600. & nominatio de perſona M. Angeli facta fuerit die 31. auguſ. 1601. & hodie nominatus actũ nominationis acceptauerit intrãdo vineç poſſeſſionẽ, fructus percipiẽdo, canones, & laudemia ſol
2 uẽdo, ſequitur † quod ex tranſlatione dominij actiones pariter
3 actiuæ, & paſſiuæ trãſierint, & † ſicut contra principalẽ emptorem executiuè poterat agi, ita & contra nominatum, cum nõ differat à perſona nominante, vt benè fuit firmatum in deciſione huius cauſæ auctoritate Mohed. deciſ. vlt. de procur. & ex deductis per Rotam Ianueñ. deciſ. 127. n. 8.

Nec prædictis videbatur obſtare, quod de ratificatione expreſſa pro parte nominati non conſtet, & tacita non probetur; nam ſi expreſſa deducitur ex apoca, dicebatur illam præcedere inſtrumenrum venditionis, quod eſſe videtur contra naturam
4 ratificationis, † quæ reſpicit præterita; non autem futura, ſi autem tacita colligatur ex actibus poſitiuis ſupponderatis, illa pariter remanet æquiuoca, & perconſequens irreleuans, cum potuerint illi actus contingere etiam vigore prędictæ obligationis chirographariæ.

Fuit. n. reſponſum ſufficienter conſtare de tacita ratificatione, quia poſſeſsio, fructuũ perceptio, canonum ſolutio, & fructuũ cenſus præſtatio bene conueniunt pactis, & conuentionibus in inſtrumento inter Aloyſium, & Hieronymum regiſtratis,
5 ita vt quando † non cõſtet, quo iure actus prædicti ſint facti, ſemper recurritur ad præcedentem titulum, & à quo lex præſumit actum emanaſſe, provt de poſſeſſione eſt text. in l. 2. C.
de

de acq. poſſeſſ. gloſ. fin. in l. quædam mulier ff. de rei vend. Corſet. in notab. 22. verb. poſſeſſio, & alios refert Becc. conſ. 6. n. 6. lib. 1. Menoch. conſ. 314. n. 10. & de ſolutione tradunt Dec. conſ. 618. n. 2. Mand. conſ. 9. nu. 13. Cephal. conſ. 351. n. 24. etiam ſi ſummæ non conueniant, Caſtr. conſ. 405. par. 1. n. 1. Ruin. conſ. 61. n. 9. lib. 1. Crauett. conſ. 158. n. 13.

Nec dicatur quod poſſeſsio vineæ probetur apprehenſa ante diem celebrati inſtrumenti, ita vt præſumptio legis deſeruire non videatur; cum deducat ſuam interpretationem ab actu præcedenti non autem ſubſequenti.

Quia in facto non iuſtificatur, quod præceſſerit inſtrumentũ, nam
6 vnicus tantum teſtis hoc deponit, † qui dicto nullius æquiparatur c. licet il primo de teſtib. Gabr. concl. 1. eod. tit. & cum dicat audiuiſſe à M. Angelo, quod ipſe emerit vineam, & dum ad eandẽ ſimul cum eo perueniret, vidit operarios in vinea, qui fuerunt ſatisfacti de eorum mercede ab eodẽ M. Angelo
7 non † propterea actus ille ſoluendi videtur concludere poſſeſsionẽ, ſed actus percipiendi fructus Soc. Sen. conſ. 13. n. 14. lib. 4. Cæſ. de Graſſ. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. deciſ. 10. n. 3.

Similiter non obſtat quod Laudemium fuerit ſolutum à M. Ang. tanquam à tertio, quia etſi quo ad Canonicos ſanctæ Mariæ Tranſtiberim dominos directos videatur tertius, tamen inter
8 Aloyſium, & M. Angelum aliter videtur dicendum, † cum de proprijs pecunijs ſoluerit, abſque proteſtatione ſe releuandi contra Aloyſium ſatis patet propriam obligationem adimpleuiſſe toto tit. plus valer. quod agitur.

Demum non obſtat, quod in omnem caſum negari non poſſit, quin conſtet de conuentione per apocam, & de iure quæſito per nominationem ex inſtrumento, quæ inter ſe non concordãt; ita vt Hieronymus non poſſit ratificationem concludenter probare, cum actus poſſint referri ad vtramq; ſcripturam.

Quia huiuſmodi æquiuocatio bene tollitur, dum in inſtrumento diei 27. Septembris partes ipſæ dixerunt ſe denuo vendere cum pactis infraſcriptis, vnde cum venditio per apocam diei

22. Septembris remaneat ſine effectu, tollitur etiã apoca relata ad eandem venditionẽ,& ex ſolo inſtrumento ſubſequentis venditionis agendum eſt; in cuius executionẽ actus ſubſequentes ſuſtinẽtur; Præterea actus prædicti magis etiam ab æquiuocatione liberãtur ex eo quod M. Angelus egerit præcisè vigore dicti inſtrumenti,ad reſciſſionem huius cõtractus contra Hieronymum ob inobſeruantiam pactorum, & non im
9 plementi quod † citra approbationem, ſeu recognitionem inſtrumentariæ obligationis ab eo fieri non poterat Bald.conſil.34. n.1.vol.2. Alex.conſ.117. nu.2. verſ. ſed ita eſt.lib.5. Menoch.conſ.23. n.1.Surd.conſ.351. n.39. & 40.lib.3. inferentes etiam ad alias nobiles quæſtiones quæ præſenti multũ conueniunt,& cum M. Angelus non ſteterit ſuper exceptione generali non adimplementi,ſed deduxerit ad ſpecies, nempe pro cãneto, & conſenſu vxoris habendo, ſatis etiam patet, quod ad inſtrumentum in quo hæc ſpecificantur,non autẽ ad apocam ſint referẽda,in qua nulla habetur mẽtio. Ex quibus ſufficiẽter etiam tollitur alia exceptio reſpectu exceſſus precij ad menſuram cum hodie inſtrumentum ſuſtineatur.

Ad oppoſitionẽ veritatis, & validitatis mẽſuræ reſpõſiones datæ in deciſione placuerunt Dñis, & in omnem caſum videbatur
10 iiſdẽ de facili poſſe iuſtificari, & † emptori cõuento ad ſolutionem præcij competere ſemper exceptionẽ deficientis menſuræ quatenus illam probare voluerit.Surd.deciſ.64.n.35.referens ſic iudicaſſe Senatum Mantuanum.

Poſtremo reſpectu oppoſitionis non implementi, etiam ceſſare fuit dictum,nam quo ad acceſſum ad cannetum,neque moleſtiæ probantur ex teſtibus M. Angeli ſaltem per verum, & ſolitũ acceſſum prout neceſſarium eſt ad effectum petendi liberationem,& impedimenti remotionem l. qui commeatus, vbi Bart.ff.de milit.Crau.conſ.151.n.22.Surd.cõſ.437.n.36. lib.3. & quatenus probarentur illæ non ſufficiunt de facto oppoſitæ,ſed requiritur ius in opponente, quod tamen conſiderari nõ poterat ſtante ſentẽtia lata per Magiſtros Iuſtitiarios in

in poſſeſſorio fauore Hieronymi, quæ præceſſit decretum executiuum, & poſtmodum per Capitaneum Appellationis fuit confirmata per viam manutentionis.

11 Quo vero † ad conſenſum intereſſe habentium, & in ſpecie Fuluiæ Hieronymi vxoris, Domini intellexerunt obligationē procedere in euentum moleſtiarum prout etiam fuit dictum in prima deciſ. & probant Grauet. conſ. 681. n. 2. & 3. lib. 4. Surd. conſ. 381. n. 18. lib. 3. & de quibus in præſenti conſtare non videtur, & ex abbundanti dati fuerunt iterati conſenſus d. Fuluiæ per inſtrumenta die 27. Iulij 1605. & 23. Aprilis 1606.

R. P. D. ORANO.

Romana cenſus de Prouanis. Mercurij 8. Aprilis 1598.

SVMMARIVM.

1 *Falſitas cauſæ non præſumitur, ſed cauſæ expreſſæ tam diu ſtandum donec contrarium probetur n. 2.*

3 *Falſitas cauſæ vt impediat executionem obligat. Camer. debet eſſe euidens.*

4 *Læſio enormiſsima an & quando impediat executionem obligat. Camer.*

5 *Falſitas cauſæ non prodeſt obligatis vti principales, & inſolidum, & n. 7.*

6 *Obligatio vti principalis & inſolidum æquipollet clauſulæ omni meliori modo.*

8 *Promittens non allegare nullitatem contractus, impeditur dare de falſitate cauſæ.*

9 *Nullitas vigore pacti impeditur allegari.*

10 *Falſitas cauſæ ceſſat, quoties pecuniæ ſunt conuerſæ in vtilitatem obligati.*

11 *Obligatione principalis corruente, corruit obligatio fideiuſſoris.*

12 *Fideiuſſor tanquam principalis obligatus non eſt ſimplex fideiuſſor, & illius obligatio non dicitur acceſſoria & n. 13.*

14 *Contractus à minore factus ſeruatis ſeruandis & cum expreſſione cauſæ etiam quod cauſa ſit falſa à principio non dicitur*

tur nullus & n.15. donec contrarium probetur n.16.

17 *Obligatio principalis à principio vallida ſi poſtea corruit, ſubſtinetur obligatio fideiuſſoris.*

18 *Fideiuſſoris obligatio ſubſtinetur quando obligatio principalis fauore minoris irritatur.*

DECISIO CX.

MArcus Antonius de Prouanis Minorennis cum interuentu D. Queſardæ procuratoris Chriſtophori de Prouanis, ac Georgij eius patrui tutoris, & pro tempore curatoris accedente decreto iudicis, & alijs ſolemnitatibus, tam à iure communi, quam ſtatuto requiſitis, impoſuerat annuū cenſum ſcu. 160. ſuper quadam eius domo in via acqueductus Vrbis ad commodum q. Petri Rouilij pro precio duorum millium ſcu. ad effectum (vt in narratiua aſſeritur expreſsè) extinguendi ſocietates officiorum per q. genitorem ſuum cōtractas; pro cuius aſſecuratione cum DD. Ioannes Lippomanus & Io. Ant. Radius, & Aloyſius Brunus, vti principales principaliter & inſolidum medio iuramento acceſsiſſent: ſucceſſu temporis denegata ſolutione fructuum cenſus; hęredes Petri coram A. C. ſeu iudice ab eo deputato, conuenerunt obligatos, & obtinuerunt pro cēſibus decūrſis relaxari mādatum, quod introducta coram me cauſa appellationis ex quo in commiſsionis calce appoſita fuerat clauſula ſi quid exequen. dubitaui An locus eſſet executioni mandati relaxati per A. C. & DD. vnanimi voto concluſerunt affirmatiuè, quia partes erant in confeſſo, contractum cenſus fuiſſe celebratum, ſeruatis omnibus de iure ſeruandis; Vnde cum Lippomanus & ſocij promiſiſsent in eo ſoluere cenſum, & quod minores de Prouanis effecti maiores præſtarent conſenſum, & cōtractum ratificarent, prout fecerunt, merito contra tergiuerſantes de cenſu annuo hæredi emptoris reſpondere potuit via executiua per relaxationem mandati procedi. Nec ad contrarium dicendum DD. mouit quod decretum in conſtitutione cenſus allegaretur ex falſa cauſa fuiſſe appoſitum videlicet pro ſoluendo ære alieno, & ſocie-

ſocietatibus officiorum contractis occaſione ædificij do-
mus ipſorum de Prouanis, cũ autem prætenderetur pars pre-
cij cenſus conuerſa in extinctionem debitorum eorum pa-
1 trui; Nam reſponſum fuit primo quod † falſitas cauſæ non
2 erat præſumenda,ſed † cauſæ expreſſæ tã diu ſtandum, donec
contrarium probaretur vt in terminis contractus minoris fuit
deciſum coram Puteo deciſ.245.lib.2. Chiſſanen.deciſ. 183.
per tot.l.1.in fin.princ.ff.de rebus eorum, ibi manenti pupillo
actione ſi poſtea poterit probari obreptum eſſe Prætori l.ma-
3 gis puto §.ne paſſim ff. eod. vt enim † impediat executionem
obligationis Camer. allegatio falſæ cauſæ, debet eſſe euidens
Alex.in l.qui Romæ §.duo fratres n.54.de verb.oblig. Non
4 ſecus, ac enormiſſima læſio, † quæ demum impedit executio-
nem Camer. ſi altiorem inſpectionem non requirat Galleſ.de
oblig.Cam.par.4.q.1.n.17.Ant.Auguſt.in epit.rit. de iur.iur.
§.de obligatione Camer. n.4.

Secundo quia præſuppoſito quod cauſa expreſſa, fuiſſet falſa,
cuius occaſione nimirum ceſſaret obligatio, Nihilominus iſti
5 ex promiſſores ſtante † quod ſunt obligati principaliter,& in
ſolidum cum iuramento per eos præſtito, non ideò fuerunt li-
6 berati, † Quia † illud habet vim clauſulæ omni meliori modo
Bart.in l.ſi quis pro eo n.15.ff.de fideiuſſor. Angel. in §.fide-
iuſſor in fine inſtit. de fideiuſſor. Mohed. deciſ. 2. eod. tit. &
7 quia ſe † obligarunt vti principales inſolidum Mohed. d.de-
ciſ.2.Bald.in l.ſi prædium n.5.C.de iur.dot.Alexan.conſ.32.
n.10.& 11.lib.4.vbi dicit ſe non inuenire contradictorem, &
conſ.26.n.35.& ſeq.lib.7.Corn.conſ.214.lib.2. Iaſ. conſ.58.
n.4.lib.3.Natt.conſ.262.n.19.& 345.n.2. verſ. tertio dubi-
tatur Couar.in c.quamuis pactum par.2.§.ſexto n.3.de pact.
Quod eo magis dicendum videbatur quoniam ipſi in d. in-
8 ſtrumento promiſerant non † allegare nullitatem contractus,
ſed ea ſi quæ adeſſet non obſtante,ſoluere, & adimplere in
eo contenta Alex.conſ.32.n.4.& ſeq.col.2.Angel.conſ.182.
9 incipien.A.& B. vbi dicit quod vigore pacti non † poteſt al-
legari.

Digitized by Google

legari nullitas maxime quando interuenit iuramentum & om
nem cauſam vlterius dubitandi tollebat,quod pecuniæ cẽſus
10 fuerant de eorum mandato † conuerſæ in extinctionem ſo-
cietatum,pro quibus ipſi erant obligati;Nam in effectu patet
negocium cenſus ad ipſos re & vtilitate pertinuiſſe, qua pro-
pter parum ad propoſitum videbantur deducta per ſcriben-
11 tes pro expromiſſoribus dum intendebant ex † cauſæ falſæ
expreſſione, principalem obligationem ipſo iure corruere &
in conſequentia etiam fideiuſſoriam ex traditis per Cephal.
conſ.437.n.22.cum ſequen.Odd.de reſtit.in integ.par.4.q.8.
art.7.n.4.& ſeq.Quia diuerſi ſunt termini præſentis caſus,nã
12 iſti † non ſunt ſimplices fideiuſſores, ſed quia principaliter
& inſolidum obligati cum iuramento & hypotheca omnium
bonorum reputantur tanquam duo correi debendi Mohed.
d. deciſ.2. Natt. conſ.345. Decian. reſponſ.72.n.5.vol.2.&
13 ſic † eorum obligatio non dicitur acceſſoria ſed principalis.
14 Neque † verum eſt ab initio contractum reſpectu minorum
15 fuiſſe nullum, nam † cum fuerit ſeruatis ſeruãdis celebratus,
cum expreſſione cauſarum quod eſſent initæ multæ ſocieta-
tes,& acceptę pecuniæ in vſum meliorationis domorũ præſu-
16 mitur validus à principio:† & probato contrario poſſit annul-
lari l.1.in fin.princ.ibi manẽte pupillo actione ff.de reb.mino.
Chiſſan.deciſ.83.& ita procedit cõſ. Laur. de Pinu 71.n.4.&
5.& aliorum allegat.qui loquũtur in terminis caſus,quo obli-
gatio minoris ab initio fuit ipſo iure nulla,quia natiuitati ob-
17 ligationis reſiſtebat ſtatutum;ideoq;†cum contractus ab ini-
tio valuiſſet, & obligatio fideiuſſoria habuerit effectum hoc
caſu,ſublata principali obligatione, non tollitur acceſſoria
18 Cæphal. d.conſ.437.n.29. vt nec etiam quando † fauore
minoris annullatur obligatio principalis, irritatur obligatio
acceſſoria,quæ non eſt æque fauorabilis Pariſ.conſ.16.n.111.
lib.2.& bene hic per informantes pro hæredibus Rouilij.

R. P. D. ORANO.

Romana de Conſciaris. Mercurij 13.Ianuarij 1599.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Clauſula generalis refertur ad enunciata.*
2 *Nemo præſumitur immemor ſalutis æternæ.*
3 *Veriſimilitudo probationem concludit.*
4 *Scriptura continens veriſimilia admittitur in reddenda ratione tutoris.*
5 *Iactare ſuum nemo præſumitur.*
6 *Libri mercatorum cum adminiculis probant contra tertium.*
7 *Ratificatio debiti inducitur ex ſolutione fructuum.*
8 *Solemnitas à ſtatuto requiſita in contractibus minorum non habet locum in debito neceſſario.*
9 *Cõfeſſio tutoris ad hoc vt noceat pupillo debet eſſe adminiculata.*
10 *Actus à tutore factus, cenſetur factus tutorio nomine licet expreſſum non ſit, etiam ſi ad vtrumque ſpectaret, n. 11.*
12 *Tutor poteſt auctorari ſibi ipſi ceſſante ſuſpicione.*
13 *Obligatio Camer. nõ exequitur niſi pro expreſſis in inſtrumẽto.*
14 *Clauſula promittens refertur etiam ad enunciata.*
15 *Clauſula pro obſeruatione præmiſſorũ comprehẽdit etiã enunciata.*
16 *Mutuo probato, reſtitutio cenſetur promiſſa.*
17 *Ex interpretatione quid venire, quomodo intelligatur.*
18 *Obligatio Cameralis datur etiam pro ijs quæ veniunt ex interpretatione iuris.*
19 *Obligat. Camer. non extenſa proceſſus eſt nullus.*
20 *Obligatio Camer. in tribunali A.C. poteſt extendi abſque citatione, & decreto iudicis. ampliatur n. 21. limitatur n. 22.*
23 *Notarij A. C. dicuntur habere obligationem Cameral. extenſam in pulpitis.*

DECISIO CXI.

Circumſcripta pacti validitate de ſoluendo fructus pecuniæ dotalis D. Olimpiæ mutuatæ D. Hieronymę cõmuni DD. de Conſciarijs matri, vti earundẽ tutrici, & curatrici ad effectũ extinguẽdi eorũ debita neceſſaria, de quo particulariter agetur. Dñi concorditer reſoluerunt mandatum A.C. conrra DD. Thiberium, & Martinum, ad inſtantiam Marci Antonij,

 eiuſ-

eiuſdem D. Olimpiæ viri relaxatum confirmandū eſſe, nam de ipſius credito exiſtimarunt ſufficienter conſtare partē ex apocha diuiſionis fructuum totius hæreditatis prætenſæ ibi compreſi li ſcudi 262. baiocchi 10. che ſi pagano al Sign. Marc. Ant. per li frutti decorſi per ſcudi 318. quali ha preſtati alla caſſa delli denari dotali iunctis ſequentibus; promettendo la detta diuiſione de' frutti, & tutte le altre coſe ſudette hauerle ſempre rate, grate, & ferme, & quelle perpetuamente oſſeruare. Quia licet ſint verba enunciatiua quæ præſupponere tantum videntur mutuum, ipſum probant, & complectuntur,
1 tum quia † clauſula generalis refertur ad enunciata Alex. conſ. 17. n. 2. lib. 3. Ruin. conſ. 137. n. 6. lib. 1. & conſ. 103. ſub n. 11. lib. 4. Tum etiam quoniam verba promettendo la detta diuiſione de' frutti quæ principalis intentio apochæ conficiendæ, & tutte le altre coſe ſudette. non poſſunt ad aliud referri, quam ad ſolutionem fructuum, & mutuum enunciatum. Secundò ex confeſſione D. Hieronymæ, facta nedum in inſtrumento diuiſionis, ſed etiam in vltima ſua diſpoſitione pro exoneratione ſuę cōſcientiæ, poſtquam deceſſit: non. n. pręſumen-
2 dum eſt † eam immemorem fuiſſe ſalutis æternæ ad gloſſ. magnam final. lib. 1. C. de falſ. cauſ. adiect. legat. Afflict. deciſ. 168. poſt Felin. in c. ſi cautio num. 24. & ſeq. de fid. inſtrum. Pariſ. conſ. 10. in fine lib. 2. præſertim cum cauſam veriſimilem reddat, quod fratres magno ære alieno grauati reperiebātur ita, quod in eorum facultate non eſſet extinguere aliunde debita,
3 quæ ex dicta pecunia ſoluta fuerāt: veriſimilitudo † enim probationem concludit Bald. conſ. 117. lib. 2. vbi docet quod
4 in † redditione rationum tutoris debet admitti illa ſcriptura quæ continet veriſimilia. Tertiò ex illius ſubſcriptione facta
5 per Tyberium vnum ex fratribus; Nam præſumptio † excluſiua iactationis proprij patrimonij adeo potēs eſt, & efficax, vti admittatur quælibet leuis coniectura in cōtrarium Tiraq. in l. ſi vnquā in verb. donatione largitus n. 206. cum ſeq. C. de donat. Quartò ex partitis librorum. D. Ioannis Baptiſtæ Altouiti

6 touiti mercatoris, quæ † etiam ſi plenè non probent contra tertium ſtātibus tamen adminiculis probant, l. quidam nūmu larius ff. de edend. & fuit dictum in vna Rom. cenſus. 21. Februar. 1578. coram bo. me. de Rubeis. Vltimo ex obſeruantia, quia conſtat de continua ſolutione fructuum etiam poſt-
7 quam fratres facti ſunt maiores, ex qua † inducitur ratificatio antea geſtorum, per quam probatur debitum ſortis principalis l. ſi quando C. de dot. promiſſ. Dec. in l. ſi creditores ſub n. 3. C. de pact. Curt. Iun. conſ. 168. ſub n. 5. lib. 1. Nihilominus autē ad rem pertinet, quod ſolēnitas ſtatuti Vrbis c. 151. lib. 1. non interuenerit, quia (ſicut oſtēſum eſt) pecunia verſa fuit in commodum fratrum, confeſſio facta in inſtrumento de
8 debito huiuſmodi remanet neceſſaria in † qua ſtatuti huiuſmodi ſolemnitas remittitur l. 1. §. ſed ſi prædicti ſtipulanti ff. de reb. eorum cum alijs per Put. deciſ. 105. n. 3. lib. 1. & deciſ. 9. tit. de conſtit. Caput. deciſ. 199. par. 3. & quamuis reſpectu D. Martij qui ſe in dicto inſtrumēto non ſubſcriſit, res magis dubia videatur. Nihilominus cū mater quæ erat tutrix dictū inſtrumentum ſubſcripſerit, potuit illū etiam minorennem l. ſi in rem C. quan. ex fact. tutor. in quo non videbatur inſiſteſ. cum maior factus ratificauerit. Deuerſione vero in vtilitatem fratruum, ſatis ex præmiſſis hic, & alijs per informantes de-
9 ductis liquet, & propterea ad hoc vt confeſſio † tutoris præiudicet pupillo, ſufficit quod ſit adminiculata Ruin. cōſ. 174. n. 4. lib. 1. Natt. conſ. 543. nu. 20. & fuit aliàs firmatum, in cauſa Rom. tutelæ 12. Ianuarij 1582.

Non obſtat quod mater non expreſſit in eo, ſe contrahere vti
10 tutricem etenim cum actus † ſpectaret ad pupillos, cenſetur ſe ſubſcripſiſſe etiam nomine tutoris, non obſtañ. quod in eo fuerit actū de intereſſe proprio ratione fructuū ſuę dotis Soc. poſt Bart. & Angel. conſ. 154. n. 11. verſic. ſextus caſus lib. 2. & idē fuit concluſum alias in vna Alatrina capellaniæ in qua
11 præſentatio † fuerat facta ſimpliciter à tutore, quod intelligebatur facta nomine ſuo, & pupilli, cum ad vtrūq. ius præſen

 andi

tandi ſpectarent: Et hoc eo magis eſt dicendum, quia d. Fabij de Maximis curatoris ſubſcriptio acceſsit. Nō obſtat quod nō potuit auctoritatem ad ſui fauorem præſtare, quia pro fructibus ſuæ dotis non egebat noua obligatione, & quando ceſſat
12 ſuſpicio † tutoris non impeditur etiam ad ſui commodum acceptantem præſtare Rimin. Sen. conſ. 400. n. 25. Et ibi Apoſtilla, vltra quod, ex hoc reſultaret tantum nullitas obligationis reſpicientis fauorem matris, de qua hodie non tractatur. Neque vrget quod prætenditur & nec ex verbis enunciatiuis inſtrumenti diuiſionis elici obligationem Camer. reſpectu reſtitutionis ſortis principalis, Ideoque non fuiſſe locum rela-
13 xationi mandati niſi † pro ijs, quæ liberaliter extenſæ ſunt in inſtrumento Galleſ. de oblig. Camer. par. 3. de inſtrum. oblig. Cam. quoniam cum (vt oſtēſum eſt) enuncietur in eo mutuū
14 illa clauſula † promettendo refertur ad omnia enunciata. Quo fit vt clauſula ſubſequens, Et per l'oſſeruatione delle ſudette coſe s'obligano nella più ampla forma della Cam. Apo-
15 ſtolica, complectatur † etiam mutuum enunciatum & approbatum Pariſ. conſ. 93. n. 91. lib. 1. & fuit dictum coram bo. me. Card. Lancellotto in vna Rom. ſocietatis de Philippenſibus 3. Martij 1581.
16 Probato enim mutuo, & promiſſa obſeruātia mutui, ineſt † de natura mutui ipſius rei mutuatæ in genere reſtitutio promiſſa Inſtit. quib. mod. re contr. oblig. in princ. & ibi Aret. n. 1. hcū quid vbi Bart. ff. ſi cert. pet. Ita quod verum non ſit hoc venire ex interpretatione extrinſeca; Nam quod dicitur venire
17 ex interpretatione, † procedit quando quod deducitur per viam actionis, non autem per viam replicationis Galleſ. de oblig. Cam. tit. de vi intrinſ. oblig. Cam. n. 15. ſed in præſenti caſu agitur pro reſtitutione in vim Apochæ in qua mutuum enunciatur, probatur, & eius promittitur obſeruantia; dum enim excipitur quod iſta obſeruantia nō continet reſtitutionem mutui ſubuenitur actori replicanti, contineri ex natura contractus, vel ſi magis placet ex interpretatione iuris; & ita
in

18 in † replicatione intrat obligatio Cam. & via executiua. Non obſtat nullitas proceſſus ex eo capite reſultans, quod
19 obligatio † Cam. non fuit extenſa, & eſſet decreta, quia Rota alias non fuiſſe contentam atteſtatur bo. me. Oriolen. in vna Aquilana penſionis 1576. quia adducendum eſt quod ex
20 ſtylo † tribunalis A. C non requiritur citatio nec decretum iudicis pro obligationis extenſione quando in curia d. tribunalis inſtrumentum Fuit rogatum, quia Notarius poteſt libere extendere & adiungere cuicunque particulari inſtrumen-
21 to clauſulas ſui inſtrumenti, Quinimò etiam † in confectione regiſtri hoc facere neglexerit, poteſt quandocunque ſupplere
22 Galleſ. ad form. cam. tit. de proceſſ. n. 9. ſecus † quidem eſt in inſtrumentis per alios Notarios rogatis, vel in apochis priuatis. Nam iſtis caſibus requiritur citatio, & decretum, niſi in inſtrumentis, vel d. apochis adeſſet facultas vt quilibet extēdere poſſit, vt ibi Galleſ. quæ facultas extendi à quocunque
23 notario fuit apochæ de qua agitur appoſita, neque † neceſſe eſt quod Notarij d. tribunalis rogati de inſtrumentis articulariter ſint ſolliciti, de extenſione obligationis, quia ſemper dicuntur, habere in pulpito eandem vniformem extenſionē; Itaque deciſio bo. me. D. Oriolen. potuit procedere illis temporibus quibus diuerſitas aderat formulæ, vt quia in illis cōprehendebatur confeſsio debiti, vel conſtitutio procuratoris, ad confitendum vel etiam contrarium, quæ hodie eſt allegata cum tam iudex quam procurator rei ſint certi & ita cōcluſū.

CAPVT AQVEN.

S V M M A R I V M.

1 *Reductio ad arbitrium boni viri an peti poſsit ſub prætextu enormiſsimæ læſionis, quando huic petitioni fuit renunciatū*

2 *Enormiſsima læſione ſtante non poteſt renunciari petitioni reductionis ad arbitrium boni viri.*

3 *Reductio ad arbitrium boni viri habet vim appellationis.*

4 *Obligatione Camer. exiſtente in compromiſſo non poteſt peti reductio ad arbitrium boni viri.*

D E-

DECISIO CXII.

Stante compromiſſo in quo partes promiſerunt non reclamare neque reductionem ad arbitrium boni viri petere quouis prætextu, etiam enormis, & enormiſsimæ læſionis fuit dubitatum in vna Imolen. bonorum coram Cantuccio 18. Iunij 1553. An laudo promulgato poſſet peti reductio ad arbitriū boni viri ſub prætextu enormiſsimæ læſionis.

Et an poſtea petita impediat executionem laudi ſtante obligatione Camer.

1 Quoad primam partem dubij videbatur concludendū † non poſſe peti reductionem, quia ſic actum, & in hoc partes conſenſerunt c.ſcienti de reg.iur.& quia in re ſua quilibet eſt moderator, & arbiter l.in re mandata C.mandat.& huius opinionis fuit Angel.in ſua diſputatione quam refert Imol in c.quia in vallis n.61.de iur.iur. Beltran.conſ.5.vol.2.Cald.conſ.24. col.3.in fin.Caſtr.conſ.335.vol.1.Angel.conſ.122.Vital.in tract.Clauſ.in Rub. an reductio ad arbitrium c.361.n.8.

2 Contrarium tamen fuit per Dominos diciſum, quia † nulla reperiuntur verba quæ reductionem tollere poſſent ſtãte enormiſſima læſione Caſſad. deciſ. 1. de empt. & vendit. Socin. conſ.166.& hanc opinionem tenuerunt Bald. in l. cum antea col.3.C.de arbitr.Caſtren.conſ.61.lib.1. Aret.& Abb. in d.c. quia in vallis col.18.Aret.conſ.24. incip. quæſtio nec Angel. conſ. 282. laudum arbitrorum Caſtren. conſ. 54. Bald. conſ. 329.lib.3.& in l.ſi vnquam S.illud ff.de pact. Pariſ. conſ. 24. n.549.vol.2.vbi alios citat Lanfranc.in tract. de arbitr. in 4. par.q.4.Dec.conſ.11. n.6.

Quo ad ſecundam partem dubij videbatur concludendū executionem impedire, quia ſi poteſt peti reductio † illa habet vim appellationis & operatur effectum ſuſpenſiuum ſicut appellatio Dec.d.conſ.10.Pariſ.conſ.24.n.148. vol.2.

3

4 Sed contrarium fuit concluſum † ſtante obligatione in forma Cam.Anan.conſ.50.n.7.& col.3.verſ.hoc præmiſſo ſub nu. 8. Marſ.ſingul.442. allegabatur etiã Grat.conſ.12.n.10. Card.

in

in Clem. examinata q. 9. de arbitr. & Grat. conſ. 34. *Beltran.* conſ. 5. n. 11. par. 1. Angel. 127. conſ.

R. P. D. COCCINO.

Parmeñ. Datij. Mercurij 27. Iunij 1612.

SVMMARIVM.

1 *Obligationis cauſa ceſſante, ceſſat ipſa obligatio, & n. 4. & 7.*
2 *Fideiubẽs vti principalis & inſolidũ efficitur correus debẽdi.*
3 *Fideiuſſoris obligatio eſt correſpectiua ad obligat. principalis.*
5 *Obligatio correſpectiua ad aliquam cauſam illa ceſſante ceſſat obligatio.*
6 *Indemnitatis promiſsio corruit, ſtante remiſsione crediti facta debitori.*
8 *Delegatio debiti ceſſat ceſſante cauſa delegationis.*
9 *Delegatio ad hoc vt dicatur facta quæ requirantur. & n. 10. 11*
12 *Obligatione principalis annullata, cenſetur etiam annullata obligatio fideiuſſoris.*
13 *In correſpectiuis illud quod ineſt vni, ineſt alteri.*
14 *Correſpectiua ſunt indiuidua.*
15 *Exceptio non implementi impedit executionem obligat. Cam.*
16 *Clauſula ſine retardatione ſolutionis fructuum quid importet.*

DECISIO CXIII.

ILluſtriſs. D. Marchio Sancti Secundi emit datium, de quo agitur ab Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. Card. Sfortia, & ad computum precij ſuſcepit in ſe onus ſoluendi partem Montis Domicellorũ Vrbis ſcu. 55. mil. ad prædictum D. Card. ſpectan. & in eodem inſtrumento occaſione prædictæ venditionis ſe obligauit ad fauorem eiuſdem D. Card. notario pro intereſſe habentibus ſtipulante, cuius ſtipulationis vigore Montiſtæ pro fructibus d. partis montis exequutiuè egerunt contra dominũ Marchionem. Cum vero fuerit reſolutum d. venditionem non ſuſtineri, ex quo datium erat ſuppoſitum fideicommiſſo, & propterea intrare obligationem Cardinalis de reſtituendo precium, & ad illud Marchionem poſſe agere exequutiuè ſtante obligatione Camerali: Dubitaui an cauſa eſſet expedienda

dienda contra Montiſtos, & quomodo.

Et quantum attinet ad primam partem dubij non dubitabatur cauſam eſſe expedien. quia ex reſolutionibus iam factis citatis etiam Montiſtis, conſtat venditionem eſſe reſolutã ex quo datium eſt ſuppoſitum fideicomm. cõtra promiſſionem Card. vnde ceſſat cauſa ex quo Marchio ſe obligauit & proceſſit e-
9 ius obligatio, & tãquam ſine cauſa remanet inefficax, & inualida l. ſi pupillus la ſeconda, vbi Bald. & Imol. ff. de acquir. hæred. Ancar. conſ. 330. n. 11. Galleſ. ad form. oblig. ad par. 4. 2. p. q. 1. n. 10. & 12. Et dixit Rota in cauſa Camerinen. dotis. 28. Maij 1601. corã me, & in puncto placuit Dominis deciſio in cauſa Camerinen. pecuniaria. 3. Aprilis 1598. coram Illuſtriſs. D. Card. Millino, vbi quod promiſſio ſoluendi correſpectiua ad appaltum Gabellæ intelligitur quatenus appaltus obſeruetur, & duret.

Neque obſtat quod prædict. poſſint conſiderari reſpectu Card. ſecus autem reſpectu Montiſtarum, Cum Marchio mediante ſtipulatione Notarij ad eorum fauorem ſe obligauerit, & fide-
2 iuſſerit, vti principalis principaliter & in ſolidum, & ideo † fuit effectus Correus debendi vna cum Card. Mohend. deciſ. 2. de fideiuſſ. Vnde nullus poteſt cõſiderari defectus cauſæ reſpectu ipſorum Montiſtarum, quia fuit reſpõſum, quod iſta obli-
3 gatio Marchionis eſt † correſpectiua ad promiſsionem Cardinalis quod datium erat liberum ab omni fideicommiſſo purificato, & purificando; incontinenti enim, & in eodem inſtrumento hæc omnia fuerunt geſta. Corn. conſ. 350. num. 1. circa med. lib. 1 Gramm. deciſ. 103. nu. 156. in princ. & propterea, etiã quod Marchio ſit principaliter obligatus ad fauorẽ Mon
4 tiſtarum, & ſic tertij, nihilominus ceſſat † iſta obligatio ex defectu cauſæ, quia non ſe principaliter obligauit, & fuit effectus correus debendi in gratiam Card. & Montiſtarum ſimpliciter: ſed ex cauſa venditionis datij. Quamobrem cum hodie ceſſet illa cauſa ceſſat quoque obligatio Marchionis, vt
5 in priuato † de obligatione facta ad fauorẽ tertij dicit Aym.

in-

in conſ.461.n.39.lib.3.vbi donatio facta tertio, quæ colligebatur correſpectiua ad matrimoniū contrahẽdū, ex quo erat facta incontinenti non ſubſtinebatur, quia matrimonium non
6 fuerat ſequutum, & n. 63. dicit † quod remiſſio crediti, quæ cenſebatur correſpectiua ad promiſſionem indemnitatis factā à tertio non ſubſtinebatur, quia dicta promiſſio corruebat, & benefacit etiā deciſio in cauſa Romana cenſuum ſcut. 18.millium. 2.Iunij 1606. coram Reuerendiſſ. Domino meo Archiepiſcopo Bononien.

Non obſtat quod hic vltra prædictam promiſſionem fuit etiā inducta delegatio quia quatenus hoc eſſet verum non releua-
7 ret cum generaliter omnis promiſſio † ceſſet ex defectu cauſæ ex latè congeſtis per Tiraq. in tract. ceſſant. cauſ. par. 1.
8 n.224. verſ. promiſſionis cauſa, & in puncto quod † ceſſante cauſa delegationis ceſſet ipſa delegatio, dicit Dec. in cōſ.421. incip. plenè, & ſubtiliter n.14. in fin. verſ. quia dato ꝙ delegatio, vltra quod verè non adeſt aliqua delegatio, cum Marchio nō promiſerit Montiſtis aliquid tanquam debitum Car-
9 dinalis, quod eſt vnum † ex requiſitis ad inducendam delegationem, Dec. in l. ſingularia n.27. ff.ſi cert.pet. neque promiſ-
10 ſio fuit facta Montiſtis præſentibus, & acceptantibus, † quæ præſentia & acceptatio ad hunc effectum eſt neceſſaria. Vinc. de Paleott. inter conſ. Alex.96. n.2.lib.3. Rota Ianuen. deciſ.
11 2.n.20.& deciſ.19.n.7. & deciſ.99.n.2. vbi quod † non dicitur facta delegatio, niſi adſit interuentio trium perſonarum, & quamuis adſit ſtipulatio notarij pro omnibus quorum intereſt, &c. tamen non conſtat de acceptatione Montiſtarum, ex poſt: immo apparet de contrario, quia Montiſtæ quando egerunt contra Marchionem egerunt etiam contra Card. ex quo patet quod noluerit ipſum liberare, ſed vti tantum obligatione acceſſoria Marchionis.

Neque applicantur ea, quæ deducuntur circa derogationem fideicommiſſi, ad fauorem Montiſtarum, quia vltra reſponſiones datas in alia deciſione, cum fuerit derogatū reſpectu tan-

tum dicto Monti ſuppoſitorum ſtant ſimul quod emptores lo corum Montium ſint tuti, & quod nihilominus Marchio, qui ſuſcepit in ſe onus ſoluendi loca Montium loco partis pretij datij non ſit tutus pro datio, cum ſit ſuppoſitum fideicommiſſo, & in hoc ſtat defectus cauſæ; ex qua corruit obligatio Mar chionis cui non cenſetur prouiſum ex eo quod fauore Montis ſit derogatum fideicommiſſis ſuper bonis d. Monti ſuppoſitis, quia datium non eſt ſuppoſitum d. Monti.

Quantum attinet ad ſecundã partem dubij circa modum expeditionis cauſæ, nulla adeſt difficultas, quod Illuſtriſ. D. Marchioni non poteſt denegari abſolutoria cõtra Montiſtas actores. Sed quia fuit firmatum mãdatum executiuum pro precio d. D. Card. eſſe relaxandum ad effectum cum illius parte extinguendi d. ratam Montis accollatã, Domini cenſuerunt eſſe inhiben. Mõtiſtis ne amplius moleſtent D. Marchionem vigore dd. obligationum in accollatione dictæ ratæ Mõtis factarum; nam hic nulla adeſt obligatio Montiſtarũ erga Marchio nem in euentum quod datium non eſſet liberum à fideicommiſſo, vt viden. ſit quomodo, & ad quid ſe obligauerint, ſed ſolum adeſt obligatio ipſius Marchionis erga dd. Montiſtas, quæ cum ſit correſpectiua ad promiſſionem factam per Card. Marchioni quod datium erat liberum, ab omni fideicommiſſo purificato, & purificando vt dictum eſt, & cum iam ſit reſo-
12 lutum hanc promiſſionem Card. non ſubſtinere †corruit etiã promiſſio Marchionis ad fauorẽ Montiſtarum ex defectu nõ
13 adimplementi Cardinalis; nam in †correſpectiuis illud quod ineſt vni ineſt & alteri, ita vt vnicus actus videatur etiam ſi eſſent plures diuerſæ naturæ, cum vnus dependeat ab altero. Bald. conſil. 317. incip. ad euidentiam præmittendum eſt quod ſi mutuans per tot. & præſertim in fin. lib. 3. vbi quod ſi per Titium mutuantur centum Meuio, & Meuius ſtatim illa deponat penes Titium licet in depoſito non admittatur com penſatio §. in bonæ fidei verſ. excepta ſola depoſiti actione inſtit. de act. l. ſi quis vel pecunias C. depoſi. l. fin. C. de compenſat.

penſat. tamen ſecus eſt in iſto caſu, quia depoſitum pendet à mutuo ratione correſpectiuitatis,& connexitatis cōtractuum ita in propoſito licet non adimplementum Cardinalis regulariter non poſſet nocere Montiſtis,tamen ſecus eſt cum obligatio Marchionis erga Montiſtas depēdeat, & ſit correſpectiua
14 ad promiſſionem Cadinalis† correſpectiua.n. ſunt indiuidua vt vnum tantum cenſeatur Signorol. conſ.1. nu. 5. & conſ.2. n.13. vnde ſublato vno totum cadere neceſſe eſt, & vno correcto cenſetur etiam correctum alterum etiam reſpectu tertij cui promiſſum fuit,vt per Aym.d. conſ.461.num.39.in fin.& propterea cum ex prędictis appareat liquida exceptio nō im-
15 plementi, †quæ vt dictum eſt obſtat etiam Mōtiſtis retardat exequutionem obligationis Camer.ad fauorem Mōtiſtarum. Corn.conſ.297. & conſ.291.n.7.& 8.lib.3.Galleſ.de obligat. Camer.q.1.n.1.verſ.quantum, & nu.7. & ideo inhibendū eſt dd. Montiſtis,ne vigore dd.obligationum moleſtent amplius Marchionem,vt per Mandoſ. de inhib.q. 49.n.5.

Nō obſtat quod cauſa ſit commiſſa ſine retardatione ſolutionis
16 fructuum decurrēdorum,quia † iſta clauſula operatur ſolum quod iudex non poſsit procedere in negocio principali, niſi prius ſolutis fructibus Sarnen. in compēdio Signaturæ n.84. Pariſ. conſ. 64.nu.12. lib.4. Cæſar de Graſſ. deciſ.8.n.13.de ſent. & re iudic.non autem quod finito negocio debeat cōtinuari ad ſolutionem fructuum. Hic autem cum conſtet Rotæ ceſſare obligationem Marchionis ad fauorem Montiſtarum, vt ſupradictum eſt, ſequitur quod clauſula prædicta amplius non poſsit operari effectum ſuum.

R. P. D. O R A N O.

Romañ. executionis de Anguillaria. Ven.6.Martij 1592.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatio Cam. ex quibus exceptionibus retardetur.*

2 *Exceptio requirens altiorem indaginem non admittitur in obgat.Camer.& n.8.*

3 *Execut.Cam.oblig.non ſuſpenditur quando aliquid eſt proban.*

4 *Rota non exequitur ſententias extra illam latas, niſi prius deguſtata illarum iuſtitia.*

5 *Exceptio quæ oritur ex ventre inſtrumenti admittitur contra obligat. Camer. Declaratur n. 6. & 7.*

9 *Exceptio vſurarum an impediat executionem obligat. Camer.*

DECISIO CXIV.

ILluſtriſ. D. Portia de Anguillaria inſtrumento publico obligat. camer. vallato per viam concordiæ poſt ſuum ab hac vita receſſum Illuſtriſ. DD. de Anguillaria conceſſerat caſtrũ Baſſani, & 20000. ſcut. intra ſex menſes à die præd. ſui deceſſus per hæredẽ perſoluen. Facto loco cõceſſioni, cũ & dies ſolutionis veniſſet; cauſa deſuper mihi cõmiſſa propoſui dubiũ, an locus eſſet executioni præd. inſtrumẽti: maior pars DD. fuit in ſentẽtia affirmatiua, quia ſtante oblig. camer. nullus prętextus ad il-
1 lius executionem retardãdã admittitur † præter quã falſitatis nouæ conuentionis, & ſolutionis Caſſad. deciſ. 10. n. 5. & 9. de reſcr. & deciſ. vnic. de mut. petit. Galleſ. in tract. de oblig. cam. in 4. par. q. 1. n. 2. quare quod eius validitas fuerit ex capite enormiſſimæ læſionis in dubium reuocata: tamen quia adhuc
2 ſuper illo lis pendet: eiuſdem diſcuſſio † requirit altiorem indaginem, non debet interea retardari executio Galleſ. in d. tract. q. 1. n. 17. Ant. Canar. in tract. de execut. inſtr. q. 51. & ſeq. Ant. Auguſt. in tit. de iur. iur. §. de oblig. in for. cam. n. 4. Io: paul. deciſ. 61. quibus in contrariũ allegat non obſtan. nã Bero. conſ. 227. li. 1. loquitur in caſu quo enormiſſima læſio probata fuit incontinenti, vt appareret n. 3. & idem continetur in caſu, de-
3 ciſ. diuerſ. 82. lib. 2. vbi † enim altius repetenda eſt illius probatio non ſecus, ac regulariter in omnibus iudicijs priuilegialibus accedit, executio non ſuſpenditur. Neuizan. conſ. 54. Nec applicatur deciſ. Caputaq. 274. lib. 2. in impreſſ. qua complectitur caſum exceptionis ex capite falſitatis. deciſ. aut. eiuſdem Caputaq. 182. lib. 2. in manuſcrip. facile euitatur ex quo ibi tractabatur de executione laudi, & aderat Commiſsio ſignata cum clauſula ſi quid exequendum, nã cum veniret deguſtan-

guſtanda iuſtitia aliarum ſententiarum latarũ extra Rotã non
4 mirum ſi fuit ſuſpenſa executio; † quoniam Rota non ſolet executioni mandare ſententias extra ſuum tribunal latas niſi prius illarum iuſtitia deguſtata.

Minus facit deciſ. Io.Paul.65. ſiquidem fundatur ſuper quodam ſtylo,qui tunc temporis vigebat, per quem attenta qualitate perſonarum non attenditur exceptio;Præterea in illo caſu habita fuit ratio quod Comitiſſa quæ vrgebat pro executione prodigalius viuens omnia diſſipabat; hoc enim ſtante iuſto metu poterat non diſcuſſo negotio principali, & detecta cauſæ ſuæ iniuſtitia fruſtratoria eſſet rei in executionem deductę repetitio,quo tamen non obſtante eſt in confeſſo,quod veniebat relaxandum mandatum, niſi Epiſcopus incontinenti executionem probaſſet.

5 Poſtremo non aduerſatur † quod cum exceptio enormiſsimæ læſionis oriatur ex lectura ipſius inſtrumenti videatur admittenda,vt per Galleſ.ad d.form.Cam.obligat. q. 2. ad 4. part. n.5.Cæſ.de Graſſ.deciſ. 62.n.3. eã alleg. quia eorum dictum
6 procedit in caſu, † quo ſimulatio eſt adeo clara vt vlteriori
7 probatione, & diſputatione non egeat, aut etiam quia † incontinenti probari poteſt,vt per Canar.in d.tract. de execut.
8 inſtrum.q.13. aliàs † enim ſi altiorem inſpectionem deſideret non impedire executionẽ vt per eundem Galleſ. & Ant.Aug. in deciſ.61.lib.3.& in tit.de iur. iur. §.de oblig.in form. Cam.
9 n.6.prout † idem videmus in exceptione vſurarum.

Et ita deciſum.

R. P. D. ORANO.

Roman. ſeu Bracaren. pecuniaria. Ven.2.Decemb.1594.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium eſt à iure regulandum.*

2 *Excommunicatus non debet abſolui,niſi præſtita cautione de ſtando iuri. Limitatur n. 3.*

5 *Cautiones de iudicio ſiſti, & aliæ ſimiles prætoriæ iudiciales ſunt fideiuſsiones.*

Cau-

Digitized by Google

5 *Cautio quæ debet præſtari pro relaxatione pœnæ illatæ propter contumaciam iudicialem, vel pro crimine, debet eſſe cum fideiuſſoribus & n.6.*

7 *Excommunicatus vigore oblig.Camer.non dicitur excommunicatus nec propter contumaciam iudicialem,nec ob delictũ.*

8 *Obligatio Camer. tribuit facultatem procedendi per audientiã contradictarum abſque quod obligatus citetur prius domi, vel perſonaliter.*

9 *Iudicij aſſecuratio non eſt facienda,quando poſt obligationem non ſuperuenit aliqua ſuſpicio mutationis ſtatus.*

10 *Excommunicatio ferri non poteſt,quãdo obligatio eſt illiquida.*

11 *Cenſuræ non poſſunt iuſtificari ex nouiter deductis.*

DECISIO CXV.

ANtonius Lopez Cãtor Eccleſiæ Bracharen.cum Emanueli Fernãdez commiſiſſet multorum negotiorum Regni Luſitaniæ in Romana Curia expeditionem,vt ipſum quoad impẽſam circa eã faciendã cautum redderet, obligauit ſe in form. Cam.de ſoluendo ſibi quamcunq; pecuniarũ ſummam, quam in prædictũ vſum erogatã per literas cambij ad Luſitaniæ partes directas declaraſſet, & alias ibi ceſſante reſtitut. voluit in Vrbe cum decurſo intereſſe ad illius ſolut.teneri; Verum quia Emanuel prætendebat Antonium ſub diuerſis prætextibus ſolutionem tergiuerſari recurſum habuit ad A.C. à quo in vim obligat. prædictæ obtinuit mandatum executiuum & declaratoriam pro ſc.3500.relaxari,à quibus interpoſita appellat. quoniam in commiſsione cauſæ Signatura reſcripſerat cũ poteſtate iudicium aſſicurandi arbitrio Rotæ,fuit dubitatum An locus eſſet arbitrio,&c. Et Dñi reſoluerunt negatiuè,quia ar-
1 bitrium eſt à iure regulãdum iux.notat.per Bart.in extrauag. ad reprimen.verſ.videbatur n.8. Quamuis autem de iure ex-
2 communicatus non abſoluatur,niſi prius præſtita cautione de
3 ſtando iuri.Tamẽ hoc † procedit, vel quando excommunicatus fuit pro contumacia iudiciali,quia iuri non paruerit in iudicio:Nam vt inquit Præpoſitus in c.qua fronte,n.15.de appell.

4 pell.ſicut † cautione de iudicio ſiſti, & ſimiles prætoriæ iudi-
ciales ſunt fideiuſsiones l.prætoriæ.ff.de prętor.ſtipul.Ita illa
5 quæ ſuccedit loco cuiuſdam cautionis iudicialis pro relaxa-
tione pœnæ illatæ propter contumaciã iudicialẽ, vel quando
6 excommunicat.fuit pro manifeſta offenſa,ideſt pro crimine,
gloſ.c.ex parte el ſecondo in verb.pro contumacia de verb.ſi-
7 gnif.Quorum caſus neuter † præſenti quæſtioni quadrat,quia
Cũ fuerit excõmunic.non propter contumaciam, vel delictũ,
ſed propter prætenſum debitum vigore priuilegij oblig. Cam.
8 quod † tribuit facultatẽ procedendi per audientiam contra-
dictarum abſq;eo,quod principalis ſemel perſonaliter,vel do
9 mi ad iudicium vocetur, hoc † autem tanto magis DD. ſuſti-
nebant,quia nulla ſubeſſe videbatur cauſa cur aſſicuratio iudi-
cij fieri deberet;neq; enim poſt obligat. ſuperuenit aliqua ſu-
ſpicio mutationis ſtatus, neq; etiam excommunic. fuit talis,à
10 qua petenda ſit abſolutio.Nam † cum obligatio eſſet illiqui-
da pro pecunijs,quæ per Emanuelem in expeditionibus impẽ
derentur,& earum nulla facta fuerit liquidatio excommunic.
ipſo iure fuit nulla ad not.per Galleſ.de oblig.Cam.in tit. de
quæſt. poſt proceſſ.inciden.nu.33. Pariſ.conſ.41.n.23.vol.4.
Non obſtant iura pro parte Emanuelis pro iuſtificatione ſui
crediti poſtea exhibita, quia non reperiũtur in actis producta
11 & † cenſuræ nõ poſſunt iuſtificari ex nouiter deductis Innoc.
in c.prudentiam n.6.de off.deleg.Put.deciſ.123.lib.2. Capu-
taq.deciſ.156.lib.4.manuſcript. & 129.part.3.

R. P. D. ORANO.

Romañ.de Gabriellis. Lunæ 19.Iunij 1595.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio non implementi impedit execut. obligat. Camer.*

2 *Exceptio pacti de non petendo impedit executionem obligationis Camer.*

3 *Exceptio ſimulationis probata impedit executionem.*

4 *Scriptura priuata concurrentibus adminiculis facit fidem.*

D E-

DECISIO CXVI.

INſtabat apud me D. Alexander pro executione inſtrumentorum ſocietatum. Verum cum pro parte D. Caroli aduerſus eā, quamplures exceptiones fuiſſent deductæ. Placuit pro particulare dubium terminari præſuppoſitis deciſionibus in hac cauſa factis, & inſtrumentis Societatum, an aliqua dictarum exceptionum intraret DD. reiectis alijs concluſerunt exceptionem non adimplementi, & ſimulationis intrare.

1 Nam quo ad primam, † cum receptum ſit per eam executionē obligationis Camer. impediri vt per Galleſ. ad form. cam.
2 4. part. quæſt. 1. n. 7. D. Carolus iure † poteſt opponere pactū de non petendo oriens ex teſtamento q. Hieronymi cuius eſt hæres, & quod Alexander acceptauit, vt fuit deciſum die 28. Maij 1593. Quia ſi replicatur D. Alexandrum huic acceptationi renunciaſſe in confeſſo erit eam ſibi non ſuffragari, niſi doceat ſe renunciationi ſatisfeciſſe, hoc eſt reſtituiſſe omnia, quæ vigore teſtamenti fuerat conſequutus.

Reſcriptum enim Principis per quod conſtito de paupertate remiſſa fuit ſolutio creditorum hæredis in finem litis non intelligitur conceſſum ad eum finem, vt non teneatur cum alio hęrede debitum compēſare; ſed ad effectum, vt ſtante paupertate, & impotentia ſoluendi non obligetur ad petitam repetitionem crediti, cum hoc caſu ceſſet cauſa indulti. Cum ergo reſolutum fuerit D. Alexandrum releuatorem D. Caroli in ſcut. 1160. & de eo ſatis liquidè conſtet neceſſe eſt quod hoc debitum cum prætenſo debito fundatur in dictis inſtrumentis ſocietatis compenſet, quo facto dicebāt Domini grauius exurgere impedimentum contra huiuſmodi executionem funda-
3 tum † in exceptione ſimulationis inſtrumenti, & ſufficienter iudicio ipſorum iux. conſ. Bart. 65. per D. Carolum probatæ, & apud eos maximè receptæ, quibus cum D. Hieronymo interceſſerat neceſſitudo: etenim cum vltrà conditionem in ipſo in peragenda re domeſtica admirabilis reluceret ſolertia; quoniam Societatibus ab amicis contractis vti fideiuſſor acceſſe-

rat

rat compulſus de proprio extinguere ne ex huiuſmodi earum luitione pecuniæ ſuæ lucrum ceſſaret, excitauit nouas ſocietates ſub nomine dicti Alexādri, declarando earum cōmodum, & incommodum ad illos, quorum intuitu in aliis ſocietatibus extinctis fideiuſſerat pertinere, & de hoc curioſus in diario
4 ſcripturam reliquit, † quæ etiam ſi ſit priuata, tamen concurrentibus adminiculis fidem facit Dec. in l. 1. n. 3. C. de eden. cum allegatis, & fuit dictum in vna Romana extinctionis cenſus coram Lauretano, vt habetur deciſ. vlt. part. 1. diuerſ. Adminicula autem concurrunt, nominatio periculi vitæ D. Iſabellæ fil. q. Hieronymi ſub cuius vitæ periculo pecunias ſolitus erat ad ſocietates collocare, indigentia D. Alexandri, cum pecunias in magna quantitate ab eodem D. Hieronymo fuit mutuatus, negligentia eiuſdem D. Alexandri in exactione fructuum, ſubductio rationum ſæpius facta inter D. Hieronymū, & D. Alexandrum abſque aliqua mentione dictarum Societatum, ceſſionē eſſe ſuam factam ad fauorem D. Hieronymi, quam veriſimiliter non feciſſet, niſi prius recepta ſatisfactione Societatum, & alia de quibus hic per informantes, qui bene reſpondent deductis pro D. Alexandro.

R. P. D. ORANO.

Mediolanē. affictus. Veneris 8. Martij 1596.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio ſuſpenſiua non datur in obligatione Camer.*
2 *Appellari licet à notorio grauamine.*
3 *Licet à ſententia lata in poſſeſſorio non poſſit appellari, poteſt tamen dici de nullitate.*
4 *Nullitatis cauſa pendente nihil eſt innouandum.*
5 *Executio facta poſt inhibitionem tamquam attentata reuocatur.*
6 *Inhibitio Rotalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda.*

DECISIO CXVII.

ADminiſtratores Collegij Heluetiorum Mediolanen. obtinuerūt à Vicario Illuſtriſſ. Domini Archiepiſcopi Mediolanen. in vim obligationis camer. decerni, & relaxari manda-

Ttt tum

tum executiuum contra D. Bernardum Quadrantinum aſſertum debitorem termini penſionis anni 1585.vt prætendebatur antea videlicet de anno 1581. decurſi,& exactioni cuiuſdā prædij Miraſole nuncupati, & ſocijs locati, Verum ab huiuſmodi decreto interpoſita ad Sedem Apoſtolicam appellatione cum fuiſſet eodem Vicario intimata inhibitio Rotalis, & ille ea ſpreta ad relaxationē ſequeſtrorum, & aliorum grauaminum deueniſſet fuit dubitatum,an ex ijs commiſſa eſſent attentata,quæ venirent reuocāda. Et DD.reſponderūt, quod
1 etiam ſi verſemur in obligatione camer.†in qua non datur appellatio ſuſpenſiua:nihilominus cum omnia præmiſſa emanauerint in cauſa termini āni 1585. pro quo D.Bernardus non
2 erat obligatus potuit†ab eis tanquam notoriū grauamen inferentibus appellare,& cauſa nullitatis,& iniuſtitiæ cōmittere Alex.conſ.77.n.15.lib.1.Caputaq.deciſ.37.par.1. Put.deciſ.
3 414.n.2.lib.3.Nam à ſentētia† lata in poſſeſſorio,licet dene-
4 getur appellatio ,poteſt dari de nullitate,qua pendente† nihil innouādum eſt, & ſi innouetur, reuocatur excutio per viā attentatorū Grat.conſ.163.n.41.& ſeq.lib.2. Moder.de attent. 2.part.c.17. de attent. nullit. pendent. n.90. Contard. in ſuo tract. de moment.poſſeſſ.limit.7.ratione nullitatis n.53.Ma-
5 ximè ſtante inhibitione. Quia tunc † indiſtinctæ executio tanquam attentata reuocatur etiam ſi alias à ſententia non detur appellatio, nec nullitas illius executionē impediat Achil.deciſ. 29.de Appell.in impreſſ. Multo verò magis atten-
6 to quod inhibitio fuit Rotalis, † quæ ſiue fuerit iuſta,ſiue iniuſta ſit timenda Rot.deciſ.26.de appell. in antiq.Moder.Peruſ.de attēt.par.2.c.20. de attent.poſt inhibit.11.n.1.& ſeq.

R. P. D. ORANO.

Mediolanen.Affictus. Veneris 29.Martij 1596.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio ſuſpenſiua non datur in obligatione Camer.*

2 *Mandatum ſuſpicionis fugæ non tendit ad ſolutionem ,ſed ad aſſecurationem iudicij.*

3 Man-

3 *Mandatum ſuſpicionis fugæ ex qua cauſa concedatur, & n.4.*
5 *Obligatio Camer. habet executionem paratam.*
6 *Mandatũ ſuſpicionis fugæ ſolet relaxari pro faciliori execut.*
7 *Exceptio excuſsionis non admittitur contra obligat. Camer.*
8 *Fideiuſſores obligati in forma Cameræ reſpectu creditoris dicuntur correi debendi.*
9 *Sequeſtrum relaxatur pro executione rei iudicatæ.*
10 *Cautio eſt medicina ſequeſtri. Limitatur n. 11.*
12 *Cenſuræ non poſſunt relaxari contra aliquem etiam ſi contra eum non poteſt fieri executio, quando adeſt alius obligatus contra quem exequi poteſt.*

DECISIO CXVIII.

IN cauſa Mediolanen. affictus fuit dictum mandatum ſuſpicionis fugæ relaxatum contra D. Bernardum Quadrãtinum & cẽſuras contra eum fulminatas, neque attẽtatorum, neque nullitatis vitio ſubiacere. Non equidem attentatorum quia
1 cum in vim obligationis cameralis † à qua non dabatur appellatio ſaltem ſuſpenſiua fuerit ad ea deuentum iure potuit ante ad earum executionem procedi, Quod maximè dicendum
2 eſt reſpectu mandati ſuſpicionis fugæ, ex quo† illud tẽdit non ad ſolutionem, ſed aſſicurationem iudicij Io. Paul. deciſ. 171. in cauſa Catanien. Neque etiã vt dictum fuit nullitatis. Nam
3 cum † iudici conſtaret de credito Collegij, & executor retuliſſet ſe nõ inueniſſe bona æquiualẽtia credito, relaxauit mandatum Iaſ. in l. ſi fideiuſſor §. ſatiſdatũ n. 12. ff. qui ſatiſd. cog. Curt. in l. vnica, quæſt. 12. nu. 47. C. de prohib. ſequeſtr. licet
4 autem † ad effectum, vt contra aliquẽ tanquam de fuga ſuſpectum procedi ad capturam perſonalem poſſit, debeat conſtare de illius deterioratione poſt contractum debitum Bart. in l. ſi creditores ſub nu. 1. de priuil. credit. Socin. reg. 28. 2. Fall. Alex. conſ. 19. n. 1. vol. 3. cum congeſtis per Rolan. conſ. 65. n. 5. lib. 3. Hoc tamen procedit antequam veniat dies ſolutionis quoniã ſi contra debitorem ſit relaxatum mandatum execu-
5 tiuum, † quod vigore Camer. obligat. habet executionem non

Ttt 2 ſecus,

ſecus,ac contra ipſum poteſt exequi mãdatum,& illius vigo-
6 re capi.Ita etiam vigore mãdati ſuſpicionis fugæ, † quod pro faciliori executione ſolet relaxari.Nec ad rem pertinet, quod
7 prius excutiendi veniant confideiuſſores , quia † hæc exceptio non habet locum vbi quis eſt obligatus in forma Camer..
8 Quia in ea † fideiuſſores interuenientes reſpectu creditoris dicuntur duo rei principaliter, & inſolidum obligati, vnde,& inſolidum,& principaliter conueniri poſſunt Bart.in l.fin.& in l.2.& l.eadem ff.de duob.reis Paul.de Caſtr.in l.ſed Iulianus in prin.ff.ad Maced.Alex.conſ.29.n.36.lib.7. Natt. conſ.52. Grat.in conſ.87.n.25.quę etiam militant quo ad ſequeſtra,
9 quæ † potuerunt relaxari pro executione rei iudicatæ , & mandati executiui cum verſemur in materia, in qua nõ datur appellatio.Nam tunc non fuit requiſitus aliquis timor dilapidationis cum veniſſet dies debiti,& fuiſſet liquidatum per relaxationem mandati. Neque locus fuit hoc caſu cautioni,
10 quæ † aliàs ſolet eſſe medicina ſequeſtri , etenim fuerunt re-
11 laxata ſequeſtra pro executione ſententiæ,vel mandati Iaſ.in d.l.ſi fideiuſſor.§.ſi ſatiſdatum n.17.ff.qui ſatiſd.cogan. Gall. de oblig.Cam. in quæſt. poſt proceſſ.n.39.cæterum Dominis viſum fuit non poſſe præmiſſa ab iniuſtitia excuſari quoniam mandatum ſuſpicionis fugæ, & ſequeſtra inde ſequuta fuerũt relaxata pro penſione præſentis anni 1583. cuius tamen exactio erat fundata pro termino decurſo de anno 1582.pro quo D. Bernardus non erat obligatus cum de anno 1583. 24. Martij. Franciſco Mariæ Caluo conductori prædij Mireſolæ fideiuſſor principaliter, & in ſolidum acceſſiſſet tantũ pro ſolutione penſionum in poſterum decurrendarum non autem præteritarum.

Quod etiam reſpectu cẽſurarum procedit attenta reſolutione Congregationis Concilij cuius copia data fuit,Quia quando
12 duo ſunt inſolidum obligati in forma Cameræ pro eodem debito etiam quod contra vnum tantum poſſit deueniri ad executionem realem,& perſonalem contra alterum contra quem non

non poteſt fieri executio realis, vel perſonalis non poſſunt ad inſtantiam creditoris in ſubſidiū relaxari cenſuræ. Ex quibus concluſerunt præmiſſa omnia eſſe reuocanda, ita tamen quod inde non præſtetur impedimentum quo minus interim non poſſit negocium principale cognoſci.

R. P. D. CAVALERIO.

Terracinen. Molendini. 2. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula arbitrio intelligitur prout de iure.*

2 *Tranſactio oblig. Cam. vallata habet executionem paratam.*

3 *Conſanguineorum præſentia à ſtatuto requiſita quomodo probetur non potuiſſe interuenire.*

4 *Tranſactionis cauſa eſt receſſus a lite, vel litis timor.*

5 *Euictio debetur de natura diuiſionis.*

6 *Tranſactio de ſui natura habet executionem paratam.*

DECISIO CXIX.

1 NOn cenſuerūt Domini intrare arbitrium ad effectum retardandi executionē tranſactionis cum. n. † clauſula arbitrio intelligatur prout de iure. Bart. in extrauag. ad repri-mend. in verb. videbitur Cæſ. de Graſſ. deciſ. 8. n. 2. de re iud.

2 & alias fuit in Rota reſolutum, † de iure tranſactio ſolemnis, & valida, & obligatione Camerali vallata habet executionem paratam.

Nec dicebant obſtare prætēſas nullitates exaduerſo deductas, & primo dum dicebatur non apparere inſtrum. fuiſſe celebratū poſt horam 14. ſub qua fuerat citatus D. Pompeus de Maximis, quia placebat reſponſio, non eſſe veriſimile quod iudex deueniret ad dationē curatoris, loco D. Pompei, niſi verè tranſacta fuiſſet illa hora, & in inſtrumento fuit inſerta dicta citatio, & expreſſe illum non curaſſe interuenire.

3 Minus dicebat obſtare, quod eſſent alij conſanguinei † qui potuiſſent interuenire iuxta diſpoſitionem Statuti Vrbis lib. 1. c. 151. quia D. Proſper non probauit quod adeſſent tales conſanguinei, & quod poſſent interuenire eo tempore Caſtr. cōſ.

124. n. 2. verſ. ad hoc lib. 1. Achil. deciſ. 4. de præſumpt.

Neque viſum fuit obſtare defectũ cauſæ allegatum, quia receſ-
4 ſus† à lite ſufficit pro cauſa tranſactionis Becc. conſ. 109. n. 7. & 8. & ſolus timor litis eſt cauſa ſufficiens ad tranſigendum l. cum proponas C. de tranſact. lib. 1. ff. de eodem Mohed. deciſ. 1. eodem tit.

Ad allegatã vero læſionẽ ex capite quod D. Proſper promiſerit ſoluere quolibet anno rubra 30. frumenti, & nihilominus nõ fuerat condemnatus in ſententia Illuſtriſs. D. Seraphini, niſi ad rubra 20. tantum, reſpondebatur quod in dicta ſententia fuit facta reductio prædicta ad rubra 20. cum reſeruatione Petro melius coadiuuandi ſuas probationes, & præceſſerat liquidatio D. Orani in rubris 37. annuis cum dimidio.

Tandem ad aliud caput prætenſæ læſionis dum dicebatur D. Proſperũ ſe obligare quod homines Roccæ Gurghæ accederent ad Molendinum Magentiæ alias ipſe Proſper teneretur de ſuo, reſpõdebatur quod cum in diuiſione Caſtrorum alias facta inter Dominos Petrũ, & Antonium authores DD. Alexandri & Proſperi pro adæquatione partium fuiſſet conuentum quod homines Rocchæ Gurghæ irent ad Molẽdinum ad dictum Magentiæ, vt dictum fuit corã Gipſio. 27. Maij 1588. ijs non contẽtus non eſt abſurdum quod D. Proſper ſe obligauerit ad intereſſe tãquam ſi hoc aſſignamentũ eſſet euictum.

5 De natura †. n. diuiſionis eſt, vt debeatur euictio etiã non promiſſa l. ſi familiæ cum ibi not. ff. famil. herciſc. l. ſi fratres vbi Bart. C. comm. vtriuſque iud. Alex. conſ. 30. n. 7. lib. Rom. conſ. 457. n. 2. poſt med. verſ. 2. quia ex deciſione. Socin Iun. conſil. 119. num. 14. lib. 3.

6 Ex quibus cum tranſactio† de ſui natura habeat executionem paratam l. non minorem C. de tranſact. maximè quãdo adeſt obligatiõ Camer. & cum exceptio prætenſæ læſionis ſit turbida, & requirat altiorem indaginem fuit concluſum non eſſe locum arbitrio.

R. P. D.

R. P. D. PENIA.

Romana Attentatorum. 4. Iulij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio ſuſpenſiua non datur ſtante guarantigia.*
2 *Attentata ceſſant quoties appellans redijt ad iudicem à quo.*
3 *Inhibitio non reſpicit præterita, ſed futura.*
4 *Inhibitione Rotali executa omnia geſta ſunt attentata.*
5 *Inhibitionis Rotalis dubia declaratio ad Rotam tantũ ſpectat.*
6 *A.C. eſt iudex priuatiue, quod alios quoad guarantigiã, & n.7*

DECISIO CXX.

AD dubium vtraque parte informante propoſitum, an conſtaret de attentatis, quę venirent reuocãda Rota non cõſtare cenſuit.

Nam quantum ad primum mandatum cum ſolutione ſubſecuta non aderant attentata, cum ante appellationem mandatum fuiſſet relaxatum, licet poſt appellationem facta fuiſſet execu-
1 tio, & ſolutio †, & ex quo aderat oblig. in for. guarantigiæ nõ dabatur appellatio ad effectum ſuſpenſiuum c. non ſolum. §. 1. verſ. ex iſtis caſibus de appell. lib. 6. Rolan. conſ. 77. n. 20. lib. 2 Affict. deciſ. 269. incipiens iudices inferiores Lancell. de attent. p. 2. c. 12. lim. 25. n. 30. verſ. et ratio.

Præterea hic poſt appellationem cum refutatorijs fuit facta citatio ad dicendum contra iura, & pro D. Alex. fuit comparitũ
2 & petitum iuramentum calumniæ, † per quem actum videbãtur ceſſare attentata Lancell. de attent. p. 2. nu. 20. de attent. poſt in lib. limit. 15. n. 5. verſ. quibus adde, Peregr. deciſ. 137. incip. in cauſa Luneñ. lib. 2.
3 Neque obſtant inhibitio rotalis, † quia fuit poſterior, & inhibitio non reſpicit præterita, ſed futura, Feder. conſ. 300. factũ tale eſt debitor Lancell. p. 2. c. 20. de attent. poſt in lib. in præfat. num. 14.

Circa ſecundum mandatum obtentum poſt inhibitionem rota-
4 lem non tamen executum Rota non dubitabat geſta † ab A.C. poſt inhibitionem rotalem fuiſſe attentata, ſi de facultatibus

A. C.

Digitized by Google

5 A.C.eſſet dubium quia non † ſpectabat ad A.C.declaratio inhibitionis dubiæ, ſed ad Rotam, vt fuit dictum coram me in cauſa Rauennateñ.fideicommiſsi.

6 Cæterum quia in hoc caſu † in facultatibus A.C.erat expreſſa guarantigia vt A.C. in inſtrumentis guarãtigiatis poſſit procedere cum expreſſa inhibitione quo ad alios iudices,quibus cauſa eſſet cõmiſſa cõſequẽter inhibitio rotalis nõ poterat intelligi quo ad viam executiuam,vt fuit dictum coram D.meo Decano in vna Iſpaleñ penſionis & attentatorum 24. maij 1568.& declarat Lancell.de attent.p.2.n.2.de attent.poſt inhib.limit.16.n.2.in princip.

Non obſtabat quod eſſet in commiſſione narratum quoad non fuerat actum vigore oblig.camer. quia reſpondebatur in hoc caſu non peti viam executiuam ex obligat.Camer. quæ non aderat ſed ex forma guarantigiæ, quæ non fuerat in commiſ-
7 ſione expreſſa,& † facultates A.C.non reſtringuntur ad form. camer. cum amplectantur etiam oblig. in form. guarantigiæ, quæ hic præiudicabat D.Comiti Alexandro.

R. P. D. LVDOVISIO.

Bononien.Pecuniaria. Lunæ 9.Iunij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Filius familias poteſt fideiubere non ſolum pro extraneo, ſed etiam pro Patre & n.2.*

3 *Minor pro* Patre *fideiubens reſtituitur. Limitatur n.4.& 5.*

6 *Statutum Bononiæ tollit remedium reſtitutionis minoribus adhibitis ſolemnitatibus in contractu.*

7 *Statutum poteſt tollere beneficium reſtitutionis minoribus.*

8 *Minor non reſtituitur ſi fideiuſsit pro excarceratione* Patris, *ampliatur n.9.& 10.*

11 Minor *non reſtituitur aduerſus fideiuſsionem quando agitur de defenſione patris.*

12 *Filius fideiubens pro excarceratione patris exercet officium pietatis.*

13 *Minor,qui fecit actum laudabilem,& pium non reſtituitur.*

14 *Mi-*

14 *Minor non reſtituitur quando fideiuſſit in caſu in quo quilibet diligens homo fideiuſſiſſet.*

15 *Læſio non præſumitur.*

16 *Iudicis præſentia excludit præſumptionem læſionis, & metus. num. 25.*

17 *Minor qui vſus fuit iure communi non poteſt allegare læſionẽ.*

18 *Oblig.Camer.non admittit exceptionem requirentem altiorem indaginem.*

19 *Executio ſi fuit prius petita non ſuſpenditur per petitionem reſtitutionis in integrum.*

20 *Minor dicitur læſus eo ipſo quod fideiuſſit.*

21 *Metus reuerentialis probari debet, & non ſufficit reuerentia, quæ perſonæ debetur.n.22.*

23 *Fideiuſſio facta pro patre non præſumitur ob nimiam reuerentiam.*

24 *Conſanguineorum præſentia excludit ſuſpicionem metus.*

DECISIO CXXI.

Dubitaui an obligatio Domini *H*ieronymi ſit talis, quæ veniat exequenda, & Domini vnanimi voto fuerunt pro affirmatiua, quia de ea conſtat publico inſtrumento oblig.Cam. vallato cui non poteſt obijci, quod *H*ieronym. ſit filius fami-
1 lias, cum † filius familias poſſit fideiubere non ſolum pro extraneo l.ſi dubitet §. fin. ff.de fideiuſ.l. filius familias C. eod.
2 ſed † etiam pro patre l.1.C.de fil.fam. min. Non obſtat quod
3 etiam in caſu † in quo minor pro patre fideiubet veniat re-
4 ſtituendus d.l.1.quia † reſtitutio in caſu iſto ceſſat propter iuramentum d.*H*ieronymi Auth.ſacramenta puberum C.ſi aduerſ.vendit.gloſſ. in §.extraneis in verb. omnib.inſtit. de hæred.qualitat.& differen.Bart.& alij in l.ſi duo patroni §.idem Iulianus C.de iur.iur.& in l.ſciendum ff.de verb. obligat.Soc. conſ.53.n.19.lib.4.Aym.conſ.7.n.3.Gram.conſ.ciuil.31.n.10 fuit dictum in vna Bononien.dotis 11. Decemb.1602. coram R.P.D.Ortembergho, & in terminis fideiuſſionis tradit Bal.in d.Auth.ſacramenta puberum nu.13. Tiraq.de legib. connub.

5 gloſ.5.ſub n.104.præſertim † accedente etiam renunciatione
beneficij reſtitutionis in integrum,& minor.ætat.Felyn.in c.ſi
diligenti n.15.de for.competen. cum alijs allegat. Accedit q
D.*H*ieronym.fideiuſsit cum ſolemnitatibus requiſitis in con-
6 tractibus minorum ex forma Statuti Bonoñ.† quibus adhibi-
tis Statutum tollit remedium reſtitutionis in integrum, & nõ
7 eſt † dubium Statutum poſſe auferre huiuſmodi beneficium
Bart.in l.cum hi §.ſi cum lis in fin.ff.de tranſact.Aret.in l.mo-
re ſub n.4.in 1.& 2.concluſ.ff.de acquir.hęred.latiſsimè Odd.
de reſtit.in integ.q.15.art. 1. & fuit in terminis huius Statuti
deciſum in d.Bononieñ.dotis.Domini etiam cõſiderarunt cau-
ſam fideiuſsionis, quæ fuit vt liberaret Patrem ab imminenti-
bus executionibus,& periculo,ne carceribus traderetur vnde
8 ſicut † ceſſat reſtitutio,quãdo filius pro excarceratione Patris
fideiubet Alber.in d.l.1. circ. med. Salic.n.4. Paul. de Caſtr.
n.2.in fin.Corn.circa princip.C. de fil.fam.min. Afflict. ſuper
9 conſt.*R*eg.lib.2.rub.38. ſub nu.18.quod † procedit etiam qñ
Pater eſt in carceribus pro debito Paul.de Caſt.conſ.52.circ.
fin.par.2.Ita eſt dicendum non eſſe locum reſtitutioni quãdo
10 filius † fideiubet ad effectum ne pater carceretur vt bene de-
ducunt informantes,& ſenſit *R*ota in vna *R*omana exhæreda
tionis de Vitellis coram Cantuccio 14.Maij 1578.facit,quia
11 vbi † de defenſione Patris agitur minor nõ reſtituitur aduer-
ſus fideiuſsionem per ipſum præſtitam gloſ.in l.exigendi in
verbo cõdemnatione verſ. vel melius dic C. de procur. quam
ſequitur ibi Salic.ſub n.14.verſ.& ad id,quod de reſtitutione
dicebat,facit etiam ratio,quam aſsignat Aret.in d. l.1.quia
12 filius † fideiubens pro excarceratione patris dicitur exerce-
re officium pietatis,viget in fideiubente ad impediendum,ne
13 pater carceretur: quando † autem minor fecit actum lauda-
bilem, & pium excluditur à beneficio reſtitutionis Bal.in l.1.
C.ad l.falcid.latè Odd.de reſtit.in integr.quæſt.23. art.12.di-
citur enim fideiubere in caſu,in quo quilibet diligens homo
14 fideiuſſiſſet † quo caſu non reſtituitur vt per Corn. in d. l.1.

probat

probat text. in dict. l. final. C. de reſtit. in integr.
15 Non obſtant, quæ de enormiſſima læſione allegantur, † quia non præſumitur, & eſt probanda Bar. & alij in l. nam & poſtea §. ſi minor ff. de iur. iur. Gozad. conſ. 44. n. 8. & quidem clarè & manifeſte Abb. in c. 1. in 2. notab. de reſtit. in integr. Dec. conſ. 474. n. 11. præſertim in caſu iſto, in quo D. *H*ieronymus
16 fideiuſſit coram iudice † cuius præſentia excludit læſionem Ang. conſ. 114. n. 2. Dec. in l. ſingularia ſub n. 13. ff. ſi cert. petat. & ſtante cauſa ſupradicta fideiuſſionis non poteſt allegari
17 læſio † quia vſus fuit iure communi, vt per Paul. de Caſtr. d. conſ. 52. in fi. & in omnem euentum hoc requirit altiorem in-
18 daginem, & † propterea prætenſa reſtitutio non debet retardare executionem obligationis cameralis, vt fuit dictum in Romana executionis de Anguillaria 6. Martij 1592. corã bo. me. Orano, in Romana executionis oblig. camer. 2. april. 1593
19 coram R.P.D. meo Penia & eo minus † quia fuit præuentũ in petitione executionis Paul. de Caſtr. in auth. quę ſupplicatio. n. 3. verſ. vel dic melius C. de pręcib. imper. offer. Put. dec. 215. lib. 2. Cæſar. de Graſſ. deciſ. 1. nu. 14. de reſtit. in integr. & licet
20 minor † dicatur læſus eo ipſo quod fideiuſſit Socc. conſ. 47. n. 7. li. 4. & fuit dictum in Anconitana Dotis coram R.P.D. meo Lancellotto: tamen læſio, quæ ex hoc tantum deducitur non eſt enormis, & minus enormiſſima. Minus faciunt quæ dicun-
21 tur de metu reuerentiali, † quia probari debet Bald. conſ. 62. ſub. n. 1. Socc. conſ. 263. ſub n. 3. lib. 2. Aym. conſ. 115. n. 13. ſo-
22 la † enim reuerentia, quæ perſonæ debetur non ſufficit ad probandum metum ſecundum communem, de qua per Felin. in c. cauſam il 1. n. 3. verſ. tum his non obſtantibus de offic. deleg.
23 Caputaq. deciſ. 159. n. 34. & † quod non pręſumatur fideiuſſio facta fauore patris ob nimiam reuerentiam, niſi probetur tradit Bald. in l. filius familias C. de fideiuſſ. & multo minus in caſu iſto propter præſentiam conſanguineorum, qui obligatio
24 ni interuenerunt, † quæ excludit omnem ſuſpicionem metus l. tranſactionem vbi Iaſ. n. 1. C. de trãſact. Bar. in l. frater à fra-

Digitized by Google

tre n.151.ff.de cond. indebit.Dec.conſ.232.n.3. Marſil.ſing. 407.Ruin.conſ.170.poſt n.17.lib.1.Aym.conſ.114.num.3.&
25 pariter propter præſentiam,& decretū iudicis† propter quod ceſſat omnis præſumptio metus *Bart.* in l.1.ſub n.4.C.de præd. decur.lib.10. Iaſ.vbi ſupra Pariſ.conſ.10.n.53.lib.1. Ruin.conſ. 122.n.12.lib.4.Aym.vbi ſup.n.2. Alia bene tolluntur per infor mantes, & propterea concluſum fuit pro executione.

R. P. D. LVDOVISIO.

Bononieñ cenſus, ſeu attentatorum. Lunæ 10.Decemb. 1607.

SVMMARIVM.

1 *Attentata non dicuntur, quoties cauſæ ſunt diuerſæ.*
2 *Cauſa dicitur diuerſa, quādo agitur de fructib. diuerſi termini n.* (3.
4 *Obligationes, & debita tot ſunt, quot termini.*
5 *Clauſula vnà cū toto negocio principali quomodo intelligatur, & per eam non cenſetur auocatum iudicium executiuum n.6.*
7 *Cameralis obligationis executio nō comprehenditur ſub clauſulis generalibus, ſed requiritur ſpecialis expreſſio.*

DECISIO CXXII.

PEndente in Rota coram me cauſa appellationis à mandato Aud. Cam. ad fauorem Dominorum de Duratijs contra Albertum Balzanum relaxato pro ſolutione, quorundam fructuum cenſus, & renouatione cedulæ banchariæ egerunt Duratij coram A.C. pro alijs terminis fructuum dicti cenſus quorū dies ceſsit poſt relaxationē prædicti mandati, & pro quibus obtinuerunt aliud mādatum, quod *Balzanus* dicebat attentatum, vt obtentum poſtquam cauſa erat per appellationem in Rota introducta; ſed Domini vtraque parte infor mante contrarium reſoluerunt. Fundamentum fuit ex diuerſi-
1 tate † cauſarum; quo ſtante non eſt locus attentatis Aegyd. Bellam.conſ.18. ſub n.3.verſ. ſiue contrarium, & num.4.Soc. conſ.45. ſub n.5.verſ. quibus ſuppoſitis lib.1. cum alijs cumu latis per Lancell. de attent. p.2.cap.12.limit.2. n.13. & mul tis ſequentibus, cauſa autem diuerſa eſt, non ſolum quatenus in primo iudicio actum eſt de renouatione cedulæ, in vltimo

autem

autem de ſolutione cenſuum;ſed etiam quatenus in primo iu-
2 dicio † fuit actum ad ſolutionem fructuum poſtquam ſunt diuerſi termini fructuum ab ijs, qui in vltimo iudicio fuerunt deducti, vt poſt Bald. in l.non poteſt ff.de iudic. tradit Gabr. conſ.42. n.18.lib.1. bene Iaſ.conſ.9.n.4.& 5.lib.1.& propterea dicit Lancell.vbi ſupra ſub n.17. fuiſſe in Rota reſolutum
3 in vna Bononien.pecuniaria non fuiſſe attentatã † ſententiam ſuper certa ſumma Bononiæ latam per iudicem à quo pendente appellatione in Rota ſuper alia ſumma licet ageretur inter
4 eaſdem perſonas. facit quia tot † ſunt obligationes, & debita,quot termini l.ſcire debemus in princip. ff. de verb. oblig. Iaſ.d. conſ.9.num.4. in fin.Put. deciſ.259.lib.1. Mohed. deciſ. 4. de præſcript.
5 Non obſtat clauſula vna cum toto negocio,&c. † & aliæ ponderatę ab informantibus pro parte Balzani,quia omnes intelliguntur de, & circa cauſam,& actionẽ intentatam ſuper qua fuit pronunciatum,& cõmiſſa cauſa appellationis, aut ſaltem
6 per eas, † non poteſt dici auocatũ iudicium executiuum,quo
7 ad terminos deducendos ab A. C. cum præſertim † facultas exequendi obligationes Camer.non veniat ſub clauſulis generalibus,ſed requirit ſpecialem expreſsionem.

Non obſtat deciſio Cæſarauguſtana pecuniaria de Maella.15.Iunij 1601. coram Illuſtriſſ. Card. Pamphilio, quia cum in eadem cauſa fuiſſet allegata coram R.p.d.meo Coccino. 31.Ianuarij 1603. Rota de eadem dubitauit, & ordinauit vt videretur de bono iure.

R. P. D. ROBVSTERIO.

Romañ. fideiuſſionis Nauarræ.

SVMMARIVM.

1 *Stipulatio,& acceptatio Notarij nomine abſẽtis ipſi abſenti acquirit ius abſque ratificatione. contrarium n. 3. concordantur iſta opin. num.22.*

2 *Stipulatio Notarij acquirit abſenti ciuilem actionem abſque ceſſione etiã ante ratificationẽ ſecundũ aliquos hic enumeratos.*

4 De-

4 *Debitor ſoluens negociorum geſtori creditoris non liberatur, nec dominium rei ſolutæ acquiritur, niſi ſecuta ratihabitione.*
5 *Notarius eſt perſona publica, & quare n.6.*
7 *Notarius nõ poteſt conficere inſtrumentũ de eo, quod ipſe fecit.*
8 *Notarius non debet ſuſtinere perſonam rogati, & rogantis.*
9 *Notarius à partibus eſt rogandus.*
10 *Notarius ſtipulans, & acceptãs nomine abſentis nõ poteſt ei acquirere, niſi tanquàm negociorum geſtor.*
11 *Cõſenſus vtriuſq; debet interuenire in donationibus, & in alijs contractibus, num.12.*
13 *Donatio eſt contractus.*
14 *Notarij ſtipulatio nedum acquirit irreuocabiliter, ſed nec reuocabiliter niſi ſcienti, & conſentienti.*
15 *Contractus non perficitur niſi ex interuentu conſenſus vtriuſque partis.*
16 *Notarij acceptatio ſupplet abſentis conſenſum. contrarium n.18.*
17 *Notarius tanquam perſona publica poteſt parti abſenti acquirere, ſi acceptat.*
19 *Conſenſus eſt quid intrinſecum, & ab animo dependens.*
20 *Ea quæ ſunt voluntatis non ſeparantur à perſona.*
21 *Serui ſtipulatio acquirit domino etiam inuito, & contradicenti.*
23 *Diſpoſita de impuberibus non trahuntur ad alias perſonas.*
24 *Notarius perſona publica, non ſeruus publicus dicitur.*
25 *Seruus numeratur inter perſonas quæ nobis acquirunt.*

DECISIO CXXIII.

MAgna eſt inter DD. contentio, an per ſtipulationẽ, & acceptationem Notarij nomine abſentis in donationibus,
1 obligationibus, & alijs diſpoſitionibus factam ius acquiratur abſenti abſque ipſius ratificatione. Et partem affirmatiuã tenuerunt Gloſ. Guil. Cyn. Bart. Alber. Salic. Angel. Oldrad. Fulgoſ. Io. de Plat. Ang. Aret. Alex. Franc. Aret. Corn. Guid. Pap. Soc. Dec. Iacob. à S. Georgeo Roman. Bertran. Afflict. Gozzad. Pariſ. Capic. Euerard. Grammat. Io. de Amic. Crauett. & Soc. Iun. relati à Tiraquel. in tract. de conſtit. poſſeſſ. in 30. limit.

limit. n.23. quibus addi poſſunt Iaſ. Rip. Rub. Alexan. Bald. Alex. Caſſan. Syluan. Neuizan.& Roland.à Vall.quos recenſet Cacher. deciſ.32. ex proceſſu n.4.cum.ſeq.poſſent,& alij quamplurimi adiungi,quos breuitatis cauſa omiſſos facimus, & hanc eſſe communem, & magis communem,verã,receptiſſimam, & indubitatam concluſionem, quotidianum vſum, & vniuerſalem conſuetudinem,practicam, & obſeruationem totius orbis,eamq. in deciſiuis ſeruari,& pro ea iudicatum fuiſſe,& ab ea in conſulendo,& iudicando diſcedendum non eſſe teſtantur Alberic. Salic.Bald. Anchar. Bertr. Afflict.Pariſ. & Roc.relati à Tiraquell.in d.30.limit.n.23.& iſtã veram & cõmuniorem concluſionẽ,& opinionẽ in conſulendo,& iudicando ſeruandã fatentur vltra citatos Rub.Alex. conſ. 117. n.3. & ſeq.Tiraquell.d. limit.30.n.23.in fin.Syluan. cõſ.22.n.12. Rolan.conſ.19. n.17.lib.1.& Cacher.d. deciſ.32.nu.8.in fin. & hoc idem paſsim vbique DD. teſtantur:quinimmo adſunt
2 plerique qui nominatim,& expreſsè ſentiunt † per ſtipulationem, & acceptationẽ Notarij acquiri abſenti ciuilem actionem abſque ceſſione etiam ante ratificationem;iſti namq.fuerunt Corn. conſ.50. cum in hac conſultatione ſub.n.7. lib.1. & conſ.21 viſo ſumpto n. 3. lib.4. Bertran.conſ.156. ex themate n.5. in fin.lib.1.Rub. Alexan. conſ.117. præſupponitur in facto n.3. Pariſ.conſ.69.D.Ambroſius n.136.& 148.lib.3. late Ruin.conſ.119.primo per ordinẽ n.7.& 8.conſ.126. primo videndum eſt n.10. & conſ.172. non eſt dubium num.15. & 16.lib.1. latius conſ. 47. viſis & intellectis nu. 2.& 3. lib.5. vbi contrariam ſententiam ſemper ſibi viſam fuiſſe ſomnium aſſeruerat Soc.Iun.conſ.118.viſis inſtrumentis n.14.lib.2.conſil.67. pro habendis n.9.& conſ.127.viſo iuſtrumento donationis n.8.& ſeq.lib.3.Io:Cephal.conſ.33.ex donatione n.8. lib.1.latiſſime Rolan. à Valle conſ.19. facta fuit donatio per totum lib.1. Philip.Port. Imolen.conſ. 176. ex facto ponitur n.28.Iul.Clar.lib.4.recept.ſenten.§. donatio q. 13. verſ. tertius caſus,& diffuſe Cacheran.d.deciſ.32.per tot.& hanc ſen-

ten-

Digitized by Google

tentiam in his proprijs terminis in quibus communem eſſe apoſt.ad Dec.in l.contractus n.22.ff.de reg.iur. Cæterum argumenta multa,& quidem varia afferuntur à mox citatis authoribus,& precipuè à Rub.Ruin.& Alex.Io.Cœſal.&Rolan. à Val.in præd.conſ.& ab Alciat.in c.cum contingat n.324.cũ duobus ſeqq.nititur autẽ potiſſimũ hæc opinio primo ex l.3.&4.ff.rẽ pupil.ſal.for.l.nõ aliter,ſiue l.nec.n.ff.de adopt. §.cũ Inſtit.eo.l.2.C.eo.& l.1.§.exigere ff.de magiſt.conuenien.inducendo eas,prout per Doct. prædictos,& præcipuè Ruin. in præcitatis conſilijs, vt per Rolan.d.conſ.19. num.16. verſic. & primo moueor.

Secundo ex l.abſenti in fi.ff.de donat.inducendo eã vt per Rub. Alex.d.conſ.117.n.3.&per Rolad.d.cõſ.19.n.16.verſ.tertio. pro hac parte.

Tertio & vltimo ex doctrina *Bart.* & aliorum in l. ſtipulatio *iſta* §.ſi ſtipuler de action.& oblig.inducendo eam vt per Ruin.in prædictis conſiliis & per Roland.d.conſ.19.n.16.ver.4.facit.

His tamen minime aduerſantibus pro negatiua contraria parte
3 tam † de iure verior, & re vera magis communi abſq; dubio concludendum cenſeo,& hanc ſententiã expreſſe tenuit Paul. de Caſtr.conſ.195. viſis his quæ narrantur in 2.dubio nu. 2. verſ.ad quod breuiter lib.2.& conſ.171. in cauſa pręſenti viſis omnibus de quibus ſupra n.1.verſ.ſed ſi non apparet eodẽ lib.2.& in l.illud n.6.verſ.vltimo allegat C.de ſacroſ. eccleſ. idem voluit Bar.in fortior. termin.in l.quarta§.hoc autẽ iudicium n.3.in fi.verſ.credo tamen quod non habeat ff.de damno infect. Bald.hoc idem ſentit in l.nec ei §. ſatiſdatio ſub n. 9.in 6.quæſtione ff.de adopt. quem ad id Dec.allegat & adducit in l.contractus nu.16.ff.de reg.iur. & ſentit idem Bald. conſ.200.verba viri col.1.n.2.ante fin.verſ.vel melius dicendum eſt lib.2.ſed clarius hanc ſententiam tenet idem Bald.in l.Pomponius §.1.verſ.tene menti hanc gloſam ff.de procur.& in l.ſi abſentis col.2.n.5.in fin.ver.& ideo ſi tabellio C.ſi cert. pet.Alber.in l.illud col.1.ſub n.20.C.de Sacroſ.eccleſ.& in l.

nec

nec.n.col. 1. n.3. verſ.non obſtat abſentia, vbi refert hoc idē tibi tenuiſſe And.de Piſis,Guiliel.de Cun. & nonnullos alios Salic.in l.Caius n. 2. propè fin.verſ.alij cōcordant opiniones ff.de vſur. Andr.Barbat.in addit.ad Bal.in l.ſi abſentibus col. 2.n.5.verb.Tabellio C.ſi cert.petat.Corn.conſ.50.videtur in hac conſultatione col.1.n.4. verſ. item illud quod hic dicitur lib. 2. huius quoque ſententiæ fuit Ioan. And. in addit. incip. Petr. de Cemoſtis in fin. Angel. conſ.73. differo verſ. nō obſtat Soc.in l.1.§.ſi iuſſerim n.11.ff. de acquir.poſſeſſ.& conſ.53.viſo inſtrumento col.pen.n.22.lib.4. Aret. conſ.95. Reſpond.in fin.Dec.in l.certi conditio §.ſi nummos n. 2. ff.ſi cert.petat.in l.1.n.22.C.de pact.in d.l.contractus n.16. verſ. & ampliatur & n.22.& 23.& in l. qua tutela §.nec paciſcēdo n.3.de reg.iur.conſ.226.Magiſter Ioannes n.7. verſ.2.ſpecialiter & n.8.conſ.247.in cauſa magiſtri Baronis n.5.verſ.5.idē ſuadetur conſ.432.cum ſit quod Almericus in fin.conſ.586.in cauſa quæ Mantuæ n.12.verſ.non obſtat ſi dicatur & n.13.& 14.conſ.598.viſis his,quæ accuratè in fin. & conſ.661.in caſu de quo dubitari contingit n.11.& 12.Caſſ.conſ.7.viſis themate n.42.& 43.Curt.Iun.conſ.52. circa cōtrouerſiam n.13. & conſ.55.pro habēda n.9.& 10.& conſ.120. præſupponitur in facto ſub n.4.Rub.Alex. conſ.132. præſupponitur in teſtamento n.2.& in l.non ſolum §.morte n.7.& 49.ff.de nou.op. nunc.Affl.poſt And.de Iſern.in Conſtitut. Regn.lib. 1.in tit.de fer.& ſal.iudic.& not.n.44.verſ.ſed Andr.de Iſern.Cagnol.in l.quod tutela §.nec paciſcendo n.2.& in l.librarius nu.63. & in l.ſiue rem n. 18. ff. de reg. iur. & in l.fin.n.273.C.de pact. Soc.Iun.conſ.126.in cauſa bāni n.12.13.& 14.lib.2.Galiau. in rub.ff.de verb.obl.n.84.Gozad.cōſ.14.prima facie videtur n.8. Ruin. conſ.121.prima donatio n.3.& 8.conſ.174.conſideratis,& ponderatis.num.1.& 5.conſ.180. ad huc de viribus n.16. lib.1.Pariſ.conſ.77. ſubſcripſi per totum lib 1. & cōſ.12. trāſactio n.100.lib.2.Bertran.conſ.178.quia difficultas n.13. lib.1.conſ.29. viſis teſtamentis n.7. lib.2.in 2.parte conſ.304.

Digitized by Google

donatio n.3. lib. 3. in 1.par. & conſ. 105. ex actis cauſæ n.5. lib.5. Grat.conſ.12. contra quamplures n.4.lib.1. cõſ.67.& ſi prima fronte n.14.cũ ſeq.conſ.94.in cauſa excellentiſsimi do mini n.10.& conſ.127.& ſi hic caſus decidatur n.19.20.& 21. eodem lib.1. Alciat.in l.2.§. ex his ff.de verb.oblig.& in cap. cum contingat n.327.vſque ad n.332.extra de iureiur.lib.3. parerg.c.13.circa medium verſ.coeteruum ex Ciceronis verbis:conſ.3. tam diligẽter n.12.& 13.conſ.27. renunciatio hæreditatis n.6.conſ.29. aduerſus iſtam donationem n.7. vſque ad 12.vbi multipliciter hãc concluſ.ampliat conſ.98.difficultas præſentis controuerſiæ n.2.vſque ad 6.verſ.probo ſententiam n.3.4.5.& 6. lib.8.tom.3.& conſ.119.circa fideicommiſſum n.23. 24.&25.lib.9.tom.3.Sylua.cõſ.12.iuſtiſſime iudex in fin.apoſt.ad conſ.Alex.in conſ.31.viſo themate col.pen.n. 16.lib.6. magis cõmunẽ dicit Andr.ab Exea in tract. de pact. n.118.& n.210.Tiraq.in tract.de cõſt.poſſeſ.in 8.par.limit.30. n.8.& n.64.& 65.Didac.Couar.in rub.de teſtam.in 3. par.n. 13.verſ.eſt tamẽ neceſſaria eo.lib. 1. var.reſol.c.14. n.12.verſ. in alijs tamen caſibus Plot.in repetit.l. ſi quando n.12.C.vnde vi,ponderans pro hac ſententia Gomeſ.Rip.Roc. de Curt. in locis per eum citatis Rimin.Iun.in rub. n. 14. Inſtit. de donat.Bal.in §.1. cart.237. verſ. & ſi tabellio noſtro nomine Inſtit.eod.tit. de donat.Natt.conſ.253. quædam D. Anna n.5. & latius conſ.315. in cauſa vertẽte n.1.lib.2.Iacob.Mandell. conſ.36.articulus præſentis caſus n.1.& conſ.97.in caſu propoſito n.8.Auguſtin.Bero.cõſ.4.n.34.46.& 57.lib.1.& conſ. 108. in cauſa duarum n.8.lib.3.Franciſc.Viu.in tract.cõmun. opin. lib. 1. opin. 211. donationem ſtipulans, & opin. 541. cart.97. Notarius paſſim verſ.& huic nota. eod.lib.1.Emanul.Suar.in Theſaur.recept.ſentent. in verbo Notarius aliter & Io.Ancaran. in ſuis qq. familiar.quæſt.23. nu.13. cum ſequen. lib.2. & hæc eſt communis opinio de qua teſtatur Cagnol. in d. l. qua tutela §. nec paciſcendo verſ. dicas iſtam eſſe,& idem Cagnol.hanc cõmunem fatetur in d.l.fin. n.273.

verſ.

verſ. aduertẽdum eſt C.de pact. & iſtam quoque communem aſſeruerat Alciat.in c.cum contingat n.331.verſ.ex quibus ap paret extra de iure iur. & etiam magis communem eſſe affir-mat idem Alciat.d. conſ.98.num.3.lib.8. tom.3. & veram,& communem eam eſſe affirmat idem Alciat.conſ.112.verſ.ſen tentiam n.5.eod. lib. 8. hanc etiam cõmunem dicunt Franc. Viu. Riminal. Emanul. Suarez, & Ioan. Anchar. in loc. citatis; Immo hanc opinionem hodie crebriorem, & magis communem inquiunt Apoſtill.ad conſ. Alex. in d. conſ.31. nu.16. in fin.lib.6. Mandell.d. conſ.36.n.1.& etiam veram eſſe, & fre quentiori calculo probari aſſerit Couar.in d. rub. de teſtam. in 3.par.n.13. circa medium verſ.quia Bal. illamq. veriorem eſſe concludit Galliau.in d.rub.ff.de verb.oblig.in 12. cõcluſ. n.197.verſ.ideo opus eſt procedere,& eam veriſſimã eſſe ſem per ſibi viſam fuiſſe aſſerit Tiraquell.in tract.de cõſtit.poſſeſ. in 3.limit.n. 68. in fin. & ab ea recedendo fatuum eſſe inquit Viu.d. opin.211. poſt medium & eam communem, & totum mundum illam obſeruare aſſerit Cagnol.in d.l.ſi librarius nu. 63.ff. de reg. iur.

Addendi ſunt nonnulli alij eandẽ ſententiam expreſſe tenentes. Iſti autem ſunt Vinc.Hercul.conſ.899.quædam D.Virgilia poſt princ.& conſ.927.viſa,& diligẽter conſiderata quæ con ſil.ſũt apud me manuſcripta:Ant.Galleſ.in tract.ad for.Cam. oblig.in 5.par.q.3.in prin.n.1.dicens hanc eſſe communem & veram concluſionem:Nicolaus Moronus in tract.de caut.de non offenden.c.51.n.13.aſſerens hanc eſſe communem tradi tionem Imol.in c.potuit col.pen.n.68.poſt med. verſ.interdũ autẽ,quę eſt ſui iuris,ibi ſed venit quærendum ſecuta demum ratificatione ex.de locat.& conduct.Marcambr. conſ.94. pro reſolutione dubij n.3.& ſeqq.aſſerens hanc eſſe communẽ ſen tentiam Batt.Bertaz. conſil. 95. difficultas huius quæſtionis n.4.Syluan.conſ.96. conuerſo in ſententia n.8. inter conſil. crimin. diuerſ. lib. 2. nuper impreſſ. & omnium latiſſime in vtramque partem examinat, & tandem ratificatificationem

Digitized by Google

requiri concludit, & affirmat Andr. ab Exea in tract. de pact. num. 107. vſque ad num. 110. Boſſ. in ſua pract. crimin. tit. de pact. num. 27. in fin. aſſerens ita ſe in practica ſeruatum vidiſſe.

Probatur autem hæc ſententia ex multis præcipuè ex infraſcriptis, quæ potiora videntur.

Primò ex l. ſi ego, quæ alias incipit ſi hac autem ff. de negoc.
4 geſt. vbi † debitor ſoluens negociorum geſtori creditoris non liberatur, nec dominium rei ſolutæ creditori acquiritur, niſi ratihabitione ſequuta, ita in caſu præſenti notarius acceptans donationem nomine Donatarij abſentis eius negocium gerit, ideoq. rei donatæ dominium non acquiritur niſi ratihabitione ſequuta.

Non obſtat ſi dixeris illam legem loqui de perſona priuata, &
5 propterea non poſſe intelligi de Notario, † quæ eſt perſona publica, vt poſt alios multa tradit Tiraquell. de conſtit. poſ-
6 ſeſſ. limit. 30. num. 27. Quia reſpondetur † quod Notarius eſt perſona publica, quia gerit officium publicum, quod verſatur in ſcribẽdo, & redigẽdo in ſcriptis quod inter alios fit vt poſt Innocentium in c. quoniam contra de probat. tradit Bal. in l. 1. colum. 4. verſ. hoc. n. patet in tabellione C. per quas perſon. nob. acquir. ſequitur Tiraqu. d. limit. 30. n. 40. & hinc eſt nota-
7 rius nõ poteſt conficere inſtrum. de eo, quod ipſe fecit l. exemplo C. de probat. l. in inter cartulas C. de conuen. fiſc. debit.
8 lib. 10. alioquin ſequeretur illud abſurdum, vt † notarius ſuſtineret perſonã rogãtis, & rogati, & rogantis, partis & rogati
9 notarij. Cũ certi iuris ſit † notariũ à partibus rogandũ eſſe, vt fidem faciat, vt probatur in §. nos autem, & ibi gloſ. verb. iungatur authen. de tabell. Tiraquel. d. limit. 30. nu. 39. cum concord. & propterea nulla eſt voluntas notarij cum contrahente, nec contrahentis cum notario quoad acquiſitionẽ, vt poſt Bart. Ba. Alber. & alios tradit Tiraquell. d. limit. 30. n. 78. & in
10 proprijs terminis, vt † notarius ſtipulans, & acceptans nomine abſentis non poſſit ei acquirere, niſi tamquam negocio-

rum

rum geſtor, & ſic tamquam perſona priuata tradit expreſsè Bero.conſ.4. num.35. in fin. lib. 1.

Secundò pro hac opinione ſecundum Alciat.in d.c.cum contingat n.337.eſt caſus in l.in omnibus rebus ff.de action. & ob-
11 lig. vbi † in contractibus, per quos dominium transfertur, & donatio vtriuſque contrahentis conſenſus interuenire debet, alioquin non valent,nec vllum ſortiuntur effectum.

Tertiò faciunt pulcra exempla relata ab Alciato in d.c. cum cõtingat n.328. cum ſeq.

Quarto,& vltimo adducitur hæc ratio;nam ad veram perfectio-
12 nẽ contractus † neceſſariò interuenire debet conſenſus vtriuſque contrahentis,& ſi non eodem tempore,ſaltim diuerſo, vt habetur in l. 1. & ibi omnes notant ff. de pact. probatur in l. conſenſus ff. de action. & oblig. & in l.ſi ſtipuler §.fin ff.de verbor.oblig. in princ.Inſtit.de oblig.quæ ex conſenſ. naſc.& tradunt omnes in l.1.ff. de verb. oblig.

13 At † donatio eſt contractus l.ſi quis donationis C. quod met. cauſ. l.ſi quis emptionis in princ.C. de præſcript. 30. annor. l.fin. §. 1. C.de bon. quæ lib.l. fin. C. de pact. vbi gloſ. Bart. Bald.Fulgoſ.Caſtrenſ. Salic. Alexand. Rimin. Iun.in rub. Inſtit. de donat.num.17.

Non obſtat in primis ex mente Rol. à Vall. conſ. 19. num. 18. verſic. & dum paribus,ſi dicatur hanc rationem procedere quoad acquiſitionem inreuocabilem, num per ratihabitionẽ abſentis reuocabilis efficiatur inreuocabilis, vt voluit Riminal. conſil.119.num.8. verſ.non eſt volum.1. Bald.con.126. primo videndum n.10. verſ. non eſt etiam verum lib.1.Quia dupliciter reſpondetur.

14 Primo negando abſenti per † ſtipulationẽ notarij acquiri reuocabiliter,cum non ſolũ irreuocabiliter, ſed nec reuocabiliter acquiritatur abſenti, niſi ſcienti,& conſentienti, vt tradit Paul.de Caſtr.d.conſ.171.& ſequitur Dec.d.conſ.226.Bero. d.conſ.4. verſ. & ad propoſitum optime facit lib. 1.

Secundò reſpondetur ratihabitionem abſentis operari effectum inreuo-

inreuocabilitatis acquiſitionis, ſed tamen negari non poteſt, quin etiam operetur alium effectum, ſcilicet perfectionis con-
15 tractus,† qui nõ perficitur, niſi ex interuẽtu conſenſus vtriuſque cõtrahentis, vt ſupra diximus, & ita abſentis ratihabitio duos ſimul operatur effectus, alter eſt, quia acquiſitione, quæ reuocabilis erat inreuocabilem efficit, alter vero, quia contractum perficit qui prius erat imperfectus ob defectum conſenſus abſentis.

Secundò non obſtat, ſi pro reſponſione huius rationis ex mente
16 Rolan. à Vall. d. conſ. 19. n. 28. dixeris † per acceptationem Notarij ſuppleri conſenſum abſentis per ea, quæ tradit Bal. in l. per diuerſas in 14. q. n. 18. C. de mandat. vbi inquit ceſſionẽ non poſſe fieri abſenti, quia in ea requiritur conſenſus cedentis, & ceſſionatij, ſicut in qualibet alia acquiſitione, vbi eſt neceſſaria præſentia; tamen per acceptationẽ Notarij tamquam publicæ perſonæ acquiritur ceſsio ceſsionario abſenti ipſo iure. Nam reſpondetur Bal. ibi non dicere per acceptationem Notarij ſuppleri conſenſum partis abſẽtis; ſed ceſſionario abſenti per acceptationem Notarij tamquam publicæ perſonæ acquiri ceſsionem ipſo iure, & ſic Bald. loquitur de acquiſitione, nõ autem de conſenſu, vel eius ſuppletione; inter quæ
17 duo maxima eſt differentia: Nam † Notarius cum ſit perſona publica poteſt parti abſenti acquirere ſi eius nomine acceptet, & ita acquiſitio eſt in ſuſpenſo, donec pars abſens per ratificationem præſtet conſenſum, & ſic contractum perficiat,
18 non †tamen Notarius per eius acceptationem poteſt ſupplere conſenſum abſentis; ita vt contractus dicatur perfectus, & loco cõſenſus partis abſentis ſufficiat acceptatio notarij: quia id eſt impoſsibile, ſi enim contractus neceſſario pro ſua ſubſtantia requirit vtriusque contrahentis conſenſum, vt ſupra dictum fuit: impoſsibile eſt illum ſuppleri per acceptationem
19 Notarij: quippe † conſenſus eſt quid intrinſecum, & occultũ, & ab animo noſtro dependens, ideoq. non poteſt ab alio præ-
20 ſtari vel ſuppleri: quæ †. n. voluntatis ſunt à perſona non ſeparantur

rantur l.4.ff.locat.c.ſi gratioſè de reſcript. in 6.Angel.in l.illa inſtitutio ff. de hæred. inſtituen.

Tertio, & vltimo nõ obſtat ſi diceretur, quod quemadmodũ per
21 ſtipulationẽ † ſerui ſtatim acquiritur Domino etiam eo contradicẽte, & ſic non ſolum ſi abſit eius ratihabitio, ſed contra eius voluntatem l. ſeruus ff. de verb.oblig. ita quoque in caſu noſtro dicẽdum videtur, cum nulla diuerſitatis ratio reddi poſſit, velut.n. ad perfectionem contractus à tertio celebrati non requiritur ratihabitio, ſiue conſenſus Domini, immo quod magis eſt eo diſſentiente valet ſtipulatio ſerui, & per eum Domino obligatio acquiritur, vt ibi expreſſe cauetur, ergo eodem modo ad perfectionem contractus à Notario nomine abſentis celebrati eiuſdem abſentis conſenſus, ſiue ratihabitio exigi non deberi: ſi quidem reſpondetur maximam eſſe diuerſitatis rationem inter vnum & alterum caſum.

Nam ideo ad perfectionem ſtipulationis à ſeruo cõtractæ non requiritur conſenſus Domini in d.l.ſeruus vetante; quia contractus ſtipulationis celebratus fuit inter ſeruũ, & promiſſorem, & ſic vtriusque contrahentis conſenſus aderat, licet obligatio, actio, & etiam ius ex ea ſtipulatione proueniens ipſi Domino acquiratur.

Non obſtant modo in contrarium adducta: & in primis non obſtant tot authores relati à Tiraquell.in d. limit.30.nu.23. & Cacher.d.deciſ.32.n.4. cũ ſeq. qui omnes volunt per ſtipulationem notarij acquiri abſenti vtilem actionem ſine ceſſio-
22 ne, ſi quidem † reſpondetur eorum opinionem deberi intelligi, & declarari dũmodo ſequuta ſit ratificatio, & ita intelligit, & decrarat Caſtren.d.cõſ.195.n.2.verſ.nec obſtat Dec. in d.l.contractus n.22.ff.de reg.iur.Tiraquell.d.limit.30.nu. 67. verſ. quandoq. Bertrand. conſ. 105. ex actis cauſæ n.8. lib.5.Alciat.d.c.cum cõtingat n.331. verſ.ex quibus apparet Rimin.Iun.in rub. inſtit.de donat.n.18.Couar.viden.in rub. extra de teſtam.3. part.n.13. & lib.1. var.reſolut.c.14.n.22.

Nec obſtat ſi replicando dicatur huiuſmodi intellectum, & de-

claratio-

clarationem non videri admitten. quia prædicti Doctores dicunt ſimpliciter per ſtipulationem Notarij acquiri abſenti vtilem actionem ſine ceſſione, nec vllam requirunt ratificationẽ & prædictam opinionem ita ſimpliciter intelligit Rub. Alex. d. conſ. 117. n. 4. in fin. Ruin. d. conſ. 119. n. 8. lib. 1. Roland. a Val. conſ. 19. n. 17. inquiens Doct. prædictos non dicere ex ſtipulatione Notarij acquiri abſenti vtilem actionem ſine ceſsione, ſubſecuta prius ratificatione; quod vtique ſciuiſſet dicere ſi neceſſaria fuiſſet ratificatio arg. l. vnicæ §. ſin autem C. de caduc. tollen.

Non obſtat in quam hæc replicatio; nam duplican. poteſt bifariã euitari: Primo quia omnes DD. ſup. relati à Tiraquell. & Cacheran. vt videri poſſunt principaliter quærunt, & diſputãt, an in extraiudicialibus vel conuẽtionalibus ſtipulationibus ſicut in prætorijs & iudicialibus poſſit Notarius alteri ſtipulari, vtilemq; actionem etiam ſine ceſſione quærere: & licet plerique Doct. in diuerſas iuerint ſententias, vt patet ex ijs quæ ſcribit Tiraqu. d. limit. 30. n. 17. & pluribus ſeqq. nihilominus multo plures fuerunt, qui ſimpliciter ac indiſtinctè nulla habita differentia inter ſtipulationes cõuentionales, ſiue extraiudiciales, & prætorias, & iudiciales; nullaq; mentione auctoritatis, ſiue mandati iudicis facta tenent Notarios pro abſentibus ſtipulari poſſe, & vtilem eis actionem ſine ceſsione acquirere; vt declarat Tiraquel. in his terminis allegans, & intelligens prædictos Doct. dicta limit. 30. n. 23. igitur prædicti DD. ideo non fecerunt mentionem de ratificatione; quia non quærebant, an eſſet neceſſaria abſentis ratificatio; ſed ſolum, an Notarius poſſet alteri ſtipulari, eique actionem ſine ceſſione quærere in conuentionalibus, ſeu extraiudicialibus ſtipulationibus; quẽadmodũ in iudicialibus prætorijs: duæ enim ſunt quæſtiones longe inter ſe diuerſæ altera nunquid Notarius pro abſente ſtipulari poſſit, eique vtilem actionem ſine ceſſione quærere, non ſolum in iudiciarijs, & prætorijs ſtipulationibus ſed etiã in conuentionalibus & extraiudicialibus: altera (eſto eum poſ-

ſe)

ſe) an tamen requiratur abſentis ratificatio, & hæc illā ſucceſſiue ſubſequitur, & ſi prædicti Doctores tractantes ſolum primam quæſtionem fuiſſent interrogati de ſecunda vtique veriſimiliter reſpondiſſent, neceſſariam eſſe abſentis ratificationē: Præterea & ſecundo modo euitatur prædicta replicatio; quia illa declaratio, quæ eſt, vt opinio DD. prædictorum intelligi, & declarari debeat ſequuta prius ratificatione, eſt communis, vt patet tam ex numero, quam auctoritate ſupra relatorum auctorum ita declarantium.

Secundo principaliter non obſtant illi auctores nominatim, & expreſsè tenentes, non requiri abſentis ratificationem; nam reſpondetur.

Contra eos extare communem, & magis communem opinionem, de qua non eſt vllatenus dubitandum; cum appareat clariſsime tam ex numero, quam auctoritate auctorum contrarium expreſſe tenentium, accedentibus præſertim tot atteſtationibus de communi, magis communi, vera, veriori, & veriſsima opinione.

Tertio, & vltimo principaliter non obſtāt iura pro contraria parte adducta: & in primis l. 2. 3. & 4. ff. rem pupill. ſal. for. l. nec etiam ff. de adopt. l. 2. C. de adopt. §. cum autem inſtit. eodem Quia referendo prima iura illa loqui in infantibus, ſiue in puberibus, quibus lex alias ſemper vberius, & plenius ſubuenit

23 & † merito ad alias perſonas tranſire non debent, vt litè Tiraquell. d. limitat. 30. n. 30. & 31.

Secundo iura illa loqui de ſeruo pupillo, qui non eſt notarius talis, qualem nos tractamus, vt iuribus & auctoritatibus optimè deducit Tiraquell. d. limit. 30. n. 32. & ſeq. Rimin. Iun. d. rub. inſtit. de donat. n. 17.

Nec obſtat d. §. cum autem inſtit. de adopt. qui vrgere plurimum videtur, cum ibi appelletur perſona publica, & poſtea Tabellio illa eadem perſona, quæ ſeruus publicus nuncupatur in d. l. nec ei ff. de adopt. & in d. l. 2. C. eod. in quibus iuribus tractatur eadem materia, de qua in d. §. cum autem quia vltra re-

ſponſionem traditam à Tiraquel.d.limit.30.n.4.verſ.ſed magis vrget & n.43.poteſt etiam reſponderi, in d.§. cum autem
24 non † ſeruum publicum ſed perſonā publicam appellari, quia ex Conſtitutione Arcadij Imperatoris de qua in l.generali C. de tabul. lib.10. qui à Ciuitate tabulis publicis præficebatur & qui ſeruus publicus dicebatur, non ſeruus, ſed liber eſſe dicebatur, ideo vero in d.§.cum autem appellari tabellionem, quia ille ſeruus publicus dicebatur tabularius, & in d.l.generali,& tabularius idē ſignificat quod tabellio, vt per ſe cōſtat.

Cætrum licet ille ſeruus publicus, qui poſtea debebat eſſe liber eſſet Tabularius, ſiue Tabellio, non tam erat Notarius ordinarius,ſiue regularis de quo nos loquimur,qui debent ſcribere,& in ſcriptis redigere,quæ inter priuatos fiunt, vt ſupra diximus,ſed erat Notarius extraordinarius, & irregularis, qui ſpecialiter,vel à prouincijs vel à ciuitatibus præficiebatur tabulis publicis, ſiue ſcripturis publicis, hoc eſt continentibus negocia publica vel ſpectātibus ad ipſas ciuitates,& prouincias.

Item non obſtat textus in l.abſenti in fin.ff.de donat.quia loquitur in ſeruo proprio donatarij,per quem non mirum ſi acqui-
24 ratur dominium rei donatæ domino abſenti,quia † ſerui noſtri numerātur inter perſonas per quas nobis rerum dominia acquirantur, vt in §. item per inſt. per quas perſon. nob. acquir. inter quas perſonas non reperitur Notarius, merito de ſeruo ad Notarium non eſt inferendum.

Item non obſtat doctrina Bart. & aliorum in l. ſtipulatio iſta §. ſi ſtipuler ff.de verb.obl. quia ex prædictis patet pleniſs.reſpōſio

R. P. D. ROBVSTERIO.

Romañ. fideiuſsionis Nauarræ. 28. Ianuarij 1577.

SVMMARIVM.

1 *Ratificatio inducitur ex ſola ſcientia & patientia.*

2 *Contumax in eius odiū habetur pro conſentiente,& acceptāte.*

3 *Contumacia operatur tantum in actu & tempore in quo contumax fuit.*

4 *Qualitas iuncta verbo, intelligitur ſecundum tempus verbi.*

5 *Contu-*

5 *Contumax in vno actu non ſibi præiudicat in ſequenti.* (*tio.*
6 *Scientia oblig. Cam. requiritur ad hoc vt præſumatur ratifica-*
7 *Scientia rei ratificandæ debet eſſe plena & certa cum omnibus qualitatibus.*
8 *Scientia ex quibus præſumatur.*
9 *Præſumptio ex præſumptione non elicitur.*
10 *Acceptatio fieri non poteſt re non integra.*
11 *Moram quis non incurrit in faciendo id quod neſcit, nec ſcire tenetur.*
12 *Ignorantia facti alieni eſt probabilis.*
13 *Procurator debet docere de ſuo mandato per inſtrum. autēticū.*
14 *Is à cuius facto pendet obligatio alterius, debet illum de ſuo facto certum facere ad hoc vt conſtituatur in mora & pœna.*
15 *Promittēs abſenti non incurrit moram donec certificetur quod ille acceptauerit promiſſa.*
16 *Caducitas prouenienſ ex delicto cum perſonâ extinguitur.*

DECISIO CXXIV.

PLures excitatæ fuerunt difficultates, Prima an conſtet de ſtipulatione Notarij in fauorem eorum quorum intereſt & iſta fuit ſublata ex facto propter extenſionem obligationis Cam. & atteſtationem Collegij Notariorum vt in copia data.

Secunda fuit, an per huiuſmodi ſtipulationem, & acceptationem Notarij fuerit acquiſita actio Iulio Boſco abſenti ante ratificationem. Et in hac controuerſa quæſtione plures ex DD. tenebant eſſe neceſſariam acceptationē abſentis, cuius intereſt, nec ante acquiri aliquam illi actionem & ferè omnes in hac ſententia inclinabāt ex pluribus auctoritatibus & rationibus, quas in alio folio cumulaui, & ſi non erit ex illo partibus ſatisfactum poterit hæc quæſtio particulariter diſcuti: quæ nam ſit communis, & magis communis opinio, quæ nam verior erit in iudicando tenenda: nam propter breuitatem temporis, & tantam molem quæſtionū & ſcripturarum in iſta & alijs cauſis propoſitarum & datarum plures ex DD. non potuerunt ſibi ipſis ſatisfacere, vt ſolent.

Tertia fuit, an ſit in hac re neceſſaria Iulij Boſchi ratificatio verbis, aut ſignis, vel actibus poſitiuis expreſſa, vel ſufficiat ſola ſcientia cum taciturnitate; & plures ex DD. tenuerunt, quòd
1 ſufficiat ſola ſcientia, & pacientia ipſius † Iulij ex l. qui patitur ff. mandat. & l. paulus, rem rat. haber. & notat. per Dec. in rub. C. de pact. & in rub. de verb. olig. cum alijs per Couar. in rub. de teſtam. par. 3. n. 15. poſt med. verſ. verum ſi donatarius cum his, quæ cumulata fuerunt in Roman. donationis 50. millium corā R. P. D. Aldobrandino 1574. & in Roman. fideiuſſionis de Magdalenis coram R. P. D. Blanchetto, vbi de acceptatione fideicommiſſi latè actum fuit.

Nec placebat iſtis DD. quod dicitur de Iulio contumace, vt in ipſius odium habeatur pro contradicente: quia odium illius eſt in actu, in quo fuit contumax, vt in illo habeatur pro con-
2 ſentiente, & ita acceptante: † nam qualitas contumaciæ intel
3 ligitur in illo actu, & illo tempore, † tum quia qualitas iuncta
4 verbo, intelligitur ſecundum tempus verbi † l. in delictis §. ſi extraneus ff. de noxal. actio. tum quia contumax in vno actu
5 non ſibi præiudicat in ſequenti † c. 2. de dol. & contum. in 6. cum alijs per Feder. de Sen. conſ. 147. n. 2.

Aliqui tamen dubitabant, quia ſi ſufficeret ſcientia, & patientia, procederet, vbi daretur plena ſcientia ipſius obligationis, & omnium obligatorum qualitatum & ſtyli Notariorum in ex-
6 tendeñ. obligat. in forma Cam. † cum in ſtipulationem in fauorem Iulij, vt dicitur nulla ſit mentio in inſtrumento, & ſciētia debet eſſe plena, & certa rei, & qualitatum, & omnium ſub-
7 ſtantiarum ipſius rei † gloſ. verb. ſciuerit & ibi etiam not. Gemin. in c. concertatione de appellat. in 6. cum alijs per Tiraquell. de retract. lignag. §. 36. tranſiſſe gloſ. 2. n. 30. pag. 238. quæ forte non ſunt in facto verificata.

Et licet replicarent alij ex lapſu temporis trium menſium & loco in quo facta eſt obligatio in actis Notarij, ex habitatione
8 in Vrbe de facili eſt præſumēda notitia plena † Rom. conſ. 31. & de acceptat. reſign. Put. vt per Ant. Auguſt. in epit. de præ-

ſumpt.

ſumpt. nu. 22. tamen reſpondebant primi quod ſi probaretur iſta ſcientia per veras probationes poſſunt forte admitti iſti ad probandum ſcientiam, & ratificationem: tamen cum non probetur vera ſcientia, neq; vera ratificatio, niſi per iſtas præ-
9 ſumptiones, & ex præſumpta ſcientia nõ poteſt † colligi præſumptio præſumptionis. Ex quibus dicebant DD. quartã difficultatem, quando ſufficeret ſola ſcientia, an conſtat de tali ſcientia, quæ ſufficeret, & has duas non tangunt informãtes.

Quinta fuit: poſito quod ante ratificationẽ ſit quæſita actio Iulio, an illa poterit fieri poſt obitum Gabrielis, in qua tenebãt aliqui quod non; quia non eſt ius quæſitũ iſtis fideiuſſoribus: nam per obitum illius fuerunt liberati, cum non fuerint in mo
10 ra; ideo† non poteſt fieri acceptatio in eorum præiudicium l. fin. de pact. l. ſi ergo. §. ſi res de iur. dot. l. 2. §. ſi quis de donat. l. bonorum rem rat. haber. licet aliqui dubitarent leuiter tamen ex notatis poſt alios per Couar. in rub. de teſtam. par. 3. n. 13. per tot. quæ tamen magis confirmat hanc partem.

Sexta fuit difficultas poſito ſine veri præiudicio quod daretur in caſu iſto ſufficiens ipſius Iulii, ratificatio; an debuerit talis ratificatio intimari fideiuſſoribus, ita vt nõ curreret ipſis tempus aliquod ad repræſentandũ Gabrielem ante d. intimationem, aut ſaltem ante ſcientiam ipſorum fideiuſſorem d. ratificationis, ſi verum eſſet, quod de illa ratificatione ipſi fideiuſſores notitiam habuiſſent: itaq. iſto reſpectu dici poſſet conditionalis promiſſio abſẽti facta, & pluribus ex DD. placebat opinio affirmatiua pro D. Doctore Nauarrio ex his, quæ latè fuerunt adducta in Romañ. Societatis coram R.p.d. Seraphi-
11 no 1573. vel 1574. quia † nemo incidit in moram non ſoluendo id quod nõ ſcit, nec tenetur ſcire debere iuxta l. quod
12 te de reb. credit. Et † ignorantia facti alieni eſt probabilis l. fin. pro ſoc. ſicut nec depoſitarius incidit in pœnam ſi nega-
13 uit depoſitũ procuratori vero deponentis, ſi † non facit prius certiorem de ſuo mãdato, & non qualitercumque, ſed per in-
14 ſtrumentum authenticum l. ſi inficiatus ff. depoſit. Is enim †, à

cuius

cuius facto dependet obligatio alterius debet illum de ſuo facto certum facere ad conſtituendũ eum in mora, & pœna ſecundum Bart.in l.non ſolum §. morte de nou. oper. nunciat. n. 48. ponens exemplum de emptore,cui eſt mota lis ſuper re empta, quia debet facere certum vẽditorem qui promiſit de ſuſcipiendo lite, quæ ei moueretur per quemlibet, vbi ſubdit idem eſſe dicendũ de fideiuſſore, qui tantum tenetur obliga-
15 tione pẽdente ex facto alterius,cum ergo † promittens abſenti ignoret an ipſe acceptauerit promiſſionem; immo an ſciuerit illam,donec certus fiat,ſequitur eum non eſſe in mora,neque a iure pœnã eo,quod non ſoluerit,vel fecerit promiſſum antequam ea de re certior fiat vt in ſpecie conſuluit Roman. conſ.136.num.7. & alia quamplurima adducta fuerunt in d. Romañ. Societatis.

Septimo,an in obligatione huiuſmodi adſit aliqua alia cõditio, cuius occaſione non curreritt tempus. & DD.non placuerunt iſtæ conditiones conſideratæ per informantes dempta illa,de qua ſupra in 6.difficultate,quam informãtes non conſiderarunt: Nam ſi Iulius non renuerat,licet ſit vera in iure,tamen non verificatur in facto, & alia ſi nõ adſit iuſta cauſa dicebãt plures eſſe diſtingueñ, an procederet à Iulio,vel à tertio,prçſertim contra obligat.Cameralem,quæ tamen non verificatur in facto.Item illa ſi Gabriel vixerit, & ſi Gabriel non ſoluerit, nõ faciunt quia vixit,& non ſoluit.Illa vero ſi Iulius declarauerit velle vti pœna, non placebat in caſu iſto: quia non ſu-
16 mus † in caducitate proueniente ex delicto,quæ cum perſona extingueretur,vt bene per Ruin.conſ.15.n.5.& ſeqq.in primo ſed ſumus in obligatione alternatiua,& in qua electio erat fideiuſſorum,vel repræſentare Gabrielem infra illum terminũ inrequiſitum, aut ſoluere pœnam,vt hic bene per informantes,præſertim per D.Petrum Aldobrandinum.

R. P. D. CAVALERIO.

Nepeſiñ. vſufructus. Lunæ 3. Decembris 1607.

S V M-

SVMMARIVM.

1 *Vſusfructus reſeruatus ſibi, et alteri, poſt mortem ſtipulãtis debetur illi cui fuit reſeruatus.*

2 *Vſufructus eſt quodam ius incorporale per nos ipſos nobis acquiſibile.*

3 *Vſusfructus quaſi poſſidetur.*

4 *Ea, quæ poſſidentur, vel quaſi poſſunt nobis acquiri per liberam perſonam noſtro iuri non ſubiectam. intellige, vt n. 5.*

6 *Stipulatio Notarij ſola ſine acceptatione ſufficit ad acquiſitionẽ.*

7 *Ratificatio, & acceptatio inducitur ex ſcientia.*

8 *Actio vtilis oritur abſque ratificatione.*

9 *Donatio inter virũ et vxorẽ an, & quando à iure ſit probibita.*

10 *Depoſitum factum nomine vxoris non inducit donationem.*

11 *Vſusfructus poteſt conſtitui, tàm in vltima voluntate, quàm inter viuos.*

DECISIO CXXV.

RESolutum fuit fructus bonorum donatorum ſpectare ad D. Cariphylam, non autẽ ad hæredes D. Flaminij; cum Flaminius in donatione facta D. Siluiæ eius filiæ reſeruauerit ſibi, & D. Cariphylæ eius vxori integrum vſumfructum horum bonorum vita ipſorum coniugum durãte; ita quod vſuſfructus huiuſmodi non poteſt conſolidari, nec conſolidatus intelligitur cum ſua proprietate, niſi poſt mortẽ vtriuſque ipſorum coniugum, ex quibus verbis in contractu expreſſis viſus fuit D. Flaminius proprietatem horum bonorum ſimpliciter, & integrè D. Siluię donare, reſeruato ſibi d. vſufructu, quem cum etiam integrè vxori reſeruauerit, illum vxori do-
1 naſſe videtur vxoris vita durante: nã cum quis expreſsè † vſũ fructum ſtipulatus eſt ſibi, & alteri, vel hæredi ſuo, cui de iure poteſt acquirere, tunc talis vſusfructus poſt mortem ſtipulantis debetur hæredi, vel illi, cui fuit reſeruatus, præcipuè facta reſeruatione ſuper re ipſius reſeruantis, prout in noſtro caſu
2 eſt tex. in l. quoties C. de donat. quæ ſub mod. Præterea † vſuſfructus eſt quoddam ius incorporale per nos ipſos, nobis acquiſibile §. ſine teſtamento Inſtit. de vſufruct. l. vſusfructus ff. eodem

3 eodem & quamuis non poſſit poſsideri, † tamen quaſi poſsidetur l.ſeruus §.incorporales ff.de acquir.rer.domin. ſed ea
4 quæ † poſsidentur, vel quaſi poſſunt nobis acquiri per liberã perſonam noſtro iuri non ſubiectam; ſicuti ea, quæ nobis ipſis acquirere poſſumus, vt tradunt DD.communiter in l.1. C. per quas perſ.nob.acquir.per text.in l. poſſeſsio §. & ſi poſſeſſio ff.de acqu.poſſeſſ.ideo potuit D. Cariphila vſumfructum iſtum eodem modo per maritum ſibi acquirere tanquam per
5 perſonam ſuo iuri non ſubiectam, † quod licet intelligatur præcedente mandato, vt in d.l.1.§.per procuratorem ff. de acquir.poſſeſſ.idem erit ſequuta ratificatione l. communis §. prætor ff.de acquir. poſſeſ.& ibi gloſ.& Imol. Bart.in l.1.§.ſed & ſi ff.de vi, & vi armat.

Præterea in hoc caſu adeſt ſtipulatio Notarij cum obligatione
6 Cam. & quòd † ſola ſtipulatio Notarij ſufficiat ſine alia acceptatione Surd.deciſ.111. per tot. vbi teſtatur de communi nu.5.& 6.
7 Et hæc † ratificatio poteſt induci ex ſcientia, quam habuit vxor de huiuſmodi reſeruatione ad ſui fauorem facta ex qua inducitur acceptatio Soc.Iun.conſ.67.n.21.lib.3.
8 Et quamuis † talis ratificatio deficeret; nihilominus eſſet orta actio vtilis ex d. l. quoties, & per hoc reſpondetur ad conſil. Bero.61.n.15.lib.2.per quod dicebatur nullum ius ex hac donatione eſſe quæſitum D. Cariphilæ abſenti, non ſecuta ratificatione.

Nec obſtat ſtatutum Vrbis c.135.lib.1. quia non damnat donationes inter virum & vxorem a iure permiſſas, qualis eſt illa ex ſupradictis.
9 Præterea † hanc donationem eſſe permiſſam a iure conſtat, quia quando donans non fit pauperior, valet donatio inter virum & vxorem l.3.in princ.ff.de donat.inter vir.& vxor. *Hoſtien.* in ſum.de donat.ſimplic.inter coniung. vet.nu.4. Corn. conſ.65.n.4.lib.3. Azo.in ſum. C.eod. tit. n.7. prout in caſu noſtro in quo cum donans abdicaſſent a ſe dominium in fa-

uorem

uorem D.Siluiæ, & reſeruaſſet ſibi vſumfructum ; reſeruando poſt mortem vſumfructum vxori non ſit pauperior.

Non obſtat text.in l.etiam C.de donat.cum gloſ. ibi, vbi ex de-
10 poſito † facto nomine vxoris,non inducitur donatio,quia id procedit ea ratione,quia ſignificatio verborum nõ importat, vt meum dominium velim transferre, quod non eſt in conſtitutione vſusfructus,in qua intrat abdicatio iuris proprij in
11 alium §. 1. inſtit.de vſufruct.& † poteſt fieri talis conſtitutio tam in teſtamento,quam inter viuos §.vſusfructus inſtit.eod. tit. & hoc modo tolluntur etiam deducta ex Ancar.conſ.32. n. 4. His accedit quod hæc donatio fuit inſinuata per procuratorem in ea cõſtitutum ad inſinuandũ; & ex his concluſum fuit fructus bonorum donatorum ſpectare ad D.Cariphylam.

R. P. D. PEREGRINO.

Romañ. vſurariæ prauitatis. Veneris 4. Iulij 1597.

SVMMARIVM.

1 *Contractus talis præſumitur,qualis à partibus denominatur.*

2 *Animalia bruta locari poſſunt.*

3 *Obligationis Camer. executio retardari non debet ſub prætextu vſurarum, niſi ſit euidens & indubitabilis, n.13.*

4 *Contractus duo poſſunt fieri de eadem re alternatiuè ad vnius partis electionem dummodo ambo liciti ſint.*

5 *Venditio cum pacto redimendi eſt permiſſa.*

6 *Conuentio cenſetur facta ſecundum naturam contractus, cui eſt appoſita.*

7 *Obligatus in forma Cameræ debet ſoluere, & poſtea ſi prætendit indebitum illud repetere.*

8 *Vſurarium eſt pactum quod quis penſionem percipiat, & ſaluum ſit capitale.*

9 *Dominium non cenſetur tranſlatum ex æſtimatione quando ad alium finem fuit facta.*

10 *Locatio vnica dicitur quando pars reſpectu partis non eſſet adeo vtilis, ſicut totum reſpectu totius.*

11 *Conductor gregis ad inſtar vſufructuarij tenetur loco demor-*

tuarum vel inutilium ſubrogare.

12 *Læſio an adſit in contractu, totus conſiderari debet, non autem pars, etiam in foro conſcientiæ.*

DECISIO CXXVI.

FVit extra Rotam per me propoſitum dubium ſtante inſtrumento dationis ceſſionis, & affictus Caſalis Faliognani, & Præcodij Camerali obligatione vallato, terminoq. in actis ſuſcepto de ſoluẽdo, & Conſtitutione fœl. rec. Sixti V. ſuper fructibus ſocietatum animalium ad caput ſaluum, quorum copia datur, & alijs hinc inde deductis: An conuentiones in d. contractu contentæ præſertim in c. 7. 8. 10. 11. eſſent licitæ vel illicitæ, ita ut eſſet, vel ne retardanda executio Cameralis obligationis, & termini ſuſcepti in caſu de quo agitur.

Conuentiones autem de quibus in dubio ſunt infraſcriptæ. Et perche in d. tenuta di S. Merlo vi è vn precoio di vacche roſſe, il detto Monſignore à nome come di ſopra l'alloca al detto Signor Domenico per detto tempo d'anni noue, da incominciarſi come di ſopra per prezzo di ſcudi doi l'vna ogn'anno di tutte quelle che gli ſi conſignaranno da pagarſi nelle dette paghe. Et caſo che tornaſſe bene al d. Sign. Domenico pagare le dette vacche, lo poſſa fare à ragione di ſcudi 19. l'vna, & nell'vno, & nell'altro modo che piacerà al detto Sig. Domenico volerle, l'habbia à reſtituire l'ultim'anno di detto affitto.

Di più gli ſi conſignaranno caualle cinque con ſuoi baſti, & finimenti, cioè tre con baſti, & doi con bardelle, le quali habbino da ſeruire per d. precoio, & in euento che il d. Sign. Domenico tenghi il d. affitto, non s'intendi, ne s'habbia da pagare coſa alcuna, ma volendole comprare l'habbia da pagare ſcudi 20. & mezzo.

Che à S. Agnolo di Settembre proſſimo alla conſigna di detto precoio s'habbi da pigliare vn'huomo per parte, & s'habbi da ſtimare l'età di dette Vacche, & Caualle; & in caſo di reſtitutione il detto Signor Domenico ſia obligato reſtituire nell'iſteſſo modo, ſtato & età, & nel medeſimo caſo s'habbi pari-

mente

mẽte da eleggere doi periti,vno per parte,& eſtimare nel modo ſudetto,& caſo che foſſero di maggior età,& di mãco bontà, il d Signor Domenico habbi da pagare quello che ſaranno di peggio, & caſo che foſſero di miglior eſſere, di manco età,& di miglior bontà,il detto Monſignor Reuerendiſſ.l'habbi da pagare al d Sign.Domenico quello che ſarãno ſtimare, & in euento che vi ſiano le Vitelle piccole li medeſimi periti debbiano quelle ſtimare, & il prezzo di eſſe ſi habbia da pagare al detto Signor Domenico.

Quod dubium fuit negatiue reſolutum:dixere namq.DD non eſſe dubitandũ,quin cõtractus iſte eſſet l cationis,tum quia ſic à partibus denominatur, vt in 7.cõ ētione de qua in dubio:
1 tali:† enim præſumitur contractus,qualis à partibus denominatur Bald. in tit.qui ſucceſſ.dar teneat.in vſib.feud. Soc.cõſil.165.n.5.Cacher.deciſ.139.n.24. tum quia ſubiecta mate-
2 ria hoc patitur,† cum etiam brutorũ detur licita locatio;nam ſalua eorum ſubſtantia ex illis proueniũt multæ commoditates, & fructus vtiles humanæ neceſſitati, quos quis mercede poteſt alteri concedere retenta ſibi dd.brutorum proprietate vt late oſtendit Conrad.de contract.tract.5.q.89.n.1. & paſſim hoc admittunt omnes.

Vnde cum poſtea dd. cõuentiones, de quibus in dubio non repu
3 gnarent ad effectum de quo agebatur,† vtiq; propter illas nõ veniebat retardañ obligationis Cameralis executio,& termini illius vigore ſuſcepti. Non enim repugnabat 7. conuentio, quia(vt ſupra fuit cõſideratum) etiam in brutis cadit licita locatio,ſiue dicamus locatas fuiſſe ſingulas Vaccas, ſiue in armentum,ſiue in præcodium in genere,vt verius eſt. Non erat quoque illicita 8.conuentio,vbi dabatur facultas conductori conuertendi locationem in venditionem cum pacto de redi-
4 mẽdo cum non reperiatur de iure prohibitum,quod † partes de eadem re non poſſint duos cõtractus alternatiuè facere de vnius partis electione, dummodo ambo liciti ſint,prout ſunt in caſu de quo agitur. Nam & locatio brutorum eſt licita ex

Digitized by Google

5 ſupra deductis, & † venditio cum pacto redimendi à iure non reprobatur l. 2. C. de pact. inter empt. & vendit. cap. ad noſtram de empt. & vendit.

Decima autem cõuentio tãtum abeſt, vt dici poſſit illicita quod immo abſolute tenderet ad fauorem, & cõmodum ipſius conductoris, ita vt tota difficultas, & ſi quid aderat ſcrupuli, id omne eſſet reductum ad 11. conuentionem, quam tamen, neque ipſam repugnare locationis contractui, neque aliquod illicitum ad effectũ de quo agebatur in ſe continere viſum fuit DD. Nam cum in ipſa expreſſe non legerẽtur, nec ea neceſſario obligarentur, neque fuit deducta aliqua obſeruantia ſubſecuta, ex qua contrahentes ſenſiſſe, minusq. eſſet veriſimile eos voluiſſe, quod tempore quo præcodium erat reſtituẽdum idem numerus Vaccarum, vel præcodium in genere eiuſdem bonitatis, & valoris reſtitueretur, quamuis in d. conuentione haberetur quod tempore reſtitutionis vaccæ deberent æſtimari, & eodem modo, & ſtatu reſtitui, ita vt ſi deterioratę, vel melioratæ fuerint, id commodo, & incõmodo conductoris cederet, non poteſt ex hoc dici, quod locator voluerit ſaluum

6 eſſe capitale, ſed immo interpretandam † conuentionem iuxta diſpoſitionem iuris cõmunis, & naturam ipſius contractus, cui fuit appoſita ipſa conuentio, cum quo ſe confirmare & ſecundum quam contrahere voluiſſe partes regulariter cenſentur ad tradit. per Doct. in l. hæredes mei §. cum ita ff. ad Trebell. & fuit deciſum coram Oradino in vna Camerineñ. domus 18. Aprilis 1572. & corã bo. me. Cantuccio in vna Romañ. locationis domus 10. Decembris 1578. dicendum erat locatorem voluiſſe, quòd illæ tantum reſtituerentur, quę tunc reperiebantur, ac illarum tantum æſtimatio ſolueretur, quę ex dolo, vel culpa cõductoris deficere repertũ fuerit; non autem earum, quæ caſu fortuito, & abſque dolo, & culpa conductoris periiſſent, & ad quarum æſtimationem iuxta naturam geſti contractus non tenebatur conductor; de quibus omnibus probabiliter creditur habitam fuiſſe rationẽ in relatione executionis

Digitized by Google

cutionis, cum fuerit (debitum confitendo) terminus ad illud ſoluendũ à conductore ſuſceptus, ad cuius poſtea retardationem non eſt admittenda eiuſdem conductoris contraria pro-
7 batio, ſed † iuxta naturã Cameralis obligat. ſoluere, & poſtea repetere debeat, ſi indebitum ſoluiſſe prætendat.

Nec obſtare DD. viſum fuit, dum dicebatur quod immo ex d. 11. conuentione neceſſario colligebatur d. locatorẽ noluiſſe vaccas locare, ſed potius mutare illarum dominium, in Dominicũ transferendo, tum quia de illis æſtimatis aſſignando cõuenit, tum quia videtur dediſſe facultatem D. Dominico non eaſdem, vt eſt de natura locationis, ſed alias etiam minoris ætatis reſtituẽdi, dummodo ſi meliores, vel deteriores eſſent, quæ reſtituerentur, hinc inde deteriorationis, vel meliorationis æſtimatio refunderetur, & propterea verè dici poſſit D.
8 Cynthium intendiſſe, † quod capitale eſſet ſaluum, & vltra illud voluiſſe quotannis pẽſionem ex ſingula vacca percipere, quod quidem ſapit vſuram, vt in indiuiduo cõſiderat Nauarr. conſ. 37. de vſur. vol. 2.

Nam pro reſponſione fuit dictum retorquendo argumẽtum: imò non cenſeri hoc caſu per æſtimationem fuiſſe actum de transferendo dominio, quia ſic cõtractus efficeretur vſurarius arg. l. merito ff. pro ſoc. & in terminis tradit Corn. in l. ſi paſcenda n. 46. C. de pact. & quia etiam apparet, quod æſtimatio ad aliũ finem erat facienda, nempe, vt certus eſſet vaccarum valor ad
9 effectum de quo ſupra, † quo caſu per ęſtimationem non dicitur transferri dominium gloſ. in l. ſi inter virũ C. de iur. dot. & fuit dictum coram bo. me. Cantuccio in vna Pientiñ. affictus 13. Iunij 1580. Neque etiam ex eo, quod D. Dominicus facultatem haberet alias reſtituendi elici poterat vaccarum dominium in eum fuiſſe translatum, quia cum illi prædium in genere, non autem ſingulæ vaccæ locatum fuerit, vt expreſſe legitur in 7. conuentione, & hac 11. & colligitur etiam, quia certus numerus vaccarum non fuit expreſſus, & apertus, quia nõ veriſimile eſt D. Cinthium fuiſſe locaturum, niſi totum prædium,

dium,quoniam locatio partis nonnullarum vaccarum attuliſſet ei maximum diſpendium,tum propter maſſaritias ad vſum precodij paratas,quæ diuiſę non ſuffeciſſent ipſi ac conductori,tum propter paſcui commoditatem,qua caruiſſet, cum iam locaſſet totumCaſale,vbi vaccæ ipſæ morabãtur,& pars illius nõ potuiſſet ita vtiliter locari,& propter alia, quæ cõſiderant informantes, ex quibus apparet quòd pars reſpectu partis ei non attuliſſet tantam vtilitatem,quantam totum attulit reſpe
10 ctu totius,† quo caſu vnica locatio facta præſumitur,& indiuiduus dicitur contractus vt tradunt omnes in l.ſtipulationes
11 non diuiduntur ff.de verb.oblig.& † conductor gregis,ſeu armenti ad inſtar vſufructuarij teneatur loco demortuarum,vel etiam inutilium ſubrogare iuxta normam traditã a iurecõſ. in l.uetus ff.de vſufruct. & quemad. quis vtat. & fru. & ob id fuit conſideratum a partibus eſſe poſſe,vt vaccæ minoris ætatis reſtituerentur finita locatione,quæ erat facta ad nouenniũ quo caſu cum intentio partium fuerit poſtea, vt commodum, & incommodum deteriorationis, & meliorationis non quidẽ totius precodij in genere (id enim argueret immo neceſſario inferret D.Cinthium voluiſſe ſaluum eſſe capitale,& intrarẽt motiua informantium pro D.Dominico) ſed ſingularum illarum vaccarum,quæ iuxta naturam huiuſmodi locationis venirent reſtituendæ ad conductorem ſpectarent ob id etiam de illis æſtimandis fuit conuentum.

Nec minus dici poterat fuiſſe locatũ precodium in genere,quia ad ſingula capita fuit pretium conſtitutum, ſtantibus prædictis coniecturis per tex.in l.cum eiuſdẽ §. interdum de edilic. edict. Deci. in conſ. 432. n. 4. & eo maxime quia id factum fuiſſe credi debet, in caſu de quo agitur pro maiore æſtimatione locationis, nam cum precodium prædictum poſſet recipere diminutionem, vt quia vaccæ aliquo caſu fortuito abſq; culpa & dolo conductoris,vel etiam morte naturali periſſent nec tam cito fœtus naſcerentur, nec de antea natis tũc eſſent in armẽto, quatenus de illis ſubrogatio fieri debeat quod negauit

gauit Florian. in d. l. vetus n. 1. ibi in tex.ad fructuarium ex quibus poſſit fieri ſubrogatio loco demortuarũ iux. terminos d.l.vetus & l.quid ergo ff.de vſufruct.quo caſu æquũ nõ erat, vt eadem penſio ei ſolueretur,quæ ſoluitur quando plenum eſt armentum,propterea,vt certũ eſset quæ nam penſio d.caſu foret ſoluenda,& quæ defalcatio faciẽda; fuit conuentum, vt duo ſcuta pro ſingula vacca perſoluerentur earum videlicet,vt ſupra dictum fuit, quæ reperirentur tempore faciendæ ſolutionis,non autem earum,quæ abſque culpa, & dolo conductoris perijſsent,dũmodo conductor fecerit debitam ſubrogationem,& vti diligens pater familias ſe geſserit in cuſtodiendo armento.Neque eſse præſentis ſpeculationis DD. dixerunt an poſtea penſio prædicta eſſet nimis exceſſiua,quando ex fœtibus teneatur conductor loco demortuarum & inutilium ſubrogare vt in voce deducebant pro D. Dominico informantes,neque quod pactum illud,quod commodum.& incommodum proueniens ex melioramentis, & deterioratione ſpectet ad conductorem,ſit ipſi conductori damnoſum: cum enim ad effectum de quo agitur ſatis ſit,quod ex ipſo non inferatur,quod ſaluum ſit capitale,neque per illud excludatur, quod caſus fortuiti,& mors naturalis animalium(facta tamen debita ſubrogatione vt ſupra) non cedant damno ipſius locatoris iuxta naturam locationis armenti: ſed quando dabitur de læſione,tunc videndum erit,an prætenſa læſio ſit conſide-
12 rabilis,ac ſufficiens ad reſcindendum contractum,† non quidem ſingula pacta de ſe conſideranda,ſed omnibus ſimul iunctis, quia licet vnum pactum lædat partẽ, eſſe poteſt,quod in alio releuetur,quod quidem ſufficit ad iuſtificañ. contractum etiam in foro animæ,vt bene explicat Corrad. de mente omnium Summiſtarum in d.q.89.n.1.corol.3.d.concluſ.& per totam illam q.& in q.90.& 91. & ſufficit pro reſolutione propoſiti dubij,quod talis iniuſtitia in præſenti non deducatur,quæ reddat ipſum contractum vſurarium, ſaltem ad effectum de quo agitur,nempe ad retardationem obligationis Camer.iuramento

ramento vallatæ & termini illius vigore ſuſcepti executionẽ,
13 quæ † d.caſu non retardatur etiam ſub prætextu vſuræ, niſi ſaltem ita apparens ſit, vt tergiuerſari non poſsit, vt tradunt Abb. Felin. & alij in c.debitores de iur. iur.

Quo caſu multi ſcribentes, & ij quidem magnæ auctoritatis voluerunt ſoluendas eſſe vſuras, & poſtea repetendas.

R. P. D. LVDOVISIO.

Romañ. cenſuum. 16. Februarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Emptori dicitur ſuccurſum per fideiuſſionem euictionis reſpectu gñalis hypothecæ à vẽditore factæ ſuper omnibus bonis*
2 *Intereſſe ceſſat, quoties non adeſt damnum.*
3 *Exceptio rei nõ liberæ traditæ opponi nõ poteſt ceſſãte intereſſe.*
4 *Ratificatio operatur idem quod mandatum.*

DECISIO CXXVII.

FVit reſolutum pro relaxatione mãdati tam reſpectu fructuũ cenſuum, quam extinctionis, quia de vtraq; promiſsione Domini Citarellæ conſtat publico inſtrumento obligat. Cam. vallato, & exceptiones, quæ exaduerſo obijciuntur nõ obſtãt, Nam quo ad cenſum ad fauorem Chriſtophori Scotti qui dicitur intuliſſe moleſtias, cum non ſit impoſitus ſuper domo, & ceſſauerint moleſtiæ, & ſolum remaneat domus ſub obligat.
1 generali omnium bonorum, & ſuccurſum D. Citarellæ † non ſolum per fideiuſsionem euictionis iux. l. ſi poſt profeſſorem C. de euict. ſed etiam per extinctionẽ ſortis principalis & fru-
2 ctuum d.cenſus ex pretio domus, & propterea. † Cum nullum poſſet damnum pati, ceſſat intereſse, ita vt non obſtet excep-
3 tio † rei non libere traditę vt fuit dictum in Romana non adimplementi 27. Nouembris 1597. coram Illuſtriſs. Card. Seraphino, prout etiam ceſsat intereſse reſpectu aliorum duorum cenſuum, ad fauorem Marchionis Montorij, quia cum hodie ſpectet ad Epiſcopum Neocaſtren. ipſe conſenſit liberationi domus, facto depoſito prius in Monte Pietatis ex pecunijs, quas debet D. Citarella D. Federico moleſtiæ illatæ à D. Anna

na ſuper domo in vim ſequeſtri per eiuſdem reuocationem ſunt ſublatæ.

Non obſtat quod dicitur fideiuſsorem promiſsum non fuiſse ſaltem ſufficienter datum, cum procurator qui fideiuſsit nomine Equitis Creſcentij, nō haberet ad hoc mandatum, quia adeſt
4 ratificatio eiuſdem Equitis, † quæ idem operatur quod mandatum præcedens l. cum mandato in fin. C. mand. l. ratihabitio ff de reg. iur.

Poſseſsio domus vſque ab initio fuit pacifice tradita, & licet multæ ſuper ea inculcentur exaduerſo moleſtiæ, tamen non iuſtificātur in facto niſi ſupradictę quæ vt dictū eſt hodie ceſsāt.

Quæ dicūtur de teſtamēto D. Lauræ, & de vulneratione inſtrumēti per ſententiam ſunt ſublatæ in alia deciſione, quæ in diſputatione præſentis dubij præſupponitur.

Alia benè tolluntur per informantes pro D. Federico.

R. P. D. LVDOVISIO.

Roman. nullitatis executionis. 25. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Sententia eſt nulla non producto mandato, ſtante partis proteſtatione.*
2 *Executiuè agi non poteſt contra tertios poſſeſſores.*
3 *Sententia quæ ex actis non iuſtificatur dicitur notoriè iniuſta.*
4 *Iniuſtitia notoria æquiparatur nullitati.*
5 *Sententia lata non producto inſtrumento crediti dicitur nulla ſi fuit proteſtatum.*

DECISIO CXXVIII.

PRo informante: ſententia enim A.C. eſt nulla, quia corā eo, nunquam fuit exhibitum mandatum procuræ comparentis pro Cabellarijs; & tamen fuerat pro parte illorum de Ghettis proteſtatum non audiri, niſi docto de legitimo mandato,
1 quo † caſu non releuat quod verè eſſet procurator Bald. conſ. 122. circ. med. lib. 3. Aym. conſ. 108. ſub nu. 1. latè Gabr. conſ. 25. à n. 23. vſque ad fin. lib. 2. Guidob. deciſ. 129. & ſæpe fuit reſolutum.

Digitized by Google

2 Eſt etiam nulla quia fuit actum executiuè † contra tertios poſ ſeſſores. Ruin. conſ. 87. n. 1. & ſeq. lib. 4. Bero. conſ. 47. n. 6. lib. 1. fuit dictum in vna Rnmana computorum 18. Martij 1594. coram Illuſtriſs. Card. Millino, in qua fuit additum hoc procedere etiam quando agitur in vim obligat. Camer.

Rurſus non apparet de exhibitione inſtrumenti venditionis cum pacto redimendi licet fuerit proteſtatum nihil fieri niſi eo ex-
3 hibito, ex quo ſequitur non ſolum ſententiã † nõ iuſtificari ex actis & per conſequens eſſe notoriè iniuſtam Pariſ. conſ. 54. n. 2. lib. 4. Cæſ. de Graſſ. deciſ. 2. de ſolut. fuit dictum in vna Romana Vineæ de Scappuccijs 11. Martij 1572. coram Binarino, & in vna Vlixbonen. beneficij 9. Iunij 1600. coram me, &
4 paſſim tenet Rota † quæ notoria iniuſtitia æquipollet nullitati vt ſæpiſsimè fuit deciſum, & ſignanter in vna Gaduen. Statutorum 19. Nouembris 1580. coram Illuſtriſs. Card. Seraphino
5 ſed † etiam ſtante proteſtatione ſententiam poſse dici verè nullam, ut ſenſit Rota in Romana cenſus 4. Decembris 1595. coram Illuſtriſs. Card. Pamphilio.

R. P. D. MANZANEDO.

Terracinen. Domus. Lun. 28. Nouembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Simulatio de iure nõ præſumitur, ſed eſt proban. concludẽter n. 2*
3 *Retentio competit pro melioramentis.*
4 *Ablatiui abſoluti important conditionem.*
5 *Conditio debet impleri in forma ſpecifica.*
6 *Fideiuſsio an ſufficiat de ſoluendis melioramentis ſtante promiſsione facta per verba ſolutis melioramentis.*
7 *Conditio quæ ſonat in facto differt ab ea, quæ ſonat in dando.*
8 *Melioramenta de ſtylo Rotæ ſunt prius liquidanda.*

DECISIO CXXIX.

CVm mandatum A.C. fuerit relaxatum vigore obligationis Cam. & pacti expreſsi de retrouendendo, tranſactis duobus annis, in inſtrumento venditionis appoſiti, Domini dixerunt d. mandatum validum & iuſtum fuiſse; nec obſtare ſimulatio-

nem

nem contra dictam venditionem oppoſitam, cum non probe-
1 tur † & de iure non præſumatur, per tex. in l. quamuis vbi Bal. C. ſi quis alte. vel ſib. Cuman. conſ. 41. Dec. conſ. 491. n. 4. Pa-
2 riſ. conſ. 54. n. 7. lib. 1. præcipuè † cum ad hunc effectum debeat probari clarè & concludenter, vt fuit dictum in vna *Roman.* cenſus de Columna coram bo. me. Lancellotto.

Sed quia in eodem inſtrumento conditioni prædictæ de redimendo, fuit alia adiecta de ſoluendis prius D. Martio omnibus expenſis & melioramentis, de quibus ex depoſitione teſtium conſtare videtur in genere, hinc eſt quod d. melioramẽ-
3 ta prius veniant reficienda, † cum pro illis competat retentio rei, per tex. in l. arca ff. de cond. indeb. l. Paulus ff. de dol. except. l. qua ratione §. habet ff. de acquir. rer. dom. notant Doctor. in l. ſi non ſortem §. ſi certũ ff de cond. indeb. & ibi *Gloſ.* Put. deciſ. 471. n. 4. lib. 2. *Gozad.* conſ. 100. n. 20. Capic. deciſ. Neapolitan. 17. n. 7. Benintend. deciſ. 77. n. 10.

Quod magis procedit in hoc caſu cum in inſtrumento venditionis ſint illa verba (ſolutis tamen prius D. Martio omnibus ex-
4 penſis & melioramentis) quæ, ex natura † ablatiui abſoluti, important conditionem, iuxta l. ab emptore ff. de pact. & de-
5 bet † impleri in ſpecifica forma, l. qui hæredi, in princ. & l. Mæuius ff. de cond. & demonſtr. vnde ad prædicta huius inſtrumenti verba, bene faciũt adducta à Paul. Caſtr. conſ. 270. n. 3. lib. 2. & à Neguſ. de pign. 4. memb. 5. par. n. 10. & à Capic. vbi ſupra, qui loquuntur de executione ſententiæ continentis eadem verba, quod prius melioramenta ſoluerentur.

Et licet ibidem apud ipſos & apud Put. & Gozad. & Benintend. vbi ſup. & Menoch. de recuper. remed. 15. à n. 568. cum ſeqq.
6 & Tiraq. de retract. conuent. §. 7. gloſ. 1. n. 13. diſcutiatur, † An tali caſu ſit prius facienda realis ſatisfactio, an vero ſufficiat fideiuſsio, & diſputent de intellectu text. in l. ſtatu liberationem ff. de ſtatu lib. & l. cũ ſeruus ff. de cond. & demonſtr. &
7 text. in l. 4. §. ait Prætor ff. de re iudic. & diſtinguant inter conditionem ſonantem in facto, & ſonantem in dando, prout eſt

conditio de qua in præſenti, nẽpè quod ſolutio prius de melioramentis facienda eſset, Nihilominus pro nunc hæc omit-
8 tuntur, cum modo de his non dubitetur; & † quia melioramẽta non ſunt liquida, & Rota ex d.deciſ.Put.n.7.& aliàs ſæpè, ſeruauerit præfigere terminum ad illa liquidanda, ideo Domini huiuſmodi terminum aſsignandum cenſuerunt, quo tranſacto ad reliqua videnda deuenient.

R. P. D. MANZANEDO.

Macerateñ. Saluiani, ſeu ſpolij, ſeu interuſuriorum.

Lunæ 12. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Iudex nulliter, & iniuſte procedens dicitur ſpoliare.*
2 *Saluianum non intrat ſine hypotheca.*
3 *Hypotheca ſolutione debiti extinguitur.*
4 *Bona fideicommiſſo, & prohibitioni alienationis ſubiecta non veniunt ſub generali hypotheca.*
5 *Limitata diſpoſitio limitatum producit effectum.*
6 *Debitoris bona ad manus creditoris deuẽta poſſunt retineri etiam ſi obligata non ſint, limitatur n.7.*
8 *Retentio non datur pro credito non liquido.*
9 *Ceſſante cauſa promiſſionis, ceſſat ipſa promiſſio.*

DECISIO CXXX.

DOmini dixerunt venire redintegrandum ad poſſeſſionẽ de qua agitur D.Iulium de Nobilibus, quia Iudex qui ex Sal
1 uiano immiſit in illius poſſeſſionem D.Syluagiam †, cum nulliter & iniuſtè proceſſerit, Iulium ſpoliauit, ad text.in c. conquerente, de reſtit. ſpoliat.Bal.conſ.357. in fin.lib.2. & conſ. 147. lib.3.Socin.conſ.12. n.11. & ſeq. lib.1.trad.Crau. conſil.18.num.8. & conſ.302. n.4.

Iniuſtitia autẽ potiſſimè deducebatur ex eo quod Syluagia nul-
2 lam haberet hypothecam ſuper iſta tenuta † ſine qua non intrat Saluianum l.1.C. de ſalu. interd.l.1.& 2.ff.eod.l.2.§.Saluianũ ff.de interdict.Aret.in §.item Seruiana inſtit.de action. Caſtr.in l.rem alienam n.11.ff.de pign. act.Corn. conſ.190.

poſt

poſt princ.lib.1.Neguſ.de pign. par.8.memb.1.num.6.Gabr. conſ.46.n.20.lib.1.Rolan.conſ.14. n.1.& 2.lib.1. Rot. diuerſ. deciſ.34.n.27.par.2.hypotheca nãq.expreſſa nulla legitur,ꝙ ſi tacitã velint elicere ex promiſſione Syluagiæ facta de dote.
3 Floren.6.mill.ab Equ. Ioanne Tarquinio, † illa fuit ſolutione extincta,cum ante prædictam ſententiam Saluiani fuerit Syluagia integraliter ſatisfacta de prædicta dote, vt coram me fuit reſolutum die 28. Maij 1607. & ſic fuit ſublatum creditum,ad text.in §.1. inſtit.quib.mod. toll. oblig.

Et ſi hypotheca deſumatur ex obligatione reſtitutionis dotis Io. Baptiſtę Syluagiæ primi viri,iſta obligatio non poteſt ex-
4 tendi ad huiuſmodi tenutam †, per prædictum Equ. Ioãnem, Tarquinium fideicommiſſo ſubiectam,& alienari prohibitam. Bart.in l.codicillis §. ab inſtituto n.5.de leg.2. Bal.in l.2. C. quæ res pign.oblig.poſſ.& in l.voluntas n.14.C.de fideicom. Alex.conſ.41.n.1. lib. 6. Gabr. de reg. iur. concluſ.12.nu.12. præcipuè cum diſpoſitio Authen.res quę non intret in huiuſmodi dote, cum nõ ſimus in fideicommiſſo aſcendẽtium, ſed tranſuerſalium, ad trad. per Bart. in d.Auth. res quæ, & per Socin.ibidem n.12.& 33. Curt.Iun.ibidem n.18.verſ.retenta tamẽ,qui teſtatur de cõmuni,Rolan.cõſ.27.n.6.lib.4.Couar. qui etiã illã dicit cõmunẽ,& plures refert uariar.lib.3.c.6. n. 10.verſ.primum illud. Nec obſtat huõi tenutã fuiſſe à præd. fideicommiſſo liberatã ex derogatione huius fideicõmiſſi ex licentia alienandi à Pontifice conceſſa,cũ talis derogatio fuerit facta limitata, & ex cauſa in Breui expreſſa, & pro ſaluãda
5 vita Io.baptiſtę,& pro ſatisfactione Fiſci:vnde† limitata diſpoſitio limitatum producit effectum l.in agris ff.de acquir. rer. domin.Tiraquell.de retrac.lign.§.32.) gloſ. 1.num.49.

Minus obſtare videbatur exceptio retẽtionis huius tenutæ pro
6 interuſurijs iſtius dotis, cũ res debitoris deueniens ad manus creditoris retineri poſſit etiã ſi non ſit obligata Burſat. conſ. 73.n.28.lib.1. Surd.qui alios congerit deciſ.46.n.9.Quia re-
7 ſpondetur† præd. concluſionẽ procedere in rebus ipſius debitoris,

toris, ſed iſta tenuta non eſt Io. Baptiſtæ, nec de illius hæreditate cum ſit prędicto fideicomiſſo ſubiecta, vnde in illa nō cadit hypotheca pro ſorte principali, nec retentio pro fructibus ſeu interuſuris.

8 Tum etiam pro parte Iulij fuit replicatum interuſuria nō † eſſe liquida, & ex eo ceſſare retentionem prædictam, quæ replicatio placuit Dominis, ſtante quod interuſuria non ſint liquida, ad trad. per Surd. d. deciſ. 46. n. fin. & fuit dictum in vna Peruſiñ. Bonorum. 5. Maij 1606. corā R. p. d. meo Ludouiſio.

Vltimo non obſtat quod exaduerſo prætendebatur, Nempe huiuſmodi tenutam tanquam donatam Io. Baptiſtæ, & Syluagiæ ab ipſo fideicommittente Eq. Ioanne Tarquinio nō comprehendi ſub d. fideicommiſſo, quia fuit reſponſum prædictam donationem fuiſſe factam pro ſubſtinēdis oneribus Matrimonij, vnde diſſoluto matrimonio per mortem Io. Baptiſtæ nullis ſuperſtitibus filiis, donatio fuerat reſoluta de tempore intentati Saluiani; cum ceſſante † cauſa promiſſionis ceſſet, & ipſa promiſſio, Roman. conſ. 417. n. 4. Tiraq. in tract. ceſſan. cauſ. n. 224. Socin. conſ. 31. n. 19. lib. 1. Galleſ. de oblig. Camer. 4. par. q. 1. n. 12. Rot. diuerſ. deciſ. 23. n. 15. par. 2. præcipuè cum non fuerit actum in Saluiano vigore pradictæ donationis ad trad. per Crau. conſ. 171. n. 17.
9

R. P. D. MANZANEDO.

Marſican. Affictus. 7. Maij 1612.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas probatur ex reuolutione actorum.*

2 *Obligatio Camer. babet executionem paratam.*

3 *Iurium recognitio poteſt quandocunque fieri etiam poſt ſententiam, & ſufficit quod fiat quando pars opponit n. 4.*

5 *Iuramentū calumniæ non tenetur actor praſtare, niſi petatur.*

6 *Nullitas quæ prouenit ex defectu iuramenti calumniæ non attenditur quando conſtat de bono iure.*

7 *Poſſeſſio probatur ex locatione.*

8 *Locator praſtans patientiam dicitur impleuiſſe ex parte ſua.*

DECI-

DECISIO CXXXI.

DVbitaui an mandatum A.C. eſſet confirmandum vel non, & Domini affirmatiue reſponderunt cum de eius validitate
1 te conſtet in actis, † ex quorum reuolutione regulariter probatur validitas ſententiæ vt fuit dictum in vna Anconitana ſeparationis thori 9. Ianuarij 1600. coram Illuſtriſs. Lancellotto; & de iuſtitia apparet, ex eo quod fuit relaxatum in vim
2 obligationis Camer. † habentis executionem paratam Gabr. conſ. 67. n. 8. lib. 1. Menoch. de arbitr. caſ. 17. n. 5. Galleſ. ad formam oblig. Cam. par. 1. q. 2. n. 11. & 12.

Non obſtãt nullitates oppoſitæ, nam quo ad defectum recognitionis iurium reſpondebatur ex illo non vitiari mandatum;
3 cum † recognitio fieri poſsit quandocunque etiam poſt ſententiam ſecundum ſtylum *Rotæ* Aegyd. deciſ. 539. P ut. deciſ. 415. lib. 1. & fuit dictum in vna Romana cenſus de Vellis 3.
4 Maij 1597. coram bo. me. Corduba; ſufficit † enim quod fiat quando pars opponit. Aym. conſ. 150. n. 2.

Quo vero ad iuramentum calumniæ non præſtitum, dicebatur illud fuiſſe petitum poſt relaxationem & executionem mãdati,
5 & ideo non potuiſſe cauſare nullitatem. Cum † actor non teneatur illud præſtare niſi petatur Veſtr. in prax. c. 2. n. 3. vltra
6 ꝙ † ex quo conſtat de bono iure, talis nullitas nõ videtur admittenda Iaſ. in l. admonendi in 2. lect. n. 84. ff. de iur. iur. Addent. ad Veſtr. vbi ſupra n. 14. & dixit *Rota* in vna Lucan. Parochialis 12. Maij 1603. coram bo. me. Penia. Alia autem nullitas ex defectu citationis ad videndum relaxari mandatum tollitur ex facto, prout etiã ipſamet pars circa illam acquieuit in reſponſionibus datis.

Minus obſtare uiſum fuit exceptionem non adimplendi in traditione rei locatæ, & in ſpecie reſpectu molendinorum, quia de contrario conſtat; cum conductores illam aliis ſublocauerint, ob quorum diſceſſum tractarunt aliis ſublocare, vt patet ex li-
7 teris Ioannis Sexti vnius ex conductoribus, ex qua † ſublocatione probatur poſſeſsio & ſic adimplementum contra ipſos

con-

Digitized by Google

conductores. Rot.deciſ.1. de fid. inſtrum.in antiq. Gozzad. conſ.94. n.57. Pariſ.conſ.191.n.44. lib.1.Gabr. de locat. & conduct. concluſ.4.n.14. pręſertim ſtante illorum taciturnitate,quia ſi Molēdina ſolita locari pro rub.160.grani ſingulis annis,eis conſignata non fuiſſent, veriſimiliter per tantum tempus non tacuiſſent ad trad.in vna Britonorieñ.pecuniaria. 28.Iunij 1608. coram Reuerendiſſ. Attrabateñ.

8 Vltra quod pro parte † locatorum probatur adimplementum ex ſola præſtatione patientiæ, quæ eo ipſo quod contrariũ non probatur præſumitur præſtita.Card. conſ.141. ſub n.14. Menoch.de præſumpt.lib.3.præſumpt.86. n.2. & fuit reſolutum in vna Romañ.Afflictus 18. Decembris 1606.coram eodem Reuerendiſſ. Attrabateñ.

R. P. D. MANZANEDO.

Peruſiñ. pecuniaria. 28. Nouembris 1612.

SVMMARIVM.

1 *Copia apocæ non probat non recognito originale.*

2 *Recognitio apocæ non probatur ex enunciatiua notarij.*

3 *Apoca non præſentata in Archiuio intra 15.dies eſt nulla,& inualida.*

4 *Executiuè agi non poteſt,quando captum eſt agi via ordinaria.*

5 *Falſitatis ſuſpicio ſufficit ad retardandũ mandatũ executiuum.*

6 *Falſitatis ſuſpicio in ciuilibus habetur pro falſitate.*

7 *Falſitas probatur coniecturis.*

8 *Multiplicitas ſcripturarum arguit falſitatem.*

9 *Recuſans velle declarare quod velit vti ſcriptura pro bona, & vera eſt ſuſpectus de falſo.*

10 *Actus geſtus per interpoſitam perſonam arguit ſuſpicionem.*

11 *Pacta inſolita arguunt ſuſpicionem.* (tui.

12 *Falſitas præſumitur ex eo quod reperiũtur adhibiti teſtes mor-*

13 *Amiſſio ſcripturarum arguit ſuſpicionem,niſi probetur amiſſa caſu,& ſine aliqua culpa.*

14 *Sententia notorie iniuſta non tranſit in iudicatum.*

15 *Confeſſio facta ad vnum effectum,non poteſt alium operari.*

DECI-

DECISIO CXXXII.

DOmini dixerunt mandatum A.C.non eſſe exequend.moti tam ratione nullitatis illius,quam iniuſtitiæ:nullitatis quidem, quia de obligat. Camer. cuius vigore fuit actum non
1 conſtabat, niſi ex quadam copia apocæ † quæ nullam merebatur executionem,nõ probato,nec recognito originali,ſtante præſertim oppoſitione partis,quod recognoſceretur, Oldr. conſ.1.n.3. Pariſ.conſ.115.n.5.lib.4.Rot.deciſ.1156.nu.1. in
2 fin. lib.3. diuerſ. † quæ recognitio non probatur ex enunciatiua Notarij facta in fide productionis,quia in hoc ei nõ creditur cum de dicta recognitione nõ fuerit rogatus .Gozzad. conſ.11. n.5. Surd. deciſ.231. n.2. & ſeq.
3 Præterea † apoca cum non fuerit præſentata in Archiuio villæ Manſionis intra 15. dies remanebat nulla,& inualida iuxta conſtit.fœ.rec.Sixti V.& licet poſt dictos 15.dies fuerit præſentata,& concordatum cum Archiuiſta, tamen non propterea dicta nullitas fuit ſanata,quia eadem conſtitutio declarat huõi concordiã ſuffragari in inſtrumẽtis publicis non autem in ſcripturis priuatis,vltra quod Archiuiſta expreſſe præſeruauit præiudicium partis:vnde decretũ dãs executionẽ tali ſcripturæ annullatæ ob dictum defectum videtur etiam nullum.
Vlterius † ex quo fuerat cœptũ agi via ordinaria,obſeruati termini ſubſtantiales,non poterat ãplius procedi executiuè Rot. deciſ. 551.n.5.lib. 3.par.3.diuerſ.Borgnin.deciſ.1.n.16.par. 1. Maran. in Spec.6. part. art. 8. n. 14.
Quo verò ad iniuſtitiã,conſiderabãt DD.contra d.apocã vrgere
5 vehemẽtem ſuſpicionem falſitatis,† quæ ſola ſuſpicio ſufficit in ciuilibus ad effectũ,vt ſcriptura non mereatur fidẽ,& conſequenter non debeat mãdari executioni Aym.conſ. 827.n. 5.
6 Alb.conſ.99.n.8.Menoc.conſ.199.n.5.Nanq; in†ciuilibus ſola ſuſpicio falſitatis habetur pro falſitate.Dec.conſ.199. poſt princip.verſ.nam in contrarium,Curt.Iun. conſ.64. num.5.&
7 conſ.132.n.10. Surd. teſtand. de commun.conſ.6.n.4.& † ad illam probãdam admittuntur coniecturæ Caputaq.deciſ.207.

Digitized by Google

in fin. par. 1. & deciſ. 4. par. 2. Aym. conſ. 156. n. 7. in fin. & conſ. 143. n. 12. quæ coniecturæ plures & vrgẽtes in hoc caſu
8 adeſſe videbãtur. Quarũ prima oritur † ex multiplicitate apocarum, & ex illarũ confirmatione non neceſſaria ſi aliæ priores fuiſſent veræ. Menoch. de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 22.
9 n. 24. Cephal. conſ. 98. n. 21. Maximè quia Ludouicus † requiſitus ad declarandum, an illis vellet vti pro bonis, ſemper recuſauit reſpondere Menoch. dicta præſumpt. 22. num. 33. Lap. alleg. 119. num. 1.

Accedat inuerisimilitudo, quod Florẽtius voluerit ſcut. 850. donare Ludouico tunc infanti, & illa cõmittere fidei ſororis pauperis, & egenæ proprios filios habentis, vt ea conſeruaret pro nepote ſine alicuius ſcripturæ confectione, cum potius ea de-
10 diſſet Perſiano patri Ludouici tunc viuẽtis, qui † actus ſic per interpoſitã perſonam geſtus arguit ſuſpicionem l. pupillus §. item ipſe ff. de auct. tut. l. 1. & ibi Bart. n. 1. C. de natur. lib. Aym. conſ. 156. num. 11.

Præterea in libris Perſiani patris Ludouici, in quibus deſignantur omnes ſummæ, etiam minimæ ad Ludouicum ſpectantes quæ erant poſitæ in communi cum Fabritio, non reperitur adnotata iſta ſumma adeo notabilis ſcut. 850. quæ tamen in apocis dicebatur, quod in communi poſita erat cum dicto Fabritio, vnde oritur ſuſpicio, quod talis ſumma non deberetur, nec eſſet vera. Bart. in l. fin. C. de reb. cred. Bald. in l. iuſtũ eſt n. 2. C. de eden. Herculan. de negat. n. 171.

11 Vlterius † pacta inſolita appoſita in tertia apoca augebãt ſuſpicionem Bald. conſ. 75. n. 2. lib. 2. Pariſ. conſ. 54. n. 39. lib. 1. Curt. Iun. conſ. 178. n. 12. Item modus inſolitus, iſquè reiteratus quo Ludouicus cõfeſſus fuit huiuſmodi apocas habuiſſe, nempe in duabus vicibus humi iacentes in aperiendo hoſtium domus.

Facit etiam ad ſummam ſuſpicionem eliciendam, quod teſtes qui in hac vltima apoca dicuntur adhibiti neſciebant ſcri-
12 bere, & ſunt mortui ante illius exibitionem † hæc enim facta

præ-

præſumũtur ne falſitas commiſſa detegeretur Aym. conſ. 28. n.7. Pariſ.conſ. 27. n.24. Cephal.conſ.409. n.33. Deciſ. Pedem.117. n. 10. Menoch.d.conſ. 119.n.13.

Tandem vrgẽs oriebatur ſuſpicio ex iterata, & affectata allegatione amiſſionis tam priorum Apocarum,quam tertiæ confirmatoriæ priorum,præſertim quia cum dictæ Apocæ per illarũ productionem factam in partibus eſſent effectæ cõmunes,Lu-
13 douicus † qui recuperauit originalia teneretur probare illa caſu,& ſine ſua culpa fuiſſe ammiſſa Alex. conſ. 58. n.5 .li.1. Caſtr.conſ.301.nu.5.lib 1. late Hond. conſ. 19. n.17. & 18. lib.1. quod tamen in caſu noſtro nullatenus fuit factum.

Non obſtat res iudicata,quia cum mandatum ex prædictis fuerit
14 nulliter,& iniuſtè relaxatum,† non potuit in iudicatum tranſire Caputaq. deciſ.114. n.2.par.3.Afflict.deciſ.28. n.6.

Minus obſtat confeſſio procuratoris Fabritij facta in iudicio criminali de exiſtẽtia apocæ,quia illa deberet acceptari cum ſua qualitate falſitatis Boer.deciſ.243. nu.5. Menoch.conſ.703.
15 n.3 .lib.8.Verall.deciſ.191.n.2.par.1. vltra † quòd fuit ad effectum detegendi falſitatem,& ideo non operatur ad alium effectum Surd.conſ.371.n.62.lib.3.Ex quibus ita reſolutum.

R. P. D. COCCINO.

Roman. conſignationis depoſiti. Lunæ 3.Iulij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Camer. non admittit niſi exceptionem ſolutionis, falſitatis, & quietationis, vel nullitatis probatæ, vel quæ incontinenti probari poſſit n.2.*

3 *Nouatio non inducitur niſi expreſſe de hoc agatur.*

4 *Nouatio ex quibus verbis excludatur.*

5 *Hæres cum beneficio l. & inuentarÿ non tenetur vltra uires hæreditarias.*

DECISIO CXXXIII.

Carceribus mancipatus ad inſtantiam DD.de Vareſijs Horatius Vanninus,vt ab illis liberaretur eius bona mobilia fuerunt deſcripta, eaq; fidei Antonij Iani commiſſa præuia

eius obligatione in forma Cam.& depoſiti de reſtituendo ad omne mandatum Domini, pro quo Horatius Lutius, & alij acceſſerunt. Vita functo Vānino, Antonius Ianus præfatus pro ſui cautela iterum bona deſcribi curauit. *H*æredes poſtmodū d. Vannini omnib.litib.& actionib.renunciantes per viam con cordiæ omnia ſua bona DD. Vareſijs ceſſerunt, qui præuia proteſtatione de aliquid non innouando, & citra præiudiciū omnium ſuorum iurium, nec animo liberandi fideiuſſores, dictam concordiam acceptarunt, remittendo hæredibus prædictis expenſas funeris, victus, & aliorum ſimilium.

Tandem egerunt DD.de Vareſijs coram A.C.contra Ianum, vt conſignaret bona prima vice deſcripta, obtinueruntq. mādatum relaxari cum obligatione & depoſitione ſcu.60. ſine præiudicio iurium ambarum partium pro expenſis d. hæredibus remiſsis, à quo Ianus appellauit, cauſaq. mihi cōmiſſa in Rota quoad bona ſecundo loco deſcripta, cum clauſula ſine præiudicio legitimæ exequutionis, quo vero ad bona primo loco annotata, cum clauſula ſi quid exequendum, ex quo dubitaui ad mandatum A.C.eſſet exequendum.

Et DD.Vareſijs ſolis informantib.reſponſum fuit mandatum A. C.eſſe exequendum ſtante obligatione Iani in forma Cam.& depoſiti de reſtituendo depoſitum ad omne mandatum Dñi, quæ obligatio non admittit aliam exceptionem niſi falſitatis
1 quietationis, vel ſolutionis.† Caſſad.dec.vnica n.2.de mut. pe tit.Galleſ.ad oblig.Cam.par.4.q. 1.vel nullitatis, quæ tamen ſit talis, vt nihil ſit probandum vel incontinenti probari poſ-
2 ſit † Ant.de Canar.de execut.inſtr.q.11.& fuit dictum coram Illuſtriſs.*B*lanchetto in cauſa Auximana grani 20.April.1592

Non obſtat prætenſa nouatio ex noua conuentione ſiue concordia inita cum hæredib.*H*oratij principalis debitoris, quia cū
3 hodie nouatio non inducatur niſi expreſſe hoc agatur † de ea conſtare debet l.fi.C.de nouat.§.præterea.Inſt.quib.mod.toll. oblig. Mandell.conſ.367.n.6.lib.2.& fuit dictum coram Cantuccio in vna Romana Curiæ de Sabellis 13. Iunij 1576.tum

etiam

etiam quia in d.concordia Domini Vareſij, expreſſe proteſtati fuerunt citra aliquam nouationem fideiuſſorum, quæ verba
4 excludunt nouationem † Iaſ.in l.non ſolum §. morte n. 48. ff. de oper.nou.nunc.Grat.conſ.126.nu.7. & 8. lib. 1. & fuit dictum in d. Rom. Curiæ de Sabellis, & in alijs cauſis.

Non obſtat quod iſtæ proteſtationes videantur facto contrariæ, ex quo liberantur hæredes Horatij principalis debitoris, contra quos erant cedendæ actiones Iano fideiuſſori, ac depoſitario, quia domini Vareſij non agunt contra dictum Ianum pro reb.iam habitis ab hæredibus Horatij vigore concordiæ, ſed tantum pro reſiduo, quòd penes ipſum Ianum depoſitarium remanſit, cuius ratione nulla obligatione erant aſtricti hæredes Horatij, ex quo propter confectum inuentarium vltra vi-
5. res hæreditarias non tenebantur † l.fin.§.& ſi præfatam. cum gloſſ. in verb. periculo & in §. licentia C. de iur. delib. Pariſ. conſ.33.n.89.& ſeq.lib.3.Rol.de inuent.par.1.in 5. q. n.2.& par.2.q.1.

R. P. D. LVDOVISIO.

Romañ. cenſuum. 23. Februarij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Iuramentum tollit beneficium reſtitutionis in integrum n. 7.*
2 *Minor, qui fideiuſſit cũ iuramẽto nõ reſtituitur in integrum.*
3 *Exceptio lapſus quadriẽnij impedit reſtitutionem in integrum.*
4 *Reſtitutionis in integrũ petitio nõ impedit execut. oblig.camer.*
5 *Minor habẽs curatorem non poteſt ſine illo contrahere.*
6 *Statuta de minoribus nõ tollũt alia requiſita de iure communi.*
7 *Propinquorũ præſẽtia, an, & qñ suppleri poſſit per minus propinquos.*
9 *Falſitas cauſæ non præſumitur.*
10 *Decretum Iudicis præſumitur factum ex cauſa vera, & quòd Iudex adhibuerit cauſæ cognitionem. n. 11.*
12 *Obligat.Camer.executio nõ retardatur ex falſitate cauſæ, niſi illa ſit concludenter probata.*
13 *Status præsẽs alicuius nõ arguit ad ſtatũ præteritũ, ſed præsũptio eſt ſumẽ.à ſtatu ãte cõtractũ nõ ab eo qui poſt ſuperuenit n. 14*

15 *Cauſa*

15 *Cauſa falſa nõ pot dici qñ à principio eſt vera, & poſtea deficiat*
16 *Læſio non præſumitur, ſed eſt probanda.*
17 *Decretũ Iudicis excludit præſumptionem læſionis.*
18 *Læſio eſt probanda de tempore contractus.*
19 *Læſio in fideiuſſione quomodo probetur.*

DECISIO CXXXIV.

FAbius, & Virginius de Vrſinis ann. 1591. locauerunt Philippo Rauẽnæ Caſtrũ Nomenti cum ſuis tenutis ad annos 13. annuo affictu ſcutorũ 900. pacto adiecto quod conductor reperiret ſcuta 42. mill. ad cenſum pro locatoribus, & cenſus teneretur ipſe conductor infra 16. annos extinguere interimq. ſoluere fructus, pro qua extinctione, & ſolutione retineret pecunias dicti affictus, & inſuper ſcut. 1000. turris lupariæ ad locatores pertinẽtis, fuit impoſitus cenſus ſuper d. Caſtro, & tenutis locatis, & venditis eidem Rauennæ cõductori pro perſonis nominandis, qui ſucceſſiue nominauit Hieronymum ab Eccleſia pro ſcutis 10. mill. & Materium per 8000. in reliquis non habuit effectum obligatio dicti cenſus ſoluen. & de euictione inter alios acceſſit Dominus Ioãnes Antonius Vrſinus Dux S. Gemini, contra quem cum actum fuiſſet ad ſolutionem cenſuum decurſorum coram A.C. obtentum, ac etiã executum mandatum; fuit oppoſitum ipſum tempore obligationis fuiſſe minorem, & ob id fideiuſſionem per ipſum præſtitam eſſe nullam, vel ſaltem ei competere reſtitutionem in integrum. Dubitaui extra Rotam de ordine Signaturæ an eſſet procedẽdum ad vlteriorem executionem, vel potius reuocandum mandatum A.C. cum inde ſequutis.

Fuit reſolutum eſſe procedendum vlterius in executione, quia obligatio Ducis eſt liquida ex inſtrumento publico obligatione Cãm. vallato; & fuit adhibitum decretum iudicis cum alijs ſolemnitatibus requiſitis ex forma Statutorum Vrbis in contractibus minorum.

1 Et quo ad reſtitutionem in integrum † fuit dictum eam non poſſe competere propter iuramentum: auth. ſacram. puber. C. ſi ad-

2 ſi aduerſ. vend. vbi Bald. n. 13. in ſpecie dicit † non reſtitui aduerſus fideiuſsionem, & poſt eum Tiraq. de legib. connub. gl. 5. ſub n. 104. & dixit Rota corã me in Bononien. Pecuniaria 9.
3 Iunij 1603. Et quia † obſtat lapſus quadriennij l. fin. C. de
4 temp. in integ. reſt. Primum vt non impediatur † curſus vlterioris exequutionis. Tum quia ſumus in obligatione Camer. Tum quia fuit præuentum in exequutione, ex latè deductis in d. deciſ. Bononien.

Nullitates etiam non obſtant, nam quo ad primã quod Dux tẽ-
5 pore obligationis haberet matrem curatricem † ſine cuius interuentu nulliter egerit. l. ſi curatorem. C. de reſtit. in integrũ,
6 fuit dictum † ſtatutum non requirere præſentiam curatoris, & licet ſtatutum non videatur tollere alia requiſita de iure communi, Caſtr. qui de Curatore loquitur conſ. 506. in 1. dub. lib. 2. & poſt eum Dec. conſ. 170. ſub n. 1. verſ. ſed tamen hoc non obſtan. Tiraq. de leg. connub. gloſ. 8. n. 49. Attamen in termi-
7 nis iuris communis data eſt reſponſio ex iuramento † quod tollit remedium reſtitutionis in integrum minori Aym. cõſ. 7. n. 16. qui de communi opinione, quæ vbique ſeruatur cũ alijs per Gabr. de minor. concl. 5. nu. 40. verſ. contrarium Menoch. conſ. 203. n. 11.

Non obſtat alia nullitas ex eo, quod interuenerint minus pro-
8 pinqui omiſsis propinquioribus, † quia eſſet probandum pro parte Ducis, quod tũc habuiſſet propinquiores, qui potuerunt obligationi interuenire, Paul. de Caſtr. conſ. 124. in 2. dub. lib. 1. Corn. conſ. 306. n. 8. lib. 1. & 131. n. 2. lib. 4. Curt. Iun. in l. 1. n. 22. circa fin. C. vnde vir, & vxor. Aym. conſ. 80. n. 19. Tiraq. de legib. connub. gloſ. 8. ſub n. 51. Achill. deciſ. 9. de præſump. Guidob. deciſ. 98. & fuit ſæpius deciſum. Fides autem quæ ex aduerſo datur ad probandum præſentiam bo. me. Card. Gaetani non percutit tempus contractus, quia eſt de alio menſe, & de alijs diebus, & recipit aliàs reſponſiones de quibus per informantes.

Dum etiam impugnabatur obligatio ex defectu, immo falſitate

cauſæ,

cauſæ,cum fuerit narratũ Ducem poſſe ſe obligare,ſecure ſine detrimento,periculo, & iactura,eo quod haberet Vrſinos releuatores,qui tamen propter nimium æs alienũ quo præmebantur eum releuare non poterant.Item fuit expreſſum quod Rauenna intra certum tempus extingueret cenſus,& tamen non
9 extinxit,fuit reſponſum † falſitatem cauſæ non præſumi l.1.in fin. & in principio, & l. magis puto ff.de reb.eor. Put. deciſ. 245.lib.2.Chiſ.deciſ.183. fuit dictũ in Romañ.cẽſus de Pro-
10 uanis 8.Aprilis 1598.corã Orano:præſumitur†enim iudicem qui decretum fecit eſſe informatũ de veritate cauſæ expreſſæ Paul.de Caſtr.cõſ.432.n.1. par.1. Alex.conſ.80.ſub n.11.lib. 5.& quod adhibuerit cauſæ cognitionem vt fuit dictũ in vna Camerinen. fideicommiſſi 7.Septembris 1579. corã Robuſt. & in Sabineñ.ſeu Romañ.compromiſſi 14.Maij 1576.coram Cardinale Lancellotto.

Falſitas autem cauſæ pro parte Ducis nõ probatur,& tamen de-
11 beret †euidentur,& manifeſtè probari ad retardandam exequutionem obligat.Cameralis,vt voluit Rota in illa Romañ. cenſus de Prouanis.

Nam quod Vrſini non poſſunt illum releuare non probatur per prætenſam excuſſionem, quia non concludit de tempore
13 contractus, cum non valeat † conſequentia non reperiuntur hodie bona Vrſinorum,ergo nec de dicto tempore, cum partim conſtet per prius eos habuiſſe plura bona, & potius præ-
14 ſumptio † ſumi debeat à ſtatu, in quo reperiebantur ante contractum quam ab eo,qui poſt cõtractũ interuenit, ex traditis per Menoch.de præſumpt.lib.1.q.24.

Accedit quod excuſſio facta fuit in Vrbe tantum, & tñ notoriũ eſt Vrſinos habere multa bona in territorio Mantuæ. Rurſus iudex declarauit decretum deputationis curſorum ſuper excuſſione facienda citra præiudicium obligat. Camer. proceſſus executiui, & executionis factæ:relatio etiã Curſorum patitur plures exceptiones relatas ab informantibus.

Alia etiã cauſa quod Rauenna feciſſet extinctiones cenſus non poteſt

15 poteſt dici falſa ex eo quod non extinxerit:† cum falſa cauſa nõ poſſit dici,quæ à principio eſt vera,& poſtea deficiat.Bald. in l. 1. n. 11.C.de cond.indebi.& facit reg.trad. per Bart.in l. ſi rem meam circa med. quem ſequuntur plures relati ab informantibus;quod in concernentibus validitatem contractus ſemper inſpicitur tempus contractus .

Et ex his reſultat reſponſio ad obiectum enormiſſimæ læſionis,
16 ea † eſt.n. probãda cum non præſumatur;Bart.in l.nam,& poſtea §. ſi minus ff. de iur.iur.Abb.in c. 1. in 2.not.de reſtit.in
17 integr.Dec.conſ.474.n.11.maxime propter † decretũ iudicis quod facit præſumi eam non adeſſe.Dec.in l.ſingularia ſub n. 3.ff.ſi cert.pet.Aym.conſ.214.n.2.Rim.Sen.conſ.74.n.6.Hõded.cõſ.34.n.61.lib.1.& fuit dictũ in illa Bononien.pecunia-
18 ria, hic autẽ non probatur talis† læſio ſaltẽ de tẽpore cõtractus,vt requiritur l.ſi volũtate in fin.C.de reſcind.vend.Gloſ.
19 & Doct.in l.2.eod.tit.& ĩ l.precia reũ ff.ad l.falcid.†& læſio non poteſt conſiderari,ſi non probetur impoſſibilitas obtinendæ releuationis,nam ea,quæ deducitur ex eo,quod minor fideiuſſerit non eſt enormis,& minus enormisſima,vt fuit dictũ in dicta Bonoñ. pecuniaria;impoſſibilitas autẽ non ſolum nõ probatur, ſed potius videtur excludi:nam cũ fuerint quatuor fideiuſſores ex tribus partibus conſequi poterat indemnitatẽ à cõfideiuſſoribus eũ beneficio diuiſionis, quatenus ſolidum ſoluiſſet,in 4. part. remanebat releuatio in bonis Vrſinorũ,& Rauẽnæ. Alia autẽ quæ deducuntur non ſubſiſtũt,vt bene deducunt informãtes,vel requirunt altiorẽ indaginẽ, quę nõ admittuntur ſtante oblig.Camer.vt in noſtris terminis concluſit Rota in Romana cenſus de Prouanis,& in Bonoñ.pecuniaria.

ILLVSTRISSIMO PAMPHILIO.

Romana anterioritatis, Lunæ 23. Iunij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Creditor anterior auocat à poſteriore creditore.*

2 *Obligatio repetita in ſecũda ſocietate intelligitur repetita cum priuilegio anterioritatis,maximè quando eſt facta reſerua-*

tio prioris obligationis.

3 *Proteſtatio, quod nõ intẽdit liberare obligatos à prima obligatione fieri poteſt, & num. 4.*

5 *Proteſtatio contraria facto dicitur, quando totum factum deſtruit, ſecus vbi tendit ad limitationem.*

6 *Acceptatio noua oblig. eſt neceſſaria ad hoc, ut liberetur à prima*

7 *Proteſtatio, quòd non intendit recedere à prori obligatione ſufficit, quòd fiat in actu extraiudiciali.*

8 *Præſeruatio nõ tribuit ius de nouo, ſed ſolũ cõſeruat antiquum.*

9 *Ceſsionarius ſuccedit in locũ cedẽtis ẽt in execut. oblig. Camer.*

DECISIO CXXXV.

DOmini dixerunt mandatum A.C. ad fauorẽ Damiani, eſſe exequendum: quia conſtat de illius iuſtitia, ſtante oblig. Cam. Dominici de reſtituẽdo ad omne mandatũ Dñi pecunias habitas prioribus, & potioribus creditoribus DD. de Rubeis, qualis eſt Damian' ceſſionarius Amodei, qui ratione ſocietatis
1 initę † de an. 1584. eſt illorũ creditor prior Dominico, l. potior, & l. creditor ff. de his qui pot. in pign. Bab. l. ſi fundũ eod. tit. Neque obſtat, quod præfata ſocietas, fuit renouara per aliam factam de anno 1586. in extinctionẽ primæ obligationis; quia obligationes, & hypothecæ repetitæ in ſecũda ſocietate, intel-
2 liguntur cum priuilegio † anterioritatis, l. 3. & ibi Bart. ff. qui pot. in pign. bab. Neguſ. de pign. memb. 3. part. 8. n. 7. maxime quia in hoc caſu Amodeus in actu quietationis, hoc ſibi expreſſe reſeruauit, & proteſtatus fuit nolle liberare obligatos
3 in prima, donec de † ſecunda ſibi fuiſſet ſatisfactum, quod facere potuit l. ſi debitor, §. in venditione, ff. quibus modis pign vel hypot. ſolu. gloſ. in l. eleganter in verſ. pro ſoluto, & ibi Bart. n. 4. Bal. in verſ. in eadem gloſ. & Caſtr. n. 8. ff. de pignor. act. idem Bart. in l. ſi quis aliam, nu. 2. in fin. ff. de ſolut. Salicet. in l. libera in tertia oppoſitione, & ibi gloſ. in verſ. prohiberi. C. de ſent. Alexand. conſ. 190. num. 22. lib. 2. Gozad. conſ. 38. num. 2. Veroneñ. Caut. 123. & fuit reſolutum coram bon. mem. Bubalo in cauſa Senogallieñ. prædij 19. Nouem-

nembris 1583. & ſæpius in pluribus alijs cauſis.

Nec obſtat, quod iſta proteſtatio videatur contraria facto, quia nulla cõtrarietas oritur ex præſeruatione prioris hypothecæ, in acceptatione ſecundæ ſocietatis, quam Amodeus accepit
4 inſolutum ſub ipſa † conditione, vt non dicatur receſſum ab antiqua hypotheca, niſi quatenus ſequatur ſatisfactio, ex ſecunda ſocietate. Alexan. conſ. 130. ſub n. 13. verſ. nec obſtat ſi diceretur, lib. 4. & tenuit Rot. in dicta Senogallieñ, vbi, quod
5 tunc † proteſtatio dicitur contraria, quando totum factum deſtruit; ſecus vero, vbi tendit ad limitationem actus, prout hic, quod ſaluæ maneant priores hypothecæ, donec ſecunda ſocietas ſit ſoluta.

Nõ obſtat, quod iſta proteſtatio ſit facta, poſtquam per creatio-
6 nem ſecundæ, iam fuerat extincta prima, quia † neceſſaria erat acceptatio Amodei; Alex. cõſ. 105. n. 5. & fuit dictũ in vna Romañ. ſocietatis. 17. Febr. 1581. corã Illuſtriſſ. Card. Blanchet. & ſic ſecunda non potuit cauſare extinctionem primæ, niſi poſt acceptationẽ, quę in quietãtia fuit facta cũ expreſſa proteſtatione prioris hypothecæ, donec ſibi fuiſſet ſatisfactũ de ſecunda: & quãuis in ratificatione ſecundæ ſocietatis, iſta proteſtatio non fuerit repetita, non obſtat, quia non erat neceſſaria, &
7 ſufficit, quod in actu extraiudiciali † ſemel facta fuerit, Bar. in l. de pupillo §. ſi quis ipſo prætori nu. 6. ff. de nou. oper. nunc. Put. deciſ. 218. n. 1. lib. 2. Mohed. deciſ. 2. de iud. cum vulg.

Nõ obſtat, quod ſecunda ſocietas fuerit facta ſuper diuerſo officio, & iſta proteſtatio fuit facta abſentibus obligatis in prima, quia ijdẽ DD. de Rubeis, qui erãt principales, & ad quos pecunia peruenerat, erãt etiã obligati in prima & ſufficit, quod iſta proteſtatio fuerit facta in quietatione ipſis facta, & in actu acceptationis ſecundæ ſocietatis, etiam, ꝙ obligati in prima nõ eſſent præſentes, cum hoc pẽdeat à ſola voluntate reſeruãtis, qui noluit acceptare ſecundã, niſi cum præſeruatione iuris ſibi cõpetentis, tãtũ ex prima, donec fuerit ſibi ſatisfactum de ſecunda, & alias cogi non poterat, præſertim, quia in aliquo

Digitized by Google

non lædebâtur obligati in prima, cum præſeruatiõ nõ tribuat
8 ius † de nouo, ſed ſolum conſeruet antiquum. l. ſi quis ita legauerit, cum ibi notatis ff. de leg. 1. Dec. conſ. 516. num. 19. Aym. conſ. 29. num. 8.

Et ex his concluſum pro executione mandati ad fauorem Da-
9 miani † ceſſionarij, qui ſuccedit in locum cedentis, l. emptore cum ibi not. C. de hær. vel act. vend. etiam quo ad executionẽ oblig. Cameralis, Pariſ. conſ. 107. n. 89. & ſeq. lib. 3. Galeſ. de obligat. Camer. par. 2. q. 2. in princ. & in tit. de perſon. pet. execut. num. 1. & tenuit Rot. coram bo. mem. Giptio. 4. Iunij 1591. in vna Romana Ferracci.

ILLVSTRISSIMO PAMPHILIO.

Romana cenſus. Lunæ 4. Decembris 1595.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, ſi quid exequẽdũ, verificatur ex actis prioris inſtãtiæ.*

2 *Inſtrumentum crediti producendum eſt ad hoc, vt cõſtare dicatur de credito, nec ſufficit adeſſe ad effectũ, vt poſsit cõdẽnari, et n. 6*

3 *Mandatum procuræ eſt producendum, alias non dicitur conſtare de mandato.*

4 *Non dicitur eſſe inſtrumentum de actis, niſi producatur parte citata, licet inſtrumentum eſſet in actis alterius Notarij.*

5 *Productio ſcripturæ eſt neceſſaria, nec ſufficit coram Notario, & teſtibus exhibere.*

7 *Exiſtentiam crediti neceſſe eſt iuſtificare, nec ſufficit eſſe creditorẽ.*

8 *Productio nouiter facta, non operatur, vt ſentẽtia ante illius proſecutionem ſubſtineri poſsit.*

9 *Clauſula. ſi quid exequẽdũ, exequatur, intelligitur, prout de iure.*

DECISIO CXXXVI.

FVit reſolutum mandatum ad fauorem Illuſtriſſ. D. Card. Comeñ. contra Illuſtriſſ. D. Iulianum Cæſarinum relaxatum per acta Fabri Notarij A.C. non eſſe exequẽdum, & Domini aliis omiſſis, quæ non placuerunt, moti ſunt, quia non iuſtifi-
1 catur ex actis prioris inſtantiæ, quæ ſola ſunt attendenda, ad effectum, vt ſit locus clauſulæ, ſi quid exequendum.

In-

In actis enim huius cauſæ, & in actis Fabri non fuit productum inſtrumentum emptionis cenſus,nec aliàs cõſtabat de aliqua
2 obligatione Illuſtriſſ.D.Iuliani Cæſarini,ex qua potuerit condemnari,vt requiritur,ex notatis per Galleſ.de oblig.Camerali.in tit.de proceſſu.in princ. præſertim, quia pro parte D. Iuliani coram A.C.fuerat proteſtatum,quod nõ conſtabat de inſtrumento cenſus,nec de eius obligatione, & ideo nihil fieri, niſi conſtito de illis.

Quo fit,vt omnino eſſet neceſſaria illius productio,nec ſufficeret
3 re uera adeſſe inſtrumentum cenſus,niſi in actis producatur: ſicut in ſimili, non ſufficit aliquem eſſe procuratorem, niſi de mandato doceat in actis,vbi pars opponit,Bald.in l.1.in 2.lectura.n.3.ff.de procurat.& in conſ.122.ſub nu.1.lib.3. Alex. conſ.146. circa finem, lib.5. Crauet. conſ.108. Guidobo.deciſ.129. & ſæpius fuit reſolutum.

Non obſtat,quod inſtrumentum cenſus ſit rogatum apud acta Boccarini, alterius Notarij eiuſdem Tribunalis,quia iſti Notarij A.C.habẽt rogitus inſtrumẽtorũ,& acta ſeparata,& vnus nõ ſe intromittit in negotijs,& cauſis alterius,vt notiſſimũ eſt.

Et ideo non ſufficit, quod inſtrumentũ fuerit penes alterum No
4 tariũ A.C.niſi producatur in officio Fabri, qui erat Notarius actuarius huius cauſæ,parte etiam ad dicendum contra legitime citata;cum aliàs nõ dicatur eſſe de actis, Bart.in extrauag.ad reprimen.in verb.de plano,Rom.cõſ.119.n.3.Caſſad. deciſ.7.in fin.de appell.Sarnien.de anna.q.4. circa med.Couar.lib.5.var.reſolut.c.1.n.5. vbi quod non ſufficit exhibitio
5 inſtrumenti coram Notario,& teſtibus,niſi formiter corã iudice producatur,Felin.in c.quoniam contra.n.39. de prob.

6 Non obſtat, quod in officio Fabri actuarij huius cauſæ fuerit rogata cesſio huius cenſus,ad fauorem Illuſtriſſ.Dñi.Cardin. Comen.quia ea ſola non ſuſtinet proceſſum, cum Cardinalis, vt posſit agere in vim oblig.Cameralis,nõ ſolũ tenetur oſtendere ſe eſſe cesſionarium,Alex.conſ.155.circa fin.lib.2.Pariſ. conſ.107.n.88.lib.3.Galleſ.in 2.q.ad primam part.form.n.3

ſed

7 ſed etiam iuſtificare exiſtentiam crediti,l.ſi nomen, vbi notatur.C.de hæred. vel act.vend. ſicut obligatus fuiſſet ipſemet cedens, in cuius locum ſuccedit.

Non obſtat,quod hodie in Rota ſit productum inſtrumentũ cen
8 ſus;quia (vt ſupra dictum eſt) non ſufficit ad effectum executionis mandati relaxati,ante illius productionem, quod non eſt exequendum,cum ex eiſdem actis non iuſtificetur.l.illicitas.§.veritas.ff. de offic.præſid. Abb. in c. inter cæteras, n.8. & Felin.col.fin.de re iud.Frãc.in cap.debita,q.55.de appell.
9 Et clauſula Cõmiſſionis,quod in primis,& ante omnia,ſi quid exequẽdum exequatur,intelligitur,prout de iure,Iaſ. in l.cauſas,n.7.C. de tranſact. Creſcen. deciſ.42.

ILLVSTRISSIMO SERAPHINO.

Roman.releuationis indemnitatis. 27.Octobris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Camer.habet exequutionem paratam & prodeſt omnibus intereſſe habentibus.*
2 *Sententia non nocet non citato.*
3 *Sententia lata contra principalem quando noceat fideiuſſori nõ citato,& quando exequi non poſsit,& nu.ſeq.*
Et quid in obligatione Camer. vid.n.5.
6 *Scientia fideiuſſoris de ſententia lata contra principalem, an (ei noceat.*
7 *Non implementum opponi poteſt tertio agenti.*
8 *Cedens non tenetur tradere inſtrumentum ceſsionario,quando originalia ſunt apud notarium, apud quem haberi poſſunt; cum ſufficiat indicatio & n.10.*
9 *Deciſ.Caputaquen.104.par.1.quo caſu procedat.*
10 *Hæres tenetur dare legatario inſtrumentum fundi legati,quãdo originale eſt apud haredem,& non poteſt aliunde haberi, & quando aliàs teneretur dare, teneretur ſumptibus legatarij,vt nu.ſeq.*

DECISIO CXXXVII.

FVit concluſum nemine diſcrepante mandatum A. C. eſſe exequendum;nam D.Camillus, & litis conſortes habent

inten-

1 intentionem fundatam in inſtrumento cenſus, & † adeſt obligat.Cam.quę habet exequutionem paratam,& prodeſt omnibus intereſſe habentibus,& præſertim ijs,qui eo ſemel vſi fuerunt in Curia Capitolina contra Tiberium,& hodie docto de nouis moleſtijs petunt ſe releuari,l.ſi plus.de euiction. cum vulgar. Neque obſtat, quod dicitur inſtrumentum fuiſſe vulneratum per ſententiam latam contra Dominam Pantaſileã, & obſtare exceptionem non adimplementi, ex quo interpellata non tradidit inſtrumentum ſolutionum factarum credi-
2 toribus Virgilij; † nam ſententia allegata non nocet iſtis Dominis actoribus,qui non fuerunt citati.Neque facit,quòd ſen
3 tentia † lata contra principalẽ noceat fideiuſſori non citato, quia iſti nituntur obligatione Tiberij contracta ad eorum fauorem de ipſos releuando indemnes, non autem tanquam fideiuſſores Pantaſileæ.Et ideo erat neceſſaria eorum citatio.
4 Vltra quòd † ſententia lata contra principalẽ non poteſt exequi contra fideiuſſorem contractus non citatum,Bart. in l. 1. iudic.ſolui.Et quamuis aliqui teneant nocere quo ad probationem,Bald.in l. authore laudato.C.de euiction.Alex.conſ. 156. n.5. lib.2. Hoc tamen eſt intelligendum reſpectu qualis qualis præiudicij,non autem ad plenam probationem Gabr. cõſ.43.n.34.lib.1.vbi de communi. Et ceſſat difficultas,quia impediendo exequutionem oblig. Cam. ſententia ſortiretur
5 effectum ſuum, & haberet exequutionem, † quæ contra fideiuſſorem contractus fieri non poteſt, ſed opus eſt noua ſentẽtia, vt admittunt omnes, qui contrariam opinionem ſequun-
6 tur,vt per Gabr. d. conſ.43.† Neque obſtat ſcientia litis, & quòd potuerint appellare, quia noluerunt facere ſententiam ſuam appellando,& ſufficit quòd poſſunt allegare eam, ipſos non afficere, vt fuit deductum in cauſa Catanien. & Montis
7 regalis coram R.P.D. meo Millino. † Quantum verò ad non implementum oppoſitum,quamuis opponi poſſit tertio agente,ex deciſ.coram Illuſtriſs. Arigonio allegata, tamen in hoc caſu Domina Pantaſilea nihil tenebatur implere.In contractu

enim

Digitized by Google

enim tranſactionis ſolum dicitur, quod ipſa cedat iura ſibi cō petentia ratione dotis ſuper bonis fideicommiſſi, & hoc fuit impletum. Quòd aūt teneatur cedere iura ceſſionū ſibi factarū à creditoribus Virgilij, nihil dicitur in copia tranſactionis:
8 Et † quamuis Panthaſilea ceſſerit etiam iſta iura talia, qualia habet; non ideo tenetur tradere inſtrumentum, quia originalia ſunt apud notarios rogatos, & ab ipſis haberi poſſunt, & ſufficit eorum indicatio cum die, & notario: neque enim vēditor vel cedens tenetur tradere inſtrumentum ceſſionum, ſed ſufficit eorum oſtenſio, cum cautione de exhibendo quoties opus erit; ſufficit enim, vt ceſſionarius poſſit oſtendere ius ſuū l. Titius hæres. vbi gloſ. fin. Odoffr. Bar. & Caſtr. de act. empt. & l. creditor. in princ. eod. tit. Bart. in l. quæſitum. §. Papinianus. de fund. inſtr. Ant. de Padil. in l. inſtrumenta. C. de fideicomm. Anch. in c. fin. n. 10. Imol. n. 17. de empt. & vend. Bald. conſ. 52. in fin. lib. 2. Rom. conſ. 163. n. 5. & Bald. in l. ſi nomē. de hæred. vel action. vend. dicit ſolum, quòd cedens debet exhibere inſtrumenta ceſsionario, & idem dicit Alex. in l. ſciendum. n. 10. de verb. oblig. Non obſtat allegata deciſio R. P. D. mei Peniæ, quia ibi agebatur de ſcripturis, quarum originalia erant apud *H*eluetios, nec de facili poterant haberi: Vltra ꝙ prædicta cauſa fuit iterum propoſita, & fuit mandatum, vt ſcripturæ darentur Domino Ponenti; Idque non abſque ratione, quia deciſio fundatur ſuper deciſione Caputaq. 104. part. 1.
9 quæ loquitur † in ceſsione facta à negotiorum geſtore, qui in redditione rationum tenetur tradere ſcripturas, iuxta text. in l. cum ſeruus. de cond. & demon. Non obſtat doctr. Bal. in l. in-
10 ſtrumenta n. 4. C. de fideicomm. † quòd hæres teneatur dare legatario inſtrumentum fundi legati, quia Bal. & alij loquuntur, quando originalia ſunt apud hæredem, & non poſſunt aliunde haberi, quod non applicatur in caſu noſtro: Vltra quòd Bart. in allegato §. Papinianus tenet, quòd ſufficit oſtenſio cū cautione de oſtendendo, quando opus fuerit, & etiam tenet Padil. ſupra allegat. & Surd. deciſ. 54. n. 17. Et in omnem euētum

tum

Digitized by Google

11 tum data opinione contraria pro vera, † quòd hæres teneatur dare inſtrumenta legatario, hoc intelligitur ſumptibus & expenſis ipſius legatarij Alex. in l. ſeruum. §.eum cui chirographum.n.6.& ibi Iaſ.n.11.de legat.1. notant Doctores in l.apud Iulianum.eod.tit.Bart.in l.ſi ſic.§.ſi quis.eod.tit.Rom. in conſ.229.n.3.quæ eo maximè procedunt in caſu iſto, in quo non conſtat Panthaſileam habere iſta inſtrumenta,& ceſſio facta de iuribus talibus,qualia ſunt,& Tiberius poteſt illa facilè habere. Quare concluſum pro exequutione mandati.

R. P. D. ORANO.

Lucana penſionis. Lunæ 17. Februarij 1592.

SVMMARIVM.

1 *Tranſlatarius poteſt ad recuperationẽ penſionis agere per viam obligationis cameralis,ſicuti poterant transferentes.*

2 *Papa liberam in beneficialibus habet facultatem.*

3 *Papa abſque alicuius conſenſu,poteſt penſionem imponere,transferre, & prorogare.*

4 *De poteſtate,vbi non dubitatur,ſufficit de voluntate conſtare.*

5 *Verba generalia,cum loquãtur de quibuſcunque beneficijs,comprehendunt etiam qualificata.*

6 *Vtile per inutile non vitiatur in ſpeciebus,vel in ſummis.*

7 *Facultas data transferendi penſionem,medietatis fructuum beneficiorum non excedentem, dicitur data poteſtas transferendi penſionem medietatem prædictam non exceden.*

8 *Dictio,etiam,implicat caſum magis dubitabilem,et explicat caſum magis dubium.*

9 *Fauore alicuius quod inductum eſt, nõ debet in odiũ retorqueri.*

10 *Copia impreſſa ſufficit ad effectum, vt ex ea quis dicatur certus de ſua facultate.*

DECISIO CXXXVIII.

IN vna Lucana penſionis cum fœ.rec.Sixtus Papa V.erexiſſet Officiũ militiæ Lauretanæ,& eorũ vnum obtinenti quaſcunque penſiones ad ſummam 200. ducatorum in alios trãſferendi facultatem conceſſiſſet,Reuer.Dñs Vincentius Porticus

cus officium prædictæ militiæ aſſecutus, in vim dictarũ facultatum, penſionem 200.ducatorum ex alia penſione 500.ſcut. auri, ſuper fructibus Decanatus S.Michaelis Lucan.aliàs ſibi reſeruata, ad fauorem Domini Ioannis Andreæ corã notario, & teſtibus tranſtulit.

Demum conuento coram A.C. dicto Decano ad ſolutionẽ præſtandam penſionis trãſlatæ, tandem ſententia ad fauorem Io. Andreæ lata fuit. Cuius validitate per viam appellationis coram me in dubium reuocata, dubitaui. An ſententia A.C. eſſet exequenda, vel potius reuocanda. Domini guſtatis illius meritis cenſuerunt, penſionis translationem fuiſſe validam, & in conſequentiam ſententiam A.C. confirmãdam, quia clara eſt diſpoſitio priuilegiorum, facultatẽ militibus tribuentium, penſionem ad certã quantitatem transferendi, mandatumq. penſionis translatarijs ſub excõmunicationis, & alijs pęnis, & decretis in litteris priorum penſionũ contentis, perſolui, ac contra titulares moroſos executiuè, & per viam obligat. cameralis, ad ſolutionem, non ſecus ac trãsferentes, poterat procedi, iuxta tradita per Galleſ.de obli.Cam. par.2.q.2. Hoc autem ſtante non refragantur in contrarium adducta: nam quantum ad pactum, quod dicitur inter q.Titularem, & penſionarium, ſuper non transferenda pẽſione fuiſſe initum, quodq. operatur, ita quemadmodum, ſi circumſcripta eſſent priuilegia, non poſſet penſio trãsferri, ita nec potuerit vigore priuilegiorum, cum priuilegia non cenſeantur tollere obſtantia pactorum, ex quo nunquã derogant iuri quæſito, niſi ſpecialiter facta illius mentione: fuit reſponſum minus verificari in facto, quia penſio fuit reſeruata ſimpliciter, & proinde ſi poſtea aliunde penſionario ſuperuenit ius transferendi, non eſt vlterius circa poteſtatẽ dubitandum, cum Papa in beneficialibus, & eorum fru
1 ctibus omnimodam, & liberam facultatem habeat, Clem. 1.in fin.vbi Card.in 10. notab. vt lit.pend. c.2. de præb.in 6.cap.
3 propoſuit, extra de conceſſ.præben.adeo quod ex mera ſua liberalitate abſque alicuius conſenſu, poteſt imponere, transferre, &

re,&

4 re,& prorogare pẽſiones;Caccialup. de penſ.q.5.quare poſt-
quam de poteſtate non dubitatur, ſufficit de voluntate cõſta-
re. Alex.conſ.92.n.35.lib.6.Dec.conſ.76.n.6.& 10.lib.5.Fe-
lin.in c.quæ in Eccleſiarum.n.60.& ſeq. de conſtit.

Neque ad rem pertinet,quod priuilegia loquantur de penſioni-
bus reſeruatis ſuper beneficijs iuris patronatus, prout eſt De-
canatus ſancti Michaelis; quia verba eorum ſunt ampliſſima,
vnde cum loquantur de quibuſcunque beneficijs,vtique com
prehendunt etiã qualificata,Creſcen.deciſ.32. Maxime,quia
5 in reſeruatione penſionis non requiritur conſenſus Patroni,
Gig.de penſ. q.23. licet verum ſit,quod eo caſu Papa debeat
habere notitiam iuriſpatronatus, vt fuit conſideratum in vna
Lucana pẽſionis coram bo.me.Domino de Rubeis 4.Nouem
bris 1579.Pariter nõ obſtat,quod dicitur, priuilegia loqui de
penſionibus nõ excedentibus medietatẽ fructuũ:quia de con-
trario ex eorum lectura apparet, ſiquidem iſta qualitas appo-
ſita fuit reſpectu trãslationis, ex qua facultas datur militibus
transferendi pẽſionem,non tamen ſummam 200.ducatorum,
nec medietatem fructuum excedẽtium: & quando daretur de
illius exceſſu,ideo redderetur nulla,niſi inquãtum dictã quan-
6 titatẽ excederet :quia in ſummis,vel ſpeciebus vtile per inu-
tile non vitiatur l.1.§.ſed ſi mihi,& ibi Iaſ.n.7.& Alciat.n.30.
de verb.obl.Bart.in l.Græce.§.illud.n.3.de fideiuſſ.Caſſad.de-
ciſ.4.n.4.de penſ.Creſcen.deciſ.22.Boer.deciſ.162.n.4.itaq;
Papa dando facultatẽ transferendi penſionẽ medietatem fru-
7 ctuum beneficiorũ non exceden.intelligitur concedere pro ea
parte,qua penſio dictam medietatem non excedit, ad l.ſticum
qui meus erit,cum ibi not.de leg.1.& fuit dictum corã R.p.d.
meo Mantica in vna Vicentin. penſionis.

Minus obſtat quod prætenditur, translationem fuiſſe nullã tan-
quam factam coram notario,& teſtibus, quoniã ſi reſpicimus
primam bullã,nulla cadit difficultas,cum aperte loquatur de
translatione facienda coram notario,& teſtibus; ſi vero ſecun
dam,idem concludendum eſt,quãdo enim dicit,etiam in ma-

nibus noſtris, vel Roman. Pōtificis pro tempore exiſtentis, ſeu alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, etiam coram notario laico, & duobus teſtibus, etiam laicis, & in Romana Curia, & alias vbique locorum; illa dictio, etiam in manibus noſtris, ſtat ampliatiue, q̃a dictio, etiã habet hãc naturã, vt implicet caſum magis dubitabilem, & explicat caſum ma-
8 gis dubium, vt notatur in Rubr. & in l. etiam. ff. ſol. matr. & l. etiam ff. de verb. ſignif. Bald. conſ. 209. nu. 2. & 9. lib. 3. Alex. conſ. 116. n. 14. lib. 2. Gemin. conſ. 125. nu. 10. Dec. conſ. 466. n. 17. & 543. n. 17. in fi. Cum igitur paulo ante dixiſſet, in manibus noſtris, vel Rom. Pontificis, ſeu alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, ſubiecit, etiã coram notario, quia iſte caſus fuit magis dubitabilis, & propterea per illã dictionem, etiam, explicatur, Bal. in l. anterioribus. n. 2. C. de iur. deliber. Dec. in l. cognitio. n. 2. ff. de off. eius. Aliter enim ſi reciperetur illius intellectus, diceretur reſtringere, & corrigere
9 id quod fuit dictum in prima Bulla, cōtra l. quod fauore, cum concordan. de reg. iur. Nec facit quod in translatione nō fuerint exhibita priuilegia originalia, quia ſufficit copia impreſſa ad hoc, vt quis dicatur certus de ſua facultate. Put. deciſ.
10 246. lib. 3. præterea quando translatio fuit facta coram notario, non eſt neceſſaria exhibitio: neque enim interuentus notarij deſideratur ad alium effectum, quàm probationis, non autem ad effectum, vt tanquam executor antiquã penſionem caſſet, & nouam reſeruet. Put. deciſ. 344. lib. 4.

R. P. D. ORANO.

Maceraten. grani. 9. Iunij 1593.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Camer. habet executionem paratam.*

2 *Exceptio non implementi impedit executionem obliga. Camer.*

3 *Ordo eſt ſeruandus.*

4 *Secundò contraueniens poteſt contra primum agere, & ad adimplendum cogere etiam quod ipſe non impleuerit n. 5.*

6 *Executiue non poteſt agi contra non nominatum in inſtrumēto*

6 Cu-

7 *Curator hæredit. repræſentat perſonam defuncti quoad omnia.*
8 *Curator hæreditatis dari non poteſt, quando non ſperatur quod aliquis velit adire hæreditatem, vel ſuper ea deliberare n. 9*
10 *Curator hæreditati iacenti poteſt dari cum facultate intentandi quaſcunque actiones.*
11 *Locatio finitur per obitum conductoris.*
12 *Locatio eſt de illis contractibus qui tranſeunt ad hæredes actiuè, & paſsiuè.*
13 *Locatio dicitur nulla quando facta eſt domino & proprietario bonorum locatorum.*
14 *Exceptio læſionis non impedit executionem obligat. Camer.*

DECISIO CXXXIX.

DVbitaui in vna Maceraten. grani Mercurij 9. Iunij 1593. præſuppoſitis inſtrumentis locationis, & ſublocationis poſ ſeſsionū de quibus in actis, & alijs hinc inde deductis An ad inſtantiam curatoris hæreditatis iacentis q. Antonij Leutij ſit contra bona DD. de Mozzis pro affictibus decurſis relaxan. mandatum executiuum. Domini circumſcripta validitate inſtrumenti ſublocationis fuerunt in voto affirmatiuo, quia in-
1 ſtrumenta ſunt iurata cum obligat. Cam. † quæ paratam habēt executionem Caſſad. deciſ. 7. de mut. petit. Anton. Canar. in tract. de execut. inſtrum. q. 51. & ſeq. Galleſ. de oblig. Cam.
2 par. 4. q. 1. n. 17. licet autē † exceptio de qua datur non adimplementi ſoleat impedire illorum executionē Alex. conſ. 119. li. 1. Corn. conſ. 291. n. 8. & conſ. 297. poſt n. 1. lib. 3. cum ſimil. tamen conſiderare oportet cui nam partium onus fuerit in-
3 iunctum primo pro parte ſua adimplendi, † nam ordo ſeruandus eſt Bal. in l. 1. n. 22. C. de vſur. & fruct. leg. Soc. conſ. vlt. n.
4 3. verſ. non dotata lib. 2. & † licitum eſt ſecundo contrauenienti contra primum agere Mattesil. ſing. 50. quo fit, vt cum Mozzii obligati prius ſublocatori ſoluere annuatim durante ſublocatione ſalmas 550. grani in ſolutione defecerint, licuit An
5 tonio ſeu Curatori eius hæreditatis pro parte ſua † promiſſum non adimplere & nihilominus Mozzium ad implendum co-
gere

Digitized by Google

gere deducta in obligationem conuenire Alberic. in l.4. non fuerit de iur.iur.Barbat.conſ.115.ſub n.1.vol.1.Claud.in l.ſi quis maior n.46.C.de tranſact.& fuit dictum coram Oradino & poſtea coram R.P.D. meo Decano in vna Meſſanen. pecuniarum & nouiſs.coram me in vna Mediolanen. frumenti.

Nec ad rem pertinet quod prætendatur iudicio executiuo non
6 eſſe locum ſub prætextu † quòd Curator nõ fuerit nominatus in inſtrumento,quia ſtante obligat. Cam. in rata ad fauorem Antonij principalis acceptãtis pro ſe,ſuisq; hæredibus,& ſucceſſoribus vel cui ab ipſo declarabitur poteſt procedi execu-
7 tiuè ad inſtantiam curatoris hæreditatis † vniuerſum ius & perſonam d.Antonij ad fauorem creditorum repræſentantis, cum in eum non ſecus ac in hæredem vniuerſalem trãſiuerint omnes actiones actiuæ & paſsiuæ Angel.in l.2.ff.de cur. bon. dan. Alex.conſ.4.ſub n.4.verſ.& tutius lib.2.

Maximè quod in commiſsione,cuius vigore proceditur fuit adiecta clauſula ſi quid exequendum, &c.

8 Nec dicatur † donationi curatoris non fuiſſe locũ ſi non adſunt nec ſperantur hæredes Antonij,neque qui velint deliberare ſuper ſua ſucceſsione ad Angel.conſ.193.ſub n.2.verſ.reſtat Felin.in c.relatum ſub n.2. verſ. limita iſtam fallentiam & ibi Dec.num.2.verſ.ſed tamen de offic.deleg.idem Dec.conſ. 509.n.1.Nam non deſunt ſorores germanæ ſuperſtites, & alij
9 etiam vlterioris gradus,† qui hæreditatem prætendunt,& adhuc deliberant Angel.d.conſ.193.col.3. verſ.quandoque hæ-
10 reditas non aditur: vltra quod potuit † ad inſtantiam creditorum dari curator hæreditati iacenti cum facultate intẽtandi quaſcunque actiones Alber.in rub.de Curat. bon. dan. ſub n.2.Bal.conſ.329.n.1.lib.1. Fulgoſ.conſ. 314.ſub n.3. prout etiam huiuſmodi ſucceſsit datio decreta per iudicem ad inſtantiam creditorum citatis ſpeciatim ſororibus q. Antonij & alijs parentibus etiam iuxta formam Statuti Florentini, & ex
11 his ceſſat quod dicebatur † per obitum conductoris locationem fuiſſe finitam iux. l.ſi vero §.fin.iuncta l.ſeq. ff.de locat.

quoniam

quoniam etiam quod non fuerit adita Antonij hæreditas, non
12 per hoc locatio fuit extincta, † nam locatio eſt de illis contractibus qui tranſeunt ad hæredes actiuè & paſsiuè l. viam veritatis C. locat. l. cum ſi plures §. hæredum ff. eodem Iaſ. in l. 1. n. 36. C. de iur. emphit.

Neque peremptio locationis intrat in hoc caſu propter correſpectiuitatē rationis obligationis ſolutionis debitorum cum effectuatione.

13 Non obſtat quod dicitur † ſublocationem fuiſſe nullam ex quo facta fuit Domino & proprietario poſſeſsionum iuxta l. neque pignus de reg. iur. quia animaduerten. eſt quod hic conductor non conſideratur vt dominus, ſed vt ſubconductor ad l. ſi aliquam rem ff. de acquir. poſſeſſ. ita quod potius iudicandus eſt redemptor fructuum locatorum pro certa ſalmarum quantitate, quod etiam fieri non prohibetur.

14 Quod adducitur de læſione † non releuat ad impediendam executionem obligat. Cam. Io. Paul. deciſ. 44. & fuit deciſum coram me in cauſa Romañ. tranſactionis DD. de Sfortia.

ILLVSTRISSIMO SERAPHINO.

Romañ. damnorum, & intereſſe. Lunæ 11. Februarij 1591.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum datur pro omnibus in inſtrumento contentis.*
2 *Damna, & intereſſe propter moram debitoris, veniunt ex natura obligationis.*
3 *Amplia, vt veniant etiam abſque interpellatione.*
4 *Saluianũ aſſumit naturam iudicij, & cauſæ ſuper qua agitur.*
5 *Saluianum datur contra tertios poſſeſſores.*
6 *Damna, & intereſſe probantur per inſtrumenta locationum.*

DECISIO CXL.

FVit reſolutum in caſu de quo agitur, habere locum vtile Saluianum interdictum pro recuperatione damnorum, & intereſſe, quorum promiſſio expreſſe continetur in inſtrumentis cēſuum ſub oblig. Cam. vnde fit; vt pro omnibus in dictis inſtru-
1 mentis † contentis intret actio ex vtili Saluiano, cum hypotheca

th eca in ijs contineatur pro omnium promiſſorum obſeruatione, maxime cum circumſcripta etiam obligatione, ex natu-
2 ra rei veniant damna, & intereſſe propter moram debitoris, vt
3 per Anchar. conſ. 150. n. 3. etiam ſine interpellatione, quod cogeretur quis capere pecunias ad cambia, Mohed. deciſ. 102 in fin. licet tunc alia actione peti debeant, quoties non proce-
4 dit hypotheca; ſed vbi procedit hoc remedium, aſſumit naturam iudicij, & cauſæ ſuper qua agitur, gloſ. penult. in l. 1. de interd. ſiue extraor. act.

Nec refert, quod Domini de Porta non ſint illi, qui obligarunt ſe in conſtitutione cenſuum, quia hoc remedium eſt perſonale
5 in rē ſcriptæ, † & datur contra tertios poſſeſſores, vt per Doct. in l. 1. C. de Salu. Interdict. l. 1. ff. eod. Rolan. conſ. 14. in princ. lib. 1. Modern. de adipiſc. poſſeſſ. remed. 3. n. 57. Cuiac. obſer. lib. 5. c. 24.

Et hinc colligitur reſponſio ad allegatam deciſionem in cauſa Romana 50. mil. quia ibi nulla præcedebat hypotheca pro damnis, & intereſſe.

Quantum vero ad probationem damnorum, & intereſse, ea pro-
6 bantur † concludentiſsime per inſtrumenta ſocietatum exhibita, & hanc probationem Rota perpetuo admiſit, vt videre eſt in progreſſu cauſæ Rom. Vineæ de Brunis coram RR. DD. meis Blanchet. & bo. me. Bubalo.

Quare concluſum competere vtile Saluianum interdictum in caſu de quo agitur.

ILLVSTRISSIMO LANCELLOTTO.

Roman. domorum in burgo. 24. Maij 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Extrema in Saluiano ſunt præcipua incumbentia in eo iudicio.*
2 *Creditum probatur ex inſtrumento emphyteuſis, ſeu locationis ſitus.*
3 *Inſtrumentum adminiculatum probat contra tertium ad effectum ſolutionis canonis.*
4 *Amplia contra eū, qui habet cauſam à principali conductore.*

5 *Obligatio*

5 *Obligatio Cameralis inducit hypothecam, tam contra bona præſentia, & futura, quàm contra melioramenta, & n. 6.*
7 *Melioramenta facta à tertio, non cenſentur duo obligata.*
8 *Contrarium eſt verius.*
9 *Tertius poſſeſſor põt offerre extimationẽ melioramentorũ actori.*
10 *Extremum primum probatur ex inſtrumento locationis, et ã cõtra habentes cauſam à conductore, & n. 11.*
12 *Poſſeßio probatur per inſtrumentum locationis concurrentibus adminiculis.*
13 *Confeßio probat contra confitentem.*
14 *Confeßio expreſſa, & explicita probat in quocunque iudicio.*
15 *Poſſeßio probatur etiam per teſtes.*
16 *Extremum ſecundum probatur ex litis ſuſtentatione iunctis adminiculis.*
17 *Identitas probatur verificatis confinibus in inſtrumento poſitis*
18 *Identitas probatur per duas demonſtrationes.*
19 *Malæ fidei poſſeſſor non præſcribit, nec illius ſucceſſor, & n. 20.*
21 *Malæ fidei poſſeſſor, dicitur, qui habuit titulum, & poſſeßionem lite pendente.*
22 *Poſſeſſor malæ fidei nullo vnquam tempore poteſt præſcribere.*
23 *Præſcriptio decennalis ſuffragatur tertio poſſeſſori tantũ, aduerſus hypothecam, ſecus ſi habet cauſam ab ipſo debitore.*

DECISIO CXLI.

Domini reſoluerunt intrare Saluianum, quia conſtat de credito, & hypotheca & de vtroque extremo, quæ ſunt præ-
1 cipua incumbentia in hoc iudicio, iuxta notata per Bart. in l. 1. ff. de Salu. interd. Rol. conſ. 14. nu. 13. lib. 1. Neg. de p g. 3. memb. 8. par. n. 19. verſ. ſeptima concluſio, Modern. de adip. poſſ. remed. 3. n. 162. & ſeq. Put. deciſ. 207. lib. 1. & fuit dictũ in cauſa Romana Saluiani interdic. 23. Iunij 1590. coram R. p. d. meo Penia.

Creditum namq. probatur ex inſtrumento emphyteuſis, ſeu lo-
2 cationis ſitus, in quo ſunt ædificatæ domus de quibus agitur ad longum tempus factæ de anno 1524. 31. Octobris, à Ste-

phano Boneſio , pro annua reſponſione Iuliorum duodecim
cum dimidio pro qualibet canna,& duorum Caponorũ:quod
inſtrumentum cum ſit adminiculatum,vt fuit reſolutũ 19.Ia-
3 nuarij præteriti coram me,probat contra tertium ad effectum
ſolutionis canonis,*Bar.* in l.ad probationẽ C.loc.Ang. in l.of-
ficium.n.2.ff.de rei vend.Fel.c.inter dilectos.n.8.de fide.Inſtr.
Soc.cõſ.636.n.85.Pariſ.conſ.27.n.25.lib.1. & fuit dictum in
Romana domus,11.Maij 1592.coram R.p.d.Millino;Imol.bo
norum 22.Iunij 1592.coram R.p.d.Pamphilio,Lauden.deuo
lutionis 3.Martij 1595.corã *R.*p.d.Corduba,& in quam plu-
ribus alijs cauſis;& maxime contra D.Ioãnem,qui habet cau
ſam à dicto Ludouico conductore,ex ceſſione Fauſtinæ illius
filiæ, ac ſucceſſoris. Anch. conſ.44.n.6.Aym.in tract.de ant.
4 temp. par.1. in cap. Ampliatur nunc memorata, concluſ.12.
& 23.Surd.deciſ.10.num.9.

Ex quo inſtrumẽto cum obligat.Camer.omnium bonorum pręſ-
5 ſentium,& futurorũ in forma Cameræ, oritur hypotheca pro
canone, tam in ipſis domibus,Surd.deciſ.32.num.10. quàm
etiam in melioramentis, quæ in domibus facta reperiũtur,&
6 fuit reſolutum in hac cauſa coram bon.mem.Oriolen.20.De-
cembris 1574.

Non obſtat Neg.de pig.4.memb.5.par.n.18. dum vult ædificiũ,
7 & melioramenta facta à tertio poſſeſſore nõ cenſeri duo obli-
8 gata,ſed ſatis eſſe offerre actori veram rei extimationẽ dem-
ptis melioramẽtis; quia vltra quod non verſamur in terminis
melioramẽtorũ ſimpliciũ factorũ à tertio, ſed ſumus in caſu,
in quo ædificium erat faciendum vigore prioris locationis,&
agitur cum habẽte cauſam à primo conductore,& ſic in diuer
ſis terminis;Contraria tamen opinio eſt ſecundũ Couar. var.
reſol.lib.1.c.8.n.3.cum pluribus ſequẽtib. quam amplexa fuit
Rota in dicta deciſione alias facta coram bo.mem. Oriolen.

Quod autem Canon non fuerat ſolutus,ſatis probatur ex nega-
tione Dominorũ de Nereis agentium, qui ſe fundant in dicto
9 inſtrumento, & ſic in iure ipſorummet opponentium, l. 2. vbi
gloſ.

Google

gloſ.& Iaſ.n.132.& ſeq.C.de iur emph.Rip.in l.in illa.n.15. ff.de verb. oblig. & fuit tentum in Mediolanen. frumenti,16. Octobris 1587.coram bo.mem. Orano.

Primum extremum poſſeſſionis primi conductoris, probatur ex
10 eodem inſtrumento locationis,quod ſicut probat poſſeſsionē inter cōtrahentes,Felin.in c.inter dilectos.ſub n.19.de fid.inſtr.Gozad.conſ.94.in fine cum alijs per Gabr.de locato,concluſ.4. n.14.ita etiam probat contra habentes cauſam ab ip-
14 ſis,ſecundū tradita per Anchar.d.conſ.44.n.6.& alia ſuperius allegata,Tiraq.de conſt.par.3.limit.1.n.22.& maxime ſtante clauſula,dans,& ponens,in inſtrumento appoſita.

Quæ probatio redditur indubitata,quia cum eodem inſtrumēto
12 locationis concurrunt quāplura adminicula,cum quibus poſſeſsio plene probatur,Gabr.de locat.dicta concluſione 4.nu.16.Cæſ.de Graſſ.deciſ.38.n.7.etiam contra tertium.Gozad.d.conſ.94.n.57.Abb.conſ.9.n.12. volum.1.

Adminicula autē præcipue deſumuntur ex poſitione per Dominam Fauſtinam,à qua (vt dictum eſt) Ioannes cauſam habet in alio iudicio facta, & in hac eadem cauſa producta:in quibus ponit qualiter dictus primus conductor poſſedit iſtas do-
13 mos,quæ confeſsio probat contra illam,Franch. in c.fin.n.2. de iureiur.& in c.1.n.11.de confeſſ.atque vti explicita,& ex-
14 preſſa probat etiam in quocunque alio iudicio.Rot.deciſ.8. de teſtam.in antiq.Aegyd.deciſ.3. Caputaq. deciſ.190. par. 1. Cæſ. de Graſſ. deciſ.90. num.17.

Item ex duobus teſtibus ab eadem Fauſtina exhibitis de eadem
15 poſitione deponentibus,qui pariter contra illam probant, & conſequenter etiam contra Ioannem, ab ea cauſam habentē; & adſunt etiam alia adminicula,quæ fuerunt conſiderata in deciſione in hac cauſa facta,dicta die 16. Ianuarij præteriti.

Secundum extremum probatur ex litis ſubſtētatione iunctis ad-
16 miniculis,tum ex titulo Ioannis habito à Fauſtina filia,& ſucceſſore Ludouici primi cōductoris;tum ex eius reſpōſione ad poſitiones,Caputaq. deciſ.369.par.2.& pluries deciſum fuit.

Identitas autem ſufficienter probata eſt, conferendo confinia
17 in inſtrumento locationis demonſtrata, cum confinibus, de quibus deponunt teſtes vltimo loco examinati, in ſummario n. 1. iuncta confesſione Ioannis n. 2. ſiquidem elicitur concordia quatuor cõfinium, primo videlicet in nomine loci, qui eſt de Burgo ſancti Petri; ſecundo in via publica; tertio in via vicinali; quartò in domo cõtigua, quæ prius fuit Benigni, & Sebaſtiani, & poſtea Magdalenæ de Bobus, & poſtea Domini Claudij Nerei.

Nam in probanda identitate duæ demonſtrationes ſufficiunt. l.
18 forma, & ibi Gloſ. in verſ. vicinus de cenſib. Bart. in l. demonſtratio falſa. n. 14. & 15. ff. de cond. & demon. Aym. in reſponſ. pro genero. n. 321. Caſtr. in l. ſi in nomine. C. de teſtam. Alex. conſ. 123. n. 3. lib. 1. Dec. conſ. 13. n. 9. & fuit pluries reſolutũ.

Deſcendentia DD. de Nereis aperte oſtenditur ex teſtibus deſuper examinatis.

Non obſtat allegata præſcriptio, quia reſpectu Ludouici Guadagni, & Fauſtinæ filiæ, non videtur conſiderari poſſe, cum ſicut emphyteota, ſeu conductor per præſtationẽ Canonis, ſiue penſionis, ſpacio longiſſimi temporis non factam, contra Dominũ
19 ratione malæ fidei, non præſcribit. l. male agitur, & ibi Gloſ. in verſ. debent, & alij C. de præſcrip. 30. vel 40. annorũ Frãc. Marc. deciſ. 353. ſub n. 2. par. 1. ita nec illius ſucceſſor l. neque.
20 de ſuffrag. Balb. de præſcr. 4. par. 4. par. princ. quæſt. 8. & ſic multo minus reſpectu Ioannis, qui habuit titulum, & poſſeſ-
21 ſionem lite pendente, propter quod cenſetur eſſe in mala
22 fide, l. & ſi lege §. etiam ſi ante litem. ff. de petit. hæred. quia nullo tempore poteſt ſe præſcriptione iuuare, cap. fin. cum ibi notatis. de præſcript.

Et ex hoc nec quicquam facit decennalis aduerſus hypothecã,
23 quia illa ſolum ſuffragatur tertio poſſeſſori bonæ fidei, & habenti cauſam ab alio, quã à debitore, non autẽ quando habet cauſã, vt hic, ab ipſo debitore. l. 1. & 2. C. ſi aduerſus credito. & Neguſ. de pign. 2. mẽb. 6. par. princ. n. 1. maxime lite pendẽte.

Præ-

Prӕterea inſtrumentum locationis factӕ dicto Ludouico Guadagno,& Ludouico Marcheſio ſocijs fuit de anno 1524.31. Octobris,& ex quo Franciſcus Marcheſius abſente Fauſtina filia,& hӕrede dicti Guadagni de anno 1532.19.Nouembris vendiderat vna cum ſua domo partem, de qua agitur attinentem ad Dominum Guadagnum, ſaluo, & reſeruato iure directi dominij cuidam Gabrieli della Latta, vt apparet,ex publico inſtrumento, in regiſtro coram bonӕ memoriӕ Lancellotto fol. 310. & ſic Fauſtina fuerat iſtis domibus ſpoliata de anno 1536. ipſa reuerſa mouit iudicium ſpolij contra dictum Gabrielem, & quãdam Magdalenam de Bobus, coram Auditore Cameræ, vt apparet ex poſitionibus exhibitis in regiſtro coram Sarmiento, fol. 688.

Et quia dictus Gabriel in poſſeſſione domorum intiuſus negligebat obtinere conſenſum,& canones ſoluere Lauræ,& Conſtantiæ filiabus, & hæredibus Stephani, cœperunt contra illum prætendere pariter fuiſſe ſpoliatas,& hac de cauſa litem, & differentiam tam ſpolij, quàm non ſolutionis canonum compromiſerunt, vſque de anno 1539. 19. Martij, vt oſtenditur ex publico inſtrumento : & cauſa per viam compromiſſi non terminata de anno 1545. 26. Ianuarij iudicialiter commiſſa fuit contra eundem Gabrielem,& omnes alios bon. memor. Puteo, vt in regiſtro coram eo fol. 2. quæ cauſa cum eadem Fauſtina ad poſſeſſionem iſtarum domorum reintegrata, ſecuta fuit, vt inter alia colligitur ex commiſſione dependente ab ipſa Fauſtina obtenta, in regiſtro coram bonæ mem. Lancellotto fol. 16. donec poſtremo lite hac indeciſa pendente, de anno 1571. 30. Auguſti, domus Ioanni tunc eius procuratori ceſſit, ſeu donauit, vt in regiſtro coram me fol. 418. ex qua quidem ſerie ceſſat omnino quælibet præſcriptio,& præcipue reſpectu Domini Ioannis propter litem à tanto tempore agitatam.

Quare, &c.

ILLV-

ILLVSTRISSIMO MANTICA.

Cęſenateñ ſpolij. Lunæ 22. Iunij 1592.

S V M M A R I V M.

1 *Spoliatus debet reſtitui conſtito de primo & ſecundo extremo.*
2 *Empbiteuta non petente renouationem intra tempus præſtitutum an poſſit Dominus directus propria auctoritatee ingredi poſseſsionem.*
3 *Poſſeſsio de facto nemini debet auferri etiam ſi iniuſtè videatur poſsidere.*
4 *Citari debet empbiteuta antequam declaretur res incidiſſe in commiſſum ex quauis cauſa.*
5 *Liquidatio debet fieri etiam ſi adſit obligatio Cameralis.*
6 *Pactum de capienda poſſeſsione propria auctoritate an & quando locum babeat.*
7 *Monaſterium ob negligentiam adminiſtratoris non incidit in commiſſum.*
8 *Monaſterium reſtituitur in integrum ſicut minor.*
9 *Qui facto proprio, vel ob negligentiam cadit a poſſeſsione non debet reſtitui.*
10 *Debitor prius eſt cõueniendus, quam ad executionem vrgẽdus.*
11 *Empbiteuta qui intra tempus præſtitutum non petijt renouationem non poteſt a domino directo expelli propria auctoritate etiam vigore pacti.*

DECISIO CXLII.

FVit decisum Monaſterium S. Mariæ in Monte reſtitueñ. eſſe ad penſionem predij ſiti in fundo S. Peregrini & cuiuſdam portionis terræ ſitæ in fundo Roſſani qua fuit ſpoliatum à D. Anibale de Paulis olim epiſcopo Ceruieñ quæ vſq: nunc detenta eſt ab eius ſucceſſore.

Conſtat enim de primo & ſecundo extremo vt fuit reſolutum 1 25. maij proximè præteriti † cui conſequens eſt dicere ſecundum communem doctorum ſententiam vt monaſterium ſit reſtituendum can. redintegranda 3. q. 1. Abb. in c. cum ad ſedem n. 18. de reſtit. ſpoliat. Alex. conſ. 6. n. 5. lib. 3. Dec. conſ. 252. nu. 2.

n.2.Afflict.deciſ.361.in princ.

Non obſtat quod Monaſterium hæc prædia receperit ab epiſcopo Ceruieñ & inter eos anno 1561.die 9.Maij conuenerit,vt renouatio fiat de 29.annis & quod ſi Monaci ſingula pacta nō ſeruauerint cadant ab omni eorum iure,& liceat epiſcopo & eius ſucceſſoribus auctoritate propria abſq; alia partis citatione,& alicuius iudicis ſententia vel mandato dictorum bo

2 norum corporalem capere poſſeſſionem & ideo † cum intra tempus præſtitutum non petierint renouationem epiſcopus propria auctoritate vigore pacti potuit ingredi poſſeſsionem Bart.in repetit.l.creditores n.18.verſ.aut dies,& n.19.ff. de pignor.& Alberic.ibidem n.5.verſ.item contra Imol.in c. potuit n.32. poſt princ. ibi potuerit creditor ex vi pacti ingredi poſſeſſionem ne alioquin ſit in arbitrio epiſcopi priuare Monacos eorum poſſeſſione etiam ſi non conſtiterit pacta appoſita in conceſſione emphiteuſis non fuiſſe obſeruata, quod

3 quidem fuiſſet iniquum & abſurdum, † cum nemini poſſeſſio debeat auferri etiam ſi iniuſtè videatur poſſidere, niſi fuerit citatus c.licet epiſcopus de præben.lib.6.c.in literis de reſtit. ſpoliat.neque enim in caſu propoſito erat omnino certum, ꝙ tempus præſtitutum ad petendam renouationem eſſet tranſactum, & quod nulla defenſio competeret monaſterio, nam ſi monaci fuiſſent citati potuiſſent docere de prorogatione tēporis,vel alia iuſta cauſa,cum non debeant priuari ſua poſſeſ

4 ſione, ſicut etiam citatio debet præcedere † ſi res emphyteotica dicatur incidiſſe in commiſſum propter alienationmnem factam ſine conſenſu domini,vel deuoluta propter generationem finitam Afflict.deciſ.97.n.2.& 3.Gabr.conſ.88.n.23.li.1.

5 nam in qualibet obligatione,etiam Camerali † quæ paratam habet executionem ſi quid eſt liquidandum neceſſaria eſt liquidatio,nec ante eam vigore pacti poteſt capi poſſeſsio propria auctoritate vt fuit reſolutum coram R. P. D. Pamphilio in Montis faliſci bonorum die 27.Maij 1589.

6 Proinde † pactum debet intelligi,vt locum habeat quando cō

ſtat

ſtat poſſeſſori nullam omnino competere defenſionem, ſecus ſi competat, vel etiam ſi dubitari poteſt an aliqua defenſio poſſit competere, quia tunc debent poſſeſſores prius citari, vt doceat de iure ſuo.

Quod cum in caſu propoſito factum non fuerit, & probabiliter poſſet dubitari, an aliqua defenſio competeret & an pactum
7 deberet effectum ſortiri, præſertim † quia Monaſterium ob negligentiam adminiſtratoris non incidit in pœnam caducitatis
8 vel † exemplo minoris poteſt in integrum reſtitui Bal. in l. pupillorum. n. 4. verſ. ad hoc non eſt omnino expeditum de repudian. hæred. Ruin. conſ. 156. n. 22. lib. 1. Epiſcopus propria autoritate non potuit capere poſſeſsionem nulla præcedente citatione.

Ex hoc etiam tollitur quod obijcitur Monaſterium per pactum
9 præſtitiſſe conſenſum apprehenſioni poſſeſsionis, & † emphiteutam qui facto proprio, vel ob negligentiam ſuam cecidit à poſſeſsione non eſſe reſtituendum Alex. conſ. 6. n. 14. cum ſeq. lib. 3. Soc. ſen. dicens communem opinionem in l. rem quæ nobis n. 8. ff. de acquir. poſſeſſ Pariſ. conſ. 1. n. 164. lib. 1. quia hoc eſt intelligendum in caſu quo pactum locum habebat, ſed diſcutiendum eſt prius, an ſit locus pacto quam illud executio-
10 ni mandari poſsit, ſicut dicitur opportere † debitorem prius conueniri, quam ad ſolutionem vrgeri l. vnic. de prohib. ſequeſtr. l. negantes ff. de action. & oblig.

Neque ad rem pertinet quod emphiteuta qui per biennium vel trienniũ ceſſauit à ſolutione canonis propria autoritate poſſit à domino directo expelli præſertim ſi tale pactum fuerit expreſſum, quia in hoc puncto magna eſt doctorum controuerſia nec DD. placuit inſiſtere propterea quod monaſterium ex hoc
11 capite in pœnam caducitatis non incidiſſet, ſed ex eo † tantum dicitur à iure ſuo cecidiſſe quod lapſo tempore 29. annorum ad renouandum præſtituto non petierit renouationem quo in caſu ſine difficultate concluſum fuit Epiſcopum tamq; dominum directum non potuiſſe, etiam vigore pacti abſque cita-

citatione ipſius Monaſterij propria auctoritate ingredi poſſeſsionem, & conſequenter Monaſterium in primis eſſe reſtituendum.

ILLVSTRISSIMO BLANCHETTO.

Romana Trium Millium. 18. Aprilis 1588.

S V M M A R I V M.

1 *Fideiuſſor non liberatur propter moram interpellandi principalem debitorem.*

2 *Fideiuſſor, qui vt principalis ſe obligauit, poteſt conueniri ante interpellatum principalem.*

3 *Amplia ſtante renunciatione omni legum auxilio.*

4 *Obligatio Cameralis continet renunciationem prædictam.*

DECISIO CXLIII.

Domini dixerunt propter prætenſam moram interpellādi principalem debitorem, non fuiſſe liberatos fideiuſſo
1 res Domini Iulij per tex. clariſſimum in l. ſi fideiuſſor creditori. ff. de fideiuſs. vbi bene Paul. de Caſtr.

Non obſtat l. ſi fideiuſſores, eod. tit. quia procedit in caſu ſuo, non autem, quando fideiuſſor fuit non ſimpliciter acceptatus
2 ſed ſe principaliter, & tanquam principalis obligauit, vt diſtinguit Ruin. cōſ. 45. n. 5. lib. 5. quæ multo magis procedūt, ſtante
3 renunciatione omni legum auxilio, tunc. n. ceſsat beneficium auth. præſenti, C. de fideiuſs. Alex. cōſ. 34. n. 4. li. 4. quæ renun-
4 ciatio in oblig. Camerali continetur, Put. deciſ. 466. lib. 2.

Iſtis fuit additum ſtatutum Vrbis lib. 1. c. 152. vbi etiam incæpto Iudicio contra debitorem, poteſt creditor proſequi vno, & eodem tempore ius ſuum contra fideiuſſorem.

R. P. D. MARQVEMONTIO.

Paceñ penſionis. Veneris 20. Nouembris 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſsio probatur per inſtrumentum acceptionis illius alio in poſſeſsione non exiſtente.*

2 *Poſſeſsio capta non citato poſſeſſore dicitur clandeſtina & non releuat.*

Digitized by Google

3 *Plures(diuerſis tamen reſpectibus)poſſunt inſolidum poſſidere.*
4 *Poſsidere duo inſolidum eamdem rem non poſſunt.*
5 *Poſſeſsio capta ſine præiudicio poſsidentis nõ eſt manutenibilis.*
6 *Vnio,qua effectum non fuit ſortita reuocatur vigore regularum Cancellariæ.*

DECISIO CXLIV.

ROta cenſuit mandatum de manutenendo eſſe dañ D. Bernardino Euſebio de cuius poſſeſſione de tempore motæ li-
1 tis conſtat per inſtrumentũ,quod†probat adeptionẽ verę poſſeſſionis,alio in illa poſſõne non exiſtente Veral.deciſ.336.& 337.par.2.Socc.conſ.205,lib.2.& conſ.54.n.15.lib.4. Rolan. cõnſ.46.n.18.& 40.lib.2. Non obſtat anterior poſſeſſio, quã
2 Capitulũ Aqueñ prætendit accepiſſe ex cauſa vnionis,† quia cum de illo tempore D.Barzettus prædeceſſor Bernardini exiſteret in poſſõne iſtorum beneficiorum,illa capitularis poſſeſſio,vti merè inſtrumentalis,& capta non citato, & ignorante Barzetto poſſore eſt oĩno clandeſtina, & inefficax, nec debet haberi in aliqua conſideratione l.1.ff.vti poſſid.c.licet epiſcopus de præben.in 6.Bero.conſ.53.n.25.lib.3. Ruin.conſ.17.n. 3.lib.3.Bald.conſ.136.ſeu 4.de dilat.Card.conſ.74. n.2.fuit dictũ in cauſa Cæſarauguſtan.diſmẽbrationis 25. Iunij 1607. & 16.Iunij 1608. coram R. P. D. meo Sacrato.

Nec obſtat, quod Capitulum acceperit poſſeſſionem tanquã de
3 vnito, Barzettus autem poſſideret vti titularis, quodq; plures eodem tempore diuerſis tamen reſpectibus poſsidere poſsint Bart.in l.ſi duo n.4.ff.vti poſsid.Rip.in l.ait prætor §.ſi iudex n.15.de re iudic.Alex.conſ.99.n.23.lib.5. Oldrad.conſ. 247. n.41. ſi quidem cum titulus beneficiorum, perceptio fructuũ & omnimoda poſſeſsio ciuilis,& naturalis quo ad omnes effectus eſſet penès Barzettum nõ potuit huic caſui adaptari, iſta
4 diuerſitas reſpectuum † quia eamdem in ſpecie poſseſſionem duo inſolidum poſſidere non poſsunt.Ang.Aret.conſ. 19. nu. 20. & Capitulum prętendit accepiſse poſseſſionem ſeparatam ab illa Barzetti ad deciſ.Cæſ.de Graſs.5.de cauſ.poſs.& proprietat.

prietat.& illam non controuertit Bernardinus, vel prætendit accepiſse illam poſseſſionem in qua Barzettus exiſtebat, & in illa petit hodie manuteneri, & iſta prætenſio non poteſt procedere, quia neque ſuo, neque iudicis facto Barzettus vnquã deſijt naturaliter & ciuiliter poſſidere vſquequo permutauit cum Bernardino qui in vim illius permutationis confeſtim poſseſſionem accepit.

5 Et ſi forte capitulum † prætendit accepiſse poſseſſionem ſine præiudicio Barzetti, talis poſseſſio non eſt manutenibilis Put. deciſ. 32. lib. 2. ſtante pręſertim clauſula in vnione appoſita, quam primum illa beneficia per ceſsum vel deceſsum ad præ ſens obtinentium vacare contigerit, quę non videtur admittere quod poſseſſio capta in vita obtinentis eoque ignorante & non citato poſſit dici legitima.

Non obſtat quod prætenditur ſtante vnione Barzettum non po
6 tuiſse permutare illa beneficia, † nam fuit reſponſum quod prædicta vnio vti effectum non ſortita fuit reuocata per regulas Sanctiſs. D. N. ex late deductis in Toletan. Cappellaniæ 23. Ianuarij 1608. coram R. P. D. meo Pamphilio, vel certe de hoc erit viden. in negocio principali, & interim non eſt retardan. manutentio, vt fuit dictum de menſe Iunij proxime præteriti coram R. P. D. meo Iuſto in cauſa Sueſsan. Rectoricæ.

Et ex his fuit concluſum pro D. Bernardino Euſebio vtraque parte informante.

R. P. D. MANZANEDO.

Romana precii fundaci. Veneris 1. Iunii 1607.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio implementi impedit executionem,*
2 *Exceptio implementi habet locũ, etiã ſi in minimo verificetur.*
3 *Exceptio implemẽti obſtat non ſolum cedenti, ſed ẽt ceſſionario.*
4 *Exceptio implementi operatur, quatenus a parte opponatur.*
5 *Exceptio implementi poteſt per iudicem ſuppleri.*
6 *Exceptio implementi opponi poteſt, etiam poſt ſententiam.*
7 *Implementum offerri poteſt pendente iudicio.*

8 *Exceptio implementi, non impedit ortum obligationis, ſed tantum illius exercitium, & executionem.*

9 *Ceſſante impedimento adimplementi, actio exequi poteſt.*

10 *Clauſula ſi quid exequendum, eſt iuſtificanda ex deductis in prima inſtantia.*

11 *Iura noua deduci poſſunt ad excluſionem emptoris.*

DECISIO CXLV.

CVm Angelus Fiorenzola in fundaco Chriſtophori del Pace, & ſociorum, haberet participationem per accomanditã ſcu. 10. mil. & temporis diſcurſu reperiretur debitor fundaci in ſc. 5. mil. & Domini de Portigianis in ſc. 3500. Et cum præfati creditores vellent à D. Angelo iam decocto ſatisfieri, fuerunt electi deputati creditorum D. Philippus Guicciardinus, Vincentius Lauaianus, & Camillus Cauetanus, & confirmat a fœl. rec. Clemente VIII. per illius Motum proprium, qui dictam participationem Angeli 29. Decembris 1604. vendiderunt D. Chriſtophoro del Pace, & Io. Baptiſtæ Ciſalpino ſocio rationis fundacalis nouiter erectæ, ſeu erigẽdæ, cum intereſſe per accomanditam Domini de Portigianis, quibus itidem, & eadem venditio fuit facta pro precio in totum ſcut. 9300. monetæ, in quorum computum compenſarunt & excompenſarunt Chriſtophoro, & ſocijs præfata ſc. 5. mil. Portigiani autem d. ſc. 3500. & reſiduũ vſque ad implementum d. ſc. 3900. emptores promiſerunt ſoluere infra duos annos.

Poſtea vero 23. Ianuarij 1604. pręfati Chriſtophorus del Pace & Io. Baptiſta Ciſalpinus inſtrumento publico, obligat. Cam. vallato, vendiderunt D. Raynaldo, pro ſe, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus præfatum fundacum cum omnibus, & ſingulis pannis, tam laneis, quam ſericis in illo exiſtentibus, & cum omnibus, & ſingulis creditis, affictibus rationibus, & actionibus, & pertinentijs d. fundaci pro precio extimando, & declarando per peritos, à partibus infra triduum nominandis, quibus partes dederunt plenam auctoritatem de inuentariare, vedere, cognoſcere, & eſtimare quello che è cõpreſo in queſta cõ-

pra

pra,& è fare quello ſopra ciò cognoſceranno neceſſario per la effettuatione di queſta compra, & in diſcordiam poſsint ipſimet periti tertium nominare cum eadem facultate tali pacto, quod de precio ſic extimãdo debeant deduci,& defalcari decem pro centenario per la tarra,ad commodum Domini Raynaldi.Qua detractione,& defalcatione ſic facta,reſiduum precij promiſit D. Raynaldus ſoluere in hunc modum 1. Martij eiuſdem anni ſoluere ſc.21645.baioc.92.in circa D.Philippo Guicciardino,tanquam creditori d. fundaci, per inſtrumentũ publicum ibi notatũ,ſc. vero 4300. in circa,Fortunato Bauello,ſimiliter fundaci creditori,reſiduum vero promiſit ſoluere creditoribus d. fundaci tempore a peritis declarando, vt præfata omnia in inſtrumento venditionis continentur, in quorum executionem &c.

Hoc facto,a partibus fuerunt electi duo periti, qui inuentarium fecerunt omnium intra fundacum conſiſtentium,& quia quoad illorum extimationem fuerunt diſcordes, fuit electus tertius,& extimata fuerunt ab ipſis omnia in d. fundaco reperta in mercantijs ad ſc. 17420. & deuenerunt ad liquidationem nominum quaderni debitorum d.fundaci,quæ dixerunt aſcẽdere ad ſummam ſc.13840. Ex quibus fuerunt reperta exigibilia ſc.9076.ƀ.33.Inexigibilia vero ſc.3743.ƀ.32.Periti cõſiderarunt circa exactionem exigibilium, aliquid eſſe elaborandum per D. Raynaldum, & aliquando exigibilia fieri inexigibilia.

Quapropter declararunt de exigibilibus eſſe detrahendum ad rationem quinque pro centenario,ad commodum Raynaldi, & ſic partitam exigibilium(nempè partitam ſcu.9076.ƀ.33.) reduxerunt ad ſummam ſcu.8522. ƀ.52.

Præfatam vero partitam inexigibilium(nempe ſcu.4793.ƀ.32.) reduxerunt ad ſc.1000.tantummodo,quæ duæ ſummæ nominum debitorum reductæ prout à peritis,conſtituunt ſummam ſc.9522.ƀ.52. & iſta partita iuncta cum precio contentorum in fundaco,quod aſcendebat ad ſummam ſcu. 17420. conſtituunt

ſtituunt ſummam ſc.29082.ƀ.52. De qua integra ſumma detractis iuxta inſtrumentum venditionis decem pro centenario ad commodum D.Raynaldi, aſcendit iſta detractio ad ſcuta 26942.ƀ.52.& reſtat liquida ſumma ſc.24248. ƀ.27.

Quibus ſic peractis, & precijs rerũ à peritis ſic taxatis, & D.Portigiano conſignatis, ipſe ſoluit D. Philippo Guicciardino nomine D.Fortunati *B*auelli ſc.4440.ƀ.1.& iterum ſoluit eidem D.Philippo Guicciardino ſuo proprio nomine ſc.13434. quæ d.duæ partitæ ſit ſolutæ, aſcendunt ad ſummã ſc.17874.ƀ.80. qua partita excomputata ab illa ſc.24248.ƀ.27. remanet reſiduum penes D.Raynaldum in ſummam ſc.6343.ƀ.47.

Poſtea vero D.Raynaldo recuſante reſiduũ ſoluere D. Philippo, ipſe obtinuit relaxari mandatum exequutiuum virtute d. inſtrumenti venditionis, & oblig.Cam.in eo contentæ, contra D. Raynaldum pro ſc.5000. à quo idem Raynaldus appellauit, & in Signatura Iuſtitiæ cauſam mihi committi obtinuit, cum clauſula, ſi quid exequendum, &c. Et dato dubio: An mandatum per A.C. relaxatum, eſſet exequendum, illoque propoſito in Rota 24. Aprilis 1606. fuit dilata. Iterum vero propoſito 31. Maij eiuſdem anni, fuit dictum, quod videretur de bono iure, & reſtringeretur.

Vnde cum D. Raynaldus poſtea prætenderet mandatum A. C. non eſſe exequendum, quia fuiſſet nulliter relaxatum, ex eo, quod in d.venditione, vltra omnia ſupradicta, comprehenderentur etiam nomina debitorum libri magni, quæ ante omnia debuerunt illi conſignari; Vnde ex d. conſignatione ſibi non facta reſultabat exceptio non implementi contra venditores, qua ſtante, & ante dictum implementum, non potuerat Auditor Cameræ, ad relaxationem dicti mandati deuenire. Sed quia pro parte Domini Philippi negabatur prædicta nomina debitorum libri magni fuiſſe comprehenſa in dicta venditione, ſed tantummodo quædam à peritis ſpecificata, quæ aſcendebant ad ſummam ſcutorum 300. Ideo dedi dubium, An nomina debitorum cõtenta in libro magno, & quaderno

derno Capſæ eſſent comprehenſa in dicta vēditione.quo dubio propoſito 18. Decembris 1608.pro parte Domini Philippi fuit illi conceſſum. Vnde poſtea dubitaui,An ſtante præfati dubij conceſſione,conſtaret de tali implemēto,quod impediret executionem mandati Aud. Cameræ. Iſtudq. dubium propoſui die 31. Ianuarij 1609.Domino Raynaldo tantū informāte,& fuit ad illius fauorem deciſum:vnde D. Philippo, qui non informauerat,inſtāte,& de ordine Dominorum, iterum propoſui idem dubium,vtraque parte informante,16.Februarij eiuſdem anni,& quia Domini varie ſenſerunt, fuit dictum, non liquet.

Et iterum eodem dubio repropoſito 4. Maij eiuſdem anni fuit dictum,dilata.Tandem vero illud propoſui prima Iulij huiuſmet anni; & Domini dixerunt,conſignatis libris, nempe magno,& Capſæ,& nominibus illorum non exactis à die venditionis compenſatis, mandatum A. C. eſſe exequendum. Ad quam reſolutionem capiendam Domini cōſiderarunt, nomina debitorum libri magni,& Capſæ eſſe comprehenſa in præfata iſtius fundaci venditione,vt ex inſtrumēto illius conſtat, & ex confeſſione Domini Philippi,qui 12.Ianuarij huius pręſētis anni ceſſit dubio quærenti: An præfata nomina debitorum libri magni,& Capſæ eſſent comprehenſa in venditione, ex qua comprehenſione oriebatur obligatio cōſignandi præfata nomina debitorū Domino Raynaldo;& ex prædicta con-
1 ſignatione non ſequuta competebat Raynaldo,exceptio non implementi,quæ impedit executionem,Corn. conſ.79. n.17. lib.1.Crauet.conſ.151.n.10.Put.deciſ.357. lib.3.Verall. deciſ.117.par.3.Galleſ.de oblig.Cam.4. par.q.1.n.7.& præfata exceptio impediebatur ex eo,quod Raynaldo cōſignata fuiſſent quaderna debitorum, quin & merces fundaci, cum talis non implementi exceptio intret,etſi in minori parte verificetur,Dec.in l.cum proponas la 2.n.5. verſ.4. ampliatur.C. de pactis,Rol.conſ.53.n.23.lib.1.Surd.conſ.101.n.1.& ſeq.lib.1. & conſ.400.nu.28. lib.3.Put. deciſ.340. num.2. lib.1. & deciſ.357.

Digitized by Google

ciſ.357.circa fin.lib.3.& Verall.deciſ.316.n.2. par.3.

Et quamuis iſta obligatio conſignandi præfacta nomina debitorũ libri magni,ſpectaſſet ad venditores,non tamen ad D.Philippum, non ex eo minus contra ipſum intrat huius non implementi exceptio,tanquam contra venditores creditorum,& eorum iure agentium,ad text.in l.cum res, C. de donat.Bald. in l.etiam n.1.ff.de execut.rei iudic.Socin.Sen.conſ.236.n.1. lib.2.Salicet.in l.quoties,ant.n.2,verſ.oppono ab extra,C.de donat.quæ ſub.mod.trad.latè Surd.conſ.4.n.6.& ſeq.lib.1.facit text.in l.apud Celſum.§.de auctoris,ff.de dol.mal.met.except.& quæ tradit Tiraq.de retract.lignag.§.1.gloſ.9. n.130.
3 & ſeq.Exceptio namque quæ cedenti obſtat,repellit quoque ceſſionarium,Bero.conſ.32.n.46.lib.2.Surd.d.conſ.4.nu.6.& ſeq.Ex quibus videbatur mandatum A.C. non eſſe exequendum.Sed quamuis præfata omnia de iure ſint in ſe vera,& exceptio non implementi impediat executionem,hoc tamẽ pro-
4 cedit ſi a parte opponatur,alias tenet iudicium,† præcipue in contractibus nominatis,vt tradit Rom.in l.filię licet n.8.& ibi Alex.n.3.verſ.ſed iſta.C.de appell.Fely.in c.tamen nu.4.verſ. prima eſt,de ſimonia,plura refert Tiraq. de retract. lign. §. 1. gloſ.17.n.4.& tenuit Rot.diuerſ.deciſ.810.nu.6.par.1.& fuit dictum coram Illuſtriſs.Blanchetto in vna Romana Venæ ferri 24.Februarij 1592.& non videtur iſtam exceptionem oppoſitam fuiſſe a D.Raynaldo coram A.C.ante relaxationem mã-
5 dati,† & a Iudice ſuppletam fuiſſe,prout ſuppleri poterat, iuxta Doct.ſupra relatos.Et quamuis 13.Iulij 1604.D.Raynaldus contra D. Chriſtophorum del Pace,& Io.Baptiſtam Ciſalpinum coram A.C. dixerint ad ſe ſpectare alia nomina debitorum contenta in libro magno, iſta tamen petitio huius adimplementi,fuit facta contra venditores; vnde non intrant in iudicio executiuo D.Philippi, qui ignorauit petitionem præfatam,contra venditores factam, & idcirco intrat regula vulgaris,quod res inter alios acta &c.

Et quamuis 27.Auguſti anno 1604.coram eod.A.C.D.Raynal-

dus

dus contra D. Philippum dixerit ipſum D. Philippum teneri prius facere conſentire in præfatam vēditionem fratres ipſius Raynaldi,& antequam faciat illos conſentire, agere non poſſe,& obſtare ſibi exceptionem non implementi clare videtur huiuſmodi exceptionē ibi oppoſitam,non reſpicere conſignationem nominum debitorum libri magni,ſed tātummodo cōſenſum fratrum,non præſtitum vēditioni præfatæ.Nec minus D.Philipp⁹ tenebatur facere cōsētire dños Fratres de Raynaldis in prædictam venditionē,nam quamuis in ipſa venditione præfati venditores promittant facere conſentire omnem perſonam habentem,ſeu prętendentem intereſſe,opus eſſet nihilominus,quod prius D. Raynaldus docuiſſet ipſos fratres habere intereſſe in iſto fundaco ſic vendito,quod non docuit,& non adeſt niſi ſupradicta accomandita ſc.3500. contentorum in d.venditione portionis Angeli Fiorenzolū, celebrata à deputatis creditorum 19.Decemb.1604. facta ab ipſo Raynaldo pro ſe,ſuiſq; fratribus,cum promiſſione de rato pro illis; & non conſtat,nec ipſe vnquā docuit de ratificatione, & approbatione fratrum,qua ceſſante ceſſat illorum intereſſe,& obligatio faciendi dictos fratres conſentire in iſtam venditionē. Vnde ex ſupradictis duabus petitionibus,ſeu pſtationibus, nullatenus induci valet exceptio non conſignationis dictorū nominum debitorum libri magni,& ſic non implementi,oppoſitam fuiſſe coram A.C.ante relaxationem mandati,& per cōſequens ex ſupradictis,videtur mandati executionem non impediri:& hinc eſt,quod informantes pro D. Raynaldo confugiunt ad dicendum,quod iſta exceptio opponi poteſt etiam
6 poſt ſententiam,& in illius executione,ex Aym.conſ.151.n.10. Menoch.conſ.1.n.367.& conſ.65.n.4.lib.1.quas velint inferre,per dictam exceptionem poſſe a D.Raynaldo opponi,nunc in iſto iudicio,in quo agitur de executione d.mandati A. C. quæ allegatio facile poteſt admitti, ſed non ex eo excluditur,
7 quod ſi nunc in executione d.mandati,†poſſit præfata exceptio opponi,non poſſit etiam offerri implementum præfatæ cō

ſignationis, prout a D. Philippo in iſto iudicio fuit oblatum: quin & cum effectu conſignatio libri magni, & capſæ, & nomina debitorum, contentorum in d. libris, penes me fuit facta ſciente D. Raynaldo, qui apud me vſus fuit dictis libris, prout ſibi expedire viſum fuit, quę conſignatio ſufficit fieri pendẽte iudicio, vt not. Dec. in d. l. filiæ licet, n. 5. C. de collat. & Alex. conſ. 78. in fin. lib. 1. & tenuit Rota deciſ. 476. n. 11. par. 1. diuerſ. reddens rationem nempe, quia exceptio implementi non impedit ortum actionis, & obligationis, ſed tantum exercitiũ
8 actionis, & illius executionem, vt tradit Crau. conſ. 151. n. 10. circa med. not. Iaſ. in l. item quia n. 11. verſ. limita concluſionem. ff. de pact. & Bald. in l. ſi executione, n. 25. C. de non nume. pecun. & in l. arbitrorum, n. 3. C. de arbitr. vnde impedito tantummodo per exceptionẽ non implementi, executio actio-
9 nis impedita dicitur, qua exceptione † ceſſante per ſuperuenlens implementum, ceſſabit etiam impedimentum d. actionis & executionis.

Quibus non obſtat, nunc non poſſe in iſto iudicio D. Philippum adimplere taliter, quod ipſius adimplemento ſtante, poſſit deueniri ad executionem mandati A. C. cum ſtante clauſula,
10 ſi quid exequendum, &c. debeat ex deductis coram A. C. tan tummodo obtinere. Quia reſpondetur, quod cum D. Raynaldus in iſtomet iudicio oppoſuerit de præfato non adimplemẽto, neq; noua exceptione vſus fuerit, non prohibetur D. Philippus itidem, & nouis iuribus vti præcipue concernentibus excluſionem exceptionis, de nouo a D. Raynaldo in iſto iudi-
11 cio oppoſitæ: alias eſſet in poteſtate rei, † quicquid vellet, denuo deducere ſub ſpe, quod actor non poſſet noua iura ad excluſionem ex aduerſo productorum, producere, quod eſſet abſurdum admittere.

Ex quibus Domini cenſuere cum prædicta conſignatione in iſto iudicio facta, D. Philippum adimpleuiſſe, ſed quia de nominibus debitorũ libri magni, & capſæ ſic conſignatis apparebant aliqua iam exacta à venditoribus, etiam poſt venditionem hu-

ius

Digitized by Google

ius fundaci celebratam, tamquam compræhenſa in d. venditione,ſpectabant ad D.Raynaldum;ideo Domini dixerunt, q; nomina ſic exacta à venditoribus a die venditionis, deberent compenſari,prædictaq; compenſatione facta,mãdatum A. C. eſſe exequendum;iſtamq; compenſationem in hunc modum faciendam nempe, quia ſi nulla nomina dictorum debitorum poſt venditionem fuiſſent exacta,illaq; exempli gratia aſcenderent ad ſummam ſcu.10.mil. totam hanc ſummam recuperaturus eſſet à debitoribus;D.Raynaldus, qui eandem ſummã ſc.10.mil.ſoluturus eſſet venditoribus fundaci; qui ſi ex iſtis 10.mil.ſcu.reperirentur(verbi gratia) 5.mil.ſc.exacta poſt venditionem,non tenebitur D. Raynaldus ſoluere venditoribus, niſi reſiduum 5.mil.ſc.quia alia 5. mil. compenſabuntur cum ſimili ſumma exacta poſt venditionem.

Vnum tamen eſt,quod iuxta formam inſtrumenti venditionis de præfatis 10.mil.ſc.ſicut de cœteris bonis, & nominibus debitorum fundaci, iam extimatis, competit D. Raynaldo 10. pro quolibet centenario, quæ detractio ſemper erit facienda ad ſui commodum, & fauorem.

Prædictis non obſtantibus D. Raynaldus contendit conſtare de libro magno pag.125.D.Philippum 24. Ianuarij 1604. & ſic poſt d.venditionem ſoluiſſe Chriſtophoro del Pace ſc. 3100. de quibus erat debitor in d.libro magno fundaci,& quod iſta ſolutio tunc temporis non debebat fieri Chriſtophoro del Pace,ſed D.Raynaldo emptori,ad tradita per Pariſ.conſ.88. nu. 14.& 15.lib.1.per text.in l.2.§.illud tenendum, & l.venditor l.vltima.ff.de hæred.vel action.vendit.& vtrobiq; Salic. vnde tanquam non recte facta,debeat excomputari àD.Philippo in ſumma ſc.5.mil.pro quibus mandatum A.C. fuit relaxatum: Et quod non obſtat,quod hæc eadem ſumma ſcu.3100.fuerit ſoluta eidem Raynaldo,quia ipſe(vt aſſerit) iſtam ſummam habuit,non tanquam emptor,& ratione d.venditionis,ſed tãquam alter creditor eiuſdem Chriſtophori del Pace in eodẽ lib.pag.140.in ſc.2752.lib.6. vnde D. Philippus ſoluendo d.

quantitatem D. Raynaldo tanquam creditori D. Chriſtophori, viſus eſt illam ſoluere eidem Chriſtophoro, & per cōſequēs intrare prætenſionem, alias D. Raynaldi, quod d. ſolutio non fuit recte facta. Quia reſpondetur concedendo d. ſolutionem, tunc temporis poſt celebratam venditionem, debuiſſe fieri D. Raynaldo, tanquam emptori fundaci, & nominum debitorum illius: quod autem non tanquam emptori, ſed tanquam aliàs creditori Chriſtophori del Pace, fuerit ſoluta d. ſumma, hoc non ita clare conſtat, quod non egeat maiori diſcuſſione, & vtrunque ſit; cum quamuis ipſi Raynaldo fuiſſet facta dicta ſolutio, ipſemet teneretur eandem quantitatem ſoluere venditoribus iuxta ſuperius notata, ideo iſta ſumma ſc. 3100. contenta in libro magno, tanquam exacta poſt venditionem, venit compenſanda iuxta formā ſuperius traditam, detrahendo de d. ſumma ſc. 10. pro cētenario ad cōmodum D. Raynaldi.

Et quamuis ipſe aſſerat omnia nomina debitorum libri magni eſſe iā exacta, ſicque ipſum non habere, vnde recuperare poſſit illa decem pro centenario, ſibique competentia in prædictis nominibus debitorum exactis, & quod debet ſibi prouideri in iſtis ſcut. millibus, pro quibus mandatum Aud. Cam. fuit relaxatum, nihilominus, quia ex inſpectione eiuſdem libri magni reſultat, plurima nomina debitorum, & in maxima quantitate non eſſe exacta, & vltra illa, etiam de nominibus quaderni debitorum, & mercantijs repertis in fundaco extimatis, de quibus ſupra in principio fuit facta particularis mentio, computatis omnibus computandis, reſtabat D. Raynaldus debitor in ſcutis 6373. b. 471. de quibus, etſi detrahātur 5. millia in mādato A.C. comprehenſa remanet penes D. Raynaldum ſcut. 1373. b. 47. de qubus ſimul cum prædictis nominibus debitorū libri magni, ne dum exactis, reſtat pluſ quam ſufficiens quantitas, ad ſibi prouideñ. de illis decē centenariis, quæ iuxta inſtrumentum vēditionis deberet habere.

Minus obſtat alia prætenſio D. Raynaldi, quod ipſe, ipſiuſq; hæredes haberent portionem ſc. 3500. in d. fundaco, iuxta venditionem

tionem portionis Angeli Fiorenzolæ,factam à deputatis creditorum,de qua in principio dictum relinquimus,& quod illa debeat deduci ad ipſius,& fratrum commodum, de dicto fundaco precio liquidato: quia reſpondetur quod D. Philippus, & Fortunatus Bauellus ſunt creditores d.fundaci de tempore, quo in eo participationem habebat ſcutorum 10.millium Angelus Fiorenzola, cuius portio per ſupradictam venditionem à deputatis creditorum 19.Decembris 1604.factam, tráſiuit cum onere debitorum antea contractorũ in DD.Chriſtophorum del Pace, & Io. Baptiſtam Ciſalpinum,& in D.Raynaldum,& fratres,ratione accomanditæ,tanquã emptores:quod quantũ ad fratres D.Raynaldi,intelligitur caſu,quo dicti fratres ratam habuerint iſtam deputatorum venditionem; vnde D.Raynaldus,& fratres ratione prædictæ ſuæ participationis, & accomanditæ pro ſcutis 3500. non poſſunt impedire DD. Philippum, & Fortunatũ in recuperatione horum creditorũ, nec dictam portionẽ ſcutorum 3500.poſſunt deducere, & rehabere,niſi ſoluto prius ære alieno à ſocijs,& participãtibus per accomanditam contractus,vel ab illis,à quibus ipſius habent,& quibus ſucceſſerunt.

Quibus ſic ſtantibus iuxta reſolutionem Dominorum mãdatum A.C. venit exequendum pro dictis ſcutis.

Sed quia in banco D.Philippi adſunt depoſitata,(prout etiã ipſe fatetur) ſcuta 2420.per Alexand. Serigatũ, ſpectantia tñ ad D.Raynaldum, erunt cõpenſanda à D. Philippo in parte dict. ſc.5.milliũ,vt tãto minus habeatur in executione d.mandati.

ILLVSTRISSIMO MANTICA.

Romana affictus,ſeu damnorum.Veneris 2. Aprilis 1593.

S V M M A R I V M.

1 *Exceptio implemẽti opponi poteſt, etiam aduerſus oblig. Camer.*
2 *Exceptio periurij,repellit agentem a limine iudicij. (poena.*
3 *Probatio liquidiſſima requiritur,ad hoc,vt probetur commiſſa*
4 *Reus exceptionem ſuam plene probare debet.*
5 *Dolus vbi non eſt,nec perfidia,nec periurium dici poteſt.*

6 *Cauſa*

6 *Cauſa quælibet etiam leuis excuſat à dolo.*
7 *Inſtrumentum, ſicut non obligat ignorantem, ita nec dubitantē.*
8 *Executio oblig. Camer. non impeditur per exceptionē implemen ti, donec per tres ſentētias, vel per rē iudicatē fuerit probata.*
9 *Compenſatio non admittitur de liquido, ad non liquidum.*
10 *Liquidum perfecte non dicitur, quod per ſententiam non fuerit liquidatum.*
11 *Exceptio compromiſſi impedit iuriſdictionem iudicis ordinarij.*
12 *Arbitri electio voluntarie facta, nō impedit, quominus vna pars ad Iudicem ordinarium redire poſsit, tamen committitur pœna in compromiſſo adiecta.*

DECISIO CXLVI.

DVbitaui, an in caſu, de quo agitur, obligatio Cameralis, ſit exequenda, vel potius obſtet exceptio periurij.

Et fuit concluſum, obligationem eſſe exequēdam, quia paratam habet executionem, vt inter omnes conſtat.

Non obſtat exceptio non implementi, quæ etiam aduerſus obli-
1 gat. Camer. poteſt opponi, l. Iulianus. §. offerri. ff. de act. empt. Corn. conſ. 29. n. 17. lib. 1. Crauett. conſ. 151. n. 10. Galleſ. de oblig. Cam. par. 4. q. 1. n. 7. quæ quidem exceptio deducitur ex eo, quod Canonici non ſeruauerunt pacta conuenta in locatione; cum A.C.D. Vincentio Caſalis conductori inhibuerit, ne poſſet metere, & recolligere triticum ſtatum in ea parte, de qua fuit controuerſia: ex qua inhibitione ipſi D. Vincentio non modicam (vt aſſerit probari, ex depoſitionibus teſtium) iacturam fecit; & de hac eorum contrauentione, dicitur conſtare ex deciſione coram me facta die 17. Martij 1589. & ob
2 hanc cauſam obſtat etiam exceptio periurij, quæ repellit agentem à limine iudicij, quando agit ex eodem contractu, cuius vigore incidit in periuriū, l. ſi quis maior. C. de trāſact. Rom. ſing. 493. & fuit dictum coram bo. mem. Lauretano in Romana deuolutionis Molendini die 23. Februarij 1579.

Quibus omnibus breuiter fuit reſponſum, coram me ſolum fuiſſe deciſum, D. Vincentium pactis conuentis non contraueniſſe,

ita

ita vt poſſet videri in pœnam ipſius conuẽtionis,de qua tunc agebatur, incidiſſe. Propterea dictum etiam fuit, mandatum executiuum aduerſus eum decretum, non eſſe relaxandum, quia ad iſtum effectum Canonici clare ſuam non probauerant intentionem, quod terrena culta à Domino Vincentio,de quibus agebatur, eſſent comprehenſa in pacto ei conconſignato,nam ad iſtum effectum pœnæ cõmittendæ requi-
3 ritur liquidiſſima probatio, vt dictum eſt in dicta deciſione, per l. in teſtamento ſecunda de cond. & demónſtr. & Bald.in c.1.n.10.qual.dom.feud.prop.prius cum alijs auctoritatibus adductis,ſed quamuis clare Canonici nõ probauerint D.Vincentium contraueniſſe,& in pœnam incidiſſe, non tamen deciſum fuit, à D.Vincentio clare fuiſſe probatum,terrena non fuiſſe comprehenſa in dicto pacto, ita vt ipſi poſſit dici non impleuiſſe contractum, & in periurium incidiſſe, ſicuti nunc D.Vincentius excipit.

Vnde hanc exceptionem, ipſe etiam ad effectum,de quo agitur,
4 dilucide probare debet,etiam quod ſit reus, l. in exceptionibus.ff.de prob. & cum huiuſmodi exceptio ſit ambigua, executio obligationis Cameralis ad fauorem Canonicorum deducta non poteſt retardari.

Proinde multo minus refragatur exceptio periurij. Primo, quia hæc etiam præſupponit Canonicos cõtraueniſſe,& tamen de
5 eorum contrauentione clare non conſtat. Secundo quia præſupponit etiam dolum,nam vbi non eſt perfidia;neque dolus, aut periurium poteſt intelligi,c.quærelam,de iureiur. Alex.& Iaſ.in l.qui iuraſſe,n.3.ff.eod.tit.idem Alex.in l.vlt.n.6.ff.qui ſatiſd.cogan.Felin. in cap.1.nu.28. de iureiur.Rip. in cap.ex
6 parte n.23.cum ſeq.de reſcript.vnde quælibet cauſa,etiam leuis,excuſat à periurio,ſicut excuſat à dolo.Grat.cõſ.50.n.75.
7 cum ſeq. lib.1. & ſicut inſtrumentum non obligat ignorantẽ, ita nec dubitantem. Decian. conſ.39. nu.21.& ſeq. lib.2. In propoſito autẽ negari non poteſt,quin ceſſet dolus,quia apud ipſos Canonicos fuit ſaltim probabilis dubitatio, an terrena

culta,

culta, de quibus eſt controuerſia, eſſent comprehenſa in dicto pacto, vt colligitur ex ipſa deciſione, igitur à periurio ipſi debent excuſari, cui conſequens eſt dicere, vt exceptio periurij non impediat executionem oblig. Cameralis: præſertim, quia aliæ etiam poſtea ab ipſis Canonicis factæ ſunt probationes, ex quibus ſaltim magis dubia redditur huiuſmodi exceptio, ita vt requirat altiorem indaginem: & donec per tres ſenten
8 tias conformes, ſeu rem iudicatã de contrauentione, ſeu non implemento non liquet, executio obligat. Cameralis, quæ eſt
9 certa, non debet retardari, quia de liquido ad illiquidum,
10 non admittitur compenſatio, l. vlt. C. de compenſ. nec poteſt dici perfecte liquidum, quod per ſententiam non fuerit liquidatum, Bald. in l. item quia, in 2. lect. num. 1. ad fin. verſ. non poteſt dici. ff. de pact.

Poſtremo non obſtat exceptio compromiſſi, quæ (vt dicitur) ſu-
11 ſpendit iuriſdictionem Iudicis ordinarij, Blanc. de cõpromiſſ. q. 6. de effect. compromiſſ. nu. 17. in princ. quia ipſe euidenter loquitur de compromiſſo neceſſario, facto vigore ſtatuti. Et aliud dicitur de compromiſſo voluntario, de quo agitur, quia arbitri (inquit) electi ſecundum ius commune, nõ ſuſpendunt
12 iuriſdictionem, ſed altera partiũ poteſt redire ad Iudicem ordinarium; tamen & ſi aduerſus eum pœna adiecta in compromiſſo committatur, l. ſi quis rem. ff. de arbitr. & gloſ. & Doctor. in Clem. quamdiu, de appell.

Præterea in caſu propoſito, arbitri electi fuerunt inter ſe diſcordes, & poſtea alter eorũ ab Vrbe diſceſsit, & quod magis eſt, ipſe D. Vincentius cõmiſsionem impetrauit, atque ita renunciauit cõpromiſſo, & Signatura cauſam cum facultatibus Auditoris Cameræ mihi cõmiſit, igitur præcitatis contrarijs rationibus, obligatio Cameralis ſuum debet ſortiri effectum.

R. P. D. COTTA.

Tiburtin. Caſtri S. Poli. 27. Martij 1564.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor obligatus in ſe ſuſcipere litem, eſt cogendus hoc facere*

cere donec conſtet de enormiſsima læſione intentata.

2 *Oblig.Cam.de ſui natura habet executionem paratam.*

3 *Oblig.Cam.non admittit exceptiones extrinſecas a cõtractu,et requirentes altiorẽ indaginẽ etiã ſi adſit abſolut.à iur. n.4.*

5 *Exceptio læſionis non impedit execut.oblig.Cam. & quare.*

6 *Obligatio de non mouendo litem an & quatenus ſe extendat.*

7 *Remedium l.2.C.de reſc.vend.an veniat ex natura cõtractus*

8 *Precium in dubio præſumitur iuſtum.*

9 *Exceptio enormiſsimæ læſionis non reſultat ex ipſo contractu, ſed ex facto extrinſeco.*

10 *Fideiuſſor nõ tenetur defendere cõtra remediũ a iure proueniẽs*

11 *Oblig. Cam. executio non retardatur per exceptionem dubiam & requirentem diſcuſsionem.*

12 *Litium euentus ſemper eſt dubius.*

13 *Fideiuſſor qui promiſit in ſe ſuſcipere litẽ an & quando teneatur, & n.14.*

DECISIO CXLVII.

IN Tiburtina Caſtri in qua Illuſtriſs.D.Paulus Iordanus Vrſinus vendiderat Caſtrum Illuſtriſs.& Reuerendiſs. Card. de Ceſis & vltra renunciationem læſionis, & clauſulam donationis pluris precij,& promiſsionis de non cõtrauenien. ex quauis cauſa & occaſione aderat etiam promiſsio expreſſa quod ipſe non inferret litem eidem Illuſtriſs.D.Card.immo ab alijs motam in ſe ſuſciperet ſuis ſumptibus & expẽſis à principio, medio,& fine,pro quo tanquam principalis, & inſolidũ & de ſuo proprio ſe obligauerunt nonnulli fideiuſſores cum iuram. in forma Cam.& mota lite per eundẽ Illuſt.D. Paulũ in Rota ex capite enormiſs.læſionis,& remedij l.2.C.de reſcin. vend. Illuſtriſs.D.Card.agebat contra fideiuſſores corã A.C.ad hoc vt ipſi ſuſciperent litem in ſe,& ſubminiſtrarent expenſas litis virtute eorum obligat.in forma Cam.Vnde fuit dubitatum ab A.C.an d.fideiuſſores poſſent excipere de iuribus Illuſtriſſ.D. Pauli principalis ſui ex remedio d.l.2.vel aliter cõpetente an teq̃ eſſet in Rota declaratũ huiuſmodi remediũ cõpetere principali,& me ꝓponente in Rota dubiũ ſub die 17.Martij 1564

Hhhh con-

1 cōcluſū fuit pro maiori parte Dñorū† fideiuſſores teneri in ſe
ſuſcipere litem & ſubminiſtrare expenſas donec conſtet de
enormiſſima læſione intentata, vt hoc quia fideiuſſores ſunt
2 obligati in forma Camer. † quæ obligatio ex ſui natura habet
3 executionem paratam † & non admittit exceptiones extrin-
ſecas à contractu,& requirentes altiorem indaginem ſed om-
nino debet exequi. Caſſad.deciſ.vnica de mut.pet.Mohed.de
4 ciſ.31.& ſeq.Io.Paulus deciſ.285.& hoc etiam procedit† da-
to quod haberent abſolutionem à iuramento propter priuile-
gium A.C.Mohed.deciſ.80.in fin.Ant.Auguſt.deciſ.72.lib.3.
5 Cum igitur iſta exceptio † læſionis perueniat non ex corpore
ipſius cōtractus, ſed extrinſecus ex ipſa medietate precij quæ
probanda eſt, igitur non eſt admittenda vt in terminis enor-
miſsimæ leſionis eſt deciſ.Pthol om.46.indebiti,& dictum fuit
6 non obſtare † quod obligatio de non mouendo litem non in-
telligatur de lite, quæ prouenit ab actione oriente ex eodem
contractu,& ſic ex natura ipſius contractus,vt per Alex.cōſ.
7 20.n.2.lib.1. quia † negatū fuit quod iſtud remedium perue-
niat ex natura contractus, quinimò eſt generale quod ab ex-
tractu competit omnibus & ex quocunque contractu Corn.
8 conſ.60.num.3.vol. 1. Immo † cum precium in dubio præſu-
matur iuſtum Corn.d.conſ.6.n.3. vol.1.Affl. deciſ.220. iſta
9 exceptio non dicitur reſultare ex ipſo contractu, ſed ex facto
extrinſeco,ſcilicet modicitate precij, in caſu autem Alexan.
exceptio ipſa ex natura contractus fideiuſsionis,quia eo ipſo,
quod quis fideiuſſores recipit, ſtatim tenetur eis cedere ius,
quod habet aduerſus principalem, ſi contra eos agat, & hoc
eſt de natura fideiuſſionis & ita loquitur Alex.Fuit etiam di-
ctum non obſtare quod cum iſtud remedium competat de iu-
10 re ipſi Illuſtriſs. D. Paulo, † fideiuſſores quoque non teneri
defendere Card.ſicut nec ipſe principalis per l. 2. C. de fide-
iuſſ. minor. quia non eſt clarum quòd hoc remedium compe-
tat ipſi Illuſtriſs.D.Paulo,ſtante quod in venditione adeſt re-
nunciatio læſionis,promiſſio de non contraueniendo ex qua-
uis

Digitized by Google

uis cauſa, & donatio eius, quod pluris ipſa bona valerent: &
11 cum † hoc ſit dubium, & requirat diſcuſſionem, interim fideiuſſores non debent retardare executionem obligationis in forma Cameræ. Item in ea l. 2. dicitur quod tunc demum fideiuſſores non tenebantur cum apparuit, ergo a contrario quod non apparet tenentur, & hoc tanto magis dictum fuit, quia ex verbis inſtrumenti apparet partes cogitaſſe ad omnes lites ſiue iuſtè, ſiue iniuſtè mouendas & ex quacunque actione, quia non ſimpliciter promiſerunt ſoluere expenſas, ſed promiſerunt etiam ſuſcipere lites † quarum euentus ſemper du-
12
13 bius eſt: & ſic non eo ipſo, † quod eſt mota lis Cardinali ſiue iuſta, ſiue iniuſta ſufficit, vt fideiuſſores teneantur non habita ratione, an iure permittente, vel nō lis mota ſit ad l. ante pen. ff. rem rat. haber. Bart. & alij in l. amplius non pèti. ff. eod. dictum etiam fuit non obſtare, quia fideiuſſores ſe obligauerant inſolidum tanquam principales, perſona Illuſtriſs. D. Pauli cēſetur extranea, quoad ipſos, & vltra promiſſionem de ſuſcipiē
14 do litem. ex quibus firmata fuit reſolutio per maiorem partē dominorum † quod fideiuſſores teneantur ad ſuſcipiendam litem, & ſubminiſtrandas expenſas, quouſque conſtiterit de enormiſſima læſione, & declaratum fuerit dictum remedium competere Illuſtriſs. D. Paulo, quia tunc amplius non tenebuntur, & habebit locum diſpoſitio d. l. 2. C. de fideiuſ. minor. & dabitur repetitio ad pecunias, quas indebitè ſoluiſſe reperientur.

R. P. D. ORANO.

Roman. executionis Cam. obligat. Veneris 21. Aprilis. 1593.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Camer. non admittit niſi exceptiones ſolutionis, falſitatis, & nouæ conuentionis.*

2 *Obligat. Camer. executio non retardatur ex cauſa erroris, niſi ſit euidens, etiam quod verſetur circa cauſam finalem obligationis n. 3.*

4 *Falſitas cauſæ an & quādo retardet executionem oblig. Cam.*

 5 *Læſio*

Digitized by Google

5 *Læſio enormiſsima an & quando retardet execut. oblig. Cam.*
6 *Filius poteſt detrahere ſuam legitimam in omnib. bonis patris.*
7 *Error circa cauſam finalem quomodo adeſſe cognoſcatur.*
8 *Error, falſitas cauſæ, & læſio non debent conſiderari reſpectu partis bonorum, ſed reſpectum omnium.*
9 *Compenſatio fit vnius rei ad aliam quando plures res ſimul coaceruatæ ſunt.*
10 *Precium ſuppletur reſpectu aliarum rerum ſi reſpectu vnius adſit deceptio.*
11 *Exceptio non implementi impedit executionem oblig. Camer.*
12 *Reſeruans conſenſum directi domini non dicitur ſe aſtringere ad illum impetrandum.*
13 *Reſeruare aliud eſt, aliud factum promittere.*

DECISIO CXLVIII.

PRoducto pro parte Illuſtriſs. D. Card. inſtrumento obligat. Cam. vallato, & in vim facultatum A.C. delegatus eius executione petita, cum illud ex aduerſo ſub prætextu erroris ac enormiſſimæ læſionis in dubium reuocaretur dedi dubium an eſſet exequendum. & Domini die 29. Martij primum in contumaciam agentium pro Excellentiſs. D. Duce, & deinde veneris 2. Aprilis vtraq; parte Informante vnanimiter affirma
1 tiue reſponderunt quia cum ſit † clarum & liquidum ac ſolẽniter cum interuentu proximiorũ Excellentiſs. D. Ducis Sfortiæ minoris & decreto iudicis celebratum, non admittit exceptionem niſi ſolutionis, falſitatis, & nouæ conuentionis Bar. in l. 1. §. & parui. ff. quod vi aut clam. Caſſad. deciſ. vnica de mur. petit. Galleſ. de oblig. Cam. par. 4. q. 1. in princ.
2 Defectus autem vel error cauſæ † propter quam prętenditur obligationem fuiſſe inſtrumento adiectam vt impediat illius executionem neceſſarium eſt quod ſit euidens Alex. in l. qui
3 Romæ §. duo fratres n. 54. de verb. oblig. etiam † quod verſetur circa cauſam finalem obligat. Bart. in l. demonſtratio falſa §. quod autem n. 13. & ibi Imol. col. 3. verſ. item adde circa id. Socin. n. 4. & ſeq. de cond. & demonſtrat. Corn. conſ. 309. nu. 4.

4 n.4. lib. 1. & talis ſit quæ † ſi fuiſſet vera induxiſſet ad ita diſponendum, vel ſi perſpecta fuiſſet eius falſitas aut error obligantem non diſpoſuiſſet ad eum modum, vel ſub illa forma ſe obligandum Fulgoſ. in l ſi cũ te. n.4. & ibi Caſtr. n. 3. de pact. Socin. conſ. 159. nu. 22. lib. 2. Non ſecus ac enormiſſima læſio
5 quæ † ita demum obligat. Cam. retardet ſi altiorem indaginẽ non requirat Galleſ. de oblig. cam. par. 4. q. 1. n. 17. Ant. Canar. in tract. de execut. inſtrum q. 51. & ſeqq. Ant. Aug. tit. de iur. iur. §. de oblig. in form. Cam. n. 4. Vnde cum Excellentiſs. D. Dux propter donationem irreuocabiliter inter viuos ſibi Illuſtriſs. D. Card. in d. inſtrumẽto factam de omnibus Caſtris bonis, iuribus & actionibus quas in ſtatu Lombardiæ habet reſeruatis tantummodo iuriſdictione Caſtrorum in prædictis bonis vſufructu ſua vita durante, bonis mobilibus ac facultate quomodolibet diſponendi de bonis donatis vſque ad ſummam ſc. 50. mil. viciſsim eidem D. Card. promiſerit ſoluerle libere 50000. ſcut. nec non 50000. alia pro precio datij Ongepadi Turricellorum quoad proprietatem & vſumfructum ſibi ceſsi ac alia 50. mil. approbando alienationes per eundẽ ad ſummam 50. mil. ſimilium factas prout in inſtrumento deſuper cõfecto habetur, non poteſt talem errorem & in conſequentiam defectum conſenſus prætendere per quem reuocare valeat oblig. Cam. executionem, Nam quãuis admittatur D. Ducem poſt obitũ D. Card. ad bona per q. Card. de S. Flora ſuis fratribus de quorum numero fuit Comes Sanctæ Floræ Parens D. Cardinalis, & eorum deſcẽdentibus maſculis donata per fideicommiſſum eſſe vacatum: ideoq. probabiliter prima facie errore videri inductum ad promittendum 100000. ſcuta ſtante aſſertione, & cauſa præmiſſis nempe quando Illuſtriſſ. D. Cardinalis poſt ſuum ab hac vita deceſſum ſibi donabat bona huiuſmodi credendo ea ad eiuſdem liberam diſpoſitionem pertinere cum tamen mortuo ad ſe vigore donationis à Cardinale S. Floræ emanatæ prouentura eſſent; nihilominus quia in hac donatione & Ceſſione per Illuſtriſſimum D. Cardi

nalem

nalem D.Duci facta nec dum cōprehenſa fuerunt bona in donatione Card. ſenioris.q. Comiti S.Floræ aſſignata,& aliun-
6 de per eundemD.Comitem poſtmodum acquiſita† in quibus omnibus ſibi vti filio nō obſtante quauis prohibitione etiam in præmiſſa donatione expreſſa,quę in effectu reciprocum pactum inter fratres obtinet legitimæ detractionis beneficium competebat,vt fuit alias deciſum coram R.p.d. mĕo Decano in illa Portuen.bonorum de Columna,verum etiā dos materna,& altera excellentiſs. D.Ducisſæ Soræ ſorori ſuæ germanæ teſtamento pro communem parentē relicta,& præter æs alienum ab eodem quondam Comite contractum ſoluta,quæ omnia (vt notum eſt) fideicommiſſum minuebant pariterq. renunciatio ſpei fideicommiſsi in bonis Illuſtriſſ. D.Pauli Sfortiæ ſui patrui iam ætatis prouectæ, & remisſio alterius fideicommisſi in bonis paternis pro ſe,& ſuis hęredibus ex cesſione iurium ſuæ ſororis,& eius deſcendentium in teſtamento paterno ſubſtitutis, & ad ea vocatæ in euentum quod poſt d. CardinalemDux ſine filijs deſcendentibus legitimis maſculis eidem vel eius deſcendentibus prædecederet, ac denique ius quod ſuper ſtatu Sāctæ Floræ ratione primogenituræ prætendere poterat,fateri oportet horum æſtimationem altiorē indaginem requirere per quam agnoſci posſit an error præ-
7 tenſus verſetur circa cauſam finalē dictæ promisſionis†adeo quod aliter eam non fuiſſet facturus.Bart.in l.1.n.6.ff.de do-
8 nat.Alex. in l.dedi la ſecunda n.8.ff.de cond.ca.dat.† etenim error ſiue falſitas cauſæ,vt etiam læſio inſpicienda eſt,non tantum habita ratione ad bona per Cardinalem S.Floræ donata, ſed etiam aliunde ad illuſtriſs.D.Card.peruenta, & poſtmodū D.Duci ceſſa,atq; ita nō vno ex præmisſis rebus donatis,ſed vniuerſū corpus quod eſt indiuiduū, attendēdū eſt præſertim
9 cum non ſit inconueniens † quod quando plurium rerum in donatione coaceruatio cōcurrit fiat cōpenſatio vnius ad aliā
10 l.ſi duorum.§.ſed rectius.ff.de act.empt.& ſi † deceptio appareat in vna earum, per precium aliarum ſuppleatur. Bald.in l. vlt.

Digitized by Google

vlt.§.præterea nu.4. C. de iur. dot. & conſ. 91. in fine lib. 2. quem ſequitur Aret. in l.ſcire debemus. n.5.ff. de verb. oblig. Tiraq. pe retract. lignag. §.23. gloſ. 1. nu. 17. Idq. eo magis, quia in donatione, & ceſsione prædictorum bonorum fuit facta mentio fideicommiſſorum ſuper ijs impoſitorum, vt patet tum quando D Cardinalis expoſuit ſe huiuſmodi ceſsionem facere pro augmento fideicommiſſorum, & primogenituræ ad fauorem D. Ducis exiſtentium, tum etiam quando pro parte D. Ducis promiſſio interuenit per quam declaratũ fuit quod in euentum deficientis ſuæ lineæ maſculinæ legitimæ, & naturalis, fideicommisſis, diuiſioni, inueſtituris, & primogenituræ Illuſtrisſimæ domus Sfortiæ nõ cenſeatur præiudicatum, nam cum appareat introducta fuiſſe in domo Sfortia alia fideicõmiſſa quam illa de quibus in donatione Card. ſenioris, & domini Comitis S. Floræ de illis intelligi debet fuiſſe actum arg. l.fundus qui locatus, & ibi gloſ. ff. de fund. inſtruct.

Non obſtat quod prætenditur Illuſtriſs. D. Cardinalem dixiſſe ſe donare legitimam & trebellianicam D. Duci & in eius recompenſam acceptaſſe promiſsionem ſummarum de quibus in inſtrumento; cum tamen Trebellianicæ detractio tam in bonis ex donatione Card. Senioris ſibi quæſitis, quam etiam paternis eſſet prohibita, quia fuit reſponſum D. Cardin. in ceſſione facta D. Duci non aſſeruiſſe ſibi debitam in d. bonis aliquam Trebellianicam, ſed tantummodo ad impugnandam ceſſionem dixiſſe quod cedebat omnia iura ſibi competentia etiam occaſione legitimæ & trebellianicæ; adeo quod ampliatiue, non limitatiue locutus eſt l. etiam de verb. ſignific. cum vulgaribus.

11 Nec refragatur quod exceptio non † implementi obſtet obgat. Cam. ita quod ex inſtrumento executiuo non poſsit agere qui pro parte ſua inſtrumentum non ſeruauit iuxta l. Iulianus. §. offerri. de act. empt. Bald. in l. traductio 3. q. in fine. C. de act. empt. quia non conſtat Illuſtriſs. Dominum Cardin. præmiſiſſe aut ſe obligaſſe ad aliquod factum quod per eum

non

non fuerit adimpletum, licet enim in ceſsione Caſtrorum & iurium feudalium reſeruauerit conſenſum directi domini ta-
12 men per hoc † ad illius impetrationem non ſe aſtrinxit, ſed tantummodo præſeruauit contractum à caducitate quatenus directus dominus noluiſſet aſſenſum dare. Iaſ. in l. fin. nu.
13 144. C. de iur. emph. & aliud eſt reſeruare, † & aliud factum promittere vt bene hic per informantes.

ILLVSTRISSIMO SERAPHINO.

Romana pecuniaria, Lunæ 28. Aprilis 1586.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtrumentum dicitur continere probationem probatam.*
2 *Obligationem erroneam eſſe, eſt altioris indaginis.*
3 *Noua conuentio inducitur ex cōpromiſſo facto, & laudo ſubſecuto.*

DECISIO CXLXI.

FVit reſolutum cōſtare de credito claro, & liquido Dominorum de Antinoris, & Alemannis per inſtrumentum publicū
1 obligat. Cameralis, quæ dicitur continere probationem proprobatam. Aym. conſ. 317. n. 1. & ideo locum exequutioni dicti inſtrumenti, non obſtantibus ex aduerſo deductis. Nam
2 quod deducitur, obligationem cōtractam fuiſſe per errorem, non bene probatur, & res requirit altiorem indaginem, quia multa deducūtur, ex quibus iſte error redditur inueriſimilis, & dubius, maximè quia cauſa in tot locis fuit agitata.

Non obſtat, quod rigor obligat. Camer. non eſt attendendus, ex quo fuit vulnerata per compromiſſum, & laudum inde ſequu-
3 tum, quæ inducunt nouam conuentionem. Alex. conſ. 22. n. 3. lib. 1. cum alijs, quia licet non conſtet, quod Domini de Sangallettis illud acceptauerint, tamen Domini intelligunt, quod procedatur ad executionē oblig. Cameralis, iuxta terminos, & moderationem in laudo contentam, & ideo ordinarunt Domini, vt laudum producatur, & iuxta contenta in eo ad executionem procedatur.

R. P. D. LVDOVISIO.

Roman. Cenſus. Veneris 26. Nouembris 1604.

S V M-

R. P. D. LVDOVISIO.

Romañ. cenſus. Veneris 26. Nouembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum publicum eſt probatio probata, et non indiget coadiuuatione,& adminiculis.*

2 *Simulatio probatur cõiecturis, et præsũptionibus limitatur. n. 5.*

3 *Simulatio excluditur coniecturis,& præſumptionibus.*

4 *Simulationis præſumptio excluditur ex numeratione pecuniæ.*

6 *Identitas eſt proban. quando eſt fundamentum intentionis.*

7 *Emptio rei propriæ dari non poteſt.*

8 *Cenſus non poteſt imponi ſuper re propria ad fauorem domini.*

9 *Hypotheca non cadit in re propria.*

10 *Hypotheca continetur in conſtitutione cenſus.*

11 *Fraus non conſideratur in eo actu, qui fieri poteſt fraude ceſſãte.*

12 *Simulatio excluditur quando cauſa actus verificatur.*

13 *Fideiuſſor non poteſt eſſe teſtis in cauſa in qua eſt fideiuſſor.*

14 *Exceptio ſimulationis ſi non ſit concludenter probata non impedit executionem oblig. Camer.*

DECISIO CL.

POſt multas poſitiones huius cauſæ, tandem DD. vnanimiter in eam venerunt ſentẽtiam hæredes Darij teneri ad ſolutionem cenſus ſcut. 600. die 9. Februarij 1587. ad fauorem q. D. Fabij Aronnis ſenioris impoſiti: adeſt. n. inſtrumentũ habens omnes ſolemnitates publicæ ſcripturæ, & interuenerunt omnia requiſita in conſtitutione cenſus ex diſpoſitione bullæ
1 Pij V. & licet inſtrumentum iſtud ſit ex ſe probatio probata, & nulla propterea indigeat coadiuuatione, aut adminiculis Bal. in l. intereſt in vlt. not. C. de ſolut. Dec. conſ. 36. nu. 2. nihilominus pro eo adducuntur ab informantibus pro D. Fabio multæ vrgẽtes coniecturæ,& veriſimilitudines ad ma-
2 gis excludẽdum allegatã exaduerſo ſimulationẽ, † quæ ſicut
3 coniecturis,& præſumptionibus probari poteſt † longe magis etiã excludi, vt bene per Cæphal. conſ. 325. & ſeq. inter quas coniecturas viſa eſt potiſſima, & multum conſiderabilis illa,

Digitized by Google

quæ deſumitur ex partita Banchi D.Bernardi Olgiati, in qua apparet prætium cenſus, quod legitur in inſtrumento ſolutum à Domino Fabio fuiſſe poſitum ad creditum Darij venditoris eodem met die conſtituti cenſus, cum expreſſione, quod ſint eædem met pecuniæ, quam coniecturam alias magni fecit Rota ad iſtum effectum in vna Bononień. cenſus, 19. Octobris 1598. coram R. p. d. meo Decano Penia. Hinc etiam
4 iuſtificatur narrata numeratio, quod maxime † excludit præſumptionem ſimulationis Aym. conſ. 145. n. 7. circa medium fuit dictum in Roman. ſimulationis. 14. Maij 1601. corā R. p. d. meo Iuſto. Ponderarunt etiam DD. promiſſionem dādi plures fideiuſſores, & interim non deberēt recedere, ſed firmam manere obligationem D. Olgiati, & plures alias cautelas tam pro aſſecuratione ſolutionis fructuum, quam pro firmitate, & validitate cenſus, ad quid enim perditio hæc in cenſu fictitio, & ſimulato: vigebant etiam multæ aliæ coniecturæ enumeratæ ab informantibus pro D. Fabio.

Quæ autem è cōuerſo pro ſimulatione adducuntur viſæ fuerunt
5 DD. multum leues, & exiguæ † cum tamen requirantur efficaces, & dilucidæ Caputaq. deciſ. 163. par. 3. illa. n. præcipua, & in qua Darij faciunt magnum fundamentum deducta ex apoca, ſeu declaratione D. Fabij ſenioris confecta die 12. Martij 1587. non placuerunt DD. Declaratio. n. non refertur ad retroſcripta folia, ſed ad cenſum in retroſcriptis folijs deſcriptum, & non apparet, quod ſit ille de cuius executione hodie agitur, in ea enim non ſit aliqua mentio temporis, Notarij, aut aliquarum qualitatū ex quibus colligi poſſit, quod de iſto cenſu ſcut. 600. vt ſupra per Darium impoſitum loquatur, ſed ſimpliciter ſe refert ad retroſcripta folia, quæ ſi non exhibeantur declaratio remanet in incerto, & nihil concludit auth. ſi quis in aliquo C. de eden. & folia, quæ dantur inciſa, & lacerata non ſine ſcrupulo, & ſuſpitione non releuant, niſi duobus copulatiue probatis, videlicet quod loquantur de hoc cenſu, & quod ſint illamet retroſcripta, quæ vocantur in dict.

apoca,

apoca, & propterea non ſufficeret probatio, quod folia concordētur cum inſtrumento de quo agitur. Nec facit quod dicitur non conſtare de pluralitate cenſuum, quia nec etiam
6 conſtat de identitate, & † tamen eſt probanda ab aduerſarijs, vti fundamentum ſuæ intentionis Corn. conſil. 144. poſt n. 11. lib. 4. Aym. conſ. 198. num. 4. ſed identitas non probatur, nec probari poteſt, cum impoſſibile ſit declarationem, de qua in apoca applicari cēſui iſti, illa. n. præſupponit, vt loquitur de cenſu impoſito à tertio cantante ad fauorem Fabij ſenioris, qui re uera ſpectat ad Darium, & de eius pecunijs fuit emptus, quæ accommodari non poſſunt huic cenſui vendito à Dario domino Fabio ſeniori, alias enim daretur em-
7 ptio rei propriæ, † quæ eſt impoſſibilis l. cum res C. de contrahen. empt. l. ſuæ rei ff. eod. titul. l. neque pignus ff.
8 de regul. iur. & quod † ſuper re propria non poſſit quis ad ſuam vtilitatem cenſum imponere fuit dictum in Romana nullitatis cenſus, 9. Decembris 1602. coram R. p. d. meo
9 Lancellotto, † in rem enim propriam non poteſt cadere hypotheca l. ſi rem alienā la 2. ff. de pignor. & tamen in con-
10 ſtitutione cenſus, vltra † quod de ſui natura continet hypothecam, vt per Couarr. lib. 3. variar. reſol. c. 7. poſt n. 6. adeſt enim expreſſam ipſius Darij.

Non obſtat quod in inſtrumento appareat Dariū accepiſſe hanc ſummam ad cenſum ad effectum reualēdi de fructibus ſocietatis officij per eum vti fideiuſſorem ſolutis, quia cum re vera potuerit ſic contrahi, & ad iſtum effectum ceſſat ſuſpicio ſi-
11 mulationis Aym. conſ. 319. n. 9. in fin. & non poteſt dici † in fraudem factam, quod licuit facere fraude ceſſante l. qui autē in princ. ff. de his quæ in fraud. cred. Zuccard. in l. 1. num. 51. in fin. C. qui admitt. Ign. poſt Bald. quem citat in authen.
12 ex cauſa num. 72. C. de lib. præter. Immo iſta † perexiſtens cauſa, quæ vera fuit, excludit ſuſpicionem ſimulationis, vt fuit reſolutum in vna Fauentiñ. bonorum. 2. Aprilis 1571. coram bon. me. Cardinali Lancellotto.

Digitized by Google

Nec releuat quod dicatur Fabium ſeniorem nunquam exegiſſe fructus iſtius cenſus; iſta.n.negatiua non probatur, & quietantiæ ſi extant erunt in manibus aduerſariorum.

Minus etiã facit D. Fabium non curaſſe quod fideiuſſores accederent, vt fuerat promiſſum, quia non debuit eſſe de hoc ſolicitus, cum ſua magis interſit D.Olgiatum remanere obligatũ, cuius obligatio expirabat cum primum alij acceſsiſſent. Nec dixerunt DD. eſſe attendendam aliquam atteſtationẽ D.Bernardi factam, vel faciendã, quia durat adhuc obligatio, & fi-
13 deiuſsio ipſius, † & ꝑpterea debitor eſt, & non eſt conueniẽs quod dicat teſtimonium in cauſa propria ad ſui fauorem, vt fuit reſolutum in Foroliuieñ. cenſus, 9. Februarij 1590. coram bon. mem. Orano.

Alia, quæ adducuntur viſa fuerunt ſatis leuia, & minus digna quod allegentur contra inſtrumentum clarum, & in omnem euentum tolluntur præſumptiones, quæ pro inſtrumento ſunt vrgentes Paul.de Caſtr.conſ.162.n.1.lib.1.Felin. in cap.fin. num.7.de præſumpt.tanto magis, quia agitur de executione
14 obligationis Cameralis, † quam nõ impedit exceptio ſimulationis, niſi ſit concludẽter probata, vt fuit reſolutum in cauſa Romañ. cenſus de Columna coram R.p.d.Lancellotto.

R. P. D. GYPTIO.

Romañ. affictus. Lunæ 8. Februarij 1593.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſio affictus non debetur, niſi probatis omnibus requiſitis.*
2 *Remiſſio affictus ad hoc vt concedatur quæ ſint probanda. n.3. & ſeqq.*
4 *Damnũ pro remisſione affictus, de quo tempore ſit probandum.*
5 *Locatio vnica dicitur, quando eſt eadem res, & ſunt eædem perſonæ, licet ſolutio ſit diuiſa. & n.6.*
7 *Sterilitas vnius anni debet cõpẽſari cũ fertilitate alterius. et n.8*
9 *Sterilitas vniꝰ anni tãtũ nõ eſt attẽdẽda in remiſſione mercedis.*
10 *Vbertas & fertilitas aliorum annorũ an ſit proban. per locat.*
11 *Remiſsio affictus an, & quando ſit facienda.*

12 *Re-*

12 *Renunciari poteſt caſibus fortuitis, & inopinatis.*
13 *Verba contractus debent interpretari ne ſint ſuperflua.*
14 *Conductor renuncians iuri petendi remiſsionem affictus, non dicitur renunciare in caſu in quo fere nihil percepit.*
15 *Remiſsio affictus an & quãdo ſit facienda eſt in arbitrio iudic.*
16 *Damnum eſt diminutio patrimonij.*
17 *Conductor non debet locupletari cum iactura locatoris.*

DECISIO CLI.

ILluſtriſs. D. Mutius Matthæus de anno 1583. conduxerat à RR.DD.Canonicis & Capitulo S.Mariæ in Via lata quoddã eorum caſale ad nouẽnium ſub annua reſponſione ſc.690. ac certis pactis & conditionibus præſertim quod ipſi non poſſet nec deberet vllo vnquam tempore petere aliquod defalcum, reſtaurum, recompenſam, remiſſionẽ, compenſationem, ſatisfactionem aut deductionem aliquam dicti annui affictus, occaſione inundationis aquarum aut fluminis Tiberis etiã quãtumuis inſolitæ, grandinis ſiccitatis, abſentiæ Romani Pontificis, vel curiæ ab Vrbe, vel mortis eiuſdem, & ſic occaſione Sedis Apoſtolicæ vacantis, ſterilitatis, & generaliter occaſione cuiuſcunque alterius caſus fortuiti opinati, vel inopinati extraordinarij & inexcogitabilis, quibus omnibus, vna cũ quibuſcunq; decretis cameralibus reſcriptis Apoſtolicis, & motuproprio vel aliàs quomodolibet etiam manu Papæ ſignatis vel ſignandis editis, vel edendis, aut alijs quibuſcunq; conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis circa præmiſſa deſuper factis ſeu faciẽdis, ac emanatis, ſeu emanandis d. Illuſt. D. Affictuarius medio iuramento & certa eius ſcientia expreſſe renunciauit & refutauit, quo vero ad bellum & peſtem remiſerunt ad iuris diſpoſitionem, & aliter prout latius in inſtrumento locationis continetur.

Verum quia d. conductor propter nimiam ſterilitatem, ſeu aquarum Tiberis inundationẽ exiſtimabat cogi non poſſe ad ſolutionẽ affictus anni 1590. ſed eſſe locum remiſsioni mercedis, idcirco coram me de partium conſenſu deputato dubitari cõ tingit

tingit aliquibus in facto præſuppoſitis An debeatur remiſſio
1 affictus prædicto conductori.† Et non deberi DD. cócluſerunt moti tum præcipue ex eo quia non probauit omnia ea quæ probanda erant ad effectum obtinendi remiſsionem vt mox dicitur & tradunt Corn.conſ.128.n.18.in fin.lib.2.Bero.cóſ. 141. n.7. lib.1. tum etiam quia eidem obſtat ampliſsima renunciatio de qua ſupra.

Nam quod attinet ad caput probationis, Primo non obſtat Ca-
2 ſale † fuiſſe bene cultum, & iuxta communem vſum & artem agriculturæ cultiuatum prout iudici conſtare debet Salic.in l.ſi vno n.1.verſ.& multa ff.locat.Neuizan.conſ.90.n.16. ſolum enim fuit articulatum quod de anno 1590. pro quolibet rubro terræ d.Caſalis ſeminan. conductor erogauit ſcu.40. & quod recollegit ſolum rubr.93. grani,& ſc.350.pro herbis,ex quibus detracta impenſa non recepit medietatem d. pẽſionis
3 ſc.690.quia hoc non ſufficit, debebat.n.probare † ſterilitatẽ & ipſius damnum intollerabile,vt per Corn.& Bero.ſuperius citatos præter id quod teſtes examinandi patiuntur aliquas exceptiones nec ſufficienter concludunt dictã impenſam maxime quia exaduerſo datur fides quatuor mercatorum cum qua etiam concordat quartus ex prædictis teſtibus ad oſtendendum quod pro quolibet rubro ſeminan. ſufficiunt ſcuta 25.aut 26.

4 Ex alio etiam huiuſmodi probatio non releuat, quoniam nõ damnum vnius anni, ſed totius nouennij oportebat probare
5 ſiquidem† vnica eſt locatio,quia eſt vna res,vnus contractus vna obligatio tam reſpectu locatoris,quam conductoris & licet ſolutio affictus ſit diuiſa per annos, non tamen aliquid eſt implendum ex parte locatoris. Bart. in l.ſi ſeruus communis Mæuij §.fin.n.7.de ſtipulat.ſeru.Bald.conſ.316.par.3. Socin.
6 conſ. 125. in princ.lib.1. cum concord. Et quod locatio † ſit vnica patet, quia ſi plures ſeparatę eſſent vnus annus alium non ſuppleret, vt dicunt Bald.& Salic. in d.l. licet Imol.in d. c.propter ſterilitatem.

7 Non

7 Non obſtat † quod moderni Mediolanenſes in tractatu de-
8 remiſsione mercedis n.23.ſentiant contrarium † quia eorum
opinio non eſt vera nec tenenda,quia nimis fauet conductori
bus cũ iactura locatorũ q̃ poſſunt obijcere fertilitatẽ annorũ
præteritorũ & illã recõpẽſare cũ dãno ſterilitatis alterius.Bal.
in d.l.licet q.10.C.loc.& eſt tex.in c.ꝓpter ſterilitatẽ ex eod.
ibi niſi cũ vbertate præcedentis, vel ſubſequentis anni,& in l.
ſi vno in princ.verſ.quid tamen vbi locator ſciens vbertatem
aliorum annorum ſi remittat ſponte ſterilitatem vltimi anni
ſibi præiudicat,alias nõ,quoniam vt ibi animaduertit gloſ.in
verbo ſit videtur donare,idem tenet Io.Bertaz.in tract. de-
Gabell.par.2.nu.52. poſt princ.& ſequitur inſignis DoctorD.
Laurẽtius de Pinu conciuis meus qui me à ſacro fonte leua-
uit conſ.126.n.80. & de communi teſtatur Capra in reg.88.
n.52.Rol.conſ.86. nu.6. vol.3. hanc etiam opinionem tenuit
Rota apud Epiſcop.Oriolen.licet has rationes non adduxerit
in vna Mediolanen. affictus 29.Martij 1583.

9 Præterea quod † ſterilitas vnius anni tãtũ non ſit attendenda
ad hunc effectũ ſatis demonſtratur ex eo ꝙ ſecundũ cõmunẽ
vſum & artẽ culturæ iſtorũ caſaliũ 9.anni requirũtur pro 3.in
tegris recollectis vt bene deducitur in vna Romañ.reſciſſionis
contractus corã S.D.N.28. April.1580.cui adſtipulatur dedu
cta ꝑ bo.me. *H*ieron.Gabr.conſ.68. lib.1.Cou.var.reſol.lib.
2.c.16.n.6.nec ad rẽ facit quod deciſ.loquatur de extrauagã-
ti Pauli II. qm̃ rationes quæ ibi afferuntur circa culturam ca-
ſalis Vrbis nihil cõe habent cũ prædicta extrauagãti Pauli II.

10 Nec dicatur † vbertatẽ aliorũ annorũ eſſe probãdã ꝑ canoni-
cos,quia ipſi non ſe fundant in iſta exceptione , ſed dicunt ꝙ
probatio conductoris non concludit quemadmodum conclu-
dere debet ſecundum Corn.*B*ero.& alios ſupra citatos.

Circa ſecundum caput reſpiciens renunciationem d. Mutij non
videtur multum inſiſtendum,quoniam eſto quod conductori
fiat de iure remiſsio propter ſterilitatem,non tamen fit de fa-
11 cili ſed ita demum ſi probetur magna fructuum ſterilitas l.ex
con-

Digitized by Google

conductor §.uis maior ff.locat.& vtrobique ſcribentes l.licet C.locati quæ ſterilitas a DD. vario modo declaratur vt per Abb.& alios in d. c.propter ſterilitatem.Salic.in d.l.licet.latè Neuiz.d.conſ.90.& opiniones DD. conatur ad concordiã reducere Corn.conſ.128.n.22.lib.2.

12 Sed quicquid ſit de iure communi † propter pactum fuit renunciatum generaliter & ſpecialiter ne dum caſibus fortuitis ſed etiam inopinatis, & in excogitabilibus cum obligatione Cam.& iuramento & omnes dicunt renunciationem valere & etiam ſeruandã maximè quando excipiuntur aliqui caſus vt in facti ſpecie l.ſi quis fundum in principio & ibi gloſ. locat. Bart.in d.l. merces. §. vis maior n.6.eod.tit.Corn.vbi proxime.n.16.Grat.conſ.161. n.15.cum pluribus ſeqq. vol.2. Calcan.conſ.24 n.7.de communi dd.modern. Mediolan.vbi proxime.n.57. in fin.contractus a cõuentione partium legem accipiunt l.contractus.§. ſed hæc ita ff.de reg.iur.l.1.§.legẽ.

13 ff.depoſit.cum ſimilibus,& † verba contractus ita interpretari debent, ne ſint ſuperflua Bal. in Rub.C.de contrahend.em pt.q.9.notat in l.ſi quando.de legat.1. & in c. ſi Papa de priuil.in 6.& in terminis ſterilitatis ad hoc vt verba aliquid operẽtur tenet Salicet.in l.licet in vlt.quæſt. C. locat. Grat.conſ. 161.n.2.lib.2.

14 Non obſtat † quod in renunciatione non comprehendatur caſus quando ex re locata conductor nil percipit quaſi quod deficiat eius intentio Imol.in c.propter ſterilitatem n.6. Ber. q.125.Mohed.deciſ.236. quod ſi bene põderẽtur verba huius renunciationis non poteſt tergiuerſari cõprehendere omnem caſum,& prædicti Doct. loquuntur in ſimplici renunciatione generali & Mohed. intelligit de caſu fortuito ſolito,& non de inſolito,& nos verſamur in claris quia etiam caſus inſoliti in d.renunciatione ſunt comprehenſi, & ſic intelligit & limitat Bero.d.q.123.in fin.

15 Et in omnem euentum † cum materia remiſſionis ob magnã ſterilitatem & damnum intollerabile arbitrio iudicis relinquatur

quatur

quatur Barb. conſ. 81. col.pen. n.18.lib.2.Modern.de arbit. iud.caſ.26.& ſeq.non videtur eſſe faciendam aliquam remiſſionem conductori quia de tempore recollectionis grani, & ſic de menſe Auguſti, vt exemplificat Neuizan. d.conſ.90. n. 23.& alij citati, adeo precium grani creuit, vt d.Mutius nullũ
16 paſſus fuerit damnum † prout eſt diminutio patrimonij l.2.& 3.ff. de dam. infect. quinimo ex magno,& intollerabili precio grani eiuſdem anni potuit ſoluere penſionem Canonicis & etiam multũ ſuperlucrari, vnde fit vt illa æquitas in qua leges fauore conductoris ſe fundant ceſſet prorſus hoc caſu, vt dicit Raphael in d.§.uis maior.qui non ſe reſtringit ad mẽſem Au-
17 guſti d.conſ.86.nu.8. quia non decet † conductori cum tam graui iactura canonicorum,& capituli lucrari,& ſi partium iu ra dubia eſſent,& obſcura (prout re vera nõ ſunt) nihilominus pro Canonicis & Capitulo iudicandum eſſet. l. lege Iulia. ff. de manum.cũ alijs congeſtis per Tiraq. de Priuileg. Piæ cauſ. Priuileg. 146.

ILLVSTRISSIMO PAMPHILIO.

Roman.executionis laudi. 26.Octobris 1584.

SVMMARIVM.

1 *Laudum præſumitur iuſte & rite latum.*

2 *Laudum habet executionem paratam quando obligat. Camer. eſt appoſita in compromiſſo.*

3 *Laudum eſt nullum quando non terminat omnes controuerſias hinc inde deductas.*

4 *Solutio in dubio præſumitur facta ex cauſa duriori, & antiquiori.*

5 *Solutio præſumitur facta in ea cauſa in qua magis correſpõdet*

6 *Legitima debetur deducto are alieno, & funeris impenſa.*

DECISIO CLII.

1 Domini dixerunt laudũ eſſe validũ: habet enim præſumptionem † pro ſe quod ſit iuſte, & rite latum Dyp. cõſ. 13.Dec.late conſ.375.nu.1. & ideo exequen.præſertim cum
2 habeat † executionem paratam ex obligat.Camer.& iuramẽto appoſito in compromiſſo Io.de Anan.conſ.50. n.8.

3 Neque obſtat quod opponebatur † eſſe nullum ex eo, quod non ſint terminatæ omnes controuerſiæ hinc inde deductæ l. dicere,& l.quid tamen ff.de recept.arb. quia tollitur hæc obiectio ex lectura compromiſsi, in quo datur facultas terminādi controuerſias coniunctim, vel diuiſim per vnicum arbitramentum,vel per plura prout citius vnam controuerſiam,quā aliam dicere poterant,quæ operatur,vt tot dicantur compromiſſa,quot lauda,vt dicit tex.in d. l. quid tamen, & ſic ceſſat quod dicebatur ſaltem omnes controuerſias eſſe infra tempus compromiſsi terminandas.

Alia vero, quæ opponuntur reſpiciunt potius liquidationem legitimæ,& deductiones faciendas, quam iniuſtitiā laudi cum Illuſtriſs. D.Iulius non condemnetur ad ſoluen.duodecimam partem bonorum ſpecificatorum in laudo,ſed legitimā, quia dixerunt eſſe duodecimam partem omnium bonorum *H*elenæ,& licet poſtea ſpecificet bona,hoc tamen reſpicit liquidationem ipſius legitimæ.

In qua liquidatione Domini dixerunt eſſe habendam rationem ſolutionum factarum D.*H*elenæ,de quibus in quietantijs ip-
4 ſius,quæ licet dicant pro prouiſionibus,† cedunt tamē in cauſam fructuum cenſus,quia eſt durior, grauior, & etiam antiquior l. 1.& 3.& l.cum ex pluribus vbi Bart.& Imol. ff.de ſolut.& probatur ex teſtibus qui deponunt ita fuiſſe actum iun-
5 cta veriſimilitudine, † quæ deducitur ex conformitate ſummæ,& cauſæ cenſus,cui magis correſpondet iſta ſolutio, quā cauſæ prætenſorum fructuum hæreditatū filiorum, ex quibus proueniebant prouiſiones Rimin.Sen.conſ.348.n.5. lib.2. & alijs coniecturis deductis hic per informantes D.Iulij ex quibus omnibus licet forte dici poſſet plene conſtare huiuſmodi ſolutiones ceſſiſſe in cauſam cenſus, placet DD. quod huiuſmodi probatio aliquantulum coadiuuetur.

Quo vero ad cenſum impoſitum a q. D. Franciſco in fauorem Helenæ an D.Iulius teneatur ex quo poſsidet bona, ſuper quibus fuit impoſitum hoc pondus,ex eo ſit, nec ne conſumpta legiti-

legitima q.D.Franciſci in extinctionem debitorum anteriorũ huius cenſus prout prætenditur pro parte D. Iulij deducendo ſolutionem factam Illuſtriſs. D.Marchioniſſæ pro reſtitutione ſuæ dotis,quia dicit abſorbere d.legitimam, quo ſtante non eſſet in liquidatione habenda ratio huius cenſus, cum D. Iulius non ſit hæres Franciſci, & alia ipſius bona vltra legitimã poſsideat vigore pacti.

Detrahen. etiam eſſe æs alienum,& impenſam funeris, quod ſeu ſiſſe videntur *RR*.PP.DD. Arbitratores condemnando ad le-

6 gitimam, † quæ ex iuris diſpoſitione intelligitur detracto ære alieno, & funeris impenſa l.Papinianus §. 4. ff. de inoff. teſtamen.

Sed quia pro parte Illuſtriſs.D.Vincentij replicatur valorem legitimæ Franciſci longe excedere ſummam ſolutam Marchioniſſæ & adeſſe alia bona Franciſci, cum ei debeatur portio in hæreditate Iacobi fratris præmortui, adeo quod legitima nõ poteſt dici conſumpta,viden.erit an conſtet de huiuſmodi cõſumptione,& ſi non conſtat, cui incumbat onus probandi.

ILLVSTRISS. PAMPHILIO.

Ariminen. laudi. 4.Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Attentata in primis veniunt reuocanda.*

2 *Clauſula prout de iure quid importet.*

3 *Laudum per ſententiam vulneratum non eſt exequendum.*

4 *Confeſsio facta in commiſsione probat.*

5 *Commiſsio in qua non eſt facta mentio oblig.Camer.non impedit quin ad illius executionem procedi poſsit.*

DECISIO CLIII.

FVit dictum non eſſe proceden. ad executionem laudi ſtantibus attẽtatis per Com.Vgolinũ,qui pendẽte cauſa in Rota & poſt inhibitionem obtinuit mandatum ab A.C.& proceſsit

1 ad illius executionem, † quæ in primis vt attentata ſunt reuocanda c.non ſolum de appell. in *6*.

Neque obſtare quod in Commiſsione adſit clauſula cum facul-

Digitized by Google

tate exequendi laudum, quia eſt limitata per aliam clau-
2 ſulam pro vt de iure,† vt intelligatur quatenus de iure ſit locus executioni, & clarum eſt in hoc caſu laudum exequi non
3 poſſe † quia fuit vulneratum per ſententiam D. Iuſtiniani qui illud vti nullum, & iniuſtum reuocauit, vt fuit ſæpius reſolutum etiam ſtante obligatione Camer.

4 Minus obſtat defectus iuriſdictionis D. Iuſtiniani, † quia eius deputationem faſſus eſt D. Vgolinus in ſua Commiſsione appellationis l. cum precium C. de lib. cauſ. & hodie datur fides Notarij ſuper illius deputatione facta ab A. C. ad hanc cauſam, quæ per errorem fuit omiſſa in regiſtro.

Neque obſtat alia præcedens Commiſsio cauſæ in Rota, quia in ea non fuit facta mentio obligationis Cam. de qua in cõpro-
5 miſſo,† & potuit D. Iuſtinianus deputatus ab A. C. in vim facultatũ procedere ſuper executione laudi, & ita fuit cõcluſũ.

R. P. D. GIPTIO.

Tiburtina domus. Mercurij 17. Maij 1595.

SVMMARIVM.

1 *Spolium probatur ex duobus extremis.*

2 *Factum Iudicis dicitur factum partis.*

3 *Iudex nulliter, & de facto procedens dicitur ſpoliare, & procedere vti priuatus, n. 4.*

5 *Iudex nulliter procedit, ſi abſque citatione procedit.*

6 *Debitor prius debet condemnari, quam exequi ſuper illius bonis.*

7 *Obligatio Cameralis non concedit procedi ex abrupto abſque partis citatione.*

8 *Reſtitutio conceſſa ad bona, comprehendit etiam bona per Fiſcum alienata.*

9 *Fideiuſſio de non offendendo an comprehendat caſum in quo quis ex noua cauſa offendit conſanguineum.*

DECISIO CLIV.

RESolutum fuit conſtare de ſpolio domus de quo agitur, & conſequenter D. Iacobum poſſe agere actione ſpolij contra Contium modernum poſſeſſorem, cum vtrumque extremũ

ex

1 ex teſtibus examinatis ſatis probetur quod † ſufficit ad probandum ſpolium Abb. in c.cum ad ſedem de reſtit. ſpoliat. cum concordantibus.

Non obſtat quod domus mediāte ſententia Iudicis,& per ſuam ſubhaſtationum fuerit alienata,quo fit vt non intret ſpolium,
2 quia † factum iudicis dicitur factum partis, & perinde eſt, ac ſi ab ipſamet parte vēdita fuiſſet Abb. qui de communi teſtatur in c.cum querente n.7.de reſtit. ſpoliat. Iaſ.in l. iuſte poſ
3 ſidet n. 3. quoniam † hoc non habet locum, quando nulliter,
4 de facto procedit,c. ex inſinuatione † de procurat. quia tunc cenſetur procedere vti priuatus ſcriben. in d. l. iuſtè poſſidet Dec. conſ. 449. n. 3. Aym. conſ. 140. n. 2. & pluries reſolutum præſertim in vna Marſicana coram D. Decano. 15. Decembris 1593.

5 Nullitas ex eo clare deprehenditur † quod iudex non præcedente citatione Iacobi poſſeſſoris ac fideiuſſoris de ſoluendo nec ſeruatis his quę de iure ad vnguem ſeruare debebant iuxta not.in l.à diuo Pio S.ſuper rebus de re iud. deuentum fuit ad venditionem d.domus, ad ſimplicem requiſitionem,& inſtrumentum procuratoris fiſcalis dñi illius Caſtri. In primis
6 Iacobus † vt fideiuſſor condemnandus erat ad ſoluen.ſc.500. & ipſo ſoluere recuſante,procedendum erat pro executione contra eius bona.

7 Nec releuat quod ipſe erat obligatus in forma Cameræ,†quoniam talis obligatio non concedit procedi ex abrupto abſque partis citatione.

Placuit inſuper dominis alia nullitas deducta per informantes;ſi quidem cautio de non offendendo data per dd. Petrum, & Paulum de Iannutis nō fuit commiſſa per homicidium in perſonam Statij, & hoc ſatis patet, quia ipſi fuerunt per viam
8 iuſtitiæ abſoluti,& reſtituti ad bona,†quæ reſtitutio capit etiā bona per fiſcum alienata.Cuman.in l.Gallus S. & quid ſi tantum n.11.& ibi Iaſ. n.73. de lib. & poſthum.

Minusq. poterat condemnari fideiuſſor pp homicidium cōmiſ-

ſum

9 ſum à Virgilio,†quia dicta fideiuſſio pro dd. Petro, & Paulo non capiebat ea ſum quando conſanguineus offenditur noua & particulari cauſa exiſtente. Bart. in l.illicitus §. ne potētiores ſub n.5.de offic.præſid.Bald.in l.ſi prædium n.17.circa finem C.pe edil.action.Dec.conſ.531.n.9. Clar. prax. crimin. q.47. n.22.verſ. quæro pene,cum alijs allegatis,ſed ad effectū ſpolij,ego aliqualiter dubito de iſto ſecundo fundamēto,propterea inſiſtendum eſt ſuper primo fundamento, cum non habeat aliquam dubitationem.

ILLVSTRISSIMO LANCELLOTTO.

Romañ. de Incoronatis. 17. Iunij 1607.

1 *Obligatio Camer. habet executionem paratam.*
2 *Oblig. Camer. non admittit niſi exceptiones ſolutionis, falſitatis & nouæ conuentionis.*
3 *Exceptio illiquida nō retardat executionem oblig.Camer.& n.5.*
4 *Reus tenetur liquidare ſuas exceptiones.*
6 *Aeſtimator electus poteſt deputare menſuratorem.*

DECISIO CLV.

ANno 1592. die 13. Maij Marcus Antonius de Incoronatis publico inſtrumēto aſſerens poſſidere nonnulla bona cōmuniter, & pro indiuiſo cum DD. Coronato Io.Baptiſta, & alijs fratribus de Incoronatis,eaq. diuidere intendens elegit in peritum,ſeu arbitrum,arbitratorem,& amicabilem compoſitorem D. Marium Fanum cui dedit ampliſsimam facultatē omnia bona communiter,& pro indiuiſo poſſeſſa eius arbitrio menſurandi extimādi,& diuidendi, & portiones faciendi, cui diuiſioni, ſtare, acquieſcere, parere, credere, ac contenta in ea executioni demandare,non appellare, non reclamare,minusq. de nullitate dicere, aut arbitriū boni viri poſtulare etiā occaſione enormisſimæ læſionis,ſe obligauit cum iuramento, & alijs ampliſsimis clauſulis, eadem die bo. me. Coronatus Io.Baptiſta,& alij fratres habita notitia de ſupradicta electione Periti eundem elegerunt cum pactis,& conditionibus prout in prædicto inſtrumento.

De menſe poſtmodum octobris eiuſdem anni per aliud publicũ inſtrumentum & eædem partes narrato quod hoc negocium diuiſionis in Marium Fanum dimiſerant & habita relatione ad prædictum inſtrumentum die 13. Maij & aſſerendo quod diſcuſſo inter ipſos negocio diuiſionis quantum ad Domos & Caſale, concordes remanſerant, conuenerunt vt Io.Baptiſt. & fratres & eorum perſone haberent 14. domunculas, & Caſale aquæ trauerſæ, & M. Antonius Domum magnam appellatam il Palazzetto, nec non quaſdam alias domunculas, cum pacto quod Caſale, & d.Domus extimari deberent a D.Mario Fano, & ſi vnum plus valeret quam alterum in d. caſu altera pars quæ haberet rem pluris valoris, teneretur reficere alteri parti illud plus, vel in pecunia vel in tot bonis ſtabilibus ad exſtimationem eiuſdem Marij Fani, & donec refecerit teneretur ſoluere ratam penſionis, vel affictus cum iuramento obligatione Camerali, & alijs clauſulis & cautelis.

Anno 1605.D. Marius Fanus tam in vim d.inſtrumenti diuiſionis quam vigore alterius conſenſus die 4. Septembris 1604. præſtiti per Io.Baptiſt.pro ſe & fratribus, & per M.Antonium quam etiam in vim mandati Aud.C.fecit ſuam relationem in qua domũ exſtimauit in ſc. 2289. pro vt fuerat exſtimata à Bernardino Valperga ab ipſo electo, & deputato habita ratione ad tempus anni 1562. de quo fuerit facta diuiſio: Caſale vero aquæ trauerſę diuiſit in duas partes, quarum partem minorem ex quo in eo adſunt prata bona, & quia venduntur herbæ æſtiuæ exſtimauit in ſc.212.pro quolib.rubr.tabernam vero, hortum, ſeu praticellum in ſc.550.partem autem maiorẽ exſtimauit in ſc.116.pro quolibet rubro.

Electis mox peritis pro mẽſuratione prędicti caſalis vno videlicet pro qualibet parte cum non eſſent concordes, de earundẽ partium conſenſu fuit electus, & deputatus Ludouicus Appianus qui facta menſuratione retulit partẽ maiorem eſſe rubrorum 67.5.7.-l licet etiam addiderit quandam prætenſionem M.Antonij quod pars minor eſſet rubr.62.5.15.pars autem

tem maior rubrorum. 12.9.1.

His peractis cum pro parte M. Antonij prætenderetur ſe remanere creditorem Io. Baptiſt. & fratruum, ac inde factum eſſe locum pacto & obligationi Camer. de quibus in inſtrumento diuiſionis, quod ſi vnum plus valeret quam alterum, altera pars quæ haberet rē pluris valoris teneretur alteri parti dare illud plus. Dubitaui an eſſet relaxandum mādatum ad fauorē M. Antonij & pro qua ſumma. Et DD. pro ſumma liquidata relaxandum eſſe cenſuerunt ſtante prędicta obligatione Came-
1 rali quæ † habet executionem paratam Cin. & alij in l. ſi certū C. famil. erciſc. Ang. in l. 4. §. condemnatum ff. de re iud. Boer. deciſ. 295. n. 6. verſ. ſecus autem Gabr. conſ. 67. n. 7. & 8. lib. 1.
2 Galleſ. ad formam oblig. Camer. p. 1. q. 2. n. 11. neq; † admittit exceptionem niſi ſolutionis falſitatis, aut nouæ conuentionis Bar. in l. 1. §. & paruit ff. quod vi aut clam. Caſſad. deciſ. 1 de mut. pet. Galleſ. p. 4. quæſt. 1. in princip. & ſæpè deciſum fuit in Rota.

Quibus ſtantibus non obſtant ea, quæ in contrarium opponuntur, & primo quod niſi prius fuerit liquidatus valor rubrorum 24. cum dimidio olim per Luciam euictorum, & ab ipſa Lucia venditorum Troiano Angeletto non poteſt ſciri quanta ſit medietas, vel creditum M. Antonij nam duobus modis ceſſat obiectum, & primo quia hæc prætenſio non eſt liquida: inte-
3 rim † autem donec fiat liquidatio non eſt retardanda executio crediti liquidi Bald. conſ. 152. ad euidentiā lib. 3. & fuit reſolutum in cauſa Romana nullitatis obligationis 20. Iunij
4 1605. coram R. P. D. meo Ludouiſio, præſertim quia † onus liquidandi valorem dd. rubrorum euictorum ſpectat ad D. Io. Baptiſtā & fratres, q; in hac exceptione dicūtur actores l. quingenta ff. de prob. l. 1. ff. de except. Bald. in l. fruſtra in 1. oppoſitione C. de probat. à quibus tamen huiuſmodi liquidatio ſpatio 15. annorū facta nō fuit. ſecundo quia proparte M. Ant. probatur valorem rubrorum 24. cum dimidio fuiſſe ſc. 1800. de tempore euictionis, quod debet attendi cum obtenta deciſione

ne & mandato Rotae ſint refacienda rubra 24. cum dimidio eiuſdem qualitatis, bonitatis, & redditus, conſtat enim quod anno 1573. quando à Lucia de frangipanibus credetrice fuerunt euicta, æſtimata fuerunt à duobus peritis concorditer in ſc. 75. pro rubro & ſic in totum ſc. 1800. in qua aeſtimatione fuerunt ſemper citati omnes iſti de Incoronatis tam auctores M. Antonii quam Ioan. Baptiſt. & fratrum. Rurſus apparet quod citatis eiſdem de Incoronatis fuerunt eidem Luciæ adiudicata pro dd. ſc. 1800. tertio Conſtat quod eadem Lucia obtulit dd. rubra eiſdem de Incoronatis reſtituere pro eodem pretio. Quarto concurrit quia volentibus DD. de Incoronatis recuperare, d. Lucia cum fideiuſſione Hortentij de Frágipanibus de euictione illa vendidit Troiano de Angelettis pro eodem pretio, ex quibus omnibus ſatis conſtare viſum fuit DD. ſaltem ad effectum de quo agitur de valore dd. rub. 24. de tempore euictionis. Nec dicatur quod prędicta rubbra 24. ſint meliora & vtiliora totius caſalis, vt probant teſtes Ioan. Baptiſtæ ac inde cum alia fuerint per D. Marium Fanum æſtimata in ſc. 212. ſiue 116. non videatur æquum quod illa eſtimentur ſolum in ſc. 76. pro quolibet rubro, quia pro reſponſione eſt aduertendum, quod aliqua ex dd. rubris 24. de tempore euictionis, & de tempore quo fuerũt per Luciam vendita Troiano Angeletto erant vere infructuoſa, & impraticabilia. nam alij teſtes M. Ant. deponentes de tempore quo d. Troianus emit, dicunt che era impantanita, & infruttuoſa, & & che non ue ſi poteua praticare ne à piede, ne à cauallo per la grand'acqua di Carticeti & Canneti, & aliqui dicunt Troianũ pænituiſſe emptionis, ex quo nõ reperiebat, qui illa cõducere vellet; adentes præterea Troianum ibi feciſſe magnam impenſam, & vineam plantaſſe & domum ædificaſſe, ita ut non ſit mirum ſi poſtmodum hæc pars Caſalis fuerit effecta melior, & vtilior alijs partibus, vt dicunt teſtes Io. Baptiſtæ, qui non probant de tempore euictionis, nec ante melioramenta, & magnás expenſas à Troiano factas prout neceſſe eſſet quo

LIII fit

ſit vt incrementum, & augmentum pretij, pro ratione temporis vſque ad annum 1592. aucta ſunt dicta rubra 24. cum dimidio computandum ſit ad commodum Io. Baptiſtæ, tamen augumẽtũ quod prouenit ratione expẽſarum, & melioramentorũ à Traiano factorũ, ei non debetur, cum de tempore cui ctionis nec impenſæ, nec melioramenta facta fuerint. Et ideo pro cautela Io. Baptiſtæ poterit ex credito M. Antonij detrahi dicta ſumma ſcut. 1800. & aliquid plus ratione prædicti augmenti ex tempore prouenientis, vel relinqui in ſuſpẽſo penſiones, & affictus illius ratæ in qua M. Antonius remanet creditor à Mario Fano etiam liquidatæ, donec Io. Baptiſta ſuam exceptionem illiquidam liquidauerit.

Secundo non obſtant quæ opponuntur contra relationẽ D. Ma-
5 rij Fani quia † cum iſtæ exceptiones ſimiliter ſint illiquidæ, non debet ex eis retardari executio relationis quæ eſt liquida, tum quia cum iſte Peritus fuerit de partium conſenſu electus cum iuramento, & obligatione de refaciẽdo id, quod iuxta eius æſtimationẽ repertum fuerit alteram partem plus recepiſſe, nõ debet hæc relatio impugnari, maximè ad effectum impediendi executionem oblig. Cameralis, ſed nihilominus omnia contra hanc relationem deducta facile tolluntur; nam quod ipſe æſtimauerit domum iuxta valorem anni 1592 Caſales vero iuxta valorẽ anni 1605. Ceſſat, quia cum ipſe æſtimauerit vigore inſtrumenti diuiſionis, dicendum eſt ad illud tempus relationem habuiſſe, & licet poſtmodum in quadam apoca contrarium dixiſſe videatur, tamen deinde in alia apoca ſe declarauit & faſſus fuit habuiſſe relationem ad fructus 10. aut 12. annorum, & quatenus Io. Baptiſta, & fratres petentes ſe grauatos, M. Antonius offert emere, & recipere caſale pro pretio à Mario Fano æſtimato, & cũ augmento ſc. 300.
Computum autem manu Marci Antonij; in quo dicit quod de anno 1583. locabatur pro ſc. 400. annuis nihil officit; nam vltra quod caret die, anno, & ſubſcriptione, & continet quãdam memoriam M. Antonij pro affictu decurſu arrendamenta non

pro-

probant valorem,nec concurrit ad annum 1591. nec præiudicat æſtimationi Marij Fani factæ,habita cōſideratione, & reſpectu ad ea, quæ ei viſa fuerunt neceſſaria, & cui partes vti ab ipſis electo ſtare promiſerunt.

Quod etiam dicitur ad æſtimādum domum,Marium Fanum de-
6 putaſſe Valpergam nihil facit,cum † non eſſet prohibitus deputare menſuratorem ad ſecundum illius menſurationē æſtimādū, & ipſemet Marius æſtimauit,dū retulit ſe æſtimare domū in eadē ſumma, qua æſtimauerat Valperga;maximè duobus concurrentibus,primò quod Valperga non æſtimauit domum in confuſo,ſed mēſurauit parietes,& alia particulariter, & ea valutauit. Secundò, quia vt Marius Fanus fidem facit Valperga fuit à bo.me.Coronato electus,nec probatur in æſtimatione, ꝙ nō fuerit etiā habita ratio penſionum,ſed cū domus eſſet ſatis antiqua,vt docuit euentus,quia ruinam minauit,nil mirum ſi fuit facta æſtimatio etiam per menſurationem parietum, & aliorum.

Quod autem hodie domus multo plures valeat quam ſcut. 2289. in quibus illam æſtimauit Marius Fanus,etiam ſi eſſet verum,non reddit iniuſtam dictam æſtimationē, tum propter lapſum 15.annorū,tum propter melioramenta:à M. Ant. fuit refundata,& renouata non ſine magna impenſa,& ſic etiā ceſſat argumētum quod ſicut caſale fuit æſtimatum ad rationem quatuor cum dimidio pro cētenario;Ita debuiſſe æſtimari domus, quia diuerſa eſt ratio inter caſale in quo nulla eſt opus impenſa,& inter domum antiquā,& ruinoſam, nec de vno ad aliud poteſt bene inferri.

Tertio non obſtat quoddam creditum à Io. Baptiſta prætenſum Montis Aluminum,quia circa illud adeſt publicum inſtrumentum celebratum die 12. Aprilis 1578. per quod hæc prætenſio eſt terminanda,cuius vigore quando in actis exhibitur,nō poteſt Io. Baptiſta reſpectu ſortis principalis aliud prætendere,quam ſumma ſcut. 820.

His ita conſtitutis reſultat creditum M. Antonij,quod ſtantibus

ſupradictis relationibus Marij Fani, & Ludouici Appiani eſt ſatis liquidum; nam ſi rubra 67. 5. ÷ partis maioris caſalis, iuxta relationem Appiani ſine præiudicio alterius relationis D.Ludouici valutētur ad rationem ſcutorum 116. pro rubro iuxta æſtimationem Marij Fani, & ſi rubra 16. 10. ÷ partis valutantur ad rationem ſcut. 212. pro quolibet rubro, & ſi addatur ſcut. 55. pro taberna horto, aut praticello apparebit totam ſummam conficere ſcut. 11946. 21. ex quibus ſi detrahantur ſc. 2289. ratione præcij domorū remanebunt ſc. 9658. rurſus ſi ex hac ſumma ſine præiudicio iurium ambarum partium detrahatur valor dd. rubrorum 24. nempe. ſc. 1800. vt ſupradictū eſt, remanebūt ſc. 7857. quorū medietas eſt ſc. 3938 50. & in hac ſumma vnà cum fructibus ad ratam penſionis, & affictus caſalis, donec fuerit refecta, remanet liquidum creditum M. Antonij, & ſi detrahatur ſumma ſc. 820. ratione crediti Mōtis Aluminum, adhuc remanet creditor M. Antonius in ſcut. 3108. 50. pro quibus, vel in pecunia, vel bonis ſtabilibus ad electionem Io. Baptiſtæ, & fratrum de Incoronatis relaxañ. eſſet mādatum vnà cum fructibus pro dicta rata ad rationem ſcut. 4. cum dimidio pro quolibet centenario, iuxta liquidaionem, & taxationem D. Marij Fani.

ILLVSTRISS. SERAPHINO.

Anconitana Pecuniaria. Die Lunæ 10. Decembris 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Pecuniæ depoſitatæ in bancho cum expreſſa proteſtatione non amoueri, niſi ipſo citato, ſi fuerint exacta de facto, eo non citato male exactæ dicuntur, & de facto reponi debent.*

2 *Clauſula, ſi quid exequendum, dat facultatem procedendi exequutiuè ad fauorem eius, qui decretum pro ſe obtinuit.*

DECISIO CLVI.

Domini dixerunt decretum A.C. vltimò factum ad fauorem Triumphi eſſe exequendum, & pecunias malè exactas re-
1 ponendas iuxta decretum. Nā omiſſa negocij principalis diſcuſſione, in qua etiam DD. inclinabant pro Triumpho, tum ratione

tione nullitatis ſententiæ ex defectu citationis,& mandati;tũ
rõne iniuſtitiæ,cum in nullo eſſet debitor Triumphus Scagni,
& videatur colluſum fuiſſe inter Scagnum,& Maſcellã,ſed ſo-
lum reſpondendo ſtrictè dubio propoſito,cum iſtę pecunię,de
quibus agitur fuerint depoſitatæ cum expreſſa proteſtatione
per ipſum Triumphũ penès bancum,& inde fuerint exactæ de
facto non citato ipſo Triũpho,neq; eius procuratore,iſta exa-
ctio fuit nulla;ideo prout de facto proceſſit,ita etiam de facto
potuit reuocari,& decretum A.C. fuit iuſtum & exequẽdum;
nam quamuis in iudicio repetitionis ſit ordinarie proceden-
2 dum;tamen hoc caſu adeſt in commiſsione clauſula , ſi quid
exequendum,quæ dat facultatem procedendi exequutiuè ad
fauorem illius,qui obtinuit decretum ad ſui fauorem,& meri-
to,cum non deberent propria auctoritate moueri è banco pe
cuniæ,ſed expectanda eſſet auctoritas Iudicis . Et ita conclu-
ſum pro decreti exequutione .

ILLVSTRISS. SERAPHINO.

Romañ.ſubhaſtationis. Die Veneris 20.Iunij 1597.

SVMMARIVM.

1 *Maior pars creditorum quando minori præiudicet.*

2 *Factum iudicis reputatur factum partis.*

3 *Non debet decipi,qui aliquid facit auctoritate iudicis.*

4 *Creditor largo modo dici poteſt ille, de cuius intereſſe conſtat.*

DECISIO CLVII.

CVm D.Marius Fanus emiſſet præcedente ſubhaſtatione, & deliberatione facta ad inſtantiam creditorum, Vineã quãdam,quæ erat in bonis Torzellini & Pignanelli, & precium fuiſſet depoſitatum iuſſu iudicis ad effectum illud cõſignandi creditoribus,data per eos cautione de reſtituendo prioribus & potioribus:inſurrexerunt quidã creditores , qui cœperunt agere Saluiano interdicto contra D. Marium poſſeſſorem Vineæ,qui prætendebat ſe amplius moleſtari non poſſe,cum auctoritate iudicis fuerit facta ſubhaſtatio & deliberatio & precium per eum ſolutum,ac depoſitatum:Vnde emanauit dubiũ

An

An D. Marius emptor fuerit liberatus ab omnibus creditorib. hypothecarijs, & an ei competat actio aduerſus fideiuſſores de reſtituendo prioribus & potioribus, vt ſoluant anterioribus,& eum a moleſtijs indemnem præſtent. Et quantum ad priorem partem fuit reſolutum D. Marium non fuiſſe liberatum,quominus creditores hypothecarij, qui nõ interfuerunt, nec conſenſerunt ſubhaſtationi, poſſint experiri Saluiano interdicto contra Vineam, cum eorum ius non fuerit extinctũ, neq; eis præiudicatum,cum non appareat eos fuiſſe legitimè citatos. Neq; obſtat text.in l.ſuum.§.hodie.cum l.ſeq.de pac.
1 vbi habetur,† maiorem partem creditorum poſſe præiudicare minori,quia textus ille procedit, vbi negocium geritur inter omnes creditores ad hoc cõgregatos, & iuxta declarationes de quibus in deciſ. Afflict.288. Vnde cum hypotheca creditorum agẽtium duret,l.cum notiſsimi.§.1.C.de præſcript.30. annorum.poſſunt eligere, contra quem agere malint ſcilicet, vel contra poſſeſſorem vineæ, vel contra poſteriores creditores,& eorum fideiuſſores,qui precium receperunt, l.1.§.quod ergo. de ventr. inſpic. Quantum ad poſteriorem partem, concluſum fuit poſſe D. Marium compellere iudicis auctoritate poſteriores creditores, & eorum fideiuſsores, vt ſoluant anterioribus, cum enim ipſe mandato iudicis depoſuerit precium,non quidem ſimpliciter,ſed cum illa adiectio-
2 ne,vt ſolueretur prioribus & potioribus, & † factũ iudicis reputetur factum partis,l.ſi ob cauſam.C.de euict.vtique poteſt ex tali decreto agere aduerſus eos, qui precium receperunt, cum decretum illud non ſolum contineat fauorem creditorũ, ſed etiam emptoris vineæ, cuius intererat precium cõuerti in ſatisfactionem creditorum: Vnde dato,quod in eo principaliter non fuerit nominatus D.Marius,& verba ad eum expreſsè non dirigantur,nihilominus ei competit actio,l.ſeruo legato. §.ſi teſtator.de leg.1.cum alijs per Rom.conſ.32.n.7.& ibi cõgeſtis per Addẽt.ſub litera l, Bal.in l.ſi cui legetur.§.fin.& ibi Iaſ.n.8.de legat.1.Idẽ Iaſ.in l.ſtipulatio.§.alteri. n.7.de verb.

obli-

oblig.& hanc opinionem dixerunt Domini eſſe æquiſſimam,
3 ne † decipiatur D.Marius,qui iudicis auctoritate emit,& precium depoſuit,ad ea quæ tradit Ruin.conſ.171.n.3.lib.4.Vnde concluſum fuit eum poſſe auctoritate iudicis compellere poſteriores creditores,vt ſoluant anterioribus, idq; via exequutiua, ſtante obligatione facta per eos de ſoluendo prioribus & potioribus,quæ tollit omnem difficultatem,cum vt dictum eſt, facta ſit etiam eius contemplatione ratione ſui intereſse: Vnde neque eget ceſsione,neque neceſſe eſt eum eſ-
4 ſe creditorem;nam ſatis eſt ad hunc effectum, † quod de ſuo intereſse conſtet;nam & largo modo dici poteſt creditor, ad notat. in l.creditores.de verb. ſignif.

ILLVSTRISS. SERAPHINO.

Roman.pecuniaria ſeu Vineæ. 2. Aprilis & 15.Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio de reſtituendo prioribus & potioribus ſemper exequi poteſt contra obligatos, quando conſtat de prioritate & potioritate,licèt acta non ſint transportata;cum ſufficiat fuiſſe reproducta inſtrumenta obligationum coram A.C.& licet non ſe obligauerint ad omne mandatum Domini.*

2 *Clauſula ad omne mandatum Domini, apponitur in obligatione de reſtituendo prioribus ad faciliorem ſolã exequutionẽ.*

3 *Mens Pontificis regulatur à iuris diſpoſitione.*

4 *Natura copulæ,&,eſt ampliare, non reſtringere.*

DECISIO CLVIII.

FVit hęc cauſa bis propoſita,& creditoribus Torſellini,& Pignanelli opponentibus obligationes de reſtituendo prioribus & potioribus nõ poſſe mandari exequutioni;Primo,quia acta non erant tranſportata, Secundo, quia non ſe obligauerant ad omne mandatum Domini,ſed ſimpliciter de reſtituẽdo creditoribus Torſellini & Pignanelli; Ideo requiri, quòd concurreret in eo, qui petit exequutionem, vt eſſet creditor
1 coniunctim vtriuſque.† Quibus non obſtantibus,fuit per Dominos concluſum dandam eſse exequutionem contra obligatos

tos, docto tamen de prioritate & potioritate. Neque obſtare, quòd acta non ſint tranſportata, quia ſufficit, quòd appareat fuiſse pro prioribus & potioribus relaxatum mandatum, reproductis inſtrumentis obligationum coram A.C. Neque obſtat, quòd in obligatione de reſtituendo non adſit clauſula, ad omne mandatum Domini; quia hoc non facit, quominus
2 poſsit procedi exequutiuè, † cum illa clauſula apponatur ad faciliorem exequutionem, vt etiã ſine citatione poſsit iudex mandare, vt ſoluatur, ſed non ideò ceſsat proceſsus exequutiuus docto de veritate, & potioritate crediti, & obligatione Camer. de reſtituendo, maximè ſtante formula commiſsionis, quæ cantat cum clauſula, ſi quid exequendum, reſpectu eorũ, qui ſunt ſimpliciter obligati ſine clauſula illa, ad omne mandatum Domini. Vltimo non obſtat obiectum, quòd requiratur concurſus vtriuſque obligationis ſimul, quia par eſt ratio, ſiue concurrant ſimul, ſiue ſeparatim, cum vtroque caſu obligatio Cam. ſuum parere debeat effectum, & illa copula, &, debet ex-
3 poni ſecundum mentem Pontificis, quæ regulatur à iuris diſpoſitione, vt per Imol. in Clem. in pleriſque n. 12. de electiõn.
4 natura † enim copulæ, &, eſt ampliare non reſtringere, l. ea tamẽ adiectio. de lega. 3. latè Euerard. in loco à natura copulæ. aliàs ſequeretur abſurdum, quòd poſteriores habẽtes vtrunq; ſimul obligatum, eſsent præferendi prioribus habentibus ſingulos tantum obligatos, quòd eſt contra iuris diſpoſitionem. Et ita concluſum pro exequutione mandati, docto de prioritate & potioritate.

R. P. D. BVRATTO.

Veneta donationis. Veneris 30. Ianuarij 1615.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſine actis & proceſſu non probat.*
2 *Sententia ſine actis excipiendo probat. Fallit. n. 3.*
4 *Præſumitur pro ſententia etiam ſine proceſſu.*
5 *Copia proceſſus non datur in crimine hæreſis.*
6 *Acta in vno iudició non probant in alio.*

7 *Obliga-*

7 *Obligatio Cameralis non remanet vulnerata ſublata ſententia vulnerante.*

8 *Appellare quando licuit actori, tunc etiam debet licere alteri parti.*

DECISIO CLIX.

INformantes pro hærede D.Rodulphi Pij inſiſtebant in hac propoſitione ſuper duobus. Primo videlicet exceptione falſitatis oppoſita contra inſtrumentum donationis factæ per d. D. Rodulphum Dominico fratri, & authori Antonij de Domo.

Ex quo etiam & ſic ſecundo per eos inferebatur, quod per ſententiam criminalem A.C. contra d. Dominicum latam, eſſet vulnerata oblig.Camer.in d.donatione adiecta.

Neutrum tamen ſubſiſtere Dominis viſum fuit.

Nam primum, quia (vt in reſolutione 7.Nouembris præteriti, &
1 alijs in hac cauſa factis firmatum fuit) ſententia † Criminalis A.C.contra Dominicum 1608.lata ſine Proceſſu, & actis non facit fidem, neque attenditur præſertim ex obſeruantia Rotæ in hoc iudicio ciuili ex ſpeciali Reſcripto Sanctiſſimi ad inſtantiam dicti Antonij vti ceſſionarij Dominici in Rota commiſſo cum facultatibus A.C. ex allegatis in dictis reſolutionibus, & dicit Rota deciſ. 196.num.5.par.2.in nouiſs. Verall. deciſ. 34. par. 3.

Nec obſtant limitationes. Prima, videlicet, quod ſententia ſine
2 actis excipiendo probat. † Nam quicquid ſit de hac concluſione, de qua per Rot.deciſ.143.n.6.& 7.p.2.diuerſ.ex deciſ.
3 Accoramb.35.circa med dictum fuit, † quod iſtud eſſet quodammodo executioni demandare dictam ſententiam Criminalem, & hoc caſu non probat, neque attenditur etiam excipiendo, vt in terminis eſt deciſ.Mohed.alias allegata. 3. alias 147.n.1.& 2.de teſtib.quam refert Rota dicta deciſ.169.n.5. p.2.facit Put.deciſ.198.n.1.lib.1. in nouiſſ.
4 Nec ſimiliter alia † limitatio, quod præſumatur pro ſententia ſine Proceſſu quando non datur copia Proceſſus, pro vt con-

5 tumacibus, vt in ſimili Verall. deciſ. 134. p. 3. Quia † deciſio Verall. loquitur in ſententia lata in crimine hæreſis, in quo non datur copia Proceſſus. Hic autem non ſumus in crimine, in quo proceſſus non publicetur ſaltem Fiſco, & parti quærelanti citatis ad cauſam, & ad expeditionem dictæ Commiſſionis Rotæ directæ, & in quorum poteſtate eſt proceſſum producere, prout quotidie ſimiles proceſſus criminales producuntur in Rota iuxta caſuum contingentiam. Et regulariter
6 † de iure acta in vno iudicio non probant in alio etiam inter eaſdem perſonas, niſi producantur, & eis quis vtatur Bart. in l. naturaliter §. nihil commune. n. 32. ff. de acq. poſſ. & ibi Soc. Iun. conſ. 365. vbi quod cum concluſione Bart. tranſeunt oẽs DD. Alex. in l. 2. n. 30. verſ. vlt. nota C. de eden.
7 Ex quibus reſultat reſponſio ad ſecundum obiectum, † ſublata enim ſententia, & illius fide non poteſt dici vulnerata obligatio Cameralis.
8 Neque applicatur † ratio deciſionis in cauſa Anconitañ aſſecurationis coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, quod quando licuit vni parti appellare, debet etiam licere alteri, Ita vt executiuè amplius procedi non poſſit. Tum quia dicta ſententia, vt dictum eſt, non attenditur, vti ex actis non iuſtificata. Tum quia non ſumus in eodem iudicio, licet mutata inſtantia, vt in dicta Anconitañ aſſecurationis; ſed in diuerſo, & in quo ceſſat ratio illius æqualitatis ſeruandæ, quæ hic applicari non poteſt. Et demũ d. deciſio loquitur in ſententia lata in meritis non autem ex mera contumacia, & in ea, quæ eſt nulla, non autem ſine actis, quę fidem non facit, quæ valdè diuerſæ ſunt. Ex quibus, & alijs aliàs deductis DD. non receſſerunt a deciſis.

R. P. D. SCOTTO.

Romana Pratorum. 29. Nouembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Ablatiui abſoluti important conditionem.*
2 *Conditione purificata locus eſt prouiſſioni conditionali.*
3 *Clauſula in fine poſita refertur, & qualificat totam obligat.*

Contra-

4 *Contractus nrminatus etiam reſoluitur quando promiſſa non obſeruantur. ampliatur, n. 5.*

6 *Clauſula non alias, &c. dat formam præciſam & importat conditionem.*

7 *Clauſula dummodo importat conditionem.*

DECISIO CLX.

OBtulerat D. Vincentius Panizza in ſubhaſtatione bonorum DD. Franciſci & Stephani de Maximis ſe d. bona empturum pro ſc. 1225. cum illa conditione inter alias dummodo d. terrenum pratiuum ſit liberum à quocunque canone cenſu, &c. & data idonea cautione per creditores de reſtituẽdo pretio in euentum moleſtiarum a quauis perſona ad omne mandatum A.C. cum clauſula & non alias, &c.

Debito aũt cõtracto ſuper eis cẽſus ſc. mille ſortis principalis ad fauorẽ D. Octauij Caſalis qui etiã inhibuerat conductoribus dd. bonorum ne alteri ſoluerent, Panizza obtinuit ab A.C. vigore obligationis Cameralis factæ per dictos creditores iuxta formam d. obligat. relaxari mandatum exequtiuum contra dd. creditores pro reſtitutione pecuniarum habitarum, ad quorum inſtantiam, cum per ſignaturam mihi commiſſa fuiſſet appellatio cum clauſula ſi quid exequendum.

Dubitaui an dictum mandatum eſſet exequendum & Domini affirmatiuam amplexi ſunt opinionem quia cum pecuniæ fuiſſent & ſolutæ & receptæ ſub illa conditione vt reſtituerentur in caſu moleſtiarum, dum ſcilicet d. oblatio eſſet facta cum d.
1 clauſula data idonea cautione, quæ vti concepta per † ablatiuum abſolutum importabat conditionem l. ſi ſeruus §. qui Margaritam ff. de leg. 3 l. à teſtatore ff. de cond. & demonſtr.
2 & de moleſtijs † conſtitiſſet intrabat ſine difficultate obligatio ad tex. in l. certum ff. ſi cer. pet.

Præſertim vero cum d. moleſtijs detegantur etiam bona ipſa nõ eſſe libera, prout ſibi pacto expreſſo cauerat Panizza & cum
3 clauſula & non alias, &c. quam Domini vti in fine poſitam cenſuerunt deberi referri & qualificare totam obligationem l.

hoc iure ff.de vulg.& pupil.
4 Quo caſu etiam † in contractu nominato eſt locus reſolutioni Azo.in ſum.C. de reſcind. vend. nu.5. etiam per viam actionis vbi deficit cauſa finalis Crau.conſ.192.n.22.Surd.deciſ.
5 220.n.18.verſ.quinimo † etiam ſi pactum reſpiceret quid accidētale vbi dedit cauſam finalē contractui emptionis, illa deficiente ſit locus reſolutioni Gotofr.in l.cum te C.de pact. inter emp.& vend.Burſ.conſ.191.n.10.& conſ.194.n.25.& ſatis hic cōſtare videbatur de cauſa finali & forma d.oblationis
6 cum d.clauſula & non alias † quæ cum formam præciſam & conditionem importet Surd.conſ.268.n.9.lib.2.dicitur etiam inducere cauſam finalem Surd. conſ.381.n.10. lib.2. præſer-
7 tim vero iuncta † d.clauſula dummodo quæ etiam ſecundum ſubiectam materiam conditionem importat Tiraq. de retr. lign.§.8.gloſ.8.

Quia tamen pro parte creditorum deducebatur dictas moleſtias eſſe ſublatas & cenſum eſſe poſteriorem ſi id in facto verum oſtenditur poterit ſuper eo aliter prouideri,&c.

ILLVSTRISSIMO SERAPHINO.

Romana cenſus, die Veneris 15. Martij 1577.

S V M M A R I V M.

1 *Dominium rei probibitæ alienari non dicitur pleno iure ſpectare ad eum, cui facta eſt probibitio.*

2 *Fideicommiſſum conditionale differt ab expreſſa alienandi probibitione; cum in boc caſu dominium rei probibitæ alienari pleno iure non ſpectet ad probibitum, vbi agitur de vtilitate, & æſtimatione.*

3 *Fideicommiſſarius adiens bæreditatem dicitur quaſi contrabere cum creditoribus bæreditarijs.*

4 *De euictione regulariter agi non poteſt antequam ſequatur euictio; ſecus eſt, quando venditor ſciens vendit rem alteri obligatam; quia tunc poteſt agi ad intereſſe, antequam euincatur.*

5 *Venditor vel contrabens ſpecialiter promittens aliquid, boc vel illo pacto ſeſe babere poteſt, ex actione empti cogi ad illud præſtan-*

præſtandum, quod promiſit.

6 *Conuentio expreſſa auget obligationem.*

7 *Actio quanto minoris datur, quando vẽditur res prohibita alienari, euictione etiam non ſequuta.*

8 *Re vendita ſiue tradita, ſiue non, ſi reperiatur à venditore obligata, actione ex empto poteſt agi ab emptore, vt liberetur; & ſi agatur ad precium, poteſt emptor exceptione ſe tueri.*

9 *Obligatio rem tradi in venditione habet admixtam obligationẽ rem dari: & quoties eſt in obligatione rem dari, poteſt agi, vt libera tradatur.*

10 *Venditor dando fideiuſſores de euictione dicitur liberatus à primaua obligatione: limitatur tamen non procedere, quãdo non appareret, quòd res eſſet obligata; ſecus ſi appareret, quia tunc non liberatur venditor ab obligatione de tradendo.*

11 *Dominium rei prohibitæ alienari non transfertur in emptorem.*

12 *Fideiuſſores de euictione tenentur eadem actione ad præſtãdum rem liberam, qua tenetur principalis, cum acceſſerint vti principales.*

13 *Prohibitio alienationis rei impedit dominij translationem, fideicommiſſum verò non impedit, bene illam reuocat.*

14 *Conſenſus præſtitus alienationi rei prohibitæ alienari propter fideicommiſſum perpetuum, ab ijs qui ſunt in rerum natura non ſufficit ad alienationis validitatem.*

15 *Conſentiens alienationi rei prohibitæ alienari cadit à iure ſuo.*

16 *Bona alienata cõtra expreſſam teſtatoris prohibitionem, poſſunt per alienantem in legitimam ſibi imputari ad effectum ſuſtinendi alienationem, dummodo tamen huiuſmodi exceptio legitimæ ſit liquida.*

17 *Legitimatus poteſt petere legitimã, ſicut legitimus.*

18 *Onus probandi, quòd quis non fuerit conſequutus plus legitima, incumbit allegãti detractionem legitimæ ſibi deberi.*

19 *Contra obligatum tradere rem liberam, et fideicommiſſo non ſubiectã poteſt exequutiuè procedi, exiſtente obligatione Camerali; ſi res detegatur obligata & fideicommiſſo ſubiecta.*

20 *Obligatio appoſita ſuper contractu emptionis ſortitur eius naturam.*

DECISIO CLXI.

IN cauſa Romana cẽſus inter Illuſtriſſ. & Reuer. Cardinalem Cornelium actorem ex vna & Illuſtriſſ. Dominum *H*ieronymũ de Cuppis reum ex altera. ſtatus cauſæ ita ſe habebat. De anno 1556. Illuſtriſſ. D. *H*ieronymus vendiderat Illuſtriſſ. D. Card. Cornelio cenſum quendã ſcut. 405. monetæ ſuper quodam Caſale pro pretio ſcut. 4500. monetæ, cũ narratiua quod huiuſmodi Caſale erat ipſius Domini vẽditoris, & ad ipſum pleno iure dominij, vel quaſi ſpectabat, & nulli alij ceſſum, pignoratum, ſeu quomodolibet alienatum, alienationis latiſſimè ſumpto vocabulo, nec de eo factum eſſe, nec apparere quomodolibet aliquẽ alium contractum diſtractum, vel quaſi contractum in præiudicium dicti Illuſtriſſimi Domini emptoris, & promittebat facere conſentire omnem perſonã, necnon ſuſcipere in ſe omnem litem, aliàs volebat teneri de euictione in forma iuris valida, & ad duplum præcij, & ad omnia damna, & aliàs, prout latius in inſtrumento. Procedente tempore, cum perueniſſet ad notitiam Illuſtriſſ. Domini Card. huiuſmodi Caſale eſſe ſubiectum fideicommiſſo olim facto per bo. me. Cardinalem Tranenſem in ſuo vltimo teſtamẽto, cum expreſſa prohibitione alienationis, & fideicommiſſo pœnali in dictum euentum, cœpit agere aduerſus D. *H*ieronymũ via exequutiua coram A. C. pro obſeruatione contẽtorum in inſtrumento, & cum eſſem deputatus iudex ab eodem A. Cameræ, decreuerã mandatum contra d. D. *H*ieronymum, in quo mandabã alternatiuè adimpleri contenta in inſtrumento, vel prçcium reſtitui: à quo decreto, cum reclamatum fuiſſet pro parte Domini *H*ieronymi, & adita ſignatura, mihi iterum commiſſum fuit, vt procederem in cauſa ſine præiudicio legitimæ exequutionis: vt parti petenti ſatisfacerem, licèt cauſa non eſſet Rotalis; volui tamen proponere dubium, An eſſet procedendum ad vlteriorem exequutionem dicti mandati, & cauſam

ſam bis propoſui,nempe die Lunæ 11.Martij 1577.& die 15. eiuſdem menſis.Et in hoc quidem negocio plures excitabantur difficultates;Primma an Illuſtr.Dominus *H*ieronymus narraſſet in prædicto inſtrumento quicquam,quòd in rei veritate aliter ſe haberet: Secunda,dato quòd res aliter ſe haberet, quàm narratum fuerat. An euictione nondum ſequuta teneretur ad aliquid præſtandum. Tertia,an ſatisfactum eſſet obligationi per præſtationem fideiuſſorum, qui fuerant ab initio adhibiti:Quarta,an ſufficeret,quòd omnes vocati,qui pro tē tempore ſunt in rerum natura alienationi conſentirent.Quinta,an ratione debitorum per ipſum ſolutorum,& portionis legitimæ poſſet D.Hieronymus ſibi imputare dictum Caſale ad effectum ſuſtinendi dictam cenſus conſtitutionem: Sexta, an iſto caſu poſſet procedi executiuè vigore obligationis in forma Cameræ. Quantum ad primam difficultatem fuit dictum, quòd rei veritas aliter ſe habebat, quàm fuiſſet narratū; nam
1 quicquid ſit in illa quæſtione, † An dominium rei prohibitæ alienari dicatur pleno iure ſpectare ad eum,cui facta eſt prohibitio,de qua per Bald.in l. fœminæ.§. illud.& §.fin.C.de ſecund.nupt.Aretin.in l.ſi quis vi.§. ſed quia.in fin.C.com. de
2 legat. in qua quidem quæſtione † differentiam conſtituere oportet inter fideicommiſſum cōditionale, & expreſſam alienandi prohibitionem,quia poſteriore caſu opinio Baldi videtur procedere ſine difficultate, vbi agitur de vtilitate, & æſtimatione rei,vt bene animaduertit Aretin.conſ.19.n.3. quod bene applicatur in hoc caſu,in quo talis enunciatio, & aſſertio tendit ad hūc effectum,vt facilius emptor induceretur ad emendum ſuper dicto Caſale cenſum, quicquid ſit ad alium effectum, quo caſu poſſent procedere dicta per *Bart.* in l. Iulianus. §. fin. de rei vendic. per l. generaliter. qui & à quib. Ruin.conſ.138.n.7.lib.2.Tiraq.de retract. conuent §.2.gloſ. vnic.num.52.& in l.ſi vnquam.in fin.nu.11. allegat corruptè Alex.conſ.219.cum ſit 208.lib.2.cum alijs; tamen in propoſita facti ſpecie ceſſat omnis difficultas, ex quo dictū fuit de

iſto

iſto Caſale nullum alium fuiſſe factum contractum,nec quaſi
3 contractum;& tamen contrarium apparet ex eo, † quòd Dominus Hieronymus adiuerat hæreditatem Cardinalis,& ideo quaſi contraxerat cum creditoribus hæreditarijs,& fideicommiſſarijs,§.hæres quoque.Inſtit.de oblig. quæ ex quaſ.contr.
4 Quantum ad ſecundam fuit concluſum,quòd † quamuis ante euictionem ſequutam regulariter non poſſit agi de euictione l.qui rem.C.de euiction.l.ſi plus.§.mora.ff.eod.tamẽ huic regulæ plures applicãtur limitationes,quæ deſeruire poſſunt caſui,de quo agitur;Prima eſt, quando venditor ſciens vendidit rem alteri obligatam,quia antequam euincatur poteſt agi ad intereſſe,vt eſt tex. in l.ſeruus quem.§.fin.de act.empt.l.ſi hominem de ſolution.tradunt Doctor.omnes in e.l.qui rem. vbi Butrig.qui optimè deducit intereſſe ex eo, quòd volens rem alienare,vel obligare, nõ poteſt facilè reperire emptorem vel contrahere volentem : Scientia vero Domini Hieronymi eſt indubitata;tum ex eo, quòd fuit præſens cõfectioni teſtamenti,tum etiam quia prius de anno 1554 idem D.Hieronymus conſtituerat cenſum 360. ſcut.ſuper palatio bo.me. Cardina-
5 lis de Tranis enunciando fideicõmiſſum: Secunda eſt,†quando ſpecialiter aliquid promittitur, hoc vel illo pacto ſeſe habere; tunc enim actione empti poteſt cogi venditor ad illud præſtãdum,quia ex tali narratione & promiſſione videtur inductus emptor ad emendum, aliàs non empturus, quæ ratio elicitur ex textu in l.ſi is qui hęres.§. 1. de excep.rei iud.& l. cum eiuſdem §.interdum. de edilit.edict.Corn. conſ.226.n.
6 3.lib.2.& † conuentio expreſſa auget obligationem,l.venditores.de verb.olig.Cagnol.in l.vnic. nu. 114.C.de ſent. quæ
7 pro eo quod inter. † Tertia, in qua Doctores omnes concordant,eſt,quòd hoc caſu detur etiã actio quãto minoris, Bart. in l.cũ ſtipulatus ſim.de verb.oblig.Ang.in l.ſi ſeruus.la ſeconda,de cond. furt.cum alijs latè cumulatis in 26.deciſ. Pedemont. nu.5. Quarta limitatio,ex qua videtur tolli difficultas, eſt ex l. ex his prædijs. iunct. gloſ. C. de euict. vbi vult text.

quòd

Digitized by Google

8 quòd † tradita, ſi reperitur à venditore obligata, poteſt agi actione ex empto, vt liberetur, & etiã agatur ad precium, poteſt emptor exceptione ſe tueri: ſubdit ibi gloſ. quòd ſi res fuerit tradita, etiam aget emptor actione ex empto, vt liberetur, allegat l. creditor. §. prædiũ. de act. empt. ne dererioris ſit conditionis emptor re tradita, quàm ſi non eſſet tradita, idem tradit gloſ. in d. l. qui rem. quam referunt, & ſequuntur moderni Pedemont. d. deciſ. 24. n. 2. verſ. in contrarium. & n. 4. Corro-
9 boratur hæc limitatio, ex eo quòd obligatio rem tradi in venditione habet admixtam obligationẽ rem dari, Bart. in l. certi condictio. n. 22. & 23. ſi cert. petat. & ibi Dec. latiſſimè n. 11. & 12. Idẽ Bart. in l. inconuentionabilibus. de verb. oblig. quoties autem in obligatione eſt rem dari, poteſt agi, vt res libera tradatur, l. Iulianus. §. qui fundum de verb. obligat. quia tenetur ita dare, vt dominũ auocari nequeat, Iaſ. in d. l. qui fun-
10 dum. n. 5. Neque obſtat, ſi diceretur † ex eo, quòd fuit cautum de euictione, & dati fideiuſſores, D. Hieronymum fuiſſe liberatum à primeua obligatione, Bart. in l. cum quis. §. qui hominem. ff. de ſolution. & l. ſi quis aliam. n. 2. eod. tit. quia hoc dictum Bart. pulchrè limitatur per Cuman. in d. §. qui homiminem. quem refert, & ſequitur Alexan. in d. §. qui fundum. n. 2. in fin. vt procedat, quando non appareret, quod res eſſet obligata; ſecus verò ſi appareret obligatã eſſe, tunc enim non liberatur venditor ab obligatione de tradendo. Hæc verò ma-
11 ximè procedunt in caſu iſto, in quo † propter prohibitionem alienationis factam à teſtatore non potuit dominiũ transferri in emptorẽ, vt communiter tradunt Doctor. in l. filiusfamlias §. Diui. de legat. 2. & ad idem optimè facit Dec. cõſ. 102. propè fin. & Alciat. d. §. qui fundum. Quantum ad tertiam difficultatem, an ſatisfactum ſit per fideiuſſores præſtitos à principio; fuit dictum non eſſe ſatisfactum; tum ex ſupra traditis, quòd vbi apparet rem eſſe obligatam per fideiuſſores, non ſatisfieri obligationi de dando, quæ ineſt obligationi de tradendo; tum
12 etiam quia † fideiuſſores tenentur eadem actione ad præ-
ſtandum

Digitized by Google

ſtandum rem liberam, quia promiſſioni principalis vti principales acceſſerunt; ideo abſurdum eſt dicere, quòd iidem ſint obligati, & obligationem tollant, ſed etiam animaduertendum eſt, eos fuiſſe acceptatos ſub eadem narratiua, quòd nullus fuerat de iſtis bonis factus contractus, nec quaſi; ideo cum ſuperuenerit noua cauſa, nempe notitia fideicommiſſi, & prohibitionis alienationis, poteſt agi, vt idoneè caueatur in hunc caſum, vt bene deducitur per Pedemont. in d.deciſ. 24. n.2.verſ.ſecunda.& num.8.verſ.nec aduerſatur. Nec obſtat, quòd tradit Bald.in l.ex. his prædijs in fin.dum dicit emptorem agere non poſſe, vt ſibi caueatur, quia loquitur in obligatione conditionali, hic verò nedum adeſt obligatio conditionalis fideicōmiſſi, ſed etiam † prohibitio alienationis, quæ
13 impedit dominij translationem, quæ per ſolum fideicommiſſum nō impeditur, licèt reuocabilis ſit. Caſtr.conſ.370. lib.2. Præterea loquitur, quando vēditor idoneus erat facultatibus, de qua quātitate hic propter fideicommiſſum ambigi poteſt, & ita intelligit dictum Baldi Afflictus deciſ. 241. circa fin. Quantum ad quartam difficultatem fuit quoque dictū, † cum
14 fideicommiſſum ſit perpetuum, non eſſe ſufficienter cautum Illuſtriſſimo Cardinali per conſenſum præſtitum per iſtos, qui ſunt in rerum natura; & ideo difficile eſſe inuenire modum
15 cauendi, tradidit Dec.conſ.23. Præterea † iidem conſentientes huic alienationi propter prohibitionem alienandi cadunt à iure ſuo; vt fuit reſolutum in illa Roman. vinearum coram R. p. d. Decano, & ita eorum conſenſus non reddit ſecurum
16 Cardinalem. Quantum ad quintam difficultatem, † ſi exceptio Domini *Hieronymi* eſſet liquida, nō diſpliceret Dominis, quod ſatis diceretur proſpectum indemnitati Cardinalis, ſed quia non fuit confectum inuentarium, dato etiam, quòd d.D.
17 Hieronymus fuerit legitimatus, & poſſit petere legitimam: Tamen non conſtat, neque de quantitate bonorum, neque de quantitate legitimæ; Ideo cum exceptio non ſit clara, non releuat, & aliàs fuit reſolutum in vna Tiburtina Caſalis coram

R.p.d.

Digitized by Google

18 R. p. d. Robuſterio 24. Nouembris 1574. † quod onus probandi, quòd quis non fuiſſet plus conſequutus legitima incumbebat alleganti detractionem legitimæ ſibi deberi. Sexta
19 & vltima difficultas, † An poſſit procedi exequutiuè, ſublata videtur ex his, quæ ſupra deducta fuerunt, nam in effect: fuit aſſertum Caſale eſſe liberum, & fideicommiſſo non ſubiectum, cum fuerit dictum nullum fuiſſe de eo factum contractū
20 nec quaſi contractum: Præterea cum iſta obligatio fuerit appoſita ſuper cōtractu emptionis, vtique ſortiretur eius naturam, l. ſi ſtipulatus. de verb. obligat. notant Doctor. in Rubr. eiuſdem tit. ſi ergo agi poteſt ex empto ad primæuam obligationem de tradendo, vt fuit deductum, poterit agi etiam exequutiuè vigore obligationis Cameralis ſuper dicto contractu appoſitæ. Et ex his virtualiter ſublata ſunt omnia, quæ in contrarium deducta fuerunt: Viſaq. eſt hæc ſententia Dominis etiam maxima æquitate niti, cum ex cautionis præſtatione nullum afferatur præiudicium Domino Hieronymo, ex eius verò omisſione maxime videatur ſors principalis Illuſtrisſimi Cardinalis periclitari.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

Digitized by Google

Regeſtum.

† † † † † A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sſ Tt Vu Xx Yy Zz.

Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii Kkk Lll Mmm Nnn Ooo Ppp Qqq Rrr Sſſ Ttt Vuu Xxx Yyy Zzz.

Aaaa Bbbb Cccc Dddd Eeee Ffff Gggg Hhhh Iiii Kkkk Llll Mmmm.

Omnes ſunt integra folia, præter Mmmm, quod eſt folium cum dimidio.

ROMAE, Apud Aegydium Spadam. **M.DCXV.**

Superiorum Permiſſu.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google